

KO-DZSI-KI

**'RÉGI TÖRTÉNETEK FEL-
JEGYZÉSEI'**

古 事 記

Fordította és magyarázta

KAZÁR LAJOS

Sydney

1982

This book has been published in a limited edition of 1000 copies
of which this is No. 67

Kiadja a: MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT –
SYDNEY-AUSZTRÁLIA

Published by the: HUNGARIAN HISTORICAL SOCIETY
BOX: 160, P.O.
SUTHERLAND, N.S.W.
AUSTRALIA

NATIONAL LIBRARY OF AUSTRALIA CARD
NUMBER AND ISBN

ISBN 0 9592790 0 8

VORWORT

Rund vierzig Jahre nach der ersten Übersetzung des Kojiki ins Deutsche erscheint nun die erste Übersetzung des ältesten Ullid berthmtesten japanischen Geschichtswerkes ins Ungarische. Herr Dr. Iwao Kinoshita, der namhafte Kojiki-Forscher, begann seine Lebensarbeit 1929 im Japaninstitut Berlin, die ungarische Übersetzung des Werkes wurde im Seminar für Sprache und Kultur Japans der Universität Hamburg durch meinen Mitarbeiter, Herrn Dr. Lajos Kazár, ausgeführt.

Ich bin hierüber sehr beglückt und hoffe, dass das Verständnis der japanischen Sprache und Kultur in Ungarn durch die Verbreitung dieser Kojiki-Übersetzung gefördert wird.

Hamburg, den 6. September 1982

Prof. Oscar Benl

(Japanisches Seminar
der
Universität Hamburg)

3

EIÖszó

Kerekken negyven évvel a Kodzsiki első német fordítása után ime megjelenik a legrégibb és leghíresebb japán történelmi munka első magyar fordítása. Dr. Kinoshita Iwao úr, a neves Kodzsiki-kutató 1929-ben a Berlini Japánintézetben kezdte meg életművét, s a Kodzsiki magyar fordítását munkáinak, dr. Kazár Lajos úr a Hamburgi Egyetem Japán Nyelv és Kultúra Intézetében végezte.

Emnek nagyon örövendék és remélnem, hogy ezen Kodzsiki-fordítás elterjedése Magyarországon a japán nyelv és kultúra megértését előbbre viszi.

Hamburg, 1982. szeptember 6-án

Prof. Oscar Benl

(Japanisches Seminar
der
Universität Hamburg)

4

Tartalomjegyzék

VORWORT	3
ELŐSZÓ	4
TARTALOMJEGYZÉK	5
ÁBRAJEGYZÉK	11
BEVEZETÉS	13
1. A KODZSUKI JOSIEBERTN ISMÉRTETLEN HAZÁNKBAN	13
2. AZ URALKI NYELVTUDOMÁNY ÉS A JAPÁN NYELV	14
3. A KODZSUKI MÁGYARRA FORDÍTÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI	17
4. A KODZSUKI JELENTŐSÉGE: KELETKÉZÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI, NEMHÁNY JELLEGZETESSÉGE	21
5. A KODZSUKI VÁZLATOS TÖRTÉNETE	26
6) A TULAJDONNEVEK ÉS CÍMEK LEFORDÍTÁSA	27
7. MEGJEGYZÉSEK A JAPÁN ÉS AZ OJAPÁN NYELVRŐL	35
ABOUT THE KOJIKI AND THE IMPORTANCE OF ITS HUNGARIAN TRANSLATION	40
KO-DZSUKI-KI	43
ELŐŐ KÖNYV	43
ELŐBESZÉD	43
1. FEJEZET: A Paraitan Égi Istenek (Kolo-Ima-Tu-Kami)	50
2. FEJEZET: A Hét Isteni Generáció	50
3. FEJEZET: A Magdódi Megszilárdult Sziget (Onogoro-Zima)	51
4. FEJEZET: A szigetek születése	52
5. FEJEZET: Az istenek születése	53
6. FEJEZET: Tite-Fény-Szeitem Isten (Pi-No-Kaga-Tu-Ti-No- Kami)	55
7. FEJEZET: A Holnak Birodalma (Yomi)	57
8. FEJEZET: A Jenseges Jékete Hagék (Kuro-mi-Kaduru)	59
9. FEJEZET: Izanagi megfektetése (miszogi-puripi)	60
10. FEJEZET: Felső és az Alsó Beomlék (Kami-Ti-Se: Simo-Ti-Se)	61

11. FEJEZET: Izanagi parancsa három fenséges gyermekének ..	62
12. FEJEZET: Poya-Susa-No-Wo-No-Mikoto, fejmező a Magasságos Égi Mezőre	65
13. FEJEZET: Az istenlélet	66
14. FEJEZET: A fenséges gyermekek elosztása	67
15. FEJEZET: A diadalmonorban először jékeltetés	68
16. FEJEZET: Az Égi Széklet-Bartlang (Ame-No-Ipa-To)	69
17. FEJEZET: A vezdös szalmakötél, (siri-kune)	71
18. FEJEZET: A Nyolc Jéjú Sarkány (Ya-Mata-No-Woroti)	72
19. FEJEZET: A sokfogú jésú (kosi-tuna-gusi)	73
20. FEJEZET: A Suga-i palotia (Suga-no-miya)	74
21. FEJEZET: Az Inaba-i Csapozt nyúl (Inaba-No-Ika-Padaka-f- maru Usagi)	76
22. FEJEZET: A Tema-Hegy (Tema-No-Yama)	78
23. FEJEZET: A kigyógödör (Pemi-no-muro)	81
24. FEJEZET: Az isten-kérdezős égi hárflújo (ame-no-noi-goto)	82
25. FEJEZET: Isteni szavak dala (kami-goto-uta)	84
26. FEJEZET: Isteni szavak dala (kami-goto-uta)	85
27. FEJEZET: Isteni szavak dala (kami-goto-uta)	87
28. FEJEZET: Isteni szavak dala (kami-goto-uta)	88
29. FEJEZET: Tizenhét emberrelőlt istenségek	89
30. FEJEZET: Apró Ijü Isten (Sukuna-Bikaru-No-Kami)	91
31. FEJEZET: [A] Takarus Nagy Istene (Opo-Tosi-No-Kami)	92
32. FEJEZET: Az Égi Felső Szeitemerő fenségek (Ame-No-Po- Pi-No-Mikoto) adott parancs	93
33. FEJEZET: Az Égi Fiaid Legény (Ame-No-Waka-Piko)	94
34. FEJEZET: Az Égi Kémlelt Nő (Ama-No-Saga-Me)	95
35. FEJEZET: A Gyász-hely (Mo-Yama)	97
36. FEJEZET: Vitéz Viliam-Szeitemi Férfi Isten (Take-Mika-Du-ti- No-Wo-No-Kami)	98
37. FEJEZET: Vitéz Minakuta Isten (Take-Minakuta-No-Kami)	99
38. FEJEZET: Tugisi-purton épített "égi" lak	100
39. FEJEZET: Az égi istenek fenséges unokája lezall a földre	101
40. FEJEZET: Az öt Nemessegtő (Imi-Tomo-No-Wo)	103
41. FEJEZET: A Taka-Ti-Po-Hegyí Személy (Take-Ti-Po-Yama- No-Miyoi)	104
42. FEJEZET: A Sarume-nemesek (Sarume-No-Kimi)	106
43. FEJEZET: Fék Vitruga Nyúlása Istennő (Ko-No-Pana-No-Saku- Ya-Bime)	106
44. FEJEZET: A tengert-szerencse s a hegy-szerencse (umi-sati- yama-sati)	108

45. FEJLEZET: A Tengerről-Szelem Fenség (Sipo-Tuti-No-Kami)	110
46. FEJLEZET: Bőséges Elcsér Istennő (Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto)	111
47. FEJLEZET: Penge-Iszelő Iszen, (Sapi-Mori-No-Kami)	112
48. FEJLEZET: A komorantolias fedeltől szőlő-kanyhó (u-no-pu-no-ubhi-yu)	113
49. FEJLEZET: U-Goyu-Puki-Apecu-No-Mikoto gyermekei	115
KO-DZSI-KI	117
MASODIK KÖNYV	117
50. FEJLEZET: Jimmu tennō (Jimmu-Tennō)	117
51. FEJLEZET: Ōi-Tengerről Fenség (Ilu-Se-No-Mikoto)	118
52. FEJLEZET: A Magságos Kincstár Ura (Take-Kuru-Zi)	119
53. FEJLEZET: A Nyolc-Lábnyí Holló (Yata-Garasi)	120
54. FEJLEZET: Az Uddban készített kelepce (Uda-no-osi)	121
55. FEJLEZET: Az Oszakai nagy barlang-lakás (Osaka-no-opo-muro)	123
56. FEJLEZET: A Tomi Igji Iszen (Tomi-Biko)	123
57. FEJLEZET: A vörösré festett nyúl (ni-mur-no-yu)	125
58. FEJLEZET: A Takai-Sacsi-Mező (Takai-Sacsi-No)	126
59. FEJLEZET: A Sanyi-Fohó (Sanyi-Kapu)	127
60. FEJLEZET: A Ya-Mi Utrakodó Fenség (Kamu-Ya-Mi-Mimi-No-Mikoto)	128
61. FEJLEZET: Susei tennō (Susei-Tennō)	130
62. FEJLEZET: Amei tennō (Amei-Tennō)	130
63. FEJLEZET: Ioku tennō (Ioku-Tennō)	131
64. FEJLEZET: Koshō tennō (Kō-shō-Tennō)	131
65. FEJLEZET: Kōan tennō (Kōan-Tennō)	132
66. FEJLEZET: Kōrei tennō (Kōrei-Tennō)	133
67. FEJLEZET: Kōgen tennō (Kōgen-Tennō)	134
68. FEJLEZET: Vitez Uhi Segiség (Takest-Uhi-No-Sukune)	135
69. FEJLEZET: Kaku tennō (Kaku-Tennō)	136
70. FEJLEZET: Helybenmaradó Herceg (Piko-Imasu-No-Miko)	137
71. FEJLEZET: Nagy-Elágazás-Herceg (Opo-Matu-No-Miko)	138
72. FEJLEZET: Sugin tennō (Sugin-Tennō)	140
73. FEJLEZET: Tada Nagy Sorj (Opo-Tada-Neko)	141
74. FEJLEZET: A jöndögöltyog három tekerete (mi-yu)	142
75. FEJLEZET: Peta-Hágó (Peta-Zaki)	143
76. FEJLEZET: Vitez Ágyug Herceg (Take-Pani-Yasu-No-Mikoto)	144

77. FEJLEZET: Nyit-tó-adó és gyűjtő-adó (yu-pazu-no-mi-ugi: tu-na-siwe-no-mi-ugi)	146
78. FEJLEZET: Sutin tennō (Sutin-Tennō)	147
79. FEJLEZET: A fenséges gyermekek (mhi-ko-yu)	148
80. FEJLEZET: Sopot Hercegkasszony (Sapo-Bime)	149
81. FEJLEZET: A földnélküli étkő-készítő (tokoro-e-mi-tama-takuri)	150
82. FEJLEZET: A magashon szálló daru (taka-yuku tadu)	152
83. FEJLEZET: Gemanyu-To (Sagisu-No-Ike)	153
84. FEJLEZET: A zöldevelés "meg" (amo-ba-yomu)	154
85. FEJLEZET: Phasui Heregno (Phasu-Pine)	155
86. FEJLEZET: Tadhina Fédője (Tadhina-Mori)	156
87. FEJLEZET: Keiko tennō (Keiko-Tennō)	157
88. FEJLEZET: Idősebb Mózstár Herceg (Opo-Usu-No-Mikoto)	159
89. FEJLEZET: Igább Mózstár Herceg (Iro-Usu-No-Mikoto)	159
90. FEJLEZET: Yamaoi vitez Herceg (Yamaoi-Takenu-No-Mikoto)	160
91. FEJLEZET: Az Idumoi vitez (Idumo-Takenu)	161
92. FEJLEZET: Magyulból való nyolceles dárda (pipinagi-no-yu-piro-poko)	162
93. FEJLEZET: Az Egés-Kiható (Yaki-Du)	163
94. FEJLEZET: Az Asz-Garu-Domb (Asz-Garu-No-Saka)	164
95. FEJLEZET: Palota Heregno (Miyazu-Pine)	166
96. FEJLEZET: Ihuhi-Hegj (Ihuhi-No-Yanu)	167
97. FEJLEZET: A Nobo-Rét (Nobo-No)	168
98. FEJLEZET: Nyolc-Öles Fehér Lile (Yu-Piro-Siro-Ti-Dori)	169
99. FEJLEZET: Yamaoi-Takenu-No-Mikoto készmáczolai	171
100. FEJLEZET: Seimu tennō (Seimu-Tennō)	172
101. FEJLEZET: Chai tennō (Chai-Tennō)	173
102. FEJLEZET: A Kasapi-palota jósló-hegye (Kasapi-no-miya-no-samui)	174
103. FEJLEZET: Az országes nagy tisztítás (kumi-no-opo-purapi)	175
104. FEJLEZET: Silla (Surg)	176
105. FEJLEZET: Kago-Sakai Herceg és az Ōsi-Kunai Herceg (Kago-Saka-No-Miko: Ōsi-Kuma-No-Miko)	179
106. FEJLEZET: Elemen-Szelem Nagy Iszen (Kepi-No-Opo-Kami)	180
107. FEJLEZET: A szake-imreplés (saku-pokoyu)	181
108. FEJLEZET: Ōjin tennō (Ōjin-Tennō)	182
109. FEJLEZET: Bápuz és Ōsi (ani, .ono)	184
110. FEJLEZET: Nyolc Folyóág Heregno (Ya-Gapu-Ye-Pine)	185

111. FEJEZET: Hija-Hosszú Kissasszony (Kami-Napa-Pime) ..	187
112. FEJEZET: A Yesnoi nemesek (Yesno-no-kizu)	189
113. FEJEZET: Ait-Kisti és Wani	190
114. FEJEZET: Nagy Hegy-Örö-ző Herceg (Opo-Yama-Mori-No-Mikoto)	193
115. FEJEZET: Kawara-Szeg (Kawara-No-Saki)	194
116. FEJEZET: Égi Nap-Dárda (Ihme-No-Pi-Poko)	196
117. FEJEZET: Az Iltasi Nagy Istenségek (Iltasi-No-Opo-Kami)	197
118. FEJEZET: Ősz-Hegy-Hóharmat Férfit és Tavasszi-Hegy-Para Férfit (Aki-Yama-No-Sitabi-Wotoko, Para-Yama-No-Kasumi-Wotoko)	198
119. FEJEZET: Jólabb Réi-Elelem – Két-Diagadás Herceg (Waka-No-Ke-Puu-Mata-No-Miko)	200
KO-DZSI-KI	202
HARMADIK KÖNYV	202
120. FEJEZET: Nimoku temő (Nimoku-Temō)	202
121. FEJEZET: Név-orókitő telepítések és füstölő kényenkek az országban (mi-na-siro, kami-ut-no-keburi)	203
122. FEJEZET: Fekete[-hajl] Kissasszony (Kuro-Pime)	204
123. FEJEZET: Árvila-level (mi-tana-gaspu)	206
124. FEJEZET: A Tunkai udvarház (Tunkai-no-miya)	208
125. FEJEZET: A kalános rovartok (ayusaki msi)	210
126. FEJEZET: Yata-Nép, (Yata-Be)	211
127. FEJEZET: Anya-Madár Hercegnő (Me-Dori-No-Miko) ..	212
128. FEJEZET: A Kurupasi-Hegy (Kurupasi-Yama)	213
129. FEJEZET: A vaddit tojása (kari-no-kom)	214
130. FEJEZET: Karano	216
131. FEJEZET: Richi temő (Richi-Temō)	218
132. FEJEZET: A Sumi-No-Yei Középső Herceg (Sumi-No-Ye-No-Neko-Ite-Miko)	218
133. FEJEZET: Az Egészésszes Fogai Jólabb Herceg (Mida-Pa-Wake-No-Mikoto)	219
134. FEJEZET: A miniszteri tisztiség (Opo-mape-tugimi-no-kuraw)	221
135. FEJEZET: Harzei temő (Harzei Temō)	222
136. FEJEZET: Ingyő temő (Ingyō-Temō)	223
137. FEJEZET: A nemzetségi lezármazások rendeltése (utl kabane no sadame)	223

138. FEJEZET: Ki-Nasi Kami Herceg (Ki-Nasi-No-Kami-No-Miko)	225
139. FEJEZET: Nagy Jelenlét Kis Jelenlét Segítség (Opo-Mape-Wo-Mape-No-Sukue)	226
140. FEJEZET: Rabán Áltató Hercegnő (So-Topori-No-Miko) 229	
141. FEJEZET: Átkó temő (Anko-Temō)	231
142. FEJEZET: Szeme-Gyengye Herceg (Ika-Yone-No-Miko) ..	232
143. FEJEZET: Nagy Panszei Herceg (Opo-Pansze-No-Miko) ..	233
144. FEJEZET: Gyékényes-Réi (Kaya-No)	234
145. FEJEZET: Yungaku temő (Yungaku-Temō)	235
146. FEJEZET: Kusaka-Bel Jijü Hercegnő (Waka-Kusaka-Be-No-Miko)	236
147. FEJEZET: A Vörös-Paddiszmó-Lány, (Aka-Wi-Ko)	238
148. FEJEZET: A Yesno-Palota (Yesno-No-Miya)	241
149. FEJEZET: A Kaduraki-Hegy (Kaduraki-Yama)	242
150. FEJEZET: Égi elbeszélés dalban (ama-gauri-uta)	244
151. FEJEZET: Égi elbeszélés dalban (ama-gauri-uta)	246
152. FEJEZET: Modoi Kissasszony (Wodo-Pime)	248
153. FEJEZET: Seinei temő (Seinei-Temō)	249
154. FEJEZET: Idősebb Kei Herceg és Jólabb Kei Herceg (Oke-No-Miko, Woke-No-Miko)	250
155. FEJEZET: A dalverseny (uta-gaki)	251
156. FEJEZET: Kenzō temő (Kenzō-Temō)	254
157. FEJEZET: Okime Ásgnő (Okime-O-Minu)	254
158. FEJEZET: Idősebb Kei Herceg (Oke-No-Miko)	256
159. FEJEZET: Ninken temő (Ninken-Temō)	257
160. FEJEZET: Buretsu temő (Buretsu-Temō)	257
161. FEJEZET: Keitai temő (Keitai-Temō)	258
162. FEJEZET: Ankan temő (Ankan-Temō)	260
163. FEJEZET: Senka temő (Senka-Temō)	260
164. FEJEZET: Kimeei temő (Kimeei-Temō)	260
165. FEJEZET: Bihatsi temő (Bihatsi-Temō)	262
166. FEJEZET: Jōmei temő (Jōmei-Temō)	263
167. FEJEZET: Sushun temő (Sushun-Temō)	264
168. FEJEZET: Suiko temő (Suiko-Temō)	264
SZÓ- ÉS NÉVMAGYARÁZATOK	265
FORRÁSSEGÉLYK	332
TÁRGYMUTATÓ	326

FÜGGELÉK I..... 357

A FORDÍTÁSBAN BEMUTATOTT DALOK JAPÁN EREDETI SZÖVEGEINEK
LATIN BETŰS ÁTÍRÁSA..... 357

Abrajegyzék

A MEDZSI CSÁSZÁRRÓL, NEVEZETT TOKIOI SINTO SZENTÉLY KAPUJA.....	49
<i>MAGIJAMA</i> GORBE-EKŐ.....	66
RÉGI JAPÁN DISZTETT FÉMTÜKÖK.....	71
SASBOL KÉSZÜLT JAPÁN FELFEDŐ (OTO 1963).....	74
SZÉBÉRAI BUNKÓS NYL.....	79
RÉGI JAPÁN LANDSAHEGYEK ÉS SÍPOLÓ NYL, FEJE (MONROE 1911).....	80
ESŐ ÉS HÓ ELLEN VALÓ JAPÁN SAS-KÖPENY.....	86
MAGATAMA-FÜZÉR RÉSZE.....	86
ŐSI JAPÁN BUNKOS MARKOLATU KARDOK (MONROE 1911).....	102
DZSIMMU CSÁSZAR FÁBOL VALÓ SZOBRA (BRINKLEY 1914).....	105
RÉGI JAPÁN TEGEZEK, HORGOK ÉS HÁZMODELLEK (KIDDER, 1965, NYOMÁN).....	109
ŐSI JAPÁN KARDMARKOLAT GRIFPES VEGE ÉS NYLHEGYEK.....	116
ŐSI STILUSÚ SINTO SZENTÉLY.....	129
AMŰR VIDÉKI ALDOZATI TALKÁK (DIÓSZEGI 1968).....	142
TELJES FELSZERELÉS 5. SZ.-I PANCELOS KATONA SÍROKBAN S EGYEBÖTT TALALT TÁRGYAK ÉS RÉGI LEÍRÁSOK ALAPJÁN HELYSZÁLLÍTOTT KÉPEK (<i>ARAI HAKUSEN</i> 11657-11725) <i>HONCHO GUNKIKO</i> CÍMŰ KÖNYVE; FORD. OTSUKA Y.; A KÉP SZÉVIGÁIG NYOMÁN KÉSZÜLT).....	145
Á KLASZTIKUS JAPÁN CITERA (TAKANO 1935).....	174
JAPÁN ELŐKÉLTŐ CSALÁD HÁZÁNAK AGYAG-MODELLJE, KB. KR. U. 5. SZ.	178
RÉGI JAPÁN KUPA (MONROE 1911).....	192
RÉGI JAPÁN FÉMTÜKÖR, KB. 1/5 NAGYSÁG (MONROE 1911).....	201
FEKENEDŐS JAPÁN NÖK (OTO 1963).....	210
RÉGI JAPÁN BÉSZTEREK (MONROE 1911).....	217
RÉGI JAPÁN LOSZERSZÁM DISZEI (MONROE 1911).....	220
ALTALAI SZIKLARAÍZOK, AMELYEK EGYÜTTAL AZ EURÓPAI HUNOK ÜSTJEIT IS ÁBRÁZOLJÁK (LÁSZLÓ 1974).....	224
ŐSI STILUSÚ SINTO SZENTÉLY.....	237
JAPÁN MAI KOZIGAZGATÁSI BEOSZTÁSA.....	377
AZ ŰRBELI NYELVEK HOZZAVETŐLEGES ELHET VEZKEDÉSE EUKÁZSIÁBAN	378

BEVEZETÉS

1. A Kodzsi-ki jöszereint ismeretlen hazánkban

A magyar olvasóközönség nem gyakran találkozott japán földalimi iermékekkel, így e munka címe is felelethezen szokatlannul hangzik tñlenek. Míg a világtudalomban az 1833-ben először megjelent Kalevalának kiemelkedő hely jutott, és magyarul is megszert fordításai vannak, addig a *Kodzsi-ki*, amely a japánok szellemi kincsével foglalkozók körében legalább olyan értékesnek ítélték, noha a világon kevésbé ismeretes, nálunk eddig gyakorlatilag ismeretlen maradt.

Emnek oka nemcsak abban keresendő, hogy Japán távol van tőlünk, és általában a japán nyelv is kívüli esett a magyar nyelv-kutatók vizsgálódási körén, hanem a fordítás nyelvi nehézségeiben és a magyarázatok tömegének szükségességében is. – Igaz, a messze északon élő finn rokonok életkörülményei sem azonosak a hazaiakkal, de annyira sem különböznek tőlük, hogy a Kalevala megértése miatt magyarázatok tömegét kellene nyújtani. Így a Nagy Kálmán készítette új fordításban a magyarázatot egy négylapnyí névmutatóból áll. Vikár Béla 1959-ben újból kiadott fordításának Cs. Faludi Ágota itta hasznos előszava 28 lapnyi, de az 1909-es kiadás "Előjáróban" ja csak 16 lapnyi. Ebben Vikár Béla ötven meg néhány látszót, ill. régi nyelvi szót magyaráz meg, különben pedig utal "*Kalevalai tanulmányok, vonatkozással a magyar ősvallásra*" című, 1901-ben az *Etnológiai* társaságban megjelent cikkére. De azt is meg kell mondan, hogy a Kalevala történetének fonala könnyen követhető, a hátterben rejtőző ősskandináv, kölcsönzött hitvilági elemeket régen kimutatták, a mű nyelvezete az 1830-as évekig, azaz a lejegyzés és nyomtatásban való közléstől ideig, nagyjában együtt haladt a finn nyelv fejlődésével. Így Lönnrot Illés nagyon jó finn tájnyelvi és köznyelvi tudása valamint költői készsége elegendő volt a megértéshez és megértetéshez.

Ezzel szemben a *Kodzsi-ki* fonala szakadozott. Két nagyobb és több kisebb részből tevődik össze, valószínűleg több hullámban Japánba került népek hagyományaiból. Minthogy a történet

leírása Kr. u. 712-ben beveződött, a *Kodzsi-ki* nyelve részben a 8. századé, de még inkább a 7. századé, míg a kerekén 110 bekarított dal szövegének nyelve évszázadokkal korábbi nyelviállapotot tükröz.

Ha egyeb nehézség nem volna a megértés és megértetés útjában, mint a született japán számára is csak évek kemény tanulása által értelmezhető ősi szöveg, az egyedül rengeteg magyarázatot igényelne, miként *Motowori* Norinaganak 1789 és 1822 között nyomtatott *Ko-ji-ki-en* (Kodzsi-ki-szóár) című, 44 kötetet kitevő munkája meg könyvtári polcokat töltő egyéb irodalom bizonyítja. Hiszen nemcsak a szavak alakja és gyakran jelentésatlama változott meg, hogy a kiveszett szavakat ne is említsük, hanem az életkörülmények és a társadalmi alakulatok is annyira mások lettek, hogy pl. számos dal tisztán felismerhető, de kerekén 1500 évvel ezelőtti alkalmazott szavaknak értelmi és érzelmi töltete csak töredékesen érhető el. Ehhez járul a kortörténet ismeretének hiányossága és az a körülmény, hogy a japánok nem lévén ismert rokona, rokon nyelvek anyagát és rokon népek néprajzát s egyéb segédanyagait sem lehetett a japán javára hasznosítani.

Elsősorban ilyen okok állhattak útjában a *Kodzsi-ki* régen seledékes magyar fordításának. További okként számíthat az, hogy hazánkban a japán nyelvvél és velejáróval foglalkozó tudomány-ág, a jappanológia pl. a turkológiával vagy szlavisztikával összehasonlíthatva meg polyában sincs. Pedig a környező kisebb-nagyobb államokban és a Szovjetunióban vannak japán tanszékék, Nyugat-Európa némelyik államában több is, és Finnországban a japán lektorátus, amint mondják, tanszéki rangra emelkedik.

2. Az uráli nyelvtudomány és a japán nyelv

Finnországhoz viszszatérve legyen szabad megjegyezni, hogy kerekén 100 évvel ezelőtt a híres francia orientalista, Léon de Rosny, aki a japánai és az akkor uráli-altajinak nevezett nyelvcsaláddal is foglalkozott, a japánakat éppen a finnel való alapos összehasonlítását ajánlotta. De nemcsak ő mutatott ebbe az irányba! Julius Klapproth *Asia Polyglotta* (1823) című munkájában már a japán uráli-altajai hasonlóságait hangoztatta. Philipp Franz von Siebold (1832), Anton Bolter (1857), Josef Grunzel (1895),

Heinrich Winkler (1884, 1900, 1909), majd a magyar Pröhle Vilmos az akkori időknek megfelelően mind vizsgálta a feltételezett urál-altaji-japán nyelvi kapcsolatokat.

Különbösen neves turkológusunknak, Pröhlenek a munkásságát kell a japán hovatartozását illetően hangsúlyozni. 1916-ban a *Keletel Szentlővén* "Studien zur Vergleichung des Japanischen mit den urindischen und altaischen Sprachen" (Tanulmányok a japánnak az uráli és altaji nyelvekkel való összehasonlíthatóság) címen megjelent értekes dolgozatában hangtani és alaktani párhuzamokat valamint 90 részletes szóhasználati példát a véleményét támasztotta meg, hogy a japán uráli, és nem altaji, természeti nyelv.

Dolgozatának címe régies és a felületes kutatót megdöbbentette. 1943-ban megjelent *Grundriss einer vergleichenden Syntax der ur-altaischen Sprachen mit besonderer Berücksichtigung der japanischen Sprache (Az urál-altaji nyelvek mondattanának vizsgálata különös tekintettel a japán nyelvre)* című könyvében (amelynek legtöbb példánya a háború sodrában elpusztult) ismét hangsúlyozta a japán uráli természetét, de megvallotta, hogy a mondattan terén együtt kellett kezelnie az uráli és az altaji nyelvet, mert nem látozott közöttük alapvető különbséget.

Hadd szóljak Pap Ferenc missziósnak hasonló irányú munkásságáról is! 1941-ben Budapesten *A magyar-japán nyelv-rokonság* címen könyveskéje jelent meg, amelyben többszáz magyar-japán szópár egyeztetését ajánlotta. Kár, hogy a magyart kiragadta az uráli nyelvek közül s így módszertani szempontból hibázható útra tért. Sok bizonyosan téves megjelölést ajánlata között több jó is szerepelhet. Erről a jövő vizsgálatainak kell döntenie.

A Magyar Tudományos Akadémia 1825-ben történt alapításakor az egyik nagyon fontos cél, amely az alapítók előtt lebegett, a magyar nyelv eredetének tisztázása volt. A *Kelet Népe* írta, Szechenyi István, de vele együtt a legtöbb magyar is, úgy érezték, hogy népünk gyökerei Keleten keresendők. Igaz, tudományosan, megbizonyult nyelvünk uráli rokonsága, és az "ugor-török habort"-ban a törökös irány követői veszítettek.

De nyelvtudományunk és őstörténet kutatásunk ma is issza azon "ugor győzelem" levét. U. i. az óra uráli nyelvészünk, kevés kivételtől eltekintve, fűnek a szamójéd szállásoknál kelethebre nézni.

Igazában még a szamójédokat is csak nagynehezen fogadtak be a nyelvcsaládba. Az 1975-ben Budapesten tartott IV. Nemzetközi Finn-ugor Kongresszuson meg eléves szavakat hallottam a szamójédnak a fimugor nyelvekhez való szoros kapcsolása ellen. Egyetérthetünk Zsitrai Miklóssal ("őstörténeti csodabogarak", *A magyarodg őstörténete*, Ligeti Lajos szerk., Budapest, 1943), hogy az uráli nyelvészeti eredményeit semmibe verő, saját szabályok szerint nyelvészkedő emberek munkájára kárba vett erőfeszítés, sőt rossz is lehet, mert félrevezető.

Pröhle Vilmos uráli-japán nyelvhasználatát Zsitrai nem találta megegyezőnek, de – amint írta – "... a világgal sem mimósiténem csodabogárnak". Igen ám, de az a tény, hogy a tekintély Zsitrai a Pröhle-féle munkát az őstörténeti csodabogarak" mellett említtette, elég volt ahhoz, hogy Magyarországon dolgozó uráli nyelvészek ne nyúljanak a japánhoz.

A fimnek a múltban éppúgy nem nyúltak hozzá. Talán bizárr jel ezzel szemben Aulis J. Joki állásponja. ő, a kiváló *finn* altaji nyelvésznek, G. J. Ramsdennnek egykori tanítványa beszélgetéseink során lelkesedéssel szült Pröhle úttörő uráli-japán munkájától. Pentti Aalto, a neves finn altaista, szintén Ramsdenn tanítványa határozottan pártfogolja az uráli és altaji nyelvésznek EO, japánmal való összevetését. És örömmel mondhatom, hogy az uráli és altaji nyelvészek mind Magyarországon, mind Finnországban szívesen halgatnak meg Ausztráliában, Amerikában, Ausztriában és Nyugat-Nemzetországban végzett uráli-japán összehasonlító munkánkról szóló beszámolómat, és amennyire csak lehetett, készségesen segítségre voltak.

A méltanyosság kedvéért azt is meg kell mondani, hogy Trianon óta hazánk sohasem bővelkedett pénzben, és a fimnek is csak kb. az utolsó húsz évben tettek szert viszonylagos jómódra.

Reméljük, hogy Finnországban hamarosan lesz japán tanácsok, és hogy e tekintetben mi sem maradunk el soka finn testvéreinktől és szomszédainktól! Altaji nyelvészeink bizonyára örül-

nének, ha munkáink korai japán tanszékkal való együttműködésben folytatható.

3. A Kodzsiki magyarra fordításának körülményei

Noha már évekkel ezelőtti megfogdult elmémben a *Kodzsiki* magyarra átlátésének gondolata, 1980 vége előtt nem érelelődt meg. A megélhetéset való küzdelem és urál-japán feltételezett párhuzamok kidolgozásával tudásigósan is megőrmöt Kutatási munkatervem nem hagyott elég időt. 1980 őszén végül a *Deutsche Forschungs Gemeinschaft* (Bonn – Bad Godesberg) ösztöndíjával a Hamburgi Egyetemen vezetett kutatósom ideiglenesen erdőmnyenit könyvbe sürítve közzétételtem (címet l. a források jegyzékében) és nemzetközi szimpoziumokra mehettem. Így jutottam Kiotoába is. Az ott rendezett szimpoziumon (International Symposium on the Genetic Relationships of the Japanese Language, Kyoto– Sanyo University 1980) annak összehívójával, *Murayama Shichiro* professzorral és munkatársaival barátságot követően sok mindentől szó esett közünk. Így természetesen a magyarországi japánológiai kezdetekről is beszélgettünk, no meg arról a különös helyzetről, hogy Japánban van ugyan altaji tanszék és kutatás, de uráli nincs.

Murayama professzor Münchenben tanult, Hamburgban is volt, és általában ismeret az európai viszonyokról. Még van győződés, hogy csak úgy lehet kideríteni a japán eredet, ha a japán tudósok együttműködnek külfolói kartársikkal, különösen Európában.

Nem sokkal oda érkezésem előtt kapta ajándékul a *Kodzsiki* 1976-ban megjelent német nyelvű fordítását, mégpedig egy *Futukotában* élő, valamint Berlinben tanult simó (*shimo*) tehát s-magyar s) papnak és nyelvtudósnak, *Kinoshita* Iwao professzornak a tollából. Barátságos levélváltás eredményeképpen én is kaptam egy példányt cserébe.

Alig értem vissza Hamburgba, máris olvasni kezdem a német fordítást (Donald L. Philippi 1968.-ban megjelent, hatalmas méretű angol nyelvű fordítását és magyarázatát már ismerem). A *Kinoshita* félé fordítás – igaz, magyarázatok nélkül – viszonylagos tövissége által felbresszette bennem az átlátésre irányuló régi gondolatomat. Barátommal és jóakarómmal, Oscar Beal pro-

fesszorral, aki a Hamburgi Egyetem japán. tanszékének vezetője, és aki *Kinoshita* professzorral éveket ezelőtt együttműködött, megbeszéltem tervemet, s d cselekvésre buzdított. Nyomban írtam *Murayama* barátunknak s megkértem, esküdjön ki a neves, idős szerzőről munkája általam tervezett magyarra fordításának jogát.

Megjött a válasz: *Kinoshita* professzor időközben, sajnos, meghalt, de övégegy, *Kinoshita* Midori aszrony szívesen megengedi, hogy megpóldogut férje nagy munkáját a Hamburgi Egyetemen magyarra álltessam át.

Nem lehet *Kinoshita* professzor tudományos munkásságát méltatás nélkül hagyni. 1923-ban egyetl ő került a tokiói *Kohakugakuin Daigaku*-ról (japán Klasszikus Frodalmi Egyetem) az akkor nagy gazdasági válsággal küzdő Németországba és het évig tanult és kutatott Berlinben.

A *Kodzsiki* németre fordítását a Bertini Egyetem Japán Intézetének (*Japan Institut der Universität Berlin*) alapításakor, 1923-ban ajánlották német és japán tudós és az akkori japán nagykövét, Nagaoka Harukazu ur. A költségek viselését 1929-ben az említett Japán Intézet német részről és a Tokióban működő *Japán-Német Kulturművelési (Japanisch-Deutsches Kulturinstitut)* japán részről vállaltta.

A fordítás rendkívül nehéz munkájával Dr. *Kinoshita* biztásk meg, de mert a feladat nagyon nagy volt, más japán szakértők is közreműködtek. Először a *Kodzsiki* számos változatát és kiadást megért alapszövegét vizsgálták meg. Az addig megelvé változatok közül, a tervezett fordítás alapjaként egyet sem fogadtak el, hanem újat dolgoztak ki. Ezt Dr. *Kinoshita* 1936-ban tette közzé (*Kohushi-taiken* 7. kötet). 1940-ben nyomdába került az öt kötetre tervezett sorozat első része. Az l. kötet az átdolgozott japán alapszöveget tartalmazza, amelyben a fejezetekre osztás is új volt és a kínai jelekkel írt szöveget a kínai jel legtöbbszor csak hangértékként jelent meg, noha itt-ott igazi jelentése volt használható) a japán szóágitás szögletes jelével (*kana-kana*) történt át írás kísérete. Ezenkívül, s e ismét jelentős teljesítmény volt, a szöveghez pontos névmutatók is kapcsolódtak. Ebben a latin betűkkel (és kínai jelekkel) készített mutatóban a 8 sz.-l. japánban még megvolt

nyelvét, magánhangzórendszert lehető pomossággal jelölték (e rendszer rövid magyarázata lejjebb következik).

A 2. kötet a japán alapszóvegnék latin betűs átírását tartalmazta, még a japán nemzeti latin betűs átírási rendszerében, az őjapán nyolc magánhangzójának jelölése e munkában is a lehető legpomosabb. – E két kötet közös kiadóként a fent nevezett berlini, ill. tokiói kulturintézetek szerepeltek, és mindkét kötet 1940-ben jelent meg.

A 3. kötet nyomdába küldött kézírata az első német nyelvű fordítást, a 4.-é a *Kodzsiki*-hez és fordításához fűzött magyarázatokat, az 5.-é a *Kodzsiki* elméleti hátterét tartalmazta.

1944-ben elkészülte három kötet anyagának szedése, és a nyomtatás megkezdődhetett volna, de a tudomány nagy kátára egy Tokióra mért bombatámadásban nemcsak a kész nyomókazeták pusztultak el, hanem a kéziratok legnagyobb része is (akkor még nem volt egyszerű és viszonylag olcsó fénymásolókat készíteni, így, amint a szerző panaszoja, gyakorlatilag nem volt új nyomtatási alapjául szolgálókézirat).

A baj *Kinoshia* professzor alapjához is csöszült érkezett. A háború nemcsak Országügyi tisztitást okozott Japánban, hanem lelki megingást is. A sin-hitben addig rendületlenül bízó japánoknak be kellett látniuk, hogy nem győzhetetlenek. A fétl-jegyzett japán történelem szerint 1945-ben esett meg először, hogy az ország vereséget szenvedett, mégpedig teljesít. Minthogy a lakosság szinte az utolsó napokig meg volt győződve, hogy Japán szent földjére ellenség nem tehet lábbal, a vereség – Hiroshima és Nagasaki atombombákkal való elpusztítása után – annál megázóbb lett. Ennek következtében sokan elvesztették a *simidoba* (Istenek útja) vetett hitüket. A győzők pedig ezt a *nemzeti vallást* tették leginkább felelőssé az ország polgári, gazdasági és kulturális katonai eszközökkel háborús célokra történő átalakításáért. Nem csoda, hogy az egyetemet be kellett zárni és így Kinoshia professzor is elvesztette állását.

Ez a csapás azonban nem tette le véglegesen, sem a *Kodzsiki*-németre fordítására irányuló elhatározást nem bírta elvenni tőle. Amikor 1959-ben, tehát 14 évvel a háború után, *Fukukóban* a *Kashi-no-miya* (Kashi szentély) vezetői papjává nevezték ki, a sintó papok egyszerű életét élve fizetésből tud-

mányos munkája folytatásának költségeit is fedezte. Azután évek kemény munkája árán, 60-on felelti korban, új német fordítást. De a kiadás-hoz szükséges pénz még hiányzott. U.i. saját tőkéje nem volt elegendő, a nagyobb japán kiadványalatok meg nem akartak olyan könyvvel foglalkozni, amelyet "eladhatatlan"-nak véltek.

Végül is a *Fukukóban* működő *Kawashima Kobunsha* nevű nyomda tulajdonosa megértette Kinoshia professzor munkájának jelentőségét és nyereségre valótekinet nélkül elkészítette a 3. kötetet (a költségek nagyobb részét még így is a szerző és néhány öt támogató intézmény viselte). Meglepyezendő, hogy ebben az 1976-ban megjelent kötetben a japán szavak latin betűs átírása már a nemzetközileg elfogadott Hepburn-féle rendszerben történt (ezt követtem itt és egyéb munkámban is, de én az őjapánra alkalmazom).

1975-ben az akkor 80 éves szerző még a 4. kötetet kievő magyarázatok megjelentetését is tervezte, de ez a tervé halála miatt, sajnos, nem valósult meg.

Ezért is szükséges volt, hogy más fordításokat segítségül vegyék, különösen azok magyarázatait és elméleti részeit. E téren nagy hálával tartozom Basil Hall Chamberlainnek, Donald L. Philippinek és Karl Florenznek. Mindamelllett számomra az alapvető anyag a *Kinoshia*-féle őjapán szöveg teljes, új és japán szótágrátsall kiegészített kínai jelles kiadása volt. A német fordítást általános vezérfonalként kezeltem, de nem hagyatkoztam egészen sem arra, sem Chamberlain 1906-ban, sem Philippi 1968-ban *közvetett angol fordítására, sem Florenznek 1903-ban megjelent Nihongi, Japanische Annalen* (Japán Krónikái) című fordítására, amely W. G. Aston és B. H. Chamberlain hasonló munkái ra támaszkodva a *Kodzsiki* egy részét is feltölti.

Nagy segítségemre volt Vas megye egy kis falujában (Balozamegyesén) születésű és nevelkedésű, az állatokkal, egyszerű szerzőmokkal, a földdel, erdővel, vízzel, egyszerű emberekkel és életmodjikkal való közvetlen ismerettség, a magyar tájnyelvek és az irodalmi nyelv jó ismerete, anyanyelvünk mélyszéges szeretete és mintegy 17 évvel ezelőtti megkezdett utal-japán nyelvkutatásom. Ösztönző és kövekre méltó példának tekintetem Bama Ferdinánd, Vikár Béla és a tragikus sorsú, fiatal-

lon elhunyt erdélyi magyar testvérünknek. Nagy Kálmánnak Katalin-átültetése és az uráli népek költözéseinek az utóbi években Magyarországon megjelent szemlelvénys, összefüggő, szép áttitéseit. – Sietek megjegyezni, hogy költeményi ím, arra való hajtani híján, sohasem próbáltam s a *Kodzsiki*-be ágyazott sok-sok ősi japán ének-szöveg, verses formáit fordításra egyszerűen kénszerültem. Jó tollú, a műfordításban gyakorlott költő ezt a munkát bizonyára jobban végezte volna, es remélem, hogy majd lesz erre alkalmas emberünk. Addig talán a próza-részben időközben felfedezett hibák is eltűnnek.

4. A Kodzsiki jelentősége: keletkezésének körülményei, néhány jellegzetessége

A *Kodzsiki* minden, a japán nép múltjátá vonatkozó írásmit közzött a legjelentősebb, mert – Chamberlainnel szölvá –

”bármely más könyvnel hűségesebben őrizte meg számonkra az ősi Japán hitegét, szokásait, életmódját, nyelvét és hagyományos történelmét. Valójában a *Kodzsiki* a legkorábbi hiteles, összefüggő tudalmi termék, az emberi nem azon nagy részének, amelyet majd turánunk, majd székánunk, majd aitiúnak nevezték (érdekess Chr-nek, a egyszerűen japonológussnak és egyetemes tudásunk ezt az egyrékén másutt is haitározatlan kimondott állítást megfigyelt), és legalább egy évszázaddal megelőzi India nem ártja eredeti népeknek legreggibb megmaradt törtéalmi termékeit. Rövid idővel a *Kodzsiki* leírása után a legkemenkedbb megítélőbőveid japán nemzeti vonásokat eltemette a kínai kultúra ráterülő tömege ...” (Chamberlain I-II).

A *Kodzsiki* lenyegében két tomble a ránk hagyományozott ősi japán ismereteknek. Az egyikben a megszállódhat Yamato udvar elmondja, ill. elmondhatja és leírja az utalkódház és a nemzeti családok valóságos vagy vélt, ill. állított eredetét valamint a japán nemzet kezdeteit. A másikban hitegéseket, énekeket (pontosanban: énekek szépen csiszolt szövegét), rövid történeteket

(anekdotákat), népies szöféjéseket (népetimológákat) és család-fákat (genealogákat) nyújt.

Bizonyíték van arra, hogy a kínai írás japánban írt-ott már az 5. sz. elején használtban volt. A vezető családok bizonyára nemcsak számadásaikat végeztették írásnódokkal, hanem való vagy állított számarásukat is írásba foglaltatták, mert ez a jól jövedelmező megbízatások betöltését és adományok elnyerését illetően előnyös volt.

Tudjuk továbbá, hogy legkésőbbben 552-ben, sőt talán már 538-ban, a buddhizmus is megtalálta útját Japánba. Ezáltal az írásbeliség még inkább terjedt. 628-ból egy a Buddhát dicsőítő költemény fémbe véssett töredéket maradtak ránk. A 600-as évek elején több kiváló képességtű japán a *Sin* (= *Szer*), ill. a *Tang* dinasztiá alatt fenykóraba ívelő Kínában tanult. – Feljegyzés tanuskodik egy már 620-ban írt történelmi összefoglalástól, amely 1) az ún. Uralkodói Krónikákat (vagy: *Uralkodókra Vonakozó Feljegyzéseket* – *Tennō-ki* vagy másként *Sumeru-niko-to-no-puni*), 2) a *Nemzetre Vonakozó Feljegyzéseket* (*Kokki* vagy *Kuni-no-umi*, 3) az előkező családokra és a szábadokra vonatkozó *Álprveto Feljegyzéseket* (*Hongi* vagy *Moto-no-puni*) tartalmazza (Philippi: 5). Sajnos a *Kokki* kivételével mindezen 620-ból származó írás 645-ben tűz martaléka lett, amikor a Buddhizmus hullámán felémelkedett hatalmas Soga család megdöntésére az ősi valláshoz hűek államcsinyi vittek véghez. Később a *Kokki* is elveszett, valószínűleg a 672-ben volt *Jinsin* forradalomban.

Úgy látszik azonban, hogy hamarosan utánuk hasonló természeti íratok keletkeztek más központokban. *Tennu* (= *Tennu* császárt 681-ben megelégette a téves vagy célzatosan félrevezető adatok, ill. állítások összevisszaságát és rendetlenséget rendelt el. Írányvelvül hivatalos történelem és genealógia megírását kívánta. Amint az Előbeszédben olvasható, egy 28 éves, kiváló emlékező, *Are* nevű ember (németelyek szerint *Are* nő volt) tartózkodott akkor az uralkodó udvarában. A császár maga oktatta a régi nyelvi ismeretében és a régi hagyományokban, csak mindent úgy kellett megálmunia, hogy emlékezetből hibatlanul el tudja mondani a végleges formában történő leírás végét. Azt kell gondolnunk, hogy az uralkodó kívánsága egybeolvasztás, egyöntetűvé tévés is

volt. – Mielőtt a leírás megtörtént, Temmu császári (686-ban) meghalt.

A következő két uralkodó, *Jiŋo* és *Mommu idején* nem történt különösebb erőfeszítés a terv megvalósítására. De 708-ban *Temmu* császár unokahúga, aki egyben menye is volt, az emlékeztetés *Genmei* császárnő lépett trónra. 710-ben a japán történelemben oly nevezetes *Nara* lett uralkodó, székhely, és nem meglepő, hogy *Temmu* császár unokahúga sok egyéb újítás során a leendő *Kodzsiki* is a sürögősen megvalósítandó tennők közé ikarta. E végül megbízta *Yasumaro* nevű, a leendő *Kodzsiki* egybeöntése és leírására kétségkívül alkalmas emberét, hogy a 25 évvel azelőtt *Aŋe* emlékeztetőbe vésett, ősi nyelvezeti tudást írásban örökítse meg. A tévedések és jogtalan származtatások kiküszöbölésén kívül bizonyára lényeges cél volt a helyeshibélt írás ok ügyes egybefűzése és kiegészítése valamint a kínai nyelv beözönlése által elmosódással fenyegetett igazi, ősi japán nyelvnek mindegy szent szövegben való megörökítése. Apró mellékletekben segítséget is kívántak adni a jövőendő olvasónak a nehezebb szakaszok olvasatát és értelmezését illetően. *Yasumaro* a szöveget felülé 3 könyvet 4 hónap leforgása alatt elkészítette és 712.1. hónapjának 28. napján az uralkodónak felajánlotta.

A *Kodzsiki-kutatók* szerint (1. Philippi felfedezését a 9. 1-pal kezdődően) a központi hatalmat kezbe egyező uralkodóház leszármazását tartalmazó alapszöveg valószínűleg az 5., de legkésőbb a 6. sz.-ból öröklődött, de időtől időre kiegészíteték. – Az apróbb jelekkel írt, közbekiartott nemzeti családok nem voltak benne a hivatalos, eredeti szövegben.

A *Kodzsiki* szövegének zöme hirtregekből, dalszövegekből, legendákból tevődik össze, és így történelmi bizonyító ereje kevés. De irodalmi, nyelvészeti, néprajzi és folklórisztikai értéke annál nagyobb! Bizonyára számos vidék szellemi forrása csurgott össze ebbe a patakba.

Az ilyen jellegű szakaszok leírók, gyakran ritmikusak és hangos elmondásra (recitálásra) alkalmasak. Az *Aŋe* hangos elmondásait lerő *Yasumaro* által odajegyzett, a kijelölt, sőt néha a hangsúlyt is tekintetbe vévő mellékjelek mind ezt bizonyítják.

Azt is tudjuk, hogy a japán igriceknek külön "népük" volt (*katuru-be; katuru* 'elmond, recitál') s ennek képzett tagjai az uralkodók udvarán ünnepeikben, sőt bizonyára a gazdag nemzeise-

gekén is, az íráshétség elterjedése után is szerepeltek. – A *Kodzsiki* szövegében nemegyszer előforduló következtetésszerű valószerűség abból erednek, hogy az igrécek által megőrzött szövegbe hibák csúsztak.

Érdekess, különösen a magyar igriceket nem dicsőítő Anonymusunk földszini neveket magyarizáló hajlama kapcsán, a *Kodzsiki*-ben található sok népetimológias helynévmagyarítást. Sőt nemely szóhasználat vélte eredetét is megtaláljuk benne. Természetesen idegen eredetű elemek is szóvdúdnak az elbeszélésbe, s ezeket Del-Azsiából, Kínából és Koreából eredeztetik.

A *Kodzsiki* legbővebb forrása maga a császári udvar, ill. annak szándéka és ősi hagyományja volt. Bahomian került is *Yamato*-ba a központi kormányzatot megteremtő uralkodó család őse, az uralkodóház célja természetesen a hatalom megerősítése volt. Így nagyon is célzerű volt az őst az égi istenek valódi leszármazotyaként szerepeltetni, míg a legázott törzsek vezetőinek ősei csak földi istenek lehettek. Okos, politikus elmét tükröz az a tény is, hogy az égi istenek gyermekei nem vetették meg a földi istenek szebb gyermekeivel való házasságot. Ilyenformán a meghódított törzsek vezetői vérrokonságba kerültek az uralkodóházal. És mert az ilyen házasságokból származó fiúk és lányok márt az égi istenek maradékaiknak sorába számítottak, lassanként megszünt az ellentét hódító és hódoló között.

A realitásb szinte leszálva azt is mondhatjuk, hogy az őszszelődés Japán elszigeteltsége miatt olyan alapos volt, hogy e szigetország lakossága ma egyöntetűb, mint a világ legtöbb orszagát.

A feltűnően egyöntetű japán népesség további magyarizátára legyen szabad egy kis kitérőt tennem. A *Kodzsiki* történetünk korában, sőt még a 8. sz.-ban is, nemcsak a többnépesség (poligáminia), hanem ezzel együtt az anyajegység (matrarchátus) volt a japán társadalom jellemzője. A lányok férjhezadása és az utódok számonartása az anya, ill. az anyai ág hatáskörébe tartozott. Míg pl. a Konfuciusz tanítása szerint berendezkedett Kínában azonos család nevei viselték nem léptektek egymással házasságra, addig Japánban egykorlatilag is mindazok házasságot köthettek, akik nem ugyanazon anyától születtek. Így féltestvérek is, ha csak apjuk volt közös. De tilos volt a házasság, ha a felek egy anyától

születtek, még akkor is, ha az apák különbözőek voltak (Ono 53). Ezt szűkebben tartottam előrebocsátani, mert a *Kodzsiki* keretében nagyon sok, a mai olvasó szemében botrányos vétrokoni háttaságról van szó.

Míg az "égi ország" emberi természettel felhúzott égi istenségekkel való benépesítése a fantázia szüleménye, a "középső ország" -ba való leszállás és a birtokbavétel nyílván a hatalomra való törekvés eredetének istenítése a hatalom mindenkora való megartása és az egyszerűbb kormányzás végett. A földeszállásiót kezdve a képzetelemek egyre kevesebb szerepet jut. *Jimmu* császárnak *Yamato*-t való északi feljárását irányú előnyomulása valamely, bizonyára az ázsiai földszétről behatól, csoporturalomra jutását mutatja, még akkor is, ha kísértő harcokról kevés említés történik. U.i. a nagy népi elme nem sokat törődik a valószínű aprólkos részleteivel, hanem kész minden dicsőséget az istenített egyes harcosra halmozni. Ezt lájuk a gyermekhős *Yamato Takeru* esetében is, nagyon hasonlóan a vogul és osztiák hőseinek egyedül vagy csaknem egyedül küzdő hőselhez. Ennek a párhuzamnak kapcsán érdemes már most megemlíteni, hogy az obi-ugor hősközhöz hasonlóan amaz is sodás erejű karddal, tűzkövel meg miegyéből van felszerelve és rendszerint csellel éri el győzelmét.

A második és harmadik részben sűrűn előforduló történelmszerű legendák és mesék líraiságukért és naivságukért értekesek. Nem fontos az, hogy a történezs számarra használhatatlanok (a kritikai módszer jól el tudja választani az ilyen a használható történet anyagtól), mert a néprajzos, a folklórista, a szociológus, az irodalmár vagy a nyelvész műhelyében nagyon is becsesek. Tudjuk például, hogy a *Kodzsiki* idealizált személyeit utánozza a korabeli japán társadalom. dk voltak az eszményképek, és szólaak irányító normaként hatoltak a társadalomba.

A *Kodzsiki*-ben található keréken 110 énekre szerezett dal-szöveg az igaz japán nyelvelmélek legősibb régéeti képezi. Ben-nük nyílvánul meg a japán költészet legkorábbi szakasza. Philippiel szölvá (15. 1.): "... a verses szakaszok értékét meg sem mérhetően növeli az a végtelen gondosság, amellyel a szövegeket a kreítéshez hűen (fonetikusan) jegyezték le. Az énekek kö-zül számos a vadászatról, halászátról, földművelésről zeng és ala-

csony sorú eredetéről árulkodik. Mivel az énekek szövege nem mindig illik abba az elbészélebe, amelybe ágyazták, azok az énekek szükségsgszeren másutt keletkeztek. Továbbá nem szabad felednünk az ének varázsos – vallásos szerepét a kora (uralkodó-) udvari szertartások életomában. A *Kodzsiki* énekeiből azt lá-tathatjuk, hogy (szerzőik) belementettek a daltechnikai művészi tö-keletesség mutatóiba, ami némelykor ármýköt vet az ének "tíze-nefél"-re. A képek gyakran nincsenek kapcsolatban azzal, amire utalniuk kellene; a valósgában a természet képek némelykor csak homályos kapcsolatban vannak az énekek jelentésbeli tartalma-val." – Ami a természeti képek ilyen szerepének mintegy hi-bázisát illeti, a magyar olvasó aligha ért majd egyet Philippiel. U.i. az ősi japán dal, azaz a japán népdal, elején meglegend természeti kép éppúgy szerves része a dalnak, mint a magyar népdal elejétől szinte elmaradhatatlant természeti kép. E kép és a magyar népdal tartalma között szintén nincs szoros ösz-szefüggés.

5. A *Kodzsiki* vázlatos története

Nyolc évvel a *Kodzsiki* felajánlása után elkészült a *Nihongi* vagy *Nihonshoki* (japán Krónikái). Sokat fejtöl abból, amit a *Kodzsiki* tartalmaz, de sok más részletet is nyújt ugyanabból a ko-rai időszakból, amely részletek a *Kodzsiki*-ből hiányoznak, főként azonban tovább gombolyítja a történet fonalát keréken 700-ig (a *Kodzsiki* 628-cal, *Surko* császáró halálával lezárul). A két mű te-hát kiegészíti egymást. Megjegyzendő azonban, hogy a *Nihongi* stílusa nagyon erősen különbözik a *Kodzsiki*-étől. Míg az utóbbi prózában itt részei csak az írással és helyvel való takarékoskodás kedvéért rögzítődtek amolyan nehekes, félig kínai stílusban (1. az Előbeszédet), de az alaphang még mindig japán, addig a *Nihongi*, a dal-szövegeket kivéve, teljesen kínai jelekkel, s jelek kínai értelmevel és kínai stílusban íródott. U.i. a *Naraba* áttelepült udvar átírja a kínai nyelv tanulása és fröngató használata lett, s szinte csoda, hogy ez a nyelv teljesen el nem öntötte a japant. A *Kodzsiki* egyhamar ódivatnak és érthetetlennek tekintették, majd gyakorlatilag elfeledték.

A középkori Japánban nem nyomtattak japán nyelvű munkákat, hanem inkább kínai klasszikus műveket és buddhista vallásos írásokat. A *Kodzsiki* keziratát azonban simó papok gondosan őrizték, s róla kezeli írt másolatok készültek. A leghíresebb másolat 1371-72-ben a *Shimpukji* nevű simó személyben készült egy *Kenjū* nevű pap fáradozása eredményeként. Ez a híres *Shimpukji*-i kezirat (az eredeti írás időközben elveszett). Amikor a 17. sz. elején az elfolyt századok sok-sok belső háborúja és a Kína fele iratnyúló, Koreában véghezvitt eredménytelen hadjáratok után a *Tokugawa* család, elfragdva a hatalmat a jelentéktelenségbe süllyedt császárai háztól, erősebb katonai kormányzatot adott az országnak, és a nyugalmat folytán az olvasás izlése terjedt, a japán nyelvű irodalmi termékeknek is esélyük lett szélesebb olvasóközönség előtti megjelenésre. Így nyomtattak a *Kodzsiki*t először 1644-ben (és arról 1798-ban hasomást (fak-szimlejt) készítettek). 1687-ben új kiadás jelent meg, de ennek nem lett különösebb jelentősége. Az 1787 és 1822 között *Motowori* által készített kiadás, amely magyarázataival együtt 44 kötetre rug, az előzővel szemben óriási jelentőséget. 1819-101 kezdve adta ki a *Kodzsiki*t jól használható magyarázatokkal *Hirata Aiszuane*, de annyira részletesen, hogy az első harmadtízszem birta befejezni. Az 1887-ben megjelent *Tamaki*-kiadást is értékesnek tekintik. Azóta számos más kiadás látott napvilágot, és a *Kodzsiki*-irodalom önává duzzadt.

6) A tulajdomevek és címek lefordítása

Florenz a *Kodzsiki* első részét is felölő *Nihongi*-fordításban zárójelben adja a tulajdomevek és címek problémamentes fordítását, különben bő lábjegyzetekben magyaráz, ill. véleményeket idéz. Kimoshita lendülettel fordítja a neveket és címeket, de mivel magyarázatai 1944-ben elégekt, újakat pedig nem volt ideje írni és közlésemni, gyakran kétkedtem azon fordítások helyességében. Chamberlain Florenzhoz hasonlóan sejtéskzik e tekintetben; lábjegyzetei jó fogalmat adnak az olvasónak az áttelítés fáradságos, sokszor áthidalhatatlan nehézségeiről. Egyébként közöttük így ír e nehézségekről: "...a fordító szélsőségeknek érzé az olvasó figyelmét a tulajdomevek kezelésére irányítani és be kell

valania, hogy bizonyos mértékben következtetésig terhel. Valójában a tulajdomevekkel való bánás (a fordításban) mindig kínos. Egyrészt azért, mert gyakran nehéz eldönteni, mi tulajdonnév és mi nem, másrészt azért, mert amikor valamely szöveggel idegen nyelvre fordítunk, a fordítomevek elvesztik jelenségüket, noha jelentésük az eredetben világos és talán lényeges is a történet megértését illetően. Ematt a fordítomek először el kell döntenie, vajon a kérdéses név egyáltalán tulajdonnév-e vagy csupán valamely személyiség vagy hely leírása; továbbá arról is döntenie kell, vajon feláldozza-e valamely szó jelentését, mert az a szó névként szerepel, avagy inkább hagyja a nevet lefordítatlannal, ami által elmulasztja olyan jelentés megadását, amely lényeges lehet azon ösvények megmutatásában, amelyekben az ősi gondolkodás mozgott" (XXIV-XXV).

Philippi, akinek idézett munkáján kereken 60 évvel Chamberlainé után jelent meg, az elbeszélőszében csak néhány kétségetlen jelentésű tulajdomevet ad meg fordításban, a többit az ójapán hangtani alakhoz lehetőleg hű, Hepburn-féle átirásban lefordítatlannal használja. Munkája magyarázó szótári részében, példás módon, külön tárgyalja a neveket: sok ajánlatot nyújt számos kérdőjel kíséretében, de gyakran odairja, hogy a név mögött rejlő szó eredete s jelentése nem világos.

Mindegyikük idézett munkáján hasznosítottam, de saját megfigyélésemet is érvényesítettem. A földrajzi nevek nagyobb részét nem fordítottam le, hacsak jelentésükben elég bizonyos nem voltam. A személynevek esetében megkísérilem (zárójelben egyszer, tévedésből itt-ott kétszer) a legmarkánsabb megközelítőt értelmezést adni. A betűrendes szótárakban minden név és japán/kínai szó, ill. kifejezés magyarázatosa feltüntetésere törekedtem. Meg kell azonban mondanom, hogy mindez messze van a kimerítő magyarázat mértékétől. A kutatóknak bizonyosan nem elegendő. De a japán dolgokban általában nem jártas magyar olvasót nem tehelhettem meg egész kötetre való jegyzettel. Másrészt több tekintetben takarékoskodnom is kellett, hiszen e fordítás idején tartalomhoz kellett nyúlnom, mivel külföldi teretős intézményről nem remélhettem e célra anyagokat. Chamberlainhez hasonlóan én is megvallom, hogy következtetésig felderítőfel a tulajdomeveket illető fordításomban. Több lehetőséggel

számlolva kétdőlelesen variáns megfeldöket ajánlottam. És mert a némelykor azonos hangalak miatt nem lehet bizonyos japán szavak különböző jelentéstartalmát megállapítani, bizonyára tévedtem is.

A *Kodzski* megfelelően hosszú személyneveken magával a sorrenddel is bizony sok gondom volt, s nem ragaszkodtam sablonokhoz. A némelykor többszörösen összetett neveken bizonyára gyakran szerepelnek földrajzi nevek vagy mesterséget űző telepítések nevei (amelyek földrajzi névé váltak), s azt kell feltételezni, hogy a helység népe a szóban forgó névvel illetett előkelő személynek és családjának javadatmái szolgálatára. Csakhogy ezt nem tudtuk meg magából a szövegből, így nem hagyhatkoztam el fellelővére. Következésképpen, különösen az istenek korát tárgyaló részben, a lefordítható elemeket lefordítottam, de később, amikor valószerűbbé vált az előkelők leszármazotainak vidéki jószágokon történő elhelyezése, a helyneveknek vélt elemeket lefordítatlannal hagytam.

Bizonytalan voltam továbbá pl. a gyakran előforduló *ira-ti-me* (? azonvertü herceg) *ira*-részének jelentésében. Mivel a kérdéses kifejezéseket nem leltem olyan testvéri viszony leírásakor, amikor nem azonos szülőkről volt szó, megkockáztattam a fenti zártjelben adott értelmezést (*tu* birtokos viszonyt jelző kapcsoló szócska, *me* nő; *ko* gyermek, származék, felfű). Az ójapán *ira*- (csak összetételben fordul elő) a *Kodzskiben* vértokoságra utal, noha a szóítarak ezt nem hangsúlyozzák. Gondolatom elindította az volt, hogy az ójapán *ira*- szó, amelynek *o* hangja *o* minőségű (1. a magyarázatot lejjebb), amely *a*-val válthatózat, 'vértokosság'ot ('blood relationship, consanguinity') is jelent – itt-ott előfordul *ira* mint jelző ilyen egyszerű alakjában, s olyankor megkockáztattam a 'szép' szóval fordítását, mert a vér által való egységesség színézzel fűgghet össze (italán közé van a magyar *vér* ~ *vír*, *yémes* szavakhoz?). – Eredete szerint bizonyra különböző *ira/ira* –tól az *iri* szó, amely *ira*-hoz hasonlóan – ugyancsak testvérek megkülönböztetésére vagy valamiként való megjelölésére szolgált. Chamberlain ismeretlenül vélt s nem fordítja le. Kinoshita kedves, szeretett értelmet tulajdonít neki. Philippi arra gondol, hogy talán 'örökre fogadott, adoptált' jelentése volt, mert

formai szempontból az *iru* 'lilik, bemegy' igéből származtatható. Ezzel szemben a *Kodzski* egy szóval sem említ olyan esetekben örökre fogadást. Egész sor saját gyermek megletélekor miért is kellene örökre fogadni? Ezt a szót tehát kihalgyást jelző pontokkal helyettesít tettem. – A *yoi* (azaz: *yo'ri*) melléknévről feltételeztem, hogy a *yo*-'kedvezd, jó' szónak egy elavult, -ri végződésrel megoldott változata. Philippi ugyan-a 'vonz, magához húz' jelentési *yoru* ige származékának gondolja, de mind Chamberlain, mind Kinoshita a 'jó' jelentést vélt alkalmassnak, s magam is ezt tartom helyesnek.

A rendkívül hosszú, "láncos" ójapán nevek kapcsán Chamberlain (XXV. 1.) bizonyára helyesen jegyzi meg, hogy a földrajzi nevek esetében az olyan név csupán költőies, díszítő szerpü. Pl. *Toyo-Asi-Para-No-Ti-Aki-No-Naga-Ipo-No-Midu-Po-No-Kuni* (? Bőséges Sas-Mezős Ezer Takarúasos Hosszu Ötszáz Takarúasos Üde-Kalászos Örszág) nyilván a japán haza nagy szeretettel történő költői leírása. Úgy látszik azonban, hogy abban az időben a japánságnak legalább az előkelői szívesen adtak ilyen költői neveket gyermekeknek is. A fiúk neveiben gyakori pl. a *take* 'vitéz, hős', itt-ott az *osi*-*usi* (? *mi-mi*) parancsoló, utalkodó meg efféle dicsőítő szó.

Ezen összetétellekben legyen szabad párhuzamot vonnom a vogulok és oszjakok költészetében talált díszítő jelzők halmazával és különösen az utóbbiak hősi énekeiben nyomon követhető *ösi* szokással, amely szerint az egyes harcosi illti a dicsőség. Pl. az Oszjak (Cham) Hősenékek 2. kötetében, *Szamez* 'varának énekeiben, hemzsegnék a díszítő jelzők egymás mellett. A főhős neve "Ez idén született, ez idén ellődött renszarvasborjú-csodór fejelelemhős", másként "Ez idén született, ez idén ellődött renhulókia-csodór fejelelemhős" (258. 1.); vagy "Tavaly ellődött renhulókia-csodór fejelelemhős, nagyságos fejelelemhős" (299. 1.); vagy "Szárnyas-bálvány-kódos fejelelemhős bátya" (302. 1.); vagy "Vörösfenyő-kéngye szintű-hajfonatos fejelelemhős sógor" (330. 1.); vagy "Valamerre levő vízházás páncúzós mellű kemény fejelelemhős" (334. 1.); vagy "Távoli lakodalmi ember renhikája fejet levágó szabályas bálvány sógorom" (336. 1.); vagy "Járány-vész-fejelelm-fürtös fejelelemhős anyá" (356. 1.); – a sorozat 3. kötetében: "Szárnyas-bálvány-ember-taposo-vas-izületű-izületes-

ji öcsém" (16. l.); vagy "Karimája-hatvű-hegyes-süveg-nek neveznek engem", vagy "Ügyes-aszonyanyád-csomóta-in-csomófinom-gyomor fejelelembös" (18. l.); vagy "Aran-y-habbszentéges-szablya-nak neveznek engem" (20. l.); vagy "Fehérdart... prémet(?)-öltött-kis-fejelelemű, üstökös-SÓBAR-nó ánygom van ime" (ibid.)

K. F. Karjalainen *Die Religion der Jäger-Völker* című nagy munkája 2. kötetében hasonló, "láncos" vogl és oszják névadás-ról tudósít. Pl. (206 kk.): [der] "Kleine Berg-Greis mit dem Schuppen-Muster-Kleid" (a Piketjy-Mintás Ruhájú Kicsi Hegyi Szellem) "Slab-Lanzenschaft-Opfer-Greis" (Rúd-Lándzsanyél-Aldozat Öreg); [der] "Heilige Fürst des Lozwa-Wassers" (a Lozwa-i víz Szent Fejedelme); "Gott (oder Greis) von der Mitte der Sozwa" (a Sozwa-Közepl Istén (vagy Öreg))

Ambr a japánok maguk is, meg a nem japán szakértők is apróra megvizsgálták a Japán körüli népek szokásait, a japánoké-val így párhuzamba állítható névadási jellegzetességeiről még nem hallottam. Ezt a különlegességet számos másnál együtt összehasonlíto neprajzosaink figyelmébe ajánlom.

Az eddig végzett tulajdonnév-fordításokat természetesen nem szabad véglegességeknek tekinteni. Mind csak kísérlet. Idővel jobbak is lesznek. De bizonyára jobb már most óvatosan kísérletezni, mint eleve lemondani a jövőbeli helyesebb fordítások elérésének esélyéről.

A tulajdonnevek sorában meg kell különböztetni az igazi japán szavakból állókat a kínai eredetűektől. Kínai szokás szerint minden császár elhalálozása után külön nevet kapott, és ezt a szokást Japánba is bevittek. Chamberlain azt ítélem (XIX. l.): "Az a gyakorlat, hogy a császároknak haláluk után 'kanonikus nevet' (*canonical name*, j.-ul *okuri-na*) adnak, a Kr. u.-i 8. sz. második felétől ered, amikor is Kuwam-mu császár parancsára egy *Mifune-no-Mahito* nevű tudós illő 'kanonikus nev'-et választott minden azelelt élt császárnak, *Jimmuto* kezdve Kuwam-mu közvetlen elődjéig. Azon időtől fogva hamarosan halála után minden császárt 'kanonikus nev'-et kapott, és rendszerint csak e néven ismeri őket a történelem."

Hadd követekezzenek itt a törzsszövegben előforduló, kínai eredetű japán és nem japánosított kínai szavak a magyar kiejtést megközelítő átírásukkal

Ankan	Ankan	(rövid <i>a</i> , mint a következők is: <i>nk</i> mint <i>Jankóban</i>)
Ankó	Ankó	
Amel	Amel	
Bitatsu	Bitacu	(<i>u</i> ajakkerekítés nélkül)
Buretsu	Burecu	(<i>r</i> alig más, mint l)
Chou	Dzsou	(kínai szó)
Chutai	Csui	
Gemnei	Gémnei	(= Gemnei : Gémnei)
Hanzel	Hanzél	
Ingyó	Ingló	(<i>ng</i> mint <i>ingben</i>)
Itoku	Itoku	
Jimnu	Dzsimmu	(= Jimnu : Dzsimmu)
Jönei	Dzsönei	
Kaika	Kajka	
Kaikó	Kajkó	
Ketai	Ketai	
Kenzó	Kenzó	(= Kimmel : Kimmél)
Kimmei	Kimmél	
Koan	Koan	
Kögen	Kögen	
Körei	Körei	
Kösö	Kösö	
Ninken	Ninken	
Nimoku	Nimoku	
Öin	Odzsín	
Ricü	Ricsü	
Seimu	Szėjmu	(<i>r</i> alig más, mint <i>D</i>)
Seinei	Szejnei	
Senka	Szénka	
Suiko	Szuiko	
Suim	Szuim	
Suiset	Szuiszset	
Suin	Szudzsin	
Susun	Szusun	
Tao	Tao	(helyesebben Dao: kínai szó)
Tennu	Tennu	(= Tjennu : Tjennu)
Tien-yih	Tien-ji	(kínai szó)

Wen-ming	Wen-ming	(w – mint az angolban)
Yang	Jang	(kínai szó)
Yin	jin	(kínai szó)
Yuryaku	Jurjaku	

A címeknek s rangoknak a japánból európai nyelvekre való áttiteltése szinte reménytelen feladat, mivel Japán társadalmi szerkezete függetlenül fejlődött Európá orszagaiztól. Erős egyeztetés eredményeként, nélkülözhetetlen magyarázatok keretében, az alant következő ideiglenes megfeleléseket ajánlom (alkalmazásuk során bizonyára tévedtem is).

Sumera-mikoto uralkodó fenség; a *sumera* szó eredete kétes, talán kölcsönszó (?) szanszkrit; *mikoto* magyarázatát 1. lájthetb.

Kami 1) 'védszellem' (különbösen helység), 2) 'elhalt előd, aki védszellemmé vált', 3) 'vidéki kormányzó szorben magasabb rangú személyiség, 4) 'isteniség, isten'. – Chamberlannel szorba *kami* nem jelent sokkal többet, mint 'föltöltes' (XXIV. 1.). Mégvan ez a jelentése a felső, magasan levő *kami* szorban is, amelyet a szótárak külön kezelnek.

A *piko* és *pime* szoroknak a *pi-* részétől a japán etimológusok általában azt mondják, hogy a *hap* jelentésű *pi* szolgált eredetül. Ennek a véleménynek két oka lehetett: 1) a 'hap' jelentés az égi származás hiedelme folytán bukkant fel mint jelentőség, 2) a kérdéses szópár *pi-* részének *i-je* olyan *i* minőségű volt, mint a 'hap' jelentésű *pi* szóé. Chamberlain (XXII. 1.) erősen kétségbe vonja ezen eredetelést, de ma is kísért. Véleményem szerint a 'hap' jelentés nem tartozik ide. Az Ójapán *pi*/*ko* - *ko* része szerintem ugyanaz, mint *ko* ' (himn- vagy nőnemű) gyermek, számmazék: fű, férfi, s ennek a *ko* szorok változata *ki* 'férfi (összetételben, pl. *Izamu-ko* 'a meghívó férfi). A *pime* szó -*me* részének jelentése nő (önállóan ójapán *me* '; ahogy *ko*-nak - *ki* volt a változata, úgy *me* -nek *mi* volt a változata (pl. *Izamu-mi* 'a meghívó nő'. A *pi* résznek ősi soron köznévnek kellett lennie, – mert ugyanezt lájlyuk az ójapán *pi-pi-ko* 'dédunoka' (minnny: 'fia-fia-gyereke), *wo-pi* ' (himnemű) unokatesvér' (*wo* him; ebben az összetételben -*pi* *i-je* kivételesen *i* jelölésű), *me-pi* (nőnemű) unokatesvér', *ato-pi* ' (himn- vagy nőnemű) ifjabb/legifjabb gyermek', *pi-yo-ko* 'kicsinye (a madárnak)' szorokban. Így *pi*/*ko* ' ősi soron 'himnemű utód',

pi/*me* pedig 'nőnemű utód' jelentésű lehetett, de a *Kodzsik*ben 'herceg, fiatal úr; isten, ill. hercegnő, kisasszony; istennő értelmezésük látszik helyesnek.

Ajiko hemes-ember' alkalmasint a *piko* szor alapul, de *a-* részére nemes magyarázatom.

Miko 'előkelő férfi, herceg, isten' vagy 'előkelő nő, hercegnő, istennő'. A *mi-* rész megiszitól, díszitő jelző.

Mikoto miko-va gyakran váltakoztak s vele azonos jelentésű. Eredetéről az a vélemény, hogy *mi-* része ugyanaz, mint a *miko* szó *mi-je*: *koio* 'dolog'.

Inaki ' (?) főispán' ugyancsak összetétel eredénye. A *ki* (azaz: - *ki*) részt illetően a japán etimológusok is a *piko* címző alatt tárgyalt *ki* 'férfi' szóra gondolnak; az *ina-* részt illetően az *inu* 'tíz-palánta szót aláhílják, de ennek itt nincs esélye. Szerintem *ina*- csupán változata az *ani* 'bálya, idősebb férfi, *ane* 'húne, idősebb női rokon' szoroknak s jelentése 'idősebb, nagyobb, magasabb rangú'.

Musi vagy *musi-* vagy számmazéka 'úr, mester, parancsoló' jelentésű. Felteletelzik, hogy (-) *musi* maga is összetétel eredénye (? *no* ' + *usi*, ahol a *no* 'bírtokviszonyt jelölő szócska, *usi* pedig 'parancsoló, uralkodó' jelentésű főnév).

Kizu hemes-ember' *kuni* 'ország'ész, ország' + *musi* összetételből keletkezett, így korábbi jelentése 'országész-parancsoló' lehetett.

Murazi 'hemes-ember' szintén összetétel (és torzítás) eredénye. Úgy látszik, hogy *mura* 'falu, néplóneg' és *usi* voltak összetevői, így korábbi jelentése 'falu-parancsoló' lehetett.

Miyamiko 'úr' szintén összetétel szó; *ko* részt illetően 1. *piko* szócskét; *mi* része bírtokviszonyt jelölő kapcsoló szócska, *miya* 'szentély' s innen 'uralkodói palota', ennek *mi* része megiszitól, díszitő jelző (mint *miko*, *mikoto* esetében is), *yo* pedig 'férfi, hajtók, ház, otthon' jelentésű. Tehát *mi-ya-ti-ko* szószoront ezt jelent: 'szent hajléknak a gyermeke' vagy 'szent hajlékhoz tartozó gyermek/férfi', s ebből: 'szent hajlék körül szolgáltatást tevő ember' stb.

Oni 'magánas, udvar hemes, nemes', *Motowori* szintén az *opo* 'nagy' és *mi* (azaz: *mi* 'test' szorabból vonódott össze. *Ohio* 'hemes ember' alkalmasint *opo* 'nagy' és *pilo* 'egyed, személy, ember' összevonásából lett.

Sukune, Chamberlain fordításában 'nemes-ember' jelentésű. A *Kodzsik*nek csak néhány tulajdonnévből fordult elő. Kinoshita egyszerű 'fenséges' *fū* ('erlauchter Sohn'), másszor meg 'nemes' (Edler) jelentést ad neki; Philippi 'egynas ági származék'nak gondolja (*sugu* 'közvetlen, egyenesen', *ne* (?) 'sajj, származék', eredetileg 'gyökér, töv'). Lehet, hogy a 'nemes-ember' jelentés a legmegfelelőbb, de feltételezve, hogy a *-ne* rész nem egyéb, mint szerepét veszített végződés, amely számos más japán főnévben is megjelent, a *suku*-részről azt véltem, hogy a *suku* segít íge-jelen idejlen melléknévi igeneve, mivel az ilyenfelé névadás Kelet-Ázsiában ismeretes. Ezért a 'segítség, segítő' értelmezést választottam. (685 után a *sukune* szó öröklődő rangot jelölt.)

Make 'nemes-ember' eredete is, jelentéstartalma is kérdéses. Chamberlain 'úr, parancsoló' ('lord') értelmezés használja. Kinoshita 'erlauchter Sohn'; 'fenséges fű ~ jelentést ad neki, Philippivel egyetértve (628. 1.) a *wake* szóban magam is a 'fíatal' (*waka*-, *waka-si*, *waki*)' alapjelentést látam, és mivel pl. a poroszországi, 'fíatal úr' jelentésű *junger Herr* kifejezésből *Junker* 'úr', földbirtokos' vált, s ez hasonló jelentéscfajlóságról tanuskodik, a *wake* szót végül is 'nemes' -sel fordítottam.

Atape '(fő-)ispán' bizonyára összetett szó, de összevetőre nincs magyarázatom.

Agata-no-atape talán 'megyei ispán' jelentésű.

Agata-musi gyakorlatilag ugyanazt jelenti.

7. Megjegyzések a japán és az ójapán nyelvekről

Philippie hivatkozva (21 kk.) az ójapán nyelvről, amely a 8. sz. vége fele a klasszikus japánba megy át, röviden a következőt mondhatjuk. Legfeltűnőbb vonása elszigeteltsége s egyben rokonsátsága. Minthogy a kínaiból kölcsönzött elemeket, amelyek a *Kodzsiki* nyelven még nem érzhették, de a 600-as évekől kezdve mindinkább kimutathatók, valamint a csekély portugál, holland, francia és német (mind a 16. sz. után kölcsönözött) szavakat és a 19. s a 20. sz.-ban tömegesen átvett angol szavakat a japán ősi szókincsétől el lehet különíteni, az összehasonlító nyelvészek jól használható anyag áll rendelkezésére. Rokonságát eddig csak a *Riu-Kiu* szigeteken beszélt, gyűjtőnéven *Okinawa*-nyelvnek ne-

vezett, hatalmas tájszólás bizonyosodott meg. *Hattori* Shinō japán nyelvész glottokronológiai (a nyelv szókincsének időbeli vált melfutósságára vonatkozó) kutatásai szerint a *Riu-Kiu* szigetek nyelve Kr. u. 500 körül szakadt el a szigetország főbb szigetein beszélt nyelvtől. A délre vándorolt japánok nyelve azután erősen vegyült délről Japán felé vándoroltok nyelvi elemével.

Egyebütt nem találunk a japánnak a nyelvutomány követelményeinek megfelelően bizonyítható nyelvrokonságot. A kínainak csak írása hasonlít a japánéhoz, de mind a szerkezet, mind az ősi szókincs tekintetében nagyon különbözik a japánról. A koreai szerkezetében nagyon hasonlít ugyan a japánhoz, de hangtana és szókincse tekintetében nem. Az 5. sz.-ig Korea északi és Mandzsúria délkelti részén létezett *Koguryo* állam nyelvének megmaradt csekély nyelvművele azonban szókincsében és hangzórendszerében sok hasonlóságot mutat az ójapánnal (Lewin 19-33).

A török, mongol és mandzsú-tunguz nyelveket több mint száz esztendeje összevetették a japánnal. Szerkezet szerint a rokonság lehetséges, de a hangtán és a szókincs terén sok akadály van a rokonság útjában. Legnagyobb része megmunkálatlan terület még a Pröhle által kezdeményezett urál-japán összevetés.

Kétségtelenül japán szavakat jegyeztek fel egy kínai követség tagjai Kr. u. 240-ben, amikor a szigetország vendégei voltak. A *Wei-chih*, és a *Wo-jen-chün* történeti művekben találunk pl. a következők átirását: *piko* (mint fennebb), *io*no, 'néptömeg, csoport', *mini* 'fűl', *pina-mori* ' (?) vidék őre'. – Egyéb törtélekek pl. kard lapjába vágott, kínai írásos formában a 460-as évekből származtathatók. Nagyobb terjedelmű japán nyelvművek írott alakban eddig csak a 600-as évekből ismeretes.

A japánnak a *Kodzsiki* idejétől máig nem sokat változott szerkezetéről röviden így szólhatunk.

- Szórendjében első helyen áll az alany vagy valamely téma, amelyre a beszéd nyomatkoosan irányul; aztán következik a helyet illetően bizonyítatlan határozó, aztán a tárgy (ha van); végül az állítmány (ezt semmilyen mondatrész nem követelt) – Szófüzésében minden minősítő rész elől van, s a minősített rész utólagja következik.

- A képzők, ragok(jelek), partikulák a szó végéhez kapcsolódnak, névutók vannak, de prepozíciók nincsenek, vannak

azonban a szó elejére vetett elemnek: (protétkus) magánhangzók, mássalhangzók, szótagok, gyökismetések.

- c) Az igékelt és az igezerlen viselkedő melléknevet ragozzák, de ez a ragozás nem mutatja sem a cselekvőt, sem a cselekvő számát: a ragozásban megjelenő alakok ún. bázisokat (töveket és bővített töveket) képeznek, amelyekhez viszonyítva végződéseik kapcsolhatók; – a bázisok némelyike magában is állhat, pl. a régi pannaszó mód jeltelen volt, ige: *tare* 'áll', *sake* 'lepi', szakits, *kake* 'íj'; – ugyanezek az alakok a múlt idejű cselekvést is kifejezhetik, sőt még a feltételes mód bázisul is szolgálhat (pl. *tare-ba* 'ha állna').

- d) Az ún. segédigéket az ige vagy a ragozott melléknev bázisához kapcsolják, hogy az (ún.) szenvedő, a műveltető alakot képezzék, a befejezett cselekvést vagy történet, a jövő, ill. szándékolt cselekvést, a tagadást, velésti sbt -i kifejezzék (pl. *tar-a-su* 'álmi készlet', *sak-a-su* 'tépni készlet', *kak-a-su* 'inni készlet'). – Magukat a segédigéket is ragozzák, de a cselekvő személyét vagy a cselekvők számát ezáltal sem lehet kifejezni.

- e) Megtisztező szavak mutatják a személyek egymás közti viszonyát és a beszélgetésben is jól mutakozó szintkülönbségeket (korban, rangban, nembn, szálók és gyermekek között sbt.).
- e) A személyes névmások rendszere nincs jól kifejlődve, és használatuk nem gyakori.
- f) Vonakozó névmások nincsenek, s hiányoznak az alarendelt mondatok is; határozói igenesek főzéssel azonban nagyon hosszú sorát lehet képezni az alá- és mellendeléseknak.
- g) Nincsenek keitös magánhangzók (diftongusok); az őjápiában csak akkor kerülhet két magánhangzó egymás mellé, ha szóösszetétel esetén az első tag szükességszerűen ott levő vég-sőmagánhangzójához valamely magánhangzóval kezdődő szó első magánhangzója csatlakozott; a későbbi japánban is vagy így lehetnek magánhangzók egymás mellett, vagy magánhangzók között mássalhangzó kiesése által vagy szágkiesés okozta kompenzációs nyúlás vagy divatos nyúlás eredményeként.

- h) Az igazi japán szó szótagalakja nagyon egyszerű: a kevésbé gyakori V (egyetlen magánhangzó) mellett csak OV (mással-

hangzó + magánhangzó) fordul elő, így minden szótag magánhangzóval végződik (nyitott szótagok), és minden igazi japán szó is.

- i) Mássalhangzó-torlódás szó elején nincs: igazi japán szavak belsőben lehet mássalhangzó-kettőzés (gemmátó), de ez is inkább csak divatos kifejezés és hangfésű szavakban.

- j) Igazi japán szavak nem kezdődnek *r* vagy *l* hanggal; szó belsőben ez a két hang szabád variációban van egymással (a szótagok csak *r-l* írnak).

- k) Őjápián szavak csak (zöngétlen) *p*, *t*, *k*, *s* mássalhangzóval vagy *m*, *n*, *y* (= *j*), *w* mássalhangzóval (vagy magánhangzóval) kezdődnek; szökezdő *p*, *t*, *k*, *s* helyett később *b*, *d*, *g*, *z* is szerepelhetett.

- l) Szó belsőben az őjápián is megittre *b*, *d*, *g*, *z* (zöngés) mássalhangzókat; bizonyos helyzetekben ezek zöngétlen társaikkal váltakozhattak (ezért látni *p ~ b*, *t ~ d*, *k ~ g*, *s ~ z* váltakozást a *Kodzsiki* számos tulajdonnevében is).

- m) Bizonyos mértékű magánhangzó-illeszkedést látni az őjápiában, de ez csak a szó tövére volt érvényes, nem pedig a hozzá csatolt részekre.

- n) Az őjápián magánhangzók állománya ez: *a*, *u*, *e*¹, *o*¹, *o*². – Az *e*, *i*, *o* magánhangzó két érteben való képviselése bizonyos, de az értekek szoros meghatározása még nem sikerült. Sok váltakozás is volt (pl. *-e*¹ a szó végén gyakran lepett korábbi *-a* helyébe, így pl. *sada ~ saketv* 'szaké, trszor', *puna ~ pune* 'tekno, csónak, hajó'). Az őjápián nyolc magánhangzója már a 8. sz. végeire elvesztette teljes létszámát, s kb. másfél-száz évvel később a nyolcasból a ma is ismert ötös rendszer vált (*a*, *i*, *u*, *e*, *o*).

A fordításban az *e*, *i*, *o* hangok keitös értekeit nem tüntetem fel, de a négyezekben igyekszem a különbségeket jelölni.

Florenz és Chamberlain idézett munkáinak megjelentésekor a kérdéses magánhangzók különbségéről még nem tudtak (*Hashimoto* Shinkichin idevágó feljegyzése 1909-ben történt). Kinoshita és Philippi munkái már jelölik a kérdéses különbséget, de nem a leghatározottabb módon. U. i. amit fent *e*¹, *i*² *o*² jelletek

írtam, azt ők *ē, i, ō* jelekkel írják, s ez a magyar olvasó szemében nagyon megévesztő jelölés lenne. Másrészt az általam jelölendő hangyot *e, i, o* hangok lehetnek olyanok, amelyekről ismeretes az *ē, i, ō* hangokkal való szembenállás (tehát jelölésben is néhány más kiutatóban *e', i', o'* értékek), de lehetnek olyanok is, amelyeknek minőségét eddig nem lehetett megállapítani. Így a *Kodzsiki* nevének általam megadott magánhangzó-megkülönböztetése is csak körvonalait javítja a kérdéses szavaknak.

Florenzcel Chamberlainnel és Kinoshitával ellentétben, akik a klasszikus, ill. a modern írásmódot köveve írták a japán szavakat, Philippihöz csatlakoztam, hogy az őjapán alakokat lehetőleg hüén mutassam be a magyar olvasónak. Ilyenformán az urúi nyelveknek is alkalmuk lesz a *Kodzsiki* szavainak egy részét megközelítően hű latin betűs átirásban látni.

Amint korábban említettem, a nemzetközileg elfogadott Hepburn-féle átirást alkalmaztam. Mivel ez a rendszer elsősorban angolul olvasókra volt tekintettel, néhány hangérték megmagyarázása szükséges.

- a* rövid *á* hangot jelöl;
- u* alakkerékítés nélkül képzett rövid *u*;
- e* általában *ē* (zárt *e*) értékű a mai japánban;
- o* kevés alakkerékítéssel képzett hang;
- s* az őjapánban *c* (Hepburn szerint *ts*) értékű volt, a maiban *sz*-nek ejtik;
- p* talán még tisztá *p* volt az őjapánban, de idővel szó elején *h* szó becséjében: *b, w, esetleg 0* (zéró) lett belőle;
- w* az alkak összezárása nélkül képződik (mint a régi magyarban megvolt *w*);
- y* értéke *j*.

Hamburg, 1982 májusában.

Kazár Lajos.

About the KOJIKI and the importance of its Hungerian translation

What the Iliad and Odyssey were to the Greeks of old, what the famous KALEVALA means to the Finns, at least as much is, or used to be, the power of the KOJIKI ('record of old matters') on the Japanese soul. If anyone wishes to do research on the origin of the Japanese nation – more precisely, on that part of it which has been dominant for approx. 1600 years – must study the KOJIKI. Like the accounts of most national origins, it, too, is in part shrouded in mythology; parts of the KOJIKI had been written down in 620 A.D., the final version dates from 712. In it, the creation of the Japanese archipelago equals that of the middle layer of a three-tiered world; the top tier is inhabited by the heavenly gods; the middle one, "our world", serves for the earthly gods and other mortals; the bottom layer is the world of the departed.

The grandson of the Sungoddess (Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami), together with his closest supporters, descends from heaven to rule over lesser gods and ordinary people (this "descent" likely symbolizes the conquest of loosely organized tribal formations by invading forces superior in armament and state forming, organizing qualities). – The Japanese nobility, though counting many illustrations immigrants among its ancestors, has been proud of its relationship with divine forebears. And considering the surprising cohesion of the Japanese nation as a whole, the origin story told by the KOJIKI must be taken as a great unifying force still acting.

Around 400 A.D. the story of the KOJIKI goes over into verifiable history (the reign periods of most of the monarchs prior to that approximate date are clearly unrealistic and reveal the *intention* to place the foundation of the centralized state, Yamato, far back into the dim past). – It is the incidentals, embedded in the genealogies, anecdotes, real and semi-real stories, and – very importantly – the some 110 texts of Songs, all in pure Japanese, which reveal most about Japanese prehistory.

The present translator, born and brought up in Hungary, is convinced, as were some other researchers earlier, that on the evidence of the KOJIKI the roots of the Japanese must be sought on the Asian mainland. He proposes that many facets of ancient Japanese life can be better explained when brought into relationship with the languages and customs of peoples known as speakers of Uralic (Finnish, Hungarian, Estonian, Vogul, Samoyed, etc.) and Altaic (Turkic, Mongol, Manchu-Tungus) tongues. The Altaic ones, being closer to Japan, have been compared to Japanese by Japanese and other scholars, but the Uralic ones have been practically ignored in Japan.

Yet, as the nearest language relation of Hungarian, namely Vogul, is found not in the vicinity of Hungary, but along the Ob (western Siberia), so it is quite likely that the cultures of the (from Japan) distant Uralic peoples become of primary importance with regard to Japanese origins. This proposition is bolstered by comparative etymological, morphological, and phonological material contained in the book *Japanese-Uralic language comparison, locating Japanese origins with the help of Samoyed Finnish Hungarian, etc.: An attempt*, – Hamburg: Lajos Kazár – Tsurusaki Books 1980, 311+III 20x29 cm, pp.; 594 etymological, 30 morphological, comparisons, phonological evaluation, index, etc.) – The Hungarian translation with appropriate comments (1000 numbered copies printed only) will be of value not only to those able to read Hungarian (in which language the KOJIKI poems come out excellently), but also to historical, linguistic, ethnological, etc. research.

It is hoped that Japanese studies in Hungary, Finland, etc. as well as Uralic and Altaic studies in Japan and in learning institutions concerned with Japanese generally will see an upsurge and have a wholesome effect upon research into the clarification of Japanese origins and some still dark areas of early Eurasian history.

Dr. Lajos Kazár

Australian National University
Canberra

KO-DZSI-KI

ELSŐ KÖNYV

ELŐBESZÉD

(Hódolatul) szólók én, *Yasunaro*.

Az ősanynag már sütsődni kezdett, de az alkotórő és a forma még nem jelent meg. Még nem voltak nevek és nem volt tevékenység; ki ismerhette volna hát fel az ősanynagban rejlő formákat?

Mégis, éppen amikor az ég és a föld elvált egymástól, a "Három Isten" a világ ősalkotójává vált. Amikor a nő és a férfi princípium életre kelt, akkor lett a "Két (őslény)" minden teremtesnek ősatya és anyja.

Ezért ment be (*Izanagi*) a holtak világába és tért vissza az élőkhöz; és szeme mosásakor a Nap-istennő és a Hold-isten keletkezett; és amikor a tengerben le- és felbukott, fenséges testének tisztítása közben égi és földi istenségek termettek.

Ambár az őseredet mely homályba veszik, mégis a régi hagyományokból ismerjük azt az időt, amikor a szárazföldök alkotatainak és szigetek születnek Igaz, az őseredet messzi távol van tőlünk, de a régi bölcseségek által megvilágosodik előttünk az a kor, amelyben az istenek nemzödtek és az emberket teremteték.

Tudjuk, hogy a uralkodók nemzedekről nemzedekre sorban követték egymást, hogy egy kardot apróra rágta, egy kigyót szél-jelvértak, és az istenek mirtádjá pompásan felvirágozott.

Az istenek a *Yasu-Folyó* (Csendes ?) mentén tanácsot tartottak és az országot megdöktették; a homokparton megvitaták a teendőket és megisztították az országot földjűt.

Akkor elsőnek *Po-No-Ningi-No-Mikoto* (?) Felülről való/Bősség Istene szállott alá a *Taka-Ti-Po* (?) Magas ...) hegyescsúrra, aztán *Kamu-Yamato* (Istene Yamato, – a jellegző nev ez: *Kamu-Yamato-Ipae-Bito-No-Mikoto* Istene Yamato) Ipaei Ifjú Fenség császár *Akida-Siman* (Szikadőr-Sziget – azaz Japán) haladt át.

A medvévé változtatott isien kijött a folyóból és (*Ujimu* császár) *Taka-Kuraban* (Magasságbe) Kincstár megkapja az égi kardot. Amikor farkuk-nőt emberek álltak el útját, hatalmas varjú vezette *Yesinoba*.

Miután sorba állva táncoltak, (a harcosok) elcsopórték az el-lent, hallván (az uralkodó) dalát, legyőzték az ellenséget.

Álmában figyelemzést nyervén (*Szujin* császár) inádozt minden égi és földi istent, s ezért bölcs uralkodóként tisztelték. (*Nimoku* császár) a házi tűzhelyek füstjét kémlelve jókatartall bánt a neppel, amert is mind a mai napig "szent uralkodó"-nak nevezik.

(*Seimu* császár) megállapította a határokat és felvirágoztatta az országot. Fenséges szálláshelyéről, *Tika-Tu-Apumiból* (Közeli Apum) [kományozva] törvényeket alkotott.

(*Ungyō* császár) helyeshitette a nemesi címeket és megrostálta a nemzetségek neveit. Fenséges székhelyéről, *Topo-Tu-Ashakiból* (Tavoli Reggel-Hely) gondosan rendezte őket.

Ambár a kormányzási mód minden uralkodó alatt különböző volt, az elmúlt időkre emlékezve (minden császár) állandóan szilárdította a mai-már kivessző jó szokásokat és hagyományokat. A jelent a múlttal összehasonlítván igazgiva újból meg újból a törvények és az erkölcs romlása ellen hatoltak.

(*Temmu*) császár fenséges uralkodáshoz [érünk], aki az *Asikabeii Kijo-Mi-Paraban* (Kies Mező) álló fenséges nagy palotájából igazgatta az országot. Már mint a trón várományosa, egy fenséges császári sarja, uralkodói erényekkel rendelkezett és mint tronörökös alkalmas időben akart trónra lépni. Álmában énket hallván annak jelentését sejtéssel így féglette meg: a trónról való uralkodás reá vár.

Amikor éjszaka a folyóhoz ért, tudatára ébredt annak, hogy a trón az ő őroka lesz.

De az ég által rendelt idő akkor még nem érkezett el, ezért a déli hegyek közé húzódott, a cikádához hasonlóan változatra váltulni.

Elérkezvén az alkalom, amikor mind az emberek érzése, mind az idő az ő javára hajlott, tigris gyorsaságával vonult a keleti országrészekbe. Hirtelen elindult az uralkodói sereg, átkelve hegyeken és folyókon; memmódorogéshez volt hasonló vonulása, és úgy haladt, mint a szélvész.

A fegyverek nagyogása az uralkodó hatalmát hirdette, és a vitéz harcosok ömlő füstként zúdultak előre. Pírosan lobogtak a zászlók a fegyverek fölött, és [szélvész-szórt] zsinidlyként hullott széljél a hilszerek serege. Két hét sem telt bele, a baj [másként: dögleletesen] elakadott.

Igy aztán legelőre bocsátották a matkákat és nyugtatták a csalatlovakat. A hadjárat végét érven [a császárt] visszatért fővárosába.

A zászlókat összegöngyölték, a kardokat hűvelycikbe taszították, aztán az egész sereg dalolva és táncolva ünnepelte a győzelmet.

Abban az évben, amikor az [levjeltől] csillag a madár [vagy: tyúk] szakaszban időzött [araz: nyugaton], a hónap pedig a *Kisvárgi* (2. hónap) volt, a *Kyo-Mi-Parvatan* álló fenséges szék helyén a császár: trónra lépett.

Értevényben [az Úr = *Tao* követésében] felülmúlta a Sárgea császárt, és jóságá nagyob volt *Chou* királyénál.¹

Avevén a [memve]l] uralkodási jelvényeket az egész országon uralkodott; bejvűvén az *Egi Utódlásba* (*Pi-Tug*) [Nap-Utódás] a biradalmat kormányozta.

¹ A *Tao* (olv.: *Dao*) a régi Kína legelterjedtebb vallása, amelynek veres tanokba foglalt lényegét a *Tao-te king* (mai kiejtessel: *Dao-de dzung*) nevű mű szerzője *Lao Ce* tanította (és utána mások). – A Sárgea császárt más néven *Huang Ti*, Kína egyik híresebb uralkodója volt. – A *Chou* (olv.: *Dzou*) kínai dinasztia (Kr.e. 1050 [?]–256) jóságáról híres uralkodója *Hsien Wang* (~ Kírály) volt.

Összhangban maradván a két alapelvvel (Y'in 'női természet', Yang 'férfi természet') az öt elemet egymással újított helyes rendbe sorolta.²

Megalapította az *Istenek Haladásá Ugyit* (*Kami-Naga-No-Miti*). Nemes szokásokat kezdeményezett, kiváló törvényeket alkotott és ezáltal növelte országát.

De nemcsak ezt tette! Minthogy bölcsessége oly mély és nagy volt, miként a tenger; alaposan megvizsgálta a mülhet, és mert elméje oly világos és nagyogó volt, miként a tükör, belehatolt a régi időkbe.

Következésképpen így rendelkezett.

"Hallom, hogy a *Sumeru-Mikoto-No-Pumi* (Uralkodói Kronikák) és a *Moto-Ti-Koro* (Nemzetiségi Hagyományok), amelyek a különböző nemzetségek birtokaitként öröklődtek, számos helyen eltérnek a valóságtól és sok hamisítás került bejűkük. Ha ezeket a hibákat nem igazítjuk meg most, akkor bizonyára nem sok évek kell eltelne, míg nem az egész igazság veszendőbe megy. Valóban itt mutatkozik meg az ország igazgatás lényege és az uralkodók gyakorolta gondoskodás legfontosabb elve. Ezért úgy határoztam, hogy az *Uralkodói Kronikából* és a *Nemzetiségi Hagyományokból* kutatás által kiválogatjuk a valóti és kivevén a valótiat megállapítjuk az igazat; ezt hagyjuk az utókortra."

Abban az időben pedig élt egy udvari szolgá, akit családi nevével *Pyeidam*, utónevén meg *Arenak* hívtak. Huszonnyolc éves volt. Vele született okossága oly nagy volt, hogy amit egyszer látott, azt [emlékezetből] el tudta mondani, s amit egyszer hallott, az kirtörtéretlenül elméjében maradt.

Ezért az uralkodó parancsot küldött *Arenak*, hogy gondosan olvassa el és vessé emlékezetébe a *Sumeru-Mikoto-No-Pi-Tugit* (az) Uralkodók Leszármazása) és a *Saké-Ti-Miyo-No-Puri-Gotoi* (Előbbi Korok Régi Hagyományai).

De az idő csak múlt, az uralkodás sora változott, és a terv nem vált valóti.

² A "két alapelv" a kínai filozófia és kozmológia *yin* (olv.: *yin*) 'női természet', ill. *yang* (olv.: *jang*) 'férfi természet' nevű 'elvet'. – Az "öt elem": víz, tűz, fa, etc., föld – szintén a kínai kozmológia utal.

Hodolattal telve forgatom elmémben: Őfelsége (*Gemrei*) császárnő nagyogásban ül trónján és isteni jóságát-folytán gondját viseli alattvalóinak; fenséges lakbától kományoz és uralkodói ereje addig eléri, ameddig lovak lábai hatolni képesek; fenséges lakbában él, de kegye addig terjed, ameddig hajók eljuthatnak.

(Szerecsét hozzá jelek tünek fel.) A nap ketős alakban ragyogott; (flushtöz hasonlóan) apró bodroiban szálltak a felhők, noha nem füstből származtak; két-két fű [vagy nővény] ágai őrszenőttek; két-két kalász egyként termett. — Sok lyvest jegyeztek fel a krónikások. (Oly távoli országokból is) hoztak adót, hogy közeldetét egész sor jelzőtűz tudata és áldadások számos tomácsera volt szikseg. Így aztán a császári taktakrak egyetlen honapig-sem álltak üresen.

Azt lehet mondani, hogy az uralkodónő híre felülmúlta *Wen-minget*³, míg erenye nagyobb, mint *Tien-yih*⁴ (4).

Bámulata [az az állapot], hogy a *Régi Hagományok* (*Saki-Ti-Mjyo-No-Purru-Goro*) hamisításokat, elteremtéseket tartalmaztak. Az volt a kívánsága, hogy a *Régi Krónikáknak* (*Saki-Ti-Mjyo-No-Pumi*) a tervedések és elferdítések meggazdáltságának. Ezért a *Wado* [nevű] 4. év [K.r.u. 711] 9. hónapjának: 18. napján ezt parancsolta nekem, leghiványabb alattvalójának:

"A fenséges *Tennu* császárról szóló *Régi Hagomány* (*Mikoto-No-Ti-No-Purru-Goro*), amelyet *Piyeda-No-Are* emlékezetbe vésset, írássek le és adássek át nekem!"

Hodolattal telve engedelmeskedtem e parancsnak és mindent a legnagyobb gondtal jegyeztem fel. A régi időben azonban mind a szó, mind a gondolat [a szó jelensége] egyszerű volt, úgyhogy nagyon sokat veszöttem, míg nem [a hagyományokat] mondatokba és szakaszokba birtam foglalni.

Ha mindennek a jelentsét [teljesen] kínai írásjelekkel (*yomi*-val [azaz: ideografikusan]) írtam volna, akkor a szavak nem illettek volna pontosan a jelentsékekhez; ha pedig mindent *ko*-val, (tehát kínai jelekkel jelképezett japán hangértékekkel [azaz fonetikusan]) írtam volna, akkor [a történetek] írott alakja túl hosszú

³ *Wen-ming* Kína félig legendabeli uralkodója volt.

⁴ *Tien-yih* szintén Kína félig legendába tartozó uralkodójaként szerepel a történetekben.

lett volna. Ezért használtam ugyanazon mondatban ideografikus és fonetikus írást keverve, némelykor pedig az egész mondatot ideografikusan jegyeztem le. Ahol a jelents néhézzen fogható meg, ott magyarázattal világítottam rá, de ahol könnyen érthető, ott nincs magyarázat.

Továbbá olyan családi *nevek* esetén, mint *Kasuka*, amelynek írása vagy utóneveken, mint *Tarasi*, amelynek írása, mindig a hagyományt követtem, rajnik mit sem változtattam.

Ez a könyv az ég és a föld eredetével kezdődik és (*Suiko* császár) fenséges uralkodásával végződik, akinek fenséges lakbát a *Woparidaban* álló palota volt.

Ame-No-Mi-Naka-Mi-*No-Kami*-ról (Ég Középe Ura Isten) kezdve *Piko-Nagasa-Take-U-Gaia-Puki-Apzu-No-Mikotoi* (Tengertpari Vitéz Isten) Kormorán Zsüpfedel-Befejezetlen Zsüpfedel[-féle] Fenség) is magába foglalja az első könyv.

A második könyv mindazt tartalmazza, ami *Yamur-Tamotol-pure-Biko* (Jimmu) császárról *Pomuda* (*Ojin*) császár uralkodásával bezárolag történt.

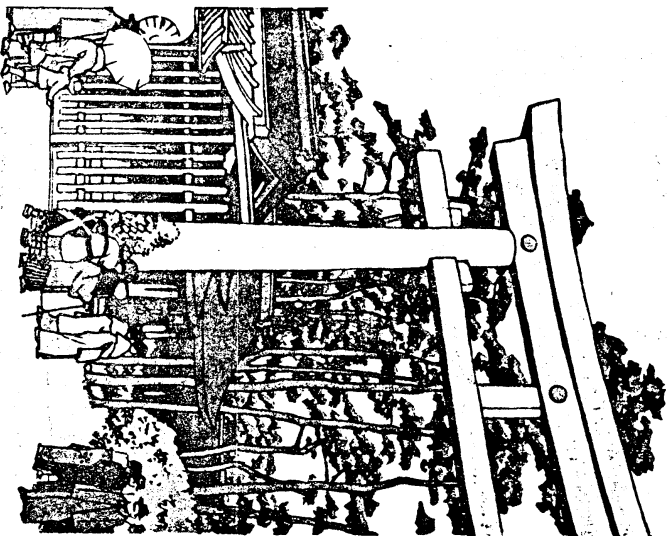
A harmadik könyv pedig *Opo-Szazaki* (*Nimoku*) császár idejéről fogva öleli fel az eseményeket azon uralkodás végéig, amely a *Woparidaban* álló fenséges palotából történt [*Suiko* császármé]. Összesen e három könyvet írtam és most nagy tisztelettel ezeket nyújtom át.

Mely alzáttal szölok en, *Yasumaro* alattvaló.

A *Wado*. [nevű] 5. év [K.r. u. 712] 1. hónapjának 28. napján.⁵

Yasumaro, a felső, valóságos ötödik udvari, rangból, az ötödik hadi rangból.

⁵ Érdemes megjegyezni, hogy kezen négy hónap elég volt a Kodzsiki leírására. Nyilván jól előkészítettek anyagát.

A Meidzi császárról nevezett *Iszida szinó* szentély kapuja
(*Akiyama* 1955)

1. FEJEZET: A Páratlan⁶ Égi Istenek (*Koto-Ama-Tu-Kami*)

Az ég és a föld kezdetekor (Magasságos Égi Mező) megjelent a fenséges *Takama-No-Paraban* nevű *Ame-No-Uh-Naku-Nusi-No-Kami* (Ég Középe Ura Isten), azután *Taka-Mi-Musubi-No-Kami* (Magasságbeli Fenséges Teremtő Isten), majd pedig *Kami-Musubi-No-Kami* (Isteni Teremtő Erejtő Istenmő). E három páratlan istenség volt, és testüket nem lehetett látni.

Azán, miközben a föld még vízen úszó olajfoltként zszenge volt és meduzaként lebeggett, egy isten jelent meg valamiből, ami nádsarjhoz hasonlított; fenséges neve *Umasi-Aki-Kabi-Piko-Di-No-Kami* (?) Kiritunó Nádlors-Istenfi-Szellem-Isten) volt; azán *Ame-No-Toko-Tai-No-Kami* (Égi Örök Femállás Istene). E két istenség is páratlan volt s testük láthatatlan.

A fenti öt istenséget *Koto-Ama-Tu-Kami* (Páratlan Égi Istenek) névvel illettük.

2. FEJEZET: A Hét Isteni Generáció

Azok után a *Kuni-No-Toko-Tai-No-Kami* (la) Föld Örök Femállásnak Istene) fenséges nevű istenség keletkezett, majd *Toyo-Kumo-No-No-Kami* (Bőséges Felhők Mezején Istene). Ez a két istenség is páratlan volt, és testüket nem lehetett látni.

Őket követve keletkezett az *U-Pi-Id-Ni-No-Kami* (?) Bugyrogó Ősiszap Istene) fenséges nevű istenség, utána pedig *Imo-Su-Pi-Id-Ni-No-Kami* (?) Homokos Iszap Istennő). Ezt követve [keletkezett] *Tuno-Gupi-No-Kami* (?) Szarv [alakú] Sarj Istene), utána [fel-sége, *Imo-Iku-Gupi-No-Kami* (?) Elő Sarj Istennő). Azán jelent meg *Opo-To-No-Di-No-Kami* (Nagy Földi Szellem Istene), majd [fel-sége] *Opo-To-No-Be-No-Kami* (Nagy Földi Istennő). Utánuk lett *Omo-Daru-No-Kami* (Arca-Teljes Istene), majd *Imo-Aya-Kasiko-Ne-No-Kami* (?) Aj, Milyen Csodás Eredetű Istennő). Ezek

⁶ A később megjelenő páros istenekkel ellentétben voltak ezek páratlanok.

⁷ Ezek a nevükben az iszap szót viselő istenségek az első, amelyek pártan szerepelnek.

...Ifjú) néven is ismert; *Kumaso* földjét pedig a *Take-Pi-Wake* (?) Vitéz Nap-Ifjú) név illeti.

Azán szültek *Iki* (?) Meggihentes) szigétet, amelynek másik neve *Ame-Pion-Basira* (Égi Egyes Oszlop), utána szültek *Tu-Simar* (Kikötő Sziget), amelynek másik neve *Ame-No-Sade-Yori-Pime* (Égi) (?) Kicsi-Kéz Jó Istennő). Azán született *Sado-No-Sima* (?) Kis Kikötő Sziget), utána született *Opo-Yamato-Toyo-Aki-Tu-Sima* (Bőséges Aratású Nagy Yamato Sziget), amelynek másik neve *Ame-Tu-Mi-Sora-Toyo-Aki-Tu-Ne-Wake* (?) Mennyet Fenséges Égi Bőséges Aratású Föld Ifjú).

Mivel ez a nyolc sziget először született, [együtt] a *Nyolc Nagy Sziget Honának* hívják őket.

Ezek után, [a] *Magától Megszüldült Sziget*et] visszatértük idején szültek a *Kibi-No-Kozima* (Kibói Kis Sziget) nevű földet, amelyet másként *Take-Pi-Kate-Wake* (?) Vitéz Nap-Oldal Ifjú) néven hívnak. Azán született *Aduki-Sima* (Apró-Bab Sziget), amelynek másik neve *Opo-No-De-Pime* (Nagy Mező-?) [Kéz Istennő). Azán született *Opo-Sima* (Nagy Sziget), más néven *Opo-Tamari-Wake* (?) Nagy-Kikötő Ifjú). Ez után szültek *Pime-Zimat* (Istennő Sziget), amelynek másik neve *Ame-Pion-Ne* (Égi Egyes) (?) Szikla). Azán született *Tika-No-Sima* (Közeli Sziget), amelyet másként *Ame-No-Osi-Wo* (Égi Uralkodó Férfit) néven ismernek. Azán született *Pura-Go-No-Sima* (Két Sziget), más néven *Ame-Pura-Ya* (Égi Iker-Ház).

Kibi-No-Kozima-tól kezdve *Ame-Pura-Ya*-val együtt összesen hat sziget van.

5. FEJEZET: Az istenek születése

Miután elég földet szültek, istenek nemzésére tértek át. Az első általunk szült isten *Opo-Koro-Osimo-Wo-No-Kami* (Nagy Szó) (?) Tefi) Uralkodó Férfit Istent) volt. Utána szültek *Ipa-Tuti-Biko-No-Kami* ([a] Sziklák és a) Föld Ifjú Istene), majd *Ipa-Si-Pime-No-Kami* ([a] Sziklák és a) Homok Istennője), utána *Opo-To-Pi-Wake-No-Kami* (?) Tagas Ajtó Nap-?) Szellemet) Ifjú Istent), aztán *Ame-No-Puki-Wo-No-Kami* (Égi) (?) Tefi-vető) Férfit Istent), aztán *Opo-Ya-Biko-No-Kami* ([a] Lakok Nagy Ifjú Istene), utána [született] *Kaza-Mou-Wake-No-Osi-Wo-No-Kami* (?) Szeleket

Visszatért Ifjú Uralkodó Férfit Istent), ő utána lett a tengeri istenség, akinek fenséges neve *Opo-Mao-Tu-Mi-No-Kami* ([a] Tengerrek) (?) Szellemének Nagy Istene), aztán szültek a folyótorkolatok istenségeit, a fenséges nevű *Paya-Aki-Tu-Piko-No-Kami* (Sebes Torkolati Ifjú Istent) és felégsége, *Paya-Aki-Tu-Pime-No-Kami* (Sebes Torkolati Istennő).

E két istenség, *Paya-Aki-Tu-Piko-No-Kami* és *Paya-Aki-Tu-Pime-No-Kami* uralkodik [külön-külön] a tengerek és a folyók fölött, ők szültek a fenséges nevű *Awa-Nagi-No-Kami* (?) Hab-Férfit Istent) és *Awa-Nami-No-Kami* (?) Hab-Nő Istent), aztán *Tura-Nagi-No-Kami* (?) Sor-Férfit Istent) és *Tura-Nami-No-Kami* (?) Sor-Nő Istent), aztán *Ame-No-Mi-Kumari-No-Kami* (Égi Vizozás Istene) és *Kumi-No-Mi-Kumari-No-Kami* (Földi Vizozás Istene), aztán *Ame-No-Mi-Kupiza-Moti-No-Kami* (Égi Dorong-Tartó Istent) s *Kumi-No-Kupiza-Moti-No-Kami* (Földi Dorong-Tartó Istent).

Awa-Nagi-No-Kami-tól kezdve *Ame-No-Kupiza-Moti-No-Kami*-val együtt összesen nyolc isten van.

Ez után szültek [zanagyi és izanagyi] a Szel Istent, akinek fenséges neve *Sina-Tu-Piko-No-Kami* (Szel Ifjú Istent), majd a *Fuk Istent*, akinek fenséges neve *Kuku-No-Ti-No-Kami* (?) Fátörzsek Szellemének Istene), aztán a *Hegyek Istent*, akinek fenséges neve *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (?) Nagy Hegyi-Szellem Istent). Azán született [tőlük] a Mezők Istennője, akinek fenséges neve *Kaya-No-Pime-No-Kami* (?) Gyékényes-Rét Istennő), más néven *No-Duit-No-Kami* (Réték és) Földlek Istennője).

Sina-Tu-Piko-No-Kami-tól kezdve *No-Duit-No-Kami*-val együtt négy istenség van.

A két isten: *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* és *No-Duit-No-Kami* uralkodik külön-külön a hegyek és a mezők fölött. Ők szültek *Ame-No-Sa-Duit-No-Kami* (Égi Mezők Istene), majd *Kumi-No-Sa-Duit-No-Kami* (Földi Mezők Istene), aztán *Ame-No-Sa-Giri-No-Kami* (Égi) (?) Kodók Istene), majd *Kumi-No-Si-Giri-No-Kami* (Földi) (?) Kodók Istene), aztán *Ame-No-Kura-Do-No-Kami* (Égi sötét) (?) Szádok Istene), majd *Kumi-No-Kura-Do-No-Kami* (Földi sötét) (?) Szádok Istene), aztán *Opo-To-Mao-Piko-No-Kami* (?) Szoroszok és) Völgyek Nagy Istene), majd *Opo-To-Mao-Pime-No-Kami* (?) Szoroszok és) Völgyek Istennője).

Ame-No-Sa-Duit-No-Kamitól kezdve *Opo-To-Mato-Pine-No-Kamit* együtt összesen nyolc istenség van.

Ez után születtek [Izanagi és Izanami] *Tori-No-Ipu-Kusi-Pune-No-Kami* (Madaras Kő- [és] Kámtorfa Hájó Isten), akinek másik fenséges neve *Ame-No-Tori-Pune-No-Kami* (Egig Madaras-Hájó Isten). Aztán születtek *Opo-Ge-To-Pune-No-Kami* (Nagy Életlen-Istennő), utána, született *Pi-No-Yagi-Paya-Mo-No-Kami* (? Tüzes Égese-Gyors Ferfi Isten), más néven *Pi-No-Kaga-Biko-No-Kami* (? Tűz-Fény-Ilfü Isten), ismét más néven *Pi-No-Kagu-Tu-Ti-No-Kami* (? Tűz-Fény-Szellem Isten).

E gyermek születe által [Izanami-No-Kami] megegette nem-i szervét és fekvő betegegé vált.

Hányásából keletkezett *Kama-Yama-Biko-No-Kami* (Érc-Hegy Ifjú Isten), majd *Kama-Yama-Pine-No-Kami* (Érc-Hegy Istennő), székelteiből keletkezett *Pumi-Yasu-Biko-No-Kami* (? Agyag-...Ifjú Isten), majd *Pumi-Yasu-Kime-No-Kami* (? Agyag-... Istennő), vizeteléből lett a fenséges nevű *Mifu-Pa-No-Me-No-Kami* (? Víz Növényzet Istennője), majd *Waku-Masubi-No-Kami* (Ifjú Teremtés Istene). Ezen istenség gyermekeinek neve *Toyo-Uke-Bime-No-Kami* (Bőséges Elelem Istennője).

Végül a *Tüz-Isten* születése miatt *Izanami-No-Mikoto* isteni halálal elhunyt.

Ame-No-Tori-Puntól kezdve *Toyo-Uke-Bime-Novál* együtt összesen nyolc istenség van.

Az isteni *Izanagi* és *Izanami* által szült szüzetek száma együtt tízezer, míg az utóbb született isteneké harmincezt.

[Ezek a szüzetek és istenek] *Izanami-No-Mikoto* isteni halála előtt születtek. Csak a *Mogaiól Megsziladtul Szüze* nem született. A *Poca-Gyermek* és a *Tündé Szüze* [az isteni szülők] nem számitottak fenséges gyermekek sorába.

6. FEJEZET: Tűz-Fény-Szellem Isten (Pi-No-Kagu-Tu-Ti-No-Kami)

Akkor [azaz *Izanami* halála után] így szólt [Izanagi]: "Ó jai, hogy szerettél feleségemet nem egyeből, mint egy gyermekért kellett odaadnom!" és amikor [Izanami] tetemének feje és lába körül kuszótt, fenséges könnyeiből az az istennő keletkezett, aki a

Kagu-Yama (Tüzes Hegy) lábainál levő *Ko-No-Motonomi* (Fák Töve) lakik, és akinek fenséges neve *Naki-Saga-Me-No-Kami* (? Környező Láp Istennő).

Aztán [Izagi-No-Mikoto] elemette *Izanami-No-Mikoto*t a *Piba-Yaman* (Piba-Hegy), *Iatuno* és *Papaki* határára.

Ez után *Izanagi-No-Mikoto* kivonta oldalán viselt, tűz tenyér hosszú kardját és levágta vele gyermekeinek, *Kagu-Tu-Ti-No-Kami*nak fejét.

Erre a kard hegyéhez tapadó vértől, amely a környező sziklára hullott, [előbb] a fenséges nevű *Ipa-Saku-No-Kami* (Szikla-Repesző Isten) lett, majd *Ne-Saku-No-Kami* (? Föld-Repesző Isten), majd *Ipa-Tutu-Mo-No-Kami* ([a] Sziklák [és a] Föld Ferfi Istene) (Három istenség.)

Most pedig a kardmarkolat kosarára ömlött vértől, amely számos sziklára pergett, a fenséges nevű *Mika-Paya-Mi-No-Kami* (? Villám-Gyors- [?] Erejtű Isten) támadt, aztán *Pi-Paya-Pi-No-Kami* (? Fény-Gyors [?] Erejtű Isten), aztán *Take-Mika-Duit-No-Mo-No-Kami* (? Vitéz Villám-Szellemű Ferfi Isten), akinek másik nevei *Take-Pait-No-Kami* (? Vitéz Halalos Suhintási Isten) és *Toyo-Pait-No-Kami* (? Bőséges Halalos Suhintások Istene). (Három istenség)

Aztán abból a vértől, amely akard markolatán gyűlt meg és [Izanagi] ujjai közül csepegett, támadt a fenséges nevű *Kura-Okami-No-Kami* (? Sötét Szurdokok Istene), utána pedig *Kura-Mifu-Pa-No-Kami* (? Sötét Víz Növényzet Istene).

A fent nevezett istenek, *Ipa-Saku-No-Kamitól* kezdve *Kura-Mifu-Pa-No-Kamit*al együtt, összesen nyolcan a kard által keletkeztek.

A megölt *Kagu-Tu-Ti-No-Kami* fejéből lett istenség a fenséges nevű *Mia-Saku-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (? [a] Hegyoldalak [és a] Hegyek Szelleme), a melleből keletkezett istenség a fenséges nevű *Odo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (? Fatalebb Hegy-Szellem), aztán hasából támadt egy istenség, amelynek fenséges neve *Oka-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (? Belső-Hegy-Szellem), nem szervéből let a következő istenség, amelynek fenséges neve *Kura-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (? Sötét Hegyi Szellem), aztán bal kezéből támadt a fenséges nevű *Sigi-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (? Süfű-erdős) Hegy Szelleme), majd jobbjaiból egy másik, amelynek fenséges neve *Pa-*

Yama-Tu-Mi-No-Kami (?) Szélső Hegy Szelleme). Aztán bal lábból lett *Para-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (?) [a] Mezők [és a] Hegyek Szelleme), majd jobb lábából *To-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (?) Külső-Hegy-Szellem).

*Ma-Saka-Yama-Tu-Mi-No-Kami*t kezdve *To-Yama-Tu-Mi-No-Kami*val együtt összesen nyolc istenség van.

Azon kard neve, amellyel [*Izanagi*] a *Tu-i-Ise*ni megölte, *Ame-No-Wo-Pa-Bari* (Égi Kicsi-Penge-?) Hosszúságú [kard], másként *Tu-No-Wo-Bari* (Szent Kicsi-Penge-?) Hosszúságú [kard]).

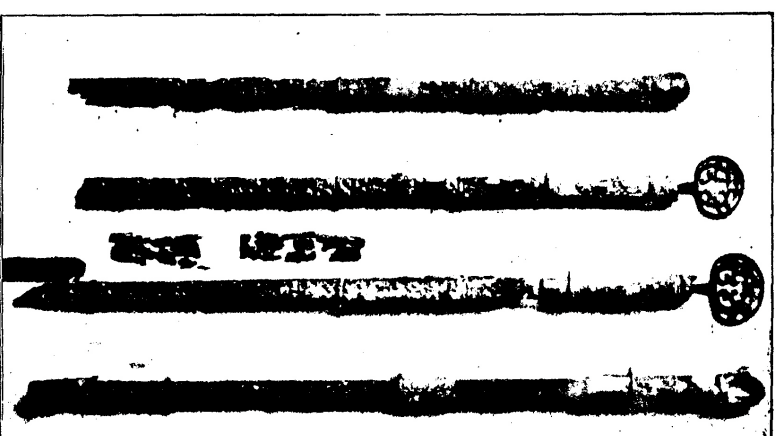
7. FEJEZET: A Holtak Birodalma (Yomi)

Akkor pedig [*Izanagi-No-Mikoto*] ismét látni vágyván házastársát, *Izanami-No-Mikoto*t, lement utána az alvilágba. Midőn ez a terem ajtónyílásán át [főjel] üdvözlésére előlépett, *Izanagi-No-Mikoto* így szólt: "Szeretett feleségem! Azok a földiek, amelyeket szültünk, még nem elegendők. Téj hát viszat!" Erre *Izanami-No-Mikoto*: "Mily nagyon sajnálom, hogy nem előbb jöttél! Ugyanis ettem a holtak Birodalmának tűzhelyéről. De mert te, szeretett férjem-utam, kedvemért ide fáradtál, vissza kívánok térni. Az alvilág isteneivel akarok erről tanácskozni. Kérlek, ne nézz meg!"

Igy szólna visszatart a terembe. De maradása oly soká tartott, hogy [*Izanagi*] nem bírta [visszatérését] várni. Ezért fogta baloldali hajfonatában (*mini-dura* [tüllnél csilgog] fonat) viselt sokfogú fésűjét, letörte annak egyik szélső fogát, aztán mint egyetlen fényt⁸ megegyőztta.

Amikor bement a [terembe] és házastársát látta, azt észlelte, hogy annak testen sok fereg nyüzsgött és züggött. Fején *Opo-Ika-Dui* (Nagy Mennydörgés), mellett *Po-No-Ika-Dui* (Tűzes Mennydörgés), hasán *Kuro-Ika-Dui* (Sötét Mennydörgés), nemí szerén *Sakar-Ia-Dui* (Repszóú Mennydörgés), bal kezén *Waki-Ika-Dui* (Fiala Mennydörgés), jobb kezén *Turi-Ika-Dui* (Föld-Mennydörgés), bal lábán *Naru-Ika-Dui* (Dübörgő Mennydörgés), jobb lábán *Pusi-Ika-Dui* (?) Rejlő Mennydörgés).

⁸ A japán néphiedelem szerint baljós dolog egyetlen fényt gyújtani vagy fésűt földre vetni.

Öst japán kardok kb. 1/7 nagyság (Monroe, 1911)

Osszesen nyolc *Ika-Dui-Gami* (Mennydörgés-Isten) volt rájta.

Amint *Izanagi-No-Mikoto* ezt látta, megremült és menekült. Erre hazatársa, *Izanami-No-Mikoto* így szól: "Mégsegyentit!" És nyomban üldözésére külte a *Yomo-Ti-Silo-Met* [a] Holtak Birodalmának Boszorkái).

8. FEJEZET: A fenséges fekete hajlék (*kuro-mi-kadura*)

Ekkor *Izanagi-No-Mikoto* leoldotta és a földre vetette a fenséges haját összetartó fekete folyondár ékeséget. Az pedig iziben szőlóbogyót termelt. Míg a boszorkák a szőlót lépték és ették, ő tovább menekült. Midőn ismét nyomába érték, kivette jobboldali hajfonatában viselt sokfogú fűtőt és azt verete eléjük. Abból meg mindjárt bambusz-szálak nőtek. Miközben a boszorkák ezeket nyúlták és nyelték, tovább menekült.

De akkor [*Izanami-No-Mikoto*] a nyolc *Memnyidogés-Isten*mel és az alvilág egy nagy seregével (1500 harcos) üldözte. Erre [*Izanagi-No-Mikoto*] kivonta oldalán ekeséget, tíz tenyér hosszú kardját és maga mögött sühogatva menekült. De mivel az üldözés nem szűnt meg, *Yomo-Ti-Pira-Saka* [a] Holtak Birodalmá Szeles [lejáró] Lejtője lábához érven egy ott álló fárol három őszibarackot vett le és megvárva üldözött, [a barackokkal] megdobálta őket. Ekkor mindannyian megfordultak és visszamenekültek.

Izanagi-No-Mikoto pedig így beszélt a barackokhoz: "Ahogy nekem segítettek, úgy segítetek [majdan] *Jasi-Para-No-Naka-Ti-Kuni* (Sás-Mezős Középső Ország) halandó embereinek [*utusi-awo-pito-gusa* halandó zold emberfű], amikor balsors ént őket és aggodalomban szenvednek!" Aztán az *Opo-Kamu-Du-Mi-No-Mikoto* (?) Nagy Isteni Szellem Fensége) nevet adta nekik.⁹

Utóljára házastársa, *Izanami-No-Kami* maga kezde ültözni. Ekkor [*Izanaki-No-Kami*] egy odavonszolt őrisi sziklával, amelyt csak ezer ember bír volna odahúzni (*ti-bi-ri-no-ipa* "ezer-húzza-szika"), elzárta a lejáratot (*Yomo-Ti-Pira-Saka*).

A [záró] szika ellenétes oldalain álva frigyülnék véget vetettek [*Izanagi-No-Mikoto* éppen a váltás szavait akarta kimondat-

ni]. Ekkor *Izanami-No-Mikoto* szólalt meg: "Szeregett férjem-uram, ha ezt tesszed, minden nap ezer fölök meg az általad kormányzott ország népéből." *Izanagi-No-Mikoto* pedig így válaszolt: "Szeregett feleségem, ha azt tesszed, naponta ezerszáz szülökunyhót [*ubu-yo*] építek."

Ez a megvárta azna annak, hogy naponta ezer embernek meg kell halnia és ezerszáznak meg kell születnie.

*Izanami-No-Mikoto*t másként *Yomo-Ti-Opo-Kaminak* [a] Holtak Birodalmá Nagy Istentője] is nevezik. Mivel pedig az üldözésben maga is résztvett, *Ti-Silo-No-Opo-Kami* (?) ut[on] Üldözés Nagy Istentője) névvel is illették.

A *Holtak Birodalmának Szeles Lejáró Lejtőjét* elzáró sziklát *Ti-Gapesi-No-Opo-Kaminak* (Ut[on] Vízszatorított Nagy Isten) hívják, másként *Soyari-Masru-Yomi-Do-No-Opo-Kaminak* [a] Holtak Birodalmá Bejártaának (?) Akadályai-Márasztó Nagy Istene).

Az úgynevezett *Yomo-Ti-Pira-Sakat* manapság¹⁰ az Idumo területén levő *Ipura-Zaka* (?) Szikla-Lakás-Léjtő) nevén nevezik.

9. FEJEZET: Izanagi megtisztulása (*misogi-parapi*)

Akkor *Izanagi-No-Mikoto* így szól: "Ó, mily kelemenlen, szőnyög és szemyes az az ország, amelyben voltam! Ezért meg kell tisztítanom testemet!" Es elérvén az *Apaki-Parata* (Apaki-Mező), amely a *Tukusi* [országész] *Pimuka* vidékén fekvő *Taitabana*-beli *Wodo* helységnél levő folyótorkolat mellett van, megtisztította és a szennyezésről megszabadította magát.

Eldobott bolgából *Tuki-Tani-Puna-Do-No-Kami* (?) Mereven Alló Ürelágazás-Isten) keletekzett. Midőn ötvet levetette, abból *Mi-i-No-Naga-Ti-Pa-No-Kami* (?) Újja-Hosszu Szellem-Erő-Kö-Isten) támadt. Aztán, amikor szoknyáját¹¹ levetette, abból *Toi-Pakusi-No-Kami* (?) Megoldás-Levetés Istene) lett. Aztán ködmönét hanyta magáról, és abból a fenséges nevű *Wadiriapi-No-Usi-No-Kami* (?) Vésztes Veszés Istene) támadt. Aztán levetett nadárg-

⁹ A baracknak máigus erő tulajdonítást a – *Kodsziki*-megváraköz. Kinából eredő hiedelemnek tartják. Kinában ősi időkől fogva ismert egykorlat volt a rossz szellemeknek barack segítségével való elűzése.

¹⁰ Azaz Kr. u. 712-ben, amikor a *Kodsziki* letrák.

¹¹ Több nép viselete szerint hordták a férfiak szoknyát. A skótok menzeti viselete ma is azt kívánja meg.

jából *Ti-Mata-No-Kami* (Ül-Ellégázások Istene) lett. Ezt követően síveget dobta fére. Abból meg a fenségess nevű *Mi-Gupi-No-Ust-No-Kami* (Nyitott Szájú ?) Uralkodó Istén) keletkezett. Később, amikor bal karjától lerángatta a kapreceket, [előbb] *Oké-Zakuru-No-Kami* (? Messzre Szakadás ? Dagály) Istene, [majd] *Oké-Tu-Nagisa-Biko-No-Kami* (? Tavóli [lapos] Partok ? Apály) Ifjú Istene), majd *Oké-Tu-Kapi-Bera-Nu-Kami* (? Végso Dagály-Határ Istene) keletkezett. Aztán jobb karjától rángatta le a kapreceit, és ezekből lett: *Pe-Zakuru-No-Kami* (? Parttól Elszakadás Istene), majd *Pe-Tu-Nagisa-Bi-To-No-Kami* (? Közeli Partok Ifjú Istene), majd *Pe-Tu-Kapi-Bera-No-Kami* (? Közel [-re] Visszatérés Parti Istene).

A *Puna-Do-No-Kami*től *Pe-Tu-Kapi-Bera-No-Kami*val együtt számlított tizenkét istenség mind a testen viselt tárgyakból keletkezett.

10. FEJEZET: Felső és az Alsó Beomlés (Kami-Tu-Se: Simo-Tu-Se)

Akkor [zanagi] így szólt: "Az ár a *Felső Beomlés*ben túl sebes, az *Alsó Beomlés*ben túl lassú!" végül is a Középső Beomlésbe (*Naka-Tu-Se*) ment és benne megmértül.

Ahogy mosta magát, a fenségess nevű *Ya-So-Maga-Tu-Pi-No-Kami* (Sok Balszerencsét [okozó] Szellemet) Istén) keletkezett, majd *Opo-Maga-Tu-Pi-No-Kami* (Nagy Balszerencsét [okozó] Szellemet) Istén).

E két istenség azon szennyveredéspől támadt, amely akkor tapadt rá, amikor abba a tisztálaltan országba lement.

A balszerencse-folyományok jóvátétele végzett lett [továbbá] *Kami-Napobi-No-Kami* (Isteni Jóvátétel Istén), majd *Opo-Napobi-No-Kami* (Nagy Jóvátétel Istén), majd *Idu-No-Me-No-Kami* (? Szentség Istennője) (Összesen három istenség.)

Amikor pedig [zanaki] a folyóorkolat fenekén; mosta magát, a fenségess nevű *Soko-Tu-Mata-Tu-Mi-No-Kami* (? Feneké Tengeri Szellemerő Istén) keletkezett, utána meg *Soko-Tu-Tu-No-Mi-No-Mikoto*, (? Mely Kikötői Férfi Istén). Midőn a víz mely helyének közepén mosta magát, *Naka-Tu-Wata-Tu-Mi-No-Kami* (? Középi Tengeri Szellemerő Istén) lett, utána pedig *Naka-Tu-Tu-No-Mo-*

No-Mikoto (? Középmély Kikötői Férfi Istén). Az után meg, amikor a víz színen mosta magát, *Upa-Tu-Wata-Tu-Mi-No-Mikoto* (1 Felszíni Tengeri Szellemerő Istén) támadt, majd meg *Upa-Tu-Tu-No-Mo-No-Mikoto* (? Sekély Kikötői Férfi Istén) lett.

A három- [nevezett] tengeri istenséget (*Mata-Tu-Mi*) tisztelik az *Adami*-beli *Murazik* mint isten-ösöket [oya gami]. Az *Adami*-beli *Murazik* a tengeri istenségek egyik fenségess sarjának, *Unusi-Pi-Gana-Soku-No-Mikotonak* (? Valóságos [? embertornájú] Szellemet) Érc-Zúzós Fensége) utódai.

A [másik] három istenség: *Soko-Tu-Tu-No-Mo-No-Mikoto*, *Naka-Tu-Tu-No-Mo-No-Mikoto* és *Upa-Tu-Tu-No-Mo-No-Mikoto* a *Sumi-No-Ye* (Sumi Oból) [helyess] nagy istenét.

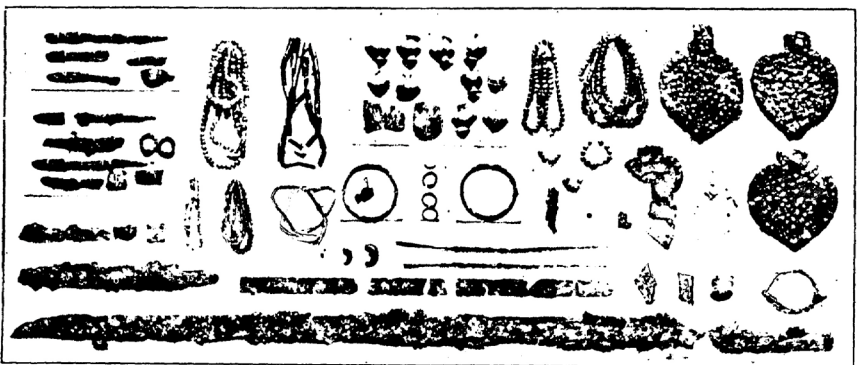
Később, midőn [zanagi] bal szemét mosta, a fenségess nevű *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* (Menny-Derítő Nagy Istennő) keletkezett, mikor pedig jobb szemét mosta, *Tudar-Tomi-No-Mikoto* ([a] Hold-Számlálás Fensége), orra mosása közben támadt *Take-Paya-Suca-No-Mo-No-Mikoto* (? Susai vitéz Gyors Férfi Istén).

A nevezett tizenegy istenség *Ya-So-Maga-Tu-Pi-No-Kami*től kezdve (*Take-Pa-Ya-Susa-No-Mo-No-Mikoto*val együtt [zanagi] mosdása által keletkezett.

11. FEJEZET: Izanagi parancsa három fenségess gyermekeknek

Akkor pedig [zanagi] *No-Mikoto* nagyon örvendezett és így szólt: "Gyermekeket gyermek után szültem, es az utolsó három szüléből lettek a legkiválóbb sarjak!" Aztán lekasztotta nyakában viselt gyöngyfüzetét, csőgötte meglepette, majd *Ama-Terasu-Kamnak* nyúlva a következő parancsot adta: "Uralkodj *Taka-Ama-No-Paran* (Magasságos Egri Mező)!"

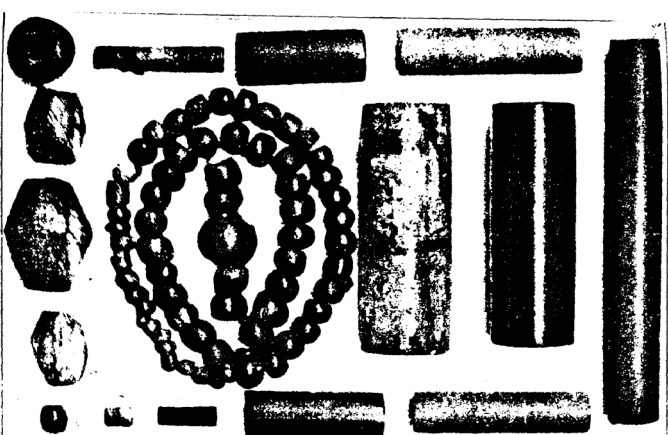
Ezen nyaklanc nevé *Mi-Kura-Tama-No-Kami* (Fenségess Kincsétár-Pólc Istene).

Egy régi, Kapatban feltárt sír melléletei (T.A.S.J.
IV. 1897)

63

Később így szölt *Toku-Yomi-No-Mikoto*hoz: "Uralkodj *Yoru-No-Osu-Kuni* (Éjszakai Kormányzandó Ország) felett!"

Régi japán ékszerek (Monroo, 1911)

Azian *Take-Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto*nak adott parancsot: "Uralkodj a tengerek mezein!"

Míg [a másikat] a parancs szerint engedelmesen uralkodtak [országokon], *Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto* nem uralkodott a rá-bizott országon. sírt, üvöltött, mígnem szakálta nyolc tényérre

64

növe melléig ért. Úrvölése oly [borzasztó] volt, hogy a zöldellő hegyek meghervadtak, a folyók és a tengerek meg kiszáradtak tőle. Ettől a rosszindulatú istenségek zajongása a cseretölgnyak zsongásaként mindenütt hangzott, és mindenütt számtalan baj keletkezett.

Akkor *Izanagi-No-Mikoto* így szólt *Paya-Susa-No-Wo-No-Mikoto*-hoz: "Miert nem uralkodsz a nekéd osztottam területeken? Miert szisz és üvöltesz?"

Az meg: "Megholt anyám országába kívánok menni, a *Ne-No-Kata-Su-Kumba* (?) Alsó Szikla-lakás Hon) Azért sírok!"

Izanagi-No-Opo-Mi-Kami erre nagyon dühbe gurult és így beszélt: "Akkor nem élhetsz ebben az országban! Így szólván isten számtűzéssel küzde.

Izanagi-No-Opo-Mi-Kami szentélye az *Apumi*-beli *Tagaban* van.

12. FEJEZET: Paya-Susa-No-Wo-No-Mikoto felmegy a Magasságos Égi Mezőre

Akkor *Paya-Susa-No-Wo-No-Mikoto* így szólt:

"[Ha mennem kell], megmondom *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*nak s csak aztán megyek el."

Amikor az égbe ment, a hegyek és a folyók mind remegtek és zúgtak, a föld meg rengett.

Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami pedig ezt halva megrémített és így szavakba fakadt: "Testvérem bizonyára nem jó szándékkal jön fel. Válszegen országomat akarja bitorolni."

És megoldta haját, füle mellett csüggő [két] csimbókba fonta. Mind a baloldali, mind a jobboldali csimbókra, továbbá a haját összerőgő folyondár ékeségre, valamint bal és jobb karjára Yasakaból való, számtalan görbe-ékköböt (maga-tama) késztet fűzött csavart. Hátrá ezer nyílal tömött tegzt, oldalára pedig őtszáz nyílal tömött tegezt csatolt. Alsó karára vastag védtől erősített.¹² És akkor megpörgette íja felső végét, lábat combig a kemény földre dobhamotta, majd [a földet] mint könnyű havat szerte

¹² Ez a tárgy (*wo mo* az új idegének csapása ellen védő, az alsókára csúsztatott bőrvainkos volt.

ternyeva rémítő dühvel ordított, [harcos férfiként] lopozkélva ordított. Így várta hívért, ez kérdezte tőle: "Mi végre jöttél?"

Erre *Paya-Susa-No-Wo-No-Mikoto* így válaszolt: "Nincs rossz szándékomb. Amikor a Nagy Istenség [Izanagi-No-Mikoto] isteni szóval sírásom és üvöltésem okát kérde tőlem, azt válaszoltam, hogy megholt anyám országába kívánok menni. Erre a Nagy Istenség ezt mondta: „Akkor nem élhetsz ebben az országban!” És isteni számtűzéssel küzött. Erre feljöttem, hogy ezen országból való távozásomat vedd tudassam. Egyéb szándékomb nincs."

Akkor *Ama-Terasu-Opo-Mikami* így szólt: "Ételezzük fel, hogy úgy van! De miként tudom meg, hogy szándékosd tiszta-e?"

Paya-Susa-No-Wo-No-Mikoto pedig ezt válaszolta: "Legyen köztünk istenitelti Kiki szüljön gyermekeket!"

Maganuma 'görbe ékko'

13. FEJEZET: Az isteniteltet

Évégett az *Ame-No-Yasu-No-Kape* (Égi (?) Csendes Folyó) átitelnes partjaira álltak és megkezdék az isteniteltet.

Először *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* [osztokodott]: a *Take-Paya-Susa-No-Wo-No-Mikoto* oldalán viselt, tíz tenyér hosszú kardot követelte: [megkapván] három darabba törte: [a darabokat] az *Ame-No-Mama-Mi* (Égi Varázs-Forrás) vízében megmosta, miközben [ékszerrel] csöbögték, aztán [a kard darabjait aprótal] rágta és kinyűta. A sírú permetből ezek az istenségek keletkeztek.

Takiri-Bime-No-Mikoto (Vizeses Istennő), másik nevén *Okii-Tu-Sima-Pime-No-Mikoto* (Okii-Szigeti Istennő), aztán *Itiki-Sima-Pime-No-Mikoto* (?) Gyönyörű Szigeti Istennő), másként *Sa-Tori-Bime-No-Mikoto* (?) Gyűlés Istennő), aztán *Takiri-Pime-No-Mikoto* (Selltők Istennője). (Három istenség.)

Paya-Sisa-No-Űo-No-Mikoto pedig azt a számtalan yasukai görbe-ékköböl való füzert kérte, amelyek *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* baloldali hajfonatára csavart. [Megkapvni] az *Egi Iarzas-Fortas* vízben megfogatla, miközben [ékszerrel] csörgött; azdan [az ékköbfüzért] apróra rágta és kifűjta. A sűrű permetből a fenséges nevű *Masa-Kami-Ű-Kami-Kari-Paya-Pi-Ame-No-Osi-Pro-Mimi-No-Mikoto* (?) Igaz Győzelmem Győzve Győzős Gyors Erő Egi Hatalmas Rizskálászós (?) Uralkodó Fenség) keletkezett. Ezt követően azokat az ékköveket kérte, amelyek [fűzében *Apa-Terasu-Opo-Mi-Kami*] jobboldali hajfonatára voltak csavara. Apróra rágva kifűjta őket, és a sűrű permetből *Ame-No-Po-Pi-No-Mikoto* (?) Egi Felső Szellemető Fenség) lett. Most meg azokat az ékköveket kérte, amelyek [fűzében *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*] haját összefogó folyondár-ékszegekre voltak csavara. Ezeket is meg-rágta és kifűjta. A sűrű permetből *Ama-Tu-Pikone-No-Mikoto* (Egi) [?] Istenfi Fenség) támadt. Ezt követően azokat az ékköveket kérte, amelyek [fűzében *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*] bal karára voltak csavara. Apróra rágta, kifűjta őket, és a sűrű permetből *Hu-Tu-Pikone-No-Mikoto* (Élet-Istenfi Fenség) lett. Aztán az [*Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*] jobb karára [fűzében] csavart ékköveket kívánta. Apróra rágva kifűjta őket, és a sűrű permetből *Kumano-Kusubi-No-Mikoto* (Kumanoi Csodaterelő Isten) keletkezett. (Összesen öt istenség.)

14. FEJEZET: A fenséges gyermekek elosztása.

Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami pedig így szólt *Paya-Sisa-No-Űo-No-Mikoto*hoz: "Ez a most született öt fiúgyermek az én tárgyaimból lett, ezért ők természetesen az én gyermekeim. Az előbb született három leánygyermek a te tárgyadból lett, tehát a te gyermekeid." Így szőlván elosztotta a gyermekeket.

Az elsőszülött, *Takiri-Bime-No-Mikoto* a *Munakata*-beli *Oki-Tu-Miyabam* (Óki [-szigetén álló] Szentély lakozik; a következő, *Ihiki-Sima-Pime-No-Mikoto* a *Munakata*-beli *Naku-Tu-Miyabam* (Középső Szentély) lakozik; *Takiri-Pime-No-Mikoto* pedig a *Munakata*-beli *Pe-Tu-Miyabam* (Partközeli Szentély) tszuelik.

E három istenség alkotja azt az istenő-hármaszt, amelyet a *Munakata*-beli nemesség [különösen] tszuel.

Az utóbb született öt istenség [közül]:

Ame-No-Po-Pi-No-Mikoto fia, *Take-Pira-Tori-No-Mikoto* (?) Nagy, Madár Vitéz Fenség) lett elődje a következőknek: az *Idumo*-beli, a *Muzasi*-beli, a *Kami-Tu-Uinakami*-beli (Felső-Unakami), a *Simo-Tu-Uinakami*-beli (Alsó-Unakami), az *Izumu*-beli uraknak (*myiurako*), a *Tu-Sima*-beli [megyei] ispánoknak és a *Topo-Tu-Amuni*-beli uraknak; továbbá *Ama-Tu-Pikone-Ho-Mikoto* lett a következők őse: az *Opusi-Kapuni*-beli (Nagy Folyókő) uraknak, a *Nukita-Be-No-Yime* ([a]Nukita-Szolganp)hez tartozó Furdító Asszonyok) ispánjának, a *Ki-No-Kami*-beli (Erdős Hon) uraknak, a *Yamatabam* fekvő *Tanaka*-beli (Szántó Közepe) ispánoknak *Yamasiro*-beli (Hegymög), az *Unakida* (?) *Una-gua*-beli, a *Miri-No-Sirban* (fűz) Útlának a fővárostól távolabb eső) Vége) fekvő *Kipe*-beli, a *Supan*-beli, a *Yamatabam* fekvő *Amuri*-beli uraknak, a *Takeni*-beli (Magas Vásárhely) ispánoknak, a *Kamuy*-beli [?] földispánoknak és a *Sakikusa-Be* (Sakikusa-Szolganp) urának.¹³

15. FEJEZET: A diadalalmórbán előtűző féktelenség

Paya-Sisa-No-Űo-No-Mikoto pedig így szólt *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*hoz: "Mivelhogy szándékom tiszta volt, a szültem gyermekek gyengéd lánykák lettek. Ha ebből vezetjük le az itéletet, kétség nélkül én győztem!"

Ezen szavak után diadalától megmámorosodva széjjelhanyta az *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* által készített rizsföldek töltéseit és beemelte az öntöző árkokat; aztán utütlével több helyen bemocskolta azt a termet, amelyben *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*, a földek első termését izelette.

Ámbár ezt tette, *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* nem szida meg, hanem így beszélt: "Ami itt utütléknek látszik, bizonyára olyan valami, amit fenséges testvérem ittás állapotban kihányt és több helyen elkenet; fenséges testvérem a rizsföldek töltéseit is csak azért hanyta széjjel és az öntöző árkokat is csak azért temette be, mert a földnek ilyenén használatát parzslónak vélte."

¹³ A címetek s rangokait illetően l. a 33-35. lapokat.

Noha [*Ima-Terasu-Opo-Mi-Kami*] ily melegeitő [javító számdéktűszavakat] mondott, [*Paya-Susa-No-No-Mikoio*] folyóirata rosszalkodását, sőt még inkább fételenémé vált.

Amikor *Ima-Terasu-Opo-Mi-Kami* szent szövetségben tartózkodott és az isteneknek szánt ruhák szövését felügyelte, [*Paya-Susa-No-No-Mikoio*] bezúrtja a teitő és a lyukon át egy fölőstartka ponilovat dobott be, amelyet előbb fordítva nyújt meg.¹⁴

Miután az égi szövőő ezt látta, megrenült. Ennek folytán a vetőő a nemü szervebe fűródott, s így meghalt.

Emek láttán *Ima-Terasu-Opo-Mi-Kami* megjelölt és kinyitván az *Ime-No-Ipa-Ya-Tot* (Égi Szikla-Bariang Ajtaja) bement és bezárkózott.

Akkor pedig *Takama-No-Para* [= *Taka-Ima-No-Para* (Magasságos Égi Mező)] teljesen sötétségbe borult és *Asi-Para-No-Naka-Iu-Kuni* (Sás-Mezős Középső Ország) [is] elötörtült.

Így aztán örökös éjszaka uralkodott.

Emiatt mindent a számtalan istenség zaja töltött el, miként a cserebogarak zsongása, és mindenféle vész támadt.

16. FEJEZET: Az Égi Szikla-Bariang (Ime-No-Ipa-Ya)

Akkor pedig az *Ime-No-Yasu-No-Kapa* mentén a *Számatalan Istenség* [*Ya-Po-Yo-odu-No-Kami*] isteni gyűlése seregelt egybe és készítette *Taka-Mi-Musu-Bi-No-Kami* (Magasságbeli Fenséges

¹⁴ Mért számított a fő fordított nyúzása épekkáló bűnnek? Erre az ismertetésben nem találunk kielégítő választ. De a Magyar-Nepmaga Társság Végelet – Ethnografia (Győrffy István szerk., XLVIII, 1937, 451. l.) nevű folyóiratban s egyebütt is olvassam a nyúzás helytelen és helyes irányáról, így pl. az ürget nem szabad hátsó lábától kezdve nyúzni, mert így sok esetben téspodók le az rthával; ha előlöl kezdődik a nyúzás, mcs ilyen vesztőség és az írha is tiszta. Továbbá szintén a népmajból tudjuk, hogy a belső-szási népek között súlyos vétek volt akarsak keveske ehető részt a csomokon hagyni vagy egyébként elpazarolni. Aki pl. Dzsingisz kán egyetnkségnek samyari körülményeit olvasta, tudja, hogy az életlen megbecsulése a család minden tagjának szent kötelessége volt. A szabály megszegőjét halálal büntették, így Dzsingisz egyik fivert is – Feltelezem, hogy a japán nép többségének eljei Euruszának arról a részéről kerültek a szagucserégre, ahol ilyen szabályok voltak érvényben s ahol főbist ettek. Ezért lehetett a fő fordított nyúzása épekkáló bűn a Kodzsikben megőrzött hagyomány szerint.

T teremő isten) fűt, *Omogi-Kane-No-Kami* (Gondolatokat Egyesítő Istén), hogy megoldást találjon.

[Tanácsait követve] összerzedték *Toho-Yo* (Örök[é tartó] Viliag) hosszan kukorékoló kakasait és [az Égi Szikla-Bariang előtű] kukorékolatainak öket. Aztán az *Égi* [?] *Csendes Fohó* felső folyásától kemény követet vittek oda, majd vasat¹⁵ az *Ime-No-Kana-Yamaro* (Égi Eric-Hegy). Ezt követően megkeresték az *Ima-Iu-Murari* (Égi Kovács) és megbízták *Isi-Kori-Dome-Mi-Mikoto* (?) *Érc-Onio* Istenő) egy fémkürt készítésével. Aztán megbízták *Tama-No-Ya-No-Mikoto* (Ekszer-?) [Műhely Istén] *Yasakoból* való számtalan götbe-ékköböl álló nagyon hosszú, fenséges fűzér készítésével. Majd felszólították *Ime-No-Ko-Yane-No-Mikoto* (Égi Kicsi-Házi Istén) és *Puro-Tama-No-Mikoto* (Szent Drágakő Fenség), hogy vegyék ki egy az *Ime-No-Kagi-Yamaro* (Égi Tuzes Hegy) való szarvasbika lapockasornját, aztán vigyenek oda az *Égi Tuzes Hegyről* égi *papuka*-fűt és tartsanak jóslást. Ezek pedig az *Égi Tuzes Hegyen* tővesztől kitéptek egy szép lombút [500 ágút] *sakaki*.¹⁶ Felső ágaira számtalan götbe-ékköböl való, nagyon hosszú fenséges fűzért akasztottak, [egy] középső ágára a nyolc láb [átméteőjű] tükröt függesztettek, alsó ágaira meg fehér valamint kék [?] sötét] áldozati ruha-anyagot agagtak.

Puro-Tama-No-Mikoto ezt az áldozati tárgyakkal [ékesített] fűt tartotta kezében, *Ime-No-Ko-Yane-No-Mikoto* az ünnepi szertartás [szarvati] énekelte, *Ime-No-Ta-Ditara-Mi-No-Kami* [pedig] reflejeze állott a kijárat mellett, *Ime-No-Uzime-No-Mikoto* (Égi Különleges Istenő) az *Ime-No-Kagi-Yamaro* való kopfart¹⁷ indával tekintte be karait, feje köré ékesszűl *Ime-No-Ma-Saboból* (Égi Masaki [folyóndart] való hajlékt csavart, csokorta *Ime-No-Kagi-Yama* bambusz-fűvel¹⁸ kötött, majd egy csőbört az Égi Szikla-Bariang ajtaja előtt felfordított és azon dobogva táncolt;

¹⁵ A vas akkori neve, *kane* (később *kane*) általában 'érc' jelentésű volt; kinaiból való kölcsönzésnek vélük; a későbbi nyelvben a vas szó megjelöléként a szintén kinaí eredetű *tesu* szót vezették be.

¹⁶ A *sakaki*-fű (*ké?* fű) Chamberlain (61, 21. jegyz.) szerint a *Ceyron japonica* fű volt; ezt, mint szent fűt gyakran ültették s ültetés *sinto* szentélyek meile.

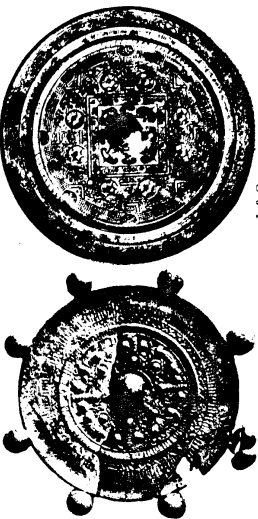
¹⁷ A kopfart, *pi* *hage* botanika neve *Lycopodium annotinum*.

¹⁸ Bizonyára a csokorta kötött bambusz-fűnek is varázsos erőtt tulajdonítottak.

azian révületbe esve mellett kiakarta s szoknyája korcát nemi szervéig letolta.¹⁹

Taka-Áma-No-Para pedig megemeggett, amint [erre] a *Számáian Isienség* egyszerre nevetett.

Régi japán díszített fémleírók

17. FEJEZET: A varázssos szalmakötél, (*siri-kume*)

Áma-Terasi-Opo-Mi-Kami ezen csodálkozott és egy kicsit nyílvá az Égi Szikla-Bartlang ajtaját [belülről] így szól: "Azt hittem, hogy elrejtkeztem miatt *Taka-Áma-No-Para* sötétségbe hozult és *Ási-Para-No-Naka-Ti-Kuni* teljesen elsötéült! De miért van az, hogy *Áme-No-Uzume* énekel és táncol [örvendezik], a *Számáian Isienség* meg mind nevet?"

Erre *Áme-No-Uzume*: "Azt őrvendezünk és táncolunk, mert van közöttünk egy istenség, aki Fenséggel telgyogóbb!"

Miközben így beszélt, *Áme-No-Ko-Yane-No-Mikoto* és *Pao-Tama-No-Mikoto* közel vitte a tükört és *Áma-Terasi-Opo-Mi-Kami*nak megmutatta. Ő pedig mindinkább csodálkozott s az újó

¹⁹ *Áme-No-Uzume-No-Mikoto* egész szerepe a Koreában és Japánban itt-ott ma is feltűnő számának gyakorlati juttatja eszünkre. A régi Japánban nagyobb szerepük volt a női, mint a férfi sámánoknak. A koraí uralkodók közti számosság nem is volt. Mind a férfi, mind a női uralkodók mint az ég és a föld között összekötő kapocsként szolgáltak lenyek számunk voltak. – Az elrejtözött napistenről előhívása végett összegyűlt sok-sok isten tanácskozási japán kommentátorok szerint (l. Philipp 82) a belső-ázsiai népek, nevezetesen a mongolok, *kurtilgajna* emlékeztet, amelyeket ezek kan-változás végett tartottak.

mögül egy kicsit előre lépve közeledett [a tükörhöz]. Ekkor a lebben álló *Áme-No-Ta-Dikara-Mo-No-Kami* [annak] fenséges kezét megkapva előre húzta [az istenőt]. *Pao-Tama-No-Mikoto* pedig ezzel egyidőben egy varázssos szalmakötél (*siri-kumei-napo*) húzót mögéje és ezt mondta: "Emmél hátrább nem mehetsz!"

Midőn *Áma-Terasi-Opo-Mi-Kami* előlépett, *Taka-Áma-No-Para* és *Ási-Para-No-Naka-Ti-Kuni* magától villogos lett.

Ez után a *Számáian Isienség* tanácsot tartva *Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto*t ezer asztalnyi kárpótló ajándék adására ítélte: 10-vábbá levágatta [a vétkes] szakállát, kitépte ujjának és lábujjainak körmeit és isteni száműzéssel száműzte.

Mármost [az eltétl] *Ope-Ge-Ti-Pime-No-Kami*t (?) Nagy Élelem-Istennő) emnivalót kért. Az meg orrából, szájból és végből különböző 12es ételket vett ki és abból különféle ételket készítve elhite tette.

Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto megfigyelte annak cselekedtet és azt gondolta, hogy bemocskolta a felajánlott ételket. Ezért megölte.

A megölt istennő tetemében [a következő] dolgok temettek: fejében selyemhernyók, két szemében rizs-szemek, két füleében kölesszemek, orrában vörös-bab [vagy: apró-bab], nemi szervében gabona, végbelében szőlőbáb [vagy: nagyszemű bab].

Kami-Masubi-Mi-Oya-No-Mikoto (Teremtő Ercső Fenséges Szülő Istennő ezeket mind összecsodte és magént használta.

18. FEJEZET: A Nyolc fejű²⁰ Sárkány (*Ya-Mata-No-Moroti*)

Külvívén, [*Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto*] leereszkedett, az *Lumo-beli Pi-No-Kapa* (Pi-Folyó) felső szakaszához, egy *Tori-Kami*, [Madaa-?] Toill[nevi] helység közelébe. Eppen akkor evő-pálcikáit sodort magára a folyó. Ő ebből azt következtette, hogy feljebb [a folyó mentén] emberek élnek.

Susa-No-Mo-No-Mikoto elindult, hogy megkeresse őket. Egy őrgembert és egy őrgasszonyt talált, közöttük pedig egy leányt, azok mind sírtak.

²⁰ A Nyolc-Fejű Sárkány csupán a képzelni szüleménye, s aligha valamely elnyomó hatalom jelképe.

Ezt kérdezte tőlük: "Kik vagytok?" Az öregember így válaszolt: "Az *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* (Nagy Hegyi-Szellem Istent) [nevel] földi isten fia vagyok. Neven *Asi-Nadun* (? Labát Simogató [Öreg]), feleségem neve *Te-Nadun* (? Kézét Simogató [Öreg]), leányunk neve *Kusi-ti* (*Nada-Pine* (? Csodás (1)Nada Istennő)).

Erre [*Susa-No-Mo-No-Mikoto*] tovább érdeklődött: "Mért sírtok?" [Az öreg meg] így válaszolt: "Előbb nyolc leányom volt. De a *Kosi Nyolc-Fejű Sárkány*. (*Kosi-No-Ya-Mata-No-Moro*) minden esztendőben eljön ide és megszűri leányaim egyikét. Azért sírok, mert jövőrelenek ideje ismét elérkezett."

Akkor [*Susa-No-Mo-No-Mikoto*] ezt kérdezte: "Milyen a külseje?" A [másik] felelt: "Szemei vörösek, mint a cseplecs-meggy; törzsen nyolc fej és nyolc farok van ~ testén azon kívül moha, cédnuska és japán cédnus²¹ nő, hossza olyan, hogy nyolc völgyet és nyolc hegyet áter; ha hasára nézel, azt látod, hogy mindentűt vér szivárog ki belőle."

Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto akkor ezt kérdezte az öregembertől: "Hozzám adod-e leányodat?" Az [örög] így válaszolt: "Nagyon megisztelez, de nem ismerem tisztelendő nevedet." Erre amaz: "*Amu-Terasu-Opo-Mi-Kami* testvére vagyok és éppen most szálltam le az égből."

Akkor *Asi-Nadun* és *Te-Nadun* ezt mondták: "Abban az esetben nagy tisztelettel felajánljuk [leányunkat] neked."

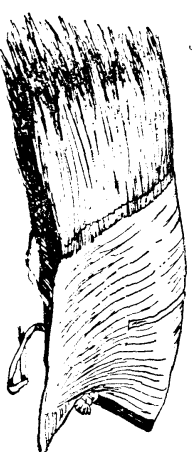
19. FEJEZET: A sokfogú fésű (*Kosi-tuma-gusi*)

Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto sokfogú fésűvé változtatta a lányt és [a fésűt] hajlonatába tűzte. Aztán így szóló *Asi-Nadun* és *Te-Nadun* istenekhez. "Készítsek nyolcszoros pártánú erős szaké²² készítéseket kerítést [a hely körül] és hagyjatok nyolc auto-nyílast a kerítésen; minden nyílás mellett legyen keresztben fekvő palánkokból tákolít padozat és mindegyik padozaton legyen egy

szaké-dézsza; töltsétek meg mindegyiket a nyolcszoros pártánú erős szakéval és vágjatok!"

Miután az utasítás szerint minden előkészítetnek és vártnak, valóban megjelent a Nyolc-Fejű Sárkány – ahogy [az öregembert] megmondta –, mindjárt beleugrta egy-egy lejtét egy-egy dézsába és megrinta a szakét; az után, mert megammosodott, lefeküdt és elaludt.

Ekkor *Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto* kirona tíz tenyér hosszú kardját és darabokra vágta a sárkányt, úgy, hogy a Pi-Folyó vérével folyt.

Sásból készült japán fejfedő (Oto 1963)

Amikor a sárkány középső farkát vagdalta szét, kardja pengéje kicsorbul. Ezt furcsának találva kardja hegyével felhasználta [a hús] és íme, nagyszemű éles kard (*umagari-no-tari*)²³ jelent meg.

Kivette és mivel az esetet nagyon különönsnek vélte, beszámolt róla *Amu-Terasu-Opo-Mi-Kamim*ak, neki ajándékozva a kardot.

Ez a *Kusa-Nagi-No-Tari* (Fü-Kaszáló [?]-Béktű) Kard).

20. FEJEZET: A Suga-i palota (*Suga-no-miya*)

Később *Paya-Susa-No-Mo-No-Mikoto Ialmo* földjén helyet keresett fenséges laka építésére. *Sugaba* érkezvén így szóló: "Mi-helyről ide értem, szívernem felüdült!"

²¹ Sagi' japán cédnuska, *Cryptomeria japonica*.

²² A szaké ma ruzsóból készültet szeszese ital. Lehet, hogy régi időkben, amikor kevés ruzs termelt Japánban, más anyagból is készítették.

²³ E kifejezésnek *-no-tari* része "-főle kard" jelentésű (*no* a gonitvust jelölő kapcsoló szócska), a *umagari* részben a *-gari* részről feltételezhető, hogy a *kari* vag. szél' ige származéka, de ez a feltételezés egyenlőre mindaddig, amíg a *tuma* rész ide való jelentése ismeretlen.

Azon a helyen megépítette palotáját és benne lakozott. Ezért hívják azt a helyet *Sugonak*.²⁴

A mikor ez a nagy istenség *Sugonban* palotáját építeni kezdte, azon helyről felhők szálltak fel, ő pedig éneket szerzett, amely[nek szövege] így hangzott:

Ahol nyolcstegű felhők emelkednek,

Idumiban nyolcszoros kerítést veték.

Ifjú nőmmel hogy lakozzam,

Nyolcszoros kerítést tevők.

Ó, sok-kerítéses hajlék!

Akkor pedig magához hívta *Asi-No-Aduti-No-Kami*-t és ezt mondta neki: "Légy háznyag az én lakomban!" Majd új nevet adott neki: *Imada-No-Miya-No-Susi-Suga-No-Ya-Mi-Mimi-No-Kami* (azaz) Inadai Szentély Háznyaga – Sugaal Sok-Fülű Isten).²⁵

Az után *Kusi-(I)Noda-Pimevel* a halókammba vonult, és nem-zeni kezdtek.

A tőlük született isten neve *Ya-Sima-Zi-Numi-No-Kami* (az Nyole Szíge[en] (?) Uralkodó Isten).²⁶

Ismét házassodván *Kamu-Opo-Ihi-Pimet* (?) Nagy-Vasárhely Istennő vette nőül, aki *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* leánya volt. Ebből a házasságból a [következő] gyermekek születtek: *Opo-Tosi-No-Kami* (?) Takarulás Nagy Istene és *Uka-No-Mi-Tama-No-Kami* (Elelem Fenséges Szellem[el]-[fél] Istene) (Két istenség.)

Az idősebb fiú, *Ya-Sima-Zi-Numi-No-Kami* [házassodván] *Ko-No-Pana-Tiru-Pimet* (Fák Virága Hullása-Istennő) vette

²⁴ Neptimológusan a *suga-si* jelentő, frissítő, felüdítő, megnyugtató, jelentései mellettkev további származataik *Suga* helység neve. Ez a fajta származatás erősen Anonymusnak helynév-megnyitázanak emlékeztet.

²⁵ *Imada-No-Miya-No-Suga-No-Tam-Mimi-No-Kami* értékes neve kapcsán megjegyzendő, hogy a fill az éberség jele volt és a patronus védelmenek hatékonyságát természetesen éberségetől is függött (gondoljunk csak az obitugorok istenségeire és néha bizony megéso mulasztásaira. ...)

²⁶ A *Ya-Sima-Zi-Numi-No-Kami* névben szerepel *Numi* tárgy kérdőjelesen az 'uralkodó' szóval fordítottam. A régi japán szavakat tárgyaló szótárak nem mutatják. Mégis nagyon figyelembe érdemesnek tartom, mert az obitugorok legfőbb isteneknek neve *Numi-no-tem* (beame a *numi-num* rész jelentése 'felső').

feleségül, aki [szintén] *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* lánya volt. Ebből a házasságból született *Pupa-No-Modi-Ku-Nu-Su-Nu-No-Mikoto* (?) *Pupa*-beli ... Isten).

Ez az istenség *Pi-Kapa-Pimet* (?) Nap-Folyó Istennő) vette feleségül, aki *Okami-No-Kami* (?) Szundokok Istene) lánya volt. Ebből a házasságból született *Puka-Biti-No-Miha-Yare-Pana-No-Kami* (?) *Puka-Bit*-beli Víz[?] Remólia Virágok Istene).

Ez az istenség *Ame-No-Tudape-Ti-Ne-No-Kami* (Égi [?] Csödtűrés ... Istennője) vette el, és tőlük született *Omida-Nu-No-Kami* (Omiumu-beli Isten).

Ez az istenség *Pute-Mimi-No-Kami* (?) Vastag-Fülű Istennő) vette nőül, aki *Pumoduno-No-Kami* (?) Pumoduno-beli Isten) lánya volt. E házasságból született *Ame-No-Pyu-Kimi-No-Kami* (Égi [?] Téli-Gánya Istene).

Ez az istenség *Sasi-Kuni-Waka-Pimet* (?) Sasi-Ország[ész]-beli] Híabb Istennő) vette feleségül, aki *Sasi-Kuni-Opo-No-Kami* (a[?] Sasi-Ország[ész]-beli] Nagy Istenség) lánya volt. Házasságukból született *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* (?) [az] Ország Nagy Ura Istene), más néven *Opo-Namudi-No-Kami* (Nagy [?] Föld-Tartó Istene), más néven *Asi-Parra-Siko-Mo-No-Kami*, (Sás-Mező-Csúf-Férfi Istene), más néven *Ya-Ti-Poko-No-Kami* (Nyolcezer Alabárd Istene), ismét más néven *Utsi-Kuni-Tama-No-Kami* (a[?] Halandó Világ Szellem-Istene). Összesen öt neve van.

21. FEJEZET: Az Inaba-i Csupasz nyúl (Inaba-No-Aka-Padake[n]-haru] Usagi)

Opo-Kuni-Nusi-No-Kami-nak nyolcvan (= sok) fivére volt, de mindnyájan átengedték ország[ész]üket neki. Ennek pedig a következő oka volt: mindegyikük az *Imada-Ya-Kami-Pimet* (?) *Ya-Kami* Istennő) akarta nőül venni.

A mikor [a fivérek mind] *Imadaba* indultak, az út-zsákokat *Opo-Namudi-No-Kamita*?" lettek, őt magát meg szolgáikat vitték magukkal. Midőn *Keia-No-Sakhoz*²⁸ értek, egy csupasz nyulat talál-

²⁷ *Opo-Namudi-No-Kami* öt különböző nevei l. a 20. jegyzet végén.

²⁸ Minthogy a *-saki* rész földnyelv, felszíge[ész] sziget[ész] jelentésben nagyon sok helység-névben szerepel, úgy vétem, hogy a *Keia-No-Saki* kifejezést

tak, amint [az út szélén] téküd. A nyolecvan istenség így beszélt a nyúlhoz: "Hogy szöröd krőlön! a kövevezőt kell tenned – fűrődj meg a tenger vízeiben, aztán fektüj egy magas hegy tetejére, ahol a szél rád fúj."

A nyúl pedig úgy tevén, amint a nyolecvan istenség mondta neki, [megfúrdott a tengerben és] lefeküdt. De ahogy [bőrein] a tenger víz szaradt, a szétől egész testen megerepedezt a bőre. Amikor fájdalomban "jaigavva" fektüdt, [a sorban] utolsóként oda érkezett *Opo-Namudi-No-Kami*. Meglátva a nyulat ezt kérdezte tőle: "Miert fekszel itt és miért sírsz?"

A nyúl így válaszolt: "Óki szigeten voltam és át akartam jönni erre a földre, de nem találtam rá módot. Akkor becsaplam egy tenget kirokodit mondván: 'Hadd lássak, kinek van több rokona – neked vagy nekem?' Hívd ide amny rokonedat, amennyi csak van és mondd nekik, hogy tekiudnenek sorba egymás mögé a szigettől *Keta-No-Sókig*; akkor majd ártutok rajtuk, és futás közben megszámlálom őket; úgy megíudjuk, hogy ók vannak-e többen, mint az én rokonaim." Ilyetén szavaim által becsapodtak. És amikor sorban egymás mögött tekiudtek, átszámláltam fölöttük és futás közben megszámlálom őket. Eppen amikor földet ért mondtam: 'Becsaplatok benneket!' Alig fejeztem be szavaimat, a sor végén levő kirokodit elkapott és letépte egész mezenet. Amikor ematt sirtam s panaszkodtam, az előttem ment nyolecvan istenség azt tanácsolta, hogy fűrődjem meg sós vízben s tekiudjem oda, ahol a szél rám fúj. Amikor szavakat megfogadtán cselekedtem, egész testem sebessé vált."

Ekkor *Opo-Namudi-No-Kami* ilyen tanácsot adott a nyúlnek: "Eredj gyorsan ahhoz, a folyótoroklathoz és mosd meg magadat [folyó]vízzel. Az után szedj virágot [pontosabban: buzogány-

Keta() Szög-nek lehetne értelmezni. Tudjuk, hogy a régi magyar helynév-adásban a -szög meg -széget nagyon gyakran szerepelt, pl.: Tőszeg, Iászeg, Dunaszeg, Egesszeg, Gátszeg, Hátszeg, Kusátszeg stb.; Karácg régi Kardszeg alakja (Szűcs Sándor, Püszai szabadsók. Bp.: Magyaró 1957, 183) meg éppen a -szék írányába mutat; bizonytalan a szög=-szög van Szeghalom (Szeghalom) helynevinélben valamint Szeged nevében és sziget szavunkban és a vele képzett szavakban. A kérdéses japán szó alapeljárása hegyes, csúcsos, és a magyar szög, széget, sziget szavaké meglátásom szerint ugyanaz.

pihé] a folyótoroklathban nővő gyékényről. Hímsd [a buzogánypihé] a földet] és hemperegélj benne. Ha azt teszed, tested biztosan megint olyan lesz, mint régen."

[A nyúl]úgy tett, ahogy mondták neki, teste pedig olyan lett, mint amilyen régen volt.

Ez az *Inaba-No-Sim-Utsagi* (Inaba-i Fehér Nyúl).²⁹ manapság *Utsagi-Gammak* (Nyúl-Isten) mondják.

A nyúl pedig így beszélt *Opo-Namudi-No-Kami*hoz: "Az a nyolecvan istenség minden bizonyval nem nyert el *Ya-Kami-Pimet* Noha te cipeldt zsájkjút, te nyerd el!"

Ya-Kami-Pime pedig így felelt a nyolecvan istenségnek: "Nem hallgaok szavaitokra. *Opo-Namudi-No-Kami*hoz megyek feleségül."

22. FEJEZET: A Tema-Hegy (Tema-No-Yama)

Erre, a nyolecvan istenség dühbe gurult, és mert *Opo-Namudi-No-Kami*t meg akarták ölni, tanácsot tartottak. Amikor a *Papaki* [nevtű] országész *Tami* [nevtű] hegyének a lábához értek, így szólottak hozzá: "Ezen a hegyen egy vörös vadkan tartózkodik. Le-kergetjük a völgybe, te meg várj itt és fogd meg. Ha nem vársz és nem fogod meg, biztosan megölünk!" Így szólván, tűzben egy vadkanhoz hasonló hatalmas sziklát hevertettek meg, aztán legutították; (mután lehengerítették) ő megfogta, de megegyve meghalt.

Fenséges anyja pedig fájdalomban sírva féltet az égbe és *Kami-Musubi-No-Mikoto* segítségét kérte. Ez minidárt leklütte *Kisa-Gapi-Pimet* (Piros-Kagyló-Istemő) és *Umigapi-Pimet* (Sötét-Kagyló Istemő), hogy [a holdat] életre keltsék. *Kisa-Gapi-Pime* egyetlen porrá dözsölte kagylóhéját és összegyűjtötte [a messzes part], *Umigapi-Pime* meg vizet vitt oda és [az eleggyel]

²⁹ *Inaba-No-Sim-Utsagi* szószertint 'inaba' ítétt nyúl' jelentésű, de a lejezett címében a példabeszéd értelmeinek megfelelően a csupasz szót használjam. – Eredmes meggyezvezt, hogy az epizód nagyon izgalmas történet, a japán történelmet fonalához. E javító szándékú példabeszédet ismerik Kelet- és Délkelet-Ázsia számos országában, és szinte bizonyos, hogy a buddhizmusnal került Japánba. Így a *Kodzsibén* viszonylag késői beszűrtátsnak kétféle értelme.

mint anyatejével megkenie [a holtat]. Erre az szép ifjúvá vált és eltávozott.

Emnek láttán a nyolcvan istenség megint becsapta. Magas hegyek köre viték magukkal; ott ledöntöttek egy hatalmas fát, éket vertek bele, őt meg a nyílásba helyezték; az után kivették az éket, ami által [festvériket] megölték.

Anyja ismét sírva kereszte. Midőn meglelte, a fát széjjelhasította, [fiát] kivette, majd [ismét] életre keltette és így beszélt hozzá: "Ha itt maradsz, a nyolcvan istenség végül is biztosan elpusztít!" Akkor gyorsan [vagy: más úton] elküldte a *Ki-No-Kuni*-beli *Opo-Ta-Biko-No-Kami* téntség palotájába.

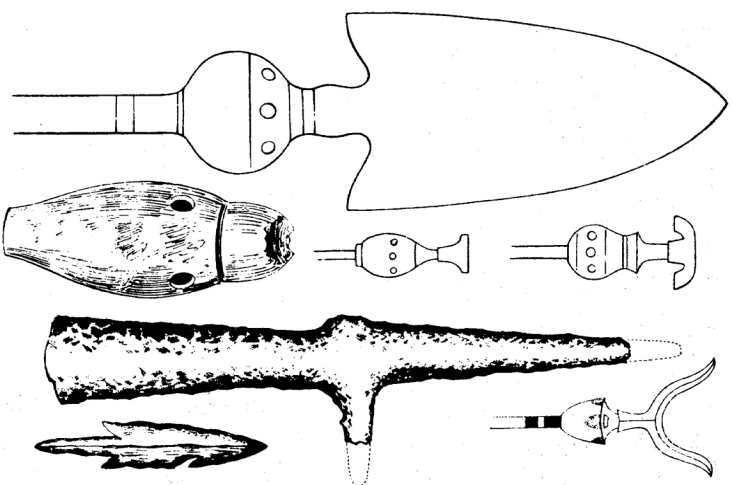
De [az életre keltett] a nyolcvan istenség üldözni kezdte és élte. Amikor nyilakat újakra fektették és [*Opo-Ta-Biko-Ni-Kami*tol] kiadást követeltek, az egy fa villas helyén átbujtatta s így megszöktette.

[A ténsteges anyja] ezt mondta *Opo-Namudi-No-Kaminak*: "*Ne-No-Kata-Su-Kimba* (? Alsó Szikla-Lakas Ország) kell mened, ahol *Susa-No-Wo-No-Mikoto* lakik.

Az a nagy istenség bizonyára jó tanácsot ad majd neked."

Szibériai bunkos nyíl

Régi japán lándzsahengyek és sípoló nyíl feje (Monroe 1911)

23. FEJEZET: A kígyógödör (*Pemi-no-muro*)

Megfogadva e szavakat [az üldözött] arra a helyre ment, ahol *Susa-No-Ō-No-Miko* uralkodott. Amikor a fenséges lakhoz ért, *Suseri-Bime* (?) (Emegkus Istennő), *Susa-No-Ō-No-Miko* lánya [éppen] kiment és meglátta. Szerelemmel néztek egymásra és egymásért lettek. [A lány] bemenvén így szól apjához: "Egy szép istenség érkezett hozzánk." Akkor pedig kiment az a nagy istenség, megnézte [a jövevényt]. S így beszélt: "Ez az *Asi-Para-Siko-Mo-No-Kami*!"³⁰ Aztán behívtá, majd kígyógödőbe (*pemi-no-muro*) küldte aludni. Akkor azonban *Suseri-Bime-No-Miko*, a fiatalasszony, féljenek kígyózó kendőt adott és ezt mondta: "Amikor a kígyók meg akarják marni, üzd el őket azáltal, hogy háromszor megfogadod ezt a kendőt."

Az meg úgy cselekedett, ahogy tanácsolták neki, és a kígyók maguktól megnyugodtak, ő pedig zavartalanul aludhatott és kár nélkül került ki [hálólhelyéről].

A következő éjszakára *Susa-No-Ō-No-Miko* százlábúak s darazsak kamrájába küldte. [*Suseri-Bime*] olyan kendőt adott [féljenek], amely százlábúak és darazsak elűzésére szolgált, és tanította, miként előbb is. [Az] szerlem nélkül került ki.

[*Susa-No-Ō-No-Miko*] most meg egy sípóló nyilat [*nari-kabura*]³¹ lőtt egy nagy fenyérbé és érte [*Opo-Namudi-No-Kami*] küldte. Midőn az bement, *Susa-No-Ō-No-Miko* körbe mindent meggyújtotta a fenyért.

³⁰ *Asi-Para-Siko-Mo-No-Kami* (= *Opo-Namudi-No-Kami* stb.) japán *Kodzsiki*-magyarázatok azt írják (Philippi 94), hogy a régi japán sámán minaklépét látni benne: "... úgy látszik, hogy az *Opo-Kami*-*Wasi* köré fonódó hirtregék az *Izumo*-ban élő varázslók restitúcielen születtek, ezek valós erőt állítanak ki a köztén politikai hatalommal rendelkeznek." – A 23. és 24. fejezetekben látható próbák többet a leendő sámán próbáinak, inkább egy erős ellenes számmal való viaskodást jelképeznek.

³¹ A *nari-kabura* kitérés szövegritái fordítása kb. 'hangot adó repa lenne, a repa jelentésű *kabura* szó bizonyára azért szerepel a kifejezésben, mert a nyíl hegyét repa alakú fából készült "fej" képezte, amelybe lyukakat fúrtak, a lyukakon átsivító levegő okozta a sípóló hangot. A leg szélsőségesen említi, hogy a sípóló nyíl tipikusan Asziasz északi felén régiól fogva használt vadászszeksz volt (s itt-ott talán ma is az), de az ellenség megfélemlítése végzet harcban is használták (pl. a mongolok a magyarok ellen).

Amikor a másik nem lelt menekülést, egy egér termett előtte és így beszélt: "Belseje üreges-üreges (*pori-pori*), kútsze szőlőszük (*sibu-sibu*). " Az egér szavai miatt azon a helyen lábat a földre dobbanotta s így [a felszín alá] esett. Már ott rejtenezet, a tűz el-sepert felette.

Később előbújt az egér is. Szájában tartotta a sípóló nyilat és átadta *Opo-Namudi-Kami*-nak. A nyíl tollát azonban a kis egerek lengették.

24. FEJEZET: Az isten-kérdéses égi hárfája (*ame-no-noi-goto*)

Az időtáji szaladt oda a fiatalasszony, *Suseri-Bime* sírva és a temetést kellékeket vve. Atyja, a nagy istenség, azt vélve, hogy [*Opo-Namudi-No-Kami*] meghalt, kiment a fenyérbe. De midőn az a nyilat hozzávite s neki átadta, [a nagy istenség őt] lakbá vzele, egy tágas terembe hívta és megengedte, hogy az [*Susa-No-Ō-No-Miko*] féljéről a tetűket szedje.³²

Amikor [*Opo-Namudi-No-Kami*] annak fejét [közéről] megnézte, [azt látta, hogy] százlábúak maszkáinak rajta.

Ekkor a feltség *miku-fáról* való gyümölcsöt és vörös agyagot adott féljenek. Az megrágtá a gyümölcsöt s [vele] a vörös agyagot, aztán kiköpödtse [a maszkait]. A nagy istenség meg azt vélte, hogy a másik a félreket harapja el és köpi ki. Ezért szívét halál töltötte el és elaludt.

Akkor pedig [*Opo-Namudi-No-Kami*] megragadta a nagy istenség haját s [különböző fűtjeit] a terem szantáruhoz kötötte. Aztán órási kötömböel, amelynek megmozdulásához ötszáz ember is alig lett volna elég, elzárta a ház kijárát. Majd hátára vette félrelegét, *Suseri-Bime*-t és magához vette [a nagy istenséget] 'élet-kardját-1' (*iku-tani*), 'élet-igát-1 és 'élet-nyilat-1' (*iku-yumi-yu*) valamint az isten-kérdéses égi hárfáját (*ame-no-noi-goto*).

Amint menekült, az égi beszéző hárfá egy fázos süntődött s megremegett. Hangját a föld messziről visszahozta. Amikor az alvó nagy istenség ezt meghallotta, fölriadt és [megkötözött] hája ál-

³² Ez a nehézségekkel való sikeres megküzdés által egyért bizalom és megbecsülés jelének számított.

tal] összedöntötte az épületet. Miközben a szarufákhoz kötözött hajfűrtjét kibogozta, [amaz] messzire menekült.

De akkor [Susza-No-No-Mi-hio] egészen a *Hoiak* *Birodalmának Széles [lejárta] Lejtőjéig* üldözte és a távolba tekintve így kiáltott *Opo-Namudi-No-Mi-hio* után. "A bírod [élet-kard]-ot és az [élet-i]-at s [élet-nyilat]-at használva üldözd féléstestvéreidat a hegy-száradek-kok éleig [ahol leessnek]: ne számítssd meg az üldözést, mígmen a folyók sodra eltagadja őket, legyél *Opo-Kuni-Usi-No-Kami* (? [az] Ország Nagy Úra Isten) és *Uusi-Kami-Tama-No-Kami* [a] ? Halandó Világ Szellem-istene); és tedd lányomat, *Susuri-Bimet* föléltessgedé; lakozz az *Uka-Hegyi* (*Uka Yama*) lábánál: alapozd palotád [fő]-oszlopat szilárdan kőkemény alapra és építsd a tető gerincét egészen *Taka-Ana-No-Pawaig* – te, gazfic-köl¹⁰³

Amikor pedig [*Opo-Namudi-No-Kami*] a [szerzett] kardot és íjat használva [féléstestvéreit] a hegy-száradek-kok széléig kergette, üldözése olyan volt, hogy lehullottak és a folyók sodra eltagadta őket)

Ez a következően földet kezdett teremteni.³⁴

Ya-Kami-Pime, aktivel előbb eljegyvezte magát, [színtén] asz-szonya volt. Ámbár palotájába vitte, az – félve a föléltességtől, *Susuri-Bimetől* – hazájába tért: a szülte gyemeket pedig egy fä villás elágyzásába (*ki-no-mata*) helyezve oltagyta. Ezért a gyer-meket *Ki-No-Mata-No-Kami*nak (Fä-Elagazas Isten) hívták, más néven *Ni-Mi-No-Kami*nak (Kutak Fenséges Istene),

³³ *Susza-No-Mo* anyai alálása talán nem annyira szeretőből fakadt, hanem az övé-nél erősebb varázserő kényszeréből. (Philippi 103)

³⁴ Ezen újabb föld-teremtés kapcsán Philippi (ibid.) joggal jegyzi meg, hogy kor-ábbi megvárakozók *Yamato*-közönséi szemléteivel szemben *Opo-Namudi-No-Kami* nem csupán folytatja azt a föld-teremtést, amelyet Izanagi és Izanami kezdett, hanem *Idamironak Jamaratól*ó figyeletlen teremtés-módsza-szerint alkot. *Opo-Namudi-No-Kami* és *Sukano-Biko-No-Kami* az *Idamori* mitológiájához tartozott, s csak félvevették őket a *Yamatori* mitológia is-tenségei közé – Erdékes ezt emlékeztetniük időznünk, ha arra gondolunk, hogy *Asia* nagy tömbjétől a szigetországba való bevándorlás több hullám-ban történtet, s az egyes hullamok között meg akkor is fenneges külön-b-ségek lehettek, ha nyelv szemint nem volt a megértésnek nagyobb akadályá.

25. FEJEZET: isteni szavak dala. (*Kami-goto-uta*)

Ya-Ti-Poko-No-Kami dala

Egykor *Ya-Ti-Poko-No-Kami*³⁵ útra kelt, hogy a *Kosiban* élő *Nunakapa-Pimenek* (Nunakapa Istenmő) udvaroljon. Ennek házá-hoz érven így énekel:

Ya-Ti-Poko isten
Ya-Sima-országban
Nem felt illő asszonyt.

De amikor azt hallottam,
Hogy a messzi *Kosi*-honban
Egy szépséges leány honol,
Bájos, szép leányka honol,
Akkor hamar útra keltam,
Útra keltam, hogy megnyerjem.
Örömmel siettem oda.

Kardom szíját meg sem oltam,
Köpenyemet le sem vettem;
A lány szobája ajtaját
Zörgettem és veregettem.

Miközben ott állok, várók
S a faajtót veregetem,
Állok, várók csak zörgetve,
A zöldreillő hegyek között
Panaszkodni kezd a bagoly,
Harsog a fácskakas is,
"Kutorkút" – szól most másik,
De ez csak a pajta mellől.

Az ördög büjlek beléjűk,
A harsogók seregétei!
Verném őket a halálba ...

³⁵ A *Ya-Ti-Poko-No-Kami* névre nézve l. a 20. fejezet végét.

(Haj, ez lesz majd a hagyomány –
Az égi hírmondó szava:

Ez! adják majd szájról-szájra,
Ez eseményt [késő korok].³⁶

26. FEJEZET: Isteni szavak dala (*kami-goto-uta*)

Nunakapa-Pime dala

Akkor pedig *Nunakapa-Pime*, ajiáját ki nem nyitva [pent] így éne-
kelt:

Ó, *Ya-Ti-Poko* isteni!
Mint zseuge fü, oly lány csupán
Vagyok én: s mint parti madár,
Szívenm oly bolondul ugrál,
Szabad madár módján repdes.
Később mégis tied leszen,
Csendesedve téged szolgál.
Ezért, utam, türelmes légy,
El ne epedj vágyakozva!

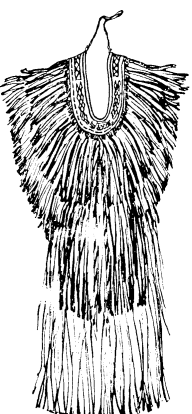
Mikor már a nap leesett
A zöldellő hegyek megett,
Kinyitom ajtómat neked
Éjszakának setét mélyén.
Akkor jöjj te, ragyogó nap!

Karom, mint a gyolcs, oly fehér;
Óleld mellem, ifjú szellem!
Fehér hőként ifjú testem.
Olelve összefonódunk!

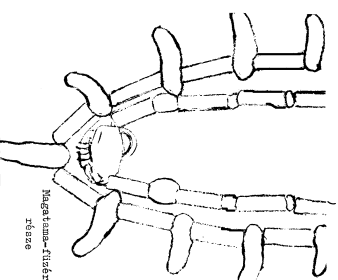
³⁶ "Haj, ez lesz majd a hagyomány...," nyilván az énekmondók toldása, hiszen számos hasonló ének végen ismétlődnek e sorok. Bennük több, eddig meg-
fejtetlen szó, ill. szóösszetétel van, mint pl. *istapnyo* (amely talán tekiat-
tas).

Ékszer kezred tartja karom,
Lábunk nyújtva nyugszunk hosszan!
Szerelemnek forró voltát
Ne most mond el, ó, nagy utam,
Nyolcezer-Alabárd-Isteni
(Ez! adják majd szájról-szájra,
Az eseményt [késő korok].)

Azon [első] éjszakán tehát nem egyesültek, de a következőn
egymásé lettek.

Eső és hó ellen való japán sásköpeny

Magntama-tűzér része

27. FEJEZET: Isteni szavak dala (*kami-goto-uta*)

A férj dala

Ezen istenség [*Ya-Ti-Poko-No-Kami* = *Opo-Namudi-No-Kami* stb.] föléleség, *Suseri-Bime-No-Mikoto* ismét nagyon feltékeny volt. A férj a zaklatás miatt nagy gondolba esett és *Iannobol Yamaioba* akart menni. Amikor öltözködését befejezte és indulásra készen volt, egyik kezét lova nyergé kapójára s egyik lábát a ken-gyölbe téve így énekelt:

Éjfekete ruhám véve,
Gondosan felöltözködve
Mint nyílt tenger madarai
Mellelme én letekintek;
Noha "szármayan" emeletem,
Nem teszrik e ruha nekem!
Levelem hát tenger-habrá,
A part-közel hullámira.

Jégmadár-kek ruhám véve,
Gondosan felöltözködve
Mint nyílt tenger madarai
Mellelme én letekintek;
Noha "szármayan" emeletem,
Nem teszrik e ruha nekem!
Levelem hát tenger-habrá,
A part-közel hullámira.

Festő-kérges lébe mártott,
Hegeen szedett füvel festett,
Buzétvörös ruhám véve,
Gondosan felöltözködve
Mint nyílt tenger madarai
Mellelme én letekintek;
[Újbol] "szármayan" emeletem,
S jól teszrik e ruha nekem!

Ó, szeretett feleségem,
Ámbár mondd: nem fogsz sírni,
Ha, miként a madársereg,
Harcosimmal elvonulok,
Ha, miként vezetett madarak,
Harcosaim vélem mennek –
Mint hegyenlőn *susik-fü*³⁷
Amely egyedül virágzik,
Konyul majd le a te fejed,
Sinsz majd [keservesen] sírva
És sírásod olyan lesz majd,
Mint reggeli eső-párl!
Ó, szeretett feleségem,
Fiatl mint zsenge fűszál.
(Ezt adják majd szájról-szájra,
Ez eseményt [késő korok])

28. FEJEZET: Isteni szavak dala (*kami-goto-uta*)

Suseri-Bime dala

Ekkor a fenséges feleség niszborral teli nagy serleget vetett kezébe, majd fenséges férjéhez közelelve és [a serlegel] neki nyújtva így énekelt:

Ó, Nyolcezer-Albárd-Isten
Földiek Nagy Úra Isten,³⁸
En szeretett férjemurani!
Mivelhogy te férfit vagy,
A szigetek minden szegén,
Ahová csak csónakod ér,
A partoknak minden zugán,
Hová tekinteted elér,

³⁷ A 'japán pampuszfü, *susuki* botanikai neve *Miscanthus sinensis*.

³⁸ *Földiek Nagy Úra Isten az Opo-Kami-Nusi-No-Kami* név kissé változatot fordítás.

Felteséged lehet számos,
Zseme mint a fiatal fiú.

Merthogy én csak asszony vagyok,
Nincsen fénym rajtad kívül.
Nincsen uram rajtad kívül.
Mintás függöny mögött, hogyha,
Puha, lengő függöny mögött,
Jó takaró puha alján,
Vászondelpelel zajgó alján,
Simogatod ifjú mellem,
Körmvű hóként puha mellem
S mint a gyolcs, oly fehér kezem:
Ekszer-karod tarja karom,
Ölelve összefontodunk!
Lábunk nyúlva nyugszunk hosszani!
Idő hát, idő a felteséges bört!

Énekeik elhangzása után setlegeik [összeérintése és a belőlük
ivás] által fogadalmat tettek egymásnak, miközben átkarolták
egymás nyakát. Azóta is békében maradtak mindmáig.
E [dalokat] isteni szavaknak (*kami-goto*) nevezik.

29. FEEJZET: Tizenhét emberöltő istenségei

Később *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami Takiri-Bime-No-Mikoto*
vette feleségül, tehát azt az istenőt, aki a *Munkatai Opi-Ti-
Miyuban* lakozott. E házasságból született *Adi-Siki-Taka-Pikone-
No-Kami* (? ... Magasztos Ifjú Isten), majd hűga, *Taka-Pime-No-
Mikoto* (? Magasztos Istennő), másik nevén *Sita-Teri-Pime-No-
Mikoto* (? Alant Megjelenő Istennő).

Adi-Siki-Taka-Pikone-No-Kami volt az, akit ma *Kama-No-
Opo-Mi-Kaminak* (Kamai Nagy Istenség) neveznek.

Továbbá *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami: Kamu-Ya-Ta-Ta-Pime-No-
Mikoto* (? Nyíl-Paizs Istennő), vette feleségül, és tőlük született
Koto-Siro-Nusi-No-Kami (? Atyát Helyettesítő Isten).

[*Opo-Kuni-Nusi-No-Kami*] feleségül vette még *To-Tori-No-
Kamit* (? Madár-Togás Istennő), *Ya-Sima-Midi-No-Kami* (Nyolc-

Sziget-Birtokló Isten) lányát. Tőlük született *Nori-Naru-No-Kami*
[a] Ton [melletti] Zajló Tenger Istene).

Ez az istenség *Pina-Teri-Nukata-Biti-Wo-Katani-No-Kamit* (?
Nap-sütés[es] Nakata ... Istennő) vette feleségül, és tőlük született
Kuni-Osi-Tomi-No-Kami (? Örszág[on] Uralkodó Gazdag Isten).

Ez az istenség *Asi-Na-Daka-No-Kamit* (Nádja-Magas Istennő)
vette el, akinek másik neve *Ya-Kapu-Ye-Pine* (? Nyolc Folyó-Ág
Istennője) volt. E házasságból *Paya-Mika-No-Take-Sapayati-
Numi-No-Kami* (Gyors ?) Hatalmas Vitéz ? *Sapaya*-beli Felső
Isten).

Ez az istenség *Ame-No-Mika-Nusi-No-Kami* (Égi ?) Hatál-
mas Birtokló Isten) lányát *Saki-Tama-Pinet* (? Szerencse-Ekszer
Istennő) vette el. Tőlük született *Mika-Nusi-Piko-Ho-Kami* (? Ha-
talmas Birtokló Ifjú Isten).

Ez az istenség *Pi-Narasi-Pimet* (? Pinarasi Istennő) vette
feleségül, aki *Okami-No-Kami* leánya volt. E házasságból született
Tapiriki-Sumaurumi-No-Kami [talán: *Tapiri-Kisi-Maumi-No-Kami*]
(... Isten).

Ez az istenség *Iku-Tama-Saki-Tamu-Pine-No-Kamit* (? Élő-
Szerencse-Ekszer Istennő) vette feleségül, aki *Pipiragi-No-Sono-
Pana-Madumi-No-Kami* (? Magyalfia ... Virága-Városa Isten)
lánya volt. E házasságból lett *Miro-Nami-No-Kami* (... Hullámok
Istene).

Ez az istenség *Awo-Numa-Nu-Osi-Pimet* [a] Kék Lap Ural-
kodó Istennője), *Siki-Yama-Nusi-No-Kami* (Sikiyama Ura Isten)
leányát vette el. Tőlük született *Nuno-Osi-Tomi-Tori-Naru-Mi-No-
Kami* (? Mezők Nagy Gazdagsága – Ton[imelletti] Zajgó Tenger
Istene).

Ez az istenség *Waka-Tukusi-Me-No-Kamit* (? Tukusii Fiata-
lab Istennő) vette feleségül. Gyermekeik [neve] *Ame-No-Pi-Bara-
Opo-Sina-Domi-No-Kami* [Ég][?] Nap-Mező – Nagy Síndomii
Isten).

Ez az istenség *Topo-Ti-Mari-No-Kamit* (Mészre-Tó-Falu
Istennője), *Ame-No-Sa-Giri-No-Kami* (Égi Kodók Istene) lányát
vette feleségül. Tőlük született *Topo-Ti-Tama-Zaki-Tarasit-No-
Kami* (Tavon Hegy-Szeglet [?] Tökéletes Istene).

A fenti szakaszban *Ya-Sima-Zi-Nuni-No-Kami*ól kezdve *Topo-Tu-Yama-Zaki-Tarasi-No-Kami*val együtt [f]elsorolt istenségek] a "tizenhét embertőló istenségei" nevet viselik.

30. FEJEZET: Apró Ifjú Isten (*Sukuna-Bikona-No-Kami*)

Amikor *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* az *Idamoi* Szent "Mipo-Szegen (*Mipo-No-Mi-Saki*)" tartzkodott, égi (?) *kagami*-növény [terméséből készült] csónakocskában a habok hatán egy istenség közelédt hozza. Az apró istenség ruhája nagy vadlúd teljesen (?) tollasul! lenyűzött bőréből készült.³⁹

[*Opo-Kuni-Nusi-No-Kami*] kérdezte nevét, [de] az nem válaszolt. Mi több, a kísérő istenségek a kérdésre mind azt mondták, hogy nem tudják. Akkor megszólalt a béká: "*Kyge-Biko* (Madár-ijeszű <összesző legény) bizonyára tudja." Amikor aztán [*Opo-Kuni-Nusi-No-Kami*] magához hívta *Kyge-Bikot* és [az érkező nevét] tőle kérdezte az így válaszolt: "Ez *Kami-Musubi-No-Kami* (= *Kami-Musubi-Mo-Oya-No-Mikoto*) fennsleges fia, *Sukuna-Bikona-No-Kami*."

Később, amikor [*Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* e dolgot] *Kami-Musubi-Mi-Oya-No-Mikoto*nak jelentette, az így válaszolt: "Valóban az én gyermekem, az, amelyik unjaim közül kiesett. Köss hát vele [testvérséget] *Asi-Para-Siko-Mo-No-Mo-Mikoto*, és együtt teremtesek földet és szilardítások meg

Aztán *Opo-Namudi-No-Kami* (= *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* sib) és *Sukuna-Bikona-No-Kami* együtt teremett földet és szilardította meg.⁴⁰

Később *Sukuna-Bikona-No-Kami* átmént *Toko-Yo-No-Kunba* (Örök Kor Hóna).

Azon ügynevezett *Kyge-Biko*t, aki *Sukuna-Bikona-No-Kami* kildetét feltette manapság *Yama-Di-No-Sopodonak* [a] Hegyi

³⁹ Ahogy Philippi (115. 1.) helyesen megjegyzi, a tollasul leltuzott madárbőr ruháknak használata az Ázsia északi részén elő napkre utal, így feltehető, hogy a *Kodzszikben* szereplő valóságos személyek ezekhez hasonló szokások szerint éltek.

⁴⁰ Ismét föld teremése és megszilardítása: *Idamo* hittegyje szerint.

Rizsöldek Madáríeszűje) nevezik, lában járni nem képes, ez az istenség a világon minden ismer.

Tartás távozása után *Opo-Kuni-Nusi-No-Mikoto* panaszkodott mondván: "Miként alkossam ezt a földet?" Es tme megjelent egy istenség a tenger felől, ragyogóan közeldeve. Ez az istenség, így szolt: "Ha illően tisztelsz [azaz illően teszed szolgálatodat színm előtt], veled együtt alkotok. Ha nem, nélkül lesz a földet megalkotnod [azaz nem leszel rá lepes]".

Ere *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* így válaszolt: "Ha beleegyezem, milyen módon tiszteljelek?" Amaz meg: "Tiszteelj *Yamato* földelő, kertésének keleti hegény!"⁴¹ Ó a *Mi-Muro-Yaman* (Szent-Barlang-Hegy, később *Miwa-Yama*) lakó istenség.

31. FEJEZET: [A] Takarás Nagy Istene (*Opo-Tosi-No-Kami*)

Opo-Tosi-No-Kami *Iho-Pimet* (Imoi Istennő) vette feleségül, aki *Kami-Iku-Subi-No-Kami* (?) Csodaterő Isten) leánya volt. E házasságból született *Opo-Kuni-Mi-Tama-No-Kami* (Ország[?]-védő) Nagy Szellem Isten), majd *Kara-No-Kami* (Koreai Isten), majd *Sopo-Ri-No-Kami* (Sopori Isten), aztán *Sira-Pi-No-Kami* (?) Fehér Nap Isten), aztán *Piziri-No-Kami* (Nap-Ismerés Isten), (Ot istenség.)

[*Opo-Tosi-No-Kami*] továbbá *Kagayo-Pimet* (Ragyogó Istennő) vette el. Tróliuk született: *Opo-Kaga-Yama-To-Omi-No-Kami* (Nagy Fényes Hegy-Szár Fennkölt Istene) és *Mi-Tosi-No-Kami* (Szent Takarulás Istene) (Két istenség).

Továbbá *Ame-Wakari-Maki-Pimet* (Égi Frital Üdőség Istennő) vette feleségül. E házasságból született *Oké-Tu-Piko-No-Kami* (Ilakás-] Középi Ifjú Isten), majd *Oké-Tu-Pime-No-Kami* (Ilakás-] Középi Istennő), másik nevén *Opo-Be-Pine-No-Kami* (a] Tűzhely Nagy Istennője); ezt a tűzhely-istenséget mindenki tiszteli. Utána született *Opo-Yama-Gupi-No-Kami* (Nagy Hegyi-Oszlop

⁴¹ Azaz annak a hegyláncnak keleti szélén, amely mint földelő kertés övezi *Tamotot*, a későbbi Japan szövet. E kívánságban és teljesülésben *Yamato* és *Idamo* kezdődő megkérdéseknek jele látható.

Isten), másik néven *Yama-Suwe-No-Opo-Nusi-No-Kami* (Hegy-Súvege Nagy Birtokló Isten). Ez az istenség a *Taka-Tu-Űpumi* földjén álló *Ppye-Yama* (Ppye Hegy) a később Hiei-Yama) de a *Kadumoi Maru-No-Wen* (Fenyves Dom) is lakozik. Ez az isten, akit sípoló nyilat használ.⁴² Utána let *Nipa-Tu-Pi-No-Kami* (Kerti Szellenerő [vagy ? Tűz] isten), majd *Asupu-No-Kami* (? Láb-Hely Isten), majd *Papiké-No-Kami* (? [a] Bepátat Istene), majd *Kaga-Yama-To-Omino-Kami* (Tüzes Hegység-Szad Fennköt Istene) majd *Pa-Yama-To-No-Kami* (Elo-Hegy Szad Istene), később *Nipa-Taka-Tu-Pi-No-Kami* (? Kerti Magasi-beli) Nap-Isten), azán *Opo-Tuti-No-Kami* (Nagy Föld Isten). Másik néven *Tuti-No-Mi-Oya-No-Kami* ([a] Föld-szent Szülője-Istennő) (Kilenc istenség).⁴³

*Opo-Tosi-No-Kami*nak [fent] felsorolt fenséges gyermekei. *Opo-Kami-Mi-Tamu-No-Kami*tól kezdve *Opo-Tuti-No-Kami*val együtt tizenhat istenséget tesznek ki.

Pa-Yama-To-No-Kami Opo-Ge-Tu-Pime-No-Kami vette feleségül. Tőlük született *Waka-Yama-Gupi-No-Kami* (Fiatal Hegy-Oszlop Isten), majd *Waka-Tosi-No-Kami* (Fiatal Takarúási Isten), azán egy hugoska, *Waka-Su-Na-Me-No-Kami* (Fiatal [?] Rizsültetés-Istennő), majd *Midu-Maki-No-Kami* (Víz-Szórás Isten), majd *Natu-Natu-No-Kami* (? Nyara-Tezőző-Nap Isten), másik néven, *Natu-No-Me-No-Kami* (? Nyár-Istennő), azán *Aki-Bime-No-Kami* (Osz-Istennő), azán *Kuku-Tosi-No-Kami* (? Szár-Takarúási Isten), majd *Kuku-Ki-Waka-Muro-Tuna-No-Kami* (? Szár [és] Fa Ifjú Kumyó Kötél ... Isten).

*Pa-Yamato-No-Kami*nak elsortolt gyermekei *Waka-Yama-Gupi-No-Kami*tól *Kuku-Ki-Waka-Muro-Tuna-No-Kami*val együtt nyolc istenséget tesznek ki.

32. FEJEZET: Az Égi Felső Szellemerő Fenségnek (Ame-No-Po-Pi-No-Mikoto) adott parancs

Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami ily parancsot adott: "A *Toyo-Asi-Para-No-Ti-Aki-No-Naga-Ipo-Aki-No-Midu-To-No-Kumi*ban (?"

⁴² L. a 31. jegyzetet.

⁴³ Valójában tíz van a felsorolásban.

Bőséges Sás-Mezős Ezer Takarúásiós Hosszú Örszáz Takarúásiós Úde-Kalászos Örszág) gyermekem, *Maso-Kamu-A-Kimu-Kati-Para-Pi-Ame-No-Osi-Pro-Mimi-No-Mikoto* uralkodjék!"⁴⁴

Igy rábízva a feladatot leküldte az égől.

Azt követően *Ame-No-Osi-Pro-Mimi-No-Mokito* (Égi [?] Nagy Rizskalászos [?] Uralkodó Fenség) az *Ame-No-Uhi-Pasin* (Égi Le-begő Hid) állva így szól: "Toyo-Asi-Para-No-Ti-Aki-No-Naga-Ipo-Aki-No-Midu-Pro-No-Kumi nagy kavardásban van!" Ezen szavakat mondván azonnal visszatért [az égbe] és jelentést tett *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*nak.

És akkor *Taka-Mi-Misubi-No-Kami* és *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* parancsára a Számálan Istenség (*Ya-Po-Yorodu-No-Kami*) isteni együtésbe sereglett össze az *Ame-No-Yasu-No-Kapa* mentén és *Omopli-Kane-No-Kami* arra készítette, hogy megoldást tanácsoljon. [*Ama-Terasu-Opmi-Kami*] szólott: "Ezt az *Asi-Para-No-Nak-Tu-Kami*t gyermekeimnek méltóztartunk adni, hogy uralkodjék rajta. Mivel így látja, hogy abban az országban sok erőszakos és vad földi istenség [*kuni-tu-kami*] zavarog, [tudni akarjuk, vajon] melyik istent küldjük le álvetésükre?"

Akkor pedig *Omopli-Kane-No-Kami* a Számálan Istenséggel együtt tanácskozott, majd így beszélt: "Ameno-Pro-Pi-No-Kami-t kell leküldeni."

Ugy hat *Ame-No-Po-Pi-No-Kami*t küldték le. De az hamanosan *Opo-Kami-Nusi-No-Kami* kegyeit kereste és [küldetéséről az égből] három esztendeig nem tett jelentést.⁴⁴

33. FEJEZET: Az Égi Fiatal Legény (Ame-No-Waka-Piko)

Akkor pedig *Taka-Mi-Misubi-No-Kami* és *Ama-Tera-SU-Opo-Mi-Kami* ismét kérdést intézett az istenek gyűléséhez. "Mint-hogy *Ame-No-Po-Pi-No-Kami*, akit *Asi-Para-No-Naka-Tu-Kumi*ba leküldtünk, hosszú ideig nem tett jelentéstétele vissza, melyik istent küldjünk most le?"

⁴⁴ Ha az égiek embere helyett a valószínűleg nem nagy tömegű hadiőrök érik, azt kell vehetünk, hogy a hirtérszere előre küldöttek összetartakoztak *Idumo* uralkodóval, benőstük és nem sokat tördöttek küldöikkel.

Erre *Omopi-Kane-No-Kami* így válaszolt: „*Ama-Ti-Kuni-Tama-No-Kami* (Égi Ország [?] Szellem Isten) fiát, *Ame-No-Waka-Piko*-kat lektüdeni.

Akkor ányújtottak ennek az égi szarvas [lő]l jiat [*ame-no-ma-kako-yumi*] és az égi tollas nyilakat [*ameno-papo-ya*], aztán lektüdték.

Ameno-Waka-Piko leereszkedett a [nevezett] földre és késedeleen nélkül feleségül vette *Sisa-Paru-Pimet* [*Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* lányát. Sőt, mi több, azon töre fejt, hogyan szerzhette meg a földet magának, nyolc évig nem tért vissza jelentéséire.⁴⁵ Akkor *Ama-Teru-Su-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Mi-Mumibi-No-Kami* ismét megkezdte az istenek gyülekezését „[Mint]hog[y] *Ama-No-Waka-Piko* hosszú ideig nem tért jelentésétele vissza, melyik istent küldjük most le, hogy megnézzze, miért maradt el *Ame-No-Waka-Piko* oly soká.?”

Erre az istenek *Omopi-Kare-No-Kami*-val együtt így válaszoltak: “*A Naki-Me* (Nyögő Asszony) [nevt]l fiacánt kell lektüdeni.”

Tehát ezt mondta neki: “Erefej és így szólj *Ame-No-Waka-Piko*hoz: „Teged azért küldtek le *Asi-Para-No-Naka-Tu-Kunba*, hogy legyőzd és megbékítsd annak vad istenét. Hogy-hog[y] nyolc éven át nem tértél vissza jelentésétele?”

Akkor *Naki-Me* leszált az eggből és az *Ame-No-Waka-Piko* ajtára mellett sokáig katuna-fára ülte pontosan az égi istenek parancsa szerint szölvött.

34. FEJEZET: Az Égi Kénelő Nő (*Ama-No-Sagu-Me*)

Ama-No-Sagu-Me hallván ennek a madárnak az üzenetét, jelentést tett *Ame-No-Waka-Pikonak* így szólva: “Ennek a madárnak a szavai nagyon rosszak. Le kell lőni!”

Mihelyt [*Ama-No-Sagu-Me*] így feltűztele, *Ame-No-Waka-Piko* elővette az égi istenek által neki adott, fagyaltfölből készült jiat meg az égi szarvas [lő]l nyilakat⁴⁶ és lelőtte a fiacánt.

⁴⁵ *Ame-No-Waka-Piko* is letelepült az *Idumoi*-nak.

⁴⁶ A *paci-yumi* szövecsész azt mutatja, hogy a fegy jipannok a fagyaltat [*Uzigrum lucidum*] szövecsen használták jinnak – Az itt használt ‘égi szarvas[lő]l’ nyilak’ megjelöléseként szereplő *ame²-no²-kako-ya* párhuzamba állítható az előtti fejezetben található *ame-no-ma-kako-yumi* kifejezéssel azt mutatja, hogy a *kako* szarvas szónak *kako* változata volt és hogy az itt jelölten ‘o-

Akkor pedig a nyíl – hegyre elől, tola háttul – átmenvén a fűcán melten feltrepült az egbe és éppen arra a helyre jutott, ahol az *Ame-No-Yasu-No-Kapa* mentén *Ama-Terusi-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Ki-No-Kami* (Mágas Fa [?] Oszlóp-) Isten) ült. *Taka-Ki-No-Kami* a másik neve *Taka-Mi-Musubi-No-Kamnak*.

Miután *Taka-Ki-No-Kami* a nyilat felvette és megnézte, [azt vette észre, hogy] a tollhoz vér tapadt. Akkor pedig így szól: „Ez egyike azon nyilaknak, amelyeket *Ame-No-Waka-Pikonak* adtunk!”

És minden istennek megmutatván így beszélt: “Ha *Ame-No-Waki-Piko* megbízásunkhoz híven a rossz istenekre lötte ezt a nyilat, akkor ne találja el, de ha szív áhok, akkor *Ame-No-Waka-Piko* vesszék el a nyíl által.”

Így szólván megragadta a nyilat, és visszalökte azon lyukon át, amelyet fellelő rőpében ütött.⁴⁷ A nyíl pedig *Ame-No-Waki-Piko*t melle dombján találta amikor reggel ágyában nyugodott.

Ez a vizsziatór nyíl [mondájának] eredete.

A fiacán sosem tért vissza. Ez, az eredete a ma is használt közmondásnak, “Olyan vissza nem térő követ, mint a fiacán.”

Mármint *Ame-No-Waka-Piko* [özvegyül] feleségének, *Sisa-Teru-Pimenek* sírása a szélben újra meg újra hangzott, egészen fel az égig. Így *Ame-No-Waka-Piko* atyja valamint [az egben hagyott] felesége és gyermekei meghaltottak és leszállván sírtak és panaszkodtak. Azon helyen mindjárt gyász-házat építettek. A folyami vadludat megtették a temetési [étel]ajándozat vivőjének, a gémet a seprő vivőjének, a jégmadarat az ételajándozat [?] felszolgálójának, a verebet lükő-asszonynak⁴⁸, a fiacánt síróasszonynak.

(valószínűleg *o*) nem lehetett messze az –ú– értéktől, a *ma*- szócska csupán erősít *kako-yumi* jelentését.

⁴⁷ A kérdéses nyílról azt írte a történet ehmódj, hogy áttört és kilyukasztott valamin, ami az eget a földől elválasztotta. Ennek kapcsán eszünkbe jut, hogy az obi-ugorok hírtégei szerint a mennyből a sátor vagy egy-egy hajlék teteléhez hasonló “horitis”, az égistenek pedig ebben megjelölő lyukak, amelyekben át rugogás ér a földet.

⁴⁸ A ‘lükő-asszony’ [*usi-me*] szószertint ‘mozgásra nő’ lenne; nyilván szemes termények zuzását kell vele kapcsolásban értenünk.

Így eloszlván a [gyászolási] szerepeket, nyolc nap és nyolc éjjel, jénkeivel és táncolva tort útlek.

35. FEJEZET: A Gyász-hely (Mo-Yama)

Akkor érkezett oda *Adi-Siki-Take-Pikone-No-Kami* (... Magasztos Ifjú Isten), hogy az *Ame-No-Mata-Piko*-t való gyászban részt vegyen. *Ame-No-Mika-Piko* atyja és az égből leszállott felesége ekkor sírtak mondván: "Gyermekem mégsem halt meg!" "Uram mégsem halt meg!" Es ily szavakat mondogatva és sírdogálva kezett és lábait fogták [azaz: örökműveket hullatva ölegettek]. Tévődésük oka az volt, hogy a két istenség egymáshoz nagyon hasonlított, ezért tévedett személyében [az atya és a feleség].

Akkor pedig *Adi-Siki-Take-Pikone-No-Kami* nagyon megmegecsedett mondván: "Mivelhogy kedves barátom volt, gyászolásra eljöttem. Miért hasonlítok engem tisztatlan teremhez?" Ezen szavak után kivonta tiz tenyér hosszú, öven viselt kardját, összevagdalta a gyász-házat, majd szétugdosta.

Ez pedig a *Mo-Yaman* volt, a *Mino*-beli *Awimi*-folyó felső szakaszán.

Azt a kardot, amelyet [a gyász-ház] összevagdolására használt, *Opo-Pakarnak* (Nagy [?] Végő) nevezik, másik nevén *Kami-Do-No-Turugnak* (Isten-Koszorútle Kard).

Míden *Adi-Siki-Take-Pikone-No-Kami* nagymégsen elszállt, hűga, *Taka-Pine-No-Mikoto* (?) Magasztos Istenő) annak fenséges nevét akarván nyilvánítni, így énekel:

Valamint a fűrt drágakő,
Felfűzve a gyöngyházra,
Ragyog az égi szövőlánya
Ifjú nyaka köré vetve
– Úgy ragyog két volágyet lépő
Adi-Siki-Take-Piko.⁴⁹

Ez az ének népdal.

⁴⁹ *Adi-Siki-Take-Pikone*-ből a *-ne* részt elhagyva a dal fordításában, mert nélkülözhetetlen látnam. A *-ne* végződés u. i. akadémyszor a jelentés megváltoztatás nélkül kapcsolódik a főnevezhez.

36. FEJEZET: Vitéz Villám-Szellemű Férfi Isten. (Take-Mika-Du ti-No-Mo-No-Kami)

Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami akkor ezt kérte: "Melyik istent küldjék le most?" Erre *Ompi-Kame-No-Kami* s a többiek mind azt mondták: "Az *Ame-No-Yasu-No-Kapa* felső szakaszán levő *Ame-No-pa-Yaban* (Égi Szikla-Lakás) élő *Ilu-No-Wo-Pa-Bari-No-Kami* (?) Szent Kicsi-Penge-[] Hosszúságú [kard] Isten. És ha az nem lehet, akkor fia, *Take-Mika-Duit-No-Mo-No-Kami* küldendő le. Minthogy *Ame-No-Wo-Pa-Bari-No-Kami* [= *Ilu-No-Wo-Pa-Bari-No-Kami*] elgátolta az *Ame-No-Yasu-No-Kapa*-t s így az oda vivő utat elzárta, más istenek nem képesek oda jutni. Ezért *Ame-No-Kaku-No-Kami* (Égi Szarvas [?] Őz) Isten) kell rendkívüli követül érdeklődés végett oda küldeni."

Így *Ame-No-Kaku-No-Kami* küldték *Ame-No-Wo-Pa-Bari-No-Kami*-hoz érdeklődni, ez pedig így válaszolt: "Nagy megtisztelés számomra, hogy szolgálhatok. Mégis inkább fiamat, *Take-Mika-Duit-No-Kami* kellene erre az útra küldeni."

Nyomban fel is ajánlotta [fiát] *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* szolgálataira].

Es akkor *Ame-No-Tori-Pune-No-Kami* *Take-Mika-Duit-No-Kami*-hoz társították és leküldték őket. Így a két istenség leereszkedett az *Ihmo*-beli *Izasa-No-Wo-Bamhoz*.⁵⁰ Kivonván tiz tenyér hosszú kardjukat és fordítva a harobka dugván ezeket törökülésben ki-ki kardja hegyére telepedett [Égy] interzék kérdéseket *Opo-Kumi-Nushoz*, szólván: "*Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Ki-No-Kami* küldött minket, hogy tőled [Égy] érdeklődjünk: az *Asi-Paru-No-Naka-Tu-Kumi*, amelyen uralkodsz, fenséges fiamra méltóztattam bízni, hogy ő uralkodjék rajta. Mi a szándékod ezt illetően?"

Az pedig így felelt: "Nem tudom megmondani. Fiam, *Ya-Pe-Kato-Siro-Nusi-No-Kami* (?) Sok Eszben [áryját] Helyettesítő Birtokló Isten) fog válaszolni. De ő elment, hogy a *Mipo-No-Sakin* (Mipo-Szeg) madaraszva és halaszva idejét töltse, még nem tért vissza."

⁵⁰ *Izasa-No-Wo-Bama* fordítása Izasai (Kicsi) Part, a Philippii használtá Öjápan szövegben *Izasa* helyett *Iusasi* olvasnak (Philippi 129).

Ekkor *Ame-No-Tori-Puna-No-Kami* elküldetett, hogy rendelje oda *Ya-Pe-Koio-Siro-Nusi-No-Kami*. Ez [utóbbi] pedig, amikor a kerdést hozzá intézték, így szólt atyjához, *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami*-hoz: "Hódolattal ajánld fel ezt az országot az égi istenek gyermekeinek!"

Ez követően csónakja [egyik] oldalára lépve fölfordította, majd "égi földiott kézzel" való kézösszeítéssel eleven sötényt teremtve [mint valamely szentélyben] elrejtetett.⁵¹

37. FEJEZET: Vitéz Minakata Isten (*Take-Minakata-No-Kami*)

Ez követően így szóltak *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami*-hoz: "Fiad, *Koro-Siro-Nusi-No-Kami* az inent [mint hallottuk] szöliott. Van nek más fiad is, akiknek [e dolgotban] szavuk van?"

Arra ez ismét szöli: "Még egy fiam van, *Take-Minakata-No-Kami*. Rajta kívül nincs fiam."

Még miközben" [az atyát] beszélt, hozzájuk közeledett ama *Take-Minakata-No-Kami*, ujjai hegyén tartva egy sziklát, amelyet ezet embernek is elég lett volna vonszolni, és így szöli: "Ki jött a mi országunkba és ki beszélt így alattomban [különböző] dolgokról? – Rajta! Méjünk össze erőnket! Kezedet először én kívánom megfogni!"

Amikor *Take-Mika-Duit-No-Mo-No-Kami* engedte, hogy kezét *Take-Minakata-No-Kami* megfogja, [saját kezét] meredő jégéé majd meg karpengévé változtatta. Ekkor az [a kihívó] ijedve visszahőkölt.

Akkor *Take-Mika-Duit-No-Mo-No-Kami* azt kérte, hogy sorra kerülte ő foghassa meg a másíknak a kezét. Amikor megfogta, mintha fiatal nádhalást ragadott volna meg: összezsúta és félredobta. [A kihívó] azonnal elmenekült.

[*Take-Mika-Duit-No-Mo-No-Kami*] üldözte: Mídon a *Sinano*-beli *Supa-No-Umi* (*Supa-Tó*) mellett elérte és meg akarta ölni,

⁵¹ "Égi földiott kézzel" való tapsolás bizonyára jelképes cselekedet volt. A sinói szentélyekben a hívők néhány kézösszeítéssel hívják megukta az istenség figyelmét, de ilyenkor kezüket normálisan tartják.

Take-Minakata-No-Kami így kiáltott fel: "Megadom magamat! Kérlek, ne ölj meg! E helyen maradjok, máshova nem megyek; nem szegülök atyám, *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami* akarata ellen, sem *Ya-Pe-Siro-Nusi-No-Kami* [testvérem] szavai ellen, az *Asi-Para-No-Naka-Thi-Kunit* az égi istenek gyermekeinek parancsa szerint ádatom!"

38. FEJEZET: Tagisi-parton épített "égi" lak

Így [*Take-Mika-Duit-No-Mo-No-Kami*] visszatért és ezt mondta *Opo-Kuni-Nusi-No-Kami*-nak: "Fiad, *Koro-Siro-Nusi-No-Kami* és *Take-Minakata-No-Kami* kijelentették, hogy nem szegülnek az égi istenek gyermekeinek parancsa ellen. Mi a te szándékid?"

Ő pedig így válaszolt: "Aszerint, ahogy fiám szóltak, én sem szegülök ellen. Parancsod szerint ádatam ezt az *Asi-Para-No-Naka-Thi-Kunit* – Mégis, ami az én lakhelyemet illeti, [kivánom, hogy] építsek olyan hatalmasat, mint amilyen az a fenséges lak, amelyből az égi istenek gyermekeinek égi [trón] öröklése uralkodik; alapozzátok a [fő]-loszlopokat szilárdan kökemeny alapra és építsetek a tető germelet egészen *Taka-Ama-No-Paraig*, akkor a "nyolcvan" útkanyarban reflektve várók rá. Továbbá, ami gyermekeimet, a "száznyolcvan" istenséget illeti, ha *Ya-Pe-Koio-Siro-Nusi-No-Kami* [az égi istenek gyermekeivel] mint elő- és utóvéd tisztelettel szolgálja, akkor nem lesz [közöttük] engedetlen istenség."

Ily szavai elhangzása után az *Ilumo*-beli *Tagisi*-parton "égi" lakot⁵² építettek neki. *Mi-No-To-No-Kami* (*Froyó-Torkolat* [vagy: *Kikotó*] Isten) unokája, *Kusi-Ya-Tuma-No-Kami* (?) Csodás Sok Elszeres Isten) lett a szakács, és mellette a fajséges égi étkeket felszolgálta, asztali áldást mondva kárikatónává [= komortján] változott; a tenger fenekére lebhúva cserében agraigot vitt fel, abból "nyolcvan" égi siker edényt formált; majd tengeri moszat száját

⁵² Az "égi" lak kifejezésnek megfelelő *ome²-no²-mi-utaka* szerkezetben az *ome²-no²* "égi" szó használata különös, mert *Ilumo* jent a földön van. Az "égi" fogalom szerepeltetése alkalmasint annak a jele, hogy a hódító nép, ha lehet, nem ritással, hanem részint szolgálat, részint engedelmyekkel lett úrra az országban. A jelen esetben egy földi istent emelmyekkel az "égi" sorába.

levágya tűzgerjesztő ágyat alakított, azán [másik fajta] tengeri moszat szárból tűzgerjesztő [forgó]-pálcát; majd [ezekkel] tüzet gerjesztett s így beszélt: "Ezen gerjesztetem tüzet oly magásra [vaeg]: oly soká! [angoliatom, hogy *Taka-Ima-No-Parwabn Kami-Musubi-No-Kami* istenanya hatalmas új égi lakának megnyezetéről a korom nyolc tenyényire leg le; ami a föld alját illeti, olyersen tüzelek, hogy a föld melyen levő szila alapdó kemény-nyé ég hasított bambuszpál készült], [az éteek súlyától] hajló aszalkán égi hallekkeit nagy szájt, kis uszonyú sügérceket szolgálok fel, amelyeket a halászkok hánosból való, ezer-ötös zsinageket kiverve [hal-leszaplókodás közepette húznak ki."

Take-Mitaa-Duri-No-Kami pedig visszazállott [a mennybe] és jelentést tett arról, hogy miként hódította és beküldte meg *Asi-Para-No-Naka-Tu-Kami*.

39. FEJEZET: Az égi istenek fenséges unokája leszáll a földre.

Ezt követően *Ima-Terau-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Kino-Kami* parancsot adott a trónörökösnek, *Masa-Kari-A-Kari-Kari-Para-Pi-Ime-No-Osi-Po-Mimi-No-Mikoto*nak,⁵³ mondván: "[*Take-Mika-Duri-No-Kami*] jelenti, hogy *Asi-Para-No-Naka-Tu-Kami* teljesen megbékiette. Ezért szállj le [oda] és uralkodj rajta, amint neked [korábban] megparancsoltuk!"

A trónörökös, *Masa-Kari-A-Kari-Kari-Para-Pi-Ime-No-Osi-Po-Mimi-No-Mikoto* pedig így válaszolt: "Eppen amikor leszállasomra készültem, fiam született. Neve *Ime-Nigisi-Kami-Nigisi-Ima-Tu-Pi-Taka-Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto* [Égi Bőséges [és] Földi Bőséges Égi Ifjú Isten Ifjú Kalászs-Bőséges Fenség]. Ezt a gyermeket kell leküldeni."

Az a gyermek pedig [a trónörökösnek] *Taka-Ki-No-Kami* lányával, *Yorodu-Para-Joyo-Mi-Tu-St-Pime-No-Mikoto*val [Rengeg [?] Szövöszék Bőséges ... Istenő] kötött házasságból született; [szintén tőlük] született *Ime-No-Po-Akaru-No-Mikoto*

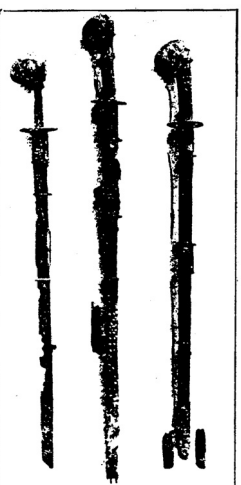
⁵³ Ez a parancs rendkívül jelentőségi a *Kodzsi* elbeszélésében. U.i. az az isten, aki az égből leereszkedik a *yumori* uralkodóház megalapítója lett, egyrészt *Ima-Terau-Opo-Mi-Kami*nak, másrészt *Taka-Ki-No-Kami*nak, tehát a két nagyon hatalmas égi istenségnek az unokája volt (Philippi 137).

(Égi Tűz-Piros Fenség) és *Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto* (Kalászsza Bőséges Ifjú Isten). (Két fű.)

[*Ime-Terau-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Kino-Kami* [trónörökös szava szerint] ezt parancsolta *Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto*nak: "*Joyo-Asi-Para-No-Midu-Po-No-Kami* (?) Bőséges Sás-Mezős Úde-Kalászos Ország] rád bízunk, hogy uralkodj rajta. Parancsunk szerint szállj le az égből!"

Amikor *Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto* éppen indult, hogy az égből leszálljon, az égi nyolcas ütkeszereződésben ott volt [előtte] egy isten, akinek ragyogása feltöltötte *Taka-Ima-No-Parat*, letéle pedig az *Asi-Para-No-Naka-Tu-Kami*. Akkor *Ima-Terau-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Ki-No-Kami* parancsot adott *Ime-No-Uzume-No-Kami*nek mondván: "Ambár te csak egyenő no vagy, mégis olyan isten, aki ellenséges istenekkel szemben győz. Ezért menj egészen oda és kérdezd meg: 'Ki áll így azon az úton, amelyen a mi fenséges gyermekek az égből le akar szállni?'"

Midőn [*Ime-No-Uzume-No-Kami*] e kérdést hozzá intézte, fazon isteni így válaszolt: "Szolgád földi isten. Neven *Saruta-Biko-No-Kami* (Santiai Ifjú Isten); azért jelentem itt meg, mert megtudtam, hogy az égi istenek fenséges gyermeke az égből alá fog szállani; alázattal elébe jöttem, hogy vezetőjeként szolgáljak."

Ósi japán bunkos markolatú kardok (Momoe 1911)

40. FEJEZET: Az öt Nemzetiségű (Ilu-Tomo-No-Wo)

Ezt követően [*Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Ki-No-Mikoto*] kísértőknek [*Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto*] mellé adtak [a következőket]: *Ame-No-Ko-Yane-No-Mikoto*, *Puto-Tama-No-Mikoto*, *Ame-No-Uzume-No-Mikoto*, *Isi-Kori-Dome-No-Mikoto* és *Tama-No-Ya-No-Mikoto* – összesen öt nemzetiségűt és így kilédék le az égből.

Ezen kívül [*Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*] neki adta a számtalan, *Yasakai* görbe ékkövet [*maga-tama*], továbbá azt a [fém]tükört, amellyel őt [*Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami*] a szikla bantából előcsalták, valamint *Kusa-Nagi-No-Tamii* (Fu-Kaszáló Kard), [kiegészítő] kísérteti adta melléjél *Toko-Yo-No-Omopikane-No-Kami*, *Ta-Dikara-Wo-No-Mikoto*, *Ame-No-Ipa-To-Wake-No-Kami* (Égi Szikla-Ajó Ifjú Isten) és így szolt hozzá: "Tekintsd ezt a tükört éppen úgy, mint emten fenségessé szellemet, és tiszteld éppen úgy, miként engem tisztelsz! Te pedig, *Omopikane-No-Kami*, vedd magadra a trón szolgálatának [ügylet] és vezesd a kormányozást!"⁵⁴

Ezt a két istenséget⁵⁵ a "csengős-kaprecesz" [*soku-kusiro*] [*Izusi-No-Miyaban* (Isuzu Szentély) tisztelik.

A következő *Toyu-Uke-No-Kami* [a] Bőséges Elédlet Isten-nője), ez az az istenség, amely a *Matari-bei To-Ti-Miyaban* (Kül-ső Szentély [az Iszi nagy szentély mellett]) lakozik.

A következő *Ame-No-Ipa-To-Wake-No-Kami* (Égi Szikla-Ajó Ifjú Isten), más néven *Kusi-Ipa-Mado-No-Kami* (Csodás Szikla-Ajó Isten), ismét más néven *Toyu-Ipa-Mado-No-Kami*

⁵⁴ A 'kormányzás' (*imauri-goto*) akkor lenyegében az unalkodó által elvégeztendő választás szerintársokból és valamelyes igazszolgáltatásból állhatott. – Nagyon jellemző volt az unalkodói hatalom meggyarításban az hit, hogy az unalkodóhoz égi eredetű Philippi (139) szerint Matsumura japán kirató számos Koreai forrásra hivatkozva azt írta, hogy az égből leszállás mítosza nagyon régi eredetű Észak-Ázsiában (tungru eredetűnek gyantija). Mind az idevágó Koreai, mind a japán hitegek közös eleme az, hogy az istenség, ill. unalkodó 1) az égből hegysúcsra ereszkednek le, 2) égi meghívásuk van, 3) bizonyos szent unalkodói jelvények vannak. Yamanote esetében ezek: tükör, görbe ékő és csodás hatalmi kard.

⁵⁵ A szöveg e helyre nem világos. A tükört az *Izusi-No-Miyaban*, azaz *Ise* híres szentélyében őrzik, de melyik a másik istenség? *Toko-To-No-Omopikane-No-Kami*?

(Bőséges Szikla-Ajó Isten), ez a fenségessé [unalkodói] kapu [*iri-kado*] istene.

A következő *Ta-Dikara-Wo-No-Kami* (Keze-Erős Férfi Isten), aki *Sananagaban* lakozik.

Az [említett] *Ame-No-Ko-Yane-No-Mikoto* a *Naka-Tomi* nemessék öse; *Puto-Tama-No-Mikoto* az *Imube* nemessék öse; *Ame-No-Uzume-No-Mikoto* a *Sarume*-nemessék ösanyja; *Isi-Kori-Dome-No-Mikoto* a *Kugami-Tikuri* (Tükör-Készítő) nemessék ösanyja; *Tama-No-Ya-No-Mikoto* a *Tama-No-Ya* nemessék öse.

41. FEJEZET: A Taka-Ti-Po-Hegyi Szentély (Taka-Ti-Po-Yama-No-Miya)

A fenségessé parancs szerint *Ama-Ti-Piko-Po-No-No-Ningi-No-Mikoto* (Kálászta Bőséges Égi Ifjú Isten) othagyta az égi kö-trőt⁵⁶, majd újból meg újból uat törve magának [maga előt] ia-sztva széjelválasztotta a sokszoros égi felhőteretet, majd az Égi Lebegő Hídon⁵⁷ [?] egyik úszó sziget után a másikon állva leszá-lott a *Tukusi* [országterész] *Pimuka* vidéken levő *Taka-Ti-Po-Yama Kuzi-Puru-Take* (Csodás Viselkedesű Hegyrető) csúcsára.

Akkor pedig *Ame-No-Osi-Pi-No-Mikoto* (Égi [?] Nagy Nap Isten) és *Ama-Ti-Kume-No-Mikoto* (Égi ... Isten) hátukra égi kő-tegezeket [*ama-no-ipu-yuki*] véve, oldalukra buntó-markolatos kardot [*kubi-tuti-no-tari*] köve, kezükben égi fagyalt-fajt [*ame-no-pazi-yumi*], homk alatt égi szarvas[elő] nyílkatat [*ame-no-maki-ko-yai*] tartva [*Ama-Ti-Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto*] előtt álltak [talán: haladtak ?] és neki szolgáltak.

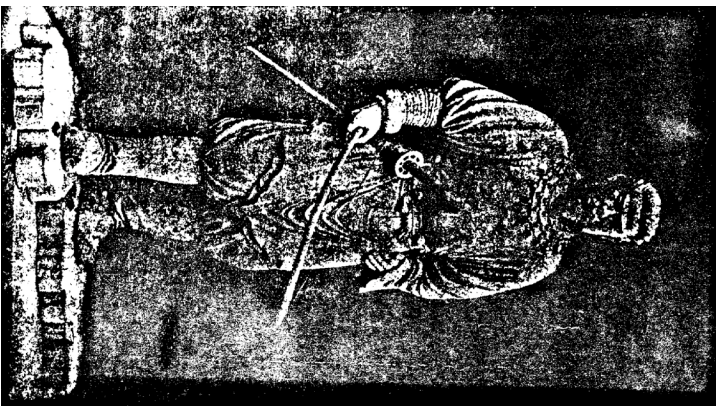
(*Ame-No-Osi-Pi-No-Mikoto* az *Opo-Tomo* nemessék öse; *Ama-Ti-Kume-No-Mikoto* a *Kume*-nemessék öse)

Akkor [a trónörökös] így szolt: "Ez a föld Koréával szemben fekszik s imet egyenesen lehet eljutni a Kasasa-No-Mi-Sakiba (Kasasai Szent Szeg), ide egyenesen védőnek a reggeli nap sugárát, és itt az esti nap sugárát ragyogók, így ez a föld kiváló hely!" Így szolván fenségessé lakának kezdő oszlopait szilárdan kökemény

⁵⁶ Az *ama-no-ipu-kuri* 'égi kőtrón' kifejezés kapcsolat érdekes megfigyelné a japán mitológia 'közeg' és 'kőből való elvételről' fogalmát is.

⁵⁷ Az Égi Lebegő Híd kifejezés olvasnán arra gondolhatnánk, hogy a trón váro-mányosa és kísértete inkább hajót használt.

alapra állította, a teőgerinceit pedig *Taka-Ama-No-Parang* emelte és ott lakott.

Dzsimmu császár főből való szobra (Brinkley 1914)

42. FEJEZET: A Sarume-nemesek (*Sarume-No-Kimi*)

Akkor [*Ama-Ti-Piko-Po-No-Ninigi-No-Mikoto*] így szólt *Ame-No-Uzume-No-Mikoto*hoz: "Mivel te voltál az, aki megmondta *Saruma-Biko-No-Opo-Kami* kitélet, aki mint vezetőnk szolgált, te kíséred visszal! Továbbá, mostantól kezdve viseld annak az istenek fenségess nevét és szolgálj engem!"

Ez az oka annak, hogy a Sarume- nemesek *Saruma-Biko-No-Mo-No-Kami* fenségess nevét viselik, [és ezért] hívják [azon nemesség] asszonynept a *Sarume-No-Kimi* [különbben férfiaknak járó] címmel.

Midőn *Saruma-Biko-No-Kami* Azakaban lakott, egy napon halat s étfelét fogni ment. [Aközben] keze beleszorult egy pirabukagylóba s ezáltal a tengerbe fulladt. Amikor a víz fenekére süllyedt, neve *Soko-Dokur-Mi-Tama* (Fenek-erő Szelem) lett, amikor a tenger színére [seppiformal] buborékok szálltak fel, neve *Tubu-Tanu-Mi-Tama* (Buborékja-Felszálló Szelem) lett; amikor a buborékokból képződött] hab elpatlant, neve *Awa-Saku-Mi-Tama* (Habja-Szakul Szelem) lett.

[*Ame-No-Uzume-No-Mikoto*] visszatérven *Saruma-Biko-No-Kami* elkíséréséből és összetételén a széles uszonyú meg a keskeny uszonyú [halakat] ezt kérdezte: "Hajlanok vagyok-e alázzatol szolgálni az égi istenek gyermekét?" Erre a halak mind ezt mondták: "Szolgálunk!" Csak a tengeri uborka [*ko*] nem szólt semmit. Akkor *Ame-No-Uzume-No-Mikoto* ezt mondta neki: "Ez a szájl [azaz: a tengeri uborkaé] olyan, amilyk nem válszozl!" És tört ragadva felhasítottá [annak] száját. Ezért van az, hogy a tengeri uborkának hasított szája van.

[*Ame-No-Uzume-No-Mikoto* ezen cselekedete] miatt van az, hogy amikor a Sima [vidékéről való] zsongéket nemzedékről nemzedékre [az udvarnak] feleltajnlják, azokat a *Sarume-* nemeseknek engedik át.

43. FEJEZET: Fák Virága Nyílása Istennő (*Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bime*)

Később *Ama-Ti-Pi-Taka-Piko-Po-No-Ninigi-No-Mikoto* *Kasa-No-Mi-Sakuban* egy nagyon szép lányal találkozt. Megkérdezte, kinek a lánya? Az így válaszolt: "*Opo-Yama-Ti-Mi-No-*

Kami lánya vagyok, nevem pedig *Kamu-Ma-Tu-Pine* (Arai Isten-nő), másik nevem *Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bime*⁵⁷.

[Az uralkodó] újból kérdezte: "Vannak-e testvérid?" Az ezt mondta: "Egy nemem van, *Ipa-Naga-Pima* (?) Sziklaként! Megmaradó Istenő).

[Az uralkodó] beszélt: "Asszonyom! kívánnak tenni. Akarod-e?" Az pedig: "Nem dönthetek. Majd aytám, *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* dönt."

Mídhó a lányt *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami*től megkérte, [az apa] nagyon megörvendett és idősebbik lányát, *Ipa-Naga-Pima*t is [a kétőnek] küldte száz asztalnyi ajándékkal együtt. Igen ám, de a néne nagyon csunya volt, és látásától [az uralkodó] megémhívén, visszaküldte. Csak a fiatalabb lányt, *Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bime*t tartotta magánál s egy éjszakán át vele halt.

Akkor pedig *Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami* mert *Ipa-Naga-Pima* visszaküldése miatt szégyenbe juont, így üzenetet küldött [az uralkodónak]: "Hoggy két lányomat együtt ajánlottam fel, a következő okon volt: ha *Ipa-Naga-Pima*t [is] asszonyává teszi, akkor az égi istenek fenséges gyermekének [és utódának] élete rendületlen és öröktartó⁵⁸ legyen, úgy mint a sziklaé, akár hó esik, akár szél fúj; ha csak *Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bime*t teszi asszonyává, akkor az égi istenek fenséges gyermekének [és utódának] élete úgy virágozozik, miként a fák virága [*ko-no-panda*] – magammal ezt esküdve ajánlottam fel [lányaimat]!"

Ez a magyarázata annak, hogy a fenséges uralkodók életartamai mindmáig rövidék voltak.

Idő múltán *Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bime* [az uralkodó] elé járult és ezt mondta: "Vándorós vagyok és születésem ideje közeleg. Azért mondom ezt, mert nem lenne tillo, ha az égi istenek gyermekei tiokban jöme a világra!"

Erre [az uralkodó]: "Micsoda? *Saku-Ya-Bime*! Egyetlen éjszaka voltam nálatok és akkor estél volna lehet-e? Az nem lehet az én gyermekem, hanem bizonyára egy földi istené!"

⁵⁸ A 'rendületlen' és az 'öröktartó' fogalmak benne rejlenek *Ipa-Naga-Pime* nevében: *ipa* 'kő, szikla', *naga* 'hosszu, nagy'.

Akkor [*Saku-Ya-Bime*] egy válaszolt: "Ha a testemben hordott gyermek földi istenő volt, akkor ne szültessek meg szerencsén! Ha pedig az égi istenek gyermekeé, legyen a szülés szerencsés!"

Azán nyolc őt nagyságt ajátlan 'palotá'-t [*pa-pi-o-dono*] épített. Bemenven [a hagyott nyílást betöltől] agyaggal betapasztotta. Amikor a szülés ideje elérkezett, az építményt meggyújtotta, majd szült.⁵⁹

A lángok vad lobogása közben született gyermeket *Po-Deri-No-Mikoto*nak (Tűz-Lobogás Fenség) nevezték. (O a *Paya-Pi*o ? Mérész Emberek) Ala-nemesek őse)

Az utána született gyermek neve *Po-Siseri-No-Mikoto* (Tűz-?) Tombolás Isten) lett. A következő *Po-Mori-No-Mikoto* (Tűz-?) Lohadás Isten), másnéven *Ama-Ti-Pi-Taka-Pi*o-*Po-Po-De-Mi-No-Mikoto* (Egi ?) Napja-Magas Ifjú Isten – Kálisszal-Teremnek Fenség). (Három istenség.)

44. FEJEZET: A tengeri-szerencse s a hegyi-szerencse (*umi-sai-yama-sai*)

Po-Deri-No-Mikoto mint *Umi-Sai-Biko* (Tengeri-Szerencse Ifjú Isten) uszonyuk-széles és uszonyuk-keskeny lénnyeket fogott [míg] *Po-Mori-No-Mikoto* mint *Yama-Sai-Biko* (Hegyi-Szerencse Ifjú Isten) szörűk-duva és szörűk-finom lénnyeket fogott [vagy: ejtett el, azaz vadászából élt].

Egyszer *Po-Mori-No-Mikoto* így szóló bátyjához, *Po-Deri-No-Mikoto*hoz: "Cseréljünk meg szerencsenket [azaz: szerencse-hozó szerzőmunka]t és próbáljuk ki őket. [úgy]!"

Noha kérését háromszor is ismételte, [bátyja mindig] elutasította. Végül megícsésk megörömt a cserébe való beleegyezés.

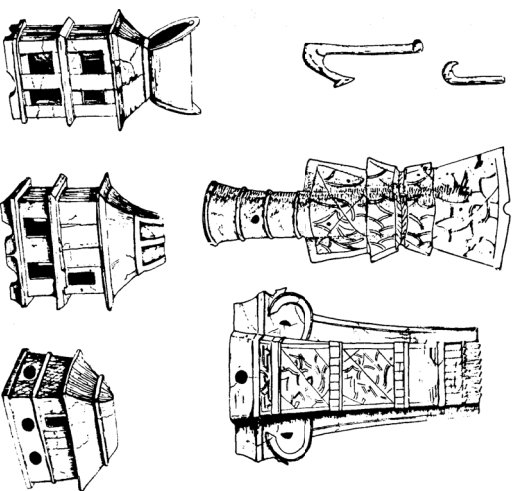
Amikor *Po-Mori-No-Mikoto* a „tengeri szerencsével” halászott, egy halat sem fogott, sőt, a horg is a tengerbe vesződött.

⁵⁹ Más népek szokása szerint a szülés után égettek el a szülő-kunyhót. A *Kodzsiki* ezen eseménye iszentelének számított.

⁶⁰ Azaz halászatból élt. Kamimiso (203. 1.) és mások leírásai szerint a vognuk és oszjádok is "uszonyuk-széles" meg "uszonyuk-keskeny" halakról szólnak beszélni, no meg "szörűk-duva" és "szörűk-finom" erdei állatokról. – A 46. fejezetben is találkozunk a halak hívomoma jelölésével.

Később bátyja, *Po-Deri-No-Mikoto* visszakérte a horgot mondván: "A 'hegyi-szerencse' is maga-fajta szerencse [*ono-ga-sziti-sari*], a 'tengeri-szerencse' is maga-fajta szerencse. Adjá vissza ki-ki [a másiknak] az eredeti szerencséjét!"

Erre az öcs, *Po-Mori-No-Mikoto* így felelt: "Horgoddal horgászva, egy hal nem sok, annyit sem: fogtam, végül meg a tenger-be is veszelődött!"

Régi japán tegezek, horgok és házmodellek (Külder, 1965, nyomán)

De a bátya ez után is hevesen követelte [horgát]. Ezért a fiatalbb testvér az oldalán viselt, tíz tenyér hosszú kardot földarabolva ötszáz horgot készített és azt ajánlotta jóvátételül. De a bátya nem fogadta el. Mármost az öcs ezer horgot készített jóvátétel-

ül. Amaz azokat sem fogadta el mondván: "Saját horgomat akarom!"

45. FEJEZET: A Tengerár-Szellem Fenség (*Sipo-Tuti-No-Kami*)

Később, amikor az öcs a tengerparton sírt és kesereg, arra került *Sipo-Tuti-No-Kami* és ezt kérdezte: „*Sora-Tu-Pi-Taka* (Égboltt Napia-Magas Isten), ugyan miért sírsz és keseregsz?” Az meg így válaszolt: "Bátyám horgot adott nekem cserébe [=: kölcsönbe], én meg elvesztettem. Minthogy visszakérte, sok horgot ajánlottam neki kárpótlásul, de nem akarta elfogadni mondván: 'Saját horgomat akarom!' Ezért sírok és keseregek!"

Erre *Sipo-Tuti-No-Kami*: "Fenségednek jó tanácsot adok."

S akkor szorosan fönt bambuszrádból apró csónakot készített neki, beleültette és így utasította: Amikor ezt a csónakot a parttól ellököm, menj csak tovább egy kis ideig! Azután nagyon alkalmas áramlásra akadsz. Ha ezt az utat követed, olyan lakáshoz érsz, amely mintha halpikelyekből épült volna. Az a *Wata-Tu-Mi-No-Kami* (Tengeri Szellemelő Isten) palotája. Mídon annak fenséges kapujához érsz, oldalt a kút mellett egy szent babértárt találsz. Ha felülsz annak a tetejébe, azon *Wata-No-Kami* (Tengeri Isten) leányja meglát és majd tanácsot ad."

[*Po-Mori-No-Mikoto*] az utasítás szerint egy darabig haladt, és minden úgy lett, ahogy a Tengerár-Szellem Fenség megmondta neki.

Felmászott [ehat] a babértára és várt. És akkor a Tengeri Isten leányának, *Toyo-Tama-Bimenek* (Bőséges Ékszer Istenmő) szolgálatán drágaközből való edényeket vittek oda, hogy vizet merítsenek; a kút vizén [pedig] árnnyéket [= az ifjú tükörképe] pillantottak meg. Amikor föltekintettek, egy szép ifjú volt ott. Ez nagyon különösnek találták.

Po-Mori-No-Mikoto pedig, látván a szolgálókat, vizet két tálba. A szolgálók azonnal vizet merítettek, [abból] egy drágakörsóba öntöttek és tisztellett feljéle nyújtották. De ő nem ivott a vizből, hanem leoldván nyakából egy drágakövet, szájába vette, majd a drágakörsóba köpte. Erre a drágakő a sórsóhoz tapadt

és a szolgálók nem bírtak levenni így a korszót a hozzátapadó drágakövet együtt nyújtották át *Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto*nak.

Az pedig, meglátván a drágakövet, ez kérdezte a szolgálóktól: "Talán valaki a kapunál van?" Ők meg így válaszoltak: "Valaki a kút mellett babterán van. Nagyon szép fiatal férfi, előkelőbb, mint a mi ununk. Midőn vizet kért, és mi neki [vizet] nyújtottunk, nem itta meg, hanem ezt a drágakövet kopie bele. És mert a drágakövet a korszó belsejtéről nem bírtuk leválasztani, idehoztuk [a korszót drágakövestől] és ime átadjuk neked."

46. FEJEZET: Bőséges Ékszer Istennő (Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto)

Akkor pedig *Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto* furcsának találván a dolgot maga ment ki [körülhézni]. Megpillantván [az ifjút], azonnal szerelmbe esett vele. Vágyódva néztek egymást.

[Később] a lány így szólt atyjához: "Gyönyörű ember van kapunknál."

Akkor pedig a *Tengeri Isien* maga ment ki. Megpillantván [az ifjút] így szólt: "Ez az ember *Sora-Tu-Pi-Taka*. *Ama-Tu-Pi-Taka* [= *Ama-Tu-Piko* = *Ama-Tu-Pi-Taka-Piko-Po-No-Ningi-No-Mikoto*] fenséges fia. És tüstént házába vezette, majd nyolc rétegben főkabór-szőnyegget terített le s arra ültette. [Azután] száz asztalnyi alándékok vitelét oda, nagyszertű lakomát rendezett és [*Sora-Tu-Pi-Taka*hoz] feleségül adta lányát. *Toyo-Tama-Bime*t.

[*Sora-Tu-Pi-Taka*] három esztendőig élt abban az országban. De akkor eszébe jutottak a kezdeti események és nagyon sajnált. Amikor *Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto* ezt a sahnai meglátotta, így "beszélt atyjához: "Három esztendőig élt itt és sohasem sajnált. De a múlt éjtel hosszan sóhajtott. Mi oka lehet?"

Akkor az apa, a nagy istenség megkérdezte vejét így szólva: "Ahogy lányom ma reggel elmondta, te sohasem sajnáltattál azon három esztendőben, amelyet nálunk töltöttél. De a múlt éjtel hosszsan sajnáltattál. Mi az oka? Továbbá mi volt ide jöveteled oka?"

És akkor [*Sora-Tu-Pi-Taka* = *Po-Mori-No-Mikoto*] részletesen elmondta a nagy istenségeknek, miként követelte tőle bátyja azt a horgot, amely elvesztett.

Erre a *Tengeri Isien* az uszonyuk-széles és az uszonyuk-keskeny lenyekét mind összehívta és megkérdezte tőltük, hogy talán valamelyikük elvitte-e azt a horgot? Arra a halak mind így válaszoltak:

"A durbincs egy ideje arról panaszkodik, hogy valami megakadt a torkában és nem tud emni, bizonyára az vitte el [a horgot]!"

Amikor pedig [*a Tengeri Isien*] megérte a durbincs torkát, benne volt a horgot.

47. FEJEZET: Penge-Viselő Isien, (Sapi-Moti-No-Kami)

Nyomban kiveték, megmosták és ányújtottak *Po-Mori-No-Mikoto*nak, *Wata-Tu-Mi-No-Opo-Kami* [egy idejűleg] így oktaia: "Midőn ezt a horgot bátyádnak átadod, ezt kell mondanod: "Ez a horgot, gyászos horgot, kellemtelen horgot, nyomorúságos horgot, keserűséges horgot". Hátrafelé nyújtott kézzel add át [továbbá] ha bátyád magas helyen készít rizsötlet, te magas helyen készíts; ilyenformán, mivel a víz, az én hatalmamban van, bátyád három év folytán biztosan szegény lesz. – Ha bátyád amiat elkészíted, dühös lesz és megátmad, vedd elő a dagály-drágakövet [sipo-mitu-tama] megfűlészására [azaz: fűlészással remítéssel]; amikor télelmében könyörög [hogy életét kíméld], vedd elő az apály-drágakövet [sipo-pitu-tama] és engedd, hogy éljen! Így zaklasd!"⁶¹

Így beszélvén [*a Tengeri Isien*] egy dagály-drágakövet és egy apály-drágakövet nyújtott át [*Po-Mori-No-Mikoto*nak]. Összesen ketőt.

Ezt követően összesődlített minden krokodilt és ezt kérdezte tőltük: "Minthogy az *Ama-Tu-Pi-Taka* fenséges fia, *Sora-Tu-Pi-Taka* a felső országba [*upu-tu-kuni*] szándékozik utazni, [tudni akarom, hogy] melyiktek kísérni odáig, hány nap folytán, és [melyiktek] hoz hirt [szerencsés megétkésztől]?"

⁶¹ Érdemes megfigyelni a horgozhoz fűzött átkozó szavakat és azt az áldást, amelyben a sóka nem szerencsés fiatalabb herceg részéről.

Erre mindegyik úgy válaszolt, ahogy a napokat [estét] hosszúsága szerint számította, majd megszólalt közöltük az egyől hosszúságu krokodil: "Egy nap folyamán oda kísétem, aztán visszaszarték."

Akkor [a *Tengeri Isten*] így szól azon egyől hosszú krokodilhoz: "Új-hát kísérd el! De meg ne ijesszed, miközben átkelsz vele a tengeren!"

Mindjárt ráültette [Po-Mori-No-Mikoto] azon krokodil nyakára és útjára indította. [A krokodil pedig], ahogy ígérte, egy nap folytán oda kíserte. Amikor visszatért indulóban volt. [Po-Mori-No-Mikoto] leoldotta oldalán viselt töröt [pímo-gatana], a krokodil nyakára erősítette, és úgy indította vissza.

Ezt az ölnyi krokodil hívják *Sapi-Mori-No-Kaminak* (Penge-Viselő Isten).

Azt követően [Po-Mori-No-Mikoto] éppen úgy cselekedve, ahogy a Tengeri Isten oktatta, visszaadta a horgot. Attól fogva bátyja egyre szegényebb lett; szíve dühre gerjedt, és [öccse] megtámadására ment. Ahányszor rárohant, [öccse ahányszor] elővette a dagály-dragakövet és fullasztotta; aztán, amikor [a bátyja] fejében kénytelen, elővette az apálydragakövet, hogy segítségére legyen, így cselekedve szorongást és szenvedést okozott neki.

Akkor pedig [bátyja] lebomla így könyörgött: "Mostantól kezdve fenségednek éjjel-nappal ötként szolgálak!" [Azaz: ha életem megátalantom].

Ezért van az, hogy [udvari ünnepségeken] a fulladás különböző mozdulatait a mai napig játsszák.

48. FEJEZET: A kormorántollas fedelű szülő-kunyhó (*u-no-pa-no-ubu-ya*)

Egy idő múlva a Tengeri Isten leánya, *Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto* maga is felmenvén [Po-Mori-No-Mikoto] ele járult és így beszélt: "Hosszú ideje várandós vagyok, és születése ideje közeleg. De úgy gondoltam, nem lenne illő, ha az égi istenek gyermeke a tengeri mezőkön jönne a világra; ezért jöttem fel és járultam

előd." Ez után a [tenger] part szélén szülő-kunyhót épített, tetejét pedig kormorántollakkal⁶² fedte.

De még mielőtt a tetőt befejezhette, fájásait nem bírta ki, így bement a szülő-kunyhóba.

Éppen mielőtt szült volna, így szól férjéhez: "Amikor gyermekét szül, minden idegen [anya] eredeti hazájának megfélelő alakját veszi fel s csak az után szül. Ezért én is most eredeti alakomban akarok szülni. Kérlek, ne nézz meg!"

[Férje pedig] esodalkozott e szavakon. A szülés percében meglopva rápillantott. [Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto akkor] nyolc-ötös krokodillá volt változva és körbe csúszott-mászott. Ezt látva [Po-Mori-No-Mikoto] megemült és elmenekült. *Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto* pedig rábrehedt, hogy [férje] titokban megnézte. Ezért nagyon szégyenkezett.

Orthagyva az éppen szült fenséges gyermeket, így szól: "Vágytam az volt, hogy a tengeri lopot gyakran ingázzam [anyám háza és a tied között]. De mert lopot megnéztél [eredeti] alakomat, [szégyenben] fájdalom egyötör!" és akkor, elrekesztvén a tengerhatárt⁶³, visszatért a tengerbe.

Az általa szült fenséges gyermeket *Ama-Tu-Pi-Taka-Piko-Nagiso-Take-U-Gaya-Puki-Apazu-No-Mikotonak* (Égi Napja-Magas Ifjú Isten Tengerparti Víz, Kormorán-[tollas] Tető Befejtlen Tető Fenség) nevezték.

Mégis később, noha még haragudott férjére annak leskelődése miatt, [Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto] nem bírta legyőzni szívének [ritnála való] vágyát, felküldte hűgát, *Tama-Tori-Bimet* (?) Ékszer-jó Istenő) a gyermek gondozása véget és egy [a férjnek] felajánlando dalt bizott rá, amelynek szavai a következők voltak:

Szép lehet a pítos ékszer,
Még az in⁶⁴, melyen rágog,
De nekem szebb a fehér gyöngy
Mert te hordad: a te képed!⁶⁵

⁶² Kormorán = katórkaton. Kimban, Koreában és Japánban régi idők óta fogva halászsára használták.

⁶³ A "tenger-határ" (*u-no-saka*) nehezen elképzelhető fogalom, valamilyen lejárattól jelentkezt.

⁶⁴ In = a gyöngyöket összarató fonal.

A fenséges fej pedig ilyen dallal válaszolt:

Hova tenger madara száll,
Vadkacsa, -lúd, jó szigeten,
Hátam veled, édes nejem!
Nem feledem, amíg élek,
Nem múlik el szép emléked ...

Po-Po-Po-De-Mi-No-Mikoto [= *Po-Wort-No-Mikoto*] öt-
száznóvegyen évig lakott; *Taka-Ti-Po* nevű palotában. Fenséges
sírja a *Taka-Ti-Po-Yamato*l nyugatra van.

49. FEJEZET: U-Gaya-Puki-Apezu-No-Mikoto gyerme- kei

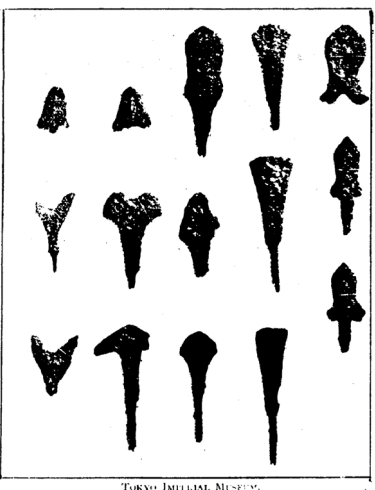
*Ama-Ti-Pi-Taka-Piko-Nagisa-Take-U-Gaya-Puki-Apezu-No-
Mikoto* nagyménjét, *Tama-Yori-Bime-No-Mikoto*l vette feleségül.
A tőlük született gyermekek nevei [ezek]:

Iru-Se-No-Mikoto (Ör-Tengeráramlás Fenség); *Iru-Pi-No-
Mikoto* (Rizspalánta ...Fenség); *Mi-Ke-NU-No-Mikoto* (?) Méltósá-
gos-Elédél-[-?] Birtokló Fenség); *Waka-Mi-Ke-Nu-No-Mikoto* (If-
jabb [-?] Méltóságos-Elédél-[-?] Birtokló Fenség) akinek másik
fenséges neve *Toyo-Mi-Ke-Nu-No-Mikoto* (Bőséges Elédél Bir-
tokló Fenség), ismét más néven *Kami-Yamato-Ipae-Biko-No-
Mikoto*.⁶⁶

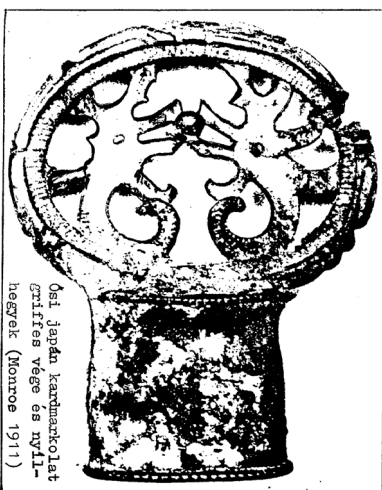
Mi-Ke-Nu-No-Mikoto a hullának hátán járna átment *Toko-
Yoba* (Örök[ké tartó] Világ) *Iru-Pi-No-Mikoto* a tengeri mezőkre
ment, minthogy ott volt elhunyt anyjának a hona.

⁶⁶ Az itt említett fehér gyöngy bizonyára az, amellyel *Po-Wort-No-Mikoto* még
találkozásuk előtt mindegy úzont *Toyo-Tama-Bime-No-Mikoto*nak.

⁶⁶ Ez az iszen azonos a későbbi *Jimmu* vagy *Jimmu* néven emlegetett első császár-
ral. Philippiivel egyetértve (159. l.) nagyon figyelemre méltóan mondha-
rjuk, hogy a *Kodzsikúnak* ezen és számos más helyén nem az elsőszülöttség
(*primogenitúra*) szerint történik a trónöröklés. – Ez a különlegesség megint
csak Ázsia belsője fele mutat.

TOKYO IMPERIAL MUSEUM

Ősi japán kardmarkolat
griffes vége és nyíl-
hegyek (Monroe 1911)

Ősi japán kardmarkolat griffes vége és nyílhegyek

KO-DZSI-KI

MÁSODIK KÖNYV

50. FEJEZET: Jimmu tennō (Jimmu-Tennō)

Kamu-Yamato-Ipare-Biko-No-Mikoto és fenséges bátyja, *Ilu-Se-No-Mikoto* – e két fenséges férfisan – együtt lakott a *Taka-Ti-Po-Hegyi* palotában. [Egyszer az öcs] tancsot kért [bátyjától] szőlővan: "Mely helyen kellene lakni, hogy az [egész] országot [*ame-no-sita*]⁶⁷ békében kormányozhassuk? Úgy vélem, keletnek kellene mennünk."

Késedelem nélkül elindultak *Pimukaból* és *Tukusiba* mentek.

Amikor *Toyo-kumiba* (Bőséges Hon) értek, két otani homos, *Usa-Ti-Piko* (Usai Ifjú Isten) és *Usa-Ti-Pime* (Usai Istennő) egyetlen lábon [azaz: egyes oszlopon] álló felhágós lakot⁶⁸ készítve bőségesen megvendégelte őket.

Onnét a *Tukusi*-beli *Mokada*-palotába költöztek át és egy évig maradtak benne.

Azon országészől aztán "fölfelé" [azaz: Japán termékeny közepe felé] mentek és hét évig az *Aki*-beli *Takeri*-palotában időztek.

Később azon országészől tovább mentek a *Kibi*-beli *Taka-Sima*-palotába (Magas Sziget). Ott pedig nyolc évig maradtak.

⁶⁷ *Ame-no-shita* valójában a kínai *Tien-tsiu* (am) az eg alatt (van) kifejezés fordítása.

⁶⁸ Itten "kacsálón álló" rakítanak s némelykor rakítászerű szentélyeket, áldozóhelyeket építenek az ob-igrok, bizonyára a magyok biztosság végett. A lapok nagyai emleket között is látnak ilyenek. Az épület kamrájába letér vezet.

Amikor később abból az országészől [ismét] "fölfelé" mentek, a *Paya-Supi-Na-Doban* (Gyors Szívasú Tengersizos) valakivel találkozott, aki teknősbéka hátán útvé horgászott és m-tegetve [azaz: ruháján bő ujját lobogtatva] feléjük közelített. Magukhoz [azaz: csónakjuk közelébe] hívta mekkéndezték: "Ki vagy?" Ő meg így válaszolt: "Földi isten vagyok." Ismét kéndezték: "Ismered a tenger útját [azaz: az áramlásokat]?" Válasza ez volt: "Iól ismerem!" Ismét kéndezték: "Követsz-e és szolgálisz-e minke?" Így válaszolt: "Hódolattal szolgálóki!"

Akkor rudat [szav] nyújtottak feléje és segítségével csónakukba húzták, majd a *Sawo-Ne-Ti-Piko* [ia] Rüd Ifjú Istene) nevet adták neki. Ő lett a Yamato-beli urak őse.

51. FEJEZET: Őt-Tengeráramlás Fenség (*Ilu-Se-No-Mikoto*)

Amikor abból az országészől [ismét] "fölfelé" haladtak, túljutottak a *Nami-Paya* (Hulláma-Gyors) ákelőhelyen és a kékfelhős *Sira-Kata* (Fehér Homokpart) nevű öbölben kötöttek ki.

Akkor a *Tom*i-beli *Naga-Sime-Biko* (Hosszú Labszárú Ifjú Isten) sereget gyűjtött és [őket lesben várva] harcra kelt velük.⁶⁹

Ők pedig akkor elővetették csónakjukban [talán: csónakjaikban] levő pajzsokaikat és patra szálltak. Ezért kapta az a hely a *Tate-Tu* (Pajzs-Öböl) nevet; ma a *Kusaka*-beli *Tade-Tu* (Csáde-Öböl) a neve.⁷⁰

Azán, miközben *Tom*i-*Biko* (Tomii Ifjú Isten [= *Naga-Sime-Biko*] ellen harcoltak, ennek fájdalomt hozó nyila áttörtte *Ilu-Se-No-Mikoto* kezét. Ekkor így szól: "Nem volt helyes részemő, aki a Nap-Istennő fenséges sarja vagyok, hogy a nappal szembe fordulva harcoltam. Ez volt az oka annak, hogy ilyen hivány ember fájdalom[osztó] keze által sebeztettem meg. E percőt fogva mögém kerülök, ahonnét a nap mögöttem lesz, s úgy támadom és szorítom meg!"

⁶⁹ Három ember ellen aligha lett volna szükséges sereget gyűjteni. Az ország birokba vételeitől van szó, és az jó harcosok serege nélkül nem történhetett volna meg. De a mai népi emlékezet csak a vézetet szoka megőrköteni.

⁷⁰ Azon öbölnek pajzsoktól való megnevezése valójában. A *tate* 'Csáde', vizparton novó gir-gaz szó jelnehaott az elnevezés okán.

Ily fogadalmat [*igiri*] tevén, déli felől nyomult előre. Elérve a *Tinu* [nevu] tengeröblöt lemosta kezétől a vért [*ji*]. Ezért neveztek el azt az öblöt *Tinu-No-Uminak* (?) Vörös Öböl)

Onnét íben nyomult tovább és a Ki-beli Wo folyó torkolatához érve így kiáltott fel: "O hogy egy ilyen hivány ember [okozza] sebtől kell meghalnom!" így kiáltván hőséként halt meg.

Ezért lett annak a folyótorkoltnak a neve *Wo-No-Mi-Na-To* (Férfiút Folyótorkolat).

[*Jin-Se-No-Mikoto*] fenséges sírja a Ki-beli *Kamu-Yaman* (?) Kemence-Hegy) van.

52. FEJEZET: A Magasságos Kincstár Uja (Taka-Kura-Zi)

Míden *Kamu-Yamato-Ipare-Biko-No-Mikoto* kerülőt téve onnét tovább ment, a *Kumano* [nevu] faluba érkezésekor egy hatalmas medve temett előtte, de [hirtelen] megint eltűnt. Akkor *Kamu-Yamato-Ipare-Biko-No-Mikoto* váratlanul elájult. Harcosai is mind ájultan a földre terültek.

Ekkor *Taka-Kura-Zi Kumano*ból egy bizonyos kardot magával vevé arra a helyre járult, ahol az égi istenek fenséges gyermekei elterült. És amint [a kardot] felajánlotta, az égi istenek fenséges gyermekei azonnal magához tért és így kiáltott: "Ó, mily soká aludtam!" Amikor pedig a kardot átvette, a Kumanoi hegyvidék engedetlen istenei mind [mintegy] maguktól levágyva a földre terültek. Az [előbbi] ájultástól elterült harcosok utolsó szálga magukhoz térvé felkeltek.

Amikor aztán az égi istenek gyermeke *Taka-Kura-Zi*ol azt kérdezte, hogyan miként szerente- azt a kardot, *Taka-Kura-Zi* így felelt: "Ezt álmodtam: *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* és *Taka-Ki-No-Kami* magukhoz hívták *Take-Mika-Duri-No-Kami* és parancsot adtak neki mondván: '*Asi-Para-No-Naka-Tu-Kumih* ágó feltoradulas honol. Úgy lájkunk, fenséges gyermekeink babban vannak. Minthogy *Asi-Para-No-Naka-Tu-Kami* mindenek előtt te, *Take-Mika-Duri-No-Kami*, [egyszer má] teljesen megbékítetted, menj le [ismét]!"

Erre az így válaszolt: 'Ámbár magam nem szállok le, mégis, mivel birtokomban van az a kard, amellyel azt a földet megbékitetem, lelküldöm azt a kardot!"

E kard neve *Sazi-Puin-No-Kami* (?) ...[Isten], másik nevén *Mika-Puin-No-Kami* (?) Villám-Színházu Isten), ismét másik nevén *Puin-No-Mitama* (?) Szühitás Szelleme). Ez a kard az *Iso-No-Kami*-szentélyben van.

"Ezt a kardot úgy küldöm le, hogy *Taka-Kura-Zi* rakatára telejébe lyukat vágok [vagy: tork] és azon át eresztlem le!"

És akkor [*Taka-Mika-Duri-No-Kami* álomomban így utasított]: "Szemed reggel szerencsésen [talál valamit]. Vedd magadhoz és ajándé fel az égi istenek gyermekeiké!" – És amikor kora reggel, amint álomban utasítottak, rakatáramban körülhéztem, valóságosan kard volt ott. Ezt a kardot nyújtom [azaz: nyújtottam] át nagy tisztelettel neked."^{70a}

53. FEJEZET: A Nyolc-Lábnyí Holló (Yata-Garasu)

Akkor *Ki-No-Opo-Kami-No-Mikoto* [= *Taka-Ki-No-Kami*] ismét utasítást adott [*Taka-Kura-Zi* által]: "Az égi istenek fenséges gyermeke emél a pontnál ne menjen be mélyebben [az országba]! Az ellenszeglő istenek száma túl nagy. Majd lelküldöm az égből a *Nyolc-Lábnyí Hollót*, és az megmutatja az utat. Röpte szerint folyassza vonulástát!"

Amint az utasítást köveve a *Nyolc-Lábnyí Holló* mögött haladtak, a *Yesino*-folyó torkolatához értek, ott egy ember vejsével [vagy: varssával] halászott. Az égi istenek gyermeke megkérdezte: "Ki vagy?" Az pedig így válaszolt: "Földi isten vagyok. Neven *Nipe-Moht-No-Mikoto* (?) Zsenéket Vívó Fenség).

Ő az *Ada*-beli kormorán-tartók [*Ada-no-i-ka*ji] őse.

Míden oman továbbmentek, egy kútból farkos ember lépett elő, a kútnban pedig erős fény volt. [*Kamu-Yamato-Ipare-Biko-No-Mikoto*] megkérdezte: "Ki vagy?" Az így felelt: "Földi isten vagyok. Neven *Wi-Pika* (Kút-Fény).

Ő lett a *Yesino*-beli nemeselek (*obio*) őse.

^{70a} E történetet párhuzamba állítható isten kardjának megtalálása és Atitlának való felajánlása.

Ez követően az ottani hegyek közé hatoltak és megint farkos emberrel találkoztak. Ahogy eléjük ment, sziklákat taszított félre. Midőn [az égi istenek fiát] megkérdezte: "Ki vagy?", az így válaszolt: "Toldi isten vagyok. Neven *Wipa-Osi-Wada-No-Ko* (Sziklát Taszító [ész] Vágo Férfi). Minthogy halottam, hogy az égi istenek fenséges gyermeke közeleg, előre jöttem!"

Ő a *Yesma*-beli nemesk (*kuzi* < *kumi-musi*) őse. Onét maguknak utat taposva átkeltek [a hegyen] és *Udaba* érték. Innét az *Uda-No-Ukasi* (Uda-beli Ukasi) helynév.⁷¹

54. FEJEZET: Az Udaban készített kelepce. (Uda-no-os)

Abban az időben *Udaban* [két fivér] élt: *Ye-Ukasi* (Idősebb Ukasi) és *Oto-Ukasi* (Fiatalabb Ukasi).

Az égi istenek gyermeke először a *Myole-Lábnyi Hollói* külte el, hogy kérdezze meg őket mondván: "Megtervezett az égi istenek gyermeke. Készek vagytok-e neki szolgálni?"

Es akkor *Ye-Ukasi*, lesben várva a hírmódot, sipoló nyilat lött rá s így visszautazt. Ezért azt a helyet, ahol az a sipoló nyíl lesett, *Kabura-Zakimák* (Sipoló-Nyíl-Szeg) hívják

Ye-Ukasi azt hitesztelve, hogy leből indított támadással elpusztítja [az égi istenek gyermekét], sergetet akart gyűjteni. De mert [a serge-gyűjtés] sikertelen maradt, hazugul azt ígére, hogy szólni fog.

Nagy ternet épített, középbén kelepéct készített, aztán várt. De miközben az várt, *Oto-Ukasi* [az égi istenek gyermekét] elé járult és mélyen meghajolva így beszélt: "Bátyám, *Ye-Ukasi* az égi istenek gyermekének hírmókére rálőtt és visszakergette; leből akarván rajlatolni, sergetet próbált gyűjteni, de siker nélkül; ezért ternet épített és benne kelepéct készített; [most] lá várt, hogy kelepéce ejtse, azért jöttem tiszteltetl ide, hogy ezt elmondjam."

Akkor pedig *Miri-No-Omi-No-Mikoto* (Úti Nemcs Fenségs), az *Opo-Iomo*- nemesk őse és *Opo-Kume-No-Mikoto* (?) Nagy Kume-Fenségs), az *Kume* ispánok [atapel] őse kihívták *Ye-Ukasi*t és

szidták mondván: "Abba a nagy terembe, amelyet te, gyezember, azért építettél, hogy vele szolgálj, te meny be elsőnek és mutasd meg a szándékoltad szolgálásod módját!"

Es megmarkolván kardjaikat, előre szegyezén dárdaikat és felajazván fiakat behajoltak. Így esset *Ye-Ukasi* a maga-készítette kelepécebe és így halt meg. – Aztán kihívták és apró darabokra vágták. Ezért nevezik azt a helyet *Uda-No-Toi-Parmak* (Udai Vár-Mező).

A bőséges ételmét, amelyet *Oto-Ukasi* [az égi istenek gyermekének] felajánlott, a harcosok között osztották szét.

Később [az égi istenek gyermeke] ilyen éneket énekelt:

Az *Udai* palotában
Szalonka-hurkot tetek ki,
Aztán vártak türelmesen,
Hogy a várt vad belémenjen ...
A, de nem az ment ám bele,
Mertész sólyom akadt bele!
Ha idős ágyasod kenne,
Hogy eledelt adjál neki,
Adjál neki csak keveset,
Mint a *tati-soba* húsát;
De ha új ágyasod kenne,
Hogy eledelt adjál neki,
Mint amennyi hús van az
Iti-sakaki-bogyónak.
Olyan sokat nyújtál neki!
Eh, eh, *si ya ko si ya!*⁷²
Ah, ah, *si ya ko si ya!*

Azon *Oto-Ukasi* az Uda-beli *Mopi-Torik* (Korsó-Virók) őse.

⁷¹ E helynév eredetének magyarázata bizonyára ismét népeunológias. *Ukan* (amelyből az *ukari* szót nyívan származtatják) kilyukaszt, ássa áthatolva valamit jelentést; taposva aligha 'lyukasztottak'.

⁷² A két utolsó sor a gúnjos nevetést érzékelteti.

55. FEJEZET: Az Oszakai nagy barlang-lakás. (Osaka-no-opo-muro)

Amikor [az égi istenek gyermeke] onét tovább vonulva az Oszakai nagy barlang-lakáshoz ért, nagy zajongás közepette a barlangban nyolcvan [azaz: sok] farkos *tut-gumo* (?) földben rejtőző harcos várt rá. Ő akkor parancsot adott, hogy a nyolcvan harcosnak lakomát rendezzenek.

A nyolcvan harcos mellé egy-egy fűszerszolgálot rendelt, s ezeknek kardot kellett könniök. Továbbá így utasította őket: "Amikor énekemet meghalljátok, mindet [egyszerre] vágjátok le!"

Azon ének szavai, amellyel a *tut-gumol*-harcosok] leölését jelezte [egy hangzottak]:

Az Oszakai barlangban
Sok-sok harcos gyűlekezett,
De *Kumei* vitézeim
Gömbös-fogós kardjaikkal
Kő-csukájú kardjaikkal!⁷³
Csapnak le, hogy pusztuljanak.
En *Kumei* vitézeim!
Gömbös-fogós kardotokkal,
Kő-csukájú kardotokkal,
Most csapni jó, most csapjátok!"

Miután ez az ének elhangzott, [a fűszerszolgálok] kirántották kardjaikat és valamennyi [ellen] egyszerre levágták.

56. FEJEZET: A Tomii Ifjú isten (Tomii-Biko)

Később, amikor *Tomii-Biko* [= *Naga-Sime-Biko*] le akarta győzni, [az égi istenek gyermeke] ezt énekelte:

A jó *Kumei* vitézek
Kőföldje közepében
Árva-bokor hagyma honol.⁷⁴

⁷³ A nem haza vonatkozó *csuka* Vas megyében és környékén ismeretes tájszó. Kard, tör sib, markolatára, tök, alma, szilva sib, kocsányára mondják.

Szárat mind a gumójával,
Tövet is, meg gumóját is
Elpusztítjuk mind egy szálig!

Máskor ezt énekelte:

A jó *Kumei* vitézek
Kerítése közelében
Szajgező gyömbér diszlik.
Csipését nem felelhetem:
Eltapossuk, kipusztítjuk!

Máskor ezt énekelte:

Mint az 'égi-szeles' *Ise*⁷⁵
Tenger nagy sziklái tövéen
A parti-csigák csúsz-másznak,
Úgy küszünk majd mi köréje
S újítuk, vágunk: elpusztítjuk!

Megint máskor, legyőzven *Ye-Sikü* (Idősebb Sikii [főnök]) és *Oto-Sikü* (Ifjabb Sikii [főnök] és átmenetileg ki volt merülve, így énekelte:

Pajzsaink egymáshoz érve
Nyomultunk be az erdőbe,
Inasa-Hegy erdejébe.
Fák közülől leselkedtünk,
Küzdöttünk – ej, megehultunk!

Ti szigetek madarai,
Ti kormorántarók népe,

⁷⁴ A hagymá-nak megfelelő *kumira* szó összetételnek látszik. A kalmasint *ku* 'illat' és *mura* 'pörtyögnyoma az összetétel'.

⁷⁵ *Iégi szél* (*kumi-kaze* később *kumi-kazé*) inkább ismeretes a magukat földlázó japán pilóták tetteiből. Ezek a későbbesett kísérletek a haza megmenekítése 1274-re, ill. 1281-re utalnak, amikor rettentős viharok két támadó mongol hajóhadat semmisítettek meg s Japán megmentették.

Segítségnek mincünk most!

Erre *Nigi-Payra-Pi-No-Mikoto* (?) Bőséges Gyors Erő Fenség) az égi istenek gyermeke elé járult és így beszélt: "Mivel halottam, hogy az égi istenek gyermeke az égől leszállott, én is leszálltam az égől, hogy kövessem." Majd átnyújtotta égi igazoló jeleit [ama-tu-sirusi] és szolgáltatta [az égi istenek gyermekeit].

Nigi-Payra-Pi-No-Mikoto *Tomii-Ya-Bimet* (Tomii Istennő, *Tomii-Biko* hugát vette feleségül, és tőlük született *Umatsi-Madai-No-Mikoto* (Kitanó Előjel) Fenség).

Ő a *Mono-No-Be* (?) Kaiona-Nép), a *Podumi*-beli udvari nemese és az *Unebe*-beli udvari nemesek őse.

Miután [Kamu-Yamato-Ipare-Biko-No-Mikoto] az elenszegülő isteneket így szóval engedelmessé tette, a dacoló embereket pedig elküldette s elsöpörte, az *Unebi* melletti *Kasipura* (Tölgyes-Mező) palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

57. FEJEZET: A vörösrre festett nyíl (ni-nuriri-no-ya)

Miután [az égi istenek gyermekei] még Pimukaban tartózkodott, feleségül vette *Aprira-Prinet* (Apriai Istennő), az *Ara*-beli *Wobasi*-nemes hugát. Tőlük lett *Tagisi-Mimi-No-Mikoto* (Tagisii [?]) Uralkodó Fenség) és *Kisui-Mimi-No-Mikoto* (?) Kisui Uralkodó Fenség). (Két istenség.)

Amikor ismét szép lányt keresett, hogy főteleneségvé tegye, *Opo-Kume-No-Mikoto* (?) Nagy Kume- Fenség) így beszélt: "Van itt [Yamatoban] egy lány, akitől azt mondják, hogy egy isten gyermeke. Hogy egy isten gyermekének mondják, annak oka ez: a *Misimai Mizo-Kupri* (Vizes-Arók-Karó [Istent]) *Seyra-Tatara-Pime* (?) Seyai Fujiató Istennő) nevű lánya nagyon szép volt; a *Miwabeli Opo-Momo-Nusi-No-Kami* (Nagy Dolgok [? Fegyverek] Uta Istent) meglátta és beleszeretett; amikor egyszer a lány szültségét végezte, [ez az istenség] vörösrre festett nyílra változva a szültség-vezérszere szolgáltató] vizes-árok aljáról a lány nemí szervébe hatolt; a lány megtermült és igazatán elszáadt; aztán elővette a nyílát és fekhelye mellé helyezte; az meg azonnal szép ifjúvá változott; aki a lányt asszonyává tette: időlték született *Poto-Tatara-Istisuki-Pime-No-Mikoto* (Vaginás Fujiató Igzatott Istennő), másik nevén *Prime-*

Tatara-Istuke-Yori-Pime (Fujiató Igzatott [?] Jó Istennő); (Imet a *Poto* Vagina szó kimondását nem szerették, [az első] nevet később megváltoztatták); ezért mondják, hogy egy istenség gyermeke."

58. FEJEZET: A Taka-Sazi-Mező (Taka-Sazi-No)

Egyszer a *Taka-Sazi-Mezőn* hét lány sétált. Közöttük volt *Istuke-Yori-Pime* is. *Opo-Kume-No-Mikoto* meglátván *Istuke-Yori-Prinet*, a következő énekekkel szólt az uralkodóhoz [sumera-mikoto]:

Yamato-országban
Taka-Sazi-Mezőn
Hét szép leány sétál:
Melyiket vennéd el?

Akkor *Istuke-Yori-Pime* a többi lány előtt állt. Az uralkodó pedig a lányokat kedvelve nézegetve szívben meglezte, hogy *Istuke-Yori-Pime* állott legelői és a következő énekekkel válaszolt:

Alig kelle [nézennem]:
Amelyik elől áll,
Azzal leszen nászom!

Amikor aztán *Opo-Kume-No-Mikoto* az uralkodó fenséges szavait *Istuke-Yori-Pime*vel közölte, ez *Opo-Kume-No-Mikoto* "sarkos"⁷⁶ szemébe nézve álmelkoltva így énekelt:

Égen és földön
Igen bátor vitéz –⁷⁷
Szemed miért "sarkos"?

Erre *Opo-Kume-No-Mikoto* ilyen énekekkel válaszolt:

Szemeim azért "sarkosak",
Hogy a lányokat meglásam,
Megismertem azon nyomban!

⁷⁶ Tetoválás által élesebb meztelenségé tett szemekről lehet szó.

⁷⁷ A megfelelő japán sorok értelme nem egészen világos.

Akkor a lány megjegyezte, hogy alázattal fóg szolgálni.
Isuke-Yori-Pime-No-Mikoto [szülienek] otthona a *Sawi-Folyó* felső szakasza mellett volt. Az uralkodó *Isuke-Yori-Pime-No-Mikoto* otthonához utazott és egy éjszakát töltött benne.

Azt a folyót azért nevezték *Sawi-Folyónak*, mert partján sok hegyi-lliom [*yama-yuri-gusol*] nőt; a hegyi-lliomtól nevezték a folyót *Sawi-Gapnak*; a hegyi-lliom régi neve *sawi* volt.

Később, amikor *Isuke-Yori-Pime* az uralkodó palatájába költözött, az uralkodó ezt énekelte:

Sas-mezzei szegény lakban,
Hüvös gyékény-dereklajon,
Amely terítve süsüsgött,
Ott haltunk mi egykor ketten ...

Ebből a házasságból [ezek a] fenséges gyermekek születtek:
Piko-Ya-Wi-No-Mikoto (? Yawii Fenség), *Kamu-Ya-Wi-Mimi-No-Mikoto* (? Yawii Uralkodó Fenség), *Kamu-Nunakapa-Mimi-No-Mikoto* (Nunakapai Uralkodó Fenség).

59. FEJEZET: A Sawi-Folyó (*Sawi-Kapa*).

Az uralkodó [*Jimmu Tennō*] halála után [*Apina-Pimetō*] való fial [*Tagisi-Mimi-No-Mikoto*] feleségül vette *Isuke-Yori-Pimet* és három öccse megölését tervezte. Mivel pedig fenséges anyjuk, *Isuke-Yori-Pime* nagy aggodalomban volt, fiatl éneken tudatta. Azon ének szavai:

Aj, a *Sawi-Folyó* felett
Sötét felhők torzoslaknak,
Aj, a nagy *Uhebi*-Hegyen
Falevelék sügnak-bügnak:
Hamarosan nagy szél lesz en!

Másik éneke ez volt:

Nappal még csak bodorodnak

A felhők *Unebi* hegyén,
De est jövén vihar támad,
És zajog fákön a level...

Amikor fiait hallották [az énekeket] és megértették [a figyelmeztetést], megjedtek és késedelem nélkül *Tagisi-Mimi* megölésére törek. – *Kamu-Nunakapa-Mimi-No-Mikoto* így szól bátyjához, *Kamu-Ya-Wi-Mimi-No-Mikoto*hoz: "Bátyai! Vagy magadhoz fegyvert, men! be és öld meg *Tagisi-Mimit*!" De amikor ez fegyvert vett magához és [*Tagisi-Mimi*] megölésére bement, keze s lába annyira remegett, hogy képtelen volt megölni. Akkor öccse, *Kamu-Nunakapa-Mimi-No-Mikoto* elkérte és magához vette a bátyja-víselte fegyvert, bement és megölte *Tagisi-Mimit*.

Ezért *Take-Nunakana-Mimi-No-Mikoto*nak (Vitéz Nunakapai Uralkodó Fenség) is nevezték, hogy nevét dicsőítsék.

60. FEJEZET: A Ya-Wii Uralkodó Fenség: (*Kamu-Ya-Wi-Mimi-No-Mikoto*)

Azt követően *Kamu-Ya-Wi-Mimi-No-Mikoto* öccsenek, *Take-Nunakapa-Mimi-No-Mikoto*nak javára lemondott [a trónöröklésről] így szólva: "Én nem voltam képes az ellenséget megölni. Fenséged azonnal meg bírtá ölni. Ezért, noha idősebb vagyok, nincs jogom arra, hogy felső [*kami*] legyek. Ezért legyen fenséged az uralkodó és kormányozza az országot! Én fenségednek segíteni fogok. Sámáni emberként fógok szolgálni."⁷⁸

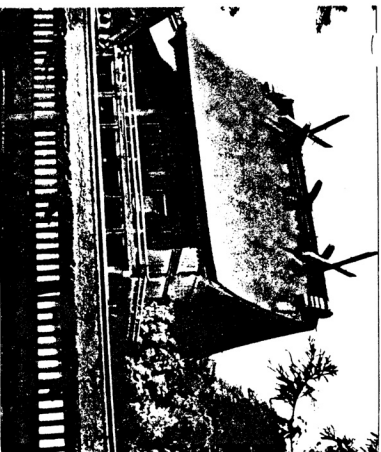
Piko-Ya-Wi-No-Mikoto a *Mamurai* és a *Tesimui* nemesek öse.

⁷⁸ Ezen esetben megint nem az elsiszültség álvé érvényesült, hanem inkább annak ellenkezője (*ulimogenitara*, 1. Philippi 184-et és a 66. j-ét), miként a törökök és a mongol népek között is nem egyszer a legfiatalabbik fiú (Csabai) örökölte az uralkodást. – A 'sámáni ember' kifejezést a 'papj ember' helyett azért használtam, mert bizonyos, hogy a régi japánoknak férfi és női sámánjaik voltak. Nem lehetetlen azonban, hogy a 8. sz. elején Yasumaro buddhista gondolatvilágot is vitt a japán őstörténetbe: a japán udvarban (igaz, később) gyakori lett a trónról lemondó vagy a trónra nem jogosult hercegek az egyházi rendbe való belépése.

Kamu-Ya-Wi-Mimi-No-Mikoto a [következők] őse: az *Opo-Noi* nemések, a *Tipisako-Be* (Kisgyermek-Nép) nemések, a *Sakapi-Be* (?) Határjárók (Nép) nemések, a *Pi* nemések, az *Opgolui* nemések, az *Aisoi* nemések, a *Tukusi*-beli *Myake* (Palatá-Elelemiai) nemések, a *Sazaki-Be* (Sazaki-Nép) nemések, a *Wo-Panase* urak, a *Tike*-beli ispánok, az *hroi* urak, a *Sinanoi* urak, a *Mimoku*-beli *Ipaki* urak, a *Pitani*-beli *Nakai* urak, a *Nagaisai* urak, az *Ise*-beli *Punaki* ispánok, a *Wopari*-beli *Nipai* és a *Sinadai* mánások.

Az országot: [tehát] *Kamu-Nundakapa-Mimi-No-Mikoto* kormányozta.

Kamu-Yamato-Ipare-Biko-No-Sumera-Mikoto 137 évig élt. Fenséges sírja az *Uinebi-Yama* északi oldalán van, a *Kasí-No-Wo* (Tölgyes-Domb) tetején.

Ōsi stílusú sinto szentély.

61. FEJEZET: Suisei tennō. (Suisei Tennō)

Koma-Nundakapa-Mimi-No-Mikoto [= *Suisei tennō*] a *Kaduruki*-beli *Taka-Woka* (Magas Domb) palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Kapa-Mata-Bimet* (Kapa-Matai Kisasszony)⁷⁹ vette feleségül, aki a Siki-beli ispánok [*agata-nusi*] özánya lett. Ő szülte *Siki*-beli *Piko-Tama-De-Mi-No-Mikoto*t (Siki Herceg – Ekszer- [?] Kezdi Szellem Fensége) (egy fenséges gyermek)

Ez a császár 45 évig élt.
Fenséges sírja *Tukia-No-Wokan* (Tukitai Domb) van.

62. FEJEZET: Annei tennō (Annei Tennō)

Siki-Tu-Piko-Tama-De-Mi-No-Mikoto a *Kata-Sipa-No-Uki-Aina* (?) Kata-Sipa-beli Uki-Ana [?] hely[ség]i palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Akuto-Prinet* (Akutoi [?] Akutai Kisasszony) vette feleségül, aki egy *Paye* nevű ispán [*agata-nusi*] leánya volt; *Paye* ispán viszont *Kapa-Mata-Bime* testvérbátyja volt.

E házasságból születtek: *Toko-Ne-Tu-Tu-Piko-Frone-No-Mikoto* (Örök... Herceg-Vérbeli-Bátya-Fensége), majd *Opo-Yamato-Piko-Suki-Tomo-No-Mikoto* (Nagy Yamato Herceg – Suki- [?] Siki-] Nép Fensége), majd *Siki-Tu-Piko-No-Mikoto* (Siki Herceg Fensége)⁸⁰

Ennek a császárnak három fia volt. Az összesen három istenség közül *Opo-Yamato-Piko-Suki-Tomo-No-Mikoto* kormányozta az országot.

⁷⁹ A történetnek e részről kezdve a házasságok és születések kapcsán az 'isten', ill. 'istenmő' szavak használatát indokoltatlannak látam.

⁸⁰ Érdekes megfigyelni az elsőnek említett testvér nevében az *iro-ne* részt, amely *iro* + *ane* (*ane* 'idősebb testvér' összevonásból lett; *iro-ne* ellentét *iro-to* '*to* < *oro* 'ifjabb testvér', hasonlóan a régi magyar ócs szavához, amely *fiu* vagy lány megnevezése lehetett). Mivel ezek az összehasonlások legalább egy esetben a *para-kara* egy hashól való fogalom egyenértékűt teszik, ez merít a különböző anyától való (mosoha)testvérség japán megfelelője *mana* (ez a köz. elválasztó távolslag fogalommal függ össze?), feltehető, hogy a kérdéses összehasonlások *iro* része 'vér' vagy 'vérszerintu' jelentésű volt.

Továbbá, *Siki-Tu-Piko-No-Mikotonak* két fia volt. Az egyik⁸¹ az *Ise*-beli *Suiri* főispánoknak valamint a *Nabari* és a *Minoi* főispánoknak öse. A másik fiú *Wari-Tumi-No-Mikoto* (?). Warii ...Herceg) az Apudban levő *Mi-Mi* palotában lakott. Ennek a hercegnek két lánya volt. A (vérbeli) *metei Pape-Iro-Nek* (Pape-Néne [Hercegnő]) hívták, másik nevén *Opo-Yamato-Kuni-Ire-Pime-No-Mikotonak* (Nagy Yamato-Ország [?] Tiszta Fenség) (vérbeli) hűga neve *Pape-Irado* (Pape Ifjabb [Hercegnő]) volt.

Ez a császár 49 évig élt. Fenséges sírja az *Unebi-Hegy* "farát"-n van.

63. FEJEZET Iloku tennó (Iloku-Tenno)

Opo-Yamato-Piko-Siki-Tomo-No-Mikoto a *Karu*-beli *Sakapi-Wokan* (Határ-Domb) levő palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Puto-Ma-Waka-Pime-No-Mikoto* (? Vastag Fia-tal Hercegnő) vette feleségül, aki a *Sikii* ispanok özanyja, és akit másik nevén *Ipi-Pi-Me-No-Mikotonak* (Étel-Nap Hercegnő) hívtak. Tőlük született *Mimatu-Piko-Kawesi-Ne-No-Mikoto* (? Mimatui [?] Mi-Ma-Tu 'császári földdel való') ...Herceg), majd *Tagisi-Piko-No-Mikoto* (Tagisii Herceg). (Két fiú)

Mimatu-Piko-Kawesi-Ne-No-Mikoto kormányozta az országot.

Tagisi-Piko-No-Mikoto lett a következők öse: a *Timu* nemese, a *Tadima*-beli *Takei* nemese és az *Asi-Wii* (Nádas Kút) nemese.

Ez a császár 45 évig élt. Fenséges sírja az *Unebi-Hegy* *Mamago* nevű völgye oldalán van.

64. FEJEZET: Koshó tennó (Kō-shō-Tennō)

Mimatu-Piko-Kawesi-Ne-No-Mikoto a *Kaduraki*-beli *Waki-No-Kami* (? Oldalsó Magas-hegy) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Yoso-Tapo-Bime-No-Mikoto* (Y oso ... Hercegnő) vette feleségül, aki *Oki-Tu-Yoso* ([akasz] Középi Yoso) hűga

⁸¹ Az "egyik" fiú nevét nem adja meg a *Kódzsiki*.

volt, *Oki-Tu-Yoso* a *Wopuri*-beli nemesek öse. – Ebből a házasságból született: *Ame-Osi-Tarasi-Piko-No-Mikoto* (Egk. [?] Uralkodó [?]) Teljes Herceg) és *Opo-Yamato-Tarasi-Piko-Kuni-Osi-Bito-No-Mikoto* (Nagy Yamato ? Teljes Herceg –Ország-Verző Fenség) (Két fiú.)

A fiatalabb testvér, *Tarasi-Piko-Kuni-Osi-Bito-No-Mikoto* uralkodott.⁸²

Az idősebb testvér a következők öse: a *Kasugai* nemesek [?] mánások], az *Opo-Takei* nemesek, az *Alapata* nemesek, a *Wo-Noi* nemesek, a *Kaki-No-Motoi* nemesek, az *Iipwii* nemesek, az *Opo-Sakai* nemesek, az *Anii* nemesek, a *Takii* nemesek, a *Pagurii* nemesek, a *Tiui* nemesek, a *Muzai* nemesek, a *Tunoi Imai* nemesek, az *Ise*-beli *Ipi-Takai* nemesek, az *Iisii* nemesek és a *Tika-Ti-Aipii* nemesek.

Ez a császár 93 évig élt. Sírja a *Waki-No-Kamii Pakata-No-Yaman* (Pakata-Hegy) van.

65. FEJEZET: Kōan tennó (Kōan-Tenno)

Opo-Yamato-Tarasi-Piko-Kuni-Osi-Bito-No-Mikoto a *Kaduraki*-beli *Muroi Akidu-Sima* (Szilakötő-Sziget) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Osika-Pime-No-Mikoto* (? Osika Hercegnő) vette feleségül, aki unokahúga [pontosan: testvérenek lánya] volt. Tőlük született *Opo-Kibi-Moro-Susumi-No-Mikoto* (Kibi Nagy... Fenség), majd *Opo-Yamato-Neko-Piko-Puto-Ni-No-Mikoto* (Nagy Yamato Sarj Herceg – Nagy Ekszer Fenség. Két fiú.)

Az uralkodás *Opo-Yamato-Piko-Puto-Ni-No-Mikotora* szállt.

Ez a császár [azaz: az apa] 123 évig élt. Sírja a *Tamate-No-Wokan* (Tamate-Domb) van.

⁸² Még ha az előkelő japán családok gyermekeit hamarosan születésük után hangzatos, hosszú neveket kaptak is, a frák maradt hosszú nevek egy részét idővel hosszúságban is, tartalomban is módosították. Pl. ebben az esetben a fiatalabb testvértől születésekor még bizonyosan nem lehetett tudni, hogy megért-e a uroma jutást, így a "Verző Fenség" kifejezés inkább csak trófea lépése után adhatnák neki, mint születésekor.

66. FEJEZET: Kórei tennō (Kōrei-Tennō)

Opo-Yamato-Neko-Piko-Puio-Ni-No-Mikoto a *Kurodahan* álló *Ipodo-Palotában* lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Kupusi-Pime-No-Mikoto* (?) Törékeny Kisasszony) vette feleségül, aki *Opo-Me* (?) Nagy-Szem) leánya volt; *Opo-Me* a *Towoti*-beli ispanók öse volt.

E házasságból született *Opo-Yamato-Neko-Piko-Kumi-Kumi-No-Mikoto* (Nagy Yamato Sarj Herceg – Ország-Kormányzó Fenség) (Egy fű).

Feleségül vette továbbá a *Kusugai Tiri-Paya-Ma-Waka-Pimet* (?) Szellem-Gyors) [?] Ifjabb Kisasszony), és tőlük született *Tiri-Paya-Pime-No-Mikoto* (?) Szellem-Gyors [Herceg-Kisasszony) (Egy lány.)

Feleségül vette továbbá *Opo-Yamato-Kumi-Are-Pime-No-Mikoto*. Házasságukból ezek a gyermekek születtek: *Yamato-Tomomo-So-Bime-No-Mikoto* (Yamato) [?] Sok-Ruhás Hercegnő), majd *Piko-Sasi-Kata-Wake-No-Mikoto* (?) ...Ifjú Herceg), majd *Piko-Isa-Seri-Biko-No-Mikoto* (?) ...Értelmes Herceg), másik nevén *Opo-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto* (Nagy Kibii Herceg), utána *Yamato-Tobi-Para-Waka-Ya-Pime-No-Mikoto* (Yamato) Repülő-Gyors-Fiatál [?] Nyúl-Hercegnő), (Négy gyermek)

Feleségül vette továbbá *Are-Pime-No-Mikoto* hűgát, *Pape Irodo*⁸³. E házasságból született *Piko-Same-Ma-No-Mikoto* (?) Sanemai Herceg), majd *Wake-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto* (Ifjú vitéz Kibii Herceg). (Két fű.)

Emek a császárnak összesen nyolc gyermeke volt. (öt fű és három leány.)

Az utalkodás *Opo-Yamato-Neko-Piko-Kumi-Kumi-No-Mikoto*ra szállott.

*Opo-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto Waka-Biko-Take-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto*val egyetemben a *Parima*-beli *Pi-Folyó* szegletében és [kinyúló] kanyarjaiban áldozati edényeket helyeztet el. *Parimaból* elindulva hódoltattak és megbékítették a *Kibi* [nevű] országrészt.⁸⁴

⁸³ L. a 62. fejezet utolsó előtti szakaszát.

⁸⁴ Ezzen esetben is azt látnék, hogy az utalkodó testvérei végzik a papi teendőket, így segíten a kormányzásban. – Az áldozati edények neve *ipupi-oe* volt (*ipapu* 'áldozni, ünnepelni', *pe* 'edény' Pihlippi) (191) énekesülse szerint a régi

A [nevezetű] *Opo-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto* a *Kibii Kamu-Tu-Miri* (Felső Út) nemeseik öse.

Waka-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto pedig a *Kibi Simo-Tu-Miri* (Alsó Út) nemeseik és a *Kasai* nemeseik öse.

Továbbá *Piko-Same-Ma-No-Mikoto* a *Parima*-beli *Uzikai* nemeseik öse.

Továbbá *Piko-Sasi-Kana-Wake-No-Mikoto* a *Kosi*-beli *Tonamii* nemeseik, a *Toyo*-beli *Kunisaka*-nemeseik, az *Ipo*-beli nemeseik és a *Tumaga*-beli *Wataru* ispanók öse.

Ez a császár 106 évig élt. Fensége sírja a *Kata-Woka* (Föld-Domb) vidéki *Uma-Sakan* (Ló-Domb) van.

67. FEJEZET: Kōgen tennō (Kōgen-Tennō)

Opo-Yamato-Neko-Piko-Kumi-Kumi-No-Mikoto a *Karui Sakapi-Bara* Határ-Mező nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Uru-Siko-Me-No-Mikoto* (?) Utai [?] Öntéjt: Hercegnő) vette feleségül, aki *Uru-Siko-Wo-No-Mikoto* (?) Utai [?] Öntéjt [?] Herceg) húga volt; *Uru-Siko-Wo-No-Mikoto* valjaják ösütknek a *Podumi*-beli nemeseik. – Ebből a házasságból lettek: *Opo-Biko-No-Mikoto* (Nagy Hercegnő), majd *Sukuna-Biko-Take-Wi-Cokoro-No-Mikoto* (Apró – Bátor Vadkan-Szívű Fenség),

Japánban a határokat úgy jelölték meg, hogy szertartások közepette agyag-edényeket (részekben) beleszártak a földbe; valószínűleg áldozati hait ontottak az edényekbe. Később is, ezáltal áldozta az egyes vidék védeltségének; ilyen módon is biztosítani akarták a határok sérthetetlenségét. – A fenti szakaszban szereplő két herceg feladatának része volt az újonnan megszerzett terület népeinek a vallás békés eszközével való megnyerése és békés tartása. –Néprajzi és kultúr történeti szempontból megjegyzendő, hogy a régi japán utalkodók kormányzása – miként más keleti utalkodóké is – főként az egység és a földnek közötti közvetítés, tehát a nép képviselőiben való imádkás, engesztelés, könyörgés és áldozás volt. Az utalkodó és utána mind Kimbun, mind Japánban napkeletre áldozott; ezért is lett az 'utalkodói udvar', sőt a 'dinasztiá' szó is zonos értelmi a 'hajnali' szóval (kimi *chuo* olv. *deszjo* = színo-japán *chō* hajnali, utalkodói udvar, dinasztiá). Vallásosan utalkodók azokban az országokban éltek, ahol hereten volt. A régi Kimbunban a nép jogosnak érezte a korhatár vált dinasztiák megdöntését, ha azok elveszítették az egység kegyét, s ezáltal túl sok baj szakadt az országra.

maid *Waka-Yamato-Neko-Piko-Opo-Bibi-No-Mikoto* (Ifjú Yamato Sae – Nagy [?] Mimi Fenség). (Harom fű.)

Feleségül vette továbbá *Iraga-Siko-Me-No-Mikoto* (?) Ika [?] Ōnfejű Hercegnő), *Uti-Siko-No-No-Mikoto* lányát, és e házasságból született *Piko-Puin-Osi-No-Makoto-No-Mikoto* (?) Vastag Ifjú Uralkodó – Igaz Szavú Fenség).

Továbbá feleségül vette *Pani-Yasu-Bimet* (?) Agyag ... Kisasszony) *Kapari-No-Awo-Tama* (Kapariú Kék Drágakő) lányát, és fölülk született *Take-Pani-Yasu-Biko-No-Mikoto* (Vitéz Agyag ... Herceg) (Egy fű.)

Emek a császárnak összesen öt gyermeke volt
Az uralkodás *Waka-Yamato-Neko-Piko-Opo-Bibi-No-Mikoto*ra szállt.

Bátyjának, *Opo-Biko-No-Mikoto*nak a fía, *Take-Nunakape-Wake-No-Mikoto* (Vitéz Nunakapai Ifjú Herceg) lett az *Abe*-beli nemeseke öse. – Továbbá *Piko-Iha-Kozi-Wake-No-Mikoto* (?) Inai Ifjú ... Herceg) a *Kaspade*- (Szakacs) nemeseke öse.

Piko-Puin-Osi-No-Makoto-No-Mikoto a *Kadurakibi* szírmazó *Taka-Tima-Bimet* (Taka ... Kisasszony) vette el, aki *Opo-Nabim* (Nagy [?] Kedves Fiu), a *Wopari*-beli nemeseke ösének húga volt – Ebből a házasságból született *Umasi-Uti-No-Sukune* (Uti Jó [?] Segítség).

Ő lett a *Yamasiro*-beli *Uti* nemeseke öse.
Feleségül vette továbbá *Yama-Sira-Kage-Pimet* (Hegyaljai Árnycs Kisasszony), *Uti-Piko* (Csodálatos Fiu) húgát. *Uti-Piko* az *En* nemeseke öse volt.

E házasságból született *Takesi-Uti-No-Sukune* (Vitéz Uti Segítség).

68. FEJEZET: Vitéz Uti Segítség (Takesi-Uti-No-Sukune)

Ezen *Takesi-Uti-No-Sukune*nek összesen kilenc gyermeke volt (Hét fű és két lány.)

Pata-Yasiro-No-Sukune (Patal...beli) Yasiroi Segítség) a *Patai Parasi*ni, *Pami* nemeseke és a *Patise-Be* (Patuse-Nép]-pel rendelkező) nemeseke öse lett.

A következő *Kase-No-Wakura-No-Sukune* (Kosei [?] Kis-Szár Segítség) lett öse a *Kosei nemeseke*nek és a *Szaki-Be* (Szaki-Nép) valamint a *Karu-Be* (Karu-Nép) nemeseke.

A következő, *Soga-No-Ishika-No-Sukune* (Soga Isikapai Segítség) a *Soga* nemeseke, a *Kapa-Be* (Folyó]-melletti) Nép) nemeseke, a *Tandai*, *Takamukoi*, *Woparida*, *Sakuraw* és a *Kisida* nemeseke öse lett.

A következő, *Peguri-No-Tuka-No-Sukune* (Peguri Bagoly Segítség) a *Peguri*, *Sowarai* és az *Uma-Mikupi* nemeseke vált ösévé.

A következő, *Ki-No-Tunu-No-Sukune* (Ki]-beli) Tunui Segítség) a *Ki*, *Tunui* és a *Sakamoto* nemeseke öse lett.

A következő *Kume-No-Maito-Pime* (Kumei Nagyon Szeretett Hercegnő)
A következő *No-No-Iro-Pime* (a) Mezők [?] Szép Hercegnője).

A következő, *Kaduraki-No-Nagaye-No-Sou-Biko* (Kaduraki]-beli) Nagayei ... Herceg) a *Tanadei*, *Ikapai*, *Ikarai* és *Aginai* nemeseke lett öse.

Továbbá *Wakugo-No-Sukune* (Ifjú Gyermek Segítség) a *Yemoui* nemeseke vált ösévé.
Ez a császár 57 évig élt. Sírja a *Turugi-No-Ikeben* (Kard-Tó) levő dombon [vagy: a dombok egyikén] van.

69. FEJEZET: Kalika tennő (Kalika-Tenno)

Waka-Yamato-Neko-Piko-Opo-Bibi-No-Mikoto a *Kasuga*-beli *Izo-Kapa*-palotában lakott és oman kormányozta az országot.

Ez a császár *Takano-Pimet* (Takano Kisasszony), a *Tanpa*-beli nagy megyei birtokosnak *Iopo-agu-musi*, *Yu-Gornak* (Érc-Öntő) lányát vette feleségül. E házasságból lett *Piko-Yu-Masu-Mi-No-Mikoto* (?) Érc-Öntő Herceg). (Egy fű.)

Feleségül vette továbbá mostohanyját, *Iraga-Siko-Me-No-Mikoto* (E házasságból született *Mimuki-Tri-Biko-Inwe-No-Mikoto* (?) Mimuki ... Herceg), majd *Mima-Tri-Pime-No-Mikoto* (Mimai Hercegnő). (Két gyermek).

Feleségül vette továbbá *O-Ke-Tri-Pime-No-Mikoto* (Idősb Kei [?] Hercegkisasszony), *Piko-Kuni-O-Ke-Tu-No-Mikoto*nak (?)

Vidéki Idősb Kei Herceg, aki a *Wani* nemsek öse lett, a húgát. E házasságból született *Piko-Imasu-No-Miko* (?). Helybenmaradó Herceg. (Egy fű.)

Feleségül vette továbbá *Taka-Pimet* (?). Solyom-Hercegnő), *Kaduraki-No-Turami-No-Sukune* (Kaduraki-bel] Tanmii Segítés) lányát. Tőlük született *Take-Toyo-Paduru-Wake-No-Miko* (Vitéz Bőseges ... Ifjú Herceg). (Egy fű.)

Emek a császárnak összesen öt gyermeke volt. (Négy fű és egy leány.)

Az utalkodás *Mimaki-Iri-Biko-Imwe-No-Mikokora* szállt.

Bátyjának, *Piko-Iu-Masu-Mi-No-Mikokom* gyermekei ezek voltak: *Opo-Tutuki-Tari-Ne-No-Mikokio* (Nagy Tutukii ... Herceg és *Samuti-Tari-Ne-No-Mikokio* (Samukii ... Herceg). (Két fű.) E két hercegnék öt lánya volt.

70. FEJEZET: Helybenmaradó Herceg (*Piko-Imasu-No-Miko*)

Piko-Imasu-No-Miko Yamasiro-No-Enam-Pimet (Yamasiro-bel] Enamii Kisasszony) vette feleségül, akinek másik neve *Kari-Pata-Tobe* (Karpatai [?] Varázsnő) volt. E házasságból születtek: *Opo-Mata-No-Miko* (Nagy-Elágazás-Herceg), majd *Wo-Mata-No-Miko* (Kis-Elágazás-Herceg), majd *Sibumi-No-Sukune-No-Miko* (Sibumii Segítés Herceg). (Három fű.)

Feleségül vette továbbá *Sapo-No-Opo-Kuru-Mi-Tomet* (Sapoli-bel] [?] Opokurii Varázsnő, *Kasaga-No-Take-Kuni-Kam-Tome* (Kasugai [?] Bátor Ország-Trányító Varázsló) lányát.⁸⁵

E házasságból született *Sapo-Bito-No-Miko* (Sapoi Herceg), majd *Wo-Zapo-No-Miko* (Kis Sapoi Herceg), azán *Sapo-Bi-Me-No-Mikokio* (Sapoi Hercegné), majd *Muro-Bi-Me-No-Mikokio* (Sapoi Hercegné), majd *Muro-Biko-No-Miko* (Muroi Herceg) (Négy gyermek)

Feleségül vette továbbá *Okinaga-No-Miur-Tori-Pimet* (Okinagai [?] Vidor Jó Hercegnő), aki *Ame-No-Mi-Kage-No-Kami* (Égi-Menedék hely-Fenség) leánya volt, ezt az istenséget [azaz:

⁸⁵ *Ha tobe és tome* a két utójlara említett császárnő nevében valóban 'Varázsnő' jelentésű, akkor azt vehetjük, hogy nemely utalkodó házasság véget keltetett varázsnővel.

Ame-No-Mi-Kage-No-Kami] a *Tika-Ti-Lupuni-beli Mi-Kamii* sámanok szolgálja.⁸⁶ – Ebből a házasságból született *Tampa-No-Piko-Tarasu-Miur-No-Usi-No-Miko* (Tampai Ifjú – [?] Álló Utón] Parancsoló Herceg), majd *Midu-To-No-Ma-Waka-No-Miko* (?). Friss Kalászos Ifjabb Herceg), majd *Kamu-Opo-Ne-No-Miko* (Istemi Nagy [?] Sarj Herceg), másik nevén *Yamui-No-Iri-Eiko-No-Miko* (Yatui- ... Herceg), utána *Midu-To-No-Ipo-Tori-Pime* (?). Friss Kalászos Országszólj [?] Jó Hercegnő), majd *Mi-Wi-Ti-Pime* (Szent-Kun Hercegnő). (öt gyermek.)

Feleségül vette továbbá anyja húgát, *Ho-Ké-Ti-Pime-No-Mikokot* (Ifjabb Kei [?] Hercegné). E házasságból lett *Yamasiro-No-Opo-Tutuki-No-Ma-Waka-No-Miko* (Yamasiro-bel] Nagy-Tutukii Ifjú Herceg), majd *Pho-Osu-No-Miko* (Ural-kodó Herceg), majd *Imne-No-Miko* (? ... Herceg). (Három fű.)

Piko-Imasu-No-Mikokom összesen tízenegy gyermeke volt.⁸⁷

71. FEJEZET Nagy-Elágazás-Herceg (*Opo-Mata-No-Miko*)

[*Piko-Imasu-No-Miko*] bátyjának, *Opo-Mata-No-Mikokom* a gyermekei ezek voltak: *Ake-Tam-No-Miko* (Hajnal-Főletészés Herceg) és *Unakami-No-Miko* (Unakami Herceg). (Két fű.)

Ake-Tam-No-Miko az *Ise-beli Pomudi-Be* nemesinek és az *Ise-beli Sami* uraknak az öse. – Továbbá *Unakami-No-Miko* a *Pimandai* nemsek öse. – Továbbá *Wo-Mata-No-Miko* a *Tagina-beli Magarii* nemsek öse. – Továbbá *Sibumi-No-Sukune-No-Miko* a *Sasai* nemsek öse. – Továbbá *Sapo-Eiko-No-Miko* a *Kisaka-Be* nemesinek és a *Kapii* uraknak az öse. – Továbbá *Wo-Zapo-No-Miko* a *Kadumoi* és a *Tika-Ti-Apumi-beli* nemsek öse. – Továbbá *Muro-Eiko-No-Miko* a *Wakasari-beli Minii* nemsek öse.

Min-No-Usi-No-Miko Tampa-No-Kapikami-Masu-No-Irumet (Tampa-beli Kapakamii Masui Vér-Szerinti [?] Hercegnő) vette feleségül. Tőlük született *Phasu-Prime-No-Mikokio* (Phasui Hercegnő), majd *Mato-No-Pime-No-Mikokio* (Matonoi Hercegnő), majd *Oto-Pime-No-Mikokio* (Ifjabb Hercegnő), majd

⁸⁶ L. a 78. és a 85. jegyzet.

⁸⁷ A helyes szám 15. A szábhagyomány hibázott.

Mikado-Wake-No-Miko (1a) Fenséges Palota Ifjú Hercege). (Négy gyermek.)

Ez a *Mikado-Wake-No-Miko* lett a *Mikapa*-beli *Poi* nemesek öse.

Miri-No-Usi-No-Miko öccse *Midu-Po-No-Ma-Waka-No-Miko* a *Tika-Tu-Ipumi*-beli *Yasui* ispánok öse lett. – Továbbá *Kami-Opo-Né-No-Miko* a *Mimo* országszében lakó *Motosu* uraknak és a *Naga-Para-Be* nemesinek vált ösétvé.

Azán *Yamasiro-No-Opo-Tinuki-No-Ma-Waka-No-Miko* feleségül vette vőbéli öccsének, *Irine-No-Mikonak* lányát, *Tampano-4-di-Supa-Bimet* (Tamipai [?]) Vadludas-Láp Hercegnő). E házasságból született *Kamine-Ikaduti-No-Miko* (Rakszeml[?]dűthös) Memydörgés Herceg).

Ez a herceg *Taka-Kupi-Pimet* (?) Magas-Oszlop-Kisasszony), *Tampa-No-Topo-Tu-Oni* (Tampa-beli [?]) Topoi Magas) lányát vette feleségül. Tőlük született *Okinga-Sukune-No-Miko* (Okingai Segítség Herceg).

Ez a herceg *Kaduruki-No-Takanuka-Pimet* (Kaduruki[?]beli) Takamukai Kisasszony) vette feleségül. Tőlük született *Okinga-Tarasi-Pime-No-Miko* (Okingai Tökéletes Hercegnő), majd *Sora-Tu-Pime-No-Miko* (Égbőlitt Hercegnő), majd *Okinga-Piko-No-Miko* (Okingai Herceg) (Három gyermek.)

Ez a herceg [azaz: *Okinga-Piko-No-Miko*] a *Kibi*-beli *Pomudhi* és a *Parima*-beli *Asoi* nemesek öse lett.

Azán *Okinga-Sukune-No-Miko* feleségül vette *Kapa-Ma-No-Iha-Yori-Bimet* (Kapa-Maii [?]) Rizspalántája-ló Kisasszony). E házasságból született *Opo-Tamu-Saka-No-Miko* (Nagy [?]) Tamu-Sakai Herceg).

Ez lett a *Tadima* utak öse.

A fent említett *Take-Toyo-Padura-Wake-No-Miko* a következők öse: a *Ti-Mori* nemeseké, az *Osi-Numi-Be* nemesiét, a *Mihadei* nemeseké, az *Hubai Osi-Numi-Be* nemesiét, a *Tampano-beli Takanoi* nemeseké és a *Yosamii* nemeseké.

Ez a császár 63 évig élt. Sija az *Iza-Kapa-No-Saka* (Iza-Kapa Domb) lejtőjén van.

72. FEJEZET: Sujin tennó (Sujin-Tennó)

Mimaki-Iri-Biko-hiwe-No-Mikoto a *Siki*-beli *Mihagaki* (Élő Sovénykertes) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Topo-Iyu-Me-Ma-Kapusi-Pimet* (Topotui Piszt-ráng-Szemű Csodaszép Kisasszony) vette feleségül, aki a *Ki* országszész ünnöjének, *Ira-Kapa-To*-benek (Arakapa Varázsűnő) a lánya volt).⁸⁸ E házasságból született *Toyo-Ki-Iri-Piko-No-Mikoto* (Bőséges Erdő ... Herceg) és *Toyo-Suki-Iri-Pime-No-Mikoto* (Bőséges [?] Suli ... Hercegnő). (Két gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Opo-Iyu-Pimet* (?) Nagy Amaj-családbeli] Kisasszony), aki a *Woparii* nemesek ősmájává vált. E házasságból született *Opo-Iriki-No-Mikoto* (Nagy [?] Irtki Herceg), majd *Ye-Saka-No-Iri-Biko-No-Mikoto* (Yasakai ... Herceg), majd *Mimaki-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Numaki ... Hercegnő), majd *Towoti-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Towotii ... Hercegnő). (Négy gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Mimanu-Pime-No-Mikoto*, *Opo-Biko-No-Mikoto* leányát. E házasságból született *Ikume-Iri-Biko-Isati-No-Mikoto* (Ikumei ... Herceg), majd *Iza-No-Ma-Waka-No-Mikoto* (Izai Ifjú Herceg)⁸⁹ majd *Kumi-Katu-Pime-No-Mikoto* (?) Hazája-Szilárd Hercegnő), majd *Tiri-Tuku-Wa-Pime-No-Mikoto* (?) Imádó Apró Hercegnő), majd *Iga-Pime-No-Mikoto* (Igai Hercegnő), majd *Yamato-Piko-No-Mikoto* (Yamato Herceg) (Hát gyermek.)

Emnek a császárnak összesen tizenkét gyermeke volt. (Hét fiú és öt lány.)

Az utalkodás *Ikume-Iri-Biko-Isati-No-Mikoto*ra szállt.

Továbbá *Toyo-Ki-Iri-Piko-No-Mikoto* a *Kami-Tu-Ké-No-beli* és a *Simo-Tu-Ké-No-beli*⁹⁰ nemesek öse. – Húga, *Toyo-Suki-Ire*-

⁸⁸ L. a 78., 85. és 86. jegyzetet.

⁸⁹ Kinoshita hercegnő-1, emlit e helyen, Chamberlain és Philippi herceg-ec, a *mikoto* szóból az illeendő személy nevére nem állapítható meg.

⁹⁰ A *Kami-Tu-Ké-No* és *Simo-Tu-Ké-No* helynevek kapcsán Chamberlain (214) megjegyzi, hogy *ke²* szót, ha² azért vették *ti²-ti²*, ill. *ti²we²-fi²* jelentésnek, mert a Korai japánok képzelésében a föld szűzén megjelenő növényzet az általi testen látható szőrzetűt hasonlított. Valahol azt olvastam, hogy az obi-ugorok regében is ilyen fogalom-társítás fordult elő.

Pine-No-Mikoto az Isei nagy-isteniség [Ana-Terasu-Opo-Mi-Kami] személyében szolgált.

Továbbá *Opo-triki-No-Mikoto* a Noioi nemesek őse.

Továbbá *Yamato-Piko-NoMikoto*: – e herceg [Istemének] idején először állítottak a sír mellé "ember-kerítés"-t.⁹¹

73. FEJEZET: Tatal Nagy Sarj (Opo-Tata-Neko)

Emek a császárnak uralkodása idején sok vészszes járványt keletkezett és az emberek [oly mértékben] pusztultak, hogy kivészőben voltak.

A császár aggodott és bánkodott. [Egyszer] éjjel, amikor az istenek személyében ült, megjelent neki *Opo-Mono-Nusi-No-Opo-Kami* és így szólt: "Ez az én döntésem: Ha *Opo-Tata-Neko* által imádatasz, az isteni bosszú nem gerjed fel [ismét], és az ország megnyugszik."

Gyorsfutárokat menesztettek minden irányba, hogy egy *Opo-Tata-Neko* nevű embert keressenek meg. Amikor a *Kapuni*-beli *Mino* faluban megtalálták, [a császár] színe elé vitték: A császár akkor ezt kérdezte tőle:

"Ki fia vagy?"

Az meg így válaszolt: "*Opo-Mono-Nusi-No-Opo-Kami* felcségtül vette *Iku-Tama-Ygr-Bimet* (Éő Szellem Jó Istemő), *Suwe-Tu-Mimi-No-Mikoto* (?) Suwei Uralkodó Fenség) leányát. A fölülkiszületett gyermek neve *Kusi-Mi-Kata-No-Mikoto* (Csodás Mikatai Fenség). Ennek gyermeke *Ipi-Kata-Su-Mi-No-Mikoto* (Éjel...Fenség) volt. Ennek gyermeke *Take-Mika-Duri-No-Mikoto* (Vitéz Villám-Szellemfi Fenség) volt. Ennek gyermeke vagyok én, *Opo-Tata-Neko*!"

Akkor a császár nagyon megrögt és így beszélt: "Az ország megnyugszik és-a nép virágozni fog!"

Azán *Opo-Tata-Neko-No-Mikoto* pappá [*kami-nusi*] vált és a *Mi-Moro-Yaman* (Mi-Moro-Hegy) szolgáltáa *Opo-Miwa-No-Opo-Kamit* (Nagy Miwai Nagy Isteniség).⁹²

⁹¹ Az "ember-kerítés" (*prio-gaki*) kifejezés általában azt jelentette, hogy az előkelők sírjai köré szolgálták, testük bizonyos magasságig, elevenen ásták a földbe.

Továbbá *Itaga-Siko-Wo-No-Mikoto*t számos égi síkértől [*ame-no-aso-biruka*] készítésével bízták meg, és személyeket jelölték ki az égi és a földi isteneknek.

Azonkívül vörös pajzsokat élő dártdákat áldoztak *Sumi-Saka-No-Kamim*nak (Sumi-Sakai Isten) *Udaban*, az *Opo-Sakai* istenségnek pedig fekete pajzsokat és dártdákat.⁹³

Továbbá mind a hegyek végei isteneinek, mind a folyók zuhogói isteneinek kivétel nélkül áldozatokat ajánlottak fel.

Emek következtében a vészszes járványok teljesen megszűntek, és az ország megnyugodott.

Amur vidéki áldozati tálcák (Dioszegi 1968)

74. FEJEZET: A fonálgomolyag három tekerete (mi-wa)

Hogy *Opo-Tata-Neko*t istenség gyermekeként ismerték fel, annak a következő magyarázata van.

⁹² A *Miwa*-hegyen istelti istenség másik neve *Opo-Mono-Nusi-No-Opo-Kami* volt.

⁹³ Fegyverek, feldolgozára jó párhuzamot találunk az obi-ugorok vallásában. A vörös pajzsok kapcsán külön meg kell említeni a *sumi*-szentélyek épületein és kertészin látható vörös sznt. Az obi-ugorok inváziójában ezzel is egyetérten találkoztunk.

A fent említett *Iku-Tama-Yori-Bime* gyönyörű volt. Akkor egy dalrás legendy [is] élt, akinek a világban nem volt párja. Egy é-főlen hirtelen ott termett [a lányál]. Látván egymást szeretembe esték és egyesültek. Egy kis ideig így élven a lány állapotos lett. A szülők az állapotosság miatt elkepedve lányukat kérdőre fogták: "Te magadtól letélő állapotos? Férfi nélkül hogyan letél terhes?" – Az meg így válaszolt: "Egy csodaszép legendy, akinek nevét nem ismerem, jön hozzám éjtele. Házasleltünk folyamán természetesen lettem terhes!"

Akkor a szülők – tudni akarván azon férfi kiletét – így okat-ták lányukat: "Agyad köré szói] vörös agyagot, tüdbe tűzz egy gonolyag kenderfonalat és a [fonál végét] tűzd majd ruhája széle-be!"

A lány úgy tett, ahogy mondták neki. Midőn a következő reggel körülnéztek [azt látták, hogy] a tübe fűzött kenderfonál a kulcslyukon át kitélé ment és csak három tekerete [mi-wa] maradt hátra. Ezáltal mindjárt tudták, hogy [a férfi] a kulcslyukon át távozott.

Amikor a fonalat követve nyomozva haladtak, az *a Mihwa-Yamara* (Mihwa-Hegy) vezette őket. Az isenség szentélyénél pedig nem ment tovább így vált ismertté, hogy la születendő magzati is-tenség gyermeke volt. – Mivel a kenderfonalból három tekeret ma-radt vissza, azt a helyet *Mi-Wanak* nevezték.

Ez az *Opo-Tara-Neko-No-Mikoto* lett a *Mhwa* és a *Kano*i ne-mesek őse.

75. FEJEZET: Pera-Hágó (Pera-Zaka)

Szinten ezen uralkodás idején küldték *Opo-Biko-No-Mikoto* a *Kosii* vidékre. Fiat. *Take-Nunakapa-Wake-No-Mikoto* a keleti ré-szek 12 tartományába küldték, hogy békisse meg az ottani háborgó népeket.⁹⁴ Hasonlóképpen *Piko-Imasu-No-Mikoto* a *Tanpai* vi-dékre küldték, hogy ölje meg *Kuga-Mimi-No-Mi-Kasat* (?) *Kugai* Uralkodó Méltóságos Stüveg).

⁹⁴ A keleti országrészek háborgó népei lehetnek az *ajnok*, de más meg nem hóli-tott népek is.

Amikor *Opo-Biko-No-Mikoto* a *Kosii* vidékre mentőben volt, egy rövid-szoknyás lányka állott a *Yama-Siro*-beli *Pera-Zakam* és ezt énekelte:

Aj, Mimaki-Iri-Biko!
O, te szegény Iri-Biko!
Nem tudod te, hogy is tudnád,
Hogy valaki ölté téged!
Elvenné az életedet!

Settenkednek hátsó kapun,
Settenkednek a fő-kapun,
Kémelődnék elől, hátul:
Ez meg nem is sejt a baj!
Haj, te szegény Iri-Biko!⁹⁵

Ezt hallván *Opo-Biko-No-Mikoto* csodálkozott. Aztán meg-fordítotha lovát és ez kérdezte a lánykától "A mondtad szavak mi-félek [azaz: mit jelentenek]?". A lányka pedig így válaszolt: "Nem mondiam semmit, csupán énekeltem."

Aztán hirtelen szem elől tűnt, és senki sem tudta, hova lett.

76. FEJEZET: Vitéz Agyag Herceg (Take-Pani-Yasu – No-Mikoto)

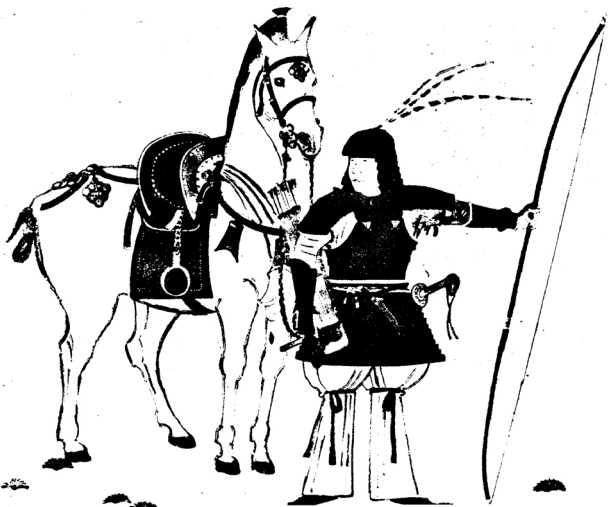
Opo-Biko-No-Mikoto visszatért és jelentést tett a császárnak. Az pedig így válaszolt: "Úgy vélem, ez annak a jele, hogy *Yamasiro*-ban helytartónként élő féltessvé-bátyám, *Take-Pani-Yasu-No-Miko* gonosz tervet sző ellenem. Nagybátyám, szervezz hadat és vonulj ellene!"

Mindjárt melléje adta *Piko-Kuni-Buku-No-Mikoto* (Ország-[?] Békéltető Herceg), a *Wani* nemesek őseit.

Mielőtt [a sereg] útnak indult, a *Wani-Zakam* (Wani-Hágó) ál-dozaai edényeket állítottak fel. Aztán vonultak [Yamasiroba].

Mire a *Yamasiro*-beli *Wakara* nevű folyóhoz értek, *Take-Pani-Yasu-No-Miko* hadat gyűjtött és rájuk várva úfnukat állta.

⁹⁵ Vészjósló énekek (*waza-uta*) egy időben közkeletűnek lehettek Japánban. A *Mihong*-ban több is van.

Teljes felzerelés 5. sz.-i páncélos katona strokban a egyből talált tárgyak és régi leírások alapján helyreállított képe (*Ami Hikusai* [1657-1725] *Honchō Gunkakō* című könyve; ford. Otsuka Y.: a kép *Suemaga nyōman* ké-szül).

A folyó átellenes oldalain szemben állva harcba hívják egymást [idomu pāharura hivyū].⁹⁶ Ezért nevezték azt a helyet *Ido-mmak*. (Ma Idumi forrás, kűf a neve.)

⁹⁶ A páros harc a japánok kedvelt küzdeli módja volt. A mongol inváziók idején nagyon eredményesen alkalmazták a párokban, ezzel is akadályozva az ellenség tömeges hadrendbe állását.

És akkor *Piko-Kuni-Buta-No-Mikoto* így hívta ki [ellenfelét] „A túloldal [azaz: annak vezére] löge a szertartásos nyilat [pap-ya] elsőnek!”

Ambár *Take-Pani-Yasu-No-Miko* lött, nem talált [el senkit]. Ezt követően a *Piko-Kuni-Boku-No-Mikoto* lötte nyíl azonnal eltalálta *Take-Pani-Yasu-No-Miko*-t, és az meghalt.

Hada, teljesen megyereten, szétszórta menekült.

[*Opo-Biko-No-Mikoto*, *Piko-Kuni-Buta-No-Mikoto* és emberek] a menekülő ellenséget üldözve a *Kusuba* nevű átkelőhöz értek: [a menekülő] az üldözéstől annyira szorultak, hogy besz...tak, és ütnékük, [kuso] ruhájukhoz [*packama* hasított férfi-szoknya] ragadt. Ezért adták annak a helynek a *Kuso-Bakama* nevet (Mamapság Kusubanak hívják).

Amikor elvágták a menekülő had útját és levágták őket, [a hullák] kormoránokhoz [v. 'kormorán'] hasonlóan úsztak a folyó [*kopa*] színén lefelé. Ezért hívják azt a folyót *U-Kapának* (Kormorán-Folyó).

Mivel pedig a harcosokat levágták és félkomoráltak [*papuru* 'szétszórni'], annak a helynek a neve *Papuri-Sono* ('Szétszórás Mezejé') lett.

Így bevégezvén a megbékítést visszatérték [a székhelyre] és jelenést tettek.

77. FEJEZET: NYÍL-TÖ-ADÓ ÉS GYÜSZÜ-ADÓ (YA-PAZU-NO-MI-TUGI, TA-NA-SUWE-NO-MI-TUGI)

Azt követően *Opo-Biko-No-Mikoto*, a korábbi fenséges parancs szerint, *Kosha* vonult.

A keleti tartományokba küldött *Take-Nunakapa-Wake* és atyja, *Opo-Biko* *Apidanban* találkozott [*yau* 'összeérni, egymásba érni']; ezért nevezték azt a helyet *Apidanak*.

Azán rendbe igazították azon tartományok kormányzását, amelyekbe küldték őket és [visszatérvén] jelentést tettek.

Ilyenformán az ország békében élt, [az emberek] gazdagodtak, egyarapodtak.

Abban az időben először vezettek ki adót [mi-tugi] a férfiak jára és a nők gyűszűjére.⁹⁷

Erről az uralomról mondják dicsőítőleg: *Mimaki* császár kora, aki elsőként uralkodott a [kiterjesztett hatalmú] országon.

Ugyancsak az ő uralkodása idején készült a *Yosar-Mi* nevű vízjáról és a *Karu*-beli *Saka-Mori* vízjáról.

Ez a császár 168 évig élt. (A tigris [?] 5. évének 12. hónapjában halt meg.)

Sírja a *Yama-Ben* (Hegy-Mellék) áberzeto út mellett, a *Magari-No-Mokan* (Magari Domb) van.

78. FEJEZET: Sunin tennō (Sunin-Tennō)

Ikume-Iri-Biko-Icari-No-Mikoto a *Siki Tama-Gaki* (Ékköves Kertész) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot. Ez a császár *Sapadi-Pime-No-Mikoto*, *Sapo-Biko-No-Mikoto* húgát vette feleségül. Ebből a házasságból született *Po-Mutu-Wake-No-Mikoto* (?) Tűz-Tartó Ifjú Herceg) (Egy fiú)

Feleségül vette továbbá *Tamipa-No-Piko-Tanasu-Miri-No-Usi-No-Miko* leányát, *Phasu-Pime-No-Mikoto* Tőlük születtek: *Inisiki-No-Iri-Biko-No-Mikoto* (?) Inisikii ...Herceg), majd *Opo-Tarasi-Piko-Osirro-Wake-No-Mikoto* (Nagy [?] Teljes Ifjú ...Herceg), majd *Opo-Naka-Tu-Piko-No-Mikoto* (?) Idősb Középső Herceg), majd *Tamato-Pime-No-Mikoto* (Yamato Herceg), majd *Waka-Ki-No-Iri-Biko-No-Miko* (Ifjabb Kii ...Herceg) (Öt gyermek)

Feleségül vette továbbá *Phasu-Pime-No-Mikoto* húgát *Nupata-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Nupatai ... Hercegnő), tőlük lettek *Nu-Tarasi-Wake-No-Mikoto* (Nui Teljes Ifjú Herceg) és *Iga-Tarasi-Piko-No-Mikoto* (Igai Teljes Herceg). (Két fiú)

Feleségül vette továbbá *Azami-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Azami ...Herceglány), *Nupata-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Nupatai ...Herceglány) húgát. E házasságból született *Ikobaya-Wake-No-*

Mikoto (Ikobayai Ifjú Herceg) és *Azami-Tu-Pime-No-Mikoto* (Azami Hercegnéasszony). (Két gyermek)

Feleségül vette továbbá *Opo-Tuniki-Tari-Ne-No-Miko* (?) Nagy Tutukii [?] Lejő-Föld Herceg) leányát, *Kaga-Ta-Pime-No-Mikoto* (Ragyogó Herceglány). Tőle született *Wonabe-No-Miko* (Wonabe Herceg). (Egy fiú)

Feleségül vette továbbá *Yamasiro-No-Opo-Kuni-No-Puti* (Yamasiro[-beli] Opokunii [?] Öreg) lányát, *Kari-Pata-Tobet* (Karpatai [?] Vartasno), Tőlük született *Ori-Wake-No-Miko* (?) Őri Ifjú Herceg), majd *Ika-Tarasi-Piko-No-Miko* (Tisztelel[-parancsoló] Teljes Herceg, majd *Iloxi-Wake-No-Miko* (Szeretett Ifjú Herceg) (Három fiú)

Feleségül vette továbbá *Opo-Kuni-No-Puti* [fiatalabb] lányát *Oo-Kari-Pata-Tobet* (Ifjabb Karpatai [?] Vartasno). E házasságból lett *Ipa-Tuku-Wake-No-Miko* (Ipantukui Ifjú Herceg) és *Ipa-Tuku-Bime-No-Mikoto* (Ipantukui Hercegnő), másik nevén *Puadi-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (?) Putadii...Hercegnő) (Két gyermek) – Ennek a császárnak összesen tizenhat gyermeke volt. (Tizenhárom fiú és három lány.)

79. FEJEZET: A fenséges gyermekek (mi-ko-ra)

A kormányzás *Opo-Tanasi-Piko-Osirro-Wake-No-Mikoto*ra szállt. (Testmagassága 10 láb és 2 hüvelyk, alsó lábszára 4 láb és 1 hüvelyk volt).⁹⁸

Továbbá *Inisiki-Iri-Biko-No-Mikoto* készítette a *Tinu*, a *Sayama* és a *Kusakabi*ban lévő víztorlókat.

Továbbá a *Totori*-beli *Kapakami* nevű palotájában lakott, ezet kardot készítetett és ezeket az *Iso-No-Kami* (Isot Isen) szentelyében áldozatként ajánlotta fel.⁹⁹

Továbbá [még mindig] abban a palotában lakva a *Kapakami-Bet* (Kapakami-Nép [települési] létesített. Továbbá *Opo-Naka-Tu-Piko-No-Mikoto* a következők őse lett: a *Yama-Bei* nemesek, a *Sakikusa*i nemesek, az *Inukii* nemesek, az *Adai* nemesek, a

⁹⁷ A *mi-tugi* kifejezés *mi* része megiszoruld szócska (hiszen a császárnak adandó dolgotól van szó); a *tugi* rész a *mugi* (<*muku*) ige származéka. Minthogy az addó regén követelőző ajándék volt, a *tugi* rész trücsök a megvárva használatos ennek is *dug*, annak is *dug* és a *meg-dug* kifejezések kapcsán.

⁹⁸ Az akkori idők "láb" és "hüvelyk" nevű mértékegységei sokkal kisebbek lettek az általunk ismereténél. Ez az uralkodó mindenesetre rendkívül nagy területet lehetett.

⁹⁹ V.ö. a 93. jegyzetel.

Wopari-beli *Minoi* nemesk, a *Kibi*-beli *Ipamasi* nemesk, a *Koromoi* nemesk, a *Takasuka* nemesk, az *Asuka* nemesk és a *Murei* nemesk.

Továbbá *Jamato-Pime-No-Mikoto* az *Ikei* nagy istenség [*Ima-Terasi-Opo-Mi-Kami*] személyében szolgált.

Továbbá *Ikobaya-Wake-No-Miko* a *Sapoi* *Imapo-Be* nemeseinek öse.

Továbbá *Azami-Tu-Pime-No-Mikoto* *Inase-Biko-No-Miko* (Inasei Herceg) felesége lett.

Továbbá *Oh-Wake-No-Miko* a *Woruki* nemesk és a *Mikapa-beli Koromoi* nemesk öse lett.

Továbbá *Ika-Tarasi-Piko-No-Miko* a *Kasuga* nemesk, a *Ko-si-beli Ikei* nemesk és a *Kasuga-Be* nemeseinek öse lett.

Továbbá *Ihosi-Wake-No-Mikona*, mert magtalan maradt, neve megöröklésére az *Ilo-Be* lelesitették mint *mi-ko-siro*.¹⁰⁰

Továbbá *Ipa-Tuka-Wake-No-Miko* a *Pakupii* és a *Miwoi* nemesk öse lett.

Továbbá *Puadi-No-Iri-Bime-No-Mikoto* *Yamato-Takeru-No-Mikoto* (Yamatói vitéz Herceg) felesége lett.

80. FEJEZET: Sapoi Hercegisasszony (Sapo-Bime)

Miután ez a császár *Sapo-Bime*t főfeleségeül választotta, *Sapo-Bime-No-Mikoto* bátyja, *Sapo-Biko-No-Miko* ezt kérdezte hugától: "Kit szeretsz inkább: férjedet vagy bátyádat?"

Az pedig így válaszolt: "Bátyámat inkább szeretem!"

Akkor *Sapo-Biko-No-Mikoto* tikos teret szővén, így beszélt: "Ha engem valóban jobban szeretsz, akkor te meg én együtt uralkodjunk!"

Azán egy nyolcszor kovácsolt tört készített¹⁰¹, hugának adta és így szólt: "Ezzel a törttel szurd le a császárt, amikor alszik!"

A császár pedig mit sem tudva le a tervről aludt, miközben feje a császárnő ölén nyugodott. Ekkor a császárnő megkísérelte [férje]

¹⁰⁰ A 'gyermek-helyettesítő (telepítés) , (*mi-ko-siro*)' étekes japán intézmény. Philippi (212) szerint a *Kodzsikiben* ez az első említés róla.

¹⁰¹ A világhírű nevelősségi japán karapengékéről tudjuk, hogy korvasítás közben anyagukat többször rétegeik és hajtogatják. Erre utal a 'nyolcszor kovácsolt tört' kifejezés is.

torkát a törttel átdöfni. Noha háromszor is felmentle – mivel nem bírta szíve fájdalmat [azaz: férje iránti szeretete miatt] elviselni – képtelen volt [férje] le a törttel átszúrni. Sírva fakadt, s könnyei [férje] arcára hullva peregelek le. A császár felriadt és így szólt a császárnőhöz: "Különös álmom volt: *Sapo* felől zivatar érkezett és váratlanul nedvessé tette arcomat. Továbbá egy brokárszínű kis kígyó tekeredett torkomba. Minek az előjele lehet ez az álom?"

És akkor a császárnő – gondolván, hogy nem tagadhatja el – ezt mondta a császárnak: "Bátyám, *Sapo-Biko-No-Mikoto* tily kérést intézett hozzád: "Kit szeretsz inkább – férjedet vagy bátyádat?" Minthogy személyével szemben nem bírtam erélyes lenni, így feleltem: 'Bátyámat inkább szeretem!' Akkor parancsot adott mondván: 'Te meg én együtt uralkodjunk az országon!' A császárt öld meg!" Így beszélvén egy nyolcszor kovácsolt tört készített s nekem adta. At akartam vele szúrni torkodat. Háromszor is felmentlem, de szívem hirtelen összeszorult, így nem voltam képes torkodba szúrni. Sírásomkor fakadt könnyem hullóltak arcodra s azok teték nedvessé. Bizonyára ez [álmodnak] jelentése."

Akkor pedig a császár így szólt: "Csakhogy többre nem ejtetek!"

Majd hadat gyűjtött *Sapo-Biko-No-Mikoto* eltörtésére. – Akkor a herceg "trisz-tród"¹⁰² [inaki]¹⁰² készített és úgy várta a kuzdelmet.

Sapo-Bime-No-Mikot pedig, nem bírván magába fojtani bátyja iránti érzelmet, a palota hátsó kapuján át megszökött és bátyja erődjébe menta

81. FEJEZET: A földnélküli ékkő-készítők (tokoro e-nu tama-tikuri)

Abban az időben a császárnő várandós volt. A császár pedig, mert három évig szerette és [a császárnő akkor] várandós volt, vágyódott éne [vagy: sajnálta]. Ezért seregével csak körülzáratla [az erődöt] és nem siettetle a támadást.

Amíg így vesztegeltek, a [császárnő méhében] hordozott fén-séges gyermek megszületett. Azt követően [az anya] a gyermeket

¹⁰² Az *inaki* szó *hi* része 'erőd' jelentésű, de nagyon kérdéses, vajon az *inu* rész 'trisz'-t jelent-e (ahogy rendszerint értelmezik).

az erőd [kerítésén] kívül helyezte és így üzenetet küldött a császárnak: "Ha úgy véleltek, hogy ez a császár fenséges gyermeke, akkor [a császár] vegye magához és gondoskodjon róla!"

A császár akkor így szólt [azaz: üzenet]: "Ámbár gyűlölvé gyűlöltöm bátyádat, nem bírom felelteni császárnóm iránti szeretemet."

Azonnal elhatározza, hogy visszaszerzi a császármót. Harcosai közül erős és ügyes férfiakat válogatott össze és így szólt hozzájuk: "Amikor a gyermeket magatokhoz veszitek, anyját ugyanakkor ragadjátok el! Akár haján, akár kezén vagy bármely részén éritek, fogjátok meg és húzzátok ki [azaz: az erőd kerítése mögül]!"

De a császármó megszövelete szándékát. Ezért fejét kopaszra nyíratta, majd [a lenyírt] haját betakarta. Továbbá megrohászolta ékkő-füzére inát és a füzért úgy csavarta három rétegben karjaira. Továbbá rizsbotban megrohászolta ruháját és úgy viselte, mintha ép volt volna.

Miután így előkészületeket tett, ölébe vette a gyermeket, majd a palánkon kívülre tartotta.

Akkor az erős férfiak, vevén a gyermeket, azonnal megragadták anyját is. De amikor haját fogták meg, az magától levált, amikor karját fogták meg, az ékkő-füzér leszakadt róla, amikor ruháját kapták el, az nyomban elrepedett. Ezért, noha a gyermeket elbírták venni, az anyát nem kaparinthatták meg. Így a harcosok visszatértek [háborukból] és így jelentést tettek: "Haja magától levált, ruhája könnyedén elrepedett, karjára csavart ékkő-füzerei azonnal elszakadtak. Így az anyát nem foghattuk meg, hanem csak a gyermeket hoztuk magunkkal."

A császár pedig bankódott és dühöngött. Gyűlölte az ékkő-kesztyűket [akinek az a füzér kezük munkája volt] és földeteket mind elvette. Ezért mondja a közmondás: "A földnélküli ékkő-kesztyűk."

Azán a császár ezt üzenete a császármónek: "Általános szokás, hogy az anya ad nevet gyermekének. Mely néven nevezzük ezt a gyermeket?"

Az meg így válaszolt: "Minthogy lángok között született – éppen, amikor az erőd meggyulladt – illő lenne a *Po-Mut-Mi-Mhe-No-Miko* (?) Tűz-Tartó Ifjú Hercegné) nevet adni neki."

A császár megint üzent: "Miként nevezzük fel?"

Az anya így válaszolt: "Fogadj mellette szoptatós daikat és rendeld mellette idősebb és fiatalabb fűrdőt nőkből álló szolgánpet – úgy kell felnevelni!" – És a gyermeket úgy nevezték, ahogy anyja mondta.

[A császár] újból üzent a császármónek: "Ki oltja meg a "Vidó" kis lángékkőt, amelyet te kötöttél be?"¹⁰⁵

Az pedig ezt válaszolta: "*Tanipa-No-Piko-Nausir-Miri-No-Uis-No-Mikona* két lánya, *Ye-Pine* (Idősebb Hercegnisszony) és *Oo-Pine* (Ifjabb Hercegnisszony) tisztá és nemes vérből valók, – vedd el őket!"

Akkor végül [a császár] megölte [azaz: harcban megölette] *Sapo-Biko-No-Mikot*. A hug követve bátyját a halálba.

82. FEJEZET: A magasban szálló daru (*taka yuku tadu*)

A fenséges gyermeknek ilyen módon jártak kedvében. A *Nopari*-beli *Apuidan* villás cédnusfából "villás" csónakot¹⁰⁶ készítettek és [az uralkodói székhelyre] szállították. Ezt a csónakot aztán az Iltsi taven és a *Jamato*-beli *Karui* taven Úszárták és a kis herceget abban vitték ide-oda, úgy szórakoztaták.

Jóllehet [később] nyolc tényműre női szakalla melle közepéig [szőszert: szíve előttig] ért, egy szó nem sok, annyit sem tudott mondani. Csak amikor [egyszer] egy magasban fölötté repülő daru hangját hallotta, tört ki belőle az első gügyögés.

Akkor [a császár] *Yama-Be*-beli *Opo-Takot* (Nagy Sólýom) küldte ki a madár megfogására. Ez az ember azt a darut *Ki* ország-részből *Purimaba* követte, aztán a Inabai földön keresztül haj-

¹⁰⁵ A kérdés egyszerűbb alakja ez: Ki legyen császárnóm helyettes? Úgy látszik, az egyszerű császárnómé tet aszonynak a helyébe lépo kiválasztásba is volt beleszólása. – Szokás volt az akkori Japánban, hogy az elhunztó férfi első neműjét, mindegy a húsgé biztosítása végett, a feleség vagy a szerető köölt erősített, s ezt rendeztem csak maga oltathata meg. Ebben az esetben a szerencsétlen császárnó maga ajándéta két rokonát, hogy valamelyikük az ő helyébe lépjen.

¹⁰⁶ Az a csónakot talán-azért értékeltek, mert anyagaúl alkalmasan kettévágzó fát használtak és mivel az élgazas által nem könnyen veszélyeztetete félbon-las. Mindenképpen különös volt.

szolta, majd a *Tanipa* és a *Tadima* [nevű] vidékekre jutott. Azán [ülődés közben] keletnek kanyarodott és a *Tka-Thr-Źpuni* országszéphe ért. Azán áment a *Mino* országszéphe, majd áthaladván *Wopun Sinano* földjén át is üldözte, mígnem *Kosi* földjén elérte. Ott a *Wanami* folyótörökben halálra feszített ki és megfogta a madarat – Fejvitte az uralkodói székhelyre és följajlotta.

Ezért hívják azt a folyótörököket *Wanaminnak* [vanná 'csapda', ami 'háló']¹⁰⁵

83. FEJEZET: Gémiantya-Tó (Sagisu-No-Ike)

Azt gondolták, hogy a madarat ismét meglátva [a herceg] majd beszélni kezd. De, ámbár úgy vélték, nem beszél.

Ematt keserűség szállta meg a császárt. Elaludván, álmaiban [egy istenség] így utasította: "Ha személyemet úgy állítod helyre, hogy olyan legyen, mint a császár palotája, akkor a herceg bizonyosan beszélni fog!"

Ezen utasítás hallása után [a császár] *puro-mami* ('nagy-jóslás') által ügyekezett kitalálni, melyik istenség akarata [nyilvánult meg az álomban].

[Ahogy a jóslás útján megtudták,] azon átok az *Idumo-No-Opo-Kami* (Idumoi Nagy Istén) akaratá volt.

Amikor fiát [a császárt] el akarta küldeni, hogy a nevezetes istenség szentelyében imádat tegyen, jóslást tartatott. [hogy megtudja], kit kellene kísérőként vele küldeni. A jóslásban a sors Ake-Tau-No-Mikora eset.

Akkor [a császárt] azt parancsolta: *Ake-Tau-No-Mikonak*, hogy így mondjon istenítéletet: "Ha ennek az istenségnek az imádatá által [kívánságunk teljesítésére] valóban jel mutatkozik, akkor ezen *Sagi-Su-No-Ike* partjának fán tanyázó génnek varázsszavamra essenek le!"

Amint [Később] így szólott, a varázslat-érniette génnek a földre estek és kimmáltak. Majd ismét szólott: "Varázslatom által keletre életem!" Es akkor ezen varázslat által újból éltek.

Ez követően egy az *Amakasi-No-Sókin* (? Édes Tölgyfa-Szeg) álls szétes levele [?] medve-tölgyet varázslata által elszáratott, majd újból varázsolva elevenné tette.

¹⁰⁶ Ujabb példája a *nepi* fantázia helynévmegvarázslatának.

Ezért *Ake-Tau-No-Miko* a *Yamato-Pa-Siki-Tomi-Toyo-Asakura-No-Ake-Tau-No-Miko* (?) Yamato, ... Siki, Tomi, Bőse-ges Asakurai Hajnal-Fölteszés (Herceg) nevet nyerte.

Azán a két [kválasztott] herceget, *Ake-Tau-No-Mikonak* és *Uinakami-No-Mikonak* [a császár fivával való] útak indulása előtt jóslás által ezt tudák meg: "Ha a *Narai* kapun [azaz: hágon] mennek át, bennél és vakokkal találkozhatnak, ha az *Opo-Sakai* kapun mennek át, ugyancsak bennél és vakokkal találkozhatnak; csak a *Kii* mellék-kapu szerencsés."

Igy indulnak el és minden helyen, amelyen meghiemenek, *Pomui-Bet* létesítetnek.¹⁰⁶

84. FEJEZET: A zöldleveles "hegy" (awo-ba-yama)

Elértek *Idumoba*. Betégerzén a nagy istenség [*Idumo-No-Opo-Kami*] imádatát [a székhelyre] visszatérőben voltak s eközben a *Pi* nevű folyó közepén heja-rajtahegyről fából hídak készítették,¹⁰⁷ [majd] ideiglenes szállást [építettek és] ajánlottak fél [a néma hercegnék] és engedték, hogy pihenjen.

Abban az időben *Kipsa-Thr-Mi* (Kipsai [?] Szellem), az *Idumoi* urak őse a folyó lemehbi szakaszán díszletesül zöldleveles "hegy"-et rakott.¹⁰⁸

Mídon ékét akarták [a néma hercegnék] nyújtani, az így beszélt: "Ami odalent a folyóban zöldleveles hegyhöz hasonlít, hegynek látszik ugyan, [de a valóságban] nem hegy: talán annak a papnak a szertartási helye, aki az *Idumo*-beli *Ipo-Kuma* (Szikla-Szeglet) [közéleiben lévő] Soi szemlélyben *Asi-Para-Siko-Mo-No-Opo-Kaminak* szolgál?" [Így] érdeklobott.

¹⁰⁶ Ezek nyilván fogadalmi létesítések voltak.

¹⁰⁷ A "heja-rajtahegyről fa" (*awo-ba-yama*) fektete [a] kifejezés kapcsán érdekes megfigyelni, hogy az oszjak (Chani) Hőseinek 2. kötetének 90. és 104. l.-in a következő olvasható: "A nem rég épült kérész vöröstenyéből ácsolt váross..." A kéregek a törzsön hagyás a gyakorlati életben arra való, hogy a gyors szállítás okozza reprodukciós megakadályozzák. Lehet, hogy régen a kéregek megfigyelésének kultikus jelentősége volt.

¹⁰⁸ Ez a "hegy" természetesen csak nagy halom volt, de kultikus jelentősége lehetett.

Hangját hallva és [szája mozgását] látva a kísértéüll és szolgálatára rendelt hercegek örvendeztek. A fenséges herceget az *Adimasa-No-Naga-Po-No-Min*-ben (Bételidőfa [?] Bételpálm) Nagy Levelel[iből való] Szentély) lakatták és gyorsfutárak küldték [a császárhoz].

Akkor a herceg egy éjszakán át *Pi-Naga-Pimevel* (?) Pii Nagy [?] Hercegnő) halt. Amikor [reggel] lopva rápillantott, az hatalmas kgyő [alakjában] volt.

Ezt látva [a herceg] megremült és elfutott. *Pi-Naga-Pime* pedig megsértődött, majd fényt vetve a tengeri merőkre csónakon [haladva] üldözte. A herceg meg [kísértőivel együtt] mindinkább félt és csónakját hegyek hagón át vonszolva menekült fenséges lakása felé.¹⁰⁹

Akkor [a korábban az unklukó székhelyére menekült gyorsfutárokl] jelentést téve így szólnak: "Mert imáda [vagy: imadtuk] a nagy isienséget, a fenséges herceg most beszélni képes. Ezért térünk mi vissza!"

Akkor a császár örvendezett. *Unakami-No-Mikot* viszaküldte azzal a parancssal, hogy szentélyt építsen.

Később a császár – a herceg [győgyulását] miatt – a következő szolgáló csoportokat [be] létesítette: *Totori-Be* (Madar-Fogók Népe), *Tori-Kapi-Be* (Madar-Nevetlő Nép), *Pomudi-Be*, *Oro-Yu-Me* (Idősebb Fürtető Nők) és *Waka-Yu-Me* (Fiatalabb Fürtető Nők).¹¹⁰

85. FEJEZET: Pibasui Hercegnő (Pibasui-Pime)

Az [elhuny] császárnő szavai szerint [a császárl] magához rendelte *Miti-No-Utsi-No-Miko* összesen négy lányát, névszerint *Pibasui-Pime-No-Mikot*, *Oto-Pime-No-Mikot*, *Uta-Kori-Pime-No-Mikot* (Dala-Sikerül Hercegnő) és *Mao-No-Pime-No-Mikot*. – Mégis csak kettőt tartott magánál: *Pibasui-Pime-No-*

¹⁰⁹ A kgyővő vált lany története annyira lazin lügg össze az egészszel, hogy csak érdek és beoltdatásnak tekinthető. Philipp (222) úgy vélt, hogy *Pi-Naga-Pime* a későbbi divatossá vált ún. *Dzjóji*-mesékben gyakran szereplő *Kyo-tome* "kgyő-kisasszony" átalakja.

¹¹⁰ Az unklukók, s öket utánaova más nagy végyonú arisztokraták, az isztéknek tett fogadtatomból vagy valakire való emlékezés megörökltése végett létesítettek ilyen telepítéseket.

Mikot és *Oto-Pime-No-Mikot*, míg a két fiatalabb hercegisasszonyt viszaküldte hazájukba, mert csúnnyak voltak.

Akkor pedig *Mao-No-Pime* megalázottságában így beszélt: "Egyazon méhből [parv] születetl novérek közül csunya különök miatt minket küldtek haza. Hamarosan megúdlak a környékből falvaki Ó, mily szégyenletes dolog ránk nezevl" És amikor a *Yamasiro*-beli *Sagaraba* étek, aztlhal próbált öngyilkos lenni, hogy egy fa ágára akasztotta magát.

Ezért hívták azt a helyet *Sagar-Kinek* (Leolágás-Fa). Manapság *Sagaraka* a neve.

Amikor *Oto-Kumba* étek, végül úgy halt meg, hogy mely vízbe esett.

Ezért nevezték azt a vidéket *Oh-Kumink* [oh 'essé']. Manapság *Oto-Kuni* a neve.¹¹¹

86. FEJEZET: Tadinna Védője (Tadinna-Mori)

Egy napon a császár *Tadinna-Mor*t, a *Myuakei* nemzest ösét *Toko-Yoha*¹¹² küldte, hogy az örökké illatozó fa gyümölcséből vigyen [a székhelyre] vissza.

Tadinna-Mori végül is eltervezetl abba az országba és szedett annak a fának a gyümölcséből: nyolc leveles ágat és nyolc leveletlen ágat [vitt magával].¹¹³

De időközben meghalt a császár.

Akkor *Tadinna-Mori* eloszlván [a kötegeket] négy leveles és négy leveletlen ágat a császárnőnek ajánlot fel. [másik] négy leveles és négy leveletlen ágat a császár sírja bejáratában helyeztet el. És magásra emelve azon fa gyümölcsét jájongott kiáltván: "Magammal hozva *Toko-Yo* örökké illatozó fának gyümölcsét eljöttem, hogy alázattal szolgáljalak!" Végül is jajongás és sírás közepette meghalt.

¹¹¹ A *Saguri-Ki* és az *Oh-Kuni* helynevek nyilván népetimológias eredetűek.

¹¹² A japán magyarázatok szerint (Philipp 226) ezen esetben nem örökké tartó hont vagy túlvilág a *Toko-Yo* név helyes értelmezése, hanem talán tündérország, valamely útvoll sziget, amelyről mesék kettngyűlt egzotikus nővényzete miatt.

¹¹³ A magyarázatok bizonyítatlanok a "leveles ág és a 'leveletlen ág' tekintetében. Talán a narancsok két fajáját különböztették így meg, amikor erőben levő gyümölcs volt rajtuk?

Azon Örökké illatozó fa gyümölcse a mai *tari-bana*.¹¹⁴

Ez a császárt 153 évig élt. Sijga a *Sugapara*-beli *Mi-Ti-Non* (Mi-Tai Mező) van.

Phasiu-Pine-No-No-Mikoto császármű [halála] idején [inkább: után] létesítette az *Isiki-Tukuri-Beji* (Ködörpórsó-Készítő [Nép]) és a *Pamisi-Bet* (?) Hálótartak Szobrocskáit Készítő Nép).

Ez a császármű a *Saki*-beli *Terama* sírban fekszik.

87. FEJEZET: Keikó tennő (Keikō-Tennō)

Opo-Tarasi-Piko-Osivo-Wake császárt [= Keikō tennő] a *Makimuki*-beli *Pisiro* palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császárt *Parima-No-Inabi-No-Opo-Iratumet* (Parimai Inabi Idősb Azonvérti Hercegnő) vette feleségül, aki *Waka-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko* (Ifjú Viézt Kibi Herceg) leánya volt; *Waka-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko* a Kibi nemesek őse.

Ebből a házasságból születtek: *Kusi-Tumu-Wake-No-Miko* (?) Kusi-Tumui Ifjú Herceg, majd *Opo-Usu-No-Mikoto* (Idősebb Mo-zsár Herceg), majd *Mo-Usu-No-Mikoto* (Ifjabb Mozsár Herceg), másik néven *Yama-To-Wogua-No-Mikoto* (Yamatoi Ifjú Férfit Herceg), majd *Yamato-Neko-No-Miko* (Yamatoi (?) Föld-) Sarf Herceg, majd *Kamu-Kusi-No-Miko* (Isteni Csodás Herceg). (öt fűt).

Feleségül vette továbbá *Ya-Saka-No-Iri-Biki-No-Mikoto* lányát, *Ya-Saka-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Yasakai... Hercegnő) E házasságból születtek: *Waka-Tarasi-Piko-No-Mikoto* (Ifjú Teljes Herceg), *Ipoki-No-Iri-Biko-No-Mikoto* (Ipokii... Herceg), *Osi-Wake-No-Mikoto* (?) Uralkodó Ifjú Herceg) és *Ipoki-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Ipokii... Hercegnő).

Egy másik feleségetől született *Toyo-To-Wake-No-Miko* (Bő-séges (?) Ajtó Ifjú Herceg) és *Nu(-na)-Siro-No-Iratume* (Nu(-ma)-Siroi Azonvérti Herceglány).

Egy másik feleségetől születek: *Nunaki-No-Iratume* (Nunakii Azonvérti Herceglány), utána *Kogo-Tori-Pine-No-Mikoto* (?) Illatos Jó Herceglány), utána *Waka-Ki-No-Iri-Biko-No-Miko* (Ifjabb Kii... Herceg), majd *Kibi-No-Ye-Piko-No-Miko* (Kibii Idősb Her-

ceg), majd *Taka-Ki-Pine-No-Mikoto* (Takakii Herceglány), majd *Oto-Pime-No-Mikoto* (Ifjabb Herceglány).

Feleségül vette továbbá *Pimuka-No-Mi-Pakasi-Bimet* (Pimukai Kard Hercegnő). E házasságból lett *Toyo-Kuni-Wake-No-Miko* (Bőséges Ország Ifjú Herceg).

Feleségül vette továbbá *Inabi-No-Opo-Iratume* [= *Parima-No-Inabi-No-Opo-Iratumet*] hugát, *Inabi-No-Wake-Iratumet* (Inabi Ifjabb Azonvérti Hercegnő). Tőlük született *Ma-Waka-No-Miko* (Zsenge Ifjú Herceg) és *Pika-Prio-No-Opo-Ye-No-Miko* (?) ... Idősb Herceg)¹¹⁵

Feleségül vette továbbá *Kaguro-Primet* (Hajja-Fekete Hercegnő), aki *Sumu-Pro-Ouo-Naka-Tu-Piko-No-Miko* (?) Uralkodó Azonvérti Idősb Középső Herceg) leánya volt; *Sumu-Pro-Ouo-Naka-Tu-Piko-no-Miko* [pedig] *Yamato-Takera-No-Mikoto* déd-unokája volt.¹¹⁶ E házasságból született *Opo-Ye-No-Miko* (Nagy Idősb Herceg).

Ezen *Opo-Tarasi-Piko* császárt minden gyermeke közül huszongy van feljegyezve, ötvenkét meg nincs. Összesen nyolcvan gyermeke volt.

Közülük három herceg: *Waka-Tarasi-Piko-No-Mikoto*, *Yamato-Takera-No-Mikoto* és *Ipoki-No-Iri-Biko-No-Mikoto* a trónörökös [pi-tugi] címet viselte. A többi hetvenkétet a császárt a különöző országreszekben, mint helyi előkelőséget helyezte el.

Az uralkodás *Waka-Tarasi-Pikora* szállt.

Mo-Usu-No-Mikoto hódolhatta az engedetlen istenségeket és a lázadó férfiakat mind a keleti, mind a nyugati részekben.

Továbbá *Kusi-Tumu-Wake-No-Miko* a *Mumui* nemesek őse lett.

Továbbá *Opo-Usu-No-Mikoto* a *Morii*, az *Opoi* és a *Simudai* nemesek őse lett.

Továbbá *Kamu-Kusi-No-Miko* a *Kii Saka-Be* (Bor[készítő] Nép) és az *Udai Saka-Be* nemeseinek őse lett.

Továbbá *Toyo-Kuni-Wake-No-Miko* a *Pimukai* urak őse lett.

¹¹⁵ A sorrend következtelen.

¹¹⁶ Amint Philippi is megjegyzi (229. l.), unoka a helyesebb rokoni fők – Iha nem valamilyen nevesztetés vagy egyéb hita eszt, akkor azaz a furcsa helyzetet állunk szemben, hogy Keikō császár saját úknokáját vette feleségül.

¹¹⁴ A *tari-bana* szó fordítása mandarin marancié (*Citrus nobilis*).

88. FEJEZET: Idősebb Mozsár Herceg (Opo-Usu-No-Mikoto)

Egy szer a császár meghalván, hogy *Opo-Ne-No-Mikonom* (? Idősb Sarj Herceg) a *Minoi* urak ősenek lányai: *Ye-Pime* és *Oo-Pime* gyönyörűek, elküldte fiát, *Opo-Usu-No-Mikoto*-t, hogy [a császári székelyre] rendelje őket. De a kitűdött *Opo-Usu-No-Mikoto*, ahelyett, hogy félvite volna őket [ajánlhoz], helytelenül mindkét lányt maga vette el. Továbbá két másik lányt keresett és ezeket hamisan azon *Ye-Pime* és *Oo-Pime* neve alatt ajánlotta fel.

A császár megtudta, hogy másik lányok. Gyakorta hosszán nézett rájuk, de sosen egyesílvén velük gyötrelmet okozott nekik.

Opo-Usu-No-Mikoto a feleségül vette *Ye-Pime*-vel *Osi-Kuro-No-Ye-Piko-No-Mikoto* (? Osi-Kuroi Idősb Herceg) nemzete. Ez a *Mino*-beli *Uresini* nemesek őse. Feleségül vette továbbá *Oo-Pime*-t, és ebből a házasságból lett *Osi-Kuro-No-Oo-Piko-No-Miko* (? Osi-Kuroi Ifjabb Herceg). Ő lett a *Mogerei* nemesek őse.

Ezen utalkodás idején létesült a *Ta-Be* (Szántótlód Nép), az *Aduma*-beli *Ápai* kikötőt is akkor építették; továbbá akkor létesítették a *Kasipade-No-Opo-Tomo-Bet* (Szakács Nagy Tömeg Nép), a *Yamato-No-Miyu*-ket (Yamatoi Fenséges Eleleml[raktár]) vala-mint a *Sakate* [nevű] vízfürdőt, bambuszt ültetve partjára.

89. FEJEZET: Ifjabb Mozsár Herceg (Wo-Usu-No-Mikoto)

A császár így szólt *Wo-Usu-No-Mikoto*-hoz: "Mért van az, hogy bátyád nem jön a reggel és est nagy étkezésekre? Személyesen emlékeztetd [köteleességre] és tégy nem szemrehányást!"

Miután a császár így beszélt, öt nap elcitt és [*Opo-Usu-No-Mikoto*] még mindig nem jelent meg.

Ezért a császár ezt kérdezte *Wo-Usu-No-Mikoto*-t: "Mért nem jön bátyád olyan régóta? Talán még nem figyelmeztetted?"

Akor a herceg így válaszolt: "Már figyelmeztentem!"

A [császár] ismét kérdezte: "Hogyan figyelmeztetted?"

Erre az így felelt: "Reggel, amikor az ámyékszekre ment, rá vártam, megragadtam, összerúztam, tagjait kitéptem, majd gyékény takaróba csavarva elhajítottam!"

Akor a császár a herceg szíjait, féktelen természeté miatt megemlít és így szólt: "A nyugati részeken van két *kumaso* "üthöngő"¹¹⁷. Lazadó, tiszteletlen emberek. Fogd meg [azaz: öld meg] őket!" Így szólván elküldte.

Akor [*Wo-Usu-No-Mikoto*] szemöldökéig érő haja feje tetején meg össze volt köve.¹¹⁸

Nagyonétől, *Yamato-Pime-No-Mikoto*!¹¹⁹ [női] ködmönt és szoknyát kapott. Ruhája öblébe tört rejtve indult útjára.

Miután a *kumaso-Takeru* (Kumaso Vitéz[ek]) [nevű testvérek] szállásához ért, azt látta, hogy harcosait azon szállás körül három sorban barlang-lakásokat készítettek. "Házavaiást ünnepe-lünk!" – így kurjongattak és zsivajogtak, miközben áldomásra ké-szültek.

[*Wo-Usu-No-Mikoto*] pedig a környéken sétált és az áldomás napjára várt.

Amikor az elérkezett, összekötött haját lányok hajviseléséhez hasonlóra fésülte és leeresztette; nagytenje ködmönt és szoknyáját magára vette és egészen lányos külsejűvé válva az asszony-nép közévegyült s maris bent volt [az áldomás helyett szolgáló] barlangban.

Akor a két *kumaso-Takeru*, bátyó és öcs, ezt a lányt látva szerelmeml vágyakozott [érte]; maguk közé ültették, és szeretle-mül dárióztak.

90. FEJEZET: Yamatoi vitéz Herceg (Yamato-Takeru-No-Mikoto)

Amikor az áldomás tetőponjára ért, [*Wo-Usu-No-Mikoto*] öbléből elővetve törtet, majd megragadva az [idősebb] *kumaso* fő-nők ruhájának nyakszegélyét a tört áldótte [áldozata] mellett.

A fiatalabb főnök ezt látva és meglepetten kifele menekült.

¹¹⁷ Két fivérrel, a *kumaso* (övé, *kumasso*) nép vezetőitől van szó. A "üthöngő"-ként fordított *takeru* szó *Yamato-Takeru* nevében is szerepel.

¹¹⁸ Azaz meg egymasknak számozt.

¹¹⁹ *Yamato-Pime-No-Mikoto* az *Ise*-ben épített nagyon híres személyi papnője volt és *Ama-Terasu-Opo-Mikami* szolgáta.

[*Wo-Utsu-No-Mikoto*] üldözte és a [partangból kivívó] lépcsőzet alján elérte; hátát [azaz: hátát borító ruháját] megragadva a tört ütépből szűrta.

Akkor a *kumaso* főnök így beszélt: "Ne mozdítsd a tört! Valamit mondani akarok!" – [*Wo-Utsu-No-Mikoto* ellene] a földre nyomva [egy kis időt] engedett neki.

Akkor [a fiatalbb főnök] így szól: "Ki vagy, uram?"

Erre [*Wo-Utsu-No-Mikoto*] ezt felelte: "A *Psiryo*-palotában lakó és *Opo-Ta-Sima-Guni* (Nagy Nyolc-Sziget-Ország) fölött uralkodó *Opo-Tarasi-Piko-Osiro-Make* császár fenséges fia vagyok s nevem *Yamato-Wogua-No-Miko* [Aiyám] hallván, hogy ti, *kumaso* főnökök, lázadók és tisztelenek vagytok, ide küldött engem, hogy végezzek veletek!"

Akkor a [fiatalabb] *kumaso* főnök így beszélt: "Való igaz! A nyugati részeken nincs több olyan vitéz, aki felülmúl minket. Ezért fenséges nevet ajándékozik neked. Illó, hogy mostantól fogva, mint *Yamato-Takeru-No-Mikoto* (Yamato Vitéz Herceg) dicsősítsenek!"

Amikor e szavait bevégezte, [*Wo-Utsu-No-Mikoto*] mint érettségtét fölhasította és megölte.

Attól az időtől fogva azáltal dicsérték, hogy a *Yamato-Takeru-No-Mikoto* névvel illették.

[A császári székhelyre] visszatérése közben a hegyek, folyók és tengerszorosok [vagy: tengerbőlök] isenert is [szóval vagy tette]l mind megbéktette.¹²⁰

91. FEJEZET: Az Idumoi vitéz (*Idumo-Takeru*)

Így ment *Idumo* országrészbe is. Szándéka az volt, hogy *Idumo-Takeru* megöl.

Ertékeése után tüstént barátságot kötött [azaz: színel] vele. Aztán titokban fölgyfából kardtánczató készítet, oldalára kötötte, majd együtt fűrdött [*Idumo-Takeruval*] a *Pi* nevű folyóban.

¹²⁰ Ugy látszik, hogy *Yamato-Takeru* főként azáltal béktette meg a háborgó törszöket, hogy vezetőiket részben csellel s tette, részben meg szóval lecsendesítte. Küldetésének a *Kodzsiki* vallásos jellegű tulajdonság.

Később *Yamato-Takeru-No-Mikoto*, elsőnek lépén ki a folyóból, azt a kardot kötötte fel, amelyet *Idumo-Takeru* oltott és tett le magáról. Ezt követően így szól: "Csere!ünk kardot!"

Erre *Idumo-Takeru* [is] kilépett a folyóból és felkötötte *Yamato-Takeru-No-Mikoto* hamis kardját.

Akkor *Yamato-Takeru-No-Mikoto* ilyen ajánlatot tett: "Rajta, mérjék össze kardjainkat!"

Mídon kardját ki-ki kirántotta volna, *Idumo-Takeru* a hamis kardot nem bírta kivonni.¹²¹

Akkor pedig *Yamato-Takeru-No-Mikoto* kivonta a magáét [azaz: amely akkor oldalán függött] és levágta *Idumo-Takeru* utáná ezt a dalt énekelte:

Felhős *Idumo*-ország
Vitéz urának kardja, a!l
Folyondár van rajta bőven,
Az dicsíti a hűvelét ...
Haj, de nincs való pengéje!

Így elsőporvén [a lázadéka]l és rendbe igazítván [az országrészeket] visszatért a székhelyre és jelentést tett [ajánlának].

92. FEJEZET: Magyalfából való nyolcölcs dárda (*pipinagi-no-ya-piro-poko*)

Abban az időben a császár ismét parancsot adott *Yamato-Takeru-No-Mikoto*nak mondván: "Hódítsd meg és béktsd meg a vad isteneket és a lázadó embereket a keleti részek tizenkét tartományában!" Vele küldte a Kibui nemzets *Mi-Suki-Tomo-Mimi-Take-Piko* (?) Misukii [Néple]l Uralkodó Vitéz Herceg) nevű ösét és egy nyolcölcs magyalfá-dárdát adott át [fiának].

Ez, miután a parancsot megkapta, elindult. Bement az *Ise* Nagy Istennő [*Amaterasu-Opo-Mi-Kami*] szentélyébe és leborulva imádkozott benne.

Aztán így beszélt magyénjéhez, *Yamato-Pime-No-Mikoto*hoz [aki ott papnökként szolgált]: "Bizonyára azért van ez, mert a csá-

¹²¹ A kardtánczának meg csak lapengéje sem volt, de külseje folyondár-mimikákkal úgy volt díszítve, mint *Yamato-Takeru* igaz kardját.

szár korai halálomat akarja. Hiszen, miután elküldött, hogy a nyugati részek gonosz embereit megöljem, ahg jertem vissza la székhelyre], most soroz néköl újól kiküld, hogy hódítam meg a keleti részek tizenkét tartományának gonosz embereit Ezért úgy vélem, ó bizonyosan azt gondolja, hogy [egy] hamar meghalok!”

Amikor keseregye és sirva elindult, *Yamato-Pime-No-Mikoto* nekiadta a *Kusa-Ngi-No-Tu-Kurugi* (= *Kusa-Nagi-No-Tapi*) (Fű-Kaszáló Kard); továbbá egy tiszteltemelő zsakot nyújtott át neki így szólva: “Ha veszélybe jutsz, oldd meg ennek a zsaknak a száját!”

[A herceg] azán elert *Wopari* országrészbe és bement *Miyazu-Pime* (?) Palotán Hercegnő) házába, akit a *Wopari* urak ósanyjúként tisztelnek. Nyomban feleségül akarta venni, de megmondolva a dolgot úgy döntött, hogy visszatértekor veszi majd el. Eljegyezve elment a keleti országrészbe.

Meghódította és megbékítette a hegyek és folyók valamennyi vad istenségét és a lázongó embereket.

93. FEJEZET: Az Égés-Kikötő (Yaki-Du)

Amikor a *Sagamu* [= *Sapami*] nevű országrészbe érkezett, azon föld ura hazugul így beszélt hozzá: “Ébhen a fenyőben nagyító van, és a benne lakozó istenség szerbölt vad!”

Akkor [*Yamato-Takeru-No-Mikoto*] a fenyőbe ment azon istenség látására. [*Sagamu*] ura azokközben a fenyőt meggyújtotta. [*Yamato-Takeru-No-Mikoto*] ráeszmélt, hogy becsapják. Kinyitotta a nagyenyje, *Yamato-Pime-No-Mikoto* által neki adott zsakot, belenézett és tűz-csiboló szerszámot [*pi-uti*] lát benne. Akkor [varázserejű] kardjával először lecsapódta [maga körül] a [magasra nőit] füvet [*kuso*] ¹²², azán tűztűt szerszámával tüzet gerjesztett, majd ellen-tűzet gyújtva [maga körül és a másikat] így megállítva] megmenekült. Azán visszatért [oda, ahol a fenyőbe indulásakor volt].

¹²² Ez volt az a nevezetes, varázserejű kard, amelyet a sírkany farkának halált *Poyu-Sica-No-Mo-No-Mikoto* (1. a 19. F.-ei) A *Kusa-Ngi-No-Tari* (Tűlvegisztéle kard) nevű éppen *Yamato-Takeru* csodálatos megmenekülésével függ össze.

Mind levágta és elpusztította azon országrész vezető embereit, elégetve őket. Ezért nevezik azt a helyet a mai napig *Yaki-Dinak*. Amikor onmt tovább ment és átkelőben volt a *Pasiri-Midu* (Siető víz) nevű tengerszoroson, azon átkelőhely istene [olyan magas] hullámokat kellett, hogy azok a csónakot hányták-vetettek, úgyhogy nem birt haladni.

Akkor *Yamato-Takeru-No-Mikoto* császármű-telezése, akinek neve *Oto-Tairabang-Pime-No-Mikoto* (Ifjabb Natanus Hercegnő) volt ¹²³, így szölte: “En velem magam a tengerbe a fenséges gyermek [azaz: fegyver] helyett. Illo, hogy a fenséges gyermek befolyezze küldetését, és visszaterve jelentést tegyen tola!”

Mielőtt a tengerbe lépett, nyolc réteg gyékényszőnyegét, nyolc réteg bőr-szőnyegét [azaz: szőnyeg helyett szolgáló állatbőr] és nyolc réteg selyemszőnyegét terítették a hullámok tetejára, ó pedig azokra ereszkedett le – Azt követően a háborgó hullámok maguktól megnyugodtak, a csónak meg haladhatott.

Akkor a császárnő ezt énekelte:

Sagamu-ország kis síkján,
Dombkoszorúza fenyőn
A tűz lángjai közti álltam
S keresetlek, ó, szerelmem! ¹²⁴

Hét nap múlva a császárnő fűszjét partra vetette a tenger. Azonnal elvitték, majd fenséges sírt készíttettek és abba helyezték.

94. FEJEZET: Az Asi-Gara-Domb (Asi-Gara-No-Saka)

[*Yamato-Takeru-No-Mikoto*] onmt beljebb hatolt és kivétel nélkül meghódította a lázadózó emsikeit ¹²⁵ és megbékítette a hegyek és folyók vad istenét.

¹²³ Nincs tudomásunk arról, hogy *Yamato-Takeru* a császári címet elnyerte s ezáltal *Oto-Tairabang-Pime-No-Mikoto* valóságban császárnővé lehetett volna. Talán csak a hős övező képzeletben lett az. De 1. a 132. jegyzet.
¹²⁴ Ez a dal aligha szerves része a történetnek, hiszen a tűz elbőli leírása kapcsán nem szerepelt sem fenségség, sem más női szerény.
¹²⁵ Lewin idézett munkája szerint (29. 1.) az aktori Japán északi-keleti részén élő, emsiri (fésőbb *emisi*, *sn* = *m*, *s*) nevű emlegetett nép egy „primatív urál-aijai” népnek az apók elvétel történt keveredésből származhatott.

Később, amikor hazafele ment az *Asi-Gara-Saka* lábához ért és éppen elejétől fogyasztotta, azon domb istene fűhöz özte [vagy: szarvassá – *sida*] változva odament és előtte megállt. Akkor [*Yamato-Taken-No-Mikoto*] egy az étkeséből megmaradt potó-hegyma-darabbal rá várva megcsapta. Szemét találta el s az meghalt.

Ezt követően felment a dombra és [azon állva] bankodott, háromszor így sóhajta: "Haj, én feleségem! [*Aduma-pyryu*]" – Ezért nevezik azt a földet *Adumának*.¹²⁶

Azán abból az országrészből [a hegyeken] átkelve *Kapiba* jutott. Amikor a *Saka-Wori* (Domb-[-?]) Hajlat) nevű palotában tartózkodott, ezt énekelte:

Hány éjszakát aludhatunk,
Mióta *Nipi-Bayri* és
[Jó] *Tuban* áthaladtunk?

És akkor egy öreg ember, aki [éppem] a tüzet ápolta, befeljezősköppen ezt énekelte:

Megolvastam a napokat:
Kilenc az éjszakák száma,
De tíz let a napok száma!

[*Yamato-Taken-No-Mikoto*] dicsérette az öreget és *Adumai* úrra [*kuni-no-myanoko*] nevezte ki.

¹²⁶ Az *Aduma* országrész nevének magyarázata egészen más. Benne az *adu* rész *asu* ~ *asa* hangképzéssel összefüggő, napkelet, derengés' és *ma*, köz, földterület' szavak az összetevők. *Aduma* a régi fővárosokból, *Narai*-ól és *Kyoro*-ól keletre fekvő pontonban meg nem határozott terület neve volt. Nyilván *Aduma* minijára alakultak pl. a következő földrajzi neveket: *Parima*, *Yenoma*, *Sojama*, *Tadima*, *Tanagima*, *Teruma*, *Kiduma*, *Tasima*, *Asaduma*, (?) *Tema*, *Mi-Ma*, *Samema*, érdekes ezeket párhuzamba állítani a finnországi *Pohjannma-Ma* P-föld (ma modern alak, *ma* a régi), *Soroma*, *Hama-Ma* stb. terület-neveket, továbbá Észországi *Jusel-Ma*, *Wes-Ma* stb. neveit, továbbá a *Ma* terület-nevet a *Tiesegda* alko, ill. a *Sieszola* közepes folyása mellett, továbbá a *Pecora-Ma* és *Izo-Ma* terület-neveket a züricheni földjen I. Décsy 26, 67, 121-3).

95. FEJEZET: Palotai Herecgnő (*Miyazu-Pime*)

Abból az országrészből *Simano* földjére kelt át. Legyőzven *Simano-No-Saka-No-Kamit* (Ja) *Simano Hagó* (Istene) visszatért *Woparba*. *Miyazu-Pime* házába tért, akivel korábban eljegyezte magát.

Később, miközben [a herceg] fenséges ételt szolgáltatja fel, *Miyazu-Pime* egy nagy boros [azaz: borral telt] serleget nyújtott feléje. De *Miyazu-Pime* ruhája szegélyéhez mensinációs vér-tapadt. [*Yamato-Taken-No-Mikoto*] ezt észrevette és így énekel:

Tökformájú a *Kagu*-Hegy,
A menyei tündöklő hegy,
Átrepült hatyumadár,
Nyaka hajlott, mint a sarló.¹²⁷

Puha, vékony karjaidat,
Hajlékony kis karjaidat
Akartam én átkarolni ...

Rajtuk kívántam nyugodni
Es teveled egyesülni!

De lám, ruhádnak szegélyén
A hold vörös arca virít!

Miyazu-Pime pedig válaszként ezt énekelte:

Fenséges fia a napnak,
A magas menyei napnak!
Békén kormányzó nagy uram,
Jönnék és mennék az évek,
Újulnak a hónapok is ...
Haj, De való! Csoda-e hát,
Ha külső ruhám szegélyén,
Míg uramra várva vártam,

¹²⁷ Az utolsó két sor értelmezése nagyon kétséges.

Felümt a hold vörös arca?

96. FEJJEZET: Ibuki-Hegy (Ibuki-No-Yama)

Azán egyesültek.

Később [Yamaio-Takern-No-Mikoio] fenséges kardját, a Kusar-Nagi-No-Turigt. Miyazi-Pime házában hagyva elment, hogy az Ibuki-No-Yama istenségét megölje.

Akkor ezt mondta: "Emek a hegynek az istenséget egyszerűen pusztá kézzel Ötön meg!"

Midőn arra a hegyre felmenőben volt, az oldalban ökr nagy-ságú fehér vaddisznóval találkozott.

Akkor [Yamaio-Takern-No-Mikoio] kevélyen így szólt: "Aki magát eme fehér vaddisznóvá változtatta, csak azon istenség hírnöke lehet. Most még nem ötön meg, hanem csak visszafelé jövet!"

Ezt követően felment a hegyre. Akkor rettenetes jégeső zúdult le, s ez Yamaio-Takern-No-Mikoio gondolkodását összekuszálta.

Aki magát fehér vaddisznóvá változtatta, nem az istenség hírnöke volt, hanem az istenség maga, [Yamaio-Takern-No-Mikoio] azért zavarodott össze, mert [előbb] fennhéjázva beszélt.

Lementve a hegyről a Tamakurabei forráshoz ért. Míg ott pihen, elméje egy kissé megvilágosodott. Ezért nevezik azt a forrást *Wi-Some-No-Si-Midnak* [Eljelre] Ébredés Hűsítő Vize).

Amikor omét tovább vándorolt és a Tagii rétre ért, így szólt: "Szívem mindig az ég fele kívánt származni. Lábamon most járni is alig vagyok képes. Járásom vánszorgósi!" – Ezért nevezik azt a helyet *Taginak* [tagi-tagi-si (útja) girbe-gurba, hepe-hupás].

Omét egy kicsit tovább haladt. De mert nagyon fáradt volt, botot [Iuwe] használva lassan, nagyon lassan lépegetett. – Ezért nevezik azt a helyet *Iuwe-Takt-Zakanak* (Bot-Használó Domb).

Elérvén a *Wou-No-Sakiban* (Wotui Szeg) álló egyes fenyőfa tövéhez, [azt találta, hogy] az a kard, amelyet korábbi ott evése idején otthelyezett, nem vészett el, hanem még mindig helyén volt. Emiatt akkor ezt énekelte:

Egyenest *Wopari* felé

167

Néző egyes fenyő bátyáim!
Wou-Szegben állasz egyes
Fenyő testvér! Ha te ember
Volnál, kardom adnám néked,
Ha te ember volnál, ruhám
Adnám néked, fenyő bátyáim!

97. FEJJEZET: A Nobo-Rét (Nobo-No)

Omét tovább menve a *Mipe* nevű faluba ért és így beszélt: "Lábatam hasonlók a háromszoros gömbülthez, és nagyon-nagyon farradt vagyok!" – Ezért hívják azt a helyet *Mipenek* [mipe 'háromszor'].

Amikor omét tovább vándorolt és a *Nobo-Nohoz* ért, szülőföldjére vágyakozva ezt énekelte:

Yamaio! Országok feje!
Sorban egymáshoz simuló
Zöld hegyek koszorujában
Rejtjezel, te szívderítő!

Később még ezt énekelte:

Ti, akiknek életük marad,
[Szakítások] leveleket
A *Peguri*-Hegynék medvé-
Tőljeitől!¹²⁸ s hajlatokba
Tűzzétek, én gyermekeim!

Ezek szülőföld-vágyó dalok (*kuni-fvrosinobi-uta*).

Ismét énekelte:

¹²⁸ A 'medvetölgy' szó tiktorfordítása a *kuma-kasi* japán szóösszetételnek. Cham-berlain és Philippi *'bear-oak'* szót használ. Kinoshita *'wild Eiche'*-ként fordítja. – A második sorban vagy közelében a japán *taiani-kono* 'gyékény-szöveg' megfelelő kifejezést kellett volna elhelyezni. De mivel ez csupán töltő kifejezés, amely bizonyos helyezekben szokványosan jelent meg, itt pedig értelme szerint nincs semmivalója, Kinoshita példáját követve kihagy-tam.

168

Ó, mily kedves a szívemnek!
Hazám felől, otthonomból,
Felleleg felleleg után közelgel!

Ez „fél-ének” (*kata-uta*).¹²⁹ Betegsége azonközben nagyon súlyossá vált. Akkor ezt énekelte:

Aj, a lányak ágya mellett
Odahagyám jó kardomat,
Azt a jó kardomat! Hajjaaa!

Énekét bevégezvén elhunyt.

Azonmal gyorsútárókat küldtek [a császárhoz].

98. FEJEZET: Nyolc-Öles Fehér Lile (Ya-Piro-Siro-Ti-Dori)

Akkor *Yamato*-ban élő nejei és gyermekei mind leutaztak [a halál helyére] és megépíteték [azaz: megépíteték] fenséges sír-ját.

Hason csúsztak körbe a [sírhely] szomszédos sáros niszől-deken, miközben sírva így énekeltek:

Sáros földet¹³⁰ ríz-szárai,
Ríz-szárai között küszünk,
Körbe, vissza, nem másákné, mint
A jam-egyökér¹³¹ sok indája.

Akkor [*Yamato-Takenu-No-Mikoto*] nyolc ölnyi [?] lilevé változott, felszármazott a legbe [ame], majd a tengerpart felé repült.

¹²⁹ Azaz olyan, amelynek kb. ugyanolyan terjedelmű folytatását más énekl.

¹³⁰ A „sáros földet” kifejezéssel fordított *naduki-no-ia naduki* térsze nem egészen világos (*no* a genitívus jelölő szócska, *ia* föld), de a „sáros” fogalom bevonás jogosultnak látszik.

¹³¹ A jam-egyökér (*akoro-duru*) botanikai neve *Dioscorea quinquelobus* (Chamberlain 214).

Erre nejei és gyermekei, noha lábukat a bambuszszás szára vágta-lepte, fájdalmukat felvedve sírva utána rohantak.

És akkor így énekeltek:

Sás-mezőben, hasig sásban
Alig jutunk mi előre ...
Nem reputunk ám a légben,
Gyalog megyünk, bizony gyalog!

Amikor a tenger sós vízébe mentek bele [és benne haladtak], ezt énekeltek:

Tenger szélén hasig vízben
Alig jutunk mi előre ...
Mint folyómeder hínárja,
Mint a tengeret hínárja,
Inog-lebeg [a mi testünk].

Később, amikor [a madár] a tengeren át más partra szállt le, ezt énekeltek:

Aj, a tengerparti lile
A parttól nem megy ám el:
A partszegély mentén marad!

Ezen négy éneket énekeltek [*Yamato-Takenu-No-Mikoto*] te-metésekor. Es mind a mai napig császári temetés idején ezeket énekelik.

[A madár] azon országrészből tovaszállt és a *Kaputi*-beli *Sihben* ereszkedett le. Ezért ott [is] sírt készítettek [*Yamato-Takenu-No-Mikoto*-nak] és nyugalomra helyezték. Ezt a sírt *Sira-Tori-No-Mi-Pakenu* (Fehér Madár Fenséges Sírja) nevezik.

A [madár] azonban onnét is a magasba, emelkedett és tovaszállt.

Miközben *Yamato-Takenu-No-Mikoto* az országban hódítva körbejárt, a *Kumei* ispanok őse, akinek neve *Nama-Tuka-Pagi* (Hét Tenyér[ny]i) Lábszár) volt, kíséretében étiokfogóként állandóan szolgált.

99. FEJEZET: Yamato-Takeru-No-Mikoto leszámra-zottai

Ez a *Yamato-Takeru-No-Mikoto Isume* császárt leányát, *Putadi-No-Iri-Bime-No-Mikoto*t vette feleségül. E házasságból született *Tarasi-Naka-Tu-Piko-No-Mikoto* (?) Teljes Középső Herceg). (Egy fiú.)

Feleségül vette továbbá *Oto-Taibuna-Pime-No-Mikoto*t, aki a tengerte ereszkedett. Tőlük született *Waka-Takeru-No-Mikoto* (Ifjú vitéz Herceg). (Egy fiú)

Feleségül vette továbbá *Putadi-Pimet* (Putadii Hercegnő), a *Tika-Tu-4pumi-beli Yasui* urak ösénék. *Opo-Tamu-Wakenak* (?) Nagy Tammi Vitéz) lányát. E házasságból született *Ima-Yori-Wake-No-Mikoto* (Rizspalántaja Jó Ifjú Herceg). (Egy fiú).

Feleségül vette továbbá *Opo-Kibi-Take-Pimet* (?) Kibii Nagy Hősnő), *Take Pikonak* (Vitéz Herceg), a *Kibi* magasnak a hugát. E házasságból született *Take-Kapi-Ko-No-Mikoto* (Vitéz (?) Kapi-Koi Herceg). (Egy fiú)

Feleségül vette továbbá *Yamasiro-No-Kukuma-Mori-Pimet* (Yamasiro [-beli] (?) Kukuma-Morii Kisasszony). Tőlük született *Asi-Kagami-Wake-No-Miko* (?) Asi-Kagamii Ifjú Herceg). (Egy fiú.)

Egy másik feleségtől let *Okinaga-Ta-Wake-No-Miko* (?) Okinagai Ifjú Herceg).

Emek a *Yamato-Takeru-No-Mikoto*nak összesen hat gyerkeke volt.

Az utalkodás *Tarasi-Naka-Tu-Piko-No-Mikoto*ra szállt.¹³²

T továbbá *Ima-Yori-Wake-No-Miko* az *Inukamii* és a *Takebei* nemekc öse lett.

T továbbá *Take-Kapi-Ko-No-Miko* a kövecezők öséné vált: a *Samui-beli Ayai* nemekc, az *Isai* nemekc, a *Towoi* nemekc, a *Maai* nemekc és a *Miyadii* nemekc.

¹³² *Yamato-Takeru* nem mondta a történet, hogy valha is róma lepet volna, vagey hogy milyen palotából kormanyzott. Nem lehetetlen azonban (Philippi 253), hogy egy időben megszólalt az uralkodás, s az országban árteke hercegegek voltak, s egy ilyenben *Yamato-Takeru* uralkodott.

Asi-Kagami-Wake-No-Miko lett öse a *Kamukurui* nemekcnek, a *Woi*ni nemekcnek, az *Ipasiroi* nemekcnek és a *Pukitai* nemekcnek.

Továbbá *Okinaga-Ta-Wake-No-Miko* gyermeke volt *Kupi-Mata-Naga-Piko-No-Miko* (?) Kupi-Matai Nagy Herceg). – Emek a hercegeknek a gyermekei voltak: *Ipi-No-Ma-Kuro-Pime-No-Mikoto* (?) Ipi-Noi Fekete Hercegnő), *Okinaga-Ma-Waka-Naka-Tu-Pime* (Okinagai (?) Ifjabb Középső Hercegnő) és *Oto-Pime* (Ifjabb Hercegnő). (Három leány.)

A fennebb említett *Waka-Takeru-No-Miko Ipi-No-Ma-Kuro-Pimet* vette feleségül. Tőlük született *Sime-Iro-Opo-Naka-Tu-Piko-No-Miko* (?) Uralkodó Azonvéri Idősb Középső Herceg). – Ez a herceg az *4pumi-beli Siba-No-Irida* (?) Sibanói ... Férfi) lányát, *Siba-No-Pimet* (?) Sibanói Kisasszony) vette feleségül. Tőlük született *Kaguro-Pime-No-Mikoto* (Hajár-Fekete Hercegisasszony).

Opo-Tarasi-Piko császárt [= *Keiko tennō*] *Kaguro-Pime-No-Mikoto*t vette feleségül, és tőlük született *Opo-Ye-No-Miko*. (Egy fiú) – Ez a herceg féltestvéri hugát, *Sirokane-No-Mikoto* (Ezust Hercegisasszony) vette feleségül. E házasságból született *Opo-Nakata-No-Miko* (?) Nagy Nakatai Herceg), majd *Opo-Naka-Tu-Pime-No-Mikoto* (Idősb Középső Hercegnő). (Két gyermek.)

Ez az *Opo-Naka-Tu-Pime-No-Mikoto* volt *Kago-Saka-No-Miko* (Kago-Sakai Herceg és *Osi-Kuma-No-Miko* (Osi-Kumai Herceg) anyja.

Opo-Tarasi-Piko császárt 137 évig élt. Sírja a *Yama-No-Bei* út mellett van.

100. FEJEZET: Seimu tennō (Seimu-Tennō)

Waka-Tarasi-Piko császárt. [= *Seimu tennō*] a *Tika-Tu-4pumi-beli Sigei Taka-Ainapo* (Magas Lyukfő) palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Oto-Takara-No-Irumet* (Ifjabb (?) Kincses Azonvéri Hercegnő), a *Podumii* nemekc ösénék, *Take-Osi-Yama-Tari-Nének* (Vitéz Uralkodó Hegy-Lejtő [Hercegl] lányát vette feleségül. E házasságból lett *Waka-Nu-Ka-No-Miko* (Ifjabb (?) Mező-Elelem Herceg). (Egy fiú)

Takesi-Uti-No-Sukunet opo-mait-gimivé [fő udvari ember] téves segítségével kinevezte a nagyobb és kisebb országészek urait; továbbá megállapította a különböző országészek határát és kinevezte mind a kisebb, mind a nagyobb kertülete ispanjait [agatánsul].

Ez a császár 95 évig élt. A nyúl [ciklus] 2. éve 3. hónapjának 15. napján halt meg.¹⁵³

Sírja a *Saki*-beli *Tatanumi* mellett van.

101. FEJEZET: Chuai tennó (Chuai ... Tenna)

Tarasi-Naka-Iu-Piko az *Andoi Toyora* (?) Bőséges Oból) palotában és a *Takusi*-beli *Kasipi* nevű palotában élt és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Opo-Ye-No-Miko* lányát, *Opo-Naka-Tu-Pime-No-Mikot* (Idősb Középső Hercegnő) vette feleségül. Tőlük született *Kago-Saka-No-Miko* (?) Kago-Sakai Herceg) és *Osi-Kuna-No-Miko* (?) Osi-Kunai Herceg). (Két fiú)

Feleségül vette továbbá *Okinaga-Tarasi-Pime-No-Mikot*. Ettől a császárnőtől született *Pomnyu-Wake-No-Mikoto* (?) Imádó-Ház Ifjabb Herceg), majd *Opo-Tomo-Wake-No-Mikoto* (Nagy Védős Ifjabb Herceg), másik nevén *Pomuda-Wake-No-Mikoto* (?) Imádó-Föld Ifjabb Herceg) (Két fiú).

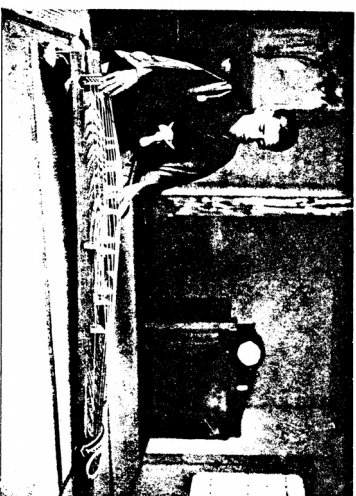
Hogy miért nevezték ezt a trónörököst *Opo-Tomo-Wake-No-Mikotonak*, annak oka ez: karán már születésekor olyan kímés volt, amely [az új idegének csapását felfogó] bört-vánkoshoz [tomo] hasonlított. Ezért adták neki azt a nevet. Ez által tudták, hogy már akkor ország[ok] felett uralkodott, amikor anyja méhben volt.

Ezen uralkodási időben létesült az *Ápadhi* palota-élelemtár [mitake].

102. FEJEZET: A Kasipi-palota jósló-helye (Kasipi-no-miya-no-sanpa)

Abban az időben *Okinaga-Tarasi-Pime-No-Mikoto* császárnő [időnként] révületben volt.¹⁵⁴

[Egy napon] a császár – a *Tukusi*-beli *Kasipi*-palotában lakozása idején – a kumasok földjének megfigyeltására kesszülve citárazott, míg a fő udvari ember, *Takesi-Uti-No-Sukune* a jósló-helyen tartózkodva az istenek akaratát kereste.¹⁵⁵

A klasszikus japán citera (Takano 1935)

[Akkor] a révületben levő császárnő így okította és utasította [a császárt]: "Nyugati fele van egy ország; abban az országhoz arany s ezüst kezdődik [azaz: majd azt leled]; mindenféle szem-

¹⁵⁴ Ez alkalmasint úgy értené, hogy mint sámánő máskor is révületbe esett, azaz az az istenek megszállotta lett. Amint a későbbiekben kitűnik, Koreával (helyesebben azzal a földdel, amelyet későbbi néven Koreának ismerünk) viselőndő háború közelgett (pontosabban: azt is tervezték), azért volt szükség a jósvendő megindására.

¹⁵⁵ A citera, a jóslóhely, az istenek akaratának keresése mind a sámánoknál emlékeztetnek. Emlékeztetnek, hogy az istenek akaratának megindására az obí-ugorok is sajátos hangszereket, a citera szótartályát meg. Valószínűsítésen az által beszélnék istenekkel.

¹⁵³ A kínai kalendárium 60 éves ciklusi szerint jelölték a történelem folyását a régi japánok is. A Kr.u.-115, 235, 295 és 355 valamilyen lelet az ide illő. Philippi (255, 1.) szerint Kr.u. 355 a legvalószínűbb évszám.

káprázatió csodás kincs bőven [van], azt az országot neked aján-dekozzuk."

Erre a császár így válaszolt: "Ha az ember [it] magas helyre megy fel és nyugatra tekint, nem lát országot [= földet]. Csak nagy tenger van [arra]!"

"Az istenek hazudtak!" – így szólván félreette a citerát s nem játszott többé, hanem hallgatótt.

De akkor az istenek, nagyon megharagudva, ezt mondták: "Ami azt az országot illeti, az egyáltalán nem arra való, hogy te utaloldjál fölötte! Téj az egy [irányba vivő] útja [azaz: vesszél el]!"

Akkor a fő udvari ember így beszélt: "Mélységes tiszteletem, félséges császárom! [Könyörgők], folytasd a citerázást!"

Erre a [császár] lassan magához húzta a citerát és kelleltlenül [nana-noma-ni] játszott rajta.

Kéves idő múltán a citera hangját nem lehetett hallani. És amikor fáklyákat tartottak fel és arcába világítottak, a császár már halott volt.

103. FEJEZET: Az országos nagy tisztítás (*kuni-no-opo-parapi*)

Akkor pedig elszömyedve és félelemmel telve ravatalozó személybe helyezték.¹³⁶

Az egész országra összegyűjtöttek a nagy engesztelő áldozat tárgyát [opo-nasi].¹³⁷

Felkutatván a bűnös kicsapongásokat: elevenen nyűvást, for-dított irányban nyűvást,¹³⁸ a rizsföldek öntözöd gátasainak lerom-bolását, a rizsföldek öntöző árkanak beemelését, [szent helyek] ürülékkel való beszemnyezését, vérfertőzést [inetsu], szülők és

¹³⁶ Mert a hirtelen meghalt császáron volt az istenek haragra, az udvar csak ide-iglenes ravatalozást rendelt el, s a holtsíctet sem meték császári sírba helyezni.

¹³⁷ Az *opo-nasi* kifejezés nagy áldozati ajándék, jelentést. A *nasi* szó manapság mesterseges kis fa ágára akasztott lebegő papírfüzalagot jelöl, de tudjuk, hogy a régi időkben minak való rostokat, sőt kész szövési termékeket is áldoztak, s ezeket természetesen, szent fák ágára akasztották. Ez a szokás jó-val tovább megmaradt Koreában, mint Japánban.

¹³⁸ L. a 14. jegyzetet is.

gyermekaik közötti kapcsolatot, lovakkal, manákkal, madarakkal, kutyákkal történő perverz kapcsolatokat – országos nagy tisztítást végeztek.

Azt követően *Takesi-Uhi-No-Sukune* ismét a jósló-helyen tar-tozkodott és az istenek szavát várta.

Az istenektől eredő oktatás és utasítás [tenyue] éppen olyan volt, mint azon a napon [amikor a császár meghalt]: "Ez az ország az, amelyen a méhében levő gyermek utalokdni fog!"¹³⁹

Akkor *Takesi-Uhi-No-Sukune* így beszélt: "Ó, féltelmes istenek! Vajon miféle gyermek az, amelye ezen istenség [azaz: az is-teni természetbe öltözött császártól] méhében van?"

A válasz ez volt: "Férfigyerek!"

Aztán [*Takesi-Uhi-No-Sukune*] tüzetesen így szól: "Azon is-tenlek] nevet [ill. neveit] kibanom tudni, akik] az imént felvilágo-sított[ak] bennünket."

A válasz így hangzott: "Ez *Ama-Terasu-Opo-Mi-Kami* aka-rata és a másik három nagy isten *Soko-Tsun-No-Moé*, *Naka-Tsun-No-Moé* és *Upa-Tsun-No-Moé* (Akkor a [másik] három nagy isten neve hangzott el)."¹⁴⁰

Ha most valóban szándékban van azon föld bírása, akkor áldozz az égi és földi isteneknek valamint a hegyek, folyók és ten-gerék minden egyes istenének, tedd a mi lelkeinket [azaz: jelle-pekkel] szent hajóra¹⁴¹, töltsd cédrusfa hamuját tökhéj[ak]ba, ké-szts sok evőpálcikát és lapos tálakat, szórd ezeket a tengerre, hogy ott ússzanak, aztán kelyj[ak] át!"¹⁴²

104. FEJEZET Silla (*Siragi*)

Az utasítást pontosan követve rendezték el a hadat és állították sorba a hajókat.

¹³⁹ Az istenek a császármón mint sámánmón kereszttel beszélnek a férje halála által utalokdó Ien császárhoz és nevéhez beszélnek. *Takesi-Uhi-No-Sukune* mint sámán-segítő képzelhető ül, el, aki mind az elhunyt császárt, mind az új parancsoló szövegátára állított (V. ö.: Kitagawa 20.1.)

¹⁴⁰ Mindehárom istenség a tengerrel, ill. a tengeren túlra indítandó hajóirattal van kapcsolatban.

¹⁴¹ Ez alkalmasint csak a tengeri istenségekre vonatkozott, az átkelés biztonságá végett.

¹⁴² A cél a későbbi Korea keleti és délkéleti szélé volt.

Átkelés közben a tengeri mezők minden hala – az aprajá épp-
úgy, mint az örege – hátán vitte a hajókat a tengeren előre. És ak-
kor erős hátsó szél támadt s a hajók a hullámok hátán haladtak.
Azok a hullámok, amelyek a hajókat hordták, [istení szélről]
nyomva és emelkedve *Silla* [partjáról], sőt egészen az ország be-
sejég érték el.¹⁴³

Akkor azon ország királya megjévedve és félve így beszélt:
"Mostantól kezdve a fenséges császárt akarata szerint mint lová-
sza.¹⁴⁴ fogok szolgálni.

Minden évben sorba állítom hajóimat [hogy adót vigyem a
császári udvarba]. Hajóim feneké nem száradhat meg, sem eve-
zőik, sem kormányaik; amíg eg és föld áll, szakadatlan és alazato-
san fogok neked szolgálni!"

Emek folylan *Silla* földjét császári ménés [területének] ren-
delték, *Kudara* [= *Paekche*] földje pedig tengerentúli palata-
elelmiai [*waia(r)-no-mi-yake*] lett.¹⁴⁵

Akkor [a császáró hatalmi jelkepeként szolgáló] botját *Silla*
királyának kapujába szúrva felállította, majd a *Simi-No-Ie* (*Simri*
Oból) nagy isteneknek háborgó lelkeit¹⁴⁶ azon ország védőszelle-
mevé téve s őket azáltal lecsendesítve a tengeren átkelt és haza-
ért.

Meg mifelött ez a "kormányzás" [*Imari-goto*] véget ért, [a
császárnő] méhében levő fenséges magzat világra akart jönni.
Hogy méhet csendesítse, [a császárnő] követ vett fel és ruhája hasi
részébe bagyultta. – A fenséges gyermek a *Tukusha* való átkelés
után jött a világra.

Ezért nevezték azt a helyet, ahol a fenséges gyermek született,
Uminak [*umi* 'születés'].¹⁴⁷

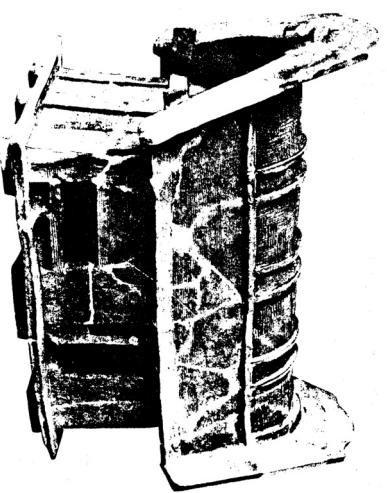
¹⁴³ Feltehető, hogy kedvező szélrel valamely folyón messze felefelé jutottak.

¹⁴⁴ A lovász (*uma-agi*) eléggé alacsony rangú szolgá, ha tehát igaz a történet, a
hódoló király nagyon megaláztatja magát.

¹⁴⁵ Ezek szerint a Koreai-félsziget déli része japán flügösség lett. Noha ez a törté-
net történelmileg nem adható, az bizonyos, hogy Kr. u. 562-ig volt japán
gyarmatafé a Koreai-félsziget déli szélén, és ennek neve *Mimana* volt.

¹⁴⁶ A "háborgó" lelkek *ara-mi-tama* nevével szemben a nyugaton levő lelkek' neve
migi-mi-tama volt.

¹⁴⁷ Az *umi* szó valóban 'születési' jelentésű (*umi* 'szül'), de egyáltalán nem bizo-
nyos hogy a jövőendő császárként kinyilatkoztatott gyermek *Umi* helységben
született.

Japán előkelő család házában, agyag-modellje, kb. Kr. u. 5. sz.

Az a kő, amelyet [acsászárnő] szoknyájába bagyultát, a
Tukusi-béli *Ho* faluban van.

Továbbá amikor a *Tukusi* országgeszben levő *Manura* (Fenyő-
Oból) megyei *Tama-Sima* (Ekkő-Sziget) nevű faluba érték, étkét a
folyó partján költötte el. Akkor a 4. hónap kezdete volt. A folyó-
ban egy szikla üt. Szoknyájából fonatát tépett ki, majd rizsze-
meket használna csatléknak a folyó pisztángiakra horgászott. –

Azon folyó neve *Ho-Gapa* (Kicsi-Folyó), azon szikla neve pedig
Kait-Do-Pime (Győzelem-Kapu Hercegnő).

Igy mind a mai napig töretlen hagyomány, hogy a 4. hónap
eleje körül az asszonyok szoknyáikból fonatát tépnek ki és [főt]
rizs-szemeket használva csatlékként pisztángira horgásznak.

105. FEJEZET: Kago-Sakai Herceg és az Osi-Kumai Herceg (*Kago-Saka-No-Miko; Osi-Kuma-No-Miko*)

Amikor aztán *Okinaga-Tarasi-Pime-No-Mikoto Yamabha* visszatérően volt, az ottani emberek műségg-iránti kétélyei miatt gyászhajót készítetett és fenséges gyermekét azon hajóba helyezte; aztán azt a hirt szívárgattat ki, hogy a fenséges gyermek már meghalt.

Miközben így haladt [*Yamato* felé] *Kago-Saka-No-Miko* és *Osi-Kuma-No-Miko*¹⁴⁸ tudomást szerezve [jöveletéről] lesbe álltak, hogy megöljék.¹⁴⁹

Kimentek a *Togo-Nora* (Togai Mező), hogy vadászat által istenfélelet nyerjenek. *Kago-Saka-No-Miko* egy tölgyfára [*Kumu-gi*] mászott fel [a jobb esély kedvéért]. Akkor dühödő vadkan romlott elő, kitúrta a tölgyfát és megette *Kago-Saka-No-Miko*-t.¹⁵⁰

De a fiatalabb fivér, *Osi-Kuma-No-Miko* ettől [az istenfélelettől] sem ijedt meg: hadat szervezett és lesbe állt. Majd a gyász-hajó ellen indult és éppen meg akarta támadni a [lakszolg] vétélen hajót, midőn arról fegyveresek szálltak le és [a támadókai] harcra keltek.

Akkor *Osi-Kuma-No-Miko* [sergeinek] főparancsnokává [*Isapi-No-Sikumei* (? Isapi Segítség), a *Nanipa-Kisi-Be* ösét] tette.

A [seccsenő] trónörökös oldalán a *Wani* nemesei ösét, *Nanipa-Neko-Take-Puri-Kuma-No-Mikotoi* [Nanipa (?) Sarj Vitéz Öreg-Melvé Herceg] tették főparancsnokká.

Amikor *Osi-Kuma-No-Miko Yamasirog* üldözetve megfordult és megállt, mindket fél hátrálás nélkül csatazott. – Akkor *Take-Puri-Kuma-No-Mikoto* félrevezetés végett ezt hírszeltele:

¹⁴⁸ Azaz a kis herceg felhőt féltestvérei. Amint Aston nyomán Philipp (266)

hangsúlyozza, örökösét harctól van szó: *uhimogenuira* a személtással szemben.

¹⁴⁹ A szövegről nem világos, vajon csak a kis herceget, vagy anyját, vagy mind a ketőt akarták-e megölni.

¹⁵⁰ Feltehető, hogy ő, két idősebb herceg a tervezett rántást a vadászati szerencsét végtől akarta függővé tenni. Tehát a jó zsákmány az istenfélelet szerinti biztató jel lehet volna. De éppen ennek elkerülése történt – Persze álmé-kodhatunk, miként tényleg ki az a vadkan a tölgyfán, és aini meg fűreszabó, miként ölette meg a vadász, noha az jól féllegyerezve, húzások ideig foltozott volt. Ilyen a mitológia igaz.

"*Okinaga-Tarasi-Pime-No-Mikoto* már meghalt. Harcunknak nincs értelme!" Aztán elvágták ijáik ideget, és színe megadták magukat.

Akkor a másik had főparancsnoka [és emberei] elhívén az ált-hirt levettek ijáik ideget és félretekét fegyvereket.

De ekkor [a császári had emberei] konyjaikból tartalték idegeket vettek jó és újból azazán támadtak.

Azok pedig *Apu-Sakura* (? Találkozás-Domb) hátráltak [Ot] szembe fordulva [üldözőikkel] csataznak.

Akkor [a császári had emberei] üldözve, támadva szétszortarták őket és *Sasamimiai* előtörve megsemmisítették.

Akkor *Osi-Kuma-No-Miko* meg [*Isapi-No-Sikune* szorongat-tatásukban együtt csónakba szálltak és a tavon]¹⁵¹ haladva ezt énekeltek¹⁵²:

Ide, ide, én jó uram!
Ne *Puri-Kuma* fegyvere
Sebezzen minket halálát!
Inkább vécsek módján
Bukjunk a víz alá
Apuini tavabani!

Aztán a tóba vetve magukat együtt veszték el.

106. FEJEZET: Élelem-Szelem Nagy Istén (*Keji-No-Opo-Kami*)

Abban az időben *Takesi-Uti-No-Sikune* megisztrulás végett¹⁵³ magával vitte a [kisdél] trónörökös herceget. Amikor *Apuini* és *Wakasa* területén átmentek, *Tunugaban*, a *Kosiba* vívó úteljén, ideiglenes palotát építettek és [a trónörökös] abban pihenetek.

Akkor az abban a helységben lakozó *Izasa-Wake-No-Opo-Kami-No-Mikoto* [Izasa] Ifj. Nagy Istén Fenség] [*Takesi-Uti-No-Sikune*nek] álmában megjelent és így beszélt: "Nevemet a fenséges gyermek nevével kívánom felcserélni!"

¹⁵¹ *Bino-tó* (*Bino-Umi*) a régi *Apuini* területén.

¹⁵² A szöveg szerint csak a fővezér énekel.

¹⁵³ A csatában kiomlott vtr a seccsenő trónörökösre is szemnyeződést jelentett.

Akkor [*Takeši-Uri-No-Sukune*] dicsérete az istenséget és így szól: "Alázattal vagyok irántad! A parancsunk megfellelően intézzük [a név] eszerjét!"

Az istenség pedig ismét szólott: "Holnap reggel [a trónörökös hercege] menjen ki a tengerpartra! A névcsesétért kellő ajándékot fogok felajánlani."

Midőn másnap reggel a tengerpartra kimentek, az egész öböl [széle] törett ornú delínekekkel volt teltve.

Akkor a Fenséges gyermek ezt mondta az istennek: "Fenséges elidehinek való haai adái nekem!"

Ezért [az istenség] nevet dicsérték és [ol] *Mi-Ke-Ti-Uo-Kaminak* [Fenséges Elelem Nagy Istene] nevezték. Ezt most *Kepi-No-Uo-Kaminak* mondják.

A delínekek orrából kifolyó vér pedig búzított. Ezért azt az öböl *Ti-Urimak* (?) Ver-Öböl) nevezték. Manapság *Tungumak* hívják.

107. FEJEZET: A szaké-ünneples (saka-pokapi)

Amikor azt követően [a székhelyre] visszatértek, [a trónörökös hercege] fenséges szülője, *Okinaga-Tarasi-Pine-No-Mikoto* "vátó-bor"-t [*mat-sake*] készített, majd felajánlotta [a trónörökösnek]. Es akkor a fenséges anyja így énekelt:

Ezt a fenséges bort nem én

Ertesztettem. *Örök-Kor-Hon* ¹⁵⁴

Szülaként álló istene,

Csodálatos Apró Istén ¹⁵⁵

Eljerszette – Istensáldás!

Áldás – ünnep – bőség – áldás,

Vissza-vissza-térő áldás,

Tulajadó nagy ajándék!

¹⁵⁴ *Toko-Yo-No-Kumi*.

¹⁵⁵ *Sakuna-Mi-Kami* nevűből Kiroshita és Philippi, a *Sukuna* részt nem fordítja le. Chamberlainnel egyetértve [apró, kicsi, csekély] jelentést látok a *sakuna* szóban (Chamberlain 291). Felvetem azt a lehetőséget, hogy ez a mi ismertelen eredetűként osztályozott *szegeji-szégri-szegeji* szavunkkal vehető össze.

Felséges bor, – idd ki mindet!
Sa sa!

Igy énekelvén ányújtotta a felséges bort. Azt követően *Takeši-Uri-No-Sukune* a trónörökös hercege helyetti válaszában így énekelt:

Ezt a felséges bort – bárki
Főzte volna – főzték mozsár! ¹⁵⁶
Mellé letett dob szavára:
Így hát főzték dobholással,
Aj, sok danával, danával...

Táncoltak-e is mellette,
Hogy a lé úgy habzott bele?
Íly felséges finom ital,
Aj, mi vidám töle a dal!
Sa sa!

Ezek szaké-ünnepítő énekek [*saka-pokapi-no-uta*]. *Tarasi-Naka-Ti-U-Piko* császár 52 évig élt. A kuya [ciklus] 9. éve 6. hó-napjának 11. napján halt meg. ¹⁵⁷ – Sírja a *Kaputi-beli Wegai Nagye* (Hosszú Folyóág) mellett van.

A császár 100 éves korában hunyt el. A *Sakuban* levő *Tatanami* nevű sírban helyezték nyugalomra.

108. FEJEZET: Ójin tennó (Ojin-Tennō)

Pomuda-Wake-No-Mikoto [= *Ójin tennō*] *Kanu-Siman* (?) Kanu-szigei [vagy: Kanu Földje] az *Akura* (Világos) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár három hercegtisasszonyt vett feleségül, akik *Pomuda-No-Ma-Maka-No-Mikoto* lányai voltak. Neveik: *Taka-Kiro-No-Iri-Bime-No-Mikoto* (Taka-Kii ... Herceglány), *Naka-Ti-U-*

¹⁵⁶ A mozsár (*usu*) abban a környezetben arra való volt, hogy az értesztendő rizst vagy egyéb szemes terményt megzárjuk benne.

¹⁵⁷ Philippi és Jortasshi szerint (271. 1.) ez legvalószínűben Kr. u. 362-nek felel meg.

Pine-No-Mikoto (Középső Herceglány), *Oto-Pine-No-Mikoto* (Ifjabb Herceglány); – Ezek anyja, *Pomuda-No-Ma-Waka-No-Mikoto Iroki-No-Iri-Biko-No-Mikoto* gyermeke volt, aki *Siri-Ti-Ki-Tomet* (?) Hátsó-Vári Anyó) vette feleségül; ez a *Wopari*-beli nemzsek őseinek, *Take-hada-No-Sukunenak* (Vitéz Inadai Segítés) a lánya volt.

A *Taka-Ki-No-Iri-Bime-No-Mikoto* szütle gyerekek ezek voltak: *Nukata-To-Opo-Naka-Ti-Piko-No-Mikoto* (Nukutai Nagy Középső Herceg), majd *Opo-Yama-Mori-No-Mikoto* (Nagy Hegy-Örö Herceg), majd *Iza-No-Ma-Waka-No-Nikoto* (Izai Ifjú Herceg), utána a húgok: *Opo-Pana-No-Iratime* (?) Nagy-Merzei Hercegnő) és *Takame-No-Iratime* (?) Takamei Azonvétheli Hercegnő) (Öt gyermek.)

Naka-Ti-Pine-No-Mikoto gyermekei ezek voltak: *Ki-No-Areia-No-Iratime* (Kil-beli) Araiia Azonvétheli Hercegnő), *Opo-Szaki-No-Mikoto* (Nagy Ökötszen. Herceg) és *Neiori-No-Mikoto* (Netóri Herceg), (Három gyermek.)

Oto-Pine-No-Mikoto gyermekei ezek voltak: *Abe-No-Iratime* (Abei Azonvétheli Hercegnő), majd *Apadi-No-Mi-Pana-No-Iratime* (Apadi-beli) Mi-Parai Azonvétheli Hercegnő), majd *Ki-No-Uho-No-Iratime* (Kil-beli) Unoi Azonvétheli Hercegnő), majd *Mino-No-Iratime* (Minoi Azonvétheli Hercegnő), (Öt gyermek.)¹⁵⁸

[Ez a császár] feleségül vette még *Miya-Nusi-Ya-Gapa-Ye-Pimet* (?) Patota-Mester – Nyolc Folyósság Hercegnő), *Wani-No-Pipune-No-Opomi* (Wani Napár-Ugyelő Magán) leányát. E házasságból születtek *Udi-No-Waki-Iratime* (Udi Ifjú Azonvétheli Hercegnő), majd húgai: *Yata-No-Waki-Iratime* (Yata Ifjú Azonvétheli Hercegnő) és *Me-Dori-No-Miko* (Anyá-Madár Hercegnő). (Három gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Ya-Gapa-Ye-Pime* [= *Miya-Nusi-Ya-Gapa-Ye-Pime*] húgát, *Wo-Nabe-No-Iratime* (?) Kicsi-Edénys Azonvétheli Hercegnő). E házasságból lett *Udi-No-Waki-Iratime* (Udi Ifjabb Azonvétheli Hercegnő). (Egy lány.)

Feleségül vette továbbá *Kupi-Mata-Naga-Piko-No-Miko* lányát, *Okinaga-Ma-Waka-Naka-Ti-Pimet*. Tőlük született *Waka-*

Nu-Ke-Puta-Mata-No-Miko (Ifjabb Rét Élelem – Két-Élelgázás Herceg) (Egy fű.)

Feleségül vette továbbá *Ito-Mi-Pimet* (Itói Herceglány), *Sima-Tari-Ne* (?) Sziget-Lejtős-Föld) lányát, *Sima-Tari-Ne* a *Sakura-Wi-Ta-Be* nemzsek őse. – E házasságból született *Payu-Busa-Wake-No-Mikoto* (Vándorsólyom Ifjú Herceg). (Egy fű.)

Feleségül vette továbbá *Pimuta-No-Ilama-Naga-Pimet* (Pimukai Idumai Nagy Herceg). E házasságból született *Opo-Paye-No-Miko* (Idősb Payei Herceg), az után *Wo-Paye-No-Miko* Ifjabb Payei Herceg), majd *Patabi-No-Waki-Iratime* (Patabi Ifjú Azonvétheli Herceglásasszony). (Három gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Kaguro-Pimet*. E házasságból születtek: *Kapara-Da-No-Iratime* (?) Kapara-Dai Azonvétheli Hercegnő), majd *Tama-No-Iratime* (?) Ekszersz (?) Tamaij Azonvétheli Hercegnő), majd *Osaka-No-Opo-Naka-Ti-Pime* (Osakai Idősb Középső Hercegnő), majd *Toposi-No-Iratime* (?) Toposii Azonvétheli Hercegnő), majd *Katadi-No-Miko* (Katadi Herceg). (Öt gyermek.)¹⁵⁹

Feleségül vette továbbá *Kaduraki-No-No-No-Promet* (Kadurakii. Rét) [?] Szep Hercegnő). E házasságból lett *Iza-No-Ma-Waka-No-Miko* (Izai Egészen Ifjú Herceg). (Egy fű.)

Emnek a császárnak összesen huszonhat gyermeke volt. Közülük *Opo-Szaki-No-Mikoto*ra szállt az unalkodás.

109. FEJEZET: Bátya és Ős (ari : oto)

Egyszer a császár ezt a kérdést intézte *Opo-Yama-Mori-No-Mikoto*hoz és *Opo-Szaki-No-Mikoto*hoz: „Melyiket véljük szeretetre méltóbbnak: az idősebb vagy a fiatalabb fivért?” (A császárt ezt azért kérdezte, mert az volt szíve vágya, hogy *Udi-No-Waki-Iratime*ora hagyja a trónt.)

Ekkor *Opo-Yama-Mori-No-Mikoto* így válaszolt: „Az idősebb fivért inkább szeretete méltó.”

Azán, *Opo-Szaki-No-Mikoto* – népszemléve a császárt kérdése mögötti szándékra – ezt mondta: „Az idősebb fű már tényleg lett, [egy] nincs többé erre való aggodás. A kisebb fű még nem megllett

¹⁵⁸ Csak megjegyzek a neve van megadva.

¹⁵⁹ Érdemes megjegyezni, hogy a négy lány neve közül csak háromban szerepel az *iratime* szó.

ember így kedvesebb [azaz: olyan, akit inkább kell gondolni szerintem]."

Erre a császár így beszélt: "Szaki fiám, szavaid szíven szorint valók!"

Es nyomban megosztotta [e fiának szánt hagyatékát]: *Opó-Yama-Mori-No-Mikoto*ra esik a hegyek, és tengerek ügyelete; „*Opó-Szaki-No-Mikoto* vegye magára az országot vezetését, és erről ő adjon számot [azaz: legyen fő támasza a kiskorú uralkodónak]. *Udi-No-Waki-No-Iritokora* szálljon a mennyei trón örökösé!”

Opó-Szaki-No-Mikoto nem tagadta meg a császár parancsát.

110. FEJEZET: Nyolc Folyóág Hercegnő (Ya-Gapa-Ye-Pime)

Egyeszer, amikor a császár *Tika-Tu-Apuniba* menve [a hegyeken] átkelt, megállt az *Udi* fenyvén és a *Kadiu* mezőre tekintve ezt énekelte:

Füves-fás a *Kadiu*-mező,
Sok-sok teli ház és udvar
Mutakozik itt is, ott is:
Országunknak büszkesége!

Miután a Kopata nevű faluba ért, annak útkereszteződésén nagyon szép lánnyal találkozott. Megkérdezte: "Ki lánya vagy?"

Az pedig így felelt: "*Wani-No-Pipure-No-Opomi* lánya vagyok: nevem *Mírya-Nasi-Ya-Gapa-Ye-Pime*."

Erre a császár így szólt a lánynak: "Holnap visszajövet betérek házaokba."

Ya-Gapa-Ye-Pime pedig apróra elmondta [a találkozást és az üzenet] apjának.

Akkor az így beszélt: "Az a fenséges Császár volt! Ó, mily méhetetlen meghiszteletesi Gyermekem, szolgálád aláztatni!"

[Azután] házái melóan ékesítette és úgy várt.

Másnap [a császár] betért hozzá.

Amikor [az apa] nagyszertű lakomát rendezett [vendége tisztelésére], a nagy boros-sertéget lányával, *Ya-Gapa-Ye-Pime-No-Mikoto*val vitette oda, és ajánlata fel.

Amikor a császár, átvevén a sertéget, ezt énekelte:

Ez a rák, ez a rák – homnét
Való ez a rák? Aj, talán
Tunngóból? Messze-től
Rák talán? – Oldalt lépik:
Hova jut? – *Idisima*
Meg *Misima* az, hova jut!

Nem másképpen, mint a vöcsök:

Le is, föl is nagy-lhégve,
Szünetlenül csak sietve,
Sasamini hepe-hupás,
Le is föl is vivő útján ...

Ahova én eljutottam,
Aj, a *Kopatai* úton,
Találkoztam egy kislánnyal.
Aj, a hátal! Mint egy kis paizsi!
Fogsora, meg: mint a makk-sor!

A *Wani*-lejtő földje, aj,
Iupinéné vörös árn,
A felső réteg túl vörös,
Az alsó meg, aj, túl sötét...

Mint a középső gesztenyét,¹⁶⁰
[Amely tudni illik – legjobbj]
Úgy [választja] a középsőt...

Fej-lehajló, tűző napon
Nem szartá az agyagot –

¹⁶⁰ A széljegyzetben természetesen három helyen három meg van, s a középső szókort 8. legszóbb lemti.

Szemöldökét fésije véle,
Böven szemöldöke ivét.

Az így találám szép kislány
Velem lesz-e, ugyan? Az így
Meglátam szép gyermek
Enyém lesz-e, ugyan?

Nemde ő az, aki szemben
Van velem? Nemde ő az, aki
Együtt van velem, én velem?

Így egyesültek, és a mászúkból született gyermek *Udi-No-
Waki-Iraniko* volt.

111. FEJJEZET: Haja-Hosszú Kisasszony (*Kami-Naga-Pime*)

A császár megtudta, hogy *Pimuka* országészben egy
Muragada nevű nemesnek *Kami-Naga-Pime* nevű lánya nagyon
szép; Ezért [a lány] szolgálatára magához rendelte.

Midőn az a *Nanipai* kikötőbe érkezett, *Opo-Szazaki-No-Mikoro*
meglátta és szépségétől szerelmre gerjedt. Tüstént ezzel a kísé-
ssel fordult *Takesi-Uhi-No-Sukune* udvari főemberhez: "Ez a *Kami-
Naga-Pime*, akit *Pimukából* rendelték ide...! Kérd a császárt, en-
gedje át nekem!"

Amikor aztán *Takesi-Uhi-No-Sukune* udvari főember [a csá-
szár] "beleegyezését kére, az, *Kami-Naga-Pimet* mindjárti áten-
gette fiának.

Ez az átengedés a következő módon történt.

Egy napon, amikor a császár országos ünnepségen vett részt,
azt rendelte, hogy a fetséges borral teli serleget *Kami-Naga-Pime*
nyújtsa át a trónörökösnek. És akkor [a császár] ezt énekelte:

Aj, gyermekeim! Vadhagymát
Szedni, szagos pórtét szedni
Amikor kimentem, után
Mellét kellenes illatú,

Virágzó narancsfát lettem.

Tetején madarak ülnek,
Attól csupasz s ága halott;
Alsó ágait a nép tépi,
Azért csupasz. De mint középső
Gesztenye, szép a közepé!¹⁶⁰

A legjobb ágak e részét,
Azt, a pirosító szép leányt,
Vedd magadnak, úgy lesz az jó!

Utóbb megint énekel:

A *Yosami-Viztároló*
Aj, megetlik vízzel, vízzel ...
Oszloperők [kezeit s lábait]
Szűjia bizony súlyom szára,
Küszö növény [böven] – Nem is
Tudtam én ezt, biz' tudatlan
Voltam! –Hogya? Az én szívem?!
Mily boldondos lettem! – Bámom ...

Így énekelvén kegyesen átengedte [a lányt].
A lány neki átengedvevén a trónörökös ezt énekelte:

A főúttól messze esik
Kopada; e kis lányak,
Kopada lányak hallám
Híret, jóllehet – hallottam
Én dögésfórmán messziről,
Most azonban találkozunk!
S vánkossunknál találkozzunk!

Majd ismét énekel:

¹⁶⁰ L. a 160. jegyzetet.

A főúttól messze esik
Kopada: ez a kislány
 Oda való, biz oda, ez
 A kislány hozam fordult és,
 Aj, azonnal boldogított!
 Biz' elmében van színelen...

112. FEJEZET: A Yesinoi nemesek (Yesino-no-kuzu)

Egyszer, amikor *Yesino* nemesei¹⁶² *Opo-Szaki-No-Mikoto*
 kardját oldalán látták, ezt énekeltek:

Pomuda égi utódja:
Opo-Szaki örökös,
 Ilyen kardot visel: töve –
 Mint szablyát: hegye fele –
 Mint téli fának [a gallyal], aj,
 Mint törzsek alján bokrok, aj!

*Saya, saya*¹⁶³

Továbbá a *Yesino*-beli *Kasino*pban¹⁶⁴ vályú [alaki] mozsarat
 készítették és benne bort ejesztettek. Amikor azt a nagyserzt bort
 [a trónörökösnek] felajánlották, szertartásos mozdulatok kísérete-
 ben és szájkon [?] dobolva ezt énekeltek:

*Kasino*pban mozsarat,
 Vályú-mozsarat faragánk:
 A mozsárban bort ejeszténk,
 Bizony izeset készítsünk!
 Ó, vedd és idd, mi jó atyánk!

¹⁶² A *kuzu* szótól az a vélemény, hogy a *kumi* 'országész, vidék' és az *usi* 'úr, pa-
 rancsoltó' összevonásból keletkezett.

¹⁶³ A sunógó, kard hegyének érzékeltetésére használt hangfűzés szó.

¹⁶⁴ A *Kasino*p szót terület-nekén fogom fel és Kinoshinaval egyetvére ilyen
 összevételnek látom: *kai* 'tölgy' + *no* 'genitívusz jele' + *pu* 'tűves, bokros te-
 rület', így 'tölgyes rét'.

Ez olyan dal, amilyent a *Yesino*-beli nemesek mind a mai na-
 pig akkor énekelnek, amikor fölújítják természet azaz: [adójukat]
 ajánlják fel.

Ezen utalkodás idején létesült az *Ama-Be* (Halászó Nép), a
Yama-Be, *Yama-Mori-Be* (Hegy-Ügyelőik Népe) és az *Ise-Be*¹⁶⁵.
 Továbbá akkor létesült a *Turugi-No-Ike* nevű vízfutató.

113. FEJEZET: Ait-Kisi és Wani

Továbbá *Si*-lából való emberek jöttek át.¹⁶⁶

¹⁶⁵ Philippi (479) értesülése szerint ez azonos lehetett az Ise-Be nevű telepítéssel,
 amelynek téri népe tengerész volt. A hely mindenképpen Ise országátérken
 került el.

¹⁶⁶ *Seima* császár valószínűleg Kr.u. 355-ben halt meg. Jólval az ő halála előtt
 hatalmas népvándorlás indult meg Északkelet-Ázsiában. Több neves japán
 és más régész és történetész szerint e népvándorlás hullámai Japán is elértek
 (Ledyard 1915). A 4. sz. második felében hirtelen megjelent Japán földjén
 a csatáló (Kr.u. 3. sz.-i kínai leírások határozatlan azt mondják, hogy a láto-
 gatók nem láttak lovat Japánban) meggesztől fűkésztől, kengyeltestől, továbbá
 az acélkard, a lovas katoná nehez, borból s vasból készült páncélzata, a
 kontinensen, különösen Koreában és Belső-Ázsiában, egykori strobán
 szintén megtalálható lovas-ruházat, bizonyos lódiszok, ékszerék, koronák és
 egyéb, Japánban addig szinte ismeretlen tárgyak. Japán arculatának ezáltal
 való hirtelen megváltozása, lovas-harcos, anizokratikus tartási utalkodó
 réteg létrejövődése egy addig halász-vadász, földműves, házipáros népre,
 arra a következtetésre vezet a künft, hogy az új réteg nem menekültből
 és jantor bevándorlókól tevődött össze (ahogy a hagyományos nézet sze-
 rint magyarázzák), hanem a hurokhoz és avatához hasonló szervezett és
 felszerelt hódítókból. – Ambar időbeli eltolódással, de lényegében e kép-
 be illik a Koreával való harc is: A Japánban látként megvett új utak Kore-
 ából szerezték be számos szakszolgáltatást között lovak egy részét. Ami a Ko-
 reából Japánba át jutott szolgálatot illet, annak nagy része alkamasini rob-
 szolgálatként került oda éppen az említett lovas-harcosok fegyverének erjele
 által. És bizonyára nagyon sokan hajították át, hiszen több császár maurob-
 um (amelynek építésére is használtak öket) kiépítésére (moha nem magast-
 ga) felülmúlja az egyiptomi piramisokét. – Japánban is nagy viták foly-
 nak arról az ártétegeződésről. A régészet, a néprajz és a nyelvudomány ér-
 vével szemben szíves elismárlást tanúsít az a felteggés, amely szerint a mai
 lakosság elei lényegében átládk óta ott éltek. A *Kodziki*-t mindenképpen egy
 adja elő. De szánomunk kell a dinasztikus történetírás érzelmeiből vagy ér-
 dekeiből fakadó ellentételeseir. A kora császárak elképzelésén hosszú éle-
 kori nem lehetőségek, hiszen ugyanakkor a Kínában élő utalkodók életko-

Takesi-Uti-No-Sukune-No-Mikoto átvéveén vezetésüket, besorozta és közmunkára fogta őket gátak és tavak építésében. [Igy] készült a *Kudara-No-Ike* [Kudara-Tó] [is].¹⁶⁷

Továbbá *Kudara* uralkodója, *Seuko* király *Ahi-Kisi* által egy csódot és egy kancát küldött ajándéka [a japán udvarnak] – Ez az *Ahi-Kisi* lett az *Ahi-bei Pumi-Piok* (imoklok) őse.

Máskor egy ágas kardot¹⁶⁸ és nagy tükröt küldött ajándécul.

Továbbá a császár kegyes volt ezt a parancsot adni *Kudaramnak*: "Ha bolcs ember van [abban az országban] küldjétek ide!"

Ezért, a császári parancsot megkapván, [Kudara királya] ajándécul küldött valakit, akinek neve *Wani-Kisi* (Wani Mester) volt.

rai normalitusk, miként a kb. 400-tól fogva élő japánok is. A korai japán uralkodók életkorait alkalmassal azért kellett olyan hosszúra nyújtani, hogy a császárság ősiségét ily módon bizonyítani lehessen. A korai koreai történelemben hasonló természetű torzítást találunk.

¹⁶⁷ Megjegyzendő, hogy *Sillobol* (= Stragi) érkezett emberéről beszél a történet és megsem "Szragi-No-Ike"-ről van szó, hanem *Praekche*nek megfelelő *Kudara-No-Ikeröl*. Elegendő bizonyos tehát, hogy *Kudara* = *Praekche* területéről is sok embert soroztak be és kényszerítettek közmunkára.

¹⁶⁸ Az itt említett "ágas kard"-ról és tükréről Philippi (284-5) így ír: "Erről a kardról és tükrőről azt mondják, hogy azonosak azon 'het-águ kard-dal' (*hama-sovu no iari*) és azon tükrökkel, amelyeket a *Nihonsioki* (= *Nihongi*/mint *Praekche Jingi*) császármének küldött ajándékát említi ... Az *Isz-no-kami* szentélyben van egy het-águ kard, amelyről azt hiszik, hogy azonos azaz a karddal, 75 cm hosszú, és hegyén kívül hat ága van, mégpedig mindkét oldalán három; így 'het-águ'. Feltráta azt mondja, hogy Kr. u. 365-ben készült *Praekche*-ben és Japánnak ajándékozták; ez teljesen egybevág azaz, amit a császár és a császárné uralkodási szakszavának időrendjéről tudunk és látszólag az elbeszélések valódiságát igazolja." – Akár igaz a kérdéses ajándékozás híre, akár nem, feltételezhető, hogy az "ágas-kard"-nak melyebb értelme van, mint amit a felszínes szemlélet sugall. Olyan karddal egyakoriánlag semmit sem lehet tenni, és esztétikai szempontból is megokoltan olyat készíteni. Elképzeltető ellenben, hogy feltételezés csúsztat az értelmezésbe, s hogy korábban nem hegyes "ágak"-ról szólt a rege, hanem "habos fodrok"-ról, amelyek a harcban ontott vérenek a pengéjéről való bő szóródását jelképeznek. Vá ezzel az Oszjáki (Chamti) Hősejének 2. kötetének 142., 144. és 156. lapján olvasható ezen sorokat: "aranyhabu szentessegs szabálycsakmat ...", "aranyhabu szentessegs szablya hegyével, megvagdalom ...", "ezenközben aranyhabu szentessegs kardommal föltemelem."

Vele együtt ajándékozta a *Lun-ju*¹⁶⁹ 10 kötetét és a *Ch'ien-tzu-wen*¹⁷⁰ 1 kötetét, együtt 11 kötetet. – Ez a *Wani-Kisi* lett a *Pumi-No-Obitok* (frás-Tiszviselek) őse.

Továbbá két kézművest [küldött]: egy *Takuso* nevű koreai kovácsot és egy *Saio* nevű kínai szövőnőt.

Továbbá a következők jöttek át: a *Para*-beli urak őse, az *Aya*-beli ispánok őse, aki a borkészítést érteite; neve *Nippo* volt, másikkal nevének *Susukorin*k hívják; és még mások.

Ez a *Susukori* nagyszertű bort készített és felajánlotta [a trónnak]. A császár pedig, felhevítve a neki felajánlott bortól, így daltolt:

Susukori jó bortól
Megittasodtam! Áj, ettől
A gondozó, vidámító,
Jó bortól megittasodtam!

Amtkor így énekelve [palotájából] kiment és az *Opo-Sakai* út közepén botlójával egy nagy köre csapott, a kö "elfutott," onnét van ez a közmondás: "Még a kemény kö is elmegy a berüggött ember elől."

Régi japán kupa (Mourne 1911).

¹⁶⁹ A *Lun-ju* (olv: Lun-ju) a Kr.e. 551 és 479 között élt nagy kínai filozófusnak tulajdonított *Viatakozások és Beszélégetések* című mű, más néven *konfuciuszi tanulka*.

¹⁷⁰ A *Ch'ien-tzu-wen* (ezzer-jellel írt) klasszikus irodalom) kömpében olvasható szellemi termek.

114. FEJEZET: Nagy Hegy-Őrző Herceg (Opo-Yama-Mori-No-Mikoto)

Miután a császár elhunyt, *Opo-Szazi-No-Mikoto*, a császár rendelkezése szerint, *Uti-No-Maki-Irankonak* engedte át az uralkodást. De akkor *Opo-Yama-Mori-No-Mikoto* megtagadta a császár rendelkezésének végrehajtását. Még mindig a trónt kívánta magának megszerezni és öccse megölését forgatta elméjében.

Tíokban fegyvereket gyűjtött és tamadára készült.

Marmost *Opo-Szazi-No-Mikoto* tudomást szerzett bátyja hadgyűléséről. Azonnal hírvivőt küldött *Uti-No-Maki-Irankohoz* és értesítette.

Ez [a hír] hallva megdöbbent. [Azután] a folyoparton fegyvereket rejtett el. [a part közelében levő] magaslat telején pedig selyemből készült függönyökből kerítést [azaz: kulisszaszerű hátteret] feszített és sáton [vagy: sátonokból] állítatott fel. Egyik kísértőjét megévesztés végett, mint uralkodót bárki számára láthatóan trónszékre ültette és a látszatot azáltal adta meg, hogy a sok tisztviselő éppúgy tiszteletteljesen jött és ment, mint a [valóságos] uralkodó jelenlétében. – Továbbá bátyjának [*Opo-Yama-Mori-No-Mikotónak*] a folyón való átkelése idejére [azaz: a várt átkelés végett] csónakot és evezőket rendelt [a túlsó partra] és ezeket földszitette. Ezenkívül *kadzura-japonica* gyökereit¹⁷¹ [mozsírban megzúzva], majd [az így nyert] nyálkás levet [hanné] mekekte a csónak alján levő fonott lécezetet, hogy azáltal az erre lépő elcsússzék. [Továbbá duval] résztesből való kabátot és matrágot [azaz: ezeknek megfelelő régi japán ruhadarabokat] vet magára, így közember külsejét mutatta és az evezőt fogva a csónakban állt.

Akkor bátyja, miután fegyveres embereit elrejtette és öltözéke alá páncélt vet fel, a folyó partjára ért. Éppen a csónakba akart lépni, midőn azon pompásan díszített helyre [azaz: a túlsó parti magaslatra] tekintett; azt hitte, hogy öccse ül a trónszéken. Eközben nem is sejtette, hogy az az evezőt fogva a csónakban állt.

¹⁷¹ *Kadzura-japonica* Japánban díszlő kuszónövény.

Ekkor [*Opo-Yama-Mori-No-Mikoto*] azon evezőshöz kértést intézett mondván: "Azt hallottam, hogy azon a hegyen nagy és dühös vadkan van. Azt a vadkant el akarom csielni. Vajon kezembe kerül-e az a vadkan?"

Erre az evezőt tartó ember így felelt: "Nem leszel képes [kezelde keríteni]!"

Amaz ismét kérdezte: "Hogyhogy nem?"

[Az evezős] válaszolt: "Még ha annyiszor és amnyi helyen vaddásznak is rá, akkor sem lehet elejteni. Ezért mondtam azt, hogy nem leszel képes [kezelde keríteni]!"

115. FEJEZET: Kawara-Szeg (Kawara-No-Saki)

Amikor átkelés közben a folyó közepére értek, *Uti-No-Maki-Iranko* a csónakot oldalra billentette és bátyját a vízbe bontotta.

Az hamarosan a felszíne emelkedett és az árral sodródott. Miközben így sodródott, ezt énekelte:

A vad sodrású *Uti*
Átkelőhelyen – evezőt
Ragadva – segítségemre
Gyorsan jöjjetek, emberek!

Akkor a folyó mellett elrejtett fegyveresek [azaz: *Uti-No-Maki-Iranko* emberei] mindkét oldalán valamennyien egyszerre felegyenesedtek, nyílvecsőiket [lovásra kész helyzetbe] rektették és [senkit sem engedve megmenésései] a folyó által elsodortatták.

A *Kawara-No-Sakihoz* érve elment.

Amikor csákyvakkal [kagyló] az elmentülés helyét kutatták, a csákyák a ruha alatti páncélzatot érve "*kawara*"-hangot adtak. Ezért hívják azt az átkelőhelyet *Kawara-No-Sakimnak*.¹⁷²

Miután tetemet kihúzták, öccse ezt énekelte:

Héves embereim [votlak]
A révnél, aj, az *Uti*

¹⁷² Azon átkelőhely neve nyilván nepeimológiás megnevezés, hiszen a csákyvák nem énekeltek a páncélzat fennmaradásáért, mert ruha bontottal! A *saki* szó jelentése 'szeg, szeglet, földnyelv'.

Révénél. – Katalpaia ijuuk,
Keeskeragóia ijuuk, aj,
Állhiva [hóvesre kész], aj!
Agyonlőnek [kétség nélkül],
Vérét onnak [kétség nélkül]¹⁷³

De szívemben emlék támad,
De szívemben emlék támad ...

Családunkra gondoltam én,
Also s felső hajlításra.

Jó atyánkra gondoltam én,
Hugainkra, kedvesinkre ...
Nem lövünk ki nyilainkat,
Mert bizony rájuk gondoltam:
Szomorúság szállott réám
S ezek jutának eszembe ...

Visszajövök, vért nem onték!
*Adusa-fj, myyuna-fj!*¹⁷⁴

Opo-Yama-Mori-No-Mikoto tetemét a *Nara-Yaman* (Nara-Hegy) temették el.

Ez az *Opo-Yama-Mori-No-Mikoto* a *Pidi-Karai*, a *Peki* és a *Parí-Purái* nemesei öse.

Azán amikor a két herceg, *Opo-Szaki-No-Mikoto* és *Udi-No-Waki-Iraniko* az uralkodás egymásnak való [udvarias] átengedése-közben volt, egy halászsztiszteletileg nagy ajándékot [= halban levőrandó adó] vitt [az udvarnak]. Az idősebb herceg nem fogadta el és azt parancsolta, hogy a fiatalabbnak ajánlja fel. De a

¹⁷³ Azaz az elrejtett fegyveresek.

¹⁷⁴ Philippi (450, 514) adatai szerint az *adusa* szó botanikai megfelelője *Benla corpinfolia*. A későbbi japán *azusa* szót 'katalpa' vagy 'szivartá' egyenértékkel fordítják. – A *myyuni* nevű fa botanikai neve *Eryomus Sieboldianus* – Több fajta fa tartozik ebbe a csoportba: *Kendzicsida* (szófia) szerint 'spindlerree' ('kecskegerő') is. Az említett fájakat előszeretettel használták ijuuk. *Myyuni* szószertint jelentése 'igazi fj' (*ma?-i*, 'igazi', *yuni* fj).

fiatalabb sem fogadta el és azt parancsolta, hogy az idősebbnek ajánlja fel.

A huza-vona közben több nap tel el. És mert a kölcsönös átengedés nemcsak egyszer vagy kétszer történt, a halászszt az ide-oda járástól már elfáradva sírt. Eztört mondja a közmondás: "Halászszt, te azért sírsz, mert van valamed!"¹⁷⁵

Udi-No-Waki-Iraniko hamarosan meghalt. [Így] az ország kormányzója *Opo-Szaki-No-Mikoto*ra szállott.

116. FEJEZET: Égi Nap-Dárda (*Ame-No-Pi-Poko*)

A régmúlt időben *Silla* királyának volt egy *Ame-No-Pi-Poko* nevű fia. Ez az ember ájtott [ebbe az országba]. Ájtótlének a kövkező oka volt.

Sillaban volt egy tő, amelyet *Agu-Nunamak* (Agu Tő) neveztek. [Egyser] e tő partján egy köznepi származású lány déli álmát aludta, és akkor a nap sugara szivárványhoz hasonlóan belehátoltak neki szívébe.

Egy köznepi származású férfi is volt [ott], aki a történetst rendkívülinek vélte. [Később] állandóan figyelemmel kísérté annak a lánynak a viselkedését.

A lány azon déli alvásakor teherbe esvén ptyos drágakövet [aka tamal] szült.¹⁷⁶ Ezt követően az a köznepi származású férfi, aki [a lányt] meghígyelte, elkérte tőle azt a drágakövet, majd [valamibe] göngyölve állandóan hasa táján hordta. – Mivel egy [a hegyek között] völgyben szántóföldet készített volt, egy napon mezzei munkásai részére eledelet rákört ökért. Midőn a völgybe ért, a királyi fiával, *Ame-No-Pi-Poko*val találkozott.

Ez kérdőre vonta: "Mért mégy a völgybe eledelel megrakott ökröddel? Bizonyára le akard vágni és meg akord emni! – Azán megragadta azt az embert és börtönbe akarta vetni.

Az ember így válaszolt: "Nem akartam levágni az ökröt! Csak mezzei munkásaimnak való eledelet hoztiam!"

¹⁷⁵ A szegényember legutósszor azért sírt, mert szakséget szenved. Az itt szereplő

¹⁷⁶ *Tamu* drágakö, ékszer, jélek, szellemi jelentésű.

Ámbár [ezt mondta], [a király fia] nem engedte el. Akkor az az ember [eloldotta hasától azt a dragakövet és a királyfiak ajándékozta. Ez pedig azt a köznépi származású férfi szahadon engedte.

[A királyfi] a dragakövet magával vitte, és fékelye mellé helyezte. [A dragakő meg] mindjárt szép lányvá változott.

[A királyfi] feleségül vette és főfeleségévé tette. Akkortól kezdve az a menyecske mindig inyen falatokat készített és szolgált fel férjének.

De a királyfi kevellyé vált és becsmetelle asszonyát. Az asszony azonban így szólt: "Egyáltalán én nem vagyok az a nő, akit te feleségül érdemelsz. Visszatérek eleim homáiba! És tiokban csónakba ül és szöke átkelt [ebbe az országba]."

Nanipani ért parot. Ez az *Akaru-Pime* (Ragyogó Kissasszony), aki a *Nanipai Pime-Goso* [nevül] szentélyben lakozik, és akit *Akaru-Pime-No-Kaminak* (Ragyogó Kissasszony Istenség) neveznek.

117. FEJEZET: Az Idusii Nagy Istenségek (*Idusi-No-Opo-Kami*)

Midőn *Ame-No-Pi-Poko* asszonya szökeésről értesült, mindjárt üldözésére indult. Átkelőben volt [ebbe az országba]. Eppen *Nanipaba* érkezett volna, amikor azon átkelőhely isene megakadályozta [a kikötőbe] jutását. – [A királyfi] akkor visszatért, és *Tadima* földjére ért. Mindjárt abban az országcsészben maradt és feleségül vette *Tadima-No-Mata-No* (Tadimai Utelágozás Férfit) leányát. *Saki-Tu-Mi* (?) Elűső Kikötő Urnője). E házasságból lett *Tadima-Moro-Sika* (Tadimai [?] Moroi Segítség) – Ennek a gyermeke volt *Tadima-Pine* (Tadimai [?] Öreg). – Ennek fia volt *Tadima-Pinaraki* (Tadimai [?] Kormányzó). Ennek a fiai voltak: *Tadima-Mori* (Tadima Vedője), *Tadima-Pi-Taka* (Tadimai [?] Napja-Magas) és *Kyo-Piko* (Tiszta Herceg) (Három fiú).

Kyo-Piko *Tagima-No-Me-Pa* (Tagimai [?] Unokahág) vette feleségül. Tőlük lett *Suga-No-Moro-Mo* (Sugai [?] Moroi Férfit), majd *Suga-Kama-Yura-Domi* (Suga, Kama [és] Yura Anyója).

¹⁷⁷ *Me-pi* 'unokahág', szószentet női utód', ellenlétet *wo-pi* 'férfit utód', általában 'unokatestvér' mindkét szó jelenése.

Az említett *Tadima-Pi-Taka Yura-Domi* [= *Suga-Kama-Yura-Domi*], unokahágát vette nőül, és tőlük származott *Kaduraki-No-Takamika-Pime-No-Mikoto* – Ő volt *Okinaga-Tarasi-Pime-No-Mikoto* elődje.

Azon *Ame-No-Pi-Poko* a következő dolgokat hozta magával: az "ékkő-kincsek"-nek [*tama-ru-takara*] nevezett két ékkő-füzett [*tama-uta-turei*], továbbá egy hullám-keltő [vagy: hullám-forrító] kendőt [*nami-puri-pirei*], egy hullám-csendesítő [-vágó] kendőt [*mami-iru-pirei*], egy szél-keltő kendőt [*kaze-puri-pirei*], egy szél-csendesítő [-vágó] kendőt [*kaze-iru-pirei*], továbbá egy nyílt-tengeri tükröt [*ohi-ru-kagami*] és egy patkózei tükröt [*pe-ru-kagami*], összesen nyolc tárgyat.

Ezek a tárgyak képezik az *Idusii* nyolc nagy istenségét.

118. FEJEZET: Őszi-Hegyi-Hőharmat Férfit és Tavaszli-Hegyi-Pára Férfit (*Aki-Yama-No-Siabi-Wotoko*, *Paru-Yama-No-Kasumi-Wotoko*)

Ennek az istennek [vagy: ezeknek az isteneknek] volt egy *Idusi-Wotome-No-Kami* (Idusii Istennő) nevű leánya [vagy: leányuk].¹⁷⁸ Ámbár nyolcvan [= nagyon sok] isten kívánta magának, egy sem nyerte nőül.

Volt abban az időben két isten: az idősebb fivért *Aki-Yama-No-Siabi-Wotokonak*, a fiatalabbat *Paru-Yama-No-Kasumi-Wotokonak* hívták.¹⁷⁹

A bátya [egyszer] így szól öccséhez: "Noha kívánva kérem *Idusi-Wotomet*, nem biron nőül nyerni. Te meg tudád-e hódítani ezt a lányt?"

"Könnymen meg fogom hódítani!" – hangzott a válasz.

Erre a bátya: "Ha ezt a lányt meghódítod, levelem felső és alsó ruháimat, továbbá olyan magas edényeket készítek bort, amilyen én vagyok, továbbá ami a hegycsúcsban és a folyókában [enni

¹⁷⁸ Nem világos, mely szálakról van szó.

¹⁷⁹ Neveik szerint ezen isteni fivérk az ősz, ill. a tavasz megszemélyesítői. *Aki-Yama-No-Siabi-Wotoko* 'Őszi Hegyek Der Férfit' (*aki* 'ősz', *yama* 'hegy', *edős terület', no* 'gen. jele, *siabi* 'alfa, alsó', *pi* 'jég', *wotoko* 'férfit'), *Paru-Yama-No-Kasumi-Wotoko* 'Tavaszi Hegyek Pár Férfit' (*para* 'tavasz', *kasumi* 'para, kód').

való] csak van, azt mind neked számon és a fogadás fizetéseként neked adom!"

Akkor az öcs pontosan elmondott mindent anyjának, úgy, ahogy bátyja mondta.

Erre az anyja lila-akácot szedett, [amnek hancsár] egyetlen éjszakán megszötte és ködnömt, nadrágot, harisnyát és lábbelit vart belőle, továbbá jiat és nyilatkat készített. Majd félveitven [kiseb-bik fiával] azon ködnömt, nadrágot s egyebet és kezébe vetetén [vele] azon jiat és nyilatkat, a lany hazához küldte, ahol is mind az öltözék, mind az új és nyilat lila-akácoktól kivirágoltak.

Akkor *Para-Yama-No-Kasumi-Wotoko* azon jiat és nyilatkat a lanynak az illemhelyére aggatta.

Idasi-Wotome-No-Komi meglepődött. És amikor a virágokat [a házba] bevitte, [*Para-Yama-No-Kasumi-Wotoko*] az ő sarkába szegődve bement a házba. És akkor egymáski lettek. [Azán] gyermekük született.

Akkor pedig [*Para-Yama-No-Kasumi-Wotoko*] így beszélt bátyjához: "Meghódítottam *Idasi-Wotome*!"

A bátyja azonban, megmergelve, hogy öccse [azt a lanyt] magáéva tette, a fogadás fizettségét nem adta meg. Amikor aztán [az öcs] ezt anyjának mérgelődve elmondta, a fenséges szülő így válaszolt: "Amíg élünk, cselekedeteinkben valóban az isteneket kell teljességgel utánoznunk. [Bátyád] halandó "zöld emberfi" [*Imasiki awo-pito-gusa*] utánzója, azért nem adja meg azon dolgokat!"

Akkor megharagudva idősebbik fiára az *Idasi-Kapa* (Idasi-Folyó) egyik szigetéről "csomos bambusz"-t¹⁸⁰ szedett és abból "nyolc-szemű" fonással durva kosarat font [Itán: nyolc-szegeitű kosarat]. Aztán abból a folyóból követeket szedett, majd azokat tengetve [vagy: sóba, sipo] áva [vele] ugyanazon bambusznak a leveleibe csavarta és ezt az átkot mondta: "Amilyen ez a bambuszlevél, úgy zöldülj meg! Ahogy ez a bambuszlevél] elhervad, úgy – zölddé válván – hervadj el! Ahogy ez a tengervíz dagad és a púd, úgy 'dagadj' és 'apadj' [azaz: egészséged úgy ingadozozék].

¹⁸⁰ A 'csomos bambusz' "ként fordított *pito-yo²-idake²* kifejezés jelentése nem világos. Szószintin talán 'egy-köz-bambusz' lenne, minthogy *yo²* a bambusz száran levő két csomo közötti darabot is jelent. Mindenképpen különleges bambusznak kellett lennie, hogy az átkok hatásos legyen.

ahogy ezek a kövek lesüllyednek, úgy legyen a te hanyatlásod és [beteg] fekvésed!"

Így megátkozván [idősebbik fiát], [a kötés jelként szolgáló tárgyakat] a tűzhely fölé [azaz: a tűsíp] helyezette.

Emnek következtében az idősebbik fiát nyolc éven át aszott, hervadt, betegeskedett és halódott.

Amikor azon idősebbik fiát keseregve és sírva fenséges anyját megkövette, az megoldotta [vagy: az átkot vizszoalordította]. Azt követően [az idősebbik fiát] teste olyan lett, mint előbb volt. Megnyugodott s megkönyehibált.

Ez az eredete az "isieni fogadás fizetése" [nevű] szólasmondásnak.

119. FEJEZET: Ifjabb Rét-Élelem – Két-Elágazás Herceg (*Waka-Nu-Ke-Puta-Mata-No-Miko*)

Ama *Pomuda* császárt fia *Waka-Nu-Ke-Puta-Mata-No-Miko* feleségül vette anyja hűgát: *Momo-Siki-Probet* (? Momo-Siki Azonvertű Hercegnő), akit másként *Oto-Pime-Ma-Waka-Pime-No-Mikoronak* (Ifjabb Valóban Zsenge Herceglány) hívtak. E házasságból születtek: *Opo-Irauko* (Idősebb Azonvertű Herceg), másik nevén *Opo-Podo-No-Miko* (? Opo-Podo Herceg), majd *Osaka-No-Opo-Naka-Tu-Pime-No-Mikoto* (Osakai Idősb Középső Hercegnő), majd *Tawi-No-Naka-Tu-Pime* (Tawii Középső Hercegnő), utána *Pudi-Para-No-Koto-Pusi-No-Iraume* (? Pudi-Parai Hercegnő), utána *Tori-Me-No-Miko* (Toni Hercegnő), utána *Sane-No-Miko* (Samei Herceg) (tét gyemek).

Opo-Podo-No-Miko a következők öse: a *Mikuni* nemesséké, a *Parai* nemesséké, az *Okinaga-bei Sakai* nemesséké, a *Sakabito* (Borkészítő) nemesséké, a *Yamada* nemesséké, a *Tukusi*-beli *Meiai* nemesséké és az *Pucsi* nemesséké.

Továbbá *Ne-Tori-No-Miko* feleségül vette mostohahűgát [*mana ima*] *Mi-Para-No-Iraume* (? Mi-Parai Azonvertű Hercegnő). Tőlük született *Naka-Tu-Piko-No-Miko* (Középső Herceg), majd *Iwa-Sima-No-Miko* (? Iwa-Simai Herceg) (Két fű).

Továbbá *Kumu-No-Miko* (?) Kumi Herceg) *Kataipa-No-Miko* (?) Katasipa Herceg) gyermeke [volt].¹⁸¹
Pomida császár 130 évig élt. A 10 [ciklus] 1. éve 9. hónapjának 9. napján hunyt el.¹⁸² Sírja a *Kaput-beli Wégában* a *Mo-Pusi-No-Wókam* (Mo-Pusi-Domb) van.

Régi japán fémütkör, kb. 1/5 nagyság (Morroe 1911)

¹⁸¹ Minthogy e sorjól a *Kodzsiki* másutt nem szól talán véletlen folytán került e helyre.

¹⁸² Philippi (298) értelése szerint ez alkalmasint K.r.u. 394-nek felel meg.

KO-DZSI-KI

HARMADIK KÖNYV

120. FEJEZET: Nintoku tennó (Nintoku-Tenno)

Opo-Sazaki-No-Mikoto [= *Niniku tennó*] a *Nempai Takamu* nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Ipa-No-Prime-No-Mikotoi* (Szikla-Hercegnő), *Kadurati-No-Sonu-Biko* (Kadurakti [?] Vadász-Szerencse Herceg) lányát – mint főfeleséget – vette nőül. Ebből a házasságból születtek: *Opo-Te-No-Iza-Po-Wake* (Idősebb Iza-Poi Herceg), majd *Sumi-No-Ye-No-Naka-Tu-Miko* (Sumi-No-Yei Középső Herceg), majd *Tadipi-No-Midu-Pa-Wake-No-Mikoto* (Tadipii Egészseges Fogú Ifjabb Herceg), majd *Wo-Isaduma-Wakugo-No-Sukune-No-Mikoto* (Asadumai Apró Ifjú Segítéség). (Négy fű.)

Feleségül vette továbbá a fentebb említett *Kamú-Naga-Primei, Uti-Moronak*, a *Pimuka-beli Murugata* nemes utának lányát. E házasságból lett *Paabi-No-Opo-Iraniko* (Praabii Idős Azonvérti Herceg), másik nevén *Opo-Kusaka-No-Miko* (Kusakai Idős Herceg), majd *Parabi-No-Waki-Iratune* (Praabii Ifjú Azonvérti Hercegnő), másik nevén *Naga-Me-Prime-No-Mikoto* (?) Nagy-Szemű Hercegnő), ismét másik nevén *Waka-Kusaka-Be-No-Mikoto* (Kusaka-Beti Ifjú Hercegnő), (Két gyermek)

Feleségül vette továbbá mostohahugát, *Yara-No-Waki-Iratune*t.

Feleségül vette továbbá [egy másik] mostohahugát, *Udi-No-Waki-Iratune*t.

Ez a két feleség magatlan maradt.

Opo-Sazaki császárnak összesen hat gyermeke volt. (Öt fű és egy lány.)

Az uralkodás *Iza-Po-Wake-No-Mikora* szállt.

Utána *Tadipi-No-Midu-Pa-Wake-No-Mikio* is uralkodott az országon; utána *Wo-Asaduma-Wakago-Sukane* szintén uralkodott az országon.

121. FEJEZET: Név-örökítő telepítések és füstlőgő ké-mények az országon (*mi-na-siro: kuni-uti-no-kabun*)

Uralkodási idejében ez a császár név-örökítő telepítéseket létesített¹⁸³: *Ipa-No-Pime-No-Mikio* császárnő [nevében] a *Kaduraki-Bet*, továbbá *Midu-Pa-Wake-No-Mikio* tönörökös [nevében] a *Tadipi-Bet*, továbbá *Opo-Kusaka-No-Miko* [nevében] az *Opo-Kusaka-Bet*, továbbá *Waka-Kusaka-Bet*-*No-Miko* [nevében] a *Waka-Kusaka-Bet*.¹⁸⁴

Továbbá a *paia*-embereket [*Paia-bito*]¹⁸⁵ besorozták, és közönnükre fogták a *Mamuta-No-Tunani* (Mamutai Gái) és a *Mamuta-No-Miyaki* (Mamutai Palota-Élelemár) építésében.

Továbbá a *Wani-No-Iket* (Wanii Tő) és a *Yosami-No-Iket* (Yosami Tő) építettek, majd a *Nanpa-No-Port-Iet* (Nanpai Csatorna) ásatták és a vizeknek a tengerbe levezetését valamint a *Wobasi-No-Ie* (Wobasi csatorna) és a *Sumi-No-Ie-No-Tu* (Sumi-No-Yei Kikötő) építését rendelték el.

Abban az időben a császár egy magas hegyre hágyán körbe lenézett az országra és így szólt: "Az Országban nem száll fel füst [azaz: a családi tűzhelyekből]. Az egész ország szegény. Mostantól kezdve három évig mindenkinek elengedem az adót és a kényszermunkát."

Emnek következtében a nagy palota gyarlódot és kopott. *No-ha* az eső [a romlott tetőn át] sok helyen becsurgott, [a császár]

¹⁸³ Név-örökítő telepítés' (*mi-na-siro*); ezek jövődelme a 645-ben megvalósított nagy reformig (*Tadiko*) az uralkodó családjának jart.

¹⁸⁴ *Waka-Kusaka-Bet*-*No-Miko* nevéről látni, hogy a *Waka-Kusaka-Bet* nevű telepítéstől, ill. annak javadalmaiból elválaszthatatlan. Valószínű, hogy az uralkodók gyermeikét születése után hamarosan már ilyenformán gondoskodtak azokról, és maradtaknak megjelöléséről. Egerszeri mind az is feltelvezhetjük, hogy a meglepően hosszú személynevek egy része olyan helységek, neveivel illeg össze, amelyekből az illő előkezők megéltéhez szükséges javaak származnak.

¹⁸⁵ Ezek is Koreából érkezett emberek voltak (1. a 166. jegyzet).

egyáltalán nem rendelt el javítást. A becsurgó esőt edényekben felfogták, [a palota lakói meg] arra az oldalra húzódtak, ahol nem csurgott be.

Midőn [a császár] később megnézte az országot, az tele volt füsttel! Ugy vélte tehát, hogy a nép jólétele jutott. Ezért [ismét] elrendelte az adószedést és a kényszermunkát. Így a nép boldogult és nem szenvedett a kényszermunkától [italán helyesebben: kevésbé szenvedett]. Ezért dicsérték az ő uralkodói idejét és "szent uralkodó" korának mondták.

122. FEJEZET: Feketef-hajj] Kisasszony (*Kuro-Pime*)

Ipa-No-Pime-No-Mikio császárnő¹⁸⁶ rendkívül feltékény volt. Így a császár mellékleteiséget be sem melletek a palotába. Es ha valami rendkívül dolog adott [a császárnő érkezése szerin], akkor toprézékölt feltékényiségeben.

Egyszer a császár értsült, hogy a *Kibi* *Ama-Bet* ispániának egy *Kuro-Pime* nevű szép lánya van. Magához rendelte a lányt és egyesült vele. De az a császárnő feltékényiségtől tartva hazája felé menekült.

Akkor a császár [palotájá] magas tornyában tartózkodott és a *Kuro-Pime*t vivő csónaknak a tengerre kijutását s haladását személ kísérvé így énekelte:

Kis csónakok sora vonul
A nyílt tengeren. Babám is,
Kurozaya *Masaduko*¹⁸⁷
Velük megyen, aji! – Csónakja
Biz' közöttük, hazatérőben ...

A császárnő pedig ezt a dalt hallván nagyon bosszankodott és embereket küldvén *Opo-Uraba* (Nagy Oból)¹⁸⁸ [*Kuro-Pime*t] a csónakból kiszállíttatta és egyalogos távozásra kényszerítette.

¹⁸⁶ Philippi (301) megjegyzése szerint é volt az első nem fejedelmi vérből való feleség, akinek a császárnő cím jutott.

¹⁸⁷ *Kurozaya Masaduko* alkalmanis *Kuro-Pime*re alkalmazott név volt.

¹⁸⁸ *Opo-Ura* (Nagy Oból) Osaaka nagy kikötő öble volt.

Később a császári *Kuro-Pimere* végéig a császártól megévesztette. Azt mondta neki, hogy *Apadi-Simat* (Apadi-Sziget) kívánja látni. Amikor pedig elindultam *Apadi-Simara* juott, a távolba [jazaz: a lány otthona felé] nézve ezt énekelte:

Elindultam *Nanipaból*,
Napsütéses hullámból;
A földnyelvet hátrahagytam,
Most tekintek országomra:
Apu-Simat látom ehol,
Onogoro amott nagyon,
Adimasa még távolabb –
Látom ez is, látom ez is ...

Azon szigetről tovább ment más szigetekre, mígmen *Kibi* földjére ért. Akkor *Kuro-Pime* az ott levő hegy alján¹⁸⁹ készített neki méltó szállást és oda hordta ételét.

Amikor [egyszer] leveles főzése végett zöldfűszereket szedeggett arról a helyről, a császár hozzája érve így énekelte:

A hegyvala földjén, aj,
Zöldseget szed a lány, *Kibi*
Szép leánya – Az itt nővő
Zöldseget vele szedni, aj,
Milyen öröm ez szívemnek!

Midőn [később] a császár [*Yamatoba*] indult, *Kuro-Pime* ilyen méltó dalokat ajánlott fel neki:

Vad szél fúj *Yamato* felé,
Aj, nyugatról csapkod elé,
Hogy a felhők szakadoznak ...

L egyek mégoly távol föléd,
Fetelhettek-e valaha?

¹⁸⁹ A leírás egyébként részben az arról ki, hogy a leíró alsó részen ellenálló keretek egyikeben készített a császárnak szállást.

Azán megint énekelte:

Yamatoba, *Yamatoba*
Visszamegyen a férj, a férj!
Titkon jöve hozzám, bűvő
Énként titkon. ... Az elmenő,
Vajon kinek férje mostan?

123. FEJEZET: Aralia-levé (mi-tuna-gasipa)

Ez után egyszer a császárnő [palotai] nagy lakomát tervezve *Ki* országátszibe ment, hogy aralia-levélet¹⁹⁰ szedjen.

Azonközben a császár nőül vette *Yata-No-Waki-Iratumet*. Később, amikor aralia-levélet jól megrakott csónakjában a császárnő visszatérőben volt, egy a *Kibi*-beli *Kozimaból* való besorozott munkás, aki a *Mopi-Tori-No-Tukasat* ([Palotai] Vitellátó Szolgálat) szolgálta és [akkor] hazájába ment vissza, a Nanpai Nagy Átkelőhelyen (*Opo-waam*), a császárnő gondnoknokjének a fenséges csónak mögött lemaradt csónakjával találkozott. Akkor ezt mondta [a gondnoknoknak]: "A császár csak nemrég nőül vette *Yata-No-Waki-Iratumet* és most éjjel-nappal vele szórakozzik! A császárnő talán nem is hallott erről, hogy így magát mulatva kényelmesen utazik?"

Akkor pedig a gondnok, hallván ezt a hírt, a fenséges csónakot sietve elérte és a besorozott munkás szavait épügy [mint az mondta] továbbította.

Erre a császárnő felháborodva és megharagudva a fenséges csónakjába rakott aralia-levélet utolsó szögig a tengerbe szórta. Ezért hívják azt a helyet *Miti-No-Sakinak* (Mitu-Szeg).¹⁹¹

¹⁹⁰ Chambertain (340) a *mi-tuna-gasipa* kifejezést 'aralia-leaf'-ként ('Aralia-levé') fordítja. Kinoshita és Philippi lefordítottam hangja. Tölgylevélekhez hasonló alakja lehetett (*kasipa* növény), a *mi-tuna* rész kevesebb világos.

¹⁹¹ Szellemtelen népies névmagyarázat.

Azán nem ment be a palotába, hanem fenséges csónakját to-
vabíratva [a *Nanipa*] csatornán fölfele haladt és a folyót követve
Yamasiro-ba távozott.

És akkor ezt énekelte:

Hegyhát megyen hegyhát után ...

Víz ellen haladok fejem¹⁹²

Így a *Yamasiro*-Folyón.

Előre, fel, csak előre!

A parton *sasibu*¹⁹³ virul;

Közelebb a vízhez széles

Levelű *tubaki*¹⁹⁴ virul.

Aj, úde-szép ía, *tubaki* ...

Mint annak virága: ragyog,

Mint annak levele: fénylik,

Mint *tubaki*-levél: erős, –

Olyan az én uram, olyan!

Azán *Yamasiro*-ból kertülével a *Nara-Yama* hegőjához ért és
[ott] így énekelte:

Hegyhát megyen hegyhát után ...

Fel a *Yamasiro*-Folyón

Székhelyünk felé haladok.

Földje-sötét jó *Naran* is

Tűhaladok, kicsi-pajzosos¹⁹⁵

Yamaton is tűhaladok.

Látni vágyom szülőföldem,¹⁹⁶

¹⁹² Fejem, azaz vízfejem; vízfej a folyónak vagy partnak a forrás felőli vagy
gát felétti része.

¹⁹³ Nem tudjuk, milyen ía.

¹⁹⁴ *Tubaki* 'kamélia', amely ott természetes fáva má

¹⁹⁵ A 'kicsi pajzosos' -nak megfelelő *no-dae* kifejezés a japán irodalomban
Yamato egykoron elszórt jelzője; alkalmassít az övező helyek pajzosok sorá-
hoz hasonló alkja miatt.

Szüülőhelyem, *Takamiya*,
Kaduraki Takamiya:
A mi otthonunk vidéke!

Mután így énekel, visszafordult¹⁹⁷ és *Tuukiban* a Koreából
származó *Nirinomi* (Nüri nemes) házába tért be.

124. FEJEZET: A Tutukii udvarház (*Tutuki-no-miya*)

Amikor a császár megindta, hogy a császárnő *Yamasiron* át
haladt [a székhely felé], egy *Tori-Yama* (Madár-egy) nevezeti
udvari embert menesztett eléje és általa [jelenléts véget] ezt a
dalt küldte¹⁹⁸.

Siess, *Tori-Yama*, iszkolj!¹⁹⁹

Yamasiro-ba! Aj, az én

Kedves nejemet elerd' ám!

Vele találkozól' ám! Siess!

Később *Kuri-Ko* (Szárj-Fü) *Mani* nemesi küldte így énekel-
vén:

A *Mi-Moroi* fémisikan

Ott van a Nagy-'V'adkan-Mező ...²⁰⁰

A nagy vadkan hasban²⁰¹ aj,

Szenben van a két májlevél.

Sziveink tán nem úgy vannak?

Nem vágyod, hogy találkozzunk?

¹⁹⁶ *Kaduraki*-ból származott.

¹⁹⁷ Feltehető, hogy a hígortól *Kaduraki* láta vagy legalább látni vélte.

¹⁹⁸ Mind *Tori-Yama*-nak, mind a később küldött *Kuri-Ko*-nak a rájuk bízott éne-
ket meg kellett tanulnia, hiszen az áruks ének formájában történt.

¹⁹⁹ Az iszkol jelentése 'elstet, koróditk'.

²⁰⁰ *Opo-Mi-Ko-Ga-Paru*, a dal szerzője szellemesen taktarkoskodott a szavak-
kal: minthogy az egyik *paru* szó 'mező'-t, a másik 'has'-at jelent
²⁰¹ Az *Opo-Mi-Ko-Ga-Paru* végen levő, 'mező' jelentésű *para*-t a következő sor
'has' jelentésű megfélelokeim is használtá.

Majd újient énekel:

Hegyhát hegyhát mögött fekszik,

Yamastro olyan ország ...

A *Yamastroi* lányok

A nagy-retket²⁰² fakapával,

Aj, fakapával kicsapják ...

Karjuk csillog, mint a retk,

Karod csillog, bizony fehér ...

Aj, ha nem öletél volna,

Aj, ha nem fonódtunk volna,

Mondhanád, hogy "Nem ismerlek!"

[Éppen] amikor a nemes *Kuit-Ko* ezt a [két] dal [a császárnő elől] el akarta énekelni, vadul megeredt az eső. Akkor ő nem tá-
gítva az eső miatt, az udvarház elölő bejáratához [amely mögött
a császárnő sejtje] járult és leborult.

[A császárnő] megagadva [a himnők fogadását] a ház hátsó
ajtájához ment; amikor meg [Kuit-Ko] a hátsó ajtóhoz járult és
ott borult le; [a császárnő ismét] megagadva [a meghallgatást] az
előlő bejáratához ment.

Akkor [Kuit-Ko] az udvarban hasán csúszott, majd térdelt. A
[megegyült] víz hasáig ért.

Mivel az az új vörös derékkötés két ruhát viselt, a két [szín]
vöröse vált, amikor az ár elerte a vörös derékkötőt.

Akkor a nemes *Kuit-Ko* húga, *Kuit-Pime* (Szár-Kisasszony),
aki a császárnőnek [udvarhölgyként] szolgál, így énekel:

Yamastroi Tunka

Udvarházba hirt hoz a ő,

Az én testvérhúgáim – ez ő!

És szememből²⁰³ csorog a könny ...

Amikor a császárnő [az ének] magyarázatát kívánta, a válasz
ez volt: "Nemes *Kuit-Ko* felséged szolgálójának bátyja."

Felkentős japán nők (Oto 1963)

125. FEJEZET: A különböző rovarok (ayasiki musu)

Az követően nemes *Kuit-Ko* és húga, *Kuit-Pime* meg
Nurinomi hármashat tanácsot tartottak és ezt üzenték a császár-
nak: "A császárnő kegyes ide jövelele *Nurinominek* [alakjukat]
változtató rovarjai miatt [volt]. Egyszer másznak, mászor gubóvá
válnak, aztán meg repül madarrá. Három alakra változó különböző
rovarok.²⁰⁴ [A császárnő] szándéka az volt, hogy e rovarokat lás-
sa. Azért tért ide be. Nincsen furcsa szívél-fordulása]."

Mután [a himnők] ezt az üzenetet elmondta, a császár így be-
szélt: "Ha ez az eset, magam is [a dolog] látására megyek, mert
rendkívülinek tartom."

Palotájából kiindulva [kísérétével] fölfele haladt.

²⁰² *Opo-ne*, szószarint nagy gyökár/ő'.

²⁰³ Nem világos, hogy kinek a szemét érti az udvarhölgy: sajátját-e vagy testvér-
bátyját?

²⁰⁴ Azaz szelvényhernyők, e történet szerint akkor a japánok még nem ismerték
ezt az ő országuk gazdasági életében később, különösen a 19. sz. második
felében, oly jelentőssé vált rovarát.

Amikor [talán inkább: mielőtt] *Nurironi* udvarházába tért, az császármőnek ajándéknul adta a maga-tenyészette, három alakba változó rovarokat.

Akkor a császár a császárnő lakta udvarház kapujában állva így énekel:

A *Yamasiroi* lányok
A nagy-rettek fakapával,
Aj, fakapával kicsapjak ...

Mert haborgón beszéltél,
Haj, bizony úgy beszéltél,
[Emberimmell] jövék hozzád;
Sokan jövének mint süti fák,
Mint a sűrűn fájzó bokrok,
Melyeken át nézek mostam.

Ez a hat ének, amelyet a császár ill. a császárnő énekel, situ-
uta-no-utapi-kapasi (? csihult [vagy: csendes] ének, amely [ének-
ről-énekre] váltanak).²⁰⁵

126. FEJEZET: Yata-Nép. (Yata-Be)

A császár *Yata-No-Waki-Iratume* vagyva ezt az éneket
küldte neki:

A *Yatai* réten egy szál
Nád – Töven hajlás, aj, nincsen ...
Egy-étül állva vesz-e el?
Haj, haj, te "szegény nádmező!"

Igaz, csak úgy szólnak²⁰⁶ mondom,
Mondom: haj, "szegény nádmező",
[De valóban téged értelek]
Szegény, tiszta *Yatai* nő!²⁰⁷

²⁰⁵ Talán 'halk hangú énekváltás' lenne a helyes kifejezés.

²⁰⁶ A megfelelő japán szó, *ko'ro* 'jelentés: szó, esemény, ügy', de ebben a hely-
zetben aligegőna leheme a megközelítő értelmezés.

Yata-No-Waki-Iratume pedig a következő énekekkel válaszolt:

A *Yatai* réten álló
Egy-szál nád *maga* legyen bár,
[Nem bánja]
Ha a császár jónak látja...
Aj, még ha *maga* marad is!

[A császár] *Yata-No-Waki-Iratume* nevét megöröklítő telep-
téseket [*mi-na-siro*] a *Yata-Be* létesítését rendelte el.

127. FEJEZET: Anya-Madár Hercegnő (Me-Dorí-No-Miko)

Mászor a császár *Me-Dorí-No-Miko* [nevé] mostohahíját
kérte meg, saját öccsét *Payu-Busa-Wake-No-Mikot*ot küldve
közvetítésként [*naka-bio*]. De akkor *Me-Dorí-No-Miko* ezt
mondta *Payu-Busa-Wake-No-Mikomak*: "A császárnő heves felhé-
kenysége miatt még *Yata-No-Waki-Iratume*t sem tartotta [a csá-
szár] magánál. Ezért nincs szándékomban neki szolgálni. Herceg-
séged felesége akarok lenni!" – És akkor egymásról lettek.

Emiatt *Payu-Busa-Wake-No-Miko* nem tett jelentést [a csá-
szárnak].

Akkor a császár maga mevév *Me-Dorí-No-Miko* lakához, az
ajókuszobón állt meg. *Me-Dorí-No-Miko* éppen a szövöszék előtt
ült és ruhaanyagot szőtt. A császár [akkor] így énekel:

Me-Dorí hercegnőm! A most
Szövőd anyag, ugyan, kié
Leszen? Ki ruhája leszzen?

Me-Dorí-No-Miko meg énekelve így felelt:

Aj, magasan száll a sólyom ...²⁰⁸
Gyors is *Payu-Busa-Wake* ...

²⁰⁷ A császár *Yata-No-Waki-Iratume*t gyermektelensége miatt sajnálja.

²⁰⁸ *Payu-Busa-Wake* nevének *Payu* része gyors jelentésű.

Az ő ruhájának való!

Ebből a császár megértette [a lány] érzését és visszatért palotájába.

Később, amikor fejteura, *Paya-Busa-Make-No-Miko* hozzá érkezett, *Me-Dori-No-Miko* ezt énekelte:

Égnek röptül a pacsirta,
A, magasa száll föl az is,
De a sólyom magasa röptül ...

Paya-Busa-Make uram,
Fogd meg már az ökörszemet!²⁰⁹

A császár arról az énekről értesülvén tüstént hadat gyűjtött és meg akarta őket [az ellene fordult féltestvéreket] ölni.

128. FEJEZET: A Kurapasi-Hegy (Kurapasi-Yama)

Akkor *Paya-Busa-Make-No-Miko* és *Me-Dori-No-Miko* elmenekült. Felhagytak a *Kurapasi-Yamara*. Aközben [egyszer] *Paya-Busa-Make-No-Miko* így énekelte:

A *Kurapasi-Hegy* bizony
Meredek! Mintha [oldala]
Álló létra volna! – Nem is
Bírom én sziklát mászni:
Fogd meg a kezem, a kezem!

Később megint énekelte:

A *Kurapasi-Hegy* bizony
Meredek! Mintha [oldala]
Álló létra volna! – Meg ha
Meredek is, nem törődöm
Aval: ha hüggommal mászkol,

²⁰⁹ *Opo-Szazi* nevének *Szazi* része 'ökörszem'-et jelent: A dal célzása ölése való felbujtás.

Nem meredek már az, nem ámi!

Önmét tovább menekültek. Amikor az *Uda*-beli *Sonba* ének, a [császári] had elérté és megölte őket.

A had főparancsnoka, *Opo-Tate* (?) Nagy Pajzs), a *Yama-Be* nemes ura elvette a *Me-Dori-No-Miko* karára csavart ékkő-füzért és feleségének ajándékozta. Később, amikor [palotai] nagy lakomát rendeztek, a különböző nemzetségek [udj] asszonyai [is] mind megjelentek az udvarban. Emlent [oda] *Opo-Tate* felesége is, aki saját karára csavarta azt az ékkő-füzért, amely az elhunyt hercegnőé volt.

A császáró, *Ipa-No-Pime-No-Mikoto* személyesen vette fel és nyújtotta át a feleséges borral teli tölgyfakapát a nemzetségek hölgyeinek. És akkor a császáró megálta és megismerte azt az ékkő-füzért.

[Amink az asszonyok] nem adott borral teli tölgyfakapát, [hanem a sorból] tüstént kitérítve és félretekintve [vagy: elhurcoltatta] annak férjét, *Opo-Tate* nemesit hivatta maga elé és így beszélt hozzá: "Azok a fenségek helytelenül viselkedtek, ezért elküldetlek [azaz: megöletetlek]. Ez rendjén való. De te, szolgáló, elrabolad az ékkőfüzért, amely úrnőd fenséges karán volt csavara, lefejtetted, amíg a bőr [azaz: a test] meleg volt, és aztán feleségednek adtad." [*Opo-Tate*] halálra ítélték.

129. FEJEZET: A vadlúdtójtása (Kari-no-komi)

Máskor, midőn a császár [palotai] nagy lakoma rendezésére készítve *Pime-Zimara* ment, [azt találta, hogy] azon a szigetén vadlúdtójt. ²¹⁰

Magához hívatta *Takecsi-Uji-No-Sukune-No-Mikoto*t és éneken kérdezte meg tőle a vadlúdtójtásnak mikéntjét. Az ének ez volt:

Ékszer-csiszoló *Urbó*!²¹¹

²¹⁰ A vadlúdtójt (-) nyáron Ázsia északi övezetén és Északamerikában költ s csak késő ősszel Vándorol Japánba, így nagyon sokatalanul döög [eltesetett ott vadlúdtójtást találni]. Ezért is szerencsének tartottak (Philippi 3.20).

Való kedves miniszterünk!
Te valóban soká éltél!²¹²
Ezen a világon ... Hogy a
Vadlúd tojott volna éggel
Teli *Yamatoban*²¹³, a mi
Szerelett honunkban – vajon
Olyat hallottál-e?

Erre *Takesi-Uti-No-Sukune* énekekben énekel:

Ó, te fenséges fia a
Magasan ragyogó napnak!
Valóban helyes, hogy engem
Kérdezel, valóban jó, hogy
Kérdin méltatl – Valóban
Hosszú élti ember vagyok.
Az éggel teli *Yamatoban*
Hogy a vadlúd tojott volna –
Soha előbb nem hallottam!

Miután így dallott, [a császárt] nagyszerti citerát [*koto*] ajánl-
dekozott neki.

Ezt követően [*Takesi-Uti-No-Sukune*] így felelt:

Hogy a vadlúd [nálunk] tojott,
Bizonyára jele annak,
Hogy te, fenséges sarjadék
[Nagyon] soká uralkodtál!²¹⁴

²¹¹ *Takesi-Uti-No-Mikoto* eredete és neve az ékszerkészítéstől híres Uti helység nevéhez kapcsolódott.

²¹² A japán szövegben *naga pito* (szószertini) 'nagy ember' olvasható, *naga* je-
lentése meg szorosabban véve 'hosszú'. Így a kifejezés nyilván hosszú em-
berrel-ként fordítandó. A krónika szerint a miniszter akkor vagy 290 esz-
endőss volt (ami egyben azt is mutatja, hogy az életkorok megadása a
Kodzsikiben kb. 400-ig meghiátatlan).

²¹³ Az "éggel teli *Yamato*" kifejezés mint egykori díszítő jelző a vogul és oszjáki
hínegek 'éggel teli vogul föld'-féle kifejezéseit utatja eszünkbe.

²¹⁴ A '[nagyon] soká'-nak megfelelő *nagi-ni* vagy *nobi-ni* jelentése közönségesen
'vegül'; ebben az értelemben véve azt kellene feltételeznünk, hogy a dal

Ez *poki-uta-no-kata-uta* ('ohász-dal/féle földal'),²¹⁵

130. FEJEZET: *Karano*

Ezen országlás idején az *Uki-Kapa* (Uki-Folyó) nyugati
partján hatalmas fa állott. Amikor a reggel nap sugarai ráestek,
árnyékta *Apadi-Simang* vetődött; amikor az esti nap érte, akkor
meg *Takayasu-Yamang* (Takayasu-Hegy) ért [árnyékta].

Ezt a fát levágta, és hajóvá formálta. Nagyon gyors hajó
lett belőle és Karanonak nevezték. Ezzel a hajóval reggel és este
az Apadi-Siman merített forrásvizet [szállítottak], hogy [a császárt
ivóvizként ajánlják fel].

Amikor eltávozt, [fájával] sőt főztek.

Az égetésből maradt [azaz: a megzsugorodott, de el nem
hanyagolt] fából citerát készítettek. Amakk hangja hét falunyi tá-
volagra zengett. Ezért mondták az énekekben:

Sőtőzni égettek el, aj,
A [híres] *Karano* hajót
Szennessé vált fájából meg
Zengő citerát faragtak.
Hűrjai, hogyha pengetik,
Zajjal zúgnak, zengenek.
Mint a *Yura-Sead*²¹⁶ vízében
Köveken növé növények,
Mint a lengő-forgó hínár
[Súrolva a hajó basát]. – Saja, sanya!

akkor keletkezett, amikor az uralkodó még csak a tón várományosa volt.
Chamberlainnel (354, 1) egyetértve nem fogadom el ezt a feltevést, hanem
nagi-ni-ben. Végig: soká jelentést lárok. – A *nagi* szó esetleg a székup sza-
mojed *lopi* 'fátörz'-alsó végétőve szóval és társával vehető össze, míg -
ni az észlelben használt -*ni* terminatívusz-ragra emlékeztet.

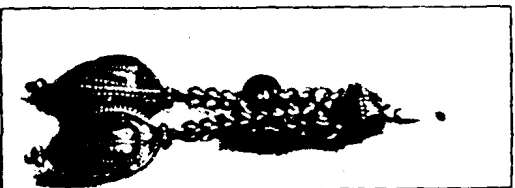
²¹⁵ Az itt szereplő 'ohász-dal' természetesen 'jókívánság, gratulálás, értelemben
vendég. Az ójapán *poki* szó ősi soron 'istenáldás' kétsége volt az uralkodó és
a nép javára. A vogul *poki* [*poyá*] 'keres, könyörgés, imá' (Munkácsi 402)
és talán a magyar *plakázódás* jut ennek kapcsán eszünkbe. – Ez is "fel-
ének" (l. a 129. j. –e).

²¹⁶ Ez a *Yura-No-To* kifejezés fordítása (*to* 'víz, kapu, tengerszoros, kikötő').

Ez *situ-uta-no-utapi-kapei*.²¹⁷

Ez a császárt 83 évig élt. A nyúl [ciklus] 4. éve 8. hónapjának 15. napján hunyt el [? Kr.u. 399].

Síjja *Mozuban* a *Mimi-paran* (? Fül-Mező) van.

Régi japán ékszerek (Montroe 1911)

²¹⁷ L. a 205. jegyzetét.

131. FEJEZET: Richú tennó (Richu-Tennó)

[*Ninoku tennó*] fia, *Iza-Po-Wake-No-Mikoto* az *Ipare-beli Waka-Sakura* (Fiala Cseresznye) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Kuro-Pine-No-Mikoto* (Fekete-[haj] Hercegnő) vette feleségül, aki *Asida-No-Sukune* (Asida Segítség) leánya volt. *Asida-No-Sukune Katuraki-No-Son-Biko* fia volt.

Ebből a házasságból születtek: *Ihi-No-Be-No-Osi-Pa-No-Miko* (Ihi-No-Bel Zsüfölt-Fogu Herceg), majd *Mima-No-Miko* (?) *Mimai Herceg*), majd *higuk, Awomi-No-Iraume* (Awonii Azonvért Hercegnő), másik nevén *Ipo-Toyo-No-Iraume* (Élelme-Böséges Azonvért Hercegnő). (Három gyermek.)

132. FEJEZET: A Sumi-No-Yei Középső Herceg. (*Sumi-No-Ye-No-Naka-Tu-Miko*)

Amikor fez a császári elelme *Nanigai* palotájában lakott és lakomát rendezve az ünnepes ünnepét [*opo-nipe* nagy kóstolás] ülte, a fésleges bortól 'meg-vidámodott' és [azon hely] elaludt.

Akkor öccse, *Sumi-No-Ye-No-Naka-Tu-Miko* a császárt életére törve felgyújtotta a nagy palotát.²¹⁸

Akkor *Aii* ispán [*aipe*], a *Yamato-beli Arai* ispánok öse a császárt észrevétlenül kivitte, majd Iora útjára *Yamato*-ba menekítette.

Midőn a *Tadipi-Nora* (Tadipi-Rét) érték, a [császárt] töltredvén így szólt: "Mitfele hely ez?"

Erre *Aii* ispán ezt felelte: "*Sumi-No-Ye-No-Naka-Tu-Miko* felgyújtotta a nagy palotát, és én *Yamato*-ba menekítettelek"

Akkor a császárt így énekelt:

Aj, ha tudtam volna, hogy [ma]
A *Tadipi* *Keten* alszom,
Biz' magammal hoztam volna
Széltől védő gyékényemet!

²¹⁸ Philippi (324) megjegyzi, hogy a Nihongi szerint a fivére *Kuro-Pine* miatt vetelkedtek.

Alvásom ha tudtam volna ...

Amikor pedig a *Panipui-Zakához*. (Panpu-Hágo) érték, a *Nanipui* pilóta fele nézett; a tűz még mindig nagy fénny árasztott; [akkor] a császárt ismét énekelt:

Aj, a Panpui-Hágon ...
Ahogy állok s arra nézek,
Ragyogva-remegve égő
Házak egész csoportja [áll]:
Feleségem háza tája!

Midőn aztán *Opo-Saka-No-Yama* (Opo-Saka-Hegy szájához [kút] érték, egy nőszeméllyel találkoznak. Az így beszélt: "Sok fegyveres zárja el ezt a hegyet. Kerülve a *Tagimai* út felől kell átkelnielek rajta!"

És akkor a császárt ezt énekelte:

Aj, az Opo-Saka-Hegynél
Egy leánnyal találkoztam ...
Hogy az utat kértem tőle,
Nem a rövidet mutatta,
De a [távol] Tagimait!

Ezt követően felmentek [a hegyre] és [a császárt] az *Iso-No-Kami* szentélyében lakozt.

133. FEJEZET: Az Egészséges Fogú Ifjabb Herceg (*Midu-Pa-Wake-No-Mikoto*)

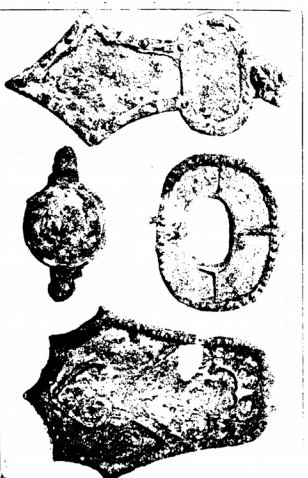
Akkor [másik] öccse, *Midu-Pa-Wake-No-Mikoto* elment hozzá és tárgyalásra két engedélyt. A császárt ezt üzenre neki: "Az a gyantám, herceg, hogy *Simi-No-Ye-No-Naka-Tu-Mikoval* egy szándékon vagy." – Így nem beszélt [öccsével].

Az meg ezt válaszolta: "Nincs tisztátalan szándékom, érzésem nem azonos *Simi-No-Ye-No-Naka-Tu-Mikoval*."

Erre [a császárt] megint üzent: "Ha az a helyzet, akkor menj vissza le és öld meg *Simi-No-Ye-No-Naka-Tu-Miket*! Aztán jert ide fel! Akkor biztosan tárgyalok veled!"

Az istent visszatért *Nanipuba* és megcsalta a *paya* néptörzsből való *Sobakari* (? Hajdina-Arató), aki *Simi-No-Ye-No-Naka-Tu-Miko* közvetlen környezetében szolgált. Így beszélt hozzá: "Ha, szavamra hallgatsz, miniszteremné teszek, amikor császárt leszek, s velem fogsz uralkodni. Hogyan [döntesz]?"

Sobakari ezt felelte: "Ahogy parancsodol [ugy cselekszem]!"

Régi japán kőszerszám díszei (Monme 1911)

Akkor [a herceg] azon *paya*-embernek gazdag ajándékot adott és ezt mondta: "Ez levén a helyzet: öld meg uradat!"

Azt követően *Sobakari* bujja [megyárt], mígsem ura az árnyékszékre ment, és [ott] dádájával átszúrta megölle.

Emnek meglőtte után, [a herceg] *Pobakari* magával *vive Yamababa* ment fel. Midőn az *Opo-Saka-No-Yama* szájához ért, ezt gondolta: "Noha *Sobakari* érdekében nagy szolgálatot végezett [azaz: érdemet szerzett], mert valóban megölte önön urát, tette becsületen [mert hűtlenség érdemével], mindamellett, ha szolgálatát nem viszonzom, akkor engem szöszegőnek mondhat.

ha pedig neki tett ígéretemet teljesítem, akkor elméjétől [azaz: esetleges rossz szándékától] kell tartanom, ezért, amhát szolgálattért megjutalmazom, [halandó] testét [mu-zane] el fogom pusztítani.”

134. FEJEZET: A miniszteri tiszttség (Opo-mape-tugimi-no-kuwaw)

Ezért így szólt Sobakarhoz: "Ma itt megállok. Először is rádrúhádom a miniszteri tisztseget. Holnap [tovább] megyek fölfele."

Akkor megállítottak annak a hegynek a szájánál. Ideiglenes utalkodói szállást építettek és hamarjában diszacsosorát rendeztek. A herceg azon *paiva*-emberre ráruházta a miniszteri tisztseget és a sok tisztviselőnek²¹⁹ megparancsolta, hogy *Sobakar* előtt alázatal tiszteletüket tegyék.

A *paiva*-ember boldog volt és azt vélte, hogy célját elérte.

És akkor [a herceg] így beszélt hozzá: „Ma ugyanaból a serlegről akarok inni, mint miniszterem!” – Amikor pedig együtt ittak, [a herceg] akkora serleget töltött meg az általa ajándékozott borral, hogy az [az ivó] arcát elborította. Aztán a herceg ivott először, a *paiva*-ember meg utána. Mármost, ahogy a *paiva*-ember ivott, a nagy serleg befedte arcát. [A herceg pedig] elővette a gyékényre ala tett kardot és elszelte vele a *paiva*-ember nyakát.

Azt követően másnap fölment [a hegyre].

Ezért hívják azt a helyet [ahonnan reggel elindult] *Tika-Tu-Asukanak* (Közeli Asuka)²²⁰

*Yamato*ba érkezve kihirdette: "Ma itt maradtok és megisztatom magamat. Holnap az istenek szentélyéhez járunk imádkozni!"²²¹

Ezért hívják azt a helyet *Topo-Tu-Asukanak*.

²¹⁹ Valószínű, hogy a hercegnek egyéb kísérete is volt, de a sok tisztviselő ki-felvezés ebben a helyzetben bizonyára kész udvari formula által befolyósolt túlzó hasznalat.

²²⁰ A *Tika-Tu-Asuka* (Közeli Asuka [szálláshegy]) és *Topo-Tu-Asuka* (Tavoli Asuka Szálláshegy) helynevek bizonyára régiesen megváltoztak azon személy előtt. A megárazási népelemológias, van 'happkale, reggel', *ka* 'hely'.

²²¹ A vérontás személyétől meg kellett tisztulnia. V. o. az *Izanagának* a folyóban tisztulásával.

[Megistzulása után] az *Iso-No-Kami* szentélyéhez járult és a császárhoz ily üzenetet küldött: „A megékkítés küldetése bevégzetett. Alazattal szíved elé kívánok járulni.”

Igy [a császár] hívatta, bebocsátotta, majd beszélt vele.

Aru ismét a császár a [palotai] raklárak igazgatójává [*kuru-no-takasa*] tette és birtokot ajándékozott neki.

Továbbá ebben az utalkodási időben kapták [a császártól] a *Waka-Sakura-Be* nemesei a *Waka-Sakura-Be* családi nevet.

Továbbá a *Pinedai* nemesek a *Pineda-No-Kimi* családi nevet kapták.

Az *Ipure-Be* is akkor létesült.

Ez a császár 64 évig élt. A majom [ciklus] 9. éve 1. hónapjának 3. napján halt meg.²²² *Sirja Mozin*ban van.

135. FEJEZET: Hanzei tennó (Hanzei Tenna)

[Az elhunyt császárt] öccse, *Midu-Pa-Make-No-Mikoto Tadiphon*, a *Siba-Kaki* (Ágfa Kerítés) palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

E császár testmagassága 9 láb 2 1/2 hüvelyk volt; fogai 1 hüvelyk hosszúak és 1/5 hüvelyk szélesek voltak.²²³ Felső és alsó fogai egyenlő sorokat alkottak hasonlóan a füzött gyöngyhöz.

Ez a császár *Kogolonak*, egy *Wani* nemeseinek *Timo-No-Iraime* (? Tunoi Azonvertü Hercegnő) nevű lányát vette feleségül. E házasságból született *Kapi-No-Iraime* (? Kapiu Azonvertü Hercegnő) és *Tubura-No-Iraime* (? Csoppnyí Azonvertü Hercegnő). (Két lány.)

Feleségül vette továbbá ugyanazon nemes ember *Oro-Pine* nevű lányát. E házasságból született *Takuru-No-Miko* (? Kinness Hercegnő) és *Takabe-No-Iraime* (? Takabe! Azonvertü Hercegnő).

Összesen négy gyermeke volt.

Ez a császár 60 évig élt. Az ökör [ciklus] 4. évének 7. hónapjának halt meg.²²⁴ *Sirja a Mozin* síkon van.

²²² Philippi (329) értelmezése szerint ez 432-ben, a Nihongi adata szerint 405-ben volt.

²²³ V. o. a 98. jegyzettel.

²²⁴ Philippi (330) szerint 437, a Nihongi szerint 410 volt az évszám.

136. FEJEZET: Ingyó tennő (Ingyó-Tennō)

[Hanzi tenő] öccse, *Wo-Asadama-Wakago-No-Sakune-No-Mikio* a *Topo-Tu-Asuka* nevű palotában lakott és oman kornát nyozta az országot.

Ez a császár *Opo-Podo-No-Miko* húga, *Osaka-No-Opo-Naka-Tu-Pime-No-Mikio*t vette feleségül. Tőlük születtek: *Ki-Nasi-No-KaruError! Bookmark not defined.-No-Miko* (?) *Ki-Nasi* Karu Herceg), majd *Nagata-No-Opo-Iratime* (Nagatai Idősb Azonvéti Hercegnő), majd *Sakapi-No-Kuro-Piko-No-Miko* (Sakapii Fekete Herceg), majd *Anapo-No-Mikio* (Anapoi Herceg), majd *Karu-No-Opo-Iratime* (Karu Idősebb Azonvéti Hercegnő), másik nevén *So-Topori-No-Iratime* (?) Rukh[?] Áthaió Azonvéti Hercegnő) ((a *So-Topori-No-Iratime* nevet azért adták neki, mert testének ragyogása áthatolt ruháján)), továbbá *Yauri-No-Siro-Piko-No-Miko* (Yaurii Fehér Herceg), utána *Opo-Patuse-No-Mikio* (?) Nagy Patusei Herceg), majd *Tatiboni-No-Opo-Iratime* (Tatibonai Idősebb Azonvéti Hercegnő), majd *Sakami-No-Iratime* (Sakamii Azonvéti Hercegnő). (Kilenc gyermek)

Emnek a császárnak összesen kilenc gyermeke volt. (öt fű és négy lány.)

A kilenc gyermek közül *Anapo-No-Mikio*ra szállt a kor-mányzás.

Utána *Opo-Patuse-No-Mikio* uralkodott.

137. FEJEZET: A nemzetségi leszámazások rendezése (udi kaba-ne no sadame)

Mielőtt [ez] a császár az Égi Nap-utódlást [*Ama-Tu-Pi-Tigi*] elfogadta, [először] magától harította mondván: "Regőt! [való] betegségem van. Nem vagyok alkalmas az uralkodásra!" De mert mind a császárnő, mind az udvari emberek²²⁵ rábeszéltek, magára vette az uralkodást.

Azon időben Silla királyja 81 hajónyi ajándékot küldött neki.

²²⁵ A feleségek rokona(Philippi 332 szerint *external relations* 'külső rokonok') egyre nagyobb befolyása tettek szert és természetesen arra törekedtek, hogy hercegi vejük trónra kerüljön.

Az ajándékokat [hozó] főkövetet *Komu Patimu-Kamiki* *Mumak* hívták. Ennek az embernek alapos ismerete volt a győgyítás módjáról és a császárt meggyógyította.

A császárt nagy gondban volt, mert az országban összevisszaság és hamisítás [terjedt] a nemzetségek és családok nevét valaminth az egyedek nemzetségi ill. családi neveit illetően. Ennek okán az *Ama-Kasii Koi-to-Yaso-Maga-Tu-Pi* (?) Szó [imati] Sok Balszerencse Szellemet(?) szentély elé [főrtövez ismételtet szolgát] utót [*Kauka-Pei*]²²⁶ állíttatott és [istenítéleti által] rendezte az országban levő rengeteg család [iomo] nemzetségi eredetét, nevét [és rangját].

Továbbá a *Karo-Be* név-örökítő telepítést rendelte *Ki-Nasi-No-Karu* trónörökös herceg javára, majd az *Osaka-Bet* [mim név-örökítő telepítést – *mi-ianu-siro* –] a császárnő javára, majd a *Kapi-Bet Tawti-No-Nakam-Pine* a császárnő húga javára.

Ez a császár 78 évig élt. A 16 [ciklus] 1. éve hónapjának 15. napján hunyt el [Kr. u. 454. ? 453]. Sírja a *Kapui*-beli *Megagan Nagyre* (?) Hosszú Vízag) mellett van.

Altaj sziklarajzok, amelyek egyáltalán az európai hunok ücsjét is ábrázolják (László 1974)

²²⁶ Az ismételtet szolgált főrtövezes üst [*Ku-ka-Pei*] rendszerint három lábon állt.

138. FEJEZET: Ki-Nasii Karui Hercceg (Ki-Nasí-No-Karu-No-Miko)

[Ezen] császár halála után [régebbi] rendelkezés szerint Ki-Nasí-No-Karu-No-Miko következett [volna] a Nap-Utódlásban. De mielőtt trónra lépett, elcsábította hűgát²²⁷, Karu-No-Opo-hatimet és így énekelt:

A lábátaszító²²⁸ hegyen, aj,
Rizsföldet készítnék. Magas
A hegy, azét oda vizet
Visznek; földalatti csőben
Vezetik a vizet – Olyan
Tíkon kértem²²⁹ én is kicsi
Húgom, tíkon síró nejem ...

Ma éjjel gondtalan, biztos
Ölelssel leszel velem!

Ez sirage-uta ('hára-emelő ének'),²³⁰
Továbbá ezt énekelte:

Vérí a lég a kákát, aj,
A káka levelét: csit-csatt ...

²²⁷ A megfélelő őjápan $szó\ tró^2 mo^2 < tró^2 + mo^2$, jelentése 'hűg', minthogy semmi kétség nincs az azonos szülekől való származás miatt, ~ értelme itt csak 'verszerinti való' lehet. Ez az adat is erősíti az $tró^2$ arcshn, szhn, kálbó megjelens' szónak a ve^2 fogalomhoz való közét.
²²⁸ A japán szövegben a hegyekkel s dombokkal kapcsolatosan szokványosan használt *as-i-pi-éi* 'lábhúzás kifejezés van, ami a föléle-hatalás nehézségre utal.

²²⁹ Olyan tíkon, mint amilyen láthatatlannal folyik a víz a földalatti csőben.
²³⁰ Philippi (587) értelmezése szerint *sirage-uta*, több módon magyarázható: *siri* 'far, valaminek a hátulja' + *age^2* 'emelés' összefonása lehetne egy magyarázat, a *Siragi* (= *Sillo*) szóból eredeztetésnek is van esélye – Kinoshita a *Lied der Schande* 'szennemelen ének' kifejezéssel fordítja s jó oka van erre. – Némely magyarázó szerint a dal vége fele emelkedett a hang, ezért 'farcemo' a rá illő kifejezés.

Há mi együtt aludtunk, aj,
Bánom is én, ha a nép, ha
A nép elválasztana minket!
Sej, elválasztana minket!

Ha gyönyörben aludtunk, aj,
Kedvünkre egymásé voltunk,
[Mit bánom én, ha nagy a baj],
Ha mint kaszált káka hullik
Össze-visszaságba minden:
Ha csak egymás köblén voltunk!

Ez [a két szakasz] *pin-buri no agate-uta* ('vidéki, magas[hangfordozású] dal').

Emiatt az udvari emberek és mind az ország népe *Karu* trónörökösnek hatat fordítottak és *Amapo-No-Miko* oldalára állottak. *Karu* trónörökös fejelmében *Opo-Mape-No-Mape-No-Sukune* (?) Nagy Jelenlét – Kis Jelenlét Segítség) fő udvari ember hazába menekült és [védelmére] fegyvereket készített. (Az általa készített nyílak hegyei vörösrézből voltak, ezért azon nyílakat *karnak* ['könyű nyílak'] nevezték.)
Amapo-No-Miko szintén fegyverkezett. (Az ezen hercegek készíttette nyílak éppen olyanok voltak, mint a miak [azaz: vas hegyűk volt]; ezeket *amapo-janak* nevezték.)

139. FEJEZET: Nagy Jelenlét Kis Jelenlét Segítség (Opo-Mape-No-Mape-No-Sukune)

Akkor *Amapo-No-Miko* hadat gyűjtött és költöztette *Opo-Mape-No-Mape-No-Sukune* házá²³¹
Mídon annak ércakapujához²³² ért, viharos jégeső zúdult le, és ő így énekel:

Opo-Mape-No-Mape-No-Sukune ércakapujának
Gyűjtöket így oltalmába²³²

²³¹ Alkalmassint fémmeel borított, fából való kapu.

A jégeső hamar elmegy ...

És akkor karait emelve, térdet csapkodva, tagjait löbálva, táncolva és dalolva *Opo-Mape-No-Mape-No-Sukune* eljött [házból] – Ez énekelte:

A nemes ember térdéről,
A nadrág-kötő végétől
Leesett egy kis csengő! Haj!
A nemesség mind zajog, a
Parasztság is [mozog] – megállj!

Ez *mija-pito-buri* ('udvari emberek stílusban való') [dal].
Égy énekelvén közel ment hozzánk és így beszélt: "O, uralkodóm fenséges fiát! Ne emelj fegyvert hercegi testvértárvad ellen! Ha fegyverrel mégy ellene, az emberek bizonyára nevení fognak [harcotokor]. En elfogom és kezébe adom!"

Akkor [*Anapo* trónörökös] fegyvereset szétszalvta elment. Azt követően *Opo-Mape-No-Mape-No-Sukune* foglyul ejtette *Karu* trónörökös, majd kivégezte és [*Anapo* trónörökösnek] kezébe adta.

Amikor [*Karu* trónörökös] fogságba jutott, ezt énekelte:

Ég fele magásra repül
A vadlúd – *Karu* kislány,²³³
Hogya nagyon sírsz, megújíjak
Az emberek! – A *Pasa-Hegy*
Galanbjai módján halkan,
Halkan, titkon-csendben sírjál!²³⁴

²³² Amak a kapunak bizonyára széles eresse volt, különben nem bír volna a csapátnak oltalmát nyújtani.

²³³ *Karu-No-Opo-Iraume* nevének *Karu* része hasonló a *kari* 'vadlúd' szóhoz, ezért kapcsoléként használható a bevezető, természet képet idéző *ama-danu* < *ama-tobu* 'égfel' reptől) kifejezés és a valószínűs mondanivaló tördöt.

²³⁴ Az ének utolsó sora japánul így hangzik: *sita-nida-i-ni-naku* 'csendben sírva sír', ami a magyar sírva-sír, tudva-tud, látna-lát, síb, földulálókra emlékeztet engeim.

Majd megint énekel:

Ég fele magásra repül
A vadlúd – *Karu* kislány,
Titkon-csendben jőj! [még egyszer],
Ó, légy enyém s meny el titkon!
Karu kislány...

Karu trónörökös az *Jo-i* meleg forrásokhoz [jo] száműzték. Amikor száműzetésébe indult, ezt énekelte:

A magasban szálló madár –
Himk az is, hirt vízre nekéd;
Ha a danu neszét hallod,
Kérdezd tőle az én nevem,
Kérdezd tőle az én nevem!

Ez [a három ének] *amata-buri*.²³⁵ Később megint énekel:

Száműzték unkat messze,
Egy szigetre – [ho, mi haszna?]
Visszatér a hajó – megér
Ő maga is! – Gyékényemet²³⁶
Ne bánisd! – Mit, hogy gyékényemet ...
Feléségem ne bánisd. megállj!

Ez *pima-buri no kata-orosi-uta* ('vidéki stílusú, "fele-ereszkedő" [hangú] dal').

²³⁵ A ténit három ú.n. *amata-buri*, vagy *ama-da-buri* osztályozású dal. A *-buri* < *-puri* rész jelentése 'mód, stílus, divat', az *ama-da* ~ *ama-da* -rész magyartáza kétséges; *ama-da* - elvonás lehene az *ama-danu* kifejezésből (l. a 233. j-e), *ama-da* - talán közelebb van még az eredetib *ama-tobu* földulához.

²³⁶ Az akkor Japánban kinek-kinek saját ülő, ill. fekvő gyékénye képezte a "szőnyeg"-et. Nagyon ügyelek, hogy más gyékényét be ne szennyezzék.

140. FEJEZET: Ruhán Átháto Hercegnő (So-Topori-No-Miko)

So-Topori-No-Miko [= *Kari-No-Opo-Iramine*] dalt ajándékozott neki. Az a dal ezt mondta:

Apimenek nyári-flves
Parján ne lépi az osztrigák
 [E]s] hej!at! Napkeltig
 Várái s csak aztán menj arai!²³⁷

Később, amikor vágyával nem bírt többé, [a számműzött] után ment és ezt énekelte:

Haj, de sok nap múlt el, uram,
 Mióta elmentél! – Mint a
 Bodzabokor [levele is
 Páros], úgy fordulok feléd
 És megyek most hozzád! – Vámi,
 Vámi hogy is tudnék többé?!

Az itt [azaz: a j. szövegben] említett *yumata-du* [bódza] a mai *miya-tu-ko-gi* ('szentély-szölgé-fa')

Midőn odaért hozzá, az vára várta és ezt énekelte:

A rejtekhelyes [nagy] hegyben,²³⁸

²³⁷ A japán szöveg utolsó sora ez: *akazite to pore. To pore* 'menj át, haladj túl nem okoz nehézséget, de *akazite* igen. A szó töve *aka-* 'hajnali, fényes, világos; vöröses' (v. ö.: *török ag* 'fehér, pl. az *akos* nében is; *ag + guš* 'só-brom; sas; kesélyű' együtt adta azon név előzményét: 1. Ligeti Lajos "Régi török eredetű neveink", *Magyar Nyelv* 75, 1979, 3. 264), *ada-ri* 'megvilágosodik, hajnali hasad', *ada-si* 'az éjlelt átvirasztani, hajnallig vámi', ez utóbbinak határozói igeneve *aka-si-te* 'napkeltig várni'. Az *aka-si-te* alakti képzésre példázomót keresve talán megemlíthetők a magyarnak ilyen alakjai: *nézetkét, blénvát, jóbnyvát, ballagást* (= ballagva), *enést, nyútvást* (= nyútván).

²³⁸ A *Parusa* nevű terület híres temetkezési helye volt a japán uralkodóházak, és Philippi (339) a japán Aisora hívatozva felvett annak a lehetőséget, hogy a rejtekhely szó ebben az összefüggésben a sír-t jelenti. A Körtmennyek ezt a feltevést jól valósítástik.

Paruse-Hegy kebelében,
 A nagy dombon zászló feszül,
 A Kis dombon zászló feszül ...²³⁹

A nagy dombon [alkalmas jó]
 "Lak", im, nekünk kijelölve:²⁴⁰
 Ő, szeretett életársam,
 Mily szomorú [ez a helyzet]!

Mint *tuki*-i], úgy heverek
Adusa-i]ként, aj, akkor,²⁴¹
 De végül is tartlak, látlak –
 Ő, szeretett feleségem!

Később megint énekelte:

A rejtekhelyes [bő] folyó
 A *Parusa* vize felső
 Sellojében szent oszlopot
 Ültetek, alsó sellőjébe
 Aj, igaz oszlopot ültetek²⁴²

Szent oszloponként szent tükör
 Függe, igaz oszloponként

²³⁹ Alkalmassint rúdra erősített zászlót kell értenünk: a rúd pedig a földbe lehetett ásva vagy verve, mint a régi török sírok zászlós kópiai vagy a magyar sírok kópiai.

²⁴⁰ A japán szöveg *naka* szava, amelynek "lak"-ként fordítottam, 'valaminek bel-seje, közp.' jelentésű és ebben a szövegkörnyezetben alig jelenthet mást, mint a sírkamrát. – Meg kell jegyezni, hogy az idevágó japán szövegben romlott helyek vannak, így tevédséssal mindenképpen számolni kell.

²⁴¹ Philippi (339) megjegyzése szerint a *tuka* ~ *tuki* 'zselicéta' anyagból készült íj szabványosan a fekvéssel, az *adusa* 'kalapja, szivarfa' anyagból való meg az állással kapcsolódott a japán tródaolomban.

²⁴² 'Szent oszlop' az *i-kupi* 'összetétel fordítás, és 'igaz oszlop' a *ma-kupi* 'é. Érdemes megjegyezni, hogy a) az oszlop földbe verésével kapcsolatban az *un* 'út, ver' igét használták, b) az őjapán *kupi* 'i' je az *u*-hoz közel álló magánhangzó volt, jelentése és hangalakja szerint ez a szó talán összevethető a volgak *kypp* (kb. kapu) szóval, amelynek jelentése 'határoz'.

Meg függ igazi ékszer ...²⁴³

Aj, igaz ékszerként levő
Szerezett hügom, tükörtként
Tetsző²⁴⁴ szeretet asszonyom
Vagy te! – Ha mondanék [hogy ott
Vagy], lakodhoz is elmennek
Homodért is epednék, haj!²⁴⁵

Igy énekelt, és utána együtt onkezuikkal vetettek véget életüknek.

Ez a két ének *yomi-uta* ('?olvasó [hang] ének'),²⁴⁶

141. FEJJEZET: Ankó tennó (*Ankō-Tennō*)

[Az elhunyt *Ingjó tennō*] fenséges fia, *Anapo-No-Miko* az *Iso-No-Kami*, *Anapo* nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár öccsének, *Opo-Pause-No-Mikonak* érdekében elküldte *Ne-No-Omi* ('? Nei Mágna), a *Sakamotoi* nemesei ösét *Opo-Kusaka-No-Mikohoz* [azaz: a császár nagybátyjához] és ezt üzenté: "Az a kívánságom, hogy hügod *Opo-Pause-No-Mikohoz* menjen feleségül. Ezért mutasd be az udvarnak!"

[Ezt hallván] *Opo-Kusaka-No-Miko* négyezer mélyen meghajolt és ezt mondta: "Mivel sejtettem, hogy ilyen fenséges parancs jöhet, [hügomaj] nem engedtem ki házamból. Nagyon nagy megüszleletében van részem. A parancs szerint bemutatam a császárnak!"

²⁴³ A szent oszlop-ra, 'igaz oszlop-ra vagy szent fa ágára figyelmeztet tükör-, ill. ékszer vallásos jelkép volt és a jó szellemek felidézésére szolgált (Philippi 340).

²⁴⁴ Az első sor 'levő' és a harmadik sor 'tetsző' szavainak a japán szövegben *nanu* felel meg; ez ebben a szövegeknyelvenben ('nagyon udvarias beszéd') szorosan véve 'levő'-t jelent, de a tükörrel kapcsolatosan mégis inkább 'tetsző'-t írtam.

²⁴⁵ Nem bizonyos, hogy a két utolsó ének a számozott herceg alkam szüleit. Feltehető, hogy olyan eléggék, amelyekre a későbbi dalnokok átalakításokkal beépítettek a történetbe (Philippi 340).

²⁴⁶ Chamberlain (378) ezt így magyarázza: "Monoton hangon mondták el, őket, mint amikor valaki [hangosan] könyvet olvas vagy mesét mond."

De azt véve, hogy tiszteltem dolog [csupán] válaszi küldeni, tisztelete jeleként hüga részéről [jegyzajándékul] "préselt-fás" diademot²⁴⁷ küldött felajánlás végett.

Ne-No-Omi azonban ellopja azt a szertartásos ajándékul szolgáló diademot és megárgalmazza *Opo-Kusaka-No-Mikot* mondván: "Opo-Kusaka-No-Miko megtagadta a fenséges parancsot, mert így beszélt: "Micsoda?! Az én hügom legyen egy vele azonos rokonsági fokon levőnek [azaz: nagyon közeli vetikornak, pítosi ukaraj] derekajaja [*sita-musivo*]?! És megragadva kardja markolatát hangra gerjedt!"

A császár [ezért] nagyon bosszús lett és megölte [inkább: megöltette] *Opo-Kusaka-No-Mikot*, majd elvéve annak a hercegnek főfeleségét, *Nagata-No-Opo-Iraimot*, császárnőjévé tette.

142. FEJJEZET: Szeme-Gyenge Herceg (*Ma-Yowa-No-Miko*)

Később [valamikor] a császár nyughelyén volt és déli phienőjét tartotta. És akkor így szólt a császárnőhöz: "Nem aggaszt valami?" Az meg ezt felelte:

"Minthogy fenséges uram jószágos kegye véd, nincs semmi aggályom."

Eppen akkor a császárnő előbbi házasságából való fia, a hét éves *Ma-Yowa-No-Miko* azon terem alatt²⁴⁸ játszott. A császár nem tudva a hercegnek a palota alatt való játszásától így szólt a császárnőhöz:

"Valami állandóan aggaszt. Mégpedig az, hogy fiad, *Ma-Yowa-No-Miko* feljön és megüdüja, hogy aytát megöltem, s akkor bosszút áll rajtam."

A palota alatt játszó *Ma-Yowa-No-Miko* meghalotta azokat a szavakat.

²⁴⁷ "Préselt-fás" diadem volt az ajándék, a megleteleő őjápan kitévezés *osi-ki²-no³ tama-kaduru*, amelyben ismerjük a *tama szói* ('étkő, ékszer, jélek') és a *kaduru szói* ('hajlék, haját összefogó ékes kötő s ezt régen folytondár' meg efféle szolgálta); *osi* talán a 'préselt, összerontott' jelentésű *osu*, 'ge szán-mezsika, a ki talán, 'fa értelmi, legalábbis erre utalnak az írásukra, használt kinnai jélek.

²⁴⁸ A palotát nyilván oszlopokra építették.

Azán titokban [alkalomra] várt. Amikor a császár [éppen] aludt, félvette annak [fékvöhléje] mellett levő nagy kardját és iziben elcsúszta vele [a császárt] nyakát, majd *Tubura-Opmi* (?) Csoppyi Nemes) házába menekült.

Ez a császár 56 évig élt. Sirja *Sugapuruban* a *Pusimi-No-Mokan* (Pusimi-Domb) van.

143. FEJJEZET: Nagy Patusei Herceg (*Opo-Patuse-No-Miko*)

Amikor *Opo-Patuse-No-Miko*, aki akkor még csak legényke volt, erről az eseményről értesült, bankodott, bosszankodott, majd haragra gerjedt. Tüstént elment bátyjához. *Kuro-Piko-No-Mikhoz* [= *Sakapi-No-Kuro-Piko-No-Miko*] és így beszélt: "Valaki megölte a császárt! Mit tegyünk most?"

De *Kuro-Piko-No-Miko* nem szörnyedt el és szívében részvélen maradt.

Akkor *Opo-Patuse-No-Miko* bátyját szidta s becsmérelte mondván: "Miként lehetsz ilyen részvéttlen? Először is ő császár volt, azon kívül meg vesterterünk. Hogyan lehet szíved ilyen közömbös? Amikor hallod, hogy bátyjád megölték, el sem szörnyedsz s nyugton maradsz?" És ruhája nyakszegélyét megkapva [a házból] kirángatta, majd [saját] kardját kivonva levágta.²⁹⁹

Azán elment másik bátyjának, *Siro-Piko-No-Mikomnak* a házához és az elbőhöz hasonló módon értesítette. A közönységgé olyan volt, mint *Kuro-Piko-No-Miko* esetében. Erre [*Siro-Piko-No-Mikomnak* is] ruhája nyakszegélyét ragadta meg, majd [a házból] kivonszola és *Wopuriding* viire, ott gödört ásott és álló helyzeben temette be. Amikor hasig be volt földelve, [*Siro-Piko-No-Miko*] mindkét szeme kipattant, s maga meglát.

Azt követően *Opo-Patuse-No-Miko* hadat gyűjtött és körülvette *Tubura-Omi* házát.

Enzel szemben [a másik oldal] szintén hadat gyűjtött védelemre és harcra. A [házból és udvarából] kiöltött nyilak [roplásai] olyan volt, mint a nád [bujgásának] szóródása.

²⁹⁹ *Kuro-Piko-No-Miko* feltehetően azért nem haboorodott fel császári bátyja megölésére miatt, mert arra számított, hogy ő lesz az új császár.

Akkor *Opo-Patuse-No-Miko* dárdaíját rúdként használva a házba kiment³⁰⁰ és [fennhangon] így beszélt: "Tahú ebben a házban van az a kisasszony, akivel eljegyeztém magamat?"

Midőn *Tubura-No-Omi* e szavakat meghallotta, maga ment ki. A viselte fegyvereket magáról levette, majd nyolcszor mélyen meghajolva ezt mondta: "*Kara Prime* (Koreai Kisasszony) lányom, akinek máskor udvarolni kegyeskedél, szölgélatodra lesz, sőt vele adok öt települést rakátrostul. ((Ami itt mint öt település rakátrostul említtetik, az ma a Kaduraki-beli öt falu kertesztépe)) – De hogy ő maga nem járul eléd, annak oka ez: nemesekről és főnemesekről régi idők óta mind a mai napig hallottuk, hogy királyok házában keresetek oltalmat, de királyoktól még nem hallottuk, hogy alattvalóik házában keresetek oltalmat, ezért úgy vélem, hogy én mint alacsony rangú nemes harcban [ellened] nem győzhetek, még ha utolsó erőmet odaadom is, mégis inkább meghalok, semmint magára hagyjam azt a herceget, aki bennem bízva szerény házamba jött!" így szólván fegyverét újból magához vette és bemenvén tovább harcolt.

Amikor azonban erejük kimerült és nyilak is elfogytak, ezt mondta a [hozzá menekült] hercegnek: "Csupa seb vagyok [vagy: embereim és magam mind megsebesültünk], nyilaink is elfogytak. A harc most már nem folytatható. Mit tegyünk?"

A herceg pedig így felelt: "Ha ez a helyzet, egyebet nem lehet tenni: öl meg engem!" így [*Tubura-Omi*] kardjával átszúrta a herceget, majd elmeszve önmön nyakát meglát.

144. FEJJEZET: Gyékényes-Rét (*Kaya-No*)

Valamikor ez után az *Apumi*-beli *Sasaki Yana-No-Kimi* (Hegyi Nemesek) öse, *Kara-Bukuro* (Koreai Erzsény) ezt mondta [*Opo-Patuse-No-Mikomnak*]: "Az *Apumi*-beli *Kuawata Kaya-No* rengeteg a vad [wi-ka] vadászó és őz (vagy: szarvas): [hal] állanak, lábaik olyan [sűrűn vannak egymás mellett] hogy [az egész] feketeuróm mezejéhez hasonló, felémelt agancsok meg holt fenyőkhöz hasonlítanak!"

³⁰⁰ Alkalmassint dárdaíja segítségével felmászott a fal valamely nyílásig.

Akkor [*Opo-Panuse-No-Miko*] *Iri-No-Be-No-Osi-Pa-Mo-Miko* [meghíval magával vitte és *Apmunba* ment vele. Midőn arra a rétre értek, külön-külön ideiglenes szállásra építettek.

Másnap hajnalban, meg napkelte előtt, *Osi-Pa-No-Miko* – rossz szándék nélkül – lovagolt és megálta *Opo-Panuse-No-Miko* ideiglenes szállása mellett. Így szólit annak [gyík] kíséetőjéhez: "Ujrad még nem ébredt fel? Gyorsan meg kell neki mondani [hogy már itt vagytok]! Az újszaka már elmúlt: a vadászóhelyre kell menni!"

Azán lovát serkenve elnyargalt.

Akkor pedig *Opo-Panuse-No-Miko* kísérete így beszélt: "Ami ez a herceg mondott, gyanús! Övakofo! töl! Jó leme to-vább, ha páncélotad magadra vennéd!" – Az tehát [kilő] ruhája alá páncélt vett fel, majd felcsatolta hát és nyilat²⁵¹ és lóra szállva [*Osi-Pa-No-Miko után*] nyargalt.

Lovát hamarosan annak lovával egy vonalba jutatta, majd [ját és] nyilat vett elő és *Osi-Pa-No-Miko*t lelőtte.

Azán testét feldarabolta és locetó vályúba [*luna-bune*] helyezve halom hagyása nélkül [azaz: a helyet elsimítva] elföldelte. Azt követően *Iri-No-Be-No-Miko* fia, *Oke-No-Miko* (Idősebb Kei Herceg) és *Wo-ke-No-Miko* (Ifjabb Kei Herceg) (Két fű) arról a törvénylen tettéről értesülvén elmenekültek.

Midőn a *Yamasiro*-beli *Karipa-Mbe* éretek és elemőzsíjaitak fogsaszták, egy tetovált arcú ember ment oda hozzájuk és elvette tőlük az ennivalt. Akkor a két herceg így beszélt: "Nem sajnáljuk tőled az ennivalt, de [mond.] ki vagy?" – Az meg így válaszolt: "En *Yamasiro*-ban díszpásztor [wi-kapi] vagyok."

Később menekülésköben átkeltek a Kusuba [nevű] folyón és *Parina* földjére értek. [Ott] bementek egy *Sizumi* nevű odavaio ember házába és számarásukról halgatva lovak és marhák gon-dozóként szolgáltak.

145. FEJEZET: Yuryaku tennō (Yuryaku-Tennō)

Opo-Panuse-No-Waka-Take-No-Mikoto [= *Opo-Panuse-No-Mikoto* = *Yuryaku tennō*] *Panuse*-ban az *Asukura* nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

²⁵¹ Alkalmassint dardája segítségével felmászott a fal valamely nyílásig.

Ez a császár *Opo-Kusaka-No-Miko* húgát, *Waka-Kusaka-Be-No-Miko*t vette el. (Gyermekek nem let.)

Feltesgüll vette továbbá *Kara-Pinet*, *Tubura Opomi* leányát. E házasságból született *Sira-Ka-No-Mikoto* (Fehér Hajjú Herceg) és húga, *Waka-Tarasi-Pine-No-Mikoto* (Ifjú Teljes Hercegnő) (Két gyermek.)

Sira-Ka trónörökös herceg javára a *Sira-Ka-Be* név-örökiő telepítést létesítette.

Továbbá *Panuse-Be* és a *Kapase* telepítéseket [oneri]²⁵² léte-sítette.

Az ő uralkodási idejében vándorolnak be a *kure*-emberek.²⁵³ Ezeket a *kure-Paran* (Kure-Mező) telepítették le. Ezért nevezik azt a helyet *Kure-Paran*k.

146. FEJEZET: Kusaka-Bei Ifjú Hercegnő (Waka-Kusaka-Be-No-Mikoto)

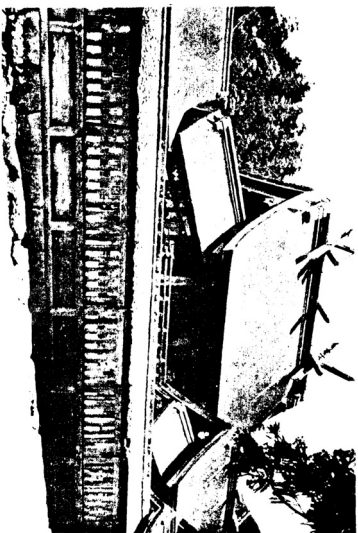
Valamikor régebben, amikor a [jövendő] császármő *Kasukab*-ban lakott, [a császárt] a *Kusakai Tada-Go-Ye* (Róvidűtő Hágó) úján *Kaparinba* ment. A helyt tetejére feljutva messze te-kintett az ország belsejébe és [meglátott] egy házat, amelyet úgy építettek, hogy a tetőn *kutu-no* volt.²⁵⁴

A császár azt a házat illetően ezt kérdezte: "Kié az a ház, amelynek tetejét *kutu*-nóval építették?"

²⁵² A *loneri* szó olyan, elegeé magas rangú, szolgálkat jelölt, akik a legmagasabb rangú urakhoz voltak beosztva. V. ö. ezzel az angol *knigh*t 'lovag' szót, amely eredetileg szintén 'szolgát' jelentett volt, miként a vele geneálkang rokon német *Knecht* szó is jelözi. Hasonsóképpen a japán középkori *daimyō*-nak nevezett nagyurak ('báro, magnás') alatt szolgáló szamurájok sem voltak hosszú ideig egyebek, mint fegyveres szolgák. Idővel a *katonae* tiszti osztály, így a nemesség törzset, képzelték (a császári hatalom 1868-ban történi visszaállításáig).

²⁵³ Ezek *Delkina* *Wu* nevű tartományból érkeztek.

²⁵⁴ A *kutu-no* (manapság *kutsu-o-gi*) néven ismeri tárgyak 1,5-2 m körüli fa-törzsdarabok, amelyeket jelentős gúllétek tető-előre határú egyenlő távol-ságokra fektettek, ma csak az ősi építésmódot megőrző simó személyek fő-építéren láthatók, de eredetileg gyakorlati célú szolgáltak: súlyukkal meg-akadályozták, hogy az erős szél a zsup- vagy nádtelep megvonsa. A *kutu-no* kifejezés etimológiája ismeretlen.

Ősi sírhusi síró szentély

A válasz pedig ez volt: "Az a *Siki-No-Opo-I-gata-Nusi* (Sikii Főispán) háza."

Erre a császárt így szólít: "Az a semmirevalói! Olyan hazát épít, mint amilyen a császár palotája!" Es tüstént embereket küldött [le] a ház elégetésére.

Akkor a főispán elszönyvedve és felelmmel telve [leborult és] így könyörgött: "Szolgá vagyok, és mint szolga nem tudam, hogy tulságosan építettem. Nagy felelemben vagyok. Engeszteléseként megfizetelő ajándékok ajánlok fel!"

[És akkor] egy fehér kutyára ruhaanyagot erősített, nyakára csengőt akasztott, saját családjának egy *Kosi-Fuki* (?) Háza Övezve [nevé] tagja által vezettette, és úgy ajánlotta fel.

Ara [a császárt] megállította az egeési parancsot.

Azt követően *Waka-Kusaka-Be-No-Miko* házához ment, a kutyát neki ajándékozta²⁵⁵ ezt üzenve: "Ez valami különleges lény

amelyet ma ütközben kaptam. Ez nászajándékomi!"²⁵⁶ Így szólván beküldte az ajándékokat.

Ekkor *Waka-Kusaka-Be-No-Miko* ezt üzenté a császárnak: "Nagyon nyugtalanító, hogy te, a Nap-Istenő származéka a napnak hátat fordítva jöttél. Ezért késedelem nélkül félmegek [a székhelyre] és tisztelettel szolgálak!"

Ezért [a császárt] visszatért palotájába. Ahogy [visszatérte] ment, megállt azon hegy hágyója tetején és ezt énekelt:

Kusaka-Bei hegy ezen

Felen vagyok, túlhan meg áll

Az a "gyékénytakarós" hegy.²⁵⁷

Peguri-No-Yama – E két

Hegy mely völgyében mered és

Tenyész a széles levelű

"Medve-tölgy"²⁵⁸, lábánál diszlik

Az egymásnak szoruló [dűs]

Bambusz; fölötte diszlik a

Sűrűn nővő bambusz. – Ej, haj ...

Fonódik a bambusz, de mi

Fonódva, aj, nem aludtunk!

Sűrűn nő a bambusz, de mi

Együtt bizony nem aludtunk!

[De] majd alszunk együtt, össze

Fonódva is! – Aj, vágyódva

Szeretett mákám [az édes] ...

Ezt az éneket tüstént elküldte neki [a mátká előbb érkezett] himke által.

147. FEJEZET: A Vörös-Vaddisznó-Lány. (*Aka-Wi-Ko*)

A császár máskor ismét maga mulatására ment ki.

²⁵⁶ Nászajándék 1: *numa-do-pi-no²-mo²-no²*, szöszszent feleség-kétsi dolog.

²⁵⁷ V. ö. a 128. jegyzetel. – *Ko²-mo²-tutami* vagy *tutami-ko²* gyökérből vagy más sarsítféből készült padlószőnyeg; ez a kifejezés valamilyen okból a *Peguri*-hegy állandó jelzőjévé vált.

²⁵⁸ L. a 128. jegyzetel.

²⁵⁵ Az ajándékozás körözött által történt, miként az üzenet küldése mutatja.

Amikor a *Miwa-Kapahoz* (*Miwa-Folyó*) ért, a folyóparton ott volt egy nagyon szép lány. Éppen ruhát mosott.

A császárt ezt kérdezte tőle: "Kinnek a gyermeke vagy?"

Az meg így felelt: "Nevem *Aka-Mi-Ko*, és a *Pikea-Behöz* tartozom."

Akkor [a császárt] ezt mondta neki: "Ne lépj [mással] házasságra! Hamarosan hivatalok!" — [Azután] visszatért pilótájába.

És így azon *Aka-Mi-Ko* nagy tiszteltetel várt a császárt parancsát nyolcvan éven át [vagy: sok-sok éven át].

Akkor [azaz: végül] *Aka-Mi-Ko* így elmelegedett: "Oly sok évet éltem le, miközben a fenséges parancsra vártam! Testem elaszott s megfomypadt. Többé nincs reményem! Mégis, ha nem mutatom meg [a császárnak], hogy milyen hűséges szívvel vártam, nyugalanságon [vagy: csaldódságon] tűrhetetlen leszek."

Száz fogósos, aszallira teit! áldozatot vitetett [a székhelyre] és úgy járulva a császár elé illő ajándékként felajánlotta.

Igen ám, de a császár régen elfelejtette valamikor adott parancsát, így ezt kérdezte *Aka-Mi-Ko*-tól: "Te kiféle öregasszony vagy és mi végett jöttél ide?"

Aka-Mi-Ko pedig így válaszolt: "Abban meg abban az évben, abban meg abban a hónapban a fenséges császár parancsot adott nekem, és én alázattal vártam [hívó] parancsra. Nyolcvan [azaz: sok-sok] év múlt el a mai napig. Arcom most máj meglevadt. Reményem sincs többé. Mégis eljöttem, hogy hűségemet megbizonyítsam!"

Akkor a császár megdöbbent és így beszélt: "Azt a régi dolgot régen elfelejttem, de te szavamra várva hűségedet megőrizted, miközben életed java haszontalanul elmúlt. Ez nagyon elszomorító!"

Száve szerint nőül akarta venni, de [annak] előrehaladott korától megijedve nem tudott vele házasságra lépni. [Kárpótlásul] énekelt neki, és az ének ez volt:

A *Mimoroi* szent tölgyek,

Szent tölgyek alján házacska²³⁹
[All] – O, mily tisztelnivaló
Vagy, *Kasi-Parai* szárlány!

Azán ismét énekel:

Hej, *Pikeai* fiatal,
Fiatal gesztenyefűlő mező!²⁴⁰
Életünk tűt felelben
Kellert volna szerelkennünk!
Haj, az óta megváltultunk!²⁴¹

És akkor *Aka-Mi-Ko* úgy sírt, hogy könnyei átázatták ruhája pirosta feslett bő ujját [sodét]. Azán azon fenséges dalokra énekelve válaszolt:

Mimoroban épültö sok
Kerítés A-j, mint drágakő!²⁴²
Csak én maradtam felesen ...
Kiben lehet reményed meg,
Istenszentlőnek örzője?

Később meg ezt énekelte:

A *Kusaka-Ye*²⁴³ öblében

²³⁹ A japán szöveg *jyunsiki-tai* kifejezése Chamberlain (1993) értelmezése szerint "tiszeletre méltó ház [*ungust dwelling*] s ez megszemélyesítésként is gondolható: a *Kasi-Parai* szárlány megszólalás c lelveles erőstésebe szólal.

²⁴⁰ Az első két sor a szokásos temesszékpele adja, de a 'fiatal' szó misris bevezeti az igazi mondanivalót.

²⁴¹ Minthogy a japán szövegben semmi sem mutatja, hogy az éneklő nem magára is céloz, a 'megváltultunk' szó mindketőjükre értelmezhető.

²⁴² A sokféle lehetséges értelmezés közül ez az allegorizált látás, leginkább ellógathatónak: a császárt parancs minnyeg sokszoros drágakő-kerítést (v. ó.: *mi-mo-ro?* 'szent hely vagy rejtek') rakott a kiválsztott szűz köré, de a császár elfeledkezett az annyira feltett drágakőről, aki megszennelt szűzének a szentély örzője lett.

²⁴³ A *ye ~ ye* szó jelentése katós: 1) 'folyókorkolat, öböl', 2) 'folyó'. E második jelentésben *ye* nagyon emlékeztet a *Sajo, Hétó, Hejó, Dzsizajo, Merigó,*

Virágzó lóusz a vízen,
L'óusz virágzik [bőviben] ...
Élet tejében kik vagytok,
Mint ingyellek titeket,
Ó, élet-ternő emberek!

Akkor [a császárl] az agg nőt bőven megajándékozta és hazaküldte.

Ez a négy ének *sin-uta* ('csendes ének').

148. FEJEZET: A Yesino-Palota (Yesino-No-Miya)

[Egyszer] amikor a császár a *Yesino*-Palotához utazott, a *Yesino-Folyó* partján gyönyörű lánnyal találkozott. Ezt a lányt nőül vette és visszatért [*Asakurui*] palotájába. Később, amikor ismét *Yesinoba* utazott, azon a helyen, ahol a lánnal találkozott, megállást parancsolt. Felállította utalkodói nyugvószékét [*mi-agura*], majd azon ülve citerázott, miközben parancsára a lány [előre] táncolt. Később mivel a lány olyan jól táncolt, dalt szerzett. Az a dal ezt mondta:

Az emelt ülőhelyen ül,
Aki isteni kezével
Pengét citergát ...
Ennek hangja táncoló
Lányka: – Bár örökre lenne!

Midőn [utóbb] *Akida-Nora* (Sziakotó-út) menvén vadászott, utalkodói nyugvószékére ült. Akkor egy löbbögly megszúrta karát. Nyomban odarepült egy sziakotó, szájába kapta a löbböglyt és iovárepült. Akkor [a császárl] ezt a dalt szerezte:²⁶⁴

Beretvá, (< *Berekjó*), *Kethou* stb. magyar folyónevek második tagja. A TESZ kikövetkeztetett urát alakja: **jake* egy *-*ke* elemmel képzett szó is lehet. A vokálék és zűnén, *ju* 'folyó' szó stb. képzővel soha meg nem toldott alakken is feltehető, nem székségszerzően fordított alakken.
Ez az ének az idők folyamán bizonyára átköltözött. Pl. a. 'Kegecs uralkodók' kifejezés aligha származott magának az uralkodónak a szájából!

A *Yesinoi Momuro*-
Hegyen bőven tékszik őz és
Más vad!" – országot kormányzó
Nagy úrnak így mondta valaki.
Kegecs uralkodónk vadra
Várva nyugvószékén phlent,
Mikor fehér-gyolcs-ingujját
Fenséges karába, át, egy
Löbbögly szűrt, ama bögly
Pedig szempillantás múlva
Sziakotónak lett étke!

Hogy ilyen dolgot nevedben
Viselj²⁶⁵, hívnak Sziakotó-
Szigetnek, te éggel te!²⁶⁶
Hon, *Yamato* – szülő-homunk!

Így azon időtől fogva azon rétet *Akida*-Nornak hívják.

149. FEJEZET: A Kaduraki-Hegy (Kaduraki-Yama)

Máskor megint a császár félhagott a *Kaduraki-Hegy* tetejére. Akkor nagy vadkan termett előtte. A császár nyomban sipóll nyíljal lőtt rá.²⁶⁷ Akkor a vadkan [mert a nyíl csak megsebezte] nagyduhösen, füjve és horkantva nekironított. A császár pedig félve ama fűjástól s horkantástól, egy égerfára mászott fel, majd így énekelt:²⁶⁸

²⁶⁵ A sziakotó neve az ójapánban *okidu* volt (ma szino-japán szóval *tonbo*) ~ Japánban *Akida-Sima* (Sziakotó-Sziget) megnevezést látnak az Előbeszárban és a 65. fejezetben. Az itt leírt különös esemény tanúsága természetesen az, hogy meg a sziakotó is túl segítette az ég fának, ezáltal is utalnak Japán lakosságának az uralkodó uráni szolgálatkészségére.

²⁶⁶ Az "éggel te! Yamato" kifejezést illetően l. a 213. fejezetet.
²⁶⁷ L. a 31. fejezetet.

²⁶⁸ Ez a hízelgő szerzemény nem származott az uralkodótól. Philippi (359) a Nihongi ezzel párhuzamos helyre utalva, azt írja, hogy az uralkodóval valódszóra kiment udvaronc jött meg oly nagyon, gyávaasáért halálra ítélték, és kivégezse előtt énekelte e sorokat: a császárnő közbelépése mentette meg életét.

A békében kományszó nagy
 Urunk kedve teléséből
 Megelebzet vadkan fiújasa,
 Aji megemlített Elftutva,
 Aji kopasz dombnak fájára,
 Egeria ágára másztam ...

Ísmét más esetben, amikor a császár a *Kaduruki Yamana* ment fel, az udvaroncok mind zöldre [vagy: fekete, *awo*] festett ruhát viseltek, amelyhez [a császártól] mindegyikük vörös [derék]kötőt kapott.

Ugyanakkor az átelenes hegvyoldalon is [valamiféle] emberek mennek a hegy lábától a tefő felé. Eppen úgy tűnik, mint a császár menetének sora. Mind a ruhák kiliséje és alkja, mind az emberek maguk oly hasonlónak mutatkoznak, hogy nem lehetett különbséget tenni [a két sor között].

Akkor a császár [az átelenes hegvyoldalra] nézett és ezt kérdezte: "Ebben a *Yamato* országban talán kívül nincs császár. Hát akkor ki az az ember, aki [ott] így megy?"

A válasz éppen olyan volt, mint a császár szavai.

Erre a császár, nagyon megharagudva, nyilat helyezett fájára, és sok kísértője színtgy.

Azok az emberek [az átelenes hegvyoldalon] ugyancsak mind jiaikat és nyilakat készíteték.

Erre a császár megint üzött: "Mond meg nevedet! Azán [hogy megmondad], én is megmondom enyémet. Azán hányjuk nyilainkat!"

Akkor [ez a] válasz érkezett: "Minthogy engem kérdeztek először, elsőnek mondom meg nevedet. Én az az isten vagyok, aki a rossz dolgot [maga góto] is meg a jó dolgot [yo góto] is egyetlen szóval mondva dönt el: *Kaduruki-No-Pio-Koro-Nusi-No-Opo-Kami* [Kaduruki Egy-Szó[va]] Parancsoló Nagy Isten!"

Akkor a császár [élelemmel] teje így beszélt: "Szemed előt[re] nemeg, nagy uram! Nem tudtam, hogy [észlelhet] alakban jelen sz meg."

És miután ezt mondta, saját nagy karját, jiait és nyilat letette, sőt leverette kísértőivel ruháikat, majd a földre borulva [a tárgyakat engesztelő áldozatul] felajánlotta.

Akkor az a *Pito-Koro-Nusi-No-Opo-Kami* tapsolt és [egy]²⁶⁹ az áldozatot elfogadta.

Amikor pedig a császár hazatérőben volt, az istenség a hegy tetejétől a *Pamise-Yama* szádigáig elkíserte.

Akkor történt tehát, hogy *Pito-Koro-Nusi-No-Opo-Kami* [lát-ható alakban] megjelent.

Ísmét máskor a császár *Kusakaba* ment, hogy feleségül vegye *Wodo-Pimet* (? Wodoi Kisasszony), *Wani-No-Sanuki-No-Omi* (Wami [?] Sanuki Nemes) leányát. Utközben egy lánnal találko-zott, aki [egy ideig] a menetet nézte, de elszaladt és egy domb o-l-datában elrejtőzött. Akkor a császár éneket szerzett, s az így hangzott:

Domb mögé bujt el a kislány,
 Domb rejt most ötleim. Ásó
 Kéne, bizony őtszáz, vasból
 Való ásó! – Azzal hányánk
 Szét a dombot, aji, a dombot ...

Ezért hívják most (azt) a dombot *Kana-Sike-No-Wo-Kanak* (Vas-Ásó-Domb).²⁷⁰

150. FEJEZET: Égi elbeszélés dalban (*ama-gatar-uta*)

Megint máskor a császár *Pamiseban* lakomái rendezett és az [ottani] hatalmas lombozatu zelmicéja [iukci]²⁷¹ alatt ült. És akkor egy udvarhely, aki az *Ise*-beli *Mijepéből* származott, magasra emelve a nagy boros serleget felajánlotta neki. [Éppen] akkor a

²⁶⁹ A japánok a *sinio* szentélyekben tanyeruk néhánysoni összetétele által hívják magukra az istenek figyelmét s azán malkoznak; bizonyára azt hittek, hogy az istenek hasonló módon jutárják kifejezésre elégedettségüket.

²⁷⁰ A helynév magyarázata valószínűen néprajztudományi. – *Kana* (később *kane*) 'érc, fém, vas' alkalmassá a régi *kina kan* 'vas' szóval függ össze (v. ó. *goldi tunguz gon* 'vas'), *suki* 'ásó, éke'.

²⁷¹ A zselicéját ismét hának tartják az obi-ugorok is, de Eurázsia északi övének más népei is.

hatalmas lombú zelincfáról levél esett le és a sertegben [a bor tetején] úszott. Az udvarbólgy pedig mit sem tudva a levél leestéről és a sertegben úszásáról egyre csak ajánlotta a feltség bört.

A császár megpillantván a sertegben úszó fellevelet azt az udvarbólgyet a földre vetette, majd karját [a lány] nyakának szegte, hogy elvágja, midőn az így beszélt a császárhoz: "Ne öl meg! Mondanivalóm van számodra!" Azán ezá énekelte:

Makimukuban palota
Van, aj, Pširo a neve.
Ráderül a reggeli nap,
Beragyogja az esti nap ...
Mint a bambusz, gyökerezve,
Mint a fa, jól gyökerezve,
Olyan jól van megépítve
Nyolcszáz évre az a szentély!²⁷²
Kiváló fa [az anyag],
Hasított cédrus kapuja:
Az újtermés-kóstoló ház ...
Rája óvó teő gyantát
Borul zelince száz aga;
Csücsa²⁷³ az eget fedt el,
Középső ági keletet!²⁷⁴
Takarják az alsók meg, aj,
A vidéket.²⁷⁵ – A felső ág
Csücs-levéle egy középső
Ágra esett, [csak] érintve;
A középső ágak felső
Levéle egy alsó ágra
Esett; az alsó ágak egy
Csücs-levéle a selymértől

²⁷² A *miya* szónak 'szentély' és 'uralkodói palota' jelentése van, hiszen az utóbbi is az istenek gyermekének és övéinek lakása.

²⁷³ Azaz a zelincfa csücsa, amely színe elfogja az eget az alatta ülő szentől.

²⁷⁴ *Aduma* a hines keleti részek neve volt, amelyekben ammi harc folyt és ammi szép dal is szálltett. L. a 126. jegyzetet is.

²⁷⁵ Az akkori székhelyről nézve az *Adumavai* átlélenesen félkvő nyugati részek.

[Neves] *Mipe*²⁷⁶ leányának
Felelmet, aj, ékkövel szép
Sertegbe! – Miként úszó
Olaj [tenger habja színén],²⁷⁷
Esve és csapódva minden
Keveredik, ez is bizony
Felső, felelmetes [élmény]²⁷⁸
Fia a magashan fényő
Napak! Amit szájról-szájra
Adnak [majdan-éző fiak
S lanyok], oly [esemény] ám ez!²⁷⁹

Minután ezá az éneket felajánlotta, "vétké" megböcsátított.

151. FEJEZET Égi elbeszélés dalban (ama-gatar-i-uta)

Utána a császárnő [*Waka-Kisaka-Be-No-Miko*] énekelté a következőt:

A *Yamatoi Takeri*
Székhelyen, eme magaska
Vásáros kormány-székhelyen van²⁸⁰
Az újtermés-kóstoló ház.

²⁷⁶ A *Mipe* nevű település állandó jelzője *urik-hun* volt; *huni* 'a selyemhanyó gu-bogáról lejeggett' főnm szál-, ökönyál-, pokható szálak; [másodlagosan] kömnvű szövésű anyag, selyem-, rula'; ill. 'na' hangya' jelentéssel, de régen 'darázs, méh' jelentése is volt s talán a selyemhanyó lepkeéjére is vonatkozott.

²⁷⁷ A japán mitológia szerint a teremtés kezdetén "a föld meg vízen úszó olaj-foltként zsengve volt és medúzáként lebegett" (l. az 1. f.-et).

²⁷⁸ Ahogy felelmettel tölti el az embert az a tény, hogy az erős keverés által a víz színén úszó zsengő fölből szilárd sziget keletkezik, úgy ez az esemény is felelmetes, mert a szent fa levéle csodásan esett az ég fiának szánt talba. ²⁷⁹ V.ö. ezá és a következő *ama-gatar-i-uta* ('égi elbeszélés dalban') jelölési éneket a 25., 26. és 27. fejezetekben látható *kami-goto-uta* ('isten szavak dalb') jelölésükkel. A legutóbb egyébként japán költeménnyel szemben nemcsak felülről hesszúságunk, hanem retörjünk is gyakorlatilag ezonos.

²⁸⁰ Azon uralkodási időszakban *Takeri* volt a székhely; e helynév eredete: *taka* 'magas' + *uri* 'vásártély'.

Rája óvó teő gyamánt
Borol egy levele-széles
Szent, hatalmas kamélia.
Levelei széttérülnek,
Virágai fényben ülnek ...

A magashban sugárzó nap
Fenséges fiának nyújtom
A bőséges, felséges bort!²⁸¹

Ezt adják majd szájról-szájra,
Ez eseményt [késő korok]!
Öt követve a császár énekelt:

Az uralkodói udvar
Előkelő népe fűrtet
Mimázza kendő köte, aj!²⁸²
Mint barizadbilligetők
Járás közben összezártak
Farkukat és mint a házi
Verebek csoportba gyűlnek;
Aj, ma talán el is áznak,
Borral telve vidámodnak.
A magashban sugárzó nap
Udvarának nemes népe ...

²⁸¹ A felszólítás a szerencsétlen udvarhölgynek szól. A császárnő így akarta megengedezni és a jóvátételt jelképesen megkezdni.

²⁸² A császár nyilván kedvet lelte udvarhölgynek rendkívüli ruhába való öltöztetésében. A fűrtet mintáz kiegészítés azt akarja mondani, hogy az öltöztetnek legálább fej- és nyakcsészét megtehető kendő segítségével a tűz testének elégethez tetűk hasonlítóvá (amellett "farkuk" jó volt a jelmezeknek). Az ójában ~ "fejre való fűrtet": salí, amely a válla csüngőit le, abban az időben a japán művi viselőnek fontos kelletté volt. Ennek kapcsán érdemes megjegyezni, hogy a hagyományos csereiszmj népi viselőiben a himzett fejkendő neve *mi/-pe/-jmi* előtaggal kezdődik (az összetétel második tagja, *jó beir* 'kendő', úgy látszik, az első tag elhomályosult jelentését a, másodikk szöve magyarázza, a csereiszmj szó rokonságát l. a T153-ban a *jmi* szócikkben).

Ezt adják majd szájról-szájra,
Ez eseményt [késő korok]!
Ez a három ének *ama-gakuri*-tia.²⁸³
Azon a lakomán [a császár] dicsérete a *Mipei* udvarhölgyet és bőven megajándékozta.

152. FEJEZET: Wodoi Kisasszony (Wodo-Pime)

Amikor azon lakoma napján *Kasuga-No-Wodo-Pime* neki a felséges bort ányújtotta, a császár ezt énekelte:

Aj, te vízzel permezőző
Nemesek²⁸⁴ leányai! Fogd a
Tálat, a csőrőse!²⁸⁵ erőst
A kezede! Fogd jól, tartsd jól,
Alultól is, szorosabban
Egyre – korszartató kislány!

Ez *uki-uta* (?) boros edény[re szerzett] dal! Es akkor *Wodo-Pime* ezt a dalt ajánlotta fel:

Aj, békében kormányzó nagy
Urunk ajtajai! Reggel is
Még este is – tártak avagy
Csuknak²⁸⁶ – szárfádnak²⁸⁷ dől a mi

²⁸³ Az udvarhölgy hosszú éneke különösen érdemes figyelmünkre. Az ének talán csak nem változtatásra szorult, hogy az udvarhölgy mentésére szolgáljon, de más változatában előbb is meg lehetett. U.i. az akkor ünnepségek fénypontjai közé tartoztak az énekmondások. A szöveg magában is nagyon szép és bizonyára gyönyörű az ősi japán kölcseszének.

²⁸⁴ A japán szöveg megjelölő részében a *mi-na-so-soku* *omi* kiegészítés *omi* része nemes jelentésű, a *mi-na-so-soku* rész (szószertint 'Víznek az ontója' vagy 'víz-szűrő') állandó jelzővé vált az *omi* szó előtt, feltételezhető, hogy a *Kasugában* élő *omik* lényegesen leendőjét képzelte az ontózásra való víz elosztás.

²⁸⁵ A trüszort rendszerint dőlgyfiből készült edényekben tartották. Az itt említett *po-duri* (po 'veő, felső rész, az ami felül van'; *duri* 'bordó, hordószerű, dőzsű') egy új magyarázatot (Ono 1974) szerint olyan edény lehetett, amelynek fejtét és öntő csőrt fangnak.

Urunk [szemléltetőve onnat].
Ha csak alsó léce²⁸⁸ volnék
Te szárfádnak! Ha testvéred
Volnék, [aj, be boldog volnék]!

Ez *sita-ia* ('csendes ének').
Ez a császár 124 évig élt. A kigyó [ciklus] 6. éve 8. hónapja-
nak 9. napján hunyt el [Kr. u. 489]. Sírja a *Kapuri-beli Tadipi*
[határában lévő] *Takawasi* [nevű] helyen van.

153. FEJEZET: Seinei tennó (*Seinei-Tennō*)

[Yüaku tennō] fia, *Sira-Ka-No-Opo-Tamato-Neko-No-Mikoto* (Fehér Hajú Herceg – Nagy Yamato Sarj) *Iparéban* a *Mikokuri* (Szent Rejték) nevű palotában lakott, és onnan kormányozta az országot.

Emnek a császárnak nem volt felesége és nem voltak gyermekei. Emiatt mint név-öröklítő telepítést [*mi-na-siro*] a *Sira-Ka-Bet* létesítették.

Ezen császár halála után nem volt [trónörökösi] herceg az ország kormányzására.

Amikor a trón betöltésére herceget kerestek, [azt találák, hogy] *Ili-No-Be-No-Osi-Pa-Make-No-Miko* húga, *Osiumi-No-Iratume* (Osiumi Hercegnő), másik néven *Ipi-I-toyo-No-Miko* [=

²⁸⁶ Chamberlain (408) szerint az idevágó *asa-to-oi* a császári palota ajtajának, ill. ajtajának reggelt nyitása idejére, míg *yupu-to-oi* az esti zártas idejére vonatkozik (*asa* 'reggel', *yupu* 'este', *to* 'ajtó', *-mi* 'on/-ón', *-naki* 'nem/-ben/-kor').

²⁸⁷ A megfelelő japán *waki-duki?* (<*waki-duki?*) kifejezés sok fejtolást okozott, *waki* 'oldal, valaminek vége/széle'; *duki?* '-ról' az i.élek a magyarázat, hogy valamilyen 'fából való karantasz', de az ugyanott szereplő *i-to-ri-ta-tan waki-duki?* kifejezésben *ta-tan* 'feltehetően', áll, álló 'jelentés', s mivel *ta-tan* a *waki-duki?* rész jelzője, az egész kifejezés jelentése állig lehet más, mint 'az az ajtóféla (vagy szarfa vagy 'oldalfal'), amelynek dőlve [a császár] áll', ha a karantasz-féle fordítást használunk, akkor valamilyen fák-vó vagy útó alkalmatosság karantaszai kellene elejtőzünk, de az ilyen burodarabnak 'alsó léce' (l. a 288. j.-et) aligba lehetett (nemem inkább írhó).

²⁸⁸ A megfelelő *sita-ia* kifejezés (*sita* 'átul, alsó', *ita* 'deszka') az ajtófélfához által csatlakozott.

Ipi-I-toyo-No-Iratume] a Kaduraki-bei *Osiumban*, a *Tunusasi* nevű palotában élt.

154. FEJEZET: Idősebb Kei Herceg és ifjabb Kei Herceg (*Oke-No-Miko; Woke-No-Miko*)

Wo-Toia (Kis Pajzs), a Yama-Be nemesét Parima kormányzójává tették.

Idő múltán azon országrész egy Szizimu nevű alattvalójának új lakását avató ünnepségre érkezett.²⁸⁹

Később, amikor a mulats nagyon magas fokra hágott, sorra mindenki táncolt.

Két tűz-vigyázó fiú ült a kemenne mellett. Azokat is táncra unszolták. És akkor az egyik fiú így szól: "Táncolj te előbb, bátyám!" [Ezt követően] a bátya szólott: "Táncolj te előbb, öcsém!"

És amikor ilyen módon engedték át egymásnak az elsőséget, az összegyűlt nép nevetett azon a módon ahogy [a fiúk] egymásnak az elsőséget ajánlgatták.

Végül is az idősebbik fiú táncolt. Midőn táncát befejezte, és a fiatalabbik volt soron, ez így énekel:

Harcos társam viseli kard
Csukája²⁹⁰, aj, vörösré van
Píngalva, kötőlevek [szép]
Vörös zászló ráköttve ...²⁹¹
Aj, amikor ezt a vörös
Zászlót emelik, bujjk ám
El, aki látja, mindenik!²⁹²

²⁸⁹ Használó házarató ünnepséget láttunk a 89. fejezetben.

²⁹⁰ L. a 73. jegyzetet.

²⁹¹ L. a 93. jegyzetet. – A vörös vagy piros szín a japánok (különösen a *sinó-kövek*) hitében ma is szent. Segítségével gonosz szellemeket lehet távol tartani, vagy elűzni. A sinó szentélyek épületein és kertjésen ma is feltűnik ez a szín, de mert buddhista szentélyeken is előfordul, használatát sokan a buddhizmus beolvadásának tulajdonítják.

²⁹² Idővel a császári hadak zászlóinak színvö is vált és így a hatalmat jelképezte. V.ö.: "A fegyverek ragyogása az uralkodó hatalmát hirdette, és a vi téz harcokos ömlo fuskent zúdulni előre. Pírosan lógtak a zászlók a fegyverek fölött ..." (Előbeszéd 3.1.).

Bűjük a domb bambuszába ...

Bambusz tövét csapva el is
Vágják, tetejét meg nyomva,
Aj, lehajlíták ²⁹³ [Majd] nyolc-húros
Citera lesz belőle, aj,
Zengő, szőlo jo citera! ²⁹⁴

Országot kormányza amaz
Iza-Po-Wake császárnak
Fenséges-hercegi fia,
Iri-No-Be-No-Osi-Pa.
Kinek szolgál [-sorba jutott]
Maradéka, aj, én vagyoki

Ezt hallván *Wo-Tate* nemes megjött és lefordult ülőgyéké-
nyéről. [Azán] kikérgette mind azokat az embereket, majd a két
herceget bal, ill. jobb térére tiltette és sírva panaszkolta [sorsukat].
És összegyűlvén az [otán] embereket ideglénes 'palotát'-t ké-
szítettett és [a hercegeket] abban helyezte el. [Az udvarhoz pedig]
gyorsfutárokat küldött.

Midőn [a hercegek] nagyényle, *Ipi-Toyo-No-Miko* [a hírt]
hallotta, megötlött és udvarába rendelte őket.

155. FEJEZET: A dalverseny (*uta-gaki*)²⁹⁵

Mielőtt [*Woke-No-Miko* = Kenzō tennō] a kormányzást ke-
zde vette, *Sibi* nemes, a *Peguri* nemesek öse [mennyasszony-
szerző-dalversenyen] vett részt és kézen fogta azt a kisasszonyt,
akit *Woke-No-Miko* akart elvenni. A lány pedig az *Udai* nemesek
egyikének lánya volt és *Opo-Wonak* [?] Hal] hívták.

²⁹³ A japán szóveg *osi-nabikasi nasu* kifejezése mintegy ezt teszi: 'nyomva haj-
ladozva keszítet' ami a ledomtos költői kifejezése.

²⁹⁴ A citera (*ko'io*) az unalkodó kezében az istenekkel való közlekedés legfonto-
sabb eszköze volt. Ezért is metelt át az ennek következő sora a kormányzás-
ra, L. a 135. jegyzetet is.

²⁹⁵ Az *uta-gaki* kifejezés eredeti jelentése alkalmassint 'dal-hozzáírás' vagy 'dal-
folytatás' volt, azaz az először emelt nehány sort a versenyben részvevő
egyikének, ill. a vetélytársnak kellett folytatnia.

Akkor *Woke-No-Miko* is belépett a dalversenybe. A *Sibi*
nemes ezt dalolta:

A nagy palota teteje,
Teteje, annak is, aj, a
Taraja, lekonyul, seji, a
Sarkán, a távoli sarkán!

Miután így dalolt) azt kívánta, hogy [valaki] fejezze be [a
megkezdett dalt].

Akkor *Woke-No-Miko* dalolt:

Bizony az ács ügyetlen volt
Tető sarka azért is togt! ²⁹⁶

Erre [válaszolt] a *Sibi* nemes:

A fenség bátorsága, aj,
Kevés ²⁹⁷ Nyolc-soros sővényén
Az ő nemesének bizony
Nem képes ő hanni áltai! ²⁹⁸

Erre megint a herceg dal-válasza következett:

Midőn a hullámok törött
Csúcsait nézem, úgy látom, egy
Tonhal ²⁹⁹ úszik lassan felém;
Úszonyán meg, seji, nejem áll!

A *Sibi* nemes meg mind haragosabbá válva ezt dalolta:

²⁹⁶ A hercegi vetélytárs válsza találó volt, ezért ő nyerte volna el a lányt, ha el-
lenfele nem küzd tovább.

²⁹⁷ A japán szóveg idevágó kifejezése ez: *oyo-timi-no? ko'io? ro no jurani*, az-
az 'szíve frányában a fenség emveve!'

²⁹⁸ Ez nemesek magabiztos, hanem kihívó beszéd volt.

²⁹⁹ A *Sibi* név mint kozneve (*sibi*) tartott jelentésű. A herceg e szójáték befonása
által akarta a versenyt a maga javára eldönteni.

Ai, ai, a fenséges herceg
Sövényei! Nyolcszor legyen bár
Mögötte³⁰⁰, ai, köve nyolcszor
Köve mehet – levágjuk mi
S elégejtük, [csak úgy lobog!]³⁰¹

Akkor pedig a herceg:

Tonhal, legyel még oly erős,
[Itt] a tonhal-bókö halász!³⁰²
Vagyom, biz' a jó szigonyos!
Ha az megharagszik, tonhal,
Szíved, tonhal, keserül! ...
Tonhal-bókes, haljaj! ...

Igy vetélkedtek a dalversenyen hajnalig, s akkor [mind a ve-
telkedők, mind a nézők s hallgatók] szétszéledtek.

Másnap jökor *Oke-No-Mikoto* és *Woke-No-Mikoto* így fon-
tolgatta a dolgokat: – "Reggel az udvar emberei mind az [uralko-
dói] palotába mennek és dőlben *Sibi* házában gyűlnék össze; de
Sibi most bizonyára alszik, és senki más nincs házában; tervünk
[megvalósítás] nagyon nehéz lesz, ha most nem sikerül."

Tüstént csapatot gyűjtöttek, *Sibi* nemes házát körülveték és
öt megölték.

Azt követően a hercegek egymásnak engedtek át az uralko-
dást. *Poke-No-Mikoto* e szavakkal engedte át: "Ha te, herceg, nem
nyilvánítottad volna ki nevünket, amikor a *Parimoi Szimui* háza-
ban éltünk, sosem jutottunk volna a kormányzás birtokába. Az
teljesen a te tetteidnek köszönhető. És noha én vagyok az idősebb

fivér, fenséged uralkodik először!" – [Ilyen módon] határozottan
magától hárította az uralkodást.
Nem utasíthatván vissza, *Poke-No-Mikoto* uralkodott első-
nek.

156. FEJEZET: Kenzō temnö (Kenzō-Tennō)

Woke-No-Ipa-Si-Wake-No-Mikoto (Ifjabb Kei Szakla-Fészek
Herceg [= *Woke-No-Miko* = *Kenzō temnö*], fia *Ihi-No-Be-No-Osi-
Pa-Wake-No-Mikoto*nak, aki *Iza-Po-Wake-No-Miko* fia volt, a *Tika-
Ti-Aisuka* nevű palotában lakott és onnan kormányozta az orszá-
got.

Ez a császár *Ipaki-No-Miko* (Ipaki Herceg) leányát, *Nampa-
No-Mikot* Nampai Hercegnő) vette feleségül. Gyermekek nem
lett.

157. FEJEZET: Okime Aggnō (Okime O-Mina)

Midőn ez a császár fenséges-ayjának, *Ihi-No-Be-No-Mikoto*nak
tetemét kereste, *Apumi* (Rüldéről egy egyszerű aggnō járult eléje
és így beszélt: "Egyedül én tudom azi a helyet, ahol a fenséges
herceg teteme el van temetve! Fogaról lehet [a tetemet] megis-
merni!" ((Fogai vadlilium [*saki-kuszi*] főmájára [egy más mellé
zsúfolj] fogak voltak.))

Akkor [a császár] azon hely felásása és a csontok keresése
végét embereket küldött ki.

Meglelvén a csontokat a Kaya-No keleti [szélen levő] hegyen
mauzóleumot építtetett és abban helyezte el őket.

*Kara-Bukuro*³⁰³ utódat a sir őrzővé tette. A csontokat ké-
sőbb Yamatoba vittek fel. Visszatérvén Yamatoba [a császárt] ma-
gához hívatta azon aggnō s megdicsérte azért, hogy az a helyet
látván nem feledte, hanem helyesen emlékeztében tartotta. Meg-
tisztelésül az *Okime O-Mina* (?) Rajja-marad-Szeme Aggnō) nevet
adta neki. Később a palotába hívta lakni és nagy szívélyességgel
és tisztelettel bánt vele. Házát is építtetett neki közvetlenül a pa-
lota mellett és minden nap magához hívatta. Csengőő akasztatott a
[palota] nagy termének ajtajára [azaz: az ajtó mellé], és amikor az

³⁰⁰ A nyolc vagy sok-sok "kötés" az ágból font kerítés "szem"-eire vonatkozhat,
tehát azt jelentheti, hogy erőse készítenék; hatóságabb védelemként több
sor sövényt építenek a paloták köré.

³⁰¹ Ez a fenyegetés a hercegek iránti tiszteletesség megnyilvánulása volt.

³⁰² Mert a *Sibi* köznévy 'tonhal' jelentésű, a dőlben szereplő opt-uvo nagy hal! Ki-
fejezés, a megvárázók szerint, a *Sibi* nemse vonatkozik, míg *sibi iku*
ama tonhalat szagonyal, szűz halasz, a herceget jelent. Mindamellett a
szereplők megjelölése nem egészen kétségtelen.

³⁰³ *Kara-Bukuro*nak szerepe volt *Ihi-No-Be-No-Miko* megölésében.

agot hívni akarta, mindig kiment és megszólaltatta a csengőt.
Később ezt az éneket szerezte:

Sásas mezőkön és kicsi
Völgyeken által halad ő,
A j. távolról csilingel a
Csengő. – *Okime jō?* Ō jō!³⁰⁴

Egyszer *Okime agno* így beszélt: "Már nagyon megöregedtem: – szeretnék szülőföldemre visszatérni!"

Amikor kérésére szerint kegyesen hazabocsátotta, [átvándorlását] a császár szemmel kísérve így énekelte:

Ō, *Okime, Apumi*
Anyókat! Holnapról fogva
Hegyek takarnak s nem látlak
Többét! [Átlak-e még egyszer?]

A császár megkeresette azt az öreg disznópásztorát, aki elvette tőle [és bátyjától] az eledelet, amikor balszerencse érte őket és menekültek. Megtalálták, [Yamataba] idézték és az *Asuka-Folyó* medrében fejtét veték. Aztán minden rokonának térdnútát elvágáták. Ezért van az, hogy leszármazottaik mindmáig kényszerűen maguktól szantilának, amely napon *Yamataba* mennek.

Mivel annak az öregembernek a tartózkodási helyét jól megjelölték,³⁰⁵ azon hely neve *Simesu*.

³⁰⁴ A régi japán életrajzok nyomán Chamberlain (419) megemlíti, hogy az idős nőnek a palotába feljutását segítően a császár kielételességet ki, Ahogy a gyenge kéz ebbe kapaszkodott, a palotába érő kövér végén meg-megszóllalt egy kis csengő. A "távolról" és a "sásas mezőkön és kicsi völgyekben állni" kifejezések azt érzékeltetik, hogy Okime távoli vidéki otthonából költözött a császári székhelyre.

³⁰⁵ A *simesu* ige 'mutat, rámutat' jelentést. Ki tudná megmondani, ha csak nem a népetimológia, hogy a *Simesu* helynév ebből lett-e?

158. FEJEZET: Idősebb Kei Herceg, (*Oke-No-Miko*)

A császár keserűséggel volt telve *Opo-Panise* [= *Yūyaku* korábbi császár tróni, aki hercegi aytját megölte, és bosszút akart állni [*Opo-Panise*] jelkén.

Azt forgatta elméjében, hogy leromboltatja azon *Opo-Panise* császár sírdombját.

Amikor avégből embereket küldött oda, bátyja, *Oke-No-Miko* így beszélt hozzá: "Ezen fenséges sír lerombolása idegen embereket használni nem szabad! Csak én magam mehetek. A fenséges császár kívánsága szerint lerombolom, majd visszatelek."

Akkor a császár így rendelkezett: "Menj döntésszerűen!"

Emnek megfelelően *Oke-No-Miko* maga ment oda. A sír oldalát kissé kiásták, majd visszatérve jelentést tett, miszerint áással már lerombolta a sírt.

A császár pedig erősen csodálkozott [bátyja] gyors visszatérése miatt. Megkérdte tőle, hogyan rombolta le a sírt?

Az így válaszolt: "Egy kicsit kiastam a földet a sír oldalán!"

A császár [akkor] ezt mondta: "Mert bosszút akarunk állni hercegi aytánk ellensége, azt a sírt teljesen le kell rombolni. Miért ástál csak keveset?"

[Bátyja] ezt felelte: "Cselekvésen oka ez volt. Valóban igazságos, hogy bosszút akarunk állni a hercegi aytánknak esett sérelmére, mégis azon *Opo-Panise* császár, noha aytánknak ellensége, mástészta a mi nagybátyánk [is] volt, továbbá országot kormányzó császár, mámost, ha mi csak azt a megmondást tartjuk szemünk előtt, hogy aytánk ellensége volt, és egy ország-kormányzó fenséges császár sírját teljesen leromboljuk, a későbbi nemzedékek biztossan gyalázní fognak bennünket, mindamellet hercegi aytánk sérelme nem maradhatott bosszútlanul; ezért ástam ki a sír oldalát, egy kevéssé, ezen megszügyentetés állal a jövő nemzedékekkel szemben jelképesen bizonyítva eléggé megunkra vetitk [bosszúnk megállását]"

Mután így szólt, a császár ezt mondta: "Ez is nagy bölcsesség. Legyen szavaid szerint!"

Ez a császár elhunytán *Oke-No-Miko* következt az *Égi Utódlásban*.

Ez a [*Woke-No-Mikoto*] császár 38 évig élt és 8 évig kormányozta az országot. Sírja *Kata-Wokaban* az *Ipanuki-No-Wokan* (Ipanuki-Domb) van.

159. FEJEZET: Ninken tennó (*Ninken-Tenno*)

Woke-No-Miko [= *Kenzō tennō*] bátyja, *Oke-No-Miko* [= *Ninken tennō*] az *Iso-No-Kami Pyrotaka* (Széles-Magas) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Opo-Iratume* vette feleségül. [*Yuryaku tennō*] lányát, *Kasuga-No-Opo-Iratume* vette feleségül. E házasságból született: *Taka-Ki-No-Iratume* (Taka-Kii Azonvétel Hercegnő), majd *Takara-No-Iratume* (? Kínnes Azonvétel Hercegnő), majd *Kusibe-No-Iratume* (? Csodás Azonvétel Hercegnő), majd *Ta-Sira-Ka-No-Iratume* (Fehér Hajú Azonvétel Hercegnő), majd *W-Pansee-No-Waka-Szaki-No-Mikoto* (Ifjabb Patucci Kis Ökör-szem Herceg, majd *Ma-Waka-No-Miko* (Legifjabb Herceg [vagy: Hercegnő]).³⁰⁶

Feleségül vette továbbá *Wani-No-Piima-No-Omi* (Wanii Napár-Mester Nemes) lányát, *Nuka-No-Wakugo-No-Iratume* (?) Nukai Ifjú-Gyermek – Azonvétel Kisasszony). E házasságból lett *Kasuga-No-Woda-No-Iratume* (Kasuga Woda Azonvétel Hercegnő).

Emek a császárnak összesen hét gyermeke volt. Közlültek *Wo-Pansee-No-Waka-Szaki-No-Mikoto* unakodott.

160. FEJEZET: Buretsu tennó (*Buretsu-Tenno*)

Wo-Pansee-No-Waka-Szaki-No-Mikoto [= *Buretsu tennō*] *Pansee*-ben a *Nami-Ki* (Só[ban álló] Fák) nevű palotában lakott és nyolc éven át onnan kormányozta az országot.

Mivel emek a császárnak nem voltak gyermekei, mint *mi-ho-siroi*³⁰⁷ a *Wo-Pansee-Bet* (Kis-Pansee-Nép) létesítette.

Sírja *Kata-Wokaban* az *Ipanuki-No-Wokan* van.

³⁰⁶ Philippi (382) szerint *Wo-Pansee-No-Waka-Szaki-No-Mikoto* volt emek a császárnak egyetlen fia. *Ma-Pansee-No-Mikoto* ő lányuk zámítja. *Kinoshita*

(279) és *Chamberlain* (422) fűnek. A *miko* szóból nem is lehet a nemet eldönteni.

³⁰⁷ L. a 100. jegyzetet.

Amikor ez a császár meghalt, nem volt herceg, aki az Égi utódlásban követte volna. Ezért *Pomuda* császár ötödik nemzedéki utódját, *Wo-Podo-No-Mikoto* (Ifjú [?] Podo) Herceg) hívák *Tika-Tu-Apunból* a székhelyre. Összeházasították *Ta-Sira-Ka-No-Iratume*-val és ráruházták a kormányzást.

161. FEJEZET: Keitai tennó (*Keitai-Tenno*)

Pomuda [= *Ōjin*] császár ötödik nemzedéki utódja, *Wo-Podo-No-Mikoto Iparagan* a *Tampo* (?) Ekkó-Csúcs) nevű palotában lakott és onnan kormányozta az országot.

Ez a császár *Waka-Pimet* (Ifjú Hercegnő), a *Mwoi* nemesei ösanyját vette feleségül³⁰⁸. Tőlük született *Opo-Iratuko* (Idősebb Azonvétel Herceg) és *Iatuno-No-Iratume* (Idumot Azonvétel Hercegnő) (Két gyermek).

Feleségül vette továbbá *Neko-No-Iratume* (Szeme- [?] Szép) Azonvétel Hercegnő), az *Oposi*-nemes hugát, az *Oposi*-nemese a *Wopan*-beli nemesei öse, E házasságból lett *Piro-Kuni-Osi-Take-Kanu-Pi-No-Mikoto* (Széles Ország Uralkodás Vitéz Arany-Nap Herceg) és *Take-Wo-Piro-Kuni-Osi-Tate-No-Mikoto* (Vitéz Ifjabb Széles Ország Uralkodó Pajzsos Herceg). (Két fiú.)

Feleségül vette továbbá *Oke* [= *Oke-No-Miko*] császár lányát, *Ta-Sira-Ka-No-Mikoto* (ő volt főfelesége). E házasságból született *Ame-Kuni-Osi-Paruit-Pro-Nipa-No-Mikoto* (Ég-Föld Uralkodó [?] Nyitva Széles Kert Herceg). (Egy fiú.)

Feleségül vette továbbá *Okinga-Mate-No-Miko* (Okinaei ... Herceg) lányát, *Wo-Kuni-No-Iratume* (Kender-Fonó Azonvétel Hercegnő). E házasságból lett *Sasuge-No-Iratume* (?) Sasagei Azonvétel Hercegnő). (Egy lány.)

Feleségül vette továbbá *Sakara-No-Opo-Mata-No-Miko* (Sakara [?] Idősebb Uelágazás Herceg) leányát, *Kuro-Pimet*. E házasságból lettek: *Kanu-Zaki-No-Iratume* (Kanu-Zaki Azonvétel Hercegnő), majd *Mamuta-No-Iratume* (Mamutai Azonvétel Hercegnő), majd *Umakuda-No-Iratume* (?) Umakudai Azonvétel Hercegnő). (Három lány.)

³⁰⁸ Érdekese, hogy a 160. fejezet végén azt látnuk, hogy a távoli rokon herceget a székhelyre hívák és *Ta-Syake-No-Iratume*-vel összeházasították. A jelen fejezetben az a házasság mellesleg említődik.

Feleségül vette továbbá a *Manutai Wo-Moti* (? Ifjú Te-
le[h]oldi) nemes lányát, *Seki-Pimet* (Hegyszoros Hercegnő). E ház-
asságából született *Manutai-No-Opo-Iratime* (Manutai Idősebb
Azonvébeli Hercegnő), majd *Sirasada-No-Iku-Piko-No-Iratime*
(Sirasakai [?] Eleven Nap-Gyermek Azonvébeli Hercegnő), majd
Wono-No-Iratime (Wono Azonvébeli Hercegnő), más neven
Nagime-Pime (? Nagy-Szemű Hercegnő). (Három lány.)

Feleségül vette továbbá a *Mivoi Katubu* nemes hűgát,
Yamato-Pimet (Yamato Hercegnő); házasságából született *Opo-
Iratime* (Idősebb Azonvébeli Hercegnő), majd *Maroko-No-Miko*
(? Nagyon Szép Herceg), majd *Mimi-No-Miko* (Mimii Herceg),
majd *Aka-Pime-No-Iratime* (? Szőke Azonvébeli Hercegnő)
(Négy gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Abe-No-Paye-Pimet* (Abei [?] Magló
Hercegnő). E házasságából lettek: *Wakaya-No-Iratime* (Ifjú
Azonvébeli Hercegnő), utána *Tubura-No-Iratime* (? Csöppnyi
Azonvébeli Hercegnő), utána *Adur-No-Miko* (Adur Herceg) (Há-
rom gyermek.)

Ennek a császárnak összesen tizenkilenc gyermeke volt. (Hét
fiú és tizenkét lány.)

Közülük *Ame-Kuni-Osi-Panuki-Pro-No-Nipa-No-Mikoto* kor-
mányozta az országot.³⁰⁹

Továbbá *Piro-Kuni-Osi-Take-Kana-Pi-No-Mikoto* uralko-
dott.

Továbbá *Take-Wo-Piro-Kuni-Osi-Tate-No-Mikoto* uralko-
dott.

Továbbá *Sasage-No-Miko* az *Isei* személyben papnőként
szolgált.

Ezen [*Keitai*] uralkodás idején [*Iprwi*] (Szikla-Fortás) *Tukusi*
nemes ellene szegült a császári parancsnak és gyakran tiszteletlen
volt. Ezért a *Mono-No-Be* főnökét [*opo-muruzi*] *Arukapi* és az
Opo-Tomo nemesi vezető emberét [*muruzi*], *Kanumurat* rendelte
ki [*Iprwi*] megölésére.

Ez a császár 43 évig élt.³¹⁰ A juh [ciklus] 4. éve 4. hónapjá-
nak 9. napján halt meg. [Kr. u. 527; a *Nihongi* szerint 531-ben
hunyt el.] – *Sirja* a *Misima*-beli *Awiban* van.

³⁰⁹ Az uralkodások sorrendje más volt, mint az itt megadott egymásután.

162. FEJEZET: Ankan tennó (*Ankan-Tennó*)

Fia, *Piro-Kuni-Osi-Take-Kana-Pi-No-Mikoto* a *Mugarii*
Kanpasi-palotában lakott és onnan kormányozta az országot.
Ennek a császárnak nem voltak gyermekei.

A nyúl [ciklus] 2. éve 30 hónapjának 13. napján halt meg
[Kr. u. 535].

Sirja a *Kaputi*-beli *Puruti* mellett egy *Takaya* nevű faluban
van.

163. FEJEZET: Senka tennó (*Senka-Tennó*)

[*Ankan tennó*] öccse, *Take-Wo-Piro-Kuni-Osi-Tate-No-
Mikoto Pinokuma* közelében az *Iporino*-palotában lakott és onnan
kormányozta az országot.

Ez a császár *Oke* [= *Ninken*] császárt lányát, *Taituba-No-
Naka-Tu-Pimet* vette feleségül. E házasságából született *Isi-Pime-
No-Mikoto* (Kő-Hercegnő), majd *Wo-Isi-Pime-No-Mikoto* (Ifjabb
Kő-Hercegnő), majd *Kura-No-Waka-Ye-No-Miko* (Kurui [?]
Waka-Yei Herceg).³¹¹

Feleségül vette továbbá *Kaputi-No-Wakago-Pimet* (Kaputi
Ifjú Gyermek Hercegnő). E házasságából született *Po-No-Po-No-
Miko* (? Kalászosok-Kalásza Herceg), majd *Wepa-No-Miko* (Wepai
Herceg).

Ennek a császárnak összesen öt gyermeke volt. (Három fiú és
két leány.)

Po-No-Po-No-Miko lett a *Sipidi*n nemcek őse.

Wepa-No-Miko lett a *Wimai* és a *Tadipii* nemcek őse.

164. FEJEZET: Kinnei tennó (*Kinnei-Tennó*)

[*Senka tennó*] öccse, *Ame-Kuni-Osi-Panuki-Pro-No-Nipa* csá-
szár a *Siki-Sima* nevű negyszerű palotában lakott és onnan kor-
mányozta az országot.

Ez a császár *Pinokuma* [= *Senka*] császárt lányát, *Isi-Pime-
No-Mikoto*t vette feleségül. Tőlük születek: *Yaau-No-Miko* (Yaai
Herceg), majd *Nuna-Kura-Puto-Tamu-Siki-No-Mikoto* (? Nuna-

³¹⁰ A *Nihongi* szerint 82 évig élt (Philippi 385).

³¹¹ E gyermekek anyja nem szerepel [*Ninken* császár felsorolt gyermekei között.

Kurai Szent Ékkő – Siki Herceg), majd *Kasamupi-No-Miko* (Kasamupi Hercegnő), (Három gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Kasuga-No-Prinmu-No-Oni* (Kasugai Napár-Mester Nemes) lányát, *Nukako-No-Iramet* (? Homlokos Kisasszony). E házasságból született *Kasuga-No-Yada-No-Iramet* (Kasugai Yada Azonvérti Hercegnő), utána *Maruko-No-Miko* (? Nagyon Szép Herceg), utána *Soga-No-Kura-No-Miko* (Sogai Kurai Herceg), (Három gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Soga-No-Iname-No-Sikune* (Sogai [?] Inamei Segítőség) miniszter *lopo-ami* lányát, *Kiaszi-Pimet* (? Kiaszi Hercegnő). E házasságból születtek: *Taibana-No-Toyo-Pi-No-Miko* (Taibana-i Bőséges Nap Herceg), majd hűga, *Ipa-Kume-No-Miko* (Ipakumai Hercegnő), majd *Alor-No-Miko* (Hegyi-Teny Herceg), majd *Toyo-Mike-Kasigya-Pime-No-Mikoto* (Bőséges-Elcselel-Konyha Hercegnő), utána *Mo-Maroko-No-Miko* (Ifjabb [?] Nagyon Szép Herceg), utána *Opo-Yake-No-Miko* (Opo-Yakei Herceg), utána *Imigako-No-Miko* (? Szent Fia Herceg), majd *Yamasiro-No-Miko* (Yamasiroi Herceg), majd hűga, *Opo-Tomo-No-Miko* (? Nagy Nép Hercegnő), majd *Sakurawi-No-Yami-Pari-No-Miko* (Sakurawii Ifjessztő Herceg [?] Hercegnő), utána *Mamo-No-Miko* (Mamoi Herceg), utána *Taibana-Moto-No-Mikago-No-Miko* (Taibana-Motoi Ifjú Gyermek Herceg), utána *Nedo-No-Miko* (... Herceg), (Tizenhárom gyermek.)

Feleségül vette továbbá *Kiiasi-Pime-No-Miko* nagynénjét, *Mo-Ye-Pimet* (Kicsi Idősebb Hercegnő). E házasságból lettek: *Umaki-No-Miko* (Umakii Herceg), majd *Kaduraki-No-Miko* (Kadurakii Herceg), majd *Pasipito-No-Anapo-Bé-No-Miko* (Pasipitoi Anapo-Béi Herceg), majd *Sakikusa-Bé-No-Anapo-Bé-No-Miko* (Sakikusa-Béi Anapo-Béi Hercegnő), másik nevén *Sumi-Irodo* (? Uralkodó [?] Azonvérti Ifjabb Hercegnő)³¹², majd *Panuse-Bé-No-Waka-Sazaki-No-Mikoto* (Panuse-Béi Ifjabb Ökör-szem Herceg), (Öt gyermek.)

Emnek a császárnak összesen huszonöt gyermeke volt. Közülük *Nuna-Kura-Puio-Tama-Siki-No-Mikoto* uralkodott. Őt követően *Taibana-No-Toyo-Pi-No-Mikoto* uralkodott.

³¹² Philippi (591) és Chamberlain (426) szerint *Sume-Irodo* fiú volt.

Továbbá *Toyo-Mike-Kasigya-Pime-No-Mikoto* uralkodott.³¹³ Továbbá *Panuse-Bé-No-Waka-Sazaki-No-Mikoto* uralkodott. [Kimeai császárnak] összesen négy gyermeke kormányozta az országot.

165. FEJEZET: Bitatsu tennō (Bitatu-Tennō)

[*Kimeai tennō*] fia, *Nuna-Kura-Puio-Tama-Siki-No-Mikoto* a *Wosada*-palotában lakott és 14 évig onnan kormányozta az országot.

Ez a császár mostohánvérért, *Toyo-Mike-Kasigya-Pime-No-Mikoto*-t vette feleségül: E házasságból születtek: *Sida-Kapi-No-Miko* (? Csendes Kagyiló Herceg), másik nevén *Kapi-Dako-No-Miko* (? Kagyiló-Polip Herceg), majd *Taketa-No-Miko* (Taketai Herceg), másik nevén *Mo-Kapi-No-Miko* (? Kis Kagyiló Herceg), majd *Woparida-No-Miko* (Woparidai Herceg), majd *Kaduraki-No-Miko* (Kadurakii Herceg), utána *U-Mori-No-Miko* (? U-Moriti Herceg), utána *Wopari-No-Miko* (Woparii Herceg), utána *Tame-No-Miko* (Tamei Herceg), utána *Sakurawi-No-Yami-Pari-No-Miko* (Sakurawii Ifj-Fesztő Hercegnő), (Nyolc gyermek.)

Feleségül vette továbbá az *Ise*-béli *Opokai* nemes lányát, *Mo-Guma-Ko-No-Iramet* (Kis Medvebócs Azonvérti Kisasszony). E házasságból született *Puio-Pime-No-Mikoto* (? Vaskos Hercegnő) és *Takara-No-Miko* (? Kincses Hercegnő), másik nevén *Nukade-Pime-No-Mikoto* (... Hercegnő), (Két lány.)

Feleségül vette továbbá *Okinga-No-Mare-No-Miko* leányát, *Puio-Pime-No-Mikoto* (? Széles Hercegnő). E házasságból lettek: *Osaka-No-Piko-Puio* (Osakai Herceg) trónörökös, másik nevén *Maruko-No-Miko* majd *Saka-Nobori-No-Miko* (Sakanobori Herceg), majd *Udi-No-Miko* (Udii Herceg).

Feleségül vette továbbá *Kasuga-No-Naka-Tu-Wakago* (Kasugai Középső Ifjú Herceg) lányát, *Omima-Ko-No-Iramet* (? Idősebb Lány – Azonvérti Hercegnő).

E házasságból születtek: *Nampa-No-Miko* (Nampai Herceg), majd *Kupata-No-Miko* (Kupatai Herceg), majd *Kasuga-No-Miko* (Kasugai Herceg), majd *Opo-Mata-No-Miko* (Nagy Utélagzás Herceg), (Négy fiú.)

³¹³ *Panuse-Bé-No-Waka-Sazaki* után került trónra.

Ennek a császárnak összesen tizenhét gyermeke volt.

Közülük a trónörökös herceg, *Piko-Piko* [= *Osada-No-Piko-Piko*], mostohanétjét, *Tamuru-No-Mikot* (Tamurai Hercegnő), másik nevén *Nukade-Pime-No-Mikoto*, vette feleségül. E házasságból születek: az a császár, aki a *Wakamo-to*-palotában lakott és abból kormányozta az országot [azaz: *Jōmei*]³¹⁴, majd *Naka-Ti-Miko* (Középső Herceg), majd *Tara-No-Miko* (Tara Herceg). (Három fiú.)

Feleségül vette továbbá *Aya-No-Miko* (Ayai Herceg) húgát, *Opo-Mata-No-Mikot* (Nagy Uelágazási Hercegnő). E házasságból született *Tinu-No-Miko* (Tinu Herceg) és húga, *Kapata-No-Miko* (Kupatai Hercegnő). (Két gyermek.)

Feleségül vette továbbá mostohanétjét, *Yumi-Par-i-No-Mikot*. E házasságból született *Yamasiro-No-Miko* és *Kasamp-i-No-Miko*. (Két fiú.)

Összesen hét gyermek[le volt].

A sárkány [ciklus] 1. éve 4. hónapjának 6. napján hunyt el [Kr. u. 584, ? 585]. Sirja a *Kapari*-beli *Singagban* van.

166. FEJEZET: Jōmei tennō (Jōmei-Tennō)

Öccse, *Taibana-No-Toyo-Pi-No-Mikoto* [= *Jōmei-Tennō*] az *Ike-No-Be* nevű palotában lakott és három évig oman kormányozta az országot.

Ez a császár *Soga-No-hame-No-Sukune* miniszter lányát, *Opo-Giiasi-Pime* Idősebb [?] Kiiasi Hercegnő] vette feleségül. E házasságból születek: *Upe-No-Miya-No-Umado-No-Tyo-Tsue-Mimi-No-Mikoto* (Felső Palota-Istállója) – Bőséges [?] Hegyes Fülű Herceg]³¹⁵, majd *Kume-No-Miko* (Kumei Herceg), majd *Wekuri-No-Miko* (Wekuri Herceg), majd *Mumua-No-Miko* (Mamutai Herceg). (Négy fiú.)

Feleségül vette továbbá *Ipi-No-Kot* (Éjelem-Kisasszony), aki a *Tagimai Kuira* nemeseinek a lánya volt. E házasságból született

Tagima-No-Miko (Tagimai Herceg) és húga, *Suga-Siro-Ko-No-Irtume* (? Fritss Ragyogó Gyermek Azonytű Hercegnő).

Ez a császár a jub [ciklus] 44. éve 4. hónapjának 15. napján halt meg [Kr. u. 587]. Sirja az *Ipare*-beli *Wakino*kamban volt. [letemeit] később a *Singagi* középső sírba viték át.

167. FEJEZET: Sushun tennō (Sushun-Tennō)

Öccse, *Panuse-Be-No-Waka-Szaki* [= *Sushun*] császárt *Kurupasiban* a *Siba-Kaki* nevű palotában lakott és oman kormányozta az országot négy éven át.

A patkány [ciklus] 9. éve 11. hónapjának 13. napján hunyt el [Kr. u. 592]. Sirja *Kurupasiban* a dombon van.

168. FEJEZET: Suiko tennō (Suiko-Tennō)

[*Sushun tennō*] fenséges húga, *Toyo-Miko-Kasigiyu-Pime-No-Mikoto* a *Woparidai* palotában lakott és 37 évig oman kormányozta az országot.

A patkány [ciklus] 5. éve 3. hónapjának 15. napján hunyt el [Kr. u. 628]. Sirja *Opo-No* (Nagy-Rét) mellett a dombon volt. [letemeit] később *Singagban* a nagy sírban helyezték el.

³¹⁴ *Jōmei* császár 585-46l 587-ig uralkodott.

³¹⁵ O volt oma híres államterf, *Sziorodu Tsushi*, aki Suiko császárnő mellett kormányzóként működött és aki nemcsak a buddhizmust karolta fel, hanem 593-46l kezdve a kínai kormányrendszemek Japánba való átültetését is elindította (573-tól 621-ig elt. Kitagawa 343).

Szó- és névmagyarázatok

[Az eredeti szó- és névmagyarázatok a magánhangzók ékezetét jelző szimókkal készített el és a Targymatúó szerepét is ellátta. Jelenleg az eredeti jegyzékből csakis azokat tartjuk meg, amelyeknél a főszövegben használt és az ékezetekkel jelzett eltér, ill. amelyekhez magyarázat tartozik, vagy egymással helyettesíthető neveket sorol fel. A fejezelet követő Targymatúóban csakis az ékezet nélküli nevek, szavak, japán megnevezések szerepelnek. A Targymatúóban pedig csakis azokra a helyekre vetített felmutató, amelyekre vonatkozóan itt értelmező magyarázat olvasható. Szerkesztő]

Abé², helység Kadurakiban (Nara körzete).
Abé²-No²-Iratime
Abé²-No²-Paye-Pime
Ada ~ Ata, helység Iti táján (Nara körzete).
Adimasa, ma ismeretlen sziget neve.
Adimasa-No²-Naga-Po-No²-Mya
Adi-Sikí²-Taka-Pikone-No²-Kamí² = Kamo-No²-Opo-Kamí²
Adukí²-Sima = Opo-No-De-Pime
Aduma, országész az mai Tokió táján.
Adumí², vidék neve.
Adu-No²-Miko
Agina, ma ismeretlen helység' neve.
Aka-Pime-No²-Iratime
Akani-Pime (-no²-Kamí²)
Aké²-Tan-No-Miko = Yamato²-Pa-Sikí²-To² ni-To²yo²-Asakura-No²-Aké²-Tan-No²-Miko
Aki, vidék neve.
Aki-Gupi-No²-Uti-No-Kami
Akura
Aki-Yama-No²-Sicabi-Woto²ko
Ama, 'halász, halászsokkal kapcsolatos (hely)'
Ama-Kasi, domb neve Yamato Takeii körzetében.
ama-no²-Ipa-yuki
Ama-No²-Sagru-Me
Ama-Terasu-Opo-Mi-Kamí²

Ama-Tu-Kome²-No²-Miko²to²
Ama-Tu-Kuni-Tama-No²-Kamí²
Ama-Tu-Mi-Sora-To²yo²-Aki-Tu-Ne-Wake²
Ama-Tu-Pikone-No²-Miko²to²
Ama-Tu-Piko-Po-No²-Ningru-No²-Miko²to² = Piko-po-No²-Ningru-No²-Miko²to² = Ama-Tu-Pi-Taka-Piko-Po-No²-Ningru-No²-Miko²to² = Ame-Nigisi-Kuni-Nigisi-Ama-Tu-Pi-Taka-Piko-Po-No²-Ningru-No²-Miko²to² = Piko-Nagisa-Take-U-Gaya-Puki-Ape²zu-No²-Miko²to² = Piko-Nagisa-Take-U-Gaya-Puki-Ape²zu-No²-Miko²to²
Ama-Tu-Pi-Taka-Piko-Po-De-Mi-No²-Miko²to² = Po-Wori-No²-Miko²to² = Sora-Tu-Pi-Taka
Ama-Tu-Pi-Tugi = Pi-Tugi
amé²
Ame²-Kuni-Osi-Furuki-Pirio²-Nipa-No²-Miko²to²
amé²-ma-kako-yumi
Ame²-Nigisi-Kuni-Nigisi-Ama-Tu-Pi-Taka-Piko-Po-No²-Ningru-No²-Miko²to² = Ama-Tu-Piko-Po-No²-Ningru-No²-Miko²to²
Ame²-No²-Ipa-To-Wake²-No²-Kamí²
Ame²-No²-Ipa-Ya
Ame²-No²-Ipa-Ya-To
Ame²-No²-Kagu-Yama
Ame²-No²-Kaku-No²-Kamí²
Ame²-No²-Kana-Yama
Ame²-No²-Ko-Yane-No²-Miko²to²
Ame²-No²-Kupiza-Mo²ti-No²-Kamí²
Ame²-No²-Kura-Do-No²-Kamí²
amé²-no²-ma-kako-ya
Ame²-No²-Mama-Wji
Ame²-No²-Ma-Saki
Ame²-No²-Mi-Kage²-No²-Kamí²
Ame²-No²-Mika-Nisi-No²-Kamí²
Ame²-No²-Mi-Kumari-No²-Kamí²
Ame²-No²-Mi-Naka-Nusi-No²-Kamí²
Ame²-No²-Mi-pasira
amé²-no²-no²-ti-go²to²
Ame²-No²-Nu-Bo²ko²

Amé²-No²-Osi-Kō-ro²-Wake
Amé²-No²-Osi-Pi-No²-Miko²to²
Amé²-No²-Osi-Wo
amé²-no²-papa-ya
amé²-no²-paci-yumi
Amé²-No²-Pi-Bara-Opo-Sima-Domi-No²-Kam²
Amé²-No²-Pi-Boko²
Amé²-No²-Po-Akari-No²-Miko²to²
Amé²-No²-Po-Pi-No²-Miko²to²
Amé²-No²-Puki-Wo-No²-Kam²to²
Amé²-No²-Pyu-Ki-mo-No-Kam²to²
Amé²-No²-Sade-Yori-Pime = Tu-Sima
Amé²-No²-Sa-Dut-No²-Kam²to²
Amé²-No²-Sa-Giri-No²-Kam²to²
amé²-no²-sita
Amé²-No²-Ta-Dikera-Wo-No²-Kam²to² = Ta-Dikara-Wo-No²-Kam²to²
Amé²-No²-To²Kō²-Tai-No²-Kam²to²
Amé²-No²-To²ri-Pine-No²-Kam²to²
Amé²-No²-Tudopé²-Ti-Ne-No²-Kam²to²
Amé²-No²-Uki-Pasi
Amé²-No²-Uzume-No²-Kam²to² = Amé²-No²-Uzume = Amé²-No²-Uzume-No²-Miko²to² ; Uzu alkalmasint azonos a különleges, érdekes, csodás, új jelentésű őjápan udu szóval; 'jme nö.
Amé²-No²-Waka-Piko = Ama-No²-Waka-Piko
Amé²-No²-Wo-Pa-Bari = Iru-No²-Wo-Pa-Bari- (No²-Kam²)
amé²-no²-yasu-biraka
Amé²-No²-Yasu-No-Kapa
Amé²-Osi-Tarasi-Piko-No²-Miko²to²
Amé²-Pi²to²Tu-Basira
Amé²-Pi²to²Tu-Ne
Amé²-Pi²ta-Ya
Amé²-Wakari-Midu-Pime
Ama, helység Hitosima táján.
Anao, (ama nyílást lyuk; to² 'aitonyllás, kapu); Anao azonos a későbbi Nagatovel, amely a Yamaguchi körzetben fekszik.
Ankan-Temō
Anko-Temō
Annei-Temō

Apa, későbbi hangalakja Awa s azonos az Uriga tengersorossal, amely a Tokiotól-öböl bejáratát képezi.
Apadi
Apadi-No²-Mi-Para-No²-Iratume
Apadi-No²-Po-No²-Sa-Wake-No²-Sima
Apata, vidék a régi. Yamasio körzetben Kioiō közelében.
Apidu, több tájon is előforduló helynév.
Apine, ma ismeretlen helység neve.
Apumi, régi körzet neve Honsiū nyugati részén.
Ara-Kapa-Tobe, Ara-Kapa (Vad folyó) a régi Ki tartományban.
Ara = Pyeda-No²-Are
Are-Pime-No²-Miko²to² = Opo-Yamato-Kuni-Are-Pime-No²-Miko²to²
Asakura, (? mapkelet-lakás; kura 'raklat', megerősített hely).
Asida-No²-Sukune
Asi-Gara-No²-Saka
Asi-Kagumi-Wake²-No²-Miko
Asi-Na-Daka-No²-Kamo²to²
Asi-Para-No²-Naka-No²-Kuni := To²yo²-Asi-Para-No²-Naka-Tu-Kuni
Asi-Ppara-Siko²-Wo-No²-Kam²to² = Asi-Para-Siko-Wo = AsiPara-Siko-Wo-No²-Miko²to² = Asi-Para-Siko-Wo-No²-Opo-Kam²to² = Opo-Kuni-Nisi = Opo-Kuni-Nisi-No²-Kam²to² = Opo-Kuni-Nisi-No²-Miko²to² = Opo-Namul-No²-Kam²to² = Ya-Ti-Poko²-No²-Kam²to² = Uusi-Kuni-Tama-No²-Kam²to²
Asi-Wi, (? hidas kút !); ma ismeretlen hely neve.
Aso, régi körzet neve a mai Aso-muchi táján.
Asuka, több régi helység neve; Yamato országrész keleti részében is volt ilyen nevű.
Asupa-No-Kam²to²
Ata, régi körzet neve Kysūshū déli részén.
atapé²
At-Kisi, (hisi mesier, tanító)
Atō-Ti-No²-Miko
Awa-Nagi-No²-Kam²to² (na = no genitivusz-ré; gi < ki 'térft'; v.ö.: Ezama-gi 'hivó tértft')
Awa-Nami-No²-Kam²to² (na no mi 'mó'; v.ö.: Izama-mi 'hivó mó')
Awī, régi helység neve Ōsaka táján.

awo (awo [sötét zöld vagy sötét kék])
Awomi-No²-Iratume = *Ipi-To²yo²-No²-Iratume* = *Ipi-To²yo²-No²-Miko* = *Ōsi-Nimi-No²-Iratume*
Aya, aya, aya (áj neve a régi Samki körzetében; aya 'Japánba került kínaiak vagy/és koreaiak egy csoportjának neve'.
Aya-Kasiko-Ne-No²-Kami² = *Imo-Iya-Kasiko-Ne-No²-Kami²*
Aya-No²-Miko ^{22,3}
Azaka, régi helység neve Ise környékén.
Azami-No²-Iri-Bime-No²-Miko²to²
Azami-Tu-Pime-No²-Miko²to²
be, pl. Pomudi-Be, ('telepített') falu népe)
Bitasui-Temō
Buretsu-Temō
Ch'ien-tzu-wen
Chiaai-Temō
Gemmei = *Gemmyō*
Hanzet-Temō
Hattori Shirō
Hirata Aisutane
Hongei = *Mōto²-mō²-pumi*
Idō mi
Idumo = *Izumō*
Idumo-No²-Opo-Kami²
Idu-No²-Me-No²-Kami²
Ihutsi-Wao²mei-No²-Kami²)
Igo-Pime-No²-Miko²to²?, *Iga* régi tartomány, részben a mai Mie körzet területén.
Iga-Tarasi-Piko-No²-Miko²to²
Ikaga-Siko²-Me-No²-Miko²to²
Ikaga-Siko²-Wo-No²-Miko²to² (Ikai [?]) Onfejū Hecceg)
Iku-Tarasi-Piko-No²-Miko²
Ike² helység a régi Kosiban
Ike²-No²-Be
Ikooya-Wake²-No²-Miko²to²
Iku-Gupi-No²-Kami² = *Imo-Iku-Gupi-No²-Kami²* 8
Ikume² = *Ikume²-Iri-Biko-Issai-No²-Miko²to²* = *Suinin-Temō*
Iku-Tama-Saki-Tama-Pime-No²-Kami²
Iku-Tama-Yō-ri-Bime

iku-tati, (iku 'élni, elevennek lenni'; tati 'kard')
Iku-Tu-Pikone-No²-Miko²to²
iku-yumi-ya (iku-yumi¹ + iku-ya)
Imigako-No²-Miko
Imo-Iya-Kasiko-Ne-No²-Kami² = *Aya-Kasiko-Ne-No²-Kami²*;
Kinoshita fordításában számos *Imo*- kezdetű női név szerepel, például ezt és a következőt *Imu*, a hosszú név elejére tett *Imo* 'teljeség, kedves; nő' a nem jelölésére szolgál, hiszen *kami*, *miko*, *mikoto* nem jelöl memet; az ilyen előrevetés aligha ōsi japán gyakorlat, s erősen emlékeztet a magyarban idegen hatásra elterjedt előrevetésre a gróf, báró, dr. stb. rangjelzőknek.
Imo-Iku-Gupi-No²-Kami² = *Iku-Gupi-No²-Kami²* 8
Imube = *Imu-Be*, (?) 'papi testület'; *imu* tiltottnak lenni, megartóztatást gyakorolni)
Inaba-No²-Siro-Uzagi = *Usagi-Kami²*
Inabi-Nd-Opo-Iratume = *Parima-No²-Inabi-No²-Opo-Iratume*
Inabi-No²-Waka (= *Waki*-) *Iratume*
Inada-No²-Miya-Nusi-Suga-No²-Yan-Mimi-No²-Kami²
Inaki, helység a régi Wopariban (?)
Iname-No²-Sikune = *Soga-No²-Iname-No²-Sikune*
Ina-Pi-No²-Miko²to²
Inasa-Hegy = *Inasa-Yama*
Inase-Biko-No²-Miko
Ina-Yori-Wake-No²-Miko
Ingyō = *Ingyō-Temō*
Inishi-No²-Iri-Biko-No²-Miko²to²
Inukami, a régi *Apumi* körzet egy része.
a, régi tájnév: *Ipkai* talán a mai fukushima-i körzet területén volt.
Ipaki-No²-Miko
Ipa-Kuma, helység a régi Idumóban.
Ipa-Kuma-No²-Miko
Ipanasi, körzet a régi Kibi² országrészben.
Ipa-No²-Pime-No²-Miko²to²
Ipa-Ōsi-Waku-No²-Ko
Ipare, Yamato egyik vidéke volt.
Ipa-Saku-No²-Kami²

*Ipasiro*², helyység, amely talán a mai Wakayama körzet területén volt.

Ipa-Sir-Pime-No²-Kami

Ipa-Tuki-No²-Wo-ka, domh a régi Katawoka határában.

Ipa-Tuku-Bime-No²-Miko²to² = *Puadi-No-Iri-Bime*

Ipa-Tuki-Wake-No²-Miko

Ipa-Tutu-No²-Wo-No²-Kami²

Ipi-Kata-Sir-Mi-No²-Miko²to²

Ipi-No²-Ko

Ipi-No²-Ma-Kuro-Pime-No²-Miko²to²

Ipi-Pi-Pime-No²-Miko²to²

Ipi-Taka, helység a régi Ise területén.

Ipi-To²yo²-No²-Iratame (1.: *Awomi-No²-Iratame*)

Ipi-Yō-ri-Piko

Iprobana, helység a régi Suruga körzetben.

Ipodō, császári palota a régi *Siikē* körzetben.

Ipokē²-No²-Iri-Biko-No²-Miko²to²

Ipokē²-No²-Iri-Bime-No²-Miko²to²

Ipuya-Zaka, a hagyomány szerint Idumóban volt.

Irine-No²-Miko

io²

Isapi-No²-Sukine

Ise, régi országrész, amelynek híres szentélyében *Ama-Terasu-*

Opo-Mikamit tisztelték s tiszteltik, nagyjából a mai *Me*

kōzet.

Isikē²-Tukuri(Bē)

Isi-Kori-Dome-No²-Miko²to²

Isi-Pime-No²-Miko²to²

Iso-No²-Kami²

Isuke²-Yo²-ri-Pime = *Pime-Tatara-Isuke²-Yo²-ri-Pime* = *Poto-*

Tatara-Isusuki-Pime-No²-Miko²to².

Isuzi-No²-Miyu, az Iseben levő nagy személy főépületének és a

közeleiben látható folyónak a neve.

Ihidisima, ma ismeretlen helység neve.

Ihiki-Sima-Pime-No²-Miko²to² = *Sa-Yori-Bime*

Ihi-No-Be-No²-Miko = *Ihi-No²-Be-No²-Osi-Pa-Wake²-No²-Miko* =

Osi-Pa-No²-Miko

Iijiriwi, helység a régi Yamato Wani körzetében.

Irisi, a) vidék neve a régi *Ise* határában; b) tó neve Yamato

országészében.

Ito, falu Kyūshū Fukuoka körzetében.

Ito²-Be

Ioku-Tennō

Ito-si-Wae²-No²-Miko

Ito-Wi-Pime

Itu-No²-Wo-Pa-Bari = *Ame²-No²-Wo-Pa-Bari*

Itu-Se-No²-Miko²to²

Itu-To²mo-No²-Wo

Iwa-Sima-No²-Miko

Iyo = *Iyo²*, Shikoku-sziget egy része, régen egész Sh.

Iyo²-No²-Puia-Na-No²-Sima

Iza-Kapa-No²-Saka

Izanagi (-*No²-Kami²*) = *Izanagi-No²-Opo-Mi-Kami²* = *Izanaki*

Izanami (-*No²-Kami²*)

Iza-No²-Ma-Waka-No²-Miko²to²

Iza-Po-Wake² (-*No²-Miko²to²*) = *Opo-Ye-No²-Iza-Po-Wake²* (*No²-Miko²to²*)

Izasa, ma ismeretlen helység neve (?)

Izasa-Wake²-No²-Opo-Kami²-No²-Miko²to² (= *Kepe-No²-Opo-*

Kami²)

Izimu, Honshū középső részén a Chiba-félszigeten fekvő terület.

Jimmu = *Jimmu* = *JimmuJimmu-Tennō* = *Kami-Yamato²-Ipure-*

Biko (-*No²-Miko²to²*) = *To²yo²-Mi-Kē²-Nu-No²-Miko²to²* =

Waka-Mi-Kē²-Nu-No²-Miko²to².

Jitō

kabura (1.: *mari-kabura*)

Kaduno, a régi Yamasiro egy vidéke.

Kaduraki², Yamato egy vidéke.

Kaduraki²-Be

Kaduraki²-No²-Miko

Kaduraki²-No²-Nagaye-No²-So²-u-Biko

Kaduraki²-No²-No-No²-Iratame

Kaduraki²-No²-Pitō-Kō²to²-Nusi-No²(-Opo)-Kami² = *Pitō-Kō²to²-*

Nusi-No²(-Opo)-Kami².

Kaduraki²-No²-So²-u-Biko

Kaduraki²-No²-Taka-Nika-Pime
Kaduraki²-No²-Tarumi-No²-Sikune
Kaduraki²-Yama = Kaduraki²-No²-Yama
kazura [*= kadzura*] *japonica*
kagami, Philippi (484) szerint valószínűleg a *gaga-imo* nevű
 küszövényemmel azonos.
Kaga-Yama-To-Omi-No²-Kami²
Kagayo-Pime
Kago-Saka-No²-Miko
Kago-To-ri-Pime-No-Miko
Kagu-Hegu = Kagu-Yama
Kaguro-Pime-No²-Miko²
Kagu-Tui-No²-Kami² = Pi²-No²-Kagu-Tui-No²-Kami²
Kagu-Yama = Ame²-No²-Kagu-Yama
Kagu-Ya-Pime-No²-Miko²
Kaiika-Tennō
Kaki-No²-Mio²
Kama-Yama, a régi Ki körzet egy helysége, amely *sinō*
 szentélyéről híres.
kami² (tisztesség, felsőbb lény, elhalt vagy még élő, nagy
 tiszteltetn tartott ember; 'magasan levő')
kami²-go²
Kami²-Musubi-Mi-Oye-No²-Miko² *io² = Kami²-Musubi-No²-*
Miko² *io² = Kami²-Musubi-No²-Kami²*
Kami²-Naga-Pime
Kami²-Nagara-No²-Mii (ez a fogalom felel meg a későn képzett
sinō = shinō szónak)
Kami²-Tu-Kē²-No, régi tartomány, amely nagyjában a mai
 Gumma körzetek felel meg.
Kami²-Tu-Ukakami, a Chiba-félszigeten volt körzet.
Kamo-No²-Opo-Mi-Kami² = Adi-Siki-Taka-Pikone-No²-Kami²
Kami²-Aia-Tu-Pime = Kō²-No²-Pana-No²-Saku-Ya-Bime = Saku-
Ya-Bime
Kami²-Do-No²-Tunugi = Opo-Pakari (*io²* 'köszörűkő')
Kami²-Iku-Subi-No²-Kami², (kérdéses fordítási név)
Kami²-Kusi-No²-Miko
Kami²-Nago-Bi-No²-Kami²

Kamu-Nunakapa-Mimi-No²-Miko² *io² = Take-Kamu-Nunakapa-*
Mimi-No²-Miko²
kamu-nusi
Kamu-Opo-Ne-No²-Miko
Kamu-Yamato-Ipare-Biko²-No²-Miko² *io² = Jimmu = Jimmu*
Kamu-Ya-Tate-Pime-No²-Miko²
Kamu-Ya-Wi-Mimi-No²-Miko²
Kanumura, (*kana* 'érc, fém, vas'; *mura* 'falú')
Kanugasi, Yamato *Magari* nevű helysége közelében.
Kana-Suki-No²-Moka, Kasuga környékén leheett.
Kana-Yama-Biko-No²-Kami²
Kana-Yama-Bime-No²-Kami²
Kanime²-Ikaduti-No²-Miko
Kano, helység Tika-Tu-A pumi határában.
kapa, ('folyó')
kapakami-Be, Kapakami Ōsaka vidékén levő helység.
Kapa-Mata-Bime, (*kapa* 'folyó', *mata* 'elágazás')
Kapa-Mata-No²-Ira-Yō-ri-Bime
Kapura-Da-No²-Iraume
Kaputi = Kaputi; régi körzet Ōsaka táján; (*kapa* 'folyó' + *uti* 'köz')
kaputi-No²-Awo-Tama
Kaputi-No²-Wakugo-Pime = Kaputi-No²-Wakugo-Pime
Kaputi-No²-Wakugo-Pime = Kaputi-No²-Wakugo-Pime
Kapi, régi megyeféle, amelynek területe a mai Yamanshi
 körzetek felel meg.
Kapi-Dako-No²-Miko = Siki-Kapi-No²-Miko
Kapi-No²-Iraume
Kaputi = Kaputi
Kaputi-No²-Wakugo-Pime = Kaputi-No²-Wakugo-Pime
Kara-Bikuro, (*Kara* ~ *Kaya* a Koreai-félsziget déli részén vala-
 mikor kisebb királyság volt; a Japánmal folyó kapcsolatok ré-
 vén a *kara* melléknév általában koreai és kínai emberre és
 tárgyra vonatkoztatót a japán nyelvben)
Karano, (?) *kara* 'csupasz szár' + *no* 'mező')
Kara-No²-Kami²
kari-no²-komi
Kari-Pana-Tobe = Yamasio-No²-Enatu-Pime
Karipa-Wi, helység Yamasitóban.
Karu, régi vidék neve Yamatoban.

Karu-No²-Opo-Iratune = *So-Topori-No²-Iratune* = *So-Topori-No²-Miko*
Karu-Sima, ma is létező helység; (*sima* a régi nyelvben nemcsak 'sziget' -et, hanem 'síkságból kiemelkedő domb-ot' is jelentett).
karu-ya, (*karu* 'kömnyű', *ya* 'nyíl'; nyilván szójátékos célzás *Karu* trónörökösre)
Kasa, helység a régi Kibi területén.
Kasamipi-No²-Miko, (*kasa* 'süveg', *napu* 'ölt')
Kasasa-No²-Mi-Saki, ma ismeretlen félsziget, amely valahol Kyūshū területén volt.
Kasf-No²-Mo
Kaspade-No²-Opo-To²mo²-Be
Kaspi, a régi Fukušiban, azaz Kyūshūban volt helység; mai nevén Kashii, Fukuoka körzetben.
Kasipi-no²-miya-no²-sanipa
Kasuga, ez a vidék a Kasuga-hegy környéke s nagyjában Nara vidékével esik egybe.
Kasuga-No²-Miko
Kasuga-No²-Naka-Tu-Wakugo
Kasuga-No²-Opo-Iratune
Kasuga-No²-Pitima-No²-Omi
Kasuga-No²-Take-Kimi-Katu-Tome
Kasuga-NoWoda-No-Iratune
Kasuga-No-Wodo²-Pime = *Wodo²-Pime*
Kasuka (*kasuka* 'vékonyka, szegényes, gyenge')
Katadi-No²-Miko
kata-kama, "szögletesen" japán szótag-jel a simább vonal a hiraganával ellentétben.
Katasp-No²-Miko
Kata-Sipa-No²-Uki-Iha
kata-uta, (*kata* 'fél, fele egy párnak [pl. kéznek, lábának, szemnek, fűtőnek]; *uta* 'ének')
katara, (*Cercidiphyllum japonicum*)
Kawara-No²-Saki
Kaya-No, Apumiban volt mezőség.
Kaya-No-Pime-No²-Kami

Kaza-Mo²tu-Wake-No²-Osi-Wo-No²-Kami²
Keko-Tennō
Keita-Tennō
Ken'yu
Kenzo-Tennō
Ke²pi-No²-Opo-Kami² = *Mi-Ke²-Tu-Opo-Kami²* = *Izasa-Wake²-No²-Opo-Kami²-No-Miko²To²*
Ke²ta-No-Saki
-ki², (ki² 'főrt')
Kf², régi tartomány (ma Wakayama körzet).
Kibi, Honsūn délnyugati részében fekvő vidék volt.
Kibi-Na-Kozima
Kibi-No²-Ye-Piko-No²-Miko
Kf²-Nasi-No²-Karu-No²-Miko = *Kami-No²-Miko*
Kimei-Tennō = *Kimei-Tennō*
Kf²-No-Araa-No²-Iratune
Kf²-No-Kuni
Kf²-No-Mata-No²-Kam², (ki² 'fő, mata' 'elágazás')
Kf²-No-Opo-Kami (= *No²-Mik²oro²*) = *Taka-No²-Kam²* = *Taka-Mi-Musubi-No²-Kam²*, ... Elődere hírvakozva Philippi (596) értekezésen jegyzi meg, hogy a szibériai sámánizmusban a teremő erőt gyakran az ültő fá vagy a faoszlop jelképezi; a fenti ősjapán istenség neve és szerepe szibériai kapcsolatokra mutat (s ez aligha kölcsönzés).
Kf²-No²-Tumu-No²-Sukune
Kf²-No²-Uno²-Iratune
Kipi, Honsū északi részén megyetfele volt.
Kipisa-Tu-Mi, Idumóban több Kipisa nevű helység volt.
Kisaragi
Kisida, régi település Nara határában, *kisi* koreai szó, jelentése: 'mester, tanító'.
Kisu-Mimi-No²-Miko²To²
ko², ('gyermek, származék: férfi')
ko, ('tengeri uborka, *Holothuria edulis*')
Kōan-Tennō
Kōgen-Tennō
Koguryō

Ko-ji-ki < *Ko-zi-ki* 'régí történekek feljegyzései (Kinoshita fordításában: 'altésie japansche Reichsgeschichte', Chamberlainében: 'records of ancient matters')

Kokki = *Kuni-no-puni*

Komu Patimu-Kamuki²-Mu

Ko²-No²-Mo²io²

Ko²-No²-Pana-No²-Saku-Ya-Bime = *Saku-Ya-Bime* = *Kamu-Ita-Tu-Bime*

Ko²pada = *Ko²pata*, falu a régi Yamasiróban; alkalmasint azonos a modern *Kowarival*.

Kōrei-Tennō

Ko²io²mo², Mikapa körzetnek egy része volt.

Ko²se, Nara határában fekvő falu volt.

Ko²se-No²-Ito-kara-No²-Sukune

Kosi, csak bizonyítatlannal meghatározható országész. Honsiü közepső és északnyugati részében.

Ko²si-paki

Kōshō-Tennō

ko²io² ³ ('citera'; 'szó, ügy, dolog')

Ko²io²-Ama-Tu-Kami², (ebben az összefüggésben *ko²io²* jelentése 'páratlan, nem páros')

Ko²io²-Siro²-Nusi-No²-Kami² = *Ya-Pe-Ko²io²-Siro²-Nusi-No²-Kami²*

Kami²

Ko²io²-Yaso-Maga-Tu-Pi

Kozima = *Kibi-No-Kozima*

kubu-mi-no-ai

Kudara = *Paekche*

Kudara-No²-Ike², Kudara a Koreai-félsziget nyugati részén létezett Paekche másik neve volt. Bizonyára onét Japánba

érkezett, sőt talán erőszakkal átvitt, nép vegyezte a Kudara-No²-Ike² nevű vízátoló mesterséges to kiásásának munkáját.

Kuga-Mimi-No²-Mikasa

kuka-pe²

Kuku-Ki²-Muka-Muro-Tuna-Ne-No²-Kami²

Kuku-No²-Ti-Nō²-Kami²

Kuku-To²si-No²-Kami²

Kumano, (? *kuma* 'medve', *no* 'fét, mező'), valamikor megyéjele volt a modern Wakayama területén.

Kumano-Kusubi-No²-Miko²io²

kumaso² (népnév)

Kumaso, vidék neve Kyūshū déli részén;

Kumaso²-Takeu

Kumē², régi családi név, talán helynévi eredetű volt.

Kumē²-No²-Maito-Pime², (*Maito*←*ma* 'valóban, nagyon' + *ito²-ito-si* 'kedves, szeretet')

Kumē²-No²-Miko

kuni ... Jelentése: 'országész, tartomány, hazai föld', alkalmasint a kinaiból kölcsönöztek, v. ó. : kina *chin-kün* 'közigazgatási terület' (Philippi 505, hivatkozás Karlgen és Wedemeyer szinológusokra).

Kuni-Kata-Pime-No²-Miko²io²

Kuni-No²-Kupiza-Mō²ti-No²-Kami²

Kuni-No²-Kura-Do-No²-Kami²

Kuni-No²-Mi-Kumari-No²-Kami²

kuni-no²-miyavuko, ('vidéki nemes; vidéki ur')

kuni-no²-opo-parapi

Kuni-no²-pumi = *Kokki*

Kuni-No²-Se-Duit-No²-Kami²

Kuni-No²-Sa-Gi²ti-No²-Kami²

Kuni-No²-To-ko-Tai-No²-Kami²

Kuni-Osi-To²mi-No²-Kami²

Kunisaki, megyéjele volt Kyūshūban.

kuni(wo²)-sinobi-uta, (*kuni* 'szülőföld', *wo* 'iránt, felé', *sinobu* ~

sino 'pu' 'vágyódn', *uta* 'ének, dal')

kuni-tu-kami² ('földi istenség'; *tu* a birókviszonyt jelölő)

kunugi, (*Quercus serrata*, Kinoshita szerint 'Seidentrauben-Eiche'

['selyemhernyó-tölgyl', *kunu* =? *ki nu* 'selyemszál', *ki²ta*)

Kuni-No²-Miko

Kupasi-Pime-No²-Miko²io²

Kupata-No²-Miko, (? *kupa* 'epertő', *ta* 'föld')

Kupi-Mata-Naga-Piko-No²-Miko, (? *kupi* 'latörzs, oszlop', *mata* 'elágazás', *naga* 'hosszú, nagy')

Kura, mint köznév 'raktár, megerősített épület' jelentésű, de (Philippi 507 szerint) Nara vidékén ilyen nevű helység is lehetett.

Kura-Mi tu-Pa-No²-Kam², (*kura-kuro* 'sötét', *mi* = *midu* 'víz', *tu* a birtokviszony jelölője, *pa* 'levél, lomb, növényzet')

kura-no²-nikasa

Kura-No²-Waka-Ye-No²-Miko

Kura-Okami-No²-Kam², alkalmasint azonos *Okami-No²-Kam²* val.

Kurapsi, Nara határában volt helység, alkalmasint azonos a modern Kurahishival.

Kurapsi-Hezy = *Kurapsi-Yama*

Kura-Yama-Tu-Mi-No²-Kam²

kure, Dél-Kína Wu tartományából bevándoroltak neve; néha általában 'kínai ember' jelentéssel.

Kuroda, Yamaio Siki² köztetnek egyik tája volt

kuro-mi-kaduna, (*kuro* 'sötét, fekete', *mi* 'megtisztelő szócseka, kadura 'folyónadról való hajkesség')

Kuro-Piko-No²-Miko = *Sakapi-No²-Kuro-Piko-No²-Miko*

Kuro-Pime (-*No²-Miko²io²*)

Kurozoya Masaduko

kusa, ('tű')

Kusaka, a régi *Kaputi* (*mai Kawachi*) országrész egyik nagy tája.

Kusaka-Ye, ye 'folyó, öböl')

Kusa-Nagi-No²-Tari = *Kusa-Nagi-No²-Turugi*

Kusi(-I)Nada-Pime = *Kusi-Nada-Pime*

Kusi-Ipa-Mado-No²-Kam² = *Ame²-No²-Ipa-To-Wake²-No²-Kam²*
= *To²yo²-Ipa-Mado-No²-Kam²*

Kusi-Mi-Kara-No²-Miko²io²

Kusi-Tumu-Wake²-No²-Miko²

Kusi-Ya-Tama-No²-Kam²

kuso ('utulek')

Kusubir-No²-Iratime

Kutawata, a régi Apuniban volt, ma ismeretlen helység.

kuti, ('száj, szád')

Kuzi-Punu-Take²

kuzu, (< *kumi* + *musi*)

Lun-yü

maga-goto, (*maga* 'gömbül, koto' szó, ügy, dolog')

Magari, Nara határában volt helység, alkalmasint a Magari-Gawa ('kanyargós', 'folyó') közelében.

Magari-No²-Woka

Makimuka, vidék neve Nara határában, *Siki²* közelében.

mama-imo, *mama* a 'köz, közben levő tér vagy idő' jelentésű szó megkettőzése; *imo* 'hűg')

Mamuta, vidék a régi Kaputi közelében.

Mamuta-No²-Iratime

Mamuta-No²-Miko

Mamuta-No²-Miyake²

Mamuta-No²-Opo-Iratime

Mamuta-No²-Turumi, (a Turumi 'gát' rész *tumu*-ból lett egykettőzés által; *tumu* 'töm, halmaz')

Manago, völgy Nara határában.

Ma-No²-Miko

Maro²ko-No²-Miko

Masa-Kamui-4-Katu-Kaiti-Paya-Pi-Ame²-No²-Osi-Po-Mimi-No²-Miko²io²

Ma-Saka-Yama-Tu-Mi-No²-Kam²

mati-zake², ('vátó-bor' vagy 'vátás-bor')

Matu-No²-Pime-No²-Miko²io²

Matu-No²-Wo

Matuwa, (< *matu* 'tenyőfa' + *ura* 'öböl')

matu-r-go²io², ('áldozás' + 'szólás', együtt 'kormányzás')

Ma-Waka-No²-Miko

Ma-Towa-No²-Miko, *ma-me²* 'szem', *yowa* 'egyenget' [v.ö.: magyar tájnyelvi gyáva 'egyenget']

me, ('hő')

Me-Do²Ti-No²-Miko

Me²ko-No²-Iratime

Me²ia, régi helység Kyushuban, Fukuoka táján.

Midagaki, az így nevezett palota Nara határában volt (*midu* 'víz', ebből: 'éleven, élettel tel', *kaki* 'kerítés').

Midu-Maki-No²-Kam²

Midu-Pa-Wake²-No²-Miko²io² = *Tadipi-No²-Midu-Pa-Wake²-No²-Miko²io²*

Midu-Po-No²-Ipo-Yo²ri-Pime

Midu-Po-No²-Ma-Waka-No²-Miko

Mifune-no-Mahito

mi-kado, (mi, megiszteleő szócseka, *kado* 'kapu', jelentésátvinnel):

'császári palota; császár'

Mikado-Nvst-No²-Kam²

Mika-Nvst-Piko-No²-Kam²

Mika-Paya-Pi-No²-Kam²

Mika-Paya-No²-Kam²

Mi-Ké²-Nv-No²-Miko²to²

Mi-Ké²-Tu-Opo-Kam² = *Ke²pi-No-Opo-Kam²* = *Izasa-Wake²-No²-Opo-Kam²-No²-Miko²to²*

miko-ra, mi megiszteleő szócseka, *ko²*, gyermek', *ra*, a többes szám

jel)

mi-ko-siro², (mi, megiszteleő szócseka, *ko²* 'gyermek', *siro²*

'helyettesítő, ismerető' [?] < *siru*: 'ismer'])' v. ö.: *mi-na-siro*.

miko-ro = *miko²to²* (eredetileg: '? tiszteletré melő szó)

Miko²to²-No²-ri-No²-Puru-Co²to²

Mikuni, régi közigazgatási egység Echizenben.

Mi-Kura-Tama-No²-Kam²

Mimaki²

Mimaki²-Iri-Biko-Iniwe-No²-Miko²to² = *Mimaki²* = *Sugin-Temō*

Mima-No-Miko, Philippi (519) Matsuka japán kunatōra

hivatkozva azt írja, hogy a *Mima* rész alkalmasint így tevődik

össze: *mi*, megiszteleő szócseka + *ma* 'terület, föld', tehát

jelentése: 'császári föld'; a *ma* szó ilyen érteleml egyéb

előfordulására l. a 126. jegyzetet.

Mimaru-Piko-Kawesi-Ne-No²-Miko²to²

Mimaru-Pime-No²-Miko²to²

Mimi-No²-Miko

Mi-Mo²ro², a *Miwa-hegy* (Miwa-Yama, Nara határában) másik

neve; a *Mo²ro²* rész alkalmasint azonos a *muwo²* 'verem,

barlang; barlanglakás' szóval.

Mi-Mo²ro²-Yama

mi-na-siro², (na 'nev'): v. ö.: *mi-ko-sira*; a 'nev-öröklő telepítés'

'telepítés' része a szövegmegnevezetből adódik.

Mi-Na-Io-No²-Kam² = *mi = midu* 'víz', *na* a birtokviszonyt jelöli,

to 'szár, szárd, torkolat, kikötő')

Mino-No²-Iraume

Mi-Para-No²-Iraume

mi-pe¹, (mi 'három', *pe¹* 'tétet', így: 'háromszor')

Mipe, Ise határában volt, ma Mie.

Mipo-No²-(Mi)-Saki

Mipo²-Nami-No²-Kam²

Mi-Suki²-Tomo-Mimi-Take-Piko

Mi timō²ku

Mi-ri-No²-Naga-Ti-Pa-No²-Kam², (miiti 'út', *no²* genitivuszrag,

naga 'hosszu, nagy', *ti* 'szellemető', *pa* < *ipa* [k₁ szikla])

Mi-ri-No²-Omi-No²-Miko²to²

Mi-ri-No²-Sira

Mi-ri-No²-Usi-No²-Miko² = *Tanipa-No²-Piko-Tausu-Mi-ri-No²-*

Usi-No²-Miko

Mi-To²si-No²-Kam²

mi-tugi, (mi megiszteleő szócseka, *tuga* 'ajándékoz/adót juttat

(valakinek), így *mi-tugi* jelentése 'adó'; v. ö.: 'megdolg

barátának *dolg*)

mi-tuna-gasipa, (mi = miitu 'három', *tuna* = ? *tuno* 'szarv', *kasi*

'tölgy', *pa* 'levél, lomb')

Miru-No²-Saki

Miru-Pa-No²-Me-No²-Kam²

Miwa, a Nara határában levő Miwa-hegy és környéke.

Mi-Wi-No²-Kam²

Mi-Wi-Tu-Pime

miwa = *mi-ya* ('szent épület, szentély', 'uralkodói palota')

Miyadi, helység a régi *Mikapa* vidéken, amely a modern *Aichi*

körzet területén volt

Miyake, számos vidéken előforduló helynév; *miyake* mint köznév

eredetileg császári cielel-tároló hely volt (*miya* + *ke²* 'eledel').

Miya-Nvsi-Ya-Gapa-Ye-Pime = *Ya-Gapa-Ye-Pine*

miya-pi²to²-buri

miya-tu-ko-gi², (*miya* 'szentély', *tu* genitivuszrag, *ko* 'gyermek', *ki*

'fa', így 'szentély-szolgá-fa, ami a bodza humoros neve)

Miyazu-Pime

Mizo²-Kupi

Mommu = *Mommu-Temō*

Momo-Siki-Iro²be

Mo²no²-No²-Be

Mopi-To²ri

Mopi-To²ri-No²-Takasa

Mori, helye ma ismeretlen.
 $Mo^2to^2-no^2-pumi = Hongi, (pumi 'irás' kinaí eredetű)$
 Mo^2o^2su
 $Mo^2to^2-Tu-Ko^2to^2$
 Motowori (= Moioori) Noringa
 Mozu, híres síkság Ōsaka vidékén; hatalmas császári sírok láthatók rajta.
 Mugeu, Philippi (525) szerint esetleg $Muge^2$ az eredeti alak; a régi Miro egy részét képezte, nagyjában a mai Gifu körzet területén.
 muki, (fajtája, a későbbi japánban *Aphananthe aspera* a megfélelője)
 Murugata, helység Kyushinak a régi Primkakent nevezett részén.
 Mure, Japánban számos vidéken előforduló helynév.
 Muro, helység Yamatonak Kaduraki nevű részében.
 Muro-Biko-No²-Miko
 Mura, megyefele volt Kazusaban; a mai Chiba körzet területének egy része felel meg neki.
 mu-zane, (mu 'test', zane vagy zane 'mag')
 Muzasi (= Musasi), régi megyefele Tokió vidékén.
 Nabari, helység Igaban; a mai Mie körzet egy részének felel meg.
 $Nagame^2-Pine = Mono-No^2-Iratame$
 $Naga-Me^2-Pime-No^2-Miko^2to^2 = Paabi-No^2-Waki-Iratame =$
 $Waka-Kusaka-Be-No^2-Miko^2to^2$
 Nagasa, megyefele Apa körzetben, ma Chiba körzet.
 $Naga-Sane-Biko = To^2mi-Biko$
 $Nagata-No^2-Opo-Iratame$
 Nagave, helység Kaputiban (naga 'hossza, nagy', ye 'folyó; öböl; folyóág').
 Naka, megyefele; területe szerint megfelel a mai Ibaraki körzet egy részének (naka 'köz, ami belül)(közül van)
 naka-bito, naka 'közül levő, pi²to² 'ember')
 Nakato 'mi
 Naka-Tu-Piko-No²-Miko
 Naka-Tu-Pime-No²-Miko
 Naka-Tu-Tu-No²-Wo-No²-Miko²to²
 Naka-Tu-Wata-Tu-Mi-No²-Kamit²
 Naki-Me, (naka 'sirm, nyőgni', me 'nő')

283

Naki-Sapa-Me-No²-Kamit²
 namé², ('nyálkás le, sütt levesefele)
 Nami-Ki², ez a palota Idunoban, Siki kertletben volt (nami 'sor', ki² 'fa').
 nami-kinu-pire
 Nami-Paya, Ōsaka kikötőjének egy része (nami 'hullám', paya 'gyors, sebes').
 Nana-Tuka-Pagi
 Nampa-Neko-Take-Puru-Kuma-No²-Miko²to² = Take-Puru-Kuma-No²-Miko²to²
 Nampa-No²-Miko
 Nampa-No²-Pori-Ye, (poru 'ás, vāj, farag', ye 'folyó; folyóág; öböl').
 Nara, Kiotó közelében fekszik; ez volt az a híres főváros (110-184), amelyről egész korszak kapta nevét (Nara-jidai 'Nara-korszak').
 nari-kabura, (naru 'hangot ad, sipol, zúg', kabura 'tépű; hozzáértendő a ya nyíl' szó; néha a kabura rész egyedül képviselt a nari-kabura 'sipoló nyíl' kifejezést [1.: Kabura-Zakl]; 1. a 31. jegyzet)
 Nari-No²-Me-No²-Kamit²
 Nari-Taka-Tu-Piko-No²-Kamit²
 ne, ('gyökér', ? saji; ami valaminek az alját az alapját/övét képezi, ? föld)
 Nedo²-No²-Miko²
 Ne-No²-Kata-Su-Kuni
 Ne-No²-Omi
 Ne-Saku-No²-Kamit²
 Ne-To²ri-No²-Miko
 Ne-To²i-No²-Miko²to²
 Nigi-paya-Pi-No²-Miko²to²
 Nihongi = Nihonshoki
 Ninken-Temō
 Ninoken-Temō
 ni-muri-to-ya, (ni 'vörös agyag, amely színezésre alkalmas', muri 'bekén, mo 'genitívusz-rag, ya 'nyíl')
 Nipa-Taka-Tu-Pi-No²-Kamit²
 Nipa-Tu-Pi-No²-Kamit²

284

*Nipe*²-*Mo*²-*No*²-*Mko*²*to*², (Philippi 532. szerint *nipe* 'szertartásosan felajánlott húsétel' jelentésű; talán helyesebb a 'zsengek megelődés, mert az új termés köztelődéséig nem epeh a hússal együtt mást is ajánlottak fel az ég fának és övéinek; – *mo*² *ti* < *mo*² *tu* alapjelentése 'kézből tart')

Nipi-Bari, e helység területé a mai Ibari körzetével részben egybeesik (*nipi* 'új, friss, *pari* 'irásos föld'),

*No*²-*No*, Iseben volt neves rét.

No-Duti-*No*²-*Kami*²

No-*No*²-*Iro*-*Pime*

*No*²*to*², felszíget neve; ma Ishikawa körzetében van.

Nukade-*Pime*-*No*²-*Mko*²*to*² = *Tamuru*-*No*²-*Miko*

Nukado-*No*²-*Iratume*

Nuka-*No*²-*Wakugo*-*No*²-*Iratume*

Nukada-*Be*-*No*²-*Yume*

Nukata-*No*²-*Opo*-*Naka*-*Tu*-*Piko*-*No*²-*Mko*²*to*²

*Nunaki*²-*No*²-*Iratume*

*Nunaki*²-*No*²-*Irt*-*Bime*-*No*²-*Mko*²*to*²

Nuna-*Kuru*-*Pito*-*Tama*-*Siki*-*No*²-*Mko*²*to*²

Nuno-*Osi*²-*To*²-*mi*-*To*²-*ri*-*Naru*-*Mi*-*No*²-*Kami*²

Nupata-*No*²-*Irt*-*Bime*-*No*²-*Mko*²*to*², Philippi (534) szerint talán

Tampra-*No*²-*Piko*-*Tatasu*-*Miti*-*No*²-*Uti*-*No*²-*Miko* lánnya volt.

*Nurino*² *mi*, (< *Nuri* + *no*² + *omi*)

*Nusiro*²-*No*²-*Iratume*

Nur-*Tarasi*-*Wake*²-*No*²-*Mko*²*to*²

*obito*² (< *omi* + *pi*² *to*²)

Odo-*Yama*-*Tu*-*Mi*-*No*²-*Kami*²

Ojini-*Tennō*)

Okami-*No*²-*Kami*², v.ö.: *Kuru*-*Okami*-*No*²-*Kami*²

Oke = *Oke*-*No*²-*Miko*(*to*) = *Ninken*-*Tennō*

Oke-*No*²-*Miko*(*to*)

O-*Ke*-*Tu*-*Pime*-*No*²-*Mko*²*to*²

*Okine*²-*O*-*Mina*, (az *O*-*Mina* részben o 'idős' " *mina* *no*, asszony';

v.ö.: *finn minit*-'minjā = magyar *mény* = vogul *miny* (*min*))

Okinaga, *Apuniban* fekvő tágék, ma *Shiga* körzet területé.

Okinaga-*Mare*-*No*²-*Miko*

Okinaga-*Midu*-*Yo*²-*ri*-*Pime*

Okinaga-*Piko*-*No*²-*Miko*

Okinaga-*Sukune*-*No*²-*Miko*

Okinaga-*Tarasi*-*Pime*-*No*²-*Miko*²*to*²

Okinaga-*Ta*-*Wake*²-*No*²-*Miko*

Oki-*No*²-*Ming*-*No*-*Sima*, (*oki* 'a nyílt tenger')

Oki-*Tu*-*Kapi*²-*Bera*-*No*²-*Kami*²

Oki-*Tu*-*Miya*

Oki-*Tu*-*Nagisa*-*Biko*-*No*²-*Kami*²

Oki-*Tu*-*Piko*-*No*²-*Kami*²

Oki-*Tu*-*Pime*-*No*²-*Kami*² = *Opo*-*Be*-*Pime*-*No*²-*Kami*²

Oki-*Tu*-*Sima*-*Pime*-*No*²-*Mko*²*to*²

Oki-*Tu*-*Yō*²*so*²

Oki-*Zakaru*-*No*²-*Kami*²

Oki-*Yama*-*Tu*-*Mi*-*No*²-*Kami*²

Omitu-*Nu*-*No*²-*Kami*²

Omitu-*Ko*-*No*²-*Iratume*

*Omo*²-*Daru*-*No*²-*Kami*²

*Omo*²-*pi*-*Kane*-*No*²-*Kami*² = *To*²*to*²-*Yō*²-*No*²-*Omo*²-*pi*-*Kane*-*No*²-*Kami*²

*Kami*²

*omo*²-*ga*-*sati*-*sati*, (*omo*² 'magát, *ga* 'genitívusz-rag, *sati* 'vadász-szerencsé')

*Omo*²*go*²*ro*²-*Zima*

opo, (nagy, idősebb)

Opo, helység Yamatoban; ma *O* Nara körzetében.

opo-agata-nusi, (nagy megyei vidéki birtokos)

Opo-*Be*²-*Pime*-*No*²-*Kami*² = *Oki*-*Tu*-*Pime*-*No*²-*Kami*²

Opo-*Biko*(*-No*²-*Mko*²*to*²)

Opo-*Ge*²-*Tu*-*Pime* (-*No*²-*Kami*²); alkalmasint azonos ezekkel:

*To*²*yo*²-*Liké*²-*Bime*-*No*²-*Kami*², – *To*²*yu*-*Liké*²-*No*²-*Kami*², –

*Liké*²-*No*²-*Mi*-*Tama*-*No*²-*Kami*², – *Mi*-*Ké*²-*Tu*-*Opo*-*Kami*²

(Philippi 541).

Opo-*Irti*-*No*²-*Mikoto*

*Opo**ka*, helység Ise vidékén.

Opo-*Kaga*-*Yama*-*To*-*Omi*-*No*²-*Kami*²

Opo-*Kamu*-*Du*-*Mi*-*No*²-*Mko*²*to*²

Opo-*Kibi*²-*Moro*-*usumi*-*No*²-*Miko*²*to*²

Opo-*Kibi*²-*Take*-*Pime*

Opo-*Kibi*-*Tu*-*Piko*-*No*²-*Mko*²*to*²

Opo-*Kō*²*to*²-*Osi*-*Wo*-*No*²-*Kami*²

Opo-Kuni-No²-Miko²to²
Opo-Kuni-Mitama-No²-Kam²i
Opo-Kuni-No-Puti = Yamasiro²-No²-Opo-Kuni-No²-Puti
Opo-Kuni-Nusi (-No²-Kam²i) = Opo-Kuni-Nusi-No²-Miko²to²
Opo-Kusaka-No²-Miko
Opo-Maga-Tu-Pi-No²-Kam²i
Opo-Mape-Mo-Mape-No²-Sukune
Opo-Mata-No²-Miko
opo-mai-gimi, (To udvari ember, miniszter, opo 'nagy, idősebb'; mai < mape 'jelenlét' +tu genitivusz-rag, kimi 'úr, parancsozó')
Opo-Me²
Opo-Miwa-No²-Opo-Kam²i = Opo-Mo²mo²-Nusi-No²-Kam²i
Opo-Mo²mo²-Nusi-No²-Kam²i = Opo-Miwa-No²-Opo-Kam²i
Opo-Nakaka-No²-Miko²
Opo-Naka-Tu-Piko-No²-Miko²to²
Opo-Naka-Tu-Pime-No²-Miko²to²
Opo-Namudi (-No²-Kam²i) = Opo-Kuni-Nusi (-No²-Kam²i)
Opo-Napobi-No²-Kam²i
Opo-Ne-No²-Miko
opo-nipe², ('nagy felajánlás, azaz az új termés javából, l.: Nipe²-Mat-No²-Miko²to²)
Opo-No², ('nagy rét) Opo-No-No²-Mōka azon domb neve, amelyen Jömet császárt sírja van.
Opo-No-De-Pime, lehetőség, hogy a *de* elem *tu*-ból genitivusz-*rag* torzult alak, ha igen, akkor a fordítás inkább ez: Nagy Mező Istennője.
Opo-Pakari = Kama-Do²-No²-Turugi
Opo-Para-No²-Iratime
Opo-Pause-No²-Miko(ro²) = Opo-Pause-No²-Waka-Take-No²-Miko²to² = Yuryaku-Temō
Opo-Pause-No²-Waka-Take-No²-Miko²to² (l. a fentit)
Opo-Paye-No²-Miko
Opo-Podo²-No²-Miko
Opo-Saka, Nara vidéken levő helység s nem azonos a távolabbi Osakaval.
Opo-Saka-No²-Yama
Opo-Suzaki (-No²-Miko²to²) = Nimoku-Temō

287

Opo², az a vélemény, hogy ez a helység Minoban volt (Philippi 554).
Opo-Tamaru-Wake²
Opo-Tamu-Saka-No²-Miko
Opo-Tamu-Wake²
Opo-Tarasi-Piko-Osio²-Wake²-No²-Miko²to² (= Keiko-Temō)
Opo-Tata-Neko (-No²-Miko²to²)
Opo-To-Mato-Piko-No²-Kam²i
Opo-To-Mato-Pime-No²-Kam²i
Opo-To²mo²; valószínű, hogy *Opo-To²mo²* nemcsak ama híres fegyverforgató nagycsaládut jelölte, hanem települése helyét is.
Opo-To²mo²-No²-Miko
Opo-To²mo²-Wake²-No²-Miko²to²
Opo-To-No-Be-No-Kam²i
Opo-To-No²-De²-No²-Kam²i
Opo-To-Pi-Wake²-No²-Kam²i
Opo-To²si-No²-Kam²i, (osi jelentése közönségesen 'év', de mivel a régiók nem kalendáriumot használtak [amíg nem volt naptár], hanem nagyjából az 'új tli szerkesztés'-t vagy a 'takarítás'-t tartották számon, jogosultnak láttam a 'takarítás' szó használatát. Kinoshita az *Erne* 'aratis' szót alkalmazta, Philippi a *harvesz* 'aratis, takarítás' szót ajánlja)
Opo-Tui-No²-Kam²i
Opo-Tunuki²-Tari-Ne-No²-Miko²to²
Opo-Uisu-No²-Miko²to²
Opo-Utari = Naniya-No-Opo-Watari
Opo-Wa-ta-Tu-Mi-No²-Kam²i
Opo-Wi-Ko-Ga-Para, (opo 'nagy', wi 'vaddisznó', ga genitivusz-*rag*, nara 'mező, rét')
Opo-Ya-Biko-No²-Kam²i
Opo-Yake²
Opo-Yake²-No²-Miko
Opo-Yama-Gupi-No²-Kam²i
OPO-Yama-Mori-No²-Miko²to²
Opo-Yamato-Kuni-Are-Pime-No²-Miko = Are-Pime-No²-Miko²to²
Opo-Yamato²-Neko-Piko-Kuni-Kuru-No²-Miko²to² = Kōgen-Temō

288

Opo-Yamato²-Neko-Piko-Puro-Ni-No²-Miko³to²
Opo-Yamato²-Piko-Sukē-To²mo²-No²-Miko³to²
Opo-Yamato²Tarasi-Piko-Kuni-Osi-Bito²No²-Miko³to²
 =
Tarasi-Piko-Kuni-Osi-Bito²No²-Miko³to²
Opo-Yamato²-To²yo²-Ake-Tu-Sima
Opo-Yama-Tu-Mi-No²-Kam²
Opo-Ye-No²-Iza-Po-Wake² = Iza-Po-Wake²-No²-Miko³to²
Opo-Ye-No²-Miko
Osaka-no²-opo-muro
Osaka-No²-Opo-Naka-Tu-Pime²-No²-Miko³to²
Osaka-No²-Piko-Pito² = Piko-Pito²
Osika-Pime-No²-Miko³to²
Osi-Kuma-No²-Miko
Osi-Kuro-No²-Oio²-Piko-No²-Miko
Osi-Kuro-No²-Ye-Piko-No²-Miko³
 Osimuni, helység Kadurakiban, Nara táján.
 Osimuni-No²-Iratune = Ipe-To²yo²-No²-Miko = Ipe-To²yo²-No²-
Iratune
Osi-Pa-No²-Miko = Ite-No²-Be-No²-Osi-Pa-No²-Miko
Osi-Wake²-No²-Miko³to²
 oti, (oti' esés; esv'e < oti' esmi, esés)
 Oti-Kuni
 Oti-Waki-No²-Miko
 Oio²-Kari-Pata-Iobe
 Oio²-Kuni
 Oio²-Pime
 Oio²-Pime-Ma-Waka-Pime-No²-Miko³to²
 Oio²-Pime (-No²-Miko³to²)
 Oio²-Siki²
 Oio²-Takara-No²-Iratune
 Oio²-Tarabana-Pime-No²-Miko³to²
 Oio²-Ukasi
 oyo-gami², (oyo' szőlő, gami' isten)
Paekche = Kudara
 Paguri, helység Wopariban (ma Haguri körzet), ill. Yamasiroban,
 Kioto téjekén.
Pakata-No-Yama, Nara vidékén levő hegy.
Pakupi, helység Apuniban (ma Ishikawa körzet).

289

Pami, helység Apuniban.
Pamipu-Zaka, a Yamatoból Kaputiba vivő út egy hágója.
Pamis-Be, (pami' vagyé, pami² 'házakás')
Pani-Yasu-Biko-No²-Kam²?, Pani-Yasu esetleg Yamatoban volt
 helységet jelöl (Philippi 559).
Pani-Yasu-Bime
Pani-Yasu-Bime-No²-Kam²
 papaka, (?) 'hársfa' vagy 'cseresznye' vagy 'nyír')
 Papaki, régi megyefele Honsu délnyugati részében.
 Pape²-Iro² do²
 Pape²-Iro² ne
 Papiki-No²-Kam²
 Papuri-So²no, (papuru 'szétszórni')
 para, ('has, belek, zsigerék, anyaméh')
Para-Yama-Tu-Mi-No²-Kam²
Parima, régi megyefele; területet megjel a mai Hyōgo körzeté-
nek.
Parima-No²-Inabi-No²-Opo-Iratune = Inabi-No²-Opo-Iratune
Pari-Para, azon a tájon volt, amelyen ma Shizuoka körzet elterül.
Paru-Yama-No²-Kasumi-Mio²ho
Para-Hegy² = Pasa-Yama, helyét nem ismerik.
Pasi-Pi²to²-No²-Anpo-Be-No²-Miko
Pasiri-Midu, (pasiri' fűt, siet', midu' víz')
 Pata, Japánban számos helyen keletkezett ilyen nevű település, s
 ez bizonyára arról tanúskodik, hogy egy időben sok koreait
 teleptettek le Japán földjére.
Patabi-No²-Opo-Iratuko
Patabi-No²-Wake²-Iratune
 Pata-bi² to²
Pata-No²-Yasiro²-No²-Sukune
 Patuse, Yamatoban fekvő hegyes vidék a Patuse-folyó mentén.
Patuse-Be-No²-Waka-Sacchi-No²-Miko³to²
Patuse-Hegy² = Patuse-Yama
 paya, az ilyen nevű törzs Kyūshū déli részén élt.
Paya-Aki-Tu-Piko-No²-Kam²
Paya-Aki-Tu-Pime-No²-Kam²
Paya-Busa-Wake²-No²-Miko³to²
Paya-To-No²-Kam²

290

Pa-Yama-Tu-Mi-No²-Kami²
Paya-Mika-No²-Take²-Sapayadi-Numi-No²-Kami²
Paya-Pi-to², (Chamberlain és Kinoshita nem fordítja le a *Paya* részt; Philipp [563] gyors, mersz, bátor jelentést gyantit benne; a *Paya-Pio* névvel jelölt nemessék terjedelmes családja Kyūshū déli felében élt)
Payusi, Japánban nagyon gyakori helynév (jelentése: 'fűs, bokros hely, erdőcske'; e szó alapja *payu* és talán az ezzel rokon *papu*, a későbbi japánban *haeru* 'feljötték, nő', *payu* művelőd alakja *payusi*, s ebből lett *payusi*," v.ő. ezzel a *fai, fajta, fajul, fajzik* alakok *fai*-tövé).
Paya-Susa-No-Mo-No²-Miko²-Take-Paya-Susa-No²-Mo-No²-Miko² = *Susa-No²-Mo-No²-Miko²*
Peguri, Yamaónak egyik hegyekben bővelkedő tája, a mai Nara körzet is ehhez tartozik.
Peguri-No²-Tuku-No²-Sikane
Peguri (-No²)-Yama
Peči, sem a táj vagy által helyék, sem a szó jelentését nem ismerik.
pe²-ni-no-muro
pe²-ni-kagami, (*pe²* [közeli] part, *ni* genitívusz-rag, *kagami* 'tükör')
Pe-Tu-Kapi²-Bera-No²-Kami²
Pe-Tu-Nagisa-Biko-No²-Kami²
Pe-Zakaru-No²-Kami²
pi² ('nap; szellett')
Pe² = Pi-Kapa, folyó Idumóban; mai neve *Hii-kawa*, egy másik *Pi*-folyó Parmában volt, s ennek mai neve talán Kako-guwa (Philippi 564).
Pi², régi megyetile Kyūshūban; Nagasaki körzetének egy része esik vele egybe.
Phasu-Pime-No²-Miko²
Pidi-Kata, helység; ma Shizuoka körzet területé.
Pike²-ta, Yamato-beli helység, Nara tájékán.
Pike²-ta-Be
pi²ko²
Pi²ko²-Imasu-No²-Miko
Pi²ko²-Iha-Ko²-zi-Make²-No²-Miko²
Pi²ko²-Isa-Seri-Biko-No²-Miko²

Pi²ko²-Kumi-Biko-No²-Miko²
Pi²ko²-Kumi-O-Ke-Tu-No²-Miko²
Pi²ko²-Nagisa-Take-U-Gaya-Puki-Ape²-zu-No²-Miko² = *Ama-Tu-Pi-Taka-Pi²ko²-Nagisa-Take-U-Gaya-Puki-Ape²-zu-No²-Miko²*
Miko²
Pi²ko²-Osu-No²-Miko
Pi²ko²-Pi²to² = Osaka-N²-Pi²ko²-Pi²o²
Pi²ko²-Pi²to²-No²-Opo-Xe-No²-Miko
Pi²ko²-Po-No²-Ningi-No²-Miko² = *Ama-Tu-Pi²ko²-Po-No²-Ningi-No²-Miko²*
Pi²ko²-Po-Po-De-Mi-No²-Miko² = *Ama-Tu-Pi-Taka-Pi²ko²-Po-Po-De-Mi-No²-Miko²* = *Po-Wori-No²-Miko²* = *Sora-Tu-Pi-Taka*
Pi²ko²-Puui-Osi-No²-Mako²-to²-No²-Miko²
Pi²ko²-Same-Ma-No²-Miko²
Pi²ko²-Sasi-Kata-Wake²-No²-Miko²
Pi²ko²-Ya-Wi-No²-Miko²
Pi²ko²-Yu-Masu-Mi-No²-Miko²
Pimeda-No²-Kimi
Pine-Gō²so²
Pine-Tataru-Isuke²-Yo²-ri-Pime = Isuke²-Yo²-ri-Pime = Pō²to²-Tataru-Isusiki-Pime-No²-Miko²
pi²mo-gatana, (pi²mo 'tonál, kötel, szalag; katana 'kes, rövid, tőr')
Pimuka, Kyūshū keleti felében volt megyetile.
Pimuka-No²-Idumi-No²-Naga-Pime
Pimuka-No²-Mi-Pakasi-Pime
pina-buri-no²-age²-uta, (pina 'viték', *puri* 'viselkedés, stílus', *no²* genitívusz-rag, *agu* 'emelkedni', *uta* 'dal')
pina-buri-no²-kata-oro²-si-uta, (1. a fentit; *kata* 'tele (egy párnak)', *oro²*su 'leereszt, ereszt.)
piō² na-mori
Pina-Teri-Nukata-Biti-Mo-O²imi-NO²-Kami²
Pi-No²-Kaga-Biko-No²-Kami²
Pi-No²-Kagu-Ti-No²-Kami²
Pi-No²-Kapa
Pino²kuma = Senka-Temō, annak a palotának neve is, amelyben ez a császárt látkott.
Pi-No²-Yagi-Paya-Mo-No²-Kami²

Pi-Piya-Pi-No²-Kam²
pi-pi-ko
Pipitagi²-No²-So²io²-Pana-Madumi-No²-Kam² (*pipira-ga² a ma-*
gyalta egy fajlaja (?); *k² 'ta*)
pi² rag²-no²-ya-piyo-po² ko
pirabu-kogy²o = pirabu-gapi, (kapi² 'kogy²o)
Piyo²-Kumi-Osi-Take-Kama-Pi-No²-Miko²io²
Piyo²-Pime-No² Miko²io²
Piyo²-Taka
Piru-Go
Pisiro², (Philippi [570] szerint talán *pi² 'hap' + so² 'helyettesítő')*
pi²io² ('ember, személy, egyet; egy')
Pi²io²-Ko²io²-Nusi-No² (-Opo²)-Kam² = Kaduak²-No²-Pi²io²-
Ko²io²-Nusi-No² (-Opo²)-Kam²
pitosi ukara, (azonos toki, nagyon közeli vetőkonstansé; *pito-si*
'egyenlő, ukara 'tokon)
Pi-Tugi = Ama-Thi-Pi-Tugi
pi²-uti, (pi² 'tűz, utu 'űt, ver')
Piyeda = Piyeda-No²-Ave = Ave
Pye-Yama = Pye-No²-Yama, Tika-Tu-Apuniban álló hegy (a
mai Shiga körzet területre foglalja magába, mai neve Hiei-
Yama).
Piziri-No²-Kam²
Po, régi megyefele Mikapaban (ma Aichi körzet).
Po-Deri-No²-Miko²io² (*po = pi² 'tűz, (i)deru < iku 'megjelenik,*
terem, csitázik, eljőn)
Podumi, Yamao-beli helység volt, de pontos helyét nem ismerik.
poki-uta-no²-kata-uta
pomuda = Pomuda-Wake²-No²-Miko²io² = Pomuda-No²-Ma-
Waka-No²-Miko². Ojin-Tennō
Pomudi-Be, Pomudi ~ Pomui megyefele volt Kibiben.
Po-Muti-Wake²-No²-Miko²io² = Po-Mutu-Wake²-No²-Miko²io²
Pomya-Wake²-No²-Miko²io²
Po-No²-Ika-Duti
Po-No²-Ninigi-No²-Miko²io² = Ama-Thi-Piko-Po-No² ...
Po-No²-Po-No²-Miko
pora-pora, (< poru 'ás, vāj, fang)
Posikapa, helység Yamaoiban, Nara járásán.

Po-Suseri-No²-Miko²io²
po²io²
Po²io²-Tatara-Issuki-Pime-No²-Miko²io² = Pime-Tatara-Issuké²-
Yo²ri-Pime = Issuké²-Yo²ri-Pime
Po-Mori-No²-Miko²io² = Ama-Thi-Pi-Taka-Piko-Po-Po-De-Mi-
No²-Miko²io² = Sora-Tu-Pi-Taka = Yama-Saiti-Biko
Pudi-Para-No²-Ko²io²-Pusi-No²-Iramne
Puka-Buti-No²-Mida-Yare-Pana-No²-Kam²
Pukita, ma ismeretlen helység.
Pumi-Biio², (pumi 'írás' [kölcsönszó a kinaból], *pi²io² 'ember)*
Pumi-No²-Obio²
Puna-Do-No²-Kam² = Tuki-Tanu-Puna-Do-No²-Kam²
Punkki, Japánban számos helyen előforduló helynév (*puna >*
pune 'hagó, csonak, k² 'ta).
Punoduno-No²-Kam²
Puru-Kuma = Take-Puru-Kuma = Nanipa-Neko-Take-Puru-
Kuma-No²-Miko²io²
Puruti, helység Kaputiban, Oszaka vidéken.
Puse, Japánban gyakorta előforduló helynév (mai alakja *Fuse*;
Philippi [574] szerint talán a puse-ya pihenő-ház, vendégház
kitejezéssel fűgg össze).
Pusimi-No²-Woka, Nara közelében van.
Putadi-No²-Iri-Bime-No²-Miko²io² = Ipa-Tuka-Bime-No²-Miko²-
io²
Puta-Go-No²-Sima
Pue-Mimi-No²-Kam²
Puto-mani, (pui² 'testes, kövér, nagy, egyszerű, szent, mani 'va-
rászlás, jóvendőtlés'; ez alkalmasint összefügg a mane-ku 'ma-
gához rendelt, hívaj; okoz' igével; v.ó.: csereimisz manam
'mond', morovin munda-ms 'várászol, megbabonáz', fim mana-
ta 'int, buzdít; elátkoz', lapp mánma-t 'sejt, gyantát, kintálát', ma-
gyar mon-d 'flegem mun-d, mun-d alakok is voltak' – A ma-
gyar nyelv történeti etimológiái szótára², 1970)
Puto-Ma-Waka-Pime-No²-Miko²io²
Puto-Pime-No²-Miko²io²
Puto-Tama-No²-Miko²io²
Richu-Tennō
Sado-No²-Sima I I

Sagami = *Sagamu*, Honshū középső részében volt megyeféle.

Sagaru = *Sagarura*, Yamashiro egyik tája Kioto környékén, köz- igazgatási egység is volt

Sagarura = *Sagara*

Sagaru-Ki² (*sagaru* 'függ, log', *ki²* 'tá')

Saguru-No²-Ike² (*sagi²* 'gém, szűfészkeelő-hely', *ihe²* 'tó')

Saka (talán a *saka* > *sake* 'bor' szóval függ össze, de a 'domb' je-

lentési *saka* is esélyes)

Saka-Be, (*saka* > *sake* 'bor')

sakaki², 1. a 16. jegyzetet.

Sakami-No²-Iraume

Sakami-to², Idumiban, Ōsaka vidékén volt helység (*saka* 'domb,

lejő², *mo-to²* 'töve, alja' ~

Saka-No²-bori-No²-Miko, (*no²* 'borni 'felmegy')

Sakapi-No²-Kuro-Piko-No²-Miko = *Kuro-Piko-No²-Miko*

Sakapi-Woka

saka-pokapi, (*saka* 'bor', *poku-pokapu* 'ünnepelni, a császárnak

jót kívánni, mintegy imádkozni s főhászkodni')

saka-pokapi-no²-uia, (1. a 'tenit', *uia* 'dal')

Sakata-No²-Opo-Mata-No²-Miko, Sakata alkalmasint helység volt

Apuniban.

Sakate, nagy vízártóló Nara tájékán.

Saka-Mori, (*saka* 'domb, lejő, wort'omb')

Saki², Nara-környéki tájék, amely császári sírok helyétől is szol-

gált.

saki-kusa, (Philippi [578] szerint virágia háromágú, amiert is a

későbbi japánban *mitsu-mata* 'három ágazás' a neve

[*Edgeworthia papiriifera*])

Sakikusa, alkalmasint a Sakikusa-Be helye volt.

Sakikusa-Be-No²-Anpo-Be-No²-Miko = *Sume-Iro²-do²*

Saki-Tu-Myo-No²-Pumi 5, (*saki* 'csúcs, szeglet; ami elől van vagy

időben előbb volt', *tu*, genitivusz-rag, *mi* megisztelező szócseka,

yo 'kor' *no²* genitivusz-rag, *pumi* 'írás [Kínai etetőül])

Saki-Tu-Myo-No²-Pumi-Go-to², (1. a 'tenit', *pumi* 'rég, öreg',

ko-to² 'szó, elbeszélés')

saku-kusiro², (*saku* csengő "kusiro² 'karpercc', érdékes megfi-

gyeini, hogy a magyar *jü-fa*, *éjjel-nappal*, *éjjel-ital*, *fille-janka*, *keze-lába* stb. vagy pl. a vogul *šám-por* 'szív és gyomor'

mintájára alkotott, költöző nélkül szókapcsolás ősi módjának pontos mása bőven adható az őjapánból; pl. *saku-kusiro*, *me-ko* 'asszony s gyerek', *pumi-ya* 'új és nyíl', *ame-tu* 'ég és föld')

Sakurawi, Japánban gyakran előforduló helynév, így Ōsaka és

Nara környékén is van ilyen (*sakura* 'cseresznyetű'), *wi* 'tör-

rás, kut').

Sakura-Wi-No²-Yumi-Pari-No²-Miko, (Chamberlain és Kinoshita

szertmíu volt, Philippi lantyt is)

Sakura-Wi-No²-Yumi-Pari-No²-Miko = *Yumi-Pari-No²-Miko*

Saku-Ya-Bime = *Ko²-No²-Pana-No²-Saku-Ya-Bime*

Sana = *Sananagata*, régi kisebb közigazgatási terület Ise határa-

ban.

Sananagata = *Sana*

Sane-No²-Miko, (?) *sane-tane* 'mag', így a név talán 'magló' jelen-

tésű. *Sane* helynév ismeretlen)

Sanuki, megyeféle volt Shikoku területén.

Sanuki-Tari-Ne-No²-Miko-to²

Sapadi-Pine (-*No²-Miko-to²*) = *Sapo-Bime-No²-Miko-to²*, (a

Sapadi rész alkalmasint **sapo* 'rúd, pózna' + *tu* mellékeve-

sítő genitivusz-rag összeolvadásából jett, a japánban nagyon

sok példa van a szóbelseji régi -*p-* -*w-* vé lágyulására, így

valószínű, hogy az adathalható *sawo* 'rúd, pózna' **sapo*-ból

fejlődött; *tu-nak* *ti*, *il di-re* változásán több példa van)

Sapo-Moti-No²-Kam², (*sapi* 'pengce, kard', *mo-ti* 'tart, bír, visel')

Sapo, Yamato egy tája, Nara vidékén.

Sapo-Biko-No²-Miko

Sapo-Bime-No²-Miko-to² = *Sapadi-Pine* (-*No²-Miko-to²*)

Sapo-No²-Opo-Kura-Mi-Tome

Sarume, (jelentését illetően nincs döntés)

Sarume-No²-Kimi

Saruta-Biko-No²-Kam² = *Saruta-Biko-No²-Opo-Kam²*, (*Saruta*

jelentése nem világos; látszatra 'majom-föld', *saru* + *ta*)

Saruta-Biko-No²-Opo-Kam² = *Saruta-Biko-No²-J-Kam²*

Sasa, talán Mie környékén volt helység.

Sasage²-No²-Iraume = *Sasage²-No²-Miko*

Sasake², Apuniban volt helység, de pontos helyét nem ismerik.

Sasanimi, Apumi egy tája.

Sasi-Kuni-Opo-No²-Kamí²

Sasi-Kuni-Waka-Pime

Sawara, Oosaka környéken, Kapuitban volt helység.

sawí = yama-yurí-gusa, (hegyi lilium'; yama hegy', yurí lilium', kusa 'fülle')

Sawí-Gapa = Sawí-Kapa, inkább patak, mint folyó lehetett, valóhol Yamatoban.

sawu, (rud, pózna'; v.ö.: fim sawu, osztják sow 'bot, pózna'; 1. a Sapadí-Pime névvel kapcsolatban tett megjegyzéseket is; ugyancsak megemlíendő a bizonytalan eredetűként számon tartott zibé = kapu-zibé 'kapufélfá' és a régi hosszszűkét általában merveitként szolgáló zép [amelyből egész sor van mindkét oldalon])

saya-saya, (hangutánzó/érzékelítő szó)

Sayama, helység, Kapuitban, Oosaka táján.

Sayari-Masi-Yo-mí-Do-No²-Opo-Kamí², (sayaru ~ saparu ~ sawaru 'akadályozva lenni' [v.ö.: zaru] masu = ? masu

'valahol) Ikeni, lenni, yo² mi 'átvilág, io 'ajtó, kapu')

Sa-Yo²-ri-Bime-No²-Miko²to²=Itiki-Sima-Pime-No²-Miko²to²

Sazaki-Be, (sazaki 'őkörzem')

Sazi-Puu-No²-Kamí² = Míka-Puu-No²-Kamí² = Puu-Ná-Mama

Seimu-Tennó

Seinei-Tennó

Seki-Pime, (seki¹ 'az ellenség

felátására szorosokban lecsücskített akadály; ellenőrző hely')

Senka-Tennó

Seya-Tatara-Pime, Seya valamely helység neve lehetett; Nara tájéknál ma is van Seya helység.

Siba-No²-Jriki, Siba vagy Siba-No² helység nevének látszik, de a kunatok nem adnak megleteknek bizonyítékára.

Siba-No²-Pime

Sibi, sibi

Sibumi-Na-Sukune-No²-Miko, (Sibumi talán helység volt. Míe régi területén [Philippi 584])

Sídu-Kapí-No²-Miko = Kapí-¹-Dako-No²-Miko

Síga, helység Apumiban.

Sígi-Yama-Tu-Mí-No²-Kamí²

Síka, (általában 'tőrvad' jelentésű, így özre is, szárvasra is vonatkozik)

Síki², Yamatoban kisebb közigazgatási egység volt; nagyjában megfelel a Nara-kormányéki Shiki-gunak.

Síki²-No²-Opo-Agata-Nusi

Síki²-Sima, úgy velük, hogy a mai Shiki-nak megfelelő területen volt.

Síki²-Tu-Píko-No²-Miko²to²

Síki²-Tu-Píko-Tama-De-Mí-No²-Miko²to²

Síki-Yama-Nusi-No²-Kamí²

Sílla = Síringi, (régii koreai királyság)

Sima, kisebb tájegység volt Ise határában.

Simada, Japánban gyakori helynév (talán < sima síkságból feltö-

nősen kiemelkedő domb + ta föld).

Simo-Tu-Ké²-No, (1. a 90. jegyzet)

Sinaga, Kapuit egyik tája, amely utalkodói sírjairól híres.

Sinano, régi megyefele Honsiú középső, hegyekben bővelkedő részén.

Sinano-No²-Saka-No²-Kamí²

Sina-Tu-Píko-No²-Kamí²

sinó = shinó, ('istenek útja'; kínai elemekből alkotott kifejezés: shen 'isteniség, lélek, szellem' + tao 'út, helyes út, igazság')

Sipida, helység (ma Hyōgo körzet területén).

sipo, ('tengervíz, tengerét, dagály; só'; v.ö.: sawó, sawanyú ~ sawanya ~ sawanya ~ swanyu, (?) szeremisiz šápa, mordvin

šápa-ma, šápa-má, fim hapa-n 'savanyú, ezekkel rokon só szárvunk [TESz. 3])

sipo-miu-tama, (miu 'telve lenni', tama 'ékkő'

sipo-pí-ru-tama, (1. a tenth; pí²ru 'szárad, elapad, apadt')

Sipo-Tuti-No²-Kamí², (a valószinűbó elválasztás ez: Sipo-Tu-Ti-

No-Kamí, ahol sipo 'dagály, tu, genitívusz-rag, ti 'szellem')

sirage-ua, (1. a 230. jegyzet)

Siragi = Silla 140

Sira-Ka = SiraKa-No²-Miko²to², (sira~ sira¹ 'tehét, ka-ke² 'haj,

szőr, toll')

Siraka-No²-Miko²to² = Sira-Ka = Siraka-No²-Opo-Yamato²-

Neko²-No²-Miko²to²

Sira-Kata, Philippi (586) a Nihongira támaszkodva azt írja, hogy ez valamilyen szoros [?] tengersizos] volt Kasukaban (*sira* 'fét', *kata* 'váll')

Sira-Pi-No²-Kami²

Sira-Pi-Make²

Sirasaka-No²-Iku-Piko-No²-Iratune

Sira-To²-ri-No²-Mi-Puka, (*sira* 'fétet', *to²* 'ri' madár *puka* 'sir, sir-domb')

siri-kume(-napa), (alkalmasint e szavakból való: *siri* 'hátsó rész, ülep', *kumu* 'egybeűlt, egyesít', *napa* > *nawa* 'kötél')

Siri-Tu-Ki-Tome, (*siri* 'hátsó rész, ülep; mög', *tu* 'genitívusz-tag, k²' 'erőd, vár', *tome* 'anyó.'): Philippi (588) szerint *Siri-Tu-Ki²* megfelel az Okayama körzetben levő Shisaki területének.

Sirokame-No²-Miko, (*siro* 'fétet', *kame* 'fém, érc')

Siro-Piko-No²-Miko = *Yauri-No²-Siro-Piko-No²-Miko*

sita-musiro², (*sita* 'ami alul van, alsó rész', *musiro²* 'gyékény szó-nyeg')

Sita-Teru-Pime-No²-Miko²to²

situ-uta, (1. a következő)

si tu-uta-no²-utapi-kapesi, (*situ* > *sida* 'csendes, halk', *uta* 'dal', *utapi* 'énkeelve', *kapesi* 'váltás, helyettesítés')

So², szentély a Idumo-beli Ipakunában.

Sobokari, (*soba* 'hajdina, tatárka, pohánka', *karu* 'vág, nyes, arat') *sode*, ('ruha bő ujjal')

Soga-No²-Iname²-No²-Sukune = *Iname²-No²-Sukune*

Soga-No²-Isikapa-No²-Sukune

Soga-No²-Kura-No²-Miko

So²ko²-Doku-Mi-Tama, (*so²ko²* 'test vagy alakatlan anyag] közepé, ill. legmélyebb pontja [v. ó.: *sziké*, *széké*, *cica*,] *doku* al-
kalmasint <*uku* 'élet, érint', *mi*, megfizető szócska, *tama* 'ékkő')

So²ko²-Tu-Tu-No²-Wo-No²-Miko²to², (1. a fentit; *tu* 'kikötő, öböl', *tu* 'genitívusz-tag, wo 'fétit')

So²ko²-Tu-Wata-Tu-Mi (-*No²-f-Kami²*) = *Wata-Tu-Mi*, (*wata* 'ten-
ger')

Soni, Uda határában levő hegyvidék, Yamatoban.

Sopori-No²-Kami², Philippi (590) szerint a Nihongiban olvasható egyik történet egy *So pori* nevű hegyre teszi az égi istenek gyermekének földszállását.

Sora-Tu-Pi-Taka = *Ama-Tu-Pi-Taka-Po-Po-De-Mi-No²-Miko²to²*

Sora-Tu-Pime-No²-d-Miko²to²

= Po-Hori-No²-Miko²to²

So²-to²pori-No²-Iratune = *So²-To²pori-No²-Miko* = *Karu-No²-Opo-Iratune*, (*so²* 'ruha, öltözké', *to²poru* 'átmegeg vagy át-
megeg valamin', v. ó. *to²po²* 'messenze, túl levő, távoli távo-l,
tov-ó')

suhu-suhu, ('szük', v. ó.: *sovány, siván, súhany* mordvin *šova*,
šovie 'vékony, finom, fém hupa kicsiny, rossz')

Suga-Kama-Yura-Domi, Idumo-beli helység; a Shimate körzet-
ben levő mai Suganak felül meg.

Suga-No²-Mo²to²-Wo

Sugapara, (*para* 'fét, mező')

Suga-Sira-Ko-No²-Iratune, (*suga* 'friss, údtölt', *sira²* 'fétet, vilá-
gos', *ko* 'gyemnek')(*Siro²: o²?*)

suga, ('közvetlenül'),

Sut (dímasztia)

Sutko = *To²yo²-Mike²-Kasi-gyu-Pime-No²-Miko²to²"*

Sutin-Tennō

Suisai-Tennō

Sugin(-Tennō)

suku, ('segít')

Sukuna-Bikona-No²-Kami², Philippi (591) megjegyzi, hogy Matsumura japán kutató véleménye szerint Sukuna-Bikona-No-Kami csak másik megjelölési formája s más néven emlí-
tése Opo-Kuni-Nusi-No-Kaminak (akit rendkívüli erejű sá-
mának tartanak a magyarázók); Matsumura számos párhú-
zamat mutat be, amelyekben a Jelek szintén külön lényként
szerepel s időnként elhagyja a testet – mintha csak a vogulok
és oszjákok hitvilágából vette volna ezt Matsumura! – A
Sukuna rész képzés eredménye: *suku* 'apó, kicsiny, szegé-
nyes' + *na* végződés, mint a következő mellékneveken is:
abu-na 'veszélyes, kila-na' 'piszkos', *osa-na* 'fátal' (v. ó.:
szegé-ny, *szigin*, *Scigna*, *vénna*, *vudon* [IESz 3]), a *Bikona*

részben *piko* 'üfű' bizonyos, de *na* kétdeszes, alkalmasint a *Sukuna* hatáskata és mintájára egészíteték ki vele a *piko* szót.

Sukuna-Biko-Take-Wi-Gokoro-No²-Miko²io

Sumi-Iro²do² = *Saki-Kusa-Be-No²-Anpo-Be-No²-Miko²*, (*sume* 'fenséges, uralkodó', *iro*², (?) 'vér', *oro*² 'ifjabb testvér (fű) vagy lány'; Philippi [591] az *iro²do²* szót 'younger full-brother' ['ifjabb fivér ~ aki nem féltestvér]) jelentéssel fordítja; így az *iro²do²* összetett és összetevő szó első része, *iro²* nyilván vér értelmű, míg *oro²* része az ismerős ócs; itt tehát az *iro²* vér jelentésének újabb bizonyítékát látjuk)

Sume-Iro²-Opo-Nako-Tu-Piko-No²-Miko

sumera-miko²io²; (*sumera* 'fenséges, uralkodó' -ra része ráadásos végződésnek látszik)

Sumera-Miko²io²-No²-Pi-Tugi

Sumera-Miko²io²-No²-Pumi

Sumi-No²-Ye, öből a régi Nanipa közelében.

Sumi-No²-Ye-No²-Naka-Tu-Piko

Sumi-Na-Ye-No²-Tu

Sumi-Saka-No²-Kam²i

Supa-No²-Umi, a régi Sinano egy vidéke (ma Nagano körzet).

Supu, (bizonyára összetett szó, hiszen egyszerű ójapán szavakban két magánhangzó nem állhat egymás mellett)

Susa-No²-Wo-N²-Mio²io² = *Para-Susa-No²-Wo-No²-Miko²do²* =

Take-Para-Susa-No²-Wo-No²-Miko²io²

Suseri-Bime-No²-Miko²io²

Sushun-Temō

Su, a régi Iga körzetben volt helység, de pontos helyét nem ismerik.

Sume-Tu-Mimi-No²-Miko²io²; *Sume* alkalmasint gerencesértelepülés volt; Philippi (593) szerint még nem nagyon régen *Sue-mura* 'gerencesér-falu' volt a neve egy vidéknek Ósaka körzetében.

Tada-Goye, (*tada* 'közvetlen rövid', *ko²yu* 'átlág, túlmeleg (valaminn)')

Tade-Tu, (*tada* 'öböl, kikötő'; a *tade* szót 'smar-r-weed', 'Wasserpfeife' [*Persicaria hydropiper*; *PolYGONUM hydropiper*], azaz 'borsos keserűű éretlemmel fordítlák; - de mert a ma-

gyar tájnyelv e dudvára nagyon hasonló hangzási szói ismer, ezt a szót, a *csada-t* használtam)

Ta-Dikara-Wo-No²-Kam²i = *Ame-No-Ta-Dikara-Wo*

Tadima, régi megyefőle a Japán-tenger mellett, Hyōgo körzet területén.

Tadima-Mori, (a *mori* szó alkalmasint nem magas rangú tisztviselő jelöl, s talán a *mori* 'örz, véd' igéből származik)

Tadima-Mo²ro²-Siku

Tadima-No²-Moro

Tadima-Pinaraki, (A Pinaraki rész összetétel, de összetevőből csak a *pina* 'vidék' szó világos)

Tadima-Pine, (a *Pine* rész jelentése 'örög, megvénytült, túlerett'; alapia *pinu* 'megvénytült', mivel több esetben azt figyeltem meg, hogy az ójapán szóelvi *p*-nek a nagygyanban *y*- (<*w*-) felel meg, és mivel *vén* szavunknál *vin* alakja ma is él, a *pinu*-nak *vin* ~ *vén* szavunkkal és rokonaival való összevetését szíkségesnek vélem)

Tadipi, Kapuit egyik terjedelmes tája

Tadipi-No²-Midu-Pa-Wake-No²-Miko²io²

Taga, helység Apumban.

Tagi, síkság a régi Minoban.

Tagima, helység a Yamato-beli Kadurakiban

Tagima-No²-Me-Pi

Tagima-No²-Miko

Tagisi, meghatározatlan partszakasz Idumoban.

Tagisi-Mimi-No²-Miko²io²

Tagisi-Piko-No²-Miko²io²

Taka-Ana-No²-Para = *Takama-No²-Para*

Takabe-No²-Iratume, (Takabe ismeretlen szó)

Taka-Ki²-No²-Iratume

Taka-Ki²-No²-Iri-Bime-No²-Miko²io²

Taka-Ki²-No²-Kam²i = *Ki²-No²-Opo-Kam²-No²-Miko²io²* = *Taka-*

Musubi-No²-Kam²i

Taka-Ki²-Pime-No²-Miko²io²

Taka-Kupi-Pime, *taka* 'magas', *kup* 'oszlop'; érdekes megfigyelni e fogalmakat az iscseng nevében)

Taka-Kura-Zi, (a *Zi* elem viás; valószínű, hogy a *musi* 'úr, parancsoló' szó ionzult alakja mint *murazi* = *mura-zi* esetében is)

Takama-No²-P-para = Taka-Amu-No²-P-para

Takame⁻-No²-I-prume

Take-Mi-Musibi-No²-Kam² = Taka-Ki²-No²-Kam² = Ki²-No²-Opo-Kam²(-No²-Miko²to²)

Takamiko (~Takamiku). Echizenben, Iszeben, Kaputiban s egyebütt egykran előforduló helynév.

Takano, helység Tampanban (*taka* 'magas' vagy 'bambusz' vagy 'selyem'; *no* 'mező')

Taka-Pine-No²-Miko²to²

Takara-No²-I-prume

Takara-No²-Miko

Takasika, ma ismeretlen helység.

Taka-Ti-Po(-Yama), (a *Taka* rész bizonyára 'magas' jelentésű, *Ti* alkalmazint a *tu* mellékevesítő genitivusz-ragból lett, de *ti* jelenthet 'út'-at és 'szellem'-et is, *po* 'fő', csúcs, ami felül/legfelül van; *yuma* 'hegy, erdősz terület

Taka-Ti-Po-Yama-No²-Miya, (l. a fentit)

Takatu, a) Ósaka környékén levő nagy, mesterséges tó (*taka* ebben az összetételben alkalmazint 'bambusz' jelentésű; *tu* közönségesen 'kikötő, öböl' jelentésű, de feltehető, hogy e vízjáról készítése idején még 'tó' jelentése is volt [ma *umi* vagy *mizu*; v. *ó*: régi magyar *tu*, *tü*, *zürten to*, jemszej szamojéd *to*, szelkup szamojéd: *tu*, *tü*) – b) a másik *Takatu* császárin palota és székhely volt, valószínűleg Ósakától délre.

Takawasi, helység Ósaka határában (*taka* 'selyem' *wasi* 'sás', ez az összetétel is a *fi*-*fa*-féle, kötőszó nélkül kapcsolólast példázta).

Takaya, helység Kaputiban, Ósaka határában.

Také, ma ismeretlen helység Tadma területén.

Takeda-No²-Miko, (?) bambusz-mezői herceg)

Take-Imada-No²-Sikune, (*take* 'vitez, dithongó', *ina* [?] 'triszpallánta', *ta* 'föld, szántó', *no²* genitivusz-rag, *sikune* 'segítség, miniszter')

Take-Kapi-Ko-No²-Miko, (*take* 'vitez', *kapi* 'kagyló', *ko²* 'gyermek, -fi')

Take-Mika-Dui-No²(-Wo-No²)-Kam²

Take-Mika-Dui-No²-Miko²to²

Take-Minakata-No²-Kam²

Take-Ninukapa-Mimi-No²-Miko²to²
Take-Ninukapa-Wake⁻No²-Miko²to²
Take-Osi-Yama-Tori-Ne, (*tori* 'tígyis', *-ne* alkalmazint funkcióját vesztett végződés)

Take-Pani-Yasu-Biko-No²-Miko²to² = Take-Pani-Yasu-No²-Miko
Take-Paya-Susa-No²-Wo-No²-Miko²to² = Paya-Susa-No²-Wo-No²-Miko²to² = Susa-No²-Wo-No²-Miko²to²

Take-Piko

Take-Pi-Mukapi-To²yo²-Kuzi-Pi-Ne-Wake²

Take-Pi-To-Ti-No²-Miko²to²

Take-Pi-Wake²

Take-Puru-Kuma-No²-Miko²to² = Numpu-Neko-Take

Take-Putu-No²-Kam² = To²yo²-Putu-No²-Kam² = Take-Mika-Dui-No²-Wo-No²-Kam²

Takeri, ma ismeretlen helység.

Takerube, Philippi (60²) szerint számos tájon voltak nem-nemsekeknek *Takebe* (= *Take-Be*) nevű telepelt, s ezeket Keikó császár létesítette Yamato-Takenu-No-Mikoto emlékére; Kinoshita szövege *Takerube* alakot tüntet fel.

Takesi-Uti-No²-Sikune(-No²-Miko²to²)

Takeni, (l. a 380. jegyzetel)

Take-To²yo²-Padura-Taki-No²-Miko

Take-Wo-Piwo²-Kumi-Osi-Ta-te-No²-Miko²to²

Take-Yo²-ri-Wake²

Taki², valószínűleg Tampanban volt helység s megfelel a mai *Taki-gunak* Hyōgō körzetben.

Takiri-Bime-No²-Miko²to²

Takitu-Pine-No²-Miko²to²

Takuso, (egy korean Kovács neve)

Tamade, ma is Tamade nevű helység Nara tájékán.

Tama-No²-I-prume.

Tama-No²-Ya-No²-Miko²to²

tama-puta-tura, (*tama* 'ékkő', *puta* '2', *tura* 'tízet, fonat')

Tamate-No²-Woka, Kaput és Nara vidéken volt ilyen nevű helység; Philippi (604) Tamade-t ír.

Tama-Yi²-ri-Bime

Tama-No²-Miko

Ta-Miya-No²-Naka-Tu-Pine, Ta-Miya Kaputiban volt helység (*ta* 'föld, szánó', *miya* 'szentély').
Tamura-No²-Miko = *Nukade-Pine-No²-Miko²io²*
Tanaka, (*ta* 'föld', *naka* 'közép')
ta-na-sue-no²-mitugi, (*ta-te* 'kéz', *na-no²* 'genitívusz-rag', *sue* 'csúcs, vég', *mitugi* 'adó')
Tang (dinasztia)
Tanpa, régi tájegység (Kiotó vidékén).
Tanpa-No²-Adi-Sapa-Bime
Tanpa-No²-Kapakami-No²-Masu-No²-Iratume
Tanpa-No²-Piko-Taasu-Miti-No²-Usi-No²-Miko = *Miti-No²-Usi-No²-Miko*
Tanpa-No²-To²po-Ti-Oni
Tao, (olv. *dao* 'út, helyes út, igazság')
Tapiriki-Simamuni-No²-Kani² (nehézen elnevezhető)
Tara-No²-Miko
Tarasi, (ez a szó származhat a *taru* 'tele lenni' ige továbbképzésre alkalmas *tara*-tövéből, de ugyancsak a 'lehajlik, függ' jelentésű *taru*-ból)
Tarasi-Naka-Tu-Piko-No²-Miko²io²
Tarasi-Piko-Kuni-Osi-Bio²-No²-Miko²io² = *Opo-Yamato²-Tara-si-Piko-Kuni-Osi-Biko²-No²-Miko²io²*
Ta-Sira-Ka-No²-Iratume, (*ta-sira-ka* szószertint ez: 'kéz-féltér-haj/szór', de ilyen jelentés itt aligha helyes; így, Kinoshita nyomán, a *ta* szót nyomósító elemnek tekintettem s lefordítatlannul hagytam; Chamberlain az egész nevet eredetiben hagyta, Philipp pedig a csak a későbbi japánból adatható 'korsó' [*aspirak*] szóval fordítja.
Tatamami, helység a Yamato-beli Suki megyeféltében (*tata* 'pajzs', *nami* 'sor').
Tate-Tu, helység lehetett a régi Kasukabán, de pontos helyét nem ismerik: (szószertint pajzsból lenne, de l. a 70. jegyzetet).
Tatibana, (l. a 114. j. -et; Tatibana helye vitás)
Tatibana-Mo²io²-No²-Wakago-No²-Miko
Tatibana-No²-Naka-Tu-Pine
Tatibana-No²-Opo-Iratume
Tatibana-No²-To²yo²-Pi-No²-Miko²io²

tati-so²ba, Philippi (606) szerint pontosan meg nem határozott, bogeyös gyűmölcsű fa.
Taw-i-No²-Naka-Tu-Pine, (*Taw* talán helynév: *ta* 'föld, szánó', *wi* 'torrás, kút')
Tema-Hegy = *Tema-No-Yama*, a régi Papaki vidékére helyezhető, s ez a mai Tattori tájának felel meg.
Temmu = *Temmu-Temő*
temő (az urakodók szmo-japán neveivel együtt; jelentése 'császár, uralkodó'; v.ö.: kínai *tien* 'ég, menny', *huang* 'király, uralkodó')
Temő-ki = *Sumera-miko²io²-no²-pumi*, (*ki* 'krónika, feljegyzés', *pumi* 'írás'; kínai eredetű szavak)
Terrama, helység Nara tájának (*tera* 'szentély, templom' [alkalmasint a koreaiból], *ma* 'köz, terület, föld').
ti, (Vér)
ti-bi-ti-no-ipa, (*ti* '1000', *piku* 'ház, visz, vezet', *piki* 'húzás', *no²* 'genitívusz-rag', *ipa* 'kő, szikla')
Tien-jih, (l. a 4. jegyzet)
Ti-Gapest-No²-Opo-Kami²
tiguri, (*tiguru* 'igér, fogad')
Tika-No²-Sima
Tika-Tu-Asuka, (*tika* 'közel levő, ami közel van', *asu* 'reggel, nap-kelte', *ka* 'hely')
Ti-Mata-No²-Kami²
Ti-Mori, (*ti* 'út', *mori* 'örzész, örző')
Tinu, ez volt Idumi korábbi neve 8 része volt; ma Ōsaka déli fele, Wakayama körzet.
Tinu-No²-Miko
Tipisako-Be, (érdekes, hogy ennek a szolgáló csoportnak [talán apródok vagy effélék voltak] másik neve *Waka-Ko-Be* volt [waka 'hatal', *ko²* 'gyermek'] *be* 'egyesülés, telepítés, testület' (Philippi 609); a *tipi*-sa részben *tipi* a jelentéshordozó, míg *sa* elvont főnevek képzésére szolgál; így a megközelítő fordítás 'csöppesség lehetne, *tipi-sa-ko* pedig 'csöppesség-gyermek -ként hangzhatna)
Ti-Siki-No²-Opo-Kami² = *Yo²mo²-Tu-Opo-Kami²* = *Izanami*
Titi, felszíget Woparban (a mai Aichi körzet területének felel meg).

Ti²-Pa-ya-Pime-No²-Miko²to² (Philippi [610] a *Ti²-Tu²ku* részre a 'szellem-imádó' fordítást ajánlja: *ti* vagy ketőzve *ti-ti* 'szellem', *tu²ku* ? = *tu²ku* 'imád'; *tu²ku*<*tu* 'szent' + *-ku* 'igekép-ző'; *ti*-val összevethető a magyar *üdv, idv, id*-pl. a régi *ig-ház* = egyház szent ház szóbán; - *wa* Homshü délnyugati részen lakó, apró termető lakosság általános neve van)

To²-ga-No, síkság (ma alkalmasint *Köbe-shi*);
To²-ki-Paka-risi-No²-Kam², (*to²ku* 'tagh, old, leold', *paka²ni* 'elvá-laszt'; *paka-risi* helyen Philippi [610] *paka-ri-t* 'támet fel s megemlíti, hogy némely kéziratban *okasu*<*oku* 'lees, hogy' van)

To²-ko²-Ne-Tu-Piko-Iro²ne-No²-Miko²to²
To²-ko²-Yo²(-No²-Kuni)
To²-ko²-Yo²-No²-Omo²pi-Kane-No²-Kam² = *Omo²pi-Kane-No²-Kam²*
Kam²
To²mi, helység Yamato északi részén (? Nara tája).
To²mi-Biko = *To²mi-No²-Naga-Sune-Biko* = *Naga-Sune-Biko*
To²mi-Ya-Bime
iono = *io²mo²*, (nép, család, összesség)
io²mo², ('bőrvankos', tulajdonképpen megállító)
Tonumi, Kosshin volt vidék, ma Toyama körzet része.
toneri, (1. a² 53. jegyzet)
To²posi-No²-Iratime; *To²posi* talán helynév, v.ö.: *io²po-si* 'távol';
To²po-Tu-Apumi
To²po-Tu-Asuka, (*io²po* 'távol'; 1.: *Tika-Tu-Asuka*)
To²-Po-Tu-Ayu-Me²-Ma-Kipasi-Pime, (? *io²po* 'távol', *tu* 'kikötő, öböl', *ayu* 'pisztáng', *me²* 'szem')
To²po-Tu-Mai-Ne-No²-Kam², (*io²po* 'távol', *yu* ? *tó*, öböl', *mai* 'település, város' [ma város rész], *ne* alkalmasint funkcióját vesztett végződés [v.ö.: *piko*=*piko-ne* 'fű', *ki*=*ki-ne* 'fa, kusa=*kusa-ne* 'fű', *yu*=*ye-ne* 'teát', *kaki*=*kaki-ne* 'kertiés']; a *mai* szóval talán összevethetők: *osziák* *wé* 'nagy falu, város, bekerített hely', *jurak* származék *waad* 'körülvevő kertiés és tokonali')

To²po-Tu-Tama-Zaki-Tarasi-No²-Kam²

To²-ri-Kapi-Be, (*io²ri* 'madár', *kapu* 'tart, nevel, szoktat'; v.ö.: Mint a juhász-bojtár, amikor *kaputja*. A komondor kölyköt végig simogatja" (Arany: Toldi)

To²-ri-Me-No²-ó-Miko, (*io²ri* 'jelentését nem lehet megállapítani, így me-vel való kapcsolása is vitás)

To²-ri-Naru-Mi-No²-Kam²
To²-ri-No²-Ipa-Kusi-Pune-No²-Kam²
To²-ri-Yama
Tosu, Shikoku egyik régi megyéje része, ma Kōchi körzet területe.

To²to²ri, Idumóban volt helység, ma Ōsaka tájéka.
To²to²ri-Be, (a *To²to²ri* rész alapja *to²ri* 'madár'- és *tori* 'megfog'; az összevontás az első összetevőben, úgy látszik, csonkulást okozott)

To²-To²-ri-No²-Kam², (1. a fentit)
To²-Tu-Miya, (*io*=*io po* 'ami távol vagy kívül van' *tu* mellékvévesztő gentivusz-tag)

To²wo, alkalmasint helység, de helye ismeretlen.
To²woi, Yamato egyik vidéke volt, talán a Nara körzetben fekvő Sakurai-shivel azonos.

To²woi-No²-Iri-Bime-No²-Miko²to²
To-Yama-Tu-Mi-No²-Kam²
To²yo²-Asi-Para-No²-Mida-Po-No²-Kam² = *To²yo²-Asi-Para-No²-Ti-Aki-No²-Naga-Ipo-Aki-No²-Mida-Po-No²-Kuni*
To²yo²-Ipa-Mado-No²-Kam² = *Ame-No²-Ipa-To-Wake²-No²-Kam²* = *Kusi-Ipa-Mado-No²-Kam²*
To²yo²-K²-Iri-Piko-No²-Miko²to²
To²yo²-Kuni
To²yo²-Kuni-Wake²-No²-Miko
To²yo²-Miké²-Kasiga-Pime-No²-Miko²to² = *Suko-Temō*
To²yo²-Miké²-Nu-No²-Miko²to² = *Jimu-Temō*
To²yo²-Pi-Wake²
To²yo²-Puu-No²-Kam² = *Take-Mika-Dui-No²-Wo-No²-Kam²*
To²yo²ru, (*io²yo²* 'bőségés' és *uru* 'öböl')
To²yo²-Suki²-Iri-Pime-No²-Miko²to², (Philippi [616] a *Suki²* részben *asō* 'jelentés sejt')

To²yo²-Tama-Bime(-No²-Miko²to²)
To²yo²-To-Wake²-No²-Miko

Toʻyoʻʻ-Lkeʻʻ-Bime-Noʻʻ-Kamiʻʻ, (v. ö.: *Toʻyu-Lkeʻʻ-Noʻʻ-Kamiʻʻ*)
Toʻyu-Lkeʻʻ-Noʻʻ-Kamiʻʻ

in
ubaki 169, (1. 8. 194. jegyzetel)

Tubura-Noʻʻ-Iraime, (*ubu* 'egy csepp csapet', *-ra* funkcióját veszetti végződés; némelykor a többes számot is *-ra* jelöli)

Tubura-Noʻʻ-Omi = *Tubura Omi* = *Tubura-Oponi*

Tubh-Tani-Mi-Tama, (*tubu* 'csepp; buborék', *tani* 'meglelenik, fel-emelkedik, indul, kezdődik')

Tuke, Yamao egy vidéke volt, ma a Nara körzetében fekvő *Tange-mura* területe.

tukiʻ (= *tuku* 'zelnicetá')

Tuktia-Noʻʻ-Jfoka, (a *Tuktia* rész nyilván összetétel s benne *ta* alkalmasint *ʻföld*, számító, amint az eredeti szöveg *kmai* jelle mutatja, a megmaradó *tuki* rész jelentése bizonytalan; feltehető, hogy a japán búdos íbisz' (mai japán *toki*)

Tukʻ-Tait-Puna-Do-NoʻʻKamiʻʻ = *Puna-Do-Noʻʻ-Kamiʻʻ*

tuku, (= *tukiʻ* 'zelnicetá'; a *tuku* szó feltehetően összetétel: *ihu* 'szent' + *ku-ktʻ* 'ta'; kopás által a szóclej *t* = eltűnhetett, mint pl. *ihu*, 'csirázik, kel, terem' > *de-ru*, *i-* lekopás a valószerű, mert háromszögeű szavak a japánban bizonyíthatóan a szócleji magánhangzó veszté által válhatnak kétszótagúvá, pl. *ahiru*=*hiru* 'kaosa')

Tukuba, a régi Pitati egy tája volt, területe ma Ibaraki körzet része.

Tukusi = *Kyūshū*

Tukʻ-mi-Noʻʻ-Mikoʻtoʻ, (*yūʻmu* 'szavakal) enekelve ejt. olvas', a *tuku* 'hold' szó későbbi alakja *tukʻ*, minthogy legalább egy összetételben a *kiʻ* elem *iu-* nélküli szerepel [ktsra-gi 'a japán holdkalendárium 2. hónapja], az a gondolatunk támad, hogy *iu* elemeit allando díszítő jelző volt, mígsem a jelző fontossága elhalványult s a két rész egyévé formadt; tekintve, hogy a hold ma is nagy tisztelgetnek örvend Japánban, a legvalószínűbb allando jelzője a 'szent, tisztelendő' értelmitű *ihu* lehetett [mint fentebb, a 'zelnicetá' esetében is]; a szócleji *i-* lekopása ugyanúgy történhetett, mint a 'zelnicetá' jelentései *tuku* esetében; – az *ihu* esetleges magyar kapcsolataira 1. a 305. lapot, ha az ősiapánban a 'hold' értelmitű szó valóban *ku* alakú volt; ak-

kor érdemes vele összevetni a kamasz számojéd *ki-t*, a fīm *kau-t* [ahol a két *u* közül nem biztosan esett ki mássalhangzó, mint a *puu* 'fa' két *u*-ja közül sem], továbbá a magyar *hold*-at; u. i. a TESz szerint e szavunk *i*-je betelődös, míg *d*-je kicsinyítő képző; jó lenne szemügyre venni a rekonstruált **kunje* alakot; hátha a *ye* rész maga is másodlagos

umagari-noʻʻ-tai, (1. a 23. jegyzetel)

Tuno, Kinoshita szömatója szerint tartomány.

Tuno-Noʻʻ-Iraime

Tunu, régi megyefele; területe a mai Yamaguchi körzet *Tsunogun* részének felel meg.

Tunuga, régi helység Echizenben és Philippi (619) szerint a mai Fukui körzet *Tsurugi-shi* (?) nevű részének felel meg.

Tunusasi, Philippi (619) szerint *Tunusasi*; e helység területe a Nara körzetben levő Oshimi-nek felel meg.

Tura-Nagi-Noʻʻ-Kami, (*tura* 'sor', *nagi* a *Tura-Nami-Noʻʻ-Kami*, név *nami* szavával szemben bizonyára a 'térít' jelentésű *kiʻ* szót tartalmazza [v. ö.: *Iea-na-gi* :: *Iea-na-mi*], na alkalmasint a *noʻ* 'it-ott eltorforduló változata)

Tura-Nami-Noʻʻ-Kamiʻʻ, (1. a fentit)

Turugi-Noʻʻ-Lkeʻʻ

Tu-Sima = *Ame-Noʻʻ-Sade-Yōʻri-Pime*

tui-gumo, (*tui* 'föld', *kumo* 'pók'; gúnynev?)

Tui-lka-Duti, (*tui* 'föld', *ika* 'tisztelgetre méltó', *tu*, mellékevesítő genitivuszrag, *ti* 'szellem')

Tui-Noʻʻ-Mi-Oya-NoʻʻKamiʻʻ

Tunukiʻ, helység Yamasiroban, Kioiō határában.

Tunukiʻ-noʻʻ-miya

tuwe, (mivel mind a japánban, mind az uráli nyelvek egy részében szócleseji *p* w-vé lágyulhatott, érdemes megemlíteni a következőket: *morvin* *šovo-lo*–*šovo-la*–*šovo-l*, amelyeknek a jelentése: 'olyan rúd, amelyhez a lovakat szokták kötni' [Paasonen, Beirange, Ksz 15, 18], talán vögül *šop-la* 'rúd, oszlop, pózna', *-šopé-l* [kb. ugyanaz]; az *-li-lo* *-ka* elem kicsinyítő képző; a többi áll szemben a *tuwe* szóval [ʻbot, dorong']).

u, ('kormorán, kárókatona)

ubu-yu, (*ubu*–*umu* 'szül', *yu* ház, hajlék, teő)

Uda, Yamatotól keletre elterülő hegyvidék (ma Uda-gun Nara körzetében).

Uda-no²-osi, *osi* 'esés, csapd' <*oru* 'esni')

Uda-No²-Ti-Para

udi, 'nemzetiség, nagycsalád')

Udi, Yamasiro egy tája (Kiotó vidéke).

udi kaba-ne no sadame, (*kaba-ne* 'nemzetiségi név', *sadamu* 'el-dönt, meghatároz')

Udi-No²-Miko

Udi-No²-Maki-Iraniko

Udi-No²-Wake²-Iraname

Udi-Piko, (ugy látszik, hogy az *udi* 'különös, új, szokatlan, szép' szónak *uzu* változata is volt, pl. Ame-No-Uzume-No-Mikoto nevében [ha csak nem másolói hibával találokozunk tíf], az ~ alak biztosan ősbib; v.ö.: mordvin *od' uŕ*), fínn *uue-* 'új', *ute-le* 'kváncsinnak lenni', lapp *odda' uŕ*; ezek rokonai *uŕ* 'szavunknak')

Uka-No²-Mi-Tama-No²-Kami², (*uka-uke²-ke²* 'viedel'; Kinoshi ta *uga* alakjával szemben Chamberlain és Philippi nyomán az *uka* alakot használtam az *uke²* és *ke²* alakokkal való egyezésről összehasonlítási végett; a *g*-vel írt alak másodlagos)

Uke-Kapa, (e helyen is romlott a szöveg, így lehet, hogy más volt az eredeti kiírásezés)

uki-uta, (*uki* 'boros edény, kupá')

uma-bune, (*ume* 'ló', *pune* < *puna* 'teknő, hajó')

Umaki-No²-Miko, Umaki alkalmasint helynév, de nincs rá megbízható adat

Umakuda, régi megyéféle, amelynek területe a mai Chiba körzetben van.

Umakuda-No²-Iraname

Uma-Mikupi, helység leíretett (*uma* 'ló', *mi*, megtisztelő szócscsa, *kupi* 'oszlop, karó').

Umasi-Asi-Kabi²-i-Piko-Di²-No²-Kami²

Umasi-Madi-No²-Miko²-to², (*uma-si* 'jó, finom, tetsző', *maŕi* 'jel, előjel'; a régi jövedelmők jósláskor bizonyos jeleket kapartak általuk lapockacsontjába, Kinában és környékén teknőscsca teltetődre, aztán tűzbe tették a csontokat vágy teknőrcet, majd a repedéseket értelmezték; v.ö.: cseremisz *miŕ* 'jósló, jö-

vendől', *miŕan* 'jóslás, jövedelmők', osztják *mu-* 'áldozat al-kalmával imádkozni')

Umasi-Uti-No²-Sukune

umi (*Umi*), (1. a 147. jegyzetel); Philippi(622) szerint *Umi* helység ma is van Fukuoka körzetben.

Umi-Saii-Biko = *Po-Deri-No²-Miko²-to²*

U-Mori-No²-Miko, (*u* 'kormorán', *mor* 'örzés' ¹⁾)

Umugapi-Pime, (Kinoshita ezt így fordítja: Göttliche Tochter der schwarzen Muschel 'fikele kagyló féle isteni lány'], míg a

Kisa-Gapi-Pime nevet így: Göttliche Tochter der roten Muschel [piros kagylóféle isteni lány]; az első kagyló tudomanyos neve *Arca inflata*, a második olvasata kétes; Cham-

berlain és Philippi *umugi* alakot í)

Udakami-No²-Miko, Unakami helység leíretett, de mit sem tudnak róla.

Unebe, (= *une-me-be*, azaz olyan telepítés, amelynek tagjai az udvarbölgyek: *une-me* eltarásáért dolgoznak)

Unebi², Yamatoban volt helység (ma Nara körzete)

Unebi-Hegy = *Unebi-Tama*

Unezu, Minoban volt helység, de pontos helyét nem ismerik.

upa-tu-kuni, ('felső ország'; a japán hivatalga három szintű életet ismer: égit, földi, földalati)

Upa-Tu-Tu-No²-Wo-No²-Miko²-to²

Upa-Tu-Wara-Tu-Mi-No²-Miko²-to²

Upe-No²-Miya-No²-Umayado-No²-To²-yo²-To-Mimi-No²-Miko²-to² = *Shiojoku Taishi*, (1. a 314. jegyzetel)

Usa, *To-yo²-Kuni* egy helysége; területe ma az Oita körzet *Usa-gun* nevű részének felel meg.

Usagi-Gami = *haba-No²-Siro-Lisagi*

Usi-Mo²-yo²

uta-gaki, (*gaki* < *kaki* alkalmasint *kaku* > *kakenu* 'egy másba akad, akaszt' származéka)

Uta-Ko²-Ti-Pime-No²-Miko²-to², (*go²-Ti-Ko²-Ti-Koru* 'megszilárdul, megkeményül, megfagy')

Uti, Yamatoban volt helység (Nara körzet).

unuski-owo-pi²-to²-gusa, (*unuski* 'valóságos, tapintható' [ezért az istenekkel ellentétben 'halandó']; *owo-pi²-to²-gusa* 'zöld enbertű' az istenek állapotán aluli emberiséget jelenti)

Uhi-Siko²-Me-No²-Miko²io² (*utu-²it* 'ami belüli van')

Uhi-Siko²-Wo-No²-Miko²io²

Uhi-Kumi-Tama-No²-Kam²

Uhi-si-Pi-Gama-Saku-No²-Miko²io²

Uzika, Philippi (624) szerint. *Uzika*, Parimában volt helység, s területete a mai Hyogo körzetének felelhet meg.

Wado, (a mai kalendárium miniatúra készített japán kalendárium év-jelölő rendszerének egyik kifejezése; aligha igazi japán szó)

Wadurapi-No²-Usi-No²-Kam², (*usi < usu >usu²* 'elvész, eltűnik', *usinu*pu 'elvészít [veriteren]'; v.ö.: voltak vez- 'elűnik, elhordja magát', *vogul tsi* 'elpusztít, magyar vesz[th]', régi és tájnyelvi *usini*, *osini*, *ussani*, ? *osoni*; az őjapán *usi-na-pu* alakban *na* is, *pu* is ikeképző – különösen a -*pu* képző érdeemes figyelemünkre, uoto nemcsak nagyon egykori az őjapánban, hanem a hasonló szerépű uralt ²*p* képzővel is szembeállítható: pl. *finn svö-vä* 'e-v-ö', *svö-pä* 'röbteletség [ami a testet eszi]', *eli-vä* 'élő, eleven', *vogul min-pä* 'menő', régi magyar *járo-v*, jemiszel] számojéd *kaa-be* 'holt [pontosan: 'haló', mint 'haló portban]', továbbá *nyalé-b*, *kiszó-b*, *közé-p*, *hasá-b*, *tere-p*, *ter-p-esz*, *tere-p-ély*, *tere-b-ély*, tájnyelvi *dié-b* [= nyaláb], *sila-p* 'szelet' [?] <szel>-szil- (TESz. 3))

waka(s)i), *wak²*, *waku-* ('ifjú, fiatal')

Waka-Ki²-No²-Iri-Biko-No²-Miko

Waka-Ki²-No²-Iri-Biko-No²-Miko²io²

Waka-Kusaka-Be-No²-Miko²io² = *Paabi-No²-Waki-Iratume* =

Naga-Me-Pime-No²-Miko²io²

Waka-Mi-Ki²-Nu-No²-Miko²io² = *Tojó²-Mi-Ki-É-Nu-No²-Miko²-io²* = *Kamu-Yamato²-Ipore-Biko-No²-Miko²io²* = *Immu-Tennó*

Waka-Nu-Ké²-No²-Miko, (*nu-no* 'rét, he²' 'edelet')

Waka-Nu-Ké²-Puia-Mia-No²-Miko

Waka-Piko-Take-Kibi²-Tu-Piko-No²-Miko²io²

Waka-Pime

Wakara, yamasiroi régi folyó, ma Kizugawanak hívják (Kioiő határában folyik).

Wakasa, régi tartományfele; területete Fukui-gunnak felel meg.

Waka-Sakura, e régi palota helye alkalmasint a mai Abe, Nara körzetében.

Waka-Sa-Na-Me-No²-Kam², (*waka* 'fiatal', *sa* valószínűleg nyomósító szócseksa s *na*-hoz tartozik, *na* = *ina* 'trispálánta, me²no')

Waka-Takem-No²-Miko

Waka-Tarasi-Piko-No²-Miko²io²

Waka-Tarasi-Pime-No²-Miko²io²

Waka-To-si-No²-Kam²

Waka-Tukusi-Me-No²-Kam²

Wakaya-No-Iratume, (*ya* ház, otthon', de *wakaya* mint összetett szó alkalmasint 'fiatal' értelemt)

Waka-Yama-Gupi-No²-Kam²

Waka-Yamato²-Neke-Piko-Opó-Bibi-No²-Miko²io² = *Kaika-Tennó*, (a *Bibi* rész 'szellemként való fordítása kérdéses; talán *min-ból* lett)

Waka-Yu-Me, (*yu* 'meleg víz, fürdő', *we* alkalmasint a *me* *no* 'szó-ból torzult')

wake²

Wake²-Ika-Dui

Wakikami (= *Wakigami*) = *Waki-No-Kam²*, Kaduraki egy tája, amely a mai Nara körzet része.

Wakugo-No²-Sikune, (*waku* = *wakal* sil) = *waki* 'ifjú')

Waku-Musubi-No²-Kam²

Wanani, Kosiban volt, ma ismeretlen folyó torkolathelye (*mi-na-to* 'torkolat', *mi* 'víz', *na-no²* 'genitivusz-rag, to' 'öböl, torkolat, ajtó')

Wani, Yamatoban volt tájék, ma Nara körzetének egy része.

Wani-Kisi, (*kisi* 'mester, tanító', koreai szó)

Wani-No-Ike²

Wani-No-Pipure-No²-Opomi, (*pi-pure* 'napok fordítása' [?], mert az időszámítás pontos vezetése és a kalendárium készítése felelős munka volt akkoriban is, Japánba koreaiak és kínaiak vittek magukkal a szükséges ismeret)

Wani-No-Pituma-No²-Omi, (a *Pituma* rész alkalmasint így bont-ható fél: *pi²* 'nap', *tu* 'genitivusz-rag, ma' 'köz')

Wani-No-Sanuki²-Omi, (a *Sanuki* részben *sa* nyomósító szócseksa ['gez'], *uki* 'hold, hónap', s a kifejezés az 50 hónapra vonatkozik)

Waurupi, Ise egy tája (ma *Mie* körzet egy része).

wata(r)-no²-mijake², (1. a 140. jegyzetet)
Wata(r), a régi Tunnga egyik tája.
Wata-Tu-Mi-No²-Kam² = *Wata-Tu-Mi-No²-Opo-Kam²*.
Wai-Tu-Mi-No²-Miko²io²
Wega, Kapuiban volt helység (Osaka tájéka).
Wekur-No²-Miko, *Wekuri* helyét nem ismerik.
Wepa-No²-Miko, *Wepa* bizonyára helység volt, de fekvését meg-
 határozni nem sikerült.
wi-ka, (disznóvadászról és öz/szarvas)
wi-kapi, (v. ő. : Tori-Kapi-Be)
Wina, helység a régi Setsuban (ma Hyōgo körzet)
Wi-Pika, (wi forrás, kút, *pika* 'fény, ragyogás, fénylő, ragyogó'; a
pika tő van a *pikameku* és *pikaru* 'fényleni, ragyogni' igékben;
 az utóbbiból eredt *Hikaru*, ama nagyon gyors vonat neve)
Wi-Same-No²-Si-Midu, (wi a *wi-tu-wo-ri* 'él, lakik, valahol' ige
 gyöke; *sane* < *samu* > *sameru* 'ajultásból, álomból, illúzió-
 ból) magához tér, kizozanodik, felébred'; *Wi-Same* híres forrás
 neve; *si-midu* összevonás' eredménye; *si* < *sini* 'nagy on hideg,
 fagyos' * *midu* víz')
Wo, régi folyó vagy folyótorkolat Ki tartományban; (*Wo* jelent-
 hehe 'felfűt- vagy kicsi'-l).
Wo-Asaduma-Wakugo-No²-Sukane-No²-Miko²io²
Wobasi, a Kyūshū déli felében számon tartott Ata megyefelében
 volt, de pontosan nem tudlak.
Wobasi-No²-Ye, Philippi (634) szerint ez a csatoma Naniha hatá-
 rában volt és alkalmasint az Osaka tájékan levő *Obae* csator-
 nának felel meg.
Wodo, ma ismeretlen helység.
Wodo²-Pime = *Kasuga-No²-Wodo-Pime*
Wo-Gapa, a kyūshūi Tama-Sima határában volt; ma Tamasima
 folyó Saga körzetében (Philippi 632).
Wo-Isi-Pime-No²-Miko²io²
Wo-jen-chuan
Wokada, területén ma Ashiya-machi van Fukuoka körzetében.
Wokano²io², Nara határában volt; helyét ismerik, de a régi név
 megszűnt (~ domb, ~ alja, tövé').
Woke-No²-Ipa-Su-Wake²-No²-Miko²io² = *Woke-No²-Miko²(io²)* =
Kenō-ō-Temō

Wo-Ke-Tu-Pime-No²-Miko²io²
Wo-Kuma-Ko-No²-Iratune
Wo-Kumi-No²-Iratune, (wo 'kender', *kumu* egyesít, összetűz,
 fon)
Wo-Maro²ko-No²-Miko, (wo 'kicsi, ifjú', *ma*, nyomósító szócska
 ['igaz(án)'], -*ro²* alkalmasint = *iro²* ['vér-szinezte'], *ko²* 'yer-
 mek, fűt')
Wo-Mau-No²-Miko
Wo-Moi, (wo 'kicsi, ifjú'; *moi* pontos jelentését szövegműs
 miatt nem lehet jól megállapítani; Kinoshita fordítására ha-
 gyalkoztam)
Womuro-Hegy = *Womuro-Iama*, Yesino hegyvidéken volt, de
 pontos helyét nem ismerik.
Wo-Nabe-No²-Iratune, (wo 'kicsi', *nabe* 'edény'; a '[?] kicsi edé-
 nyek' fordítás szószertint; lehetséges azonban, hogy *Wonabe*
 helység létezett, s a megnevezés azzal van összefüggésben; 1.
 a következő nevet)
Wonabe-No²-Miko, (v. ő. a fenti névvel)
Wo-No², helység Apumban; ma Ōno Shiga körzetben.
Wo-No²-Mi-Na-To
Wo-no-No²-Iratune
Wopari, régi megyefőle, ma Aichi körzet területe.
Woparia, Yamatoban volt helység, ma Nara körzet területéhez
 tartozik.
Woparia-No²-Miko
Wopan-No²-Miko
Wo-Paise, nemesi csoport tagjai (talán így hívták lakhelyüket
 is?); Philippi (632) szerint eleinte szentélyek körüli szolgálá-
 tot végeztek.
Wo-Paise-Be, a *Wo-Paise* urak rendelkeztek vele.
Wo-Paise-No²-Waka-Sazaki-No²-Miko²io²
Wo-Pave-No²-Miko
Wo-Podo²-No²-r-Miko²io² = *Keiai-Temō*
Wosada, Yamatoban volt helység; Philippi (635) értesítése sze-
 rint vagy Ōta Shiki-gunban vagy Kaijū Sakurata-shiban
 (mindkettő Nara körzetben).
Wou, helység volt Kuwana megyefelében, Ise táján.

*Woruki*², helység a régi Apuniban, területe a mai Shiga körzetébe esik.

Woru-No²-Saki

Woru-Szeg = *Woru-No²-Saki*

Wo-Usu-No²-Miko²to² = *Yamato²-Takenu-No²-Miko²to²*

Wo-Zapo-No²-Miko, (*Zapo* < *Sapo*)

Ya-Gapa-Ye-Pime = *Miya-Nusi-Gapa-Ye-Pime*

Ya-Kami-Pime, (*Ya-Kami* jelenthet 'nyolc istenség'-et vagy 'sok istenség'-et vagy 'nyolc magasabb hely'-et vagy 'sok magasabb hely'-et)

Yaki-Du, (*yaku* 'égni', *tu* 'kikötő, öböl')

Yama-Be, Charnbertain (229) megjegyzzé szerint *Yamabe* vagy

Yamanobe Yamato egyik tája volt, s a nev hegyoldal-i-jelenté, a 147. és a 148. lapokon valóban helységről van szó, a 190. lapon azonban a Yama-Be létesítéstől értesülünk, amelynnek települési helyét is ugyanazon névvel hivaták, így a 214. és a 250. lapokon említett Yama-Be víta tárgyát képezheti, a Yama-Be telepítés emberei bizonyára vadászattal, fakitermeléssel és erdő-őrzéssel voltak megbízva.

Yama-Du-No²-So²pado² = *Sukuna-Bikona-No²-Kami²*

Yamadi, (*yama* 'hegyi, í' 'út, ösvény', alkalmasint helynévvel van dolgunk)

Yama-No²-Kimi²

Yama-Saki-Biko = *Po-Wori-No²-Miko²to²*

Yamastro², régi megyefele volt, területe ma Kiotó határában van.

Yamastro²-No²-Enan-Pime = *Kari-Pata-Tobe*

Yamastro²-No²-Kukuma-Mori-Pime, (*mori* alkalmasint *mori* 'örz, véd' származéka, a *Kukuma* rész helynévnek látszik, s feltehetően így bontható fel: *ku* 'fa' + *ku* 'fa' + *ma* 'köz' 'terület' a mai *ki* szónak az ójapánban *ki²*, *ko²*, *ke²* és (összetételekben) *ku* alakjai voltak)

Yamastro²-No²-Miko

Yamastro²-No²-Opo-Kuni-No²-Pui = *Opo-Kuni-No²-Pui*

Yamastro²-No²-Opo-Tutuki-No²-Ma-Waka-No²-Miko, *Tutuki* vagy

Opo-Tutuki alkalmasint helység volt

Opo-Sita-Kage²-Pime

Yama-Siwe-No²-Opo-Nusi-No²-Kami², (*siwe* 'valaminek csúcsa,

vége', így élő fáé vagy kinyúló gerendáé, ennek kapcsán ér-

dekes megjegyezni, hogy a magyartban ilyen fogalmakra, leg-
alább tányelvli téren, a süveg, ill. *süvegfa* ~ *sógfá* használatos
[a *g* elem képző, mint az ideg, hályog stb. esetében is], v.ö.:
jurtak számozója *sawua* 'sapka, fejfedő')

Ya-Mata-Naw-Woro²ti

Yamato², (látszatra a *yama* 'hegy, erdős vidék' és a *to* 'szád, kapu, torkolat' szavakból tevődik össze, de letelekesség, hogy az így magyarázható összetétel csupán népeimológias alakja vala-mely korábbi, más alakú és jelentésű, szónak, helye is vitás, u.i. a korai kínai követségek *Yamatu* [vagy ehhez hasonló] feljegyzése az általuk megalátogatott állam nevéül nem szük-ségszerűen felel az a területet, amelyen Jimmu császár és utódai központi szervezetteket alkottak)

Yamato²-No²-Miyake²

Yamato²-Pa-Siki-To²mi-To²yo²-Asakura-No²-Mke²-Tam-No²

Miko = *Aki-Tanu-No²-Miko*

Yamato²-Piko-No²-Miko²to²

Yamato²-Pime

Yamato²-Pime-No²-Miko²to²

Yamato²-Takenu-No²-Miko²to² = *Wo-Usu-No²-Miko²to²* =

Yamato²-Woguna-No²-Miko²to²

Yamato²-To²bi-Paya-Waka-Ya-Pime-No²-Miko²to²

Yamato²-To²-Mo²mo²-So²-Bime-No²-Miko²to²

Yamato²-Woguna-No²-Miko²to² = *Yamato²-Takenu*, (a *Woguna* rész így bontható fel: *wo* 'kicsi, ifjú', *gu* < *ku*-*ki* 'ferti', *na* funkcióját veszítet végződés, mint *wo-mi-na* 'fiatal nő, asz-szonykát esetében is)

yang, (kínai szó)

ya-pazu-no²-mi-tugi, (*ya* 'nyíl', *mi-tugi* 'adó' /l. a 97. j.-et/, *pazu* 'bevágás' pl. a nyílvesztő tolas végén vagy az íj két végén az ideg biztos megtartása végett, v.ö.: *vojfak pas* 'nyílás, lyuk', *pus* 'jel, bevágás', *zürjén pas* 'jel, rovás, bevágás, osztók *pes*, pl *noi-pes* 'rovás a nyílvesztőn', vögl *pas* 'hasadás, szétága-zás' [a vögl és osztók szavak a *zürjénből* való átvételek le-beinek])

Ya-Pe-Ko²to²-Siro²-Nusi-No²-Kami² = *Ko²to²-Siro²-Nusi-No²*

Kami², (*ya* 'nyolc, sok', *pe* 'rég, hajlítás, -szor/-szer/-szór')

ya-pi-ro²-do²-no², (ya nyolc, sok, *pi-ro²* 8!) [minit mérték!], *to²-no²* 'előkelő ember háza'; ez utóbb bizonyára kínai eredetű, v.ő.: *tien* templom, palota)

Ya-Pi-ro²-Siro-Ti-Do²-ri, (a *ti-do²-ri* szó 'lile' jelentésű, de a lilefajták legnagyobbja is csak rígó nagyságú; a *Kodzsiki ti-do²-rija* képzeletbeli madár volt, de hihetően nagyraak képzelék)

Ya-Po-Yo-ro-du-No²-Kam², (ya nyolc, sok, *po* száz, *yo-ro²-du* 'tízerezet'; – hasonlóan az uráli névmásképzés módjához, amely szerint a többest az egyesből magánhangzó-változtatással képzik [Rédei 'Karoly, "Többesjelek a PU-PFU alváltozatában", NYK 83,97-105], az ősi japán három számpárt így képezték: *pi²-to²-1* :: *puta²*, *mi²(u)* '3' :: *mu²(u)* '6', *yo²(u)* '4' :: *yu²(u)* '8', az egészen archaikus *yo²-ro²-du* '10.000' vizsgálatakor az a gondolatunk támadhat, hogy az őslapponok számolásiában valaha legmagasabbnak, s ezért talán szemnek, vélt *yo²-8* [-yul] szolgált alapjául: *-ro²* olyan szabványos végződésnek látszik, mint amilyent a *wo* = *wo-ro²* 'farok' esetében is látni, *-du* pedig a japán számokban általában megjelenő *-tu* végződés zöngés változatának látszik)

Yasaka, ékszerkészítéséről híres hely volt, de egyéb adat hiányzik róla.

Ya-Saka-No²-Ji-Biko-No²-Miko²-to²

Ya-Saka-No²-Ji-Bime-No²-Miko²-to²

Ya-Sima, valamely vidék neve lehetett (ya nyolc, sok, *sim* 'sziget, domb'), Japán is jelentette.

Ya-Sima-Mudi-No²-Kam², (1. a fentit; az istenség nevét Kinoshita így fordította: *Erlaucher Gott von Yashima* ['Y-i fenséges istent]; Chamberlain (98) *Deity Eight Island Possessor* ['a nyolc sziget országit bíró istenség'] módjában fordította; Philipp nem fordította le, hanem a részecskéket magyarázza, így a kulcs-szökeént előtűnő *mudi*-ről így ír: talán azonos a *mudi/muti/mo²-ti* szóval, amely *Opo-Namudi-No²-Kam²* nevében is előfordul; – Kinoshita magyarázta hiányzik, de különben is túl gyakran használja az *erlaucht* jelzőt a nevek fordításában; Chamberlainnel és Philippvel együtt feltételezem, hogy *mudi* a *mo²-ti* < *mo²* alaktámasz, fennmar, kézen tart, visel, bír, birtokol ige régi alakja; ennek kapcsolatát érdemes megjegyezni, hogy a zűnjében *myž--* (kb. *mudzs-*)

jelentése 'alaktámasz, fennmar, s a jurak számojédban *mader* támasz, due értelme [FUV 1977, 56])

Ya-Sima-Zi-Nimi-No²-Kam² (Zi alkalmassint *musi* 'úr, parancsoló' torzult alakja)

Ya-So-Maga-Tu-Pi-No²-Kam², (ya-so '80', *maga* 'görbe, görbülés, [ebből] balszerencse', *pi²* 'szellem')

Yasu, Tika-Tu-Apumi egyik kisebb közigazgatási területe volt.

Yasi-Fo²-y² = *Yasi-No²-Kapa* = *Amé²-No²-Yasi-No²-Kapa*

Yasumaro² = *Opo-No²-Yasumaro²*

Yata, Yamato egyik része volt, mai neve *Yada* (Nara körzet).

Yata-Garasu, (ya nyolc, sok, *ata* 'egy láb vagy emél hosszabb mértékegység', *karasu* 'hollo')

Yata-No²-Miko

Yata-No²-Wake²-Iratune

Ya-Ti-poka-No²-Kam², (1. a 20. fejezet végén szereplő istenség öt nevét)

Yauri-No²-Ji-Biko-No²-Miko, *Yauri* yamatoi helység volt, ma (?) *Yasutsuri*, Nara körzetében (Philipp 64).

Yauri-No²-Siro-Piko-No²-Miko = *Siro-Piko-No²-Miko*

Ye-Pime, (ye 'idősebb [testvér]')

Ye-Sikt²

Ye sino = *Yo² sino*, nagyon hegyes, tájék volt Nara határában (ye *si-yo²-si²* 'jó, kedvező', *no* 'tét, mező').

Yesino-no²-kazu, (1. a 34. lapot)

Yesino-No²-Miy

yin-yang 4, (1. a ², jegyzet)

yo²-go²-to², (jó dolgot elvont értelemben)

Yo²-mi = *Yo mo²*, (a hollak birdalma, alvilág)

Yo²-mo²-Tu-No²-Opo-Kam² = *Ti-Sikt-No²-Opo-Kam²* = *Izanami* (*-No²-Kam²*)

Yo²-mo²-Tu-Pi-a-Saka

Yo²-mo²-Tu-Siko²-Me, (*siko²* 'kellemetlen, csúf', *me* 'nő')

yo²-ri

Yo²-ro²-du-Pata-To²-yo²-di-Iki-Tu-Si-Pime-No²-Miko²-to²

Yoru-No²-Osu-Kuni

Yo² sami, helység a régi Kapituban, valahol Ōsaka tájékán.

Yosami-No²-Ike²

Yo² sino = *Yesino*, (1.: *Yesino*)

$Y\acute{o}^{\circ}so^{\circ}2$ - $Tapo$ - $Bi-ne$ - No° - $Miko^{\circ}io^{\circ}$
 yu , ('meleg víz, meleg forrás, fűrdővíz)
 $Yu-G\acute{o}^{\circ}ri$, (az 'érc-öntő' fordítás csak megközelítő; yu valahogy a
 'hő, hevítés' fogalmát tartalmazza ['meleg víz' jelentése al-
 kalmasint másodlagos]: a fenti név alapján feltételezhető a yu
 szó 'olvad, olvaszt' jelentése; $ko^{\circ}ru$ 'megszilárdul, megkemé-
 nyedik, meglágy')
 $Yumi$ - Par - No° - $Miko$ = $Sakura$ - W - No° - $Yumi$ - Par - No° - $Miko$
 $Yura$ - Dom i = $Suga$ - $Kama$ - $Yura$ - Dom i
 $Yura$ - No° - To , tengersizos és helység Wakayamában: $Yura$ nevű
 helység ma is létezik Hyogo körzetben (Philippi 644).
 $Yura$ - $Szad$ = $Yura$ - No - To
 $Yuraku$ - $Tenn\acute{o}$.

FORRÁSJEGYEK

- Aston, William George, ford. Nihongi: *Chronicles of Japan from the earliest times to A.D. 691*, 2 kötet, újranyomás, London: George Allen & Unwin Ltd., 1956.
 Bolter, Anton, "Nachweis, dass das japanische zum urw-altaiischen Stamme gehört," *Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaft.* Wien, 33 1857, 393-481.
 Chamberlain, Basil Hall, "Vocabulary of the most ancient words of the Japanese language" ~ (= *Translations of the Asiatic Society of Japan*) XVI (1889 ?), 225-85.
 Chamberlain, Basil Hall, ford. *Kojiki, or Records of Ancient Matters*. Supplement to TASI, Vol. X, 1882; Újiranyomás: Tokyo: Asiatic Society of Japan, 1906.
 Collinder, Björn, *Femto-Ugric vocabulary* (FUV), *An etymological dictionary of the Uralic languages*. Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1955; 2. jav. kiad.: Hamburg: Helmut Buske Verlag, 1971.
 Décsy, Gyula, *Einführung in die finnisch-ugrische Sprachwissenschaft*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1965.
 Florenz, Karl, ford. *Japanische Mythologie. Nihongi: Zeitalter der Götter, nebst Ergänzungen aus anderen Quellenwerken*. Supplement der "Mitteilungen" der Deutschen Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ostasiens. Tokyo 1901.
 Florenz, Karl, ford. *Japanische Annalen A.D. 592-697. Nihongi von Suiko-Tennō bis Jito-Tennō* (Buch XXII-XXX). Supplement der "Mitteilungen" der Deutschen Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ostasiens. Zweite neubearbeitete Auflage. Tokyo 1903.
 Fokos, Dávid, közlétevé. *Osztyák (Chanti) Hőnénekék*. Reguly A. és Pápay J. hagyatéka – Zsirai M. hagyatéka, 3. kötet. Budapest: Akad. Kiadó, 1963.
 Karjalainen, K.F. *Die Religion der Jugra-Völker* 1-3. *EF Communications* Nos 41,44, 63. Helsinki-Porvoo, 1921, 1922, 1927.

- Kazár, Lajos. *Japanese-Uralic language comparison: Locating Japanese origins with the help of Samoyed, Finnish, Hungarian, etc.: An attempt.* Hamburg: Lajos Kazár - Tsunasaki Books, 1980.
- Kenkyusha's New Japanese-English Dictionary*, gen. ed. S. Katsumata. Tokyo: Kenkyusha Ltd., 1954.
- Kinoshita, Iwao. *Koziki: Aelteste Japanische Reichsgeschichte. Übersetzung und Erläuterung* (1. kötet: kínai és japán jeles teljes szöveg). Tokyo: Japanisch-Deutsches Kulturinstitut zu Tokyo und Japaninstitut zu Berlin, 1940.
- Kinoshita, Iwao. *Koziki ...* (2. kötet: a teljes anyag latin betűs átírása és mutató). Tokyo: ua., 1940.
- Kinoshita, Iwao. *Koziki ...* (3. kötet: a teljes anyag német fordítása és mutató). Fukuoka: Kashingu Hosakai, 1976.
- Kingawa, Joseph M. *Religion in Japanese history*. New York and London: Columbia University Press, 1966.
- László, Gyula. *A honfoglaló magyar nép élete*. 2. kiad. Budapest: Magyar Élet, 1944.
- László, Gyula. *A honfoglalókról*. 2. kiad. Budapest: Tankönyvkiadó, 1974.
- László, Gyula. *The art of the Migration Period*. Budapest: Corvina Press, 1974.
- László, Gyula. *Véresszólások Pusztaszeg: Élet a Kárpátmedencében a magyar államalapításig*. Gondolat, 1974.
- Ledyard, Gary. "Galloping along with the Horses'ers: Looking at the founders of Japan," *The Journal of Japanese Studies* 1, 2, 1975, 217-54.
- Lewin, Bruno. *Abriß der japanischen Grammatik, auf der Grundlage der klassischen Schriftsprache*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1959 (2. kiad. 1975).
- Lewin, Bruno. *Aya and Hata: Bevölkerungsgruppen Alljapans kontinentaler Herkunft*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1962.
- Lewin, Bruno. "Japanese and the language of Koguryo, *Papers of the C. I. C. Far Eastern Language Institute* IV, 19-33. Ann Arbor, 1973.
- Ligeit, Lajos, szerk. *A magyarországi őstörténet*. Budapest: A Budapesti Kir. Magyar Pázmány Péter-Tudományegyletem Böl-

323

- cészetű Karának Magyarstudományi Intézete és a Franklin-Társulat Magyar Irodalmi Intézet és Könyvtomoda, 1943.
- [A] Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete-Eötvös Loránd Tudományegyletem I. Sz.
- Magyar Nyelvészeti Tanszék; főszerk. Bankó Lóránd. *A magyar nyelv történeti etimológiai szótára* (TESz) 1-3. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1967-1976.
- Munkácsi, Bernát. *Írgul Népkehézi Gyűjtemény* (négy kötet). Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1892-1921.
- Nagy, Kálmán, ford. *Kalevala*. Budapest: Magyar Helikon, 1975
- Nyelvtudományi Közlemények (NyK). Budapest: 1862.-Omdoka, Hsakaia et al., szerk. *Jidaijitsuru kogyo daijiten, 1 (fodaihen)*. Tokyo: Sansuido, 1967.
- Óno, Susumu. *The origin of the Japanese language*. Tokyo: Kokusai Bunka Shinkokai, 1970.
- Óno, Susumu - Sarake, Akihito - Maeda, Kingorō. *Iwanami kogo jiten*. Tokyo: Iwanami, 1974.
- Philippi, Donald L., ford. *Kojiki, translated with an introduction and notes*. Tokyo: University of Tokyo Press, 1968.
- Prohle, Wilhelm. "Studien zur Vergleichung des Japanischen mit den uralischen und altaischen Sprachen," *Kélet és Szemle* 17 (1916/17), 147-83.
- Prohle, Wilhelm. *Grundriss einer vergleichenden Syntax der uralaltaischen Sprachen mit besonderer Berücksichtigung der japanischen Sprache*. Budapest: Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 1943; - új, autográf kiadás: *Vergleichende Syntax der uralaltaischen (turanschen) Sprachen* [Bibliotheca Nostratica 4, kötet] Deeszy Gyula bevezetésével; Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1978.
- Szinyei, József. *Magyar tájzár (MTSz)* 1, 2. Budapest: Hornyánszky Viktor, 1893-1901.
- Vikár, Béla, ford. *Kalevala*. Budapest: M. T. A., 1909; 2. kiad. Cs. Földi Ágota előszavával; Budapest: Európa Könyvkiadó, 1959.
- Zsirai, Miklós, közzétvő. *Ősztyúk (Chanti) Hősenetek*; Reguly Á. és Papay J. hagyatéka, 2. kötet. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1951.

324

A szakmunkákból kölcsönzött képanyag forrásai

- Akiyama, Aisaburo. *Shinō and its architecture*. Tokyo: Tokyo News Service Ltd., 1955.
- Arat, Hakuseki. *The amour book of Honethō-Gunkikō*, translated by Mrs. Y. Otsuka, edited by H. Russell Robinson. London: the Holland Press Ltd., 1964.
- Brinkley, Caplan F. *A history of the Japanese people*. London: The Encyclopaedia Britannica Co., 1914.
- Dioszegi, Vilmos, szerk. *Populár beliefs and folklore tradition in Siberia*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1968.
- Kludert, J. Edward. *Japan before Buddhism*. Revised ed. New York - Washington: F. A. Praeger, 1966.
- László, Gyula. *A népvándorlások művészete Magyarországon*. Budapest: Corvina Kiadó, 1974.
- Monroe, Neil Gordon. *Prehistoric Japan*. Yokohama, 1911.
- Oto, Tokihiko. *Folklore in Japanese life and customs: Series on Japanese Life and Culture*, Vol. VI. Tokyo: Kokusai Bunka Shinkokai (The Society for International Cultural Relations), 1963.
- Takano, T. *Theorie der japanischen Musik*. Tokyo: Imperial University, 1935.
- T. A. S. J. = Transactions of the Asiatic Society of Japan. Published in Tokyo.

Tárgymutató

A

- Abc · 135, 183, 259, 313
- Abc-No-Iraume · 183
- Abc-No-Poye-Pine · 259
- Abiko · 34
- Ada · 120, 148, 265
- Ada-no-u-kapi · 120
- Adimasa · 155, 205, 265, 367
- Adimasa-No-Naga-Po-No-Miru · 155
- Adi-Siki-Taka-Piko · 97
- Adi-Siki-Taka-Pikone · 89, 97
- Adi-Siki-Tika-Pikone-No-Kami · 89, 97
- Adi-Siki-Take-Pikone-No-Kami · 97
- Aduki-Sima · 53
- Aduma · 159, 165, 245, 265, 374
- Aduma-paya · 165
- Adumi · 62
- Adumi-beli Murazi · 62
- Adu-No-Miko · 259
- adusa · 195, 230
- Adusa · 195, 230, 367, 372
- Agata-no-atapo · 35
- agata-musi · 130, 173, 286
- Agata-musi · 35
- Agma · 136, 265
- Agui-Numar · 196
- Aichi · 282, 293, 306, 316
- ainok · 143, 164
- Aka-Pine-No-Iraume · 259
- Akara-Pine-No-Kami · 197
- Aka-Pine-No-Kami · 197
- Aka-Hi-Ko · 238, 239, 240
- Ake-Tan-No-Miko · 138, 153, 154
- Aki · 69, 117, 265
- Aki-Bime-No-Kami · 93
- Akida-No · 242
- Akida-Nora · 241
- Akida-Sima · 132, 242
- Akida-Sima · 44
- Aki-Gupe-No-Uti-No-Kami · 61
- Akita · 182, 265
- Akiyama · 49, 325
- Aki-Tomo-Saki-Shichi-Muroko · 198
- Akuro-Pine · 130
- Ama-Bc · 190, 204
- ama-da-buri · 228
- ama-gatari-uta · 244, 246, 248
- ama-Kasi · 224
- Amakosi-No-Saki · 153
- ama-no-pa-buri · 104
- ama-no-pa-yuki · 104
- Ama-No-Saga-Me · 95
- Ama-No-Waka-Piko · 95
- amata-buri · 228
- Ama-Terau-Opo-Mi-Kami · 101
- Ama-Teraru-Kami · 62
- Ameraras-Opo-Mi-Kami · 162
- Ama-Teraru-Opo-Mi-Kami · 94
- Ama-Teraru-Opo-Mi-Kami · 66, 160
- Ama-Teraru-Opo-Mi-Kami · 40,
- 62, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72,
- 73, 74, 93, 94, 96, 98, 101, 102,
- 103, 119, 141, 149, 176
- Ama-Tera-Su-Opo-Mi-Kami · 95
- Ama-Tera-Su-Opo-Mi-Kami · 94
- Ama-Tu-Kame-No-Mikoto · 104
- Ama-Tu-Kami-Tama-No-Kami · 95
- Ama-Tu-Maru · 70
- Ama-Tu-Maru-Toyo-Aki-Tu-Ni-Wake · 53
- Ama-Tu-Piko · 104, 106, 111
- Ama-Tu-Pikone-Ho-Mikoto · 68
- Ama-Tu-Pikone-No-Mikoto · 67
- Ama-Tu-Piko-Po-No-Ning-No-Mikoto · 104, 106
- Ama-Tu-Pi-Taka · 101, 108, 111, 112, 300

Ame-Thr-Pt-Taka-Piko-Nagisr-
Take-U-Goyo-Puki-Ipezi-No-
Mikoto · 114, 115
Ame-Thr-Pt-Taka-Piko-Po-No-
Ningi-No-Mikoto · 106, 111
Ame-Thr-Pt-Taka-Piko-Po-Po-De-
Mi-No-Mikoto · 108
Ame-Thr-Pt-Tug · 223, 293
Ame-Kami-Osi-Panuki-Pro-Npa ·
 258, 259, 260
Ame-Kami-Osi-Panuki-Pro-Npa-
No-Mikoto · 258, 259
Ame-Nigisi-Kumi-Nigisi-Ame-Thr-
Pt-Taka-Piko-Po-No-Ningi-No-
Mikoto · 101
Ame-No-Ipa-To-Make-No-Kami ·
 103
Ame-No-Ipa-Ya · 69, 98
Ame-No-Ipa-Ya-To · 69
Ame-No-Kagu-Yama · 70
Ame-No-Kaku-No-Kami · 98
Ame-No-Kama-Yama · 70
Ame-No-Ko-Tame-No-Mikoto · 70,
 71, 103, 104
Ame-No-Kupiza-Moi-No-Kami ·
 54
Ame-No-Kura-Do-No-Kami · 54
ame-no-make-ko-ya · 104
ame-no-mu-dako-yumi · 95
Ame-No-Mama-Wi · 66
Ame-No-Ma-Saki · 70
Ame-No-Mi-Kage-No-Kami · 137
Ame-No-Mika-Nisi-No-Kami · 90
Ame-No-Mi-Kamuri-No-Kami · 54
Ame-No-Mi-Kupiza-Moi-No-Kami
 · 54
Ame-No-Mi-Naka-Nusi-No-Kami ·
 48, 50
Ame-No-Mi-Pasira · 51
ame-no-mori-aga · 82
Ame-No-Nu-Boko · 51
Ame-No-Osi-Pi-No-Mikoto · 104
Ame-No-Osi-Po-Mimi-No-Mokito ·
 94
Ame-No-Osi-Wo · 53
ame-no-paci-yumi · 104

Ame-No-Pt-Bare-Opo-Sina-Domi-
No-Kami · 90
Ame-No-Pi-Poko · 196, 197, 198
Ame-No-Po-Kari-No-Mikoto · 101
Ame-No-Po-Pi-No-Kami · 94
Ame-No-Po-Pi-No-Mikoto · 94
Ame-No-Po-Pi-No-Mikoto · 67, 68,
 93
Ame-No-Puki-Wo-No-Kami · 53
Ame-No-Puy-Kinu-No-Kami · 76
Ame-No-Sade-Yori-Pime · 53
Ame-No-Sa-Duit-No-Kami · 54, 55
Ame-No-Sa-Giri-No-Kami · 54, 90
ame-no-shia · 117
ame-no-sita · 117
Ame-No-Ta-Dikara-Wo-No-Kami ·
 70, 72
Ame-No-Toko-Tati-No-Kami · 50
Ame-No-Tori-Puna-No-Kami · 99
Ame-No-Tori-Pune · 55
Ame-No-Tori-Pune-No-Kami · 55
Ame-No-Tadope-Ti-Ne-No-Kami ·
 76
Ame-No-Uke-Pasin · 94
Ame-No-Uke-Pasira · 51
Ame-No-Uzune · 70, 71, 311
Ame-No-Uzune-No-Kami · 102
Ame-No-Uzune-No-Mikoto · 70,
 71, 103, 104, 106, 311
Ame-No-Waka-Piko · 95
Ame-No-Waka-Piko · 94, 95, 96,
 97
Ame-No-Waka-Pino · 96
Ame-No-Wo-Pa-Buri · 57
Ame-No-Wo-Pa-Buri-No-Kami ·
 98
Ame-No-Yasu-No-Kapa · 69, 94,
 96, 98
Ame-No-Yasu-No-Kape · 66
Ame-Osi-Turasu-Piko-No-Mikoto ·
 132
Ame-Pitru-Basira · 53
Ame-Pitru-Ne · 53
Ame-Pitu-Ya · 53
Ame-Terasu-Opo-Mi-Kami · 102
Ame-Terasu-Opo-Mi-Kami · 67

Ame-Mikara-Midu-Pune · 92
ami · 28, 48, 50, 79, 96, 100, 101,
 117, 153, 179, 198, 215, 225,
 227, 283, 303, 306, 308, 313
amuti · 68
Anapo · 149, 223, 226, 227, 231,
 301
Anapo-Re · 149, 301
Anapo-No-Miko · 226, 231
Anapo-No-Mikoto · 223
anapo-ya · 226
Anato · 173
Ani · 132
Ankan temo · 260
Ankan Temu · 260, 267
Anko temo · 231
Anko-Temo · 231, 267
Annet Temu · 130
Annet Temu · 267
Apa · 52, 159, 268, 283, 361, 367
apad · 173
Apade-No-Mi-Pura-No-Iraume ·
 183
Apade-No-Po-No-Sa-Make-No-
Sima · 52
Apade-Sima · 205, 216
Apa-Sima · 52, 205
Apata · 132, 268
Apa-Terasu-Opo-Mi-Kami · 67
apae · 199
Apitanmie aspera · 283
Apidu · 152, 268
Apine · 229, 268, 371
Apiru-Pime · 125, 127
apu · 146
Apumi · 44, 65, 172, 180, 234,
 235, 254, 255, 268, 270, 274,
 290, 296, 302, 316, 317, 364,
 376
Apu-Sakara · 180
Ara-Kapa · 140, 268
Ara-Kapa-Tobe · 140, 268
Arakapi · 259
ara-mi-tama · 177
Are-Pime-No-Mikoto · 133
Asakura · 154, 235, 268, 318

asi-to-ni · 249
Asihye-machi · 315
Asida-No-Sakune · 218
Asida-No-Sakune Kaduraki-No-
Sou-Biko · 218
Asi-Gara-Saka · 164
Asi-Gara-Saka · 165
Asi-Kagami-Make-No-Miko · 171,
 172
Asi-No-Daka-No-Kami · 90
Asi-Naduti · 73, 75
Asi-Pura-No-Nake-Tu-Kami · 59,
 69, 71, 72, 94, 98, 100, 101, 119

A

Asi-Pura-No-Nake-Tu-Kami · 119
Asi-Pura-No-Nake-Tu-Kami · 95
Asi-Pura-No-Nake-Tu-Kami · 94
Asi-Pura-Siko-Wo-No-Kami · 76,
 81
Asi-Pura-Siko-Wo-No-Opo-Kami ·
 154
Asi-Pura-Siko-Wo-No-Mi-Mikoto ·
 91
asi-piti · 225
Asi-Wi · 131, 268
Asu · 139, 268
Asuka · 44, 149, 221, 255, 268
Asuka-Foto · 255
Asu · 107, 108, 125, 265, 268, 315
atipe · 35, 121, 218
Atipe · 35
Ati · 190, 191, 218, 222
Ati-Kisi · 190, 191, 268
Atori-No-Miko · 201
Awa-Vogi-No-Kami · 54
Awa-Kami-No-Kami · 54
Awa-Saka-Mi-Tama · 106
Avi · 259, 268

Awami · 97
awo-ba-yama · 154
Awomi-No-Iraume · 218
Awō-Nyima-Nu-Oki-Pine · 90
Aw · 50, 171, 192, 218, 263, 269,
 323, 359, 360, 365, 374
Aw-No-Miko · 263
ayuekhi mus · 210
Azaka · 106
Azuka · 269
Azumi-No-Iri-Bime-No-Mikoto ·
 147
Azumi-Tsu-Pine-No-Mikoto · 148,
 149

B

be · 269
Berida carpinifolia · 195
Betsu temō · 262
Betsu-Temō · 269
Bittan-Temō · 262
Biva · 180
Biva-Umi · 180
Buresu temō · 257
Buresu-Temō · 257, 269

C

Cercidiphyllum japonicum · 275
choo · 134
Chiba · 272, 273, 283, 311
Chien-fai-wen · 192, 269
Chou · 32, 45
Chiai ... Temō · 173
Chiai temō · 173
Clevea japonica · 70
Cryptomeria japonica · 73

D

Dao-de dzing · 45

329

Dioscorea quinquelobata · 169
Dōjōji · 155
Dzaminu · 32, 105
Dzingsing Kan · 69

E

Echizen · 281, 303
Edgeworthia papyrifera · 295
Ei · 135
emsi · 164
E-Pine · 52
Evoynus Sieboldianus · 195

F

Fukui-gun · 313
Fukuroka · 272, 275, 280, 312, 315,
 323

G

Gemei · 23, 32, 47, 269

H

Haguri · 289
Hanzei temō · 222, 223
Hanzei-Temō · 222
Hanzei-Temō · 269
Hatori · 36
Hatori Shirō · 269
Heppun · 20, 28, 39, 357
Hiei-Yama · 93, 293
Hi-kawu · 291
Hirata Asutane · 27, 269
Ho-ke-Tu-Time-No-Mikoto · 138
Honshu · 268, 272, 276, 277, 290,
 295, 298, 307
Huang Ti · 45

Hyōgo · 290, 298, 302, 304, 313,
 315, 321

I

Ibati · 285
Ibuki-No-Yama · 167
Idomi · 145
Idomo · 56, 60, 68, 72, 74, 75, 81,
 87, 91, 92, 94, 98, 100, 154,
 161, 162, 269, 299, 300, 302,
 358, 362
idamoi · 83, 95
Idamoi · 91, 153, 161, 258
Idomo-No-Iraume · 258
Idomo-No-Opo-Kami · 153, 154
Idomo-Takenu · 161, 162
Ide-No-Mie-No-Kami · 61
Idasi-Kapu · 199
Idasi-No-Opo-Kami · 197
Idasi-Woome · 199

Idasi-Woome-No-Kami · 198, 199
Iga · 140, 147, 269, 283, 301
Iga-Pine-No-Mikoto · 140
Iga-Tarasu-Piko-No-Mikoto · 147
Ika-Dufe-dani · 58
Ika-gu-Siko-Me-No-Mikoto · 135,
 136
Ika-gu-Siko-Me-No-Mikoto · 142
Ika-Tarasu-Piko-No-Miko · 148,
 149
Ike · 149
Iki · 53
Iko-bu-a-Wake-No-Miko · 149
Iko-bu-a-Wake-No-Mikoto · 148
Ikume · 137, 140, 147, 171
Ikume-Iri-Biko-Issai-No-Mikoto ·
 140
Ikume-Iri-Biko-Issai-No-Mikoto ·
 147
Ikupu · 136
Iku-Tama-Saki-Tama-Pine-No-
Kami · 90
Iku-Tama-Yeri-Bime · 141
Iku-Tama-Yori-Bime · 143

330

Iku-tai · 82, 270
Iku-Tu-Phone-No-Mikoto · 67
Ikyō · 136
iki-yumi-ya · 82, 270
Ima · 132

Ihade-No-Miya-Nusi-Suga-No-
Yan-Mime-No-Kami · 75
Imigado-No-Miko · 261
Imo-Ayu-Kasiko-No-No-Kami · 50
Imo-Iku-Gupi-No-Kami · 50
Imo-Su-Pid-Ni-No-Kami · 50
Imue · 104, 270
Ihata · 76, 139

’

’inhai · 78

I

Ihata-Yo-Kami-Pine · 76
Ihata-Ni-Siro-Utsugi · 78
Ihata-No-Ika-Pudake[nurui]
Utsugi · 76
Ihata-No-Sira-Utsugi · 78
Ihata-No-Opo-Iraume · 158
Ihata-No-Wake-Iraume · 158
Ihata-No-Miya-Nusi-Suga-No-
Yan-Mime-No-Kami · 75
inaki · 150
Ihaki · 34, 148
Iku-Pr-No-Mikoto · 115
Ihata · 98
Ihata-Itegi · 124, 270
Ihata-Yanu · 270
Ihate-Biko-No-Miko · 149
Iku-Yori-Wake-No-Miko · 171
inacutsu · 175

Ihagi · 32, 44, 270
Ihagi temō · 223, 231
Ihagi-Temō · 223, 270
Ihaki-Iri-Biko-No-Mikoto · 148

hustle-No-Iri-Biko-No-Mikoto .
147
hwa-Pime . 92
hukkami . 171, 270
hwa-Saka-No-Kami . 56
ipaki . 254, 270
ipaki-No-Miko . 254
ipa-Kama . 154, 270
ipa-Kame-No-Miko . 261
ipa-Nega-Pi . 107
ipa-Nega-Pime . 107
iparasi . 149, 270
ipa-No-Pime-No-Mikoto . 202,
203, 204, 214
ipapi-be . 133
ipare . 44, 48, 115, 117, 119, 120,
125, 129, 218, 249, 264, 270
ipare-Be . 222
ipa-Saka-No-Kami . 56
ipasto . 172
ipa-Su-Pime-No-Kami . 53
iputahi-No-Hoka . 257
ipa-Tuku-Bime-No-Mikoto . 148
ipa-Tuku-Wake-No-Miko . 148,
149
ipa-Tuti-Biko-No-Kami . 53
ipa-Tutu-Ito-No-Kami . 56
ipani . 259
ipi-Kata-Su-Mi-No-Mikoto . 141
ipi-No-Ko . 263
ipi-No-Ma-Kuro-Pime . 172
ipi-No-Ma-Kuro-Pime-No-Mikoto .
172
ipi-Pi-Me-No-Mikoto . 131
ipi-Taka . 132
ipi-Toyo-No-Iraume . 250
ipi-Toyo-No-Miko . 249, 251
ipobara . 134, 271
ipodo . 133, 271
ipoki-No-Iri-Biko-No-Mikoto . 157,
158, 183
ipoki-No-Iri-Bime-No-Mikoto . 157
iporino . 260
ipo-Toyo-No-Iraume . 218
ipo-Yori-Piko . 52
ipuya-Zaka . 60, 271

iraitume . 184
iri-Biko . 144
irine-No-Miko . 138, 139
isa . 129
isapi-No-Sikane . 179, 180
ise . 103, 124, 131, 132, 138, 149,
160, 162, 190, 244, 259, 262,
269, 271, 272, 282, 286, 296,
298, 303, 314
ise-Be . 190
ishikawa . 285, 289
isiki-Tikuri . 157
isi-Kori-Dome-No-Mikoto . 103,
104
ise-Pime-No-Mikoto . 260
isatopura . 85
istapu . 190
iso-No-Kami . 120, 148, 219, 222,
231
iso-No-Kami-Pyotaka . 257
isake-Yori-Pime . 126, 127
isake-Yori-Pime-No-Mikoto . 127
isachi-No-Miya . 103
isatsima . 186, 271, 365
itaki-Sima-Pime-No-Mikoto . 66,
67
it-No-Be-No-Miko . 235, 254
it-No-Be-No-Osi-Pa . 218, 235,
249, 251, 254
it-No-Be-No-Osi-Pa-Mo-Miko .
235
it-No-Be-No-Osi-Pa-No-Miko .
218
it-No-Be-No-Osi-Pa-Wake-No-
Miko . 249
itpwi . 132, 186, 272, 365
itsti . 132, 272
ito . 149, 178, 272
ito-Be . 149
itoki-Tenno . 131
itosi-Wake-No-Miko . 148, 149
ito-Wi-Pime . 184
itui-No-Mo-Buri . 57
itui-No-Mo-Pa-Buri-No-Kami . 98
itui-Se-No-Mikoto . 115, 117, 118,
119

itu-Tomo-No-Mo . 103
iwa-Sima-No-Miko . 200
ivo . 129, 228, 272
ivo-No-Puta-No-No-Sima . 52
izaghi-No-Mikoto . 51
ize-Kapa . 136
ize-Kapa-No-Saka . 139
izangei . 43, 51, 54, 55, 56, 57, 60,
61, 62, 66, 83, 221
izangei-No-Mikoto . 51, 52, 56, 57,
59, 60, 62, 65
izangei-No-Opo-Mi-Kami . 65
izandei . 59, 61, 272
izandei-No-Kami . 59
izamani . 51, 52, 54, 55, 59, 83,
306, 320
izamani-No-Kami . 51, 55, 59
izamani-No-Kamiyu . 51
izamani-No-Miko . 56
izamani-No-Mikoi . 57
izamani-No-Mikoto . 51, 52, 55,
57, 59, 60
izangi-No-Mikoto . 52
ize-No-Ma-Waka-No-Miko . 184
ize-No-Ma-Waka-No-Mikoto . 140
ize-No-Ma-Waka-No-Mikoto . 183
ize-Po-Wake . 203, 218, 251, 254
ize-Po-Wake-No-Mikoto . 203, 218
izaia . 98, 180, 272
izasa . 98, 180
izasa-No-Wo-Bama . 98
izasa-Wake-No-Opo-Kami-No-
Mikoto . 180
izimu . 68, 272

jomei-Tenno . 263
jomei-Tenno . 263

K

kabura-Zaki . 121
kadu . 185
Kaduno . 138
Kadunoi Mame-No-Men . 93
Kaduruki . 130, 131, 132, 135,
136, 208, 234, 242, 250, 265,
283, 302, 314, 368
Kaduruki-Yama . 243
Kaduruki-Be . 203
Kaduruki-No-Miko . 261, 262
Kaduruki-No-Nagayo-No-Sou-
Biko . 136
Kaduruki-No-No-No-Iraume . 184
Kaduruki-No-Pio-Koto-Nusi-No-
Opo-Kami . 243
Kaduruki-No-Takanuka-Pime . 139
Kaduruki-No-Takanuka-Pime-No-
Mikoto . 198
Kaduruki-No-Turami-No-Sikane .
137
Kaduruki-Yama . 242
Kaduruti-No-Sou-Biko . 202
kaduney-iqonica . 193
Kaduney-iqonica . 193
kagami . 273
Kagami-Takuri . 104
Kaga-Yama-To-Omino-Kami . 93
Kagayo-Pime . 92
kagi . 194
Kago-Saka-No-Miko . 172, 173,
179
Kagei-Hegy . 166, 273
Kaguro-Pime . 158, 184
Kaguro-Pime-No-Mikoto . 172
Kagei-Iri-Iri-No-Kami . 56
Kagei-Yama . 56, 273
Kagei-Ya-Pime-No-Mikoto . 148
Kaiju . 316
Kaka-Tenno . 136, 273, 314
Kaki-No-Moto . 132

Kisa-Gap-Pine · 78
Kisa-Ga-pi-Pine · 78
Kisarangi · 45, 276
Kisipi · 136, 276
Kisipi · 174
Kisu-Mimi-No-Mikoto · 125
Kisusi-Pine · 261
Kitasi-Pine-No-Mikoto · 261
Kyo-Mi-Para · 44, 45
Kyo-Piko · 197
Kizugawa · 313
Kōan-Tennō · 132, 276
Kōbeshi · 307
Kōgen-Tennō · 134, 276, 288
Kogoro · 222
Kogo-Tori-Pine-No-Mikoto · 157
Koguryō · 36, 323
Ko-ji-ki · 277
Kokki · 22, 277, 278
Komui Patimu-Kamuki Mu · 224
Ko-No-Moto · 56
ko-no-puna · 107
Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bine · 106
Ko-No-Pana-No-Saku-Ya-Bine · 107
Ko-No-Pana-Tiru-Pine · 75
Kopada · 188, 189, 366
Kopata · 185, 186
Korea · 36, 176
Kōrei-Tennō · 133, 277
Koromo · 149
Kose · 136
Kose-No-Wakara-No-Sukune · 136
Kōshō-Tennō · 277
Kō-shō-Tennō · 131
Koi · 73, 84, 134, 143, 146, 149, 153, 180, 269, 277, 307, 314, 358
Koi-No-Ya-Mata-No-Horoti · 73
Koi-Pati · 237
koi-tuna-gesi · 73
koto · 34, 215, 279
Koto-Jima-Tu-Kami · 50
Koto-Siro-Nusi-No-Kami · 89, 99, 100
Koto-Yaso-Maga-Tu-Pi · 224
Ko-z-ki · 277
Kozima · 206
kabi-tu-no-tani · 104
Kudaru · 177, 191, 277, 289
Kudaru-No-Ike · 191
Kudari-Mine-No-Mi-Kasa · 143
kuta-pe · 224
ku-ka-pe · 224
Kuku-Ki-Waka-Muro-Tuna-Ye-No-Kami · 93
Kuku-Ki-Waka-Muro-Tuna-Ye-No-Kami · 93
Kuku-Ki-Waka-Muro-Tuna-Ye-No-Kami · 93
Kuku-Tsai-No-Kami · 54
Kiku-Tsai-No-Kami · 93
kumi-kasa · 168, 372
Kumano · 67, 119, 277
kumaso · 160, 161, 174
Kumaso · 278
Kumaso-Takezu · 160
kumaso · 160
Kune · 104
Kunel · 123, 124, 136, 170, 263
Kune-No-Maito-Pine · 136
Kune-No-Mito · 263
kuni · 278
kuni-fuyosinobu-tani · 168
Kuni-Kara-Pine-No-Mikoto · 140
Kuni-No-Kaputa-Mori-No-Kami · 54
Kuni-No-Kura-Do-No-Kami · 54
Kuni-No-Mi-Kumari-No-Kami · 54
kuni-no-miyanko · 165
kuni-no-oppo-paraji · 175
Kuni-no-puni · 277
Kuni-No-Sa-Dut-No-Kami · 54
Kuni-No-Si-Giri-No-Kami · 54
Kuni-No-Toku-Tait-No-Kami · 50, 51
kuni-nusi · 121, 360
Kuni-Osi-Toni-No-Kami · 90
Kunishi · 134
Kunishi · 278
kuni-tu-kami · 94, 278
kuni-ut-no-kaburi · 203
kuni-gi · 179, 278

335

Kumu-No-Miko · 201
Kupasi-Pine-No-Mikoto · 133
Kupata-No-Miko · 262, 263
Kupi-Mata-Naga-Piko-No-Miko · 172, 183
Kura · 278
Kura-Miru-Pa-No-Kami · 56
Kura-No-Hada-Ye-No-Miko · 260
Kura-Okami-No-Kami · 56
Kurapasi · 213, 264, 279, 369
Kurapasi-Hegi · 279
Kurapasi-Yama · 213, 279
Kura-Yama-Tu-Mi-No-Kami · 56
kure · 279
Kure-Pura · 236
Kuroda · 133, 279
Kuro-Ika-Dut · 57
kuro-ki · 154
kuro-mi-kaduru · 59, 279
Kuro-Piko-No-Miko · 233
Kuro-Pine · 172, 204, 205, 218, 258, 271
Kuro-Pine-No-Mikoto · 218
Kurozaya · 204, 279, 367
kusa · 163, 279, 297, 307, 358, 359, 360, 371
Kusaka · 118, 148, 240, 279, 287, 313, 372, 373
Kusaka-Bē · 138, 203, 238
Kusaka-Ye · 279
Kusa-Nagi-No-Tapi · 163
Kusa-Nagi-No-Tait · 74, 163
Kusa-Nagi-No-Tami · 103
Kusa-Nagi-No-Turugi · 167
Kusa-Ngi-No-Tu-Kirugi · 163
Kusi-(J)Nada-Pine · 73, 75, 279
Kusi-Ipa-Mado-No-Kami · 103
Kusi-Mi-Kata-No-Mikoto · 141
Kusi-Tuna-Make-No-Miko · 157, 158
Kusi-Ya-Toma-No-Kami · 100
kuso · 146, 279
Kuso-Bakama · 146
Kusuba · 146, 235
Kusubi-No-Iranne · 257
Kutarata · 234, 279

336

kuri · 279
Kuri-Ko · 208, 209, 210
Kuri-Pine · 209, 210
Kuyē-Biko · 91
kuzu · 121, 189, 279
Kuzu · 34
Kyūshū · 268, 272, 275, 278, 280, 283, 290, 291, 292, 309, 315

L

Ligustrum lucidum · 95
Lycopodium annotinum · 70

M

maga-goto · 279
Magai · 138, 260, 274, 279
Magai-No-Waka · 147
Magatama · 65, 103
magatama · 66
ma-tapi · 177
Maikimuku · 157, 245, 280, 373
mana · 280
mana ima · 200
mana-ino · 280
manu-kiu-pire · 198
Manma · 158, 203, 258, 259, 265, 280
Mamuta Ito-Moti · 259
Mamuta-No-Iranne · 258
Mamuta-No-Miko · 263
Mamuta-No-Iryaku · 203
Mamuta-No-Ōpo-Iranne · 259
Mamuta-No-Tunumi · 203
Manago · 131, 280
Mandusira · 36
Maro-No-Miko · 261
Maroko-No-Miko · 259, 261, 262
Masachiko · 204, 279, 367
Masa-Kiri-i-Kiri-Kari-Para-Pi-Ōme-No-Osi-Po-Mimi-No-Mikoto · 101

Maso-Kani-i-Kani-Kuli-Poye-Pi-
Ame-No-Os-Pro-Mimi-No-
Mikoto · 67, 94, 101
Ma-Saka-Yama-Tu-Mi-No-Kami ·
 56
Ma-Saka-Yama-Tu-Mi-No-Kami ·
 57
mau-sake · 181
mau-sake · 280
Maou-No-Pine · 138, 155, 156
Maou-No-Pine-No-Mikoi · 155
Maou-No-Pine-No-Mikoto · 138
Matara · 178, 280
mauri-goto · 103, 177
Ma-Waka-No-Mikoi · 158, 257
Ma-Yowa-No-Mikoi · 232
mayuma · 195
me · 280
Me-Dori · 183, 212
Me-Dori-No-Mikoi · 183, 212, 213,
 214
Medasi · 49
me-pi · 197
Meia · 200
Midugaki · 140, 280
Midu-Maki-No-Kami · 93
Midu-Pa-Wake-No-Mikoto · 203,
 219, 222
Midu-Po-No-Ipo-Tori-Pine · 138
Midu-Po-No-Ma-Waka-No-Mikoi ·
 138, 139
Mie · 269, 271, 282, 283, 296, 297,
 314
mi-kado · 104, 281
Mikado-Wake-No-Mikoi · 139
Mikakuri · 249
Mi-Kami · 138
Mika-Nisi-Piko-Ho-Kami · 90
Mikapa · 139, 149, 277, 282, 293
Mika-Poye-Mi-No-Kami · 56
Mika-Pum-No-Kami · 120
Mi-Ka-Nu-No-Mikoto · 115
Mi-Ka-YU-No-Mikoto · 115
Mi-Ka-Tu-Opo-Kami · 181
miko · 270
Miko · 34

miko-ra · 281
mi-ko-ra · 148
mi-ko-siro · 149, 281
mikoto · 22, 33, 34, 126, 270, 281
Mikoto · 34
Mikoto-Nori-No-Pum-Goto · 47
Mikani · 200, 281
Mi-Kure-Tane-No-Kami · 62
Mimaki-Iri-Biko · see
Mimaki-Iri-Biko-Hwe-No-Mikoto
 · 136, 137, 140
Mimama · 177
Mime-No-Mikoi · 218, 281
Mimata-Piko-Kawesi-Ne-No-
Mikoto · 131
Mimata-Tine-No-Mikoto · 140
Mima-Tu-Pine-No-Mikoto · 136
Mimi · 138
mimi-dura · 57
Mimi-No-Mikoi · 259
Mimi-para · 217
Mimoro · 229, 240
Mi-Moro · 208
Mi-Moro-Yama · 141
Mi-Moro-Yama · 92
Mimube · 139
mi-ma-siro · 224
mi-ma-siro · 203, 212, 249, 281
Mi-No-Tu-No-Kami · 100
Mino · 97, 131, 139, 141, 149, 153,
 159, 283, 288, 302, 312
Mino-No-Iume · 183
Mi-Pach-No-Iratune · 200
ni-pi · 168
Mipe · 168, 246, 248, 282, 374
Mipo-No-Mi-Saka · 91
Mipo-No-Saki · 98
Miro-Kami-No-Kami · 90
Misima · 186, 259, 365
Misima Miso-Kugi · 125
misugi-purapi · 60
Mi-Saki-Tome-Mimi-Take-Piko
 · 162
Mi-Tu-No · 157
Mitinoju · 129
Mit-No-Nage-Tu-Pa-No-Kami · 60

Mit-No-Omi-No-Mikoto · 121
Mit-No-U-Si-No-Mikoi · 138, 139,
 155
Mi-Tot-No-Kami · 92
mi-tugi · 147, 282
mi-tunagospa · 206, 282
Mit-No-Saki · 206
Mitru-Pa-No-Me-No-Kami · 55
mi-wa · 142, 143
Miwu · 92, 125, 142, 143, 281, 282
Mi-Wa · 143
Miwu-Kapa · 239
Miwu-Yama · 92, 143, 281
Mi-Wi · 131, 282
Mi-Wi-Tu-Pine · 138
Miwu · 149, 258, 259
ni-ya · 282
Miyadi · 282
niyake · 173, 282
Miyake · 282
Miya-Nusi-Gapa-Ye-Pine · 317
Miya-Nusi-Ya-Gapa-Ye-Pine ·
 183, 185
ni-ya-pito-buri · 227
niyanko · 68
Miyanko · 34
ni-ya-tu-ko-gi · 229
Miyaza-Pine · 163, 166, 167, 282
Miomu · 23, 282
Miomu-Temo · 282
Momo-Siki-Irobe · 200
Momo-No-Be · 125, 259
Mopi-Tori · 122
Mopi-Tori-No-Tukasa · 206
Mo-Pase-Piko-Waka · 201
Mori · 158, 283
Motosu · 139
Moto-Tu-Koto · 46
Motonori · 283
Mo-Yama · 97
Mocu · 217, 222, 283
Mageyu · 283
muku · 283
Mundaka · 67
Mundakai · 89
Murugata · 187, 202, 283

murazi · 259, 302
Murazi · 34, 62
Mure · 149, 283
Muro · 132, 283
Muro-Biko-No-Mikoi · 137
Muro-Eiko-No-Mikoi · 138
Muca · 132, 283
mu-sane · 221, 283
Muzasi · 68, 283
Muzasi-beth, a Kami-Tu-Urakami ·
 68

N

Noburi · 131, 283
nubuki-no-ya nubuki · 169
nugi-pito · 215
Nogane-Pine · 259
Noga-Me-Pine-No-Mikoto · 202
Nagano · 301
Noga-Pata-Be · 139
Nogasa · 129, 283
Noga-Sune-Biko · 118, 123, 283,
 307
Nogata-No-Opo-Iratune · 223,
 232
Nogoya · 136, 182, 224, 283
Noka · 129, 283
noka-bito · 212, 283
Noka-Toni · 104
Noka-Tu-Miya · 263
Noka-Tu-Miya · 67
Noka-Tu-Piko-No-Mikoi · 200
Noka-Tu-Pine-No-Mikoto · 183
Noka-Tu-Se · 61
Noka-Tu-Tu-No-Mikoi · 176
Noka-Tu-Tu-No-Mi-No-Mikoto ·
 62
Noka-Tu-Wau-Tu-Mi-No-Kami ·
 61
Noki-Me · 95, 283
Noki-Sapa-Me-No-Kami · 56
Nami-Ki · 257
Nami-Toya · 118, 284
nami-puri-pire · 198

Nampa-Take-Pagi · 170, 284
Nampa · 179, 187, 197, 202, 203, 205, 207, 218, 219, 220, 234, 262, 284, 288, 294, 301, 315, 367
Nampa-Neko-Take · 304
Nampa-Neko-Take-Pure-Kuma-No-Mikoto · 179
Nampa-No-Miko · 254, 262
Nampa-No-Pori-Ye · 203
Nara · 23, 265, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 284, 286, 287, 289, 291, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 304, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 320, 368
Nara-Yama · 195, 207
narī-kabura · 81, 272, 284
Nara-Ika-Duit · 57
Nara-No-Me-No-Kami · 93
Naru-Take-Ti-Pi-No-Kami · 93
ne · 284
Neko-No-Miko · 261
Neko-No-Irattume · 258
Ne-No-Kata-Su-Kuni · 65, 79
Ne-No-Oni · 231, 232
Ne-Saku-No-Kami · 56
Ne-Tori-No-Mikoto · 200
Nesori-No-Mikoto · 183
Nigi-Foye-Pi-No-Mikoto · 125
Ninken · 32, 257, 260, 285
Ninken Iemō · 257, 284, 285
Ninken-Temō · 202, 284, 287
Nimoku Iemō · 202, 218
Nimoku-Temō · 202, 284, 287
ni-mur-no-yu · 125, 284
Niya · 129
Niya-Take-Ti-Pi-No-Kami · 93
Niya-Ti-Pi-No-Kami · 93
Nipe-Mori-No-Mikoto · 120
Nipi-Bari · 165, 285
Ni-Wi-No-Kami · 83
Nobo-No · 168
No-Duit-No-Kami · 54
No-No-Iro-Pine · 136

Noringu · 283
Nori-Karu-No-Kami · 90
Noto · 141
Nu-mu-Sho-No-Irattume · 157
Nukado-Pine-No-Mikoto · 263
Nukado-No-Irattume · 261
Nuko-No-Wakago-No-Irattume · 257
Nukata-Be-No-Yune · 68
Nukata-Iro-Opo-Naku-Ti-Pilo-No-Mikoto · 183
Numi · 75, 90
Numi-Ōreni · 75
Nunakane-Pine · 85
Nunake-No-Irattume · 157
Nunake-No-Ir-Bine-No-Mikoto · 140
Nuni-Karu-Puro-Tama-Siki-No-Mikoto · 260, 261, 262
Nuno-Oki-Tomi-Tori-Nori-Mi-No-Kami · 90
Nupata-No-Ir-Bine-No-Mikoto · 147
Nurinomī · 208, 210, 211
nusu · 175
Nusi · 34
Nu-Taxasi-Wake-No-Mikoto · 147

O

Ō · 286
obito · 120
Ohio · 34
Oino-Yama-Tu-Mi-No-Kami · 56
Oin · 48
Ōjin · 32, 258, 285
Ōjin Iemō · 182
Ōjin-Temō · 182, 293
Ōjin-Temō · 285
Okami-No-Kami · 76, 90
Oke · 235, 250, 253, 256, 257, 258, 260
Oke-No-Miko · 235, 250, 256, 257, 258
Oke-No-Mikoto · 253, 256

Ō-Ke-Ti-Pine-No-Mikoto · 136
Okime · 254, 255
Okime Ō-Mina · 254
Okimaga · 137, 139, 171, 172, 173, 174, 179, 180, 181, 183, 198, 200, 285
Okimaga-Mate-No-Miko · 258
Okimaga-Mo-Wake-Nake-Ti-Pine · 172, 183
Okimaga-No-Mate-No-Miko · 262
Okimaga-No-Midu-Tori-Pine · 137
Okimaga-Pilo-No-Miko · 139
Okimaga-Sukune-No-Miko · 139
Okimaga-Sukune-No-Mikoto · 139
Okimaga-Taxasi-Pine-No-Mikoto · 139, 173, 174, 179, 180, 181, 198
Okimaga-Ta-Wake-No-Miko · 171, 172
Okimaga · 35
oki-ne-kagami · 198
Ōki-Tu-Kapi-Bera-Nu-Kami · 61
Ōki-Tu-Miyu · 67
Ōki-Tu-Nagasa-Biko-No-Kami · 61
Ōki-Tu-Pilo-No-Kami · 92
Ōki-Tu-Pine-No-Kami · 92
Ōki-Tu-Sasa-Pine-No-Mikoto · 66
Ōki-Tu-Yoso · 131
Ōki-Zakari-No-Kami · 61
Ōku-Yama-Ti-Mi-No-Kami · 56
Ōmi · 34
Ōmidu-Nu-No-Kami · 76
Ōmida-Ko-No-Irattume · 262
Ōmitumu · 76
Ōmo-Daru-No-Kami · 50
Ōmopi-Kame-No-Kami · 70, 94, 95, 98, 103
Ōmopi-Kare-No-Kami · 95
Ōno · 316
ono-ga-sai-sai · 109
Ōngoro · 51, 205
Ōngoro-Zima · 51
Opo-Ge-Ti-Pine-No-Kami · 72
Opi-Ti-Miyu · 89
opo-gaga-nusi · 136
Opo-Iima-Pine · 140
opo-ami · 261
Opo-Be-Pine-No-Kami · 92
Opo-Biko Ajidu · 146
Opo-Biko-No-Mikoto · 134, 135, 140, 143, 144, 146
Opo-Ge-To-Pine-No-Kami · 55
Opo-Ge-Ti-Pine · 52
Opo-Ge-Ti-Pine-No-Kami · 93
Opo-gua · 129
Opo-Gusasi-Pine · 263
Opo-Iadu-Duit · 57
Opo-Iaruko · 200, 258
Opo-Irattume · 259
Opo-Irke-No-Mikoto · 140, 141
Opo-ka · 262
Opo-Kage-Tama-To-Oni-No-Kami · 92
Opo-Kami-Du-Mi-No-Mikoto · 59
Opo-Kami-Mi-Tama-No-Kami · 93
Opo-Kasaka-No-Miko · 232
Opo-Kibi-Moro-Susumi-No-Mikoto · 132
Opo-Kibi-Take-Pine · 171
Opo-Kibi-Ti-Pilo-No-Mikoto · 133, 134
Opo-Koro-Osimo-Wo-No-Kami · 53
Opo-Kume-No-Mikoto · 121, 125, 126
Opo-Kuni-Mi-Tama-No-Kami · 92
Opo-Kuni-No-Piri · 148, 287
Opo-Kuni-Nusi · 76, 81, 89, 92, 95, 99
Opo-Kuni-Nuab · 98
Opo-Kuni-Nu-No-Kami · 76, 88, 89, 91, 92, 94, 95, 100, 300
Opo-Kuni-Usi-No-Kami · 83
Opo-Kusaka-Be · 203
Opo-Kusaka-No-Miko · 202, 203, 231, 232, 236
Opo-Maga-Ti-Pi-No-Kami · 61
Opo-nage-nguni-no-karawi · 221
Opo-Mage-Ti-Wake-No-Sikune · 226, 227
Opo-Mata-No-Miko · 137, 138, 262, 263

opo-matig-gini · 173, 287
Opo-Me · 133
Opo-Mhu-No-Opo-Kami · 141
Opo-Mono-Nusi-No-(Opo)-Kami · 142
Opo-Mono-Nusi-No-Kami · 125
Opo-Mono-Nusi-No-Opo-Kami · 141
opo-muruzi · 259
Opo-Nabi · 135
Opo-Nakata-No-Miko · 172
Opo-Nakata-Tu-Piko-No-Mikoto · 147, 148
Opo-Nakata-Tu-Pime-No-Mikoto · 172, 173
Opo-Namudi-Kami · 82
Opo-Namudi-No-Kami · 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 87, 91
Opo-Namudi-No-Mikoto · 83
Opo-Nagobi-No-Kami · 61
Opo-ne · 209
Opo-Ne-No-Miko · 159
opo-nipe · 218, 287
Opo-No · 53, 69, 76, 264, 287
Opo-No-De-Pime · 53, 287
Opo-Noi · 129
Opo-Pakati · 97, 287
Opo-Pakati-ne · 183
Opo-Panase · 223, 231, 233, 234, 235, 256
Opo-Panase-No-Miko · 231, 233, 234, 235
Opo-Panase-No-Mikoto · 223, 235
Opo-Panase-No-Waka-Take · 257
Opo-Panase-No-Waka-Take-No-Mikoto · 235
Opo-Pause · 256
Opo-Paye-No-Miko · 184
Opo-Poda-No-Miko · 200, 223
Opo-Saka · 132, 142, 154, 192, 219
Opo-Saka-No-Yama · 219, 220
Opo-Suzaki · 48, 189, 202, 213
Opo-Suzaki-No-Mikoto · 183, 184, 185, 187, 189, 193, 195, 196
Opo-Sima · 53

Opoa · 158, 288
Opo-Taka · 152
Opo-Tamaru-Wake · 53
Opo-Tamu-Saka-No-Miko · 139
Opo-Tamu-Wake · 171
Opo-Turasi-Piko · 147, 148, 157, 158, 172
Opo-Turasi-Piko-Osiro-Wake · 148, 157, 161
Opo-Turasi-Piko-Osiro-Wake-No-Mikoto · 148
Opo-Turasi-Piko-Osiro-Wake-No-Mikoto · 147
Opo-Tuta-Neko · 141, 142, 288
Opo-Tuta-Neko-No-Mikoto · 141, 143
Opo-Tuta · 214
Opo-To-Mato-Piko-No-Kami · 54
Opo-To-Mato-Pime-No-Kami · 54, 55
Opo-Tono · 104, 121, 259
Opo-Tono-No-Miko · 261
Opo-Tono-Wake-No-Mikoto · 173
Opo-To-No-Be-No-Kami · 50
Opo-To-No-Di-No-Kami · 50
Opo-To-Pi-Wake-No-Kami · 53
Opo-Tose-No-Kami · 75, 92, 93
Opo-Tuti-No-Kami · 93
Opo-Tuti-Turi-Ne-No-Miko · 148
Opo-Tutuki-Turi-Ne-No-Mikoto · 137
Opo-Ura · 204
Opo-Uru-No-Mikoto · 157, 158, 159
Opo-watari · 206
Opo-Watari · 288
Opo-Watari-Tu-Mi-No-Kami · 54
Opo-Wi-Ko-Ga-Pura · 208, 288
Opo-Wo · 251
Opo-Ya-Biko-Ni-Kami · 79
Opo-Ya-Biko-No-Kami · 53, 79
Opo-Yake · 132
Opo-Yake-No-Miko · 261
Opo-Yama-Gipi-No-Kami · 92
Opo-Yama-Mori-No-Mikoto · 193

Opo-Yama-Mori-No-Mikoto · 183, 184, 185, 193, 194, 195
Opo-Yamato-Kuni-Are-Pime-No-Mikoto · 131, 133
Opo-Yamato-Neko-Piko-Kuni-Kuru-No-Mikoto · 133, 134
Opo-Yamato-Neko-Piko-Puro-Ni-No-Mikoto · 132, 133
Opo-Yamato-Piko-Puro-Ni-No-Mikoto · 132
Opo-Yamato-Piko-Saki-Tono-No-Mikoto · 130, 131
Opo-Yamato-Turasi-Piko-Kuni-Osi-Bito-No-Mikoto · 132
Opo-Yamato-Toyo-Aki-Tu-Sima · 53
Opo-Yama-Tu-Mi-No-Kami · 54, 73, 75, 76, 107
Opo-Ya-Sime-Guni · 161
Opo-Ye-No-Ere-Po-Wake · 202
Opo-Ye-No-Miko · 158, 172, 173
Opo-Yu-Me · 155
Opo-Yu-Me · 155
Opusi-Kaputi · 68
Osaka · 204, 268, 274, 283, 284, 294, 295, 296, 297, 301, 303, 306, 308, 315, 320
Osaka-Be · 224
Osaka-No-Opo-Naka-Tu-Pime · 184
Osaka-No-Opo-Naka-Tu-Pime-No-Mikoto · 200, 223
Osaka-No-Piko-Pito · 262, 263
Osiaka-Pime-No-Mikoto · 132
Osi-Kuma-No-Miko · 172, 173, 179, 180
Osi-Kuro-No-Olo-Piko-No-Miko · 159
Osi-Kuro-No-Ye-Piko-No-Miko · 159
osi-nahikasi masu · 251, 375
Osiumi · 250, 289
Osi-Nunti-Be · 139
Osiumi-No-Iratune · 249
Osi-Pu-No-Miko · 235
Osi-Wake-No-Mikoto · 157
Ota · 316

osi · 289
Oti-Kuni · 156, 289
Oti-Wake-No-Miko · 148, 149
Oti-Kari-Pata-Toke · 148
Oti-Kuni · 156
Oti-Pime · 138, 152, 159, 172, 222
Oti-Pime-Ma-Waka-Pime-No-Mikoto · 200
Oti-Pime-No-Mikoto · 138, 155, 156, 158, 183
Oti-Siki · 124
Oti-Takere-No-Iratune · 172
Oti-Taitaba-Pime-No-Mikoto · 164, 171
Oti-Ukasi · 121, 122
oua gumi · 62

P

Paechele · 177, 191, 277, 289
Paguri · 132
pakama · 146
Pakata-No-Yama · 132, 289
Pakupi · 149, 289
Pami · 135, 290
Pamipu-Zaka · 219, 290
Paniste-Be · 157, 290
Pami-Yasu-Bine · 135
Pami-Yasu-Bine-No-Kami · 55
Pami-Yasu-Bine-No-Kami · 55
Pamipara-Bine-No-Kami · 55
paupaka · 70, 290
paupaki · 56, 78, 290, 306
Pape-Irodo · 133
Pape-Irodo · 131
Pape-Iro-Ne · 131
Papuri-Sono · 146
paupuri · 146, 290
Pura-No-Koto-Fusi-No-Iratune · 200
Purasi · 135
Pura-Yama-No-Kusumi-Woroko · 199
Pura-Yama-Tu-Mi-No-Kami · 57
Pururu · 133, 134, 139, 165, 235, 250, 253, 270, 290, 291, 313

Paru-Ne-Huab-No-Opo-Iratune · 157, 158
Par-Ira · 195
Par-Yama-No-Kasumi - Wotoko · 198
Par-Yama-No-Kasumi-Wotoko · 198, 199
Pass-Hegi · 227, 290
Pass-Iama · 290
Passito-No-Iimpo-Be-No-Miko · 261
Pasiri-Midu · 164, 290
paui · 203, 365, 369, 375
Paui · 135, 137, 139, 148, 192, 200, 290, 372
Paubi-No-Opo-Iratune · 202
Paubi-No-Waki-Iratune · 184, 202
Paua-hio · 203
Paua-No-Yasiro-No-Sikane · 135
Pausa · 229, 230
Pause · 235, 257, 290
Pause-Be · 135, 236, 290
Pause-Be-No-Waka-Suzaki · 261, 262, 264
Pause-Be-No-Waka-Suzaki-No-Miko · 261, 262
Pause-Hegi · 230, 290
Pause-Iama · 244, 290
paui · 220, 221, 284, 290, 362, 364, 367, 373
Paya-Mi-The-Pike-No-Kami · 54
Paya-Mi-The-Pike-No-Kami · 54
Paya-Busa-Wake · 184, 212, 213
Paya-Busa-Wake-No-Miko · 212, 213
Paya-Busa-Wake-No-Miko · 184, 212
Pa-Yomato-No-Kami · 93
Pa-Yoma-Tu-No-Kami · 93
Pa-Yoma-Tu-Me-No-Kami · 57
Poyasi · 291
Poya-Supi-No-Do · 118

Paya-Susa-No-Wo-No-Miko · 64, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 163
Paya-Susa-No-Wo-No-Miko · 72
Paye · 130, 265
paziyumi · 95, 267
Peguri · 136, 251, 291
Peguri-Hegi · 168
Peguri-No-Taku-No-Sikane · 136
Peguri-No-Taku · 238
Peki · 195, 291
pemi-no-muro · 81
Pemi-no-muro · 81
Pera-Zaka · 143, 144
pe-ni-kagami · 198
Pe-The-Kapi-Bera-No-Kami · 61
Pe-The-Nagisa-Be-To-No-Kami · 61
Pe-Zakami-No-Kami · 61
Pi · 129, 154, 161
Phase-Pine · 138, 147, 155
Pikas-Pine-No-Miko · 138, 147, 155, 156, 157
Piba-Iama · 56
Pidi-Katu · 195, 291
Pi-Folyo · 72, 74, 133
Pi-Kapa · 291
Pi-Kapa-Pine · 76
Pika-Piro-No-Opo-Ye-No-Miko · 138
Piketa · 240
Piketa-Be · 239
piko · 33
Piko-Ihansu-No-Miko · 137, 138, 143
Piko-Iha-Kozé-Wake-No-Miko · 135
Piko-Ika-Ser-Biko-No-Miko · 133
Piko-Kuni-Boké-No-Miko · 146
Piko-Kuni-Boké-No-Miko Itoie niti azomai daitaiha Take-
Pani-Tasu-No-Miko · 146
Piko-Kuni-Buké-No-Miko · 144, 146
Piko-Kuni-O-Ké-Tu-No-Miko · 136

Piko-Nagisa-Take-U-Gay-Puki · 48
Piko-Onu-No-Miko · 138
Piko-Pio · 263
Piko-Po-No-Ningi-No-Miko · 102, 103
Piko-Po-Po-De-Mi-No-Miko · 115
Piko-Pun-Osi-No-Makoo-No-Miko · 135
Piko-Same-Ma-No-Miko · 133, 134
Piko-Sasi-Kata-Wake-No-Miko · 133, 134
Piko-Tama-De-Mi-No-Mokoo · 130
Piko-Ya-Mi-No-Miko · 127, 128
Piko-Yu-Musu-Mi-No-Miko · 136, 137
pime · 33
Pineda · 138, 222
Pineda-No-Kimi · 222
Pine-Goso · 197
Pine-No-Miko · 127, 174, 180, 181, 262
Pine-Taturo-Istuke-Yori-Pine · 126
Pine-Zimu · 53, 214
Pinaka · 60, 104, 117, 125, 158, 184, 187, 202, 292
Pimuka-No-Ilama-Naga-Pine · 184
Pimuka-No-Mi-Pekasi-Bime · 158
pino-buri no agat-uia · 226
pino-buri no katayosi-uia · 228
Pine-Naga-Pine · 155
Pi-Narasi-Pine · 90
Pine-Ter-Nikata-Bih-Wo-Koiti-No-Kami · 90
Pi-No-Kaga-Biko-No-Kami · 55
Pi-No-Kaga-Tu-Ti-No-Kami · 55
Pi-No-Kaga · 72
Pirokuma · 260
Pi-No-Yogi-Paya-Wo-No-Kami · 55
Pi-Paya-Pi-No-Kami · 56

pipinagi-no-yo-piro-poko · 162
Pipiragi-No-Sono-Pana-Madami-No-Kami · 90
Piro-Kuni-Osi-Take-Kuna-Pi-No-Miko · 258, 259, 260
Piro-Pine-No-Miko · 262
Piro-Gio · 52
Pisiro · 157, 161, 245
Pitua · 129, 309
pito-gaki · 141
Pito-Koto-Nisi-No-Opo-Kami · 244
pi-tugi · 158
Pi-Tugi · 45, 266, 293, 301
pi-utir · 163
Piyeda · 46
Piyeda-No-Are · 47
Piyé-Yama · 93, 293
Piezir-No-Kami · 92
Po · 139
po-dati · 248
Po-De-i-No-Miko · 108, 109
Po-De-i-No-Miko · 108
Podumi · 125, 134, 172, 293
Poke-No-Miko · 253, 254
poki-uia-no-kata-uia · 216
pomuda · 293
Pomuda · 48, 189, 200, 201, 258, 366
Pomuda-No-Ma-Waka-No-Miko · 182, 183
Pomuda-Wake-No-Miko · 173, 182
Pomudi-Be · 138, 155, 293
Po-Muti-Wake-No-Miko · 151
Po-Mutu-Wake-No-Miko · 147
Pomuya-Wake-No-Miko · 173
Po-No-Ika-Duit · 57
Po-No-Ningé-No-Miko · 44, 102, 106
Po-No-Po-No-Miko · 260
poua-poua · 82, 293
Posikapa · 293
Po-Suvert-No-Miko · 108
Poto · 125

Papo-Tatara-Issusike-Pime-No-Miko - 125
Po-Wort-No-Miko - 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115
Po-Wort-No-Miko - 113
Po-Wort-No-Miko mnt Yama-Sat-Biko - 108
primogenitura - 115
Puka-Bite-No-Mitu-Yare-Pana-No-Kami - 76
Pukita - 172, 294
Pumi-Bito - 294
Pumi-No-Oh - 192
Pumi-Pito - 191
Puna-Do-No-Kami - 61
Punaki - 129, 294
Punodono-No-Kami - 76
Pupa-No-Modi-Ku-Nu-Su-Nu-No-Miko - 76
Pura-Kuma - 179, 180, 294
Purui - 260, 294
Puae - 200, 294
Pusi-Ika-Duri - 57
Pusimi-No-Moka - 233
Putadi-No-Iri-Bime-No-Miko - 148, 149, 171
Putadi-Pime - 171
Puta-Gu-No-Sima - 53
Pue-Mimi-No-Kami - 76
puu-mani - 52, 153
Puo-mani - 294
Puo-Mi-Maka-Pime-No-Miko - 131
Puo-Pime-No-Miko - 262
Puo-Tama-No-Miko - 70, 71, 72, 103, 104
Pun-No-Mitama - 120

Quercus serrata - 278

Q

R

Richi temo - 218
Richi-Temo - 218, 294
Riu-Kiu - 35

S

Sade-No-Sima - 53
Sagami - 295
Sagami - 163, 164, 295, 363
Sagura - 156, 295
Saguraka - 156, 295
Saguri-Ki - 156
Sagi - 73
Sagisi-No-Ike - 153
Sagi-Su-No-Ike - 153
Saka - 56, 57, 200, 288, 295, 375
Saka-Be - 138, 295
Sakabito - 200
sakaki - 70
Sakami-No-Iraume - 223
Sakamoto - 136, 231
Saka-Nokori-No-Miko - 262
-Saka-No-Iri-Bime-No-Miko - 157
Sakapi-Bara - 134
Sakapi-Be - 129
Sakapi-No-Kuro-Piko-No-Miko - 223, 233
Sakapi-Moka - 131, 295
sakapi-pokapi - 181, 182, 295
Sakata-No-Opo-Mata-No-Miko - 258
Sakite - 159, 295
Saki-Hori - 147, 165, 295
Saki - 46, 47, 90, 157, 173, 182, 269, 275, 301
sakikusa - 254, 295
Sakikusa - 148, 295
Sakikusa-Be - 68, 295
Sakikusa-Be-No-Ampo-Be-No-Mito - 261

Saki-Tama-Pime - 269

Saki-Tu-Mi - 197

Sade-Tu-Myo-No-Pumi - 47

Saki-Tu-Myo-No-Puru-Goto - 46, 47
saki-tusiro - 103, 295, 296

Sakurashi - 316

Sakuraw - 136, 296

Sakura-Wi - 184

Sakurawi-No-Yami-Pari-No-Miko - 261

Sakurawi-No-Yumi-Pari-No-Miko - 262

Saki-Ya-Bime - 107, 108, 277, 296

sananok - 81, 176

sananok - 71, 138

Sana - 138, 296

Sananagata - 296

Sane-No-Miko - 200

Sami - 52, 137, 171, 269, 296

Samhi-Tari-Ne-No-Miko - 137

Sapadi-Bime - 137

Sapadi-Pime - 296, 297

Sapadi-Pime-No-Miko - 147

Sapami - 163

Sapaya - 90

Sapi-Moti-No-Kami - 112, 113

Sapo - 137, 138, 147, 149, 150, 317

Sapo-Biko-No-Miko - 149, 152

Sapo-Biko-No-Miko - 147, 149, 150

Sapo-Bime - 149

Sapo-Bime-No-Miko - 150

Sapo-Bime-No-Miko - 149

Sapo-Bi-Me-No-Miko - 137

Sapo-Bito-No-Miko - 137

Sapo-Eiko-No-Miko - 138

Sapo-No-Opo-Kura-Mi-Tome - 137

Sarume - 104, 106, 296

Sarume-No-Kami - 106

Saruta-Biko-No-Kami - 102, 106

Saruta-Biko-No-Opo-Kami - 106

Saruta-Biko-No-Mo-No-Kami - 106

Sasage-No-Iriki - 172

Siba-No-Pine - 172

Sasage-No-Iriki - 172

Sasage-No-Iriki - 172

Sasage-No-Miko - 259

Sasaki - 234

Sasanami - 180, 186, 296, 365

sasibu - 207

Sasi-Kuni-Opo-No-Kami - 76

Sasi-Kuni-Ikaka-Pime - 76, 297

Sawara - 136, 297

sawi - 297

Sawu - 127, 362

Sawu-Gapa - 127, 297

Sawu-Kapa - 127, 297

sawo - 118, 296, 297

Sawo-Ne-Tu-Piko - 118

Saya sawa - 189, 216

Sayuma - 148, 165, 297

Seyur-Masui-Tomi-Do-No-Opo-Kami - 60

soya-soya - 297

So-Yori-Bime - 271

So-Yori-Bime-No-Miko - 66

Suzuki-Be - 129, 136, 297

Suzi-Pun-No-Kami - 120

Seinu - 32, 44, 172, 190

Seinu temo - 172

Seinu-Temo - 172, 297

Seinei temo - 249

Seinei-Temo - 249, 297

Seki-Pine - 229

Senka - 32, 260

Senka temo - 260

Senka-Temo - 260, 292, 297

Senko - 191

Sey-Tatara-Pime - 125, 297

Shiba - 285, 293, 316, 317

Shiki - 298

Shiki-guri - 298, 316

Shikoku - 272, 296, 308

Shimane - 300

Shimupukui - 27

shimo - 17, 273, 298

Shizuka - 290, 291

Shirokai Tanishi - 263, 312

si ya ko si ya - 122, 361

Siba-Kaki - 222, 264

Siba-No-Iriki - 172

Siba-No-Pine - 172

Sibi · 251, 252, 253, 297, 376
Sibumi · 137, 138, 297
Sibumi-No-Sukune-No-Miko · 137, 138
Sida-Kapi-No-Miko · 262
Siga · 172, 297
Sige-Yama-Tu-Mi-No-Kami · 56
Sika · 165
Sika · 298
Sika · 89, 90, 97, 130, 131, 140, 170, 284
Siki Tama-Gaki · 147
Sike-No-Opo-Agata-Nu · 237
Sike-Sima · 260
Sike-Tu-Piko-No-Mikoro · 131
Sike-Tu-Piko-Tama-De-Mi-No-Mikoro · 130
Sike-Yama-Nusi-No-Kami · 90
Silla · 176, 177, 190, 191, 196, 223, 225, 298
Sima · 52, 106, 286, 294, 298, 310, 360, 362, 367, 371
Sinada · 129, 158, 298
Sima-Tari-Ne · 184
Simesu · 255
Simo-Tu-Ke-No · 140
Simo-Tu-Miki · 134
Simo-Tu-Uinakami · 68
Sinaga · 263, 264, 298
Sinano · 99, 129, 153, 166, 298, 301
Sinano-No-Saka-No-Kami · 166
Sina-Tu-Piko-No-Kami · 54
Sinô · 17, 19, 27, 49, 70, 99, 129, 142, 236, 237, 244, 250, 273, 298
Sipida · 298
sipo · 112, 199, 298
sipo-nitu-tama · 112, 298
Sipo-Turi-No-Kami · 110
siraga-uta · 225, 298
Siraga · 176, 191, 225, 298
Siraga-No-Ike · 191
Sira-Ka · 236, 249
Sira-Ka-Be · 236, 249
Sira-Ka-No-Mikoro · 236

Sira-Ka-No-Opo-Yamato-Neko-No-Mikoro · 249
Sira-Kau · 118, 299
Sira-Pi-No-Kami · 92
Siracata-No-Iku-Piko-No-Iratune · 259
Sira-Tori-No-Mi-Poka · 170
sir-tune · 71, 72, 299
Siri-Tu-Ki-Tone · 183, 299
Sirokune-No-Miko · 172
Siro-Piko-No-Miko · 233
sira-naki-sen-taku · 227
Sira-Pura-Pine · 95
Sira-Teru-Pine · 96
Sira-Teru-Pine-No-Mikoro · 89
sira-uta · 249
sira-uta · 211, 241, 299
sira-uta-no-utapi-kagesi · 217
Sizimu · 235, 250, 253
Sobokori · 220, 221, 299
sode · 240, 299
Soga · 22, 136, 270
Soga-No-Iratune · 261, 263
Soga-No-Sikapa-No-Sukune · 136
Soga-No-Kura-No-Miko · 261
Soka-Doku-Mi-Tama · 106
Soko-Tune-No-Mi · 176
Soko-Tu-Tu-No-Mi-No-Mikoro · 61, 62
Soko-Tu-Wata-Tu-Mi-No-Kami · 61
Soni · 214, 299
Sora-Tu-Pi-No-Kami · 92
Sora-Tu-Pine-No-Mikoro · 139
Sora-Tu-Pi-Taka · 110, 111, 112, 292, 294, 300
So-Toport-No-Iratune · 223
Sotô-Sobu · 82, 300
Siaga · 74, 75, 270, 300, 362
Siga-Kama-Tura-Domi · 197, 198, 300, 321
Siga-No-miya · 74
Siga-No-Moro-Mi · 197
Sigapuru · 157, 300

siga-si · 75
Siga-Siro-Ki-No-Iratune · 264
suga · 35, 300
Sui · 22, 300
Suko · 26, 32, 48, 263, 264, 300, 308, 322
Suko-Temô · 264
Sunhi-Temô · 147, 269, 300
Susel-Temô · 130
Susel-Temô · 130, 300
Sujin · 32, 44, 140, 281
Sujin-Temô · 140, 300
Sukana-Biko-No-No-Kami · 83
suku · 35, 300, 365
Sukuna-Bikene-No-Kami · 91, 300
Sukuna-Biko-Take-Mi-Gokoro-No-Miko · 134
Sukuna-Mi-Kami · 181
sukune · 35, 303, 371
Sukune · 35
Sune-Fudo · 261
Sune-Iro-Opo-Naka-Tu-Piko-No-Miko · 158
Sune-Iro-Opo-Naka-Tu-Piko-No-Miko · 172
Sune-Iro-Opo-Naka-Tu-Piko-No-Miko · 158
Sunera-Mikoto · 33
Sunera-Mikoto-No-Pi-Tagi · 46
Sunera-Mikoto-No-Pumi · 46
Suni-No-Ye · 62, 177
Suni-No-Ye-No-Naka-Tu-Miko · 202, 218, 219, 220
Suni-No-Ye-No-Tu · 203
Suni-Saka-No-Kami · 142
Supa-No-Cmi · 99
Supau · 68, 301
Sutaga · 271
Susa-No-Mi · 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 79, 81, 82, 83
Susa-No-Mi-No-Mikoro · 72, 73, 79, 81, 82, 83
Suseri-Brine · 81, 82, 83, 87, 88
Suseri-Brine-No-Mikoro · 81, 87
Sushun · 32, 264
Sushun temô · 264

Sushun-Temô · 264, 301
susik · 88
Susukori · 192
Sui · 131, 301
Suwe-Tu-Mimi-No-Mikoro · 141

T

Tu-Be · 159, 184
Tada-Goye · 301
Tada-Go-Ie · 236
tade · 118, 301
Tade-Tu · 118, 301
Tu-Dikara-Mi-No-Kami · 104
Tu-Dikara-Mi-No-Mikoro · 103
Tadima · 131, 139, 153, 165, 197, 302, 303
Tadima-Mori · 156, 197, 302
Tadima-No-Mata-Mi · 197
Tadima-Pharaki · 197, 302
Tadima-Pine · 197, 302
Tadima-Pi-Taka · 197
Tadima-Pi-Taka Yuro-Domi · 198
Tadipi · 202, 203, 218, 222, 249, 260, 302, 370
Tadipi-Be · 203
Tadipi-No · 218
Tadipi-No-Mida-Pa-Mike-No-Mikoro · 202, 203
Taga · 65, 302
Tagi · 167, 302
Tageima · 138, 165, 219, 302, 370
Tageima Kura · 263
Tageima-No-Me-Pi · 197
Tageima-No-Miko · 264
Tageisi · 100, 302
Tageisi-Mimi · 125, 127, 128
Tageisi-Mimi-No-Mikoro · 125, 127
Tageisi-Piko-No-Mikoro · 131
tagi-tagisi · 167
Taika · 203
Taka · 44, 50, 106, 119, 284, 360, 361, 362, 363, 369, 370, 374, 375
taka yuku tachi · 152

Taka-Ima-No-Para · 62, 69, 71,
 72, 83, 100, 102, 105
Taka-Ima-No-Para · 101
Taka-Imapo · 172
Takabe-No-Iratune · 222
Taka-Ki-No-Iratune · 257
Taka-Ki-No-Iri-Bime-No-Mikoto ·
 183
Taka-Kino-Kami · 101, 102
Taka-Ki-No-Kami · 96, 98, 101,
 102, 119, 120
Taka-Ki-No-Mikoto · 103
Taka-Ki-Pime-No-Mikoto · 158
Taka-Ki-Pine-No-Iri-Bime-No-Mikoto
 · 182
Taka-Kapi-Pine · 139, 302
Taka-Kura · 44
Taka-Kura-Zi · 119, 120, 302
Takana-No-Para · 50
Takame-No-Iratune · 183
Taka-Mito-Dut-No-Kami · 120
Taka-Mi-Masubi-No-Kami · 94
Taka-Mi-Munubi-No-Kami · 95
Taka-Mi-Masubi-No-Kami · 50,
 94, 96
Taka-Mi-Masubi-No-Kami · 69
Takamyo · 208, 368
Takamizu · 136, 303
Takanuka · 303
Takano · 139, 303
Takano-Pine · 136
Taka-Pine · 137
Taka-Pine-No-Mikoto · 89, 97
Takara-No-Mikoto · 222
Takara-No-Iratune · 257
Takara-No-Mikoto · 262
Taka-Suzi-Mezo · 126
Taka-Suzi-No · 126
Taka-Sima · 117
Takasima · 149, 303
Taka-Tine-Bime · 135
Taka-Ti-Po · 44, 115, 117, 303
Taka-Ti-Po-Tama · 115
Taka-Ti-Po-Tama Kuzi-Puru-Take
 · 104
Taka-Ti-Po-Tama-No-Miya · 104

Takenu · 202, 303
Takenuki · 249, 303
Takemata · 130
Take-Pa · 260, 303
Takeyasa-Yama · 216
Take · 131, 303
Take-Piko · 171
Takebe · 171
Takeda-No-Miko · 262
Take-Imada-No-Sikune · 183
Take-Kapi-Ko-No-Miko · 171
Take-Mika-Du-ri-No-Wo-No-Kami
 · 98
Take-Mika-Dut-No-Kami · 98,
 101, 119
Take-Mika-Dut-No-Mikoto · 141
Take-Mika-Dut-No-Wo-No-Kami ·
 56, 98, 99, 100
Take-Minokata-No-Kami · 99, 100
Take-Minokata-No-Kami · 99
Take-Munakata-Mimi-No-Mikoto ·
 128
Take-Munakapa-Mimi-No-Mikoto ·
 128
Take-Munakapa-Wake · 143, 146
Take-Munakapa-Wake-No-Mikoto ·
 143
Take-Munakapa-Wake-No-Mikoto ·
 143
Take-Munakapa-Wake-No-Mikoto ·
 135
Take-Osi-Yama-Tari-Ne · 172, 304
Take-Pani-Yasu · No-Mikoto · 144
Take-Pani-Yasu-Biko-No-Mikoto ·
 135
Take-Pani-Yasu-No-Miko · 144,
 146
Take-rya-Susa-No-Wo-No-
Mikoto · 62, 64, 66
Take-Pa-Ya-Susa-No-Wo-No-
Mikoto · 62
Take-Pi-Kae-Wake · 53
Take-Ping-Tori-No-Mikoto · 68
Take-Pi-Wake · 53
Take-Puru-Kuma · 294
Take-Puru-Kumi-No-Mikoto · 179
Take-Puri-No-Kami · 56
Takeri · 117, 304

takery · 160, 362
Takeribe · 304
Takeru-No-Mikoto · 161
Takesei-Chi-No-Mikoto · 215
Takesei-Chi-No-Sikune · 187
Takesei-Chi-No-Sikune · 135, 173,
 174, 176, 180, 181, 182, 187,
 191, 215
Takesei-Chi-No-Sikune-No-Mikoto ·
 214
Takeri · 68, 246, 265, 304
Take-Toyo-Paduru-Wake-No-Miko
 · 137, 139
Take-To-Piro-Kumi-Osi-Tate-No-
Mikoto · 258, 259, 260
Taki · 132
Takari-Bime · No-Mikoto · 66, 67,
 89
Taktin-Pine-No-Mikoto · 66, 67
Taktin-Pine · 304
Takuro · 136, 304
Tamade · 167
Tama-No-Ta · 70, 103, 104
Tama-No-Ta-No-Mikoto · 70, 103,
 104
Tamago · 258
tama-pita-tura · 304
Tama-Sima · 178, 315
Tamara-No-Waka · 132
tama-ti-takura · 198
tama-uta-tura · 198
Tama-Yori-Bime · 114
Tama-Yori-Bime-No-Mikoto · 115
Tame-No-Miko · 262
Tami · 78
Ta-Miya-No-Naka-Tu-Pine · 200
Tamara-No-Miko · 263
Tamara · 136, 305
ta-ata-sue-no-mi-tugi · 146
Tang · 305
Tanpa · 136, 138, 139, 143, 153,
 303, 304, 305
Tanpa-No-Idi-Saga-Bime · 139
Tanpa-No-Kapokami-No-Masu-
No-Iratune · 138

Tamira-No-Piko-Narasu-Miri-No-
Usi-No-Miko · 152
Tampo-No-Piko-Tausu-Miri-No-
Usi-No-Miko · 138, 147
Tampo-No-Toyo-Tu-Omi · 139
Tao · 32, 45, 305
Tao-ke-king · 45
Tapi-ri-Kis-Muame-No-Kami · 90
Tapi-ri-Simurami-No-Kami · 90
Taru-No-Miko · 263
Tarusi · 48, 305
Tarusi-Naka-Tu-Piko · 171, 173,
 182
Tarusi-Naka-Tu-Piko-No-Mikoto ·
 171
Tarusi-Piko-Kumi-Osi-Biru-No-
Mikoto · 132
tari · 248, 304, 358, 359, 375
ta-sire-ka · 305
Ta-Sira-Ka-No-Iratune · 257, 258
Ta-Sira-Ka-No-Mikoto · 258
Ta-Sirake-No-Iratune · 258
Taunumi · 173, 182, 305
Tate-Tu · 118, 305
Tatibana · 60, 305
Tatibana-Moto-No-Wakigo-No-
Miko · 261
Tatibana-No-Naka-Tu-Pine · 260
Tatibana-No-Opo-Iratune · 223
Tatibana-No-Toyo-Pi-No-Mikoto ·
 261, 263
tati-sopa · 122
Tatoti · 306
Tavi · 200, 224, 306
Tavi-No-Nakun-Pine · 224
Tavi-No-Naka-Tu-Pine · 200
Tava-Hegy · 78, 306
Tenu-No-Yama · 78, 306
Tenu-Tenmi · 306
Te-Nakui · 73
Tengeri sisen · 110, 111, 112, 113
Tenuu · 22, 23, 52, 44, 47, 306
tenno · 306
Tenno-ki · 22, 306
Teruma · 157, 165, 306

Umi-Sari-Biko · 108, 312
umi-sari-yuma-sari · 108
U-Mori-No-Miko · 262
Umgugi-Pime · 78, 312
Umkami-No-Miko · 138, 154, 155
uma-saka · 114
Umeki · 125, 312
Umeki · 125, 127, 128, 131
Umehi-Hegy · 312
Umehi-Yama · 129, 312
Umesu · 159, 312
u-no-pa-no-ibu-yu · 113
upa-tu-kuni · 112, 312
Upa-Tutu-No-Mo · 176
Upa-Tu-Tu-No-Mo-No-Mikoto · 62
Upa-Tu-Wata-Tu-Mi-No-Mikoto · 62
Upe-No-Miyu-No-Umumado-No-Tyo-To-Mimi-No-Mikoto · 263
U-Pidi-Mi-No-Kami · 50
Usagi-Gami · 78, 312
Usa-Tu-Piko · 117
Usa-Tu-Pime · 117
Usaka · 313
Usi-Moro · 202
uta-goki · 251, 312
Uta-Kori-Pime-No-Mikoto · 155
Uti · 135, 214, 312
utaki awo-pilo-gusa · 199
Utu-Siko-Me-No-Mikoto · 134
Utu-Siko-Mo-No-Mikoto · 134, 135
Utsi-Kami-Tama-No-Kami · 76, 83
Utsi-Pi-Gama-Saku-No-Mikoto · 62
Uzika · 134, 313

W

Wadhiupi-No-Utsi-No-Kami · 60
Wado · 47, 48, 313
Waka-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko · 157
Waka-Biko-Take-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto · 133

Waka-Ki-No-Iri-Biko-No-Miko · 147, 157
Waka-Kusaka-Be · 203
Waka-Kusaka-Be-No-Miko · 203, 236, 237, 238, 246
Waka-Kusaka-Be-No-Mikoto · 202
Waka-Me-Ke-No-Mikoto · 115
Wakamono · 263
Waka-Me-Ke-No-Miko · 172
Waka-Me-Ke-Puta-Mata-No-Miko · 184, 200
Waka-Me-Ke-Puta-Mata-No-Mikoto · 200
Waka-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto · 134
Waka-Pime · 258
Wakara · 144, 313
Wakasa · 138, 180, 313
Waka-Sakura · 218, 313
Waka-Sakura-Be · 222
Waka-Su-No-Me-No-Kami · 93
Waka-Takeno-No-Miko · 171, 172
Waka-Tarasi-Piko · 157, 158, 172
Waka-Tarasi-Piko-No-Mikoto · 157, 158
Waka-Tarasi-Pime-No-Mikoto · 236
Waka-Tosi-No-Kami · 93
Waka-Takui-Me-No-Kami · 90
Wakayama · 271, 276, 277, 306
Waka-Yama-Guni-No-Kami · 93
Waka-Yamato-Neko-Piko-Opo-Bibi-No-Mikoto · 135, 136
Wakyo-No-Iraume · 259, 314
Waka-Yu-Me · 155, 314
Waka · 35
Wake-Piko-Take-Kibi-Tu-Piko-No-Mikoto · 133
Wakinkami · 264
Waki-No-Kami · 131, 132
Wakugo-No-Sukune · 136
Waka-Usaki-No-Kami · 55
wana · 153, 361
Wanam · 153, 314
Wani · 137, 144, 179, 186, 190, 208, 222, 272, 314, 365

Wani-Kisi · 191, 314
Wani-No-Ike · 203
Wani-No-Pipe-No-Opomi · 183, 185
Wani-No-Piuna-No-Omi · 257
Wani-No-Sanki-No-Omi · 244
Wani-Zaka · 144
watari-no-mi-yuki · 177
Wata-No-Kami · 110
Wata-No-Kami · 314
Watari · 103, 134, 315, 367
Wata-Tu-Mi · 54, 61, 62, 315
Wata-Tu-Mi-No-Kami · 110
Wata-Tu-Mi-No-Opo-Kami · 112
Wati-Tume-No-Mikoto · 131
Wegu · 182, 201, 224, 315
Wekuri-No-Miko · 263
Wen-ming · 33, 47
Wen-minge · 47
Wepu · 260, 315
Wepu-No-Miko · 260
wika · 234, 315
wi-kapi · 235, 315
Wina · 260, 315
Wipa-Osi-Waku-No-Ko · 121
Wip-Pika · 120, 315
Wi-Same-No-Si-Midu · 167
Wo · 315
Wo-Asadama-Wakugo-No-Sukune-No-Mikoto · 202, 223
Wo-Asadama-Wakugo-Sukune · 203
Wobasi · 125, 315
Wobasi-No-Ye · 203
wo-dare · 207
Wodo · 60, 248, 315
Wodo-Pime · 244, 248
Wo-Gupa · 178, 315
Wo-Guna-Ko-No-Iraume · 262
Wo-Iri-Pime-No-Mikoto · 260
Wokada · 117, 315
Wo-Kapi-No-Miko · 262
Woke-No-Pa-Su-Wake-No-Mikoto · 254
Woke-No-Miko · 235, 250, 251, 252, 254, 257

Woke-No-Mikoto · 252, 253, 257
Wo-Kami-No-Iraume · 258
Wo-Maroko-No-Miko · 261
Wo-Mata-No-Miko · 137, 138
Wo-Moti · 316
Womuro · 242, 373
Womuro-Hegy · 316
Womuro-Yama · 316
Wo-Nabe-No-Iraume · 183
Worabe-No-Miko · 148
Wo-No · 132, 316
Wo-No-Me-No-To · 119
Wono-No-Iraume · 259
Woyari · 129, 132, 135, 140, 149, 152, 153, 163, 166, 167, 183, 258, 289, 306, 316, 363
Woparida · 48, 136, 264, 316
Woparida-No-Miko · 262
Wopari-No-Miko · 262
Wo-Pance · 129, 316
Wo-Pance-Be · 257, 316
Wo-Pance-No-Waka-Suzaki-No-Mikoto · 257
Wo-Paye-No-Miko · 184
wo-pi · 33, 197
Wo-Pado-No-Mikoto · 258
Wo-Pado-No-Mikoto Iparaya · 258
Wosada · 262, 316
Wo-Tare · 250, 251
Wouku · 168, 172, 316
Wouku · 317
Wo-Utsi-No-Mikoto · 157
Wo-Utsi-No-Mikoto · 158, 159, 160, 161
Wo-Ye-Pime · 261
Wo-Zapo-No-Miko · 137, 138
Wu · 279

Y

Ya-Gupa-Ye-Pime · 183, 185, 282, 317
Ya-Gupa-Ye-Pime-No-Mikoto · 186
Ya-Kami-Pime · 78, 83, 317

Yaki-Du · 163, 164, 317
Yama-Bi · 152, 190, 214, 250, 317
Yama-Bei · 148
Yama-Ben · 147
Yama-Du-No-Sopodo · 91
Yamadi · 200
Yamaguchi · 267, 310
Yama-Mori-Be · 190
Yama-No-Be · 172
Yama-No-Kimi · 234
Yama-Sait-Biko · 294, 317
Yamastor · 68, 135, 144, 156, 207, 208, 209, 211, 235, 268, 272, 274, 289, 295, 311, 368
Yama-Siro · 144
Yamastiro-No-Ehnan-Pime · 137
Yamastiro-No-Kukuma-Mori-Pime · 171
Yamastiro-No-Miko · 261, 263
Yamastiro-No-Op-Kuni-No-Puti · 148
Yamastiro-No-Op-Tuuk-No-Ma-Waka-No-Miko · 138, 139
Yama-Sita-Kage-Pime · 135
Yama-Siwe-No-Op-Musi-No-Kami · 93
yamat-du · 229
Ya-Mata-No-Mori · 72
Yamato · 21, 40, 44, 68, 83, 87, 92, 103, 118, 125, 126, 152, 161, 168, 169, 179, 205, 207, 215, 218, 221, 242, 243, 246, 254, 255, 259, 265, 268, 270, 272, 274, 279, 283, 286, 290, 291, 293, 296, 302, 305, 307, 308, 309, 314, 316, 317, 320, 363, 368
yamatot · 83, 101, 320
Yamato-Neko-No-Miko · 157
Yamato-No-Miyakot · 159
Yamato-Pa-Site-Toni-Toyo-Jakura-No-Ake-Taru-No-Miko · 154
Yamato-Piko-NoMikoto · 141
Yamato-Piko-No-Mikoto · 140

Yamato-Pime-No-Mikoto · 147, 149, 160, 162, 163
Yamato-Takeru · 25, 149, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 171
Yamato-Takeru-No-Mikoto · 149, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 170, 171, 304
Yamato-Takeru-No-Mikoto · 167
Yamato-Tobi-Fura-Waka-Ta-Pime-No-Mikoto · 133
Yamato-To-Momo-Sa-Bime-No-Mikoto · 133
Yamato-Waguu-No-Miko · 161
Yama-To-Waguu-No-Mikoto · 157
yama-yur-gusa · 121, 297
Yami-Tamote-Ipote-Biko · 48
yang · 46, 318, 320
Yang · 33, 46
ya-pi-zi-no-mi-tugi · 146
Ya-Pe-Koto-Siro-Musi-No-Kami · 98, 99, 100
Ya-Pe-Siro-Musi-No-Kami · 100
ya-piro-dono · 108
Ya-Piro-Siro-Ti-Dori · 169
Ya-Po-Yo-odu-No-Kami · 69
Yasaka · 70, 319
yasakai · 67
Yasaka · 103, 140, 157
Ya-Saka-No-Ir-Bi-No-Mikoto · 157
Ya-Saka-No-Ir-Biko-No-Mikoto · 140
Ya-Sima · 84, 319
Ya-Sima-Made-No-Kami · 89
Ya-Sima-Zi-Numi-No-Kami · 75, 91
Ya-Sa-Maga-Tu-Pi-No-Kami · 61, 62
Yasu · 139, 171
Yasu-Folyo · 44, 320
Yasumiro · 23, 43, 48, 128, 357
Yata · 211, 212, 320
Yata-Bi · 211, 212
Yata-Garasu · 120, 320
Yata-No-Miko · 260

Yata-No-Ma-Irumame · 212
Yata-No-Ma-Irumame · 183, 202, 206, 211, 212
Ya-Ti-Poko · 76, 84, 85, 87
Ya-Ti-Poko-No-Kami · 76, 84, 87
Yasusuri · 320
Yauri-No-Ir-Eiko-No-Miko · 138
Yauri-No-Siro-Piko-No-Miko · 223
Yenoma · 136
Ye-Pime · 90, 152, 159, 320
Ye-Site · 124
Yesino · 44, 120, 121, 189, 190, 241, 242, 316, 320
Yesino-Folyo · 241
Yesino-no-kazi · 189
Yesino-No-Miya · 241
Ye-Ukasi · 121, 122
yin · 46, 320
Yin · 33, 46
Yomi · 57
yomi-uta · 231

Yomo-Tu-Op-Kami · 60
Yomo-Tu-Pra-Saka · 59, 60
Yomo-Ti-Sko-Me · 59
Yorodu-Pra-Toyo-Aki-Tu-Si-Pime-No-Mikoto · 101
Yori-No-Osu-Kami · 64
Yosami · 139
Yosa-Afi · 147
Yosami-No-Ike · 203
Yoso-Iapo-Bime-No-Mikoto · 131
yv · 321
Yu-Gori · 136
Yumi-Puri-No-Miko · 263
yupu-to-ri · 249
Yura · 197, 198, 216, 370
Yura-Domi · 321
Yura-No-To · 321
Yuraku · 235, 256, 257
Yuryaku temo · 235, 257
Yuryaku temo · 235, 287, 321
yuryakite-ka · 240

FÜGGELÉK I

A fordításban bemutatott dalok japán eredeti szövegeinek latin betűs átírása

Hasznosnak és szükségesnek tartom a dal-szövegek japán eredetijeinek latin betűs átírásban való szemléltetését is. Ezáltal a magyar olvasó sokkal jobb képet alakíthat magának a Kr.u. 712 előtt keletkezett japán költészeről. Másrészt azt remélem, hogy magyar embereknél kedvük támad annyira megismerni a japán nyelvet, hogy ezeket a szövegeket, sőt a *Kodzsiki* egészét, jobban fordítsák le, mint ahogy én, gyakorlatlan verselő és a japának sem mesziere, sok vesződés árán átláttam őket.

Noha Yasumaro a dalok szövegét is kínai jelekkel *rōzsjiete* – ui. akkor még nem voltak egyszer szótágra *karakana* és *hiragana* jelek – azon kínai írásjeleket pusztán hangértékük kedvétét alkalmazza. A dal-szövegekben legfeljebb olyan néhány kínai eredetű szó van, amelyeknek nem-japán voltái akkori japánok sem érezték. Ez még értékesebbé teszi a szövegek szövegát.

Az átírást Chamberlain a klasszikus japánét megközelítő kijelést szerint alkalmazza, míg Kinoshita és Philippi az őjapánét megközelítő kiejtés bemutatására törekedett. A két utóbbi közül mégis Philippiét részesítem előnyben, mert az a nemzetközi gyakorlatban elfogadott. Hepburn átírási rendszert követi, míg Kinoshita a *p* jelölése tekintetében eltérő japán rendszert. A pontosság végett azonban egyiket a másikkal állandóan összehasonlítom és esetleges szövegbeli eltérés esetén Kinoshitát követem.

A dalok sorrendje Kinoshita szövegének fejezeteit követi. A közönséges sorszám után zárójelben a megfelelő fejezet száma következik; ha valamilyen fejezetben egynél több dal van, a megkülönböztetés betűknek a fejezet számához való hozzáadásával történik – Amint a próza részben sem jelöltem a szöveg hangozmányos szakaszokba számzását, hiszen a fejezetek rövidke s jól áttekinthetők s a jegyzetek számzását világosan kívániam vezetni, úgy a dalok szövegeiben sem teszem. A kiutató ugyanis másolatokkal dolgozik a gyors és pontos összehasonlítás végett.

1 (20)

Y a-ku-mo tatu
Idumo ya-pe-gaki
Tuma-go²mi ni
Ya-pe-gaki takumu
Sono ya-pe-gaki wo!

2 (25)

Y a-ti-po-ko² no²
Kami² no² miko²to² pa

Y a-sima kuni
Tuma magi-kanete
To²po-to²posi.

Kosi no² kuni ni

Sakasi me wo

Ari to² kikasi te

Kupasi me wo

Ari to kiko²site

Sa-yobapi ni

Ari-tatasi

Y obafi ni

Ari-kayopase.

T ai ga wo mo²

Imada to² kazue

Osupi wo mo²

Imada to²kané.

Woto²me no²

Nasu ya ita-do wo

Oso²burapi

Wa ga tatasereba

Piko²durapi

Wa. ga. tatasereba

Awo-yama ni

Nuye pa nakumu.

Sa-no-tu-to²ri

Kigisi pa to²yo²mmu

Nipa-tu-to²ri

Kake pa naku.

Uretaku mo²

Naku naru tari ka

Ko²no² to²ri mo²

Uti-yane²ko²se ne!

Istipu ya

Amu-pase-dukapi

Ko²to²no²

Katari-go²to² mo

Ko² wo bal

3 (26)

Y a-ti-po-ko² no

Kami² no² miko²to²

Nuye-kusa no²

Me ni si areba

Wa. ga ko²ko²to²

Ura-su no² to²ri. zo

Ina ko²-so² pa

Wa-do²ri ni arame²

Noi pa

Na-do²ri ni aramu wo

Ino²ti pa

Na sise-tamapi so².

Istipu ya

Amu-pase-dukapi

Ko²to²no²

Katari-go²to² mo²

Ko² wo bal

(Az utolsó öt sor nyilván énekmondók beoltdása, ezért a megfelelő helyen pontok jelzik a fordítása ki-

maradását [l. a 36. jegyzetel]

Awo-yama ni
Pi ga kakuraba
Nuba-tama no²
Yo pa idenamu
Asa-pi no²
Wemi Sukaye kite
Taku-do-no no²
Siroki tadamuki
Awa-yuki no²
Wakayaru mune wo
So²-dataki
Tataki managari
Ma-tama-de
Tama-de sasi-maki
Momo-naga ni
I pa nasamu wo
Aya ni
No kopi² kiko² si
Ya-ti-poko² no²¹
Kamu² no² miko² to²
Ko² to² no²
Ka tarr-go² to² mo²
Ko² wa bai

4 (27)

Naba-tama no²
Kuroki mi-kesi wo
Ma-tubusa ni
To²-i-yo² so² pi
Oki-tu-to² ri
Muna-miru to² ki
Patagi no²
Ko² te pa pusapazu
Pe-tu nani

So²-ni nugi-ute,
So²-ni do² ri no²
Amoki mi-kesi wo

Ma-tubusa ni
To²-ri-yo² sopi
Oki-tu to² ri
Muna-miru to² ki
Patagi mo²
Ko² mo² pusapazu
Pe-tu nani
So²-ni nugi ute
Yamagata ni
Magisi
Atane tuki
So²-me-ki² ga siru ni
Sime²-ko² to² mo² wo
Ma-tubusa ni
To²-ri-yo² sopi
Oki-tu-to² ri
Muna-miru to² ki
Patagi mo²
Ko² si yo² to² si!
Iokoya no²
Imo no² miko² to² i
Mura-to² ri no²
Wa ga mure inaba
Pike² to² ri no²
Wa ga pike²-inaba
Nakazi to² pa
Na pa ipu to² mo²
Yamato² no²
Pito-mo² to²-susuki
Una kabusi
Na ga nakasamaku
Asa-am² no²
Sagi ri ni tatamu zo².
Waka-kusa no²

Tuma no miko² to²
Ko² to² no²
Katar-go² to² mo²
Ko² wo bai

5 (28)

Ya-ti-poko no²
Kamu² no² miko² to² ya
A ga Opo-kuni-nusi
Na ko² so² pa
Wo ni imaseba
Uti-mi² tu
Sima no² saki-zaki
Kaki-mi² tu
Iso no² saki oiizu
Waka-kusa no²
Tuma mo² taserame².
A pa mo² yo²
Me ni si areba
Na wokite
Wo pa nasi
Na wokite
Tuma pa nasi
Aya-kaki no²
Pupuya ga sita ni
Musu-busuma
Nikoya ga sitani
Taku-busuma
Sayagu ga sita ni
Awa-yuki no²
Wakayaru mune wo
Taku-dano no²
Siroki tadamuki
So²-datagi
Tataki managari
Ma-tama-de
Tama-de sasi-maki

Momo-naga ni
I wo si nase
To² yo²-mi-ki
Tatenaturasi

6 (35)

Ame naru ya
Oto-tana-bata no²
Unagaseru
Tama no² misumaru
Misumaru ni
Ana-dama pa ya.
Mi-tani
Puta-watarasu
Adi-siki²
Taka-pikone no² kami²
zo² yal

7 (48a)

Aka-dama pa
Wo sape² pikaredo²
Sira-tama no²
Kimi ga yo² so² pi si
Tapuoku ankeri!

8 (48b)

Oki-tu-to²-ri
Kamo doku sima ni
Wa ga wi-ne si
Imo pa wasurezi
Yo² no² ko² to²-go² to² ni!

9 (54)

Uda no²

Taka-ki². ni
 Sigi-wana paru.
 Wa ga matu ya Sigi pa
 sayarazu.
 Isukupasi
 Kudira sayaru.
 Konami ga
 Na ko²pasaba
 Tatu so²ba no²
 Mi² no² nakeku wo
 Ko² ki² si pi² we ne.
 Upanari ga
 Na ko²pasaba
 Ii-saka ki².
 Mi² no² opokeku wo
 Ko² ki² da pi² we ne
 Ee [ko²we piku] si ya ko si
 ya!
 Ko² pa i^{no} gi² pu zo².
 Aa [ko²we piku] si ya ko si
 ya!
 Ko² pa aza-warapu nari.
 10 (55)
 Osaka no²
 Opo-muro-ya ni
 Pito²-sapa ni
 Ki-iri wori.
 Pito² sapa ni
 Iri wori to² mo²
 Mitu-mitusi
 Kume² no² ko ga
 Kubu-tutu i
 Isi-tutu i mo²ti
 Utite si yamamu.
 Mitu-mitusi
 Kume² no² ko-ra ga
 Kubu-tutu i
 Isi-tutu i mo²ti
 Ima utaba yo²Trasi!
 11 (56a)
 Mitu-mitusi
 Kume² no² ko-ra ga
 Ape-pu ni pa
 Kamira pito²mo²to²
 So² ne ga mo²to²
 So² ne me² unaagi te
 Utite si yamamu!
 12 (56b)
 Mitu-mitusi
 Kume² no² ko-ra ga
 Kaki-mo²to² ni
 Uwesti pazikami
 Kuti pibiku
 Ware pa wasurezi
 Utite si yamamu!
 13 (56c)
 Kamu-kaze no²
 Ise² no² uni no²
 Opi² si ni
 Papi mo²to²poro²pu
 Stidami no²
 I-papi mo²to²pori
 Uti te si yamamu!
 14 (56d),
 Tata name²te
 Inasa no² yama no²

Ko² no² ma yo mo²
 I-yuki mamorapi
 Tatakape²ba
 Ware pa ya wenu.
 Sima-tu-to²ri
 U-kapi ga to²mo²
 Ima suke² ni ko² ne!

15 (58a)
 Y amato¹ no²
 Taka-sazi-no wo
 Nana yuku
 Woto²me-do²no²
 Tare wo si makamu?

16 (58b)
 Kat-gut mo²
 Iya saki-dateru
 Ye wo si makamu!

17 (58c)
 Ame²-tutu
 Tido²ri masi to²to²
 Nado² sakuru to-me²i

18 (58d)
 Woto²me ni
 Tada ni apamu to²
 Wa ga sakuru to-me²i

19 (58e)
 Asi-para no²
 Sikesiki wo-ya ni

Suga-tatami
 Iya saya sikitte
 Wa ga putari nesi!

20 (59a)
 Sawi-gapa yo
 Kumo tati watari
 Unebi² yama
 Ko² no² pa sayagin.
 Kaze pikamu to² sul

21 (59b)
 Unebi² yama
 Piru pa kumo to² wi
 Yupu sarcha
 Kaze pikamu to² zo²
 Ko² no² pa sayageru!

22 (75)
 Ko paya
 Mimaki²-iri-biko paya
 Mimaki²-iri-biko paya
 Ono² ga wo wo
 Nusumi sisemu to²
 Siri-tu-to yo
 I-yuki tagapi.
 Mape-tu-to yo
 I-yuki tagapaku
 Ukagapi sirami to²
 Mimaki²-iri-biko paya.
 23 (91)
 Ya tumē²-sasu
 Idumo-takuru ga

Pakeru tati
Tudura sapa maki
Sa-mi² nasi ni apare!
24 (93)
Same sasi
Sagamu no² wo-no ni
Moyuru pi² no²
Po-naka ni tatite
Topisi kimi pa mo³i
25 (94a)
Nipi-bari,
Tukuba wo sugi²te
Iku-yo ka neturu?
26 (94b)
Kaga nabe²te
Yo ni pa ko³ko³no²-yo
Pi ni pa to²wo-ka
27 (95a)
Pisa-kata no²
Ame²-no² Kagu-yama
To-kama ni
Sa-wataru kupi
Pipa-boso²
Makamu to²-pa
Are pa suredo³
Sa-nenu to²-pa
Are pa omo²pe²do²
Na ga keseru
Osupi no²-suso ni
Tuki² tatinkerit!

28 (95b)
Taka³pikaru
Pi no² miko
Yasumisi
Wa ga opo-kimi
Ara-tama no²
To²si ga ki-nureba
Ara-tama no²
Tuki² pa ki-pe²-yuku
Ube² na ube² na
Ube² na!
Kimi mati-gatani
Wa ga keseru
Osupi no suso ni
Tuki² tatnamu yo³i
29 (96)
Wopari ni
Tada ni mukaperu
Wou no² saki naru
PitO²tu matu
Ase wo.
Pito²tu matu
Pito² ni ari-seba
Tati pake²masi wo
Kiniu kisemasi wo.
Pito²tu matu
Ase wo!
30 (97a)
Yamatō pa
Kuni no² maporo³ba
Tatamaduku
Awo-kaki-yama
Ko²no²teru

Yamatō²-si urupasi.
31 (97b)
Ino²ti no²
Matakemu pito² pa
Tatami-ko²mo²
Peguri no²yama no²
Kuma-kasi ga pa wo
Uzu ni sase
So²no²-ko!
32 (97c)
Pasikēyasi
Wagipe no² kata yo
Kuno-wi tati ku mo²i
33 (97d)
Wotome no²
To²ko²-no²-be ni
Wa ga okisi
Turugi no²tati
So²no² tati payal
34 (98a)
Naduki no²
Ta no² ina-gara ni
Ina-gara ni
Papi-mo²to²poro²pu
To²ko²to-dural
35 (98b)
Asa-zino-para
Ko²si nadumu
36 (98c)
Umi ga yuke³ba
Ko²si nadumu
Opo-kapara no
Uwe-gusa
Umi-gapa
Isayopu!
37 (98d)
Pama-tu-tido²ti
Pama yo pa yukazu
Iso-dutaput
38 (105)
Iza agi!
Pun-kuma ga
Iade opazu pa
Nipo-do²ti no²
Apuni no² uni ni
Kaduki sena wal
39 (107a)
Kono mi-ki pa
Wa ga mi-ki narazu.
Kusi no²kami²
To²ko²yo²ni masu
Ipa tatasu
Sukuna mi-kami² no²
Kamu-pogi
Pogi-kuruposi
To²yo²-pogi

Pogi mo²to²posi
Matun ko²si
Mi-ki zo²
Asazu wose
Sa sal

40 (107b)

Ko²no² mi-ki wo
Kamikemu pito² pa
So²no² tudumi
Usu ni taete
Uripitutu
Kamikere ka mo²
Mapitutu
Kamikere ka mo²
Ko²no² mi-ki no²
Mi-ki no²
Aya ni uta-danosi
Sa sal

41 (110a)

Ti²ba no²
Kaduno wo mireba
Momo-ti-danu
Ya-nipa mo² miyu
Kuni no² po mo² miyu!

42 (110b)

Ko²no² kani ya
Iduko no² kani!
Momo-dutapu
Tunuga no² kani!
Yo²ko² sarapu
Iduku ni i taru?
Iidisisima

Misima ni toki
Mipo-do²ri no²
Kaduki iki-duki
Sina-dayupu
Sasanami-di wo
z. Suku suku to²

Wa ga imaseba ya
Ko²-pata no²miti ni
Apsisi woto²me
Uisro²de pa
Woda-te-ro² ka mo².

Panamni pa
Sipi pisi na su
Iipiw² no²
Want-sa no² ni
Sa no² ni wo
Patu-ni pa

Pad a akarak²mi
Sipa-ni pa
Ni-guroki yuwe
Mi-tu-guri no²
So²no² naka-tu-ni wo
Kabu-tuku
Ma-pi ni pa aezu.
Mayo-gaki
Ko² ni kaki tare
Iya woko² ni site
Ka mo² ga to²
Wa ga misi ko-ra.
Kaku mo² ga to²
A ga misi ko ni
Utakke²da ni
Mutapi woru ka mo².
I-sopi woru ka mo²!

43 (111a)

Iza-ko-do² mo²

No-biru tumi ni
Piru tumi ni
Wa ga yuku mi ti ni
Ka-gupasi
Pana-tatibana pa
Po-tu-ye pa
To²ori wi karasi.
Sidu-ye pa
Pito² to²ti karasi.
Pi no² mi
Naka-tu-ye no²
Potumori
Akara-woto²me wo
Iza sasaba
Yo² rasi nai

44 (111b)

Midu tamaru
Yo²sami no² ike² no²
Wi-gupi uti ga
Sasikeru sirani.
Numapa guri
Pape²keku sirani
Wa ga ko²ko² si zo²
Iya woko² ni site
Ima zo² kuyasiki!

45 (111c)

Mi ti no² siri
Kopada woto²me wo
Kani² no² go²to²
Kiko²yesikado² mo²
Api fiamra makul!

46 (111d)

Miti no² siri
Kopada woto²me pa
Arapopazu
Nesiku wo si zo² mo²
Urupasimi omo²pul

47 (112a)

Pomuda no²
Pi no² miko
Opo-sazaki
Opo-sazaki
Pakaseru tai
Mo²to² turugi
Suwe puyu
Puyu-ki² no²
Sukara ga sita-ki² no²
Saya sayal

48 (112b)

Kasi no² pu ni
Yo²ksu wo tukuri
Yo²ksu ni
Kamisi opo-ni-ki
Uma ni
Kiko²si mo²ti wose
Maro² ga ti!

49 (113)

Susuko²ti ga
Kamisi mi-ki ni
Ware wepinkeri
Ko²to²na-gusi
We-gusi ni
Ware wepinkeri.

50 (115a)	53 (122b)
Ti-pay-a-buru Udi no ² watari Sawo-tori ni Payakemu pito ² si Wa ga moko ni ko ² mul	Osi-tenya Nanpa no ² saki yo Ide-tatite Wa ga kuni mireba Apa-sima Ono go ² ro ² sima Admaza no ² Sima mo ⁻ miyu Sake ² -tu-sima miyui
51 (115b)	54 (122c)
Ti-pay-a-pito ² Udi no ² watari ni Watari-ze ni tatenu Adusa-yumi ma-yumi I-kiramu to ² Ko ² ko ² ro ² pa mo ² pe ² do ² I-toramu to ² Ko ² ko ² ro ² pa mo ² pe ² do ² Mo ² to ² -pe pa Kimi wo omo ² pide Suwe-pe pa Imo wo omo ² pide Iranakeku So ² ko ² ni omo ² pide Kanaskeku Ko ² ko ² ni omo ² pide I-kirazu zo ² kuru Adusa-yumi ma-yumi	55 (122d)
	Yamatō ² pe ni Nisi puki age ² te Kuno-banare Sop ki wori to ² mo ² Ware wasureme ² yal
52 (122a)	56 (122e)
Ok-i-pe ni pa Wo-o-bune turaraku Kurozaya no ² Masaduko wagimo Kuni pe kudarasu!	Yamatō ² pe ni Yuki pa ta ga tuna? Ko ² mo ² ridu no ² Sita yo pepe ² tutu Yuku pa ta ga tuna?

57 (123a)	58 (123b)
Tuginepu ya Y amasiro ² -gapa wo Kapa-no ² bori Wa ga no ² boreba Kapa no ² pe ni Opi ² -dateru Sasibu wo Sasibu no ki ² . Si ga sita ni Opi ² -dateru Pa-biro ² Y utu ma-tubaki Si ga para no ² Teri imasi Si ga pa no ² Piro ² ti imasu pa Opo-kimi-ro ka mo ² i	Isike Isike A ga pasu-duma ni Isiki apamu ka mo ² i 60 (124b) Mi-mo ² ro ² no ² So ² no ² taka-ki ² naru Opo-wi-ko ga para Opo-wi-ko ga Para ni aru Kimo mukapu Ko ² ko ² to ² wo da ni ka Api omo ² pazu aramu!
59 (124a)	61 (124c)
Y amasiro ² -ni Isike To ² tri-yama	Tuginepu Y amasiro ² -me no ² Ko ² -kupa mo ² ti Utisi apa-ne Ne-ziro no ² Siro-tadamuki Makazukeba ko ² so ² Sirazu ta ma ipame!
62 (124d)	63 (125)
Wo-date Y amato wo sugi ² . Wa ga mi ga pasi kuni pa Kaduraki Takamiya Wagipe no ² atari!	Y amasiro ² no ² Tutuki ² no ² miya ni Mo ² no ² mawosu A ga se no ² kimi pa Nanlita-gunasi mo ² i

Yamasi ^o -me no ² Ko ² -kupa mo ² ti Uisi opo-ne Sawa sawa ni Na ga ipese ko ² so ² Uti-watasu Yagapaye nasu Ki iri mawi kure!	67 (127b) Taka yuku ya Paya-busa-wake ² no ² Mi-osupi-gane!
64 (126a) Yata no ² Pito ² -mo ² to ² sugē ² pa Ko mo ² tazu Tati ka arenamu. Atara suga-pa- Ko ² to ² wo ko ² so ² Sugē ² -para to ² -ipane ² Atara sugasi me!	68 (127c) Pibari pa Ame ni kake ² tu. Taka yuku ya Paya-busa-wake Sazaki to ² rasane!
65 (126b) Yata no ² Pito ² -mo ² to ² sugē ² pa Pito ² ti woti to ² mo ² Opo-kimi si Yo ² si to ² -kiko ² saba Pito ² ti woti to ² mo ² !	69 (128a) Pasi-tate no ² Kurapasi yama wo Segasini to ² Ipa kakti kanete Wa ga te taxasu mo ² !
66 (127a) Me-do ² ti no ² Wa ga opo-kimi no ² Oro ² su pata Ta ga tane-ro ² ka mo ² ?	70 (128b) Pasi-tate no Kurapasi i yama pa Segasikedo ² Imo to ² no ² boreba Segasiku mo ² arazu!
	71 (129a) Tama kiparu Uti no ² aso ² Na ko ² so ² pa Yo ² no ² naga-pito ² . Sora mitu Yamato ² no ² kuni ni

Kari komu to ² kiku ya?	Nemu to ² siriseba Tatu-go ² mo ² mo ² Mo ² ti te ko ² masi mo ² no ² . Nemu to ² siriseba!
72 (129c) Taka pikaru Pi no ² miko Ube ² -si ko ² so ² Topi tamape ² Mako ² so ² ni Topi tamape ² . Are ko ² so ² pa Yo ² no ² naga-pito ² . Sora mi tu Yamato ² no ² kuni ni Kari komu to ² Imada kikazul!	73 (129c) Na ga miko ya Tupi ni siranu to ² Kari pa komurasi!
74 (130) Karano wo Sipo ni yaki. Si ga amari Ko ² to ² ni tukuri. Kaki piku ya Yura no ² to no ² To-naka no ² ikuri ni Pure tatu Nadu no ² ki no ² Saya sayal	75 (132a) Tadipi-no ni
76 (132b) Panpu-zaka Wa ga tai mireba Kaagiropi ² no ² Moyuru ipe-mura Tuma ga ipe no ² atari!	77 (132c) Opo-saka ni Apu ya woto ² me wo Miti tope ² ba Tada ni pa no ² razu Tagina-ti wo no ² !ti!
78 (138a) Asipiki ² no ² Yama-da wo tukuri Yamadakami Sita-bi ² wo wasise. Sita-do ² pi ni Wa ga to ² pu imo wo Sita-naki ni Wa ga naku tuma wo Ko ² zo ² ko ² so ² pa Yasuku pada pure!	79 (138b) Sasa-ba ni Utu-ya anare no ²

Tasi-dasi ni Wi-netemu no ² ti pa Pito ² pa kayu to ² mo ² . Urupasi to ² Sane si saneba Kari-ko ² mo ² no ² Midareba midare Sanesi saneteba!	Karu woto ² me Sitaia ni mo ² Yo ² ti nete to ² pore Karu woto ² me-do ² mo ² i
80 (139a) Ope-mape Wo-mape-sikune ga Kana-to kage ² Kaku yo ² ti ko ² ne Ame tati yane ² mu!	84 (139c) Ama to ² bu To ² ti mo ² tukapi zo ² Tadu ga ne no ² Kiko ² yemu to ² ki pa Wa ge na topasane!
81 (139b) Miya-pito ² no ² Ayupi no ² ko-suzu Otunki to ² Miya-pito ² to ² yo ² mu, Sato-bito ² mo ² yume ² i	85 (139f) Opo kimi wo Sima ni paburaba Puna amai I-gapen ko ² mu zo ² . Wa ga tatani yume! Ko ² to ² wo ko ² so ² Tatani to ² d- ipame ² Wa ga tumu pa yume!
82 (139c) Ama-damu Karu no ² woto ² me Ita nakaba Pito ² sirinube ² si. Pasa no ² yama no ² Pa to no ² Sita-naki ni naku!	86 (140a) Natu-kusa no ² Apine no ² pama no ² Kati-gapi ni Asi pumasu na Aksite to ² pore! 87 (140b) Kimi gayuki Ke ² -nagaku narinu Yama-tadu no ² Mukape ² wo yukamu
83 (39d) Ama-damu	

371

Matu ni pa matazi! 88 (140c) Ko ² mo ² riku no ² Patuse no yama no Opo-wo ni pa Pata par-date. Sawo-wo ni pa Pata par-date. Opo-wo yo ² si Naka sadameru Omo ² pi duma apare. Tuku-yumi no ² Ko ² yaru ko ² yaru mo ² Adusa-yumi Tateri tateri mo ² No ² ti mo ² to ² ti minu Omo ² pi-duma apare!	90 (146) Kusaka-be no ² Ko ² ti no ² yama to ² Tatani-ko ² mo ² Peguri no ² yama no ² Ko ² ti-go ² ti no ² Yama no ² kapi ni Tati-zakayuru Pa-biro ² kuma-kasi. Mo ² to ² ni pa I-kumi-dake ² opi ² . Suwe-pe ni pa Tasimi-dake ² opi ² I-kumi-dake ² I-kumi pa ne zu. Tasimi-dake ² Tasi ni pa wi-nezu. No ² ti mo ² kumi nemu So ² no ² omo ² pi-duma apare!
89 (140d) Ko ² mo ² riku no ² Patuse no ² kapa no ² Kami-tu-se ni I-kupi wo uti. Simo-tu-se ni Ma-kupi i wo uti. I-kupi ni pa Kagami wo kake ² Ma-kupi ni pa Ma-tama wo kake ² Ma-tama nasu A ga mo ² pu ima Kagami nasu A ga mo ² pu tumu Ari to ² Ipaba ko ² so ² yo ²	91 (147a) Mimo ² to ² no ² Iru-kasi ga mo ² to ² Kasi ga mo ² to ² Yuyusiki ka mo ² Kasi-pura woto ² me! 92 (147b) Pike ² ta no ² Waka-kurusu-bara Wakapu ² ni Wi-nete masi mo ² no ²

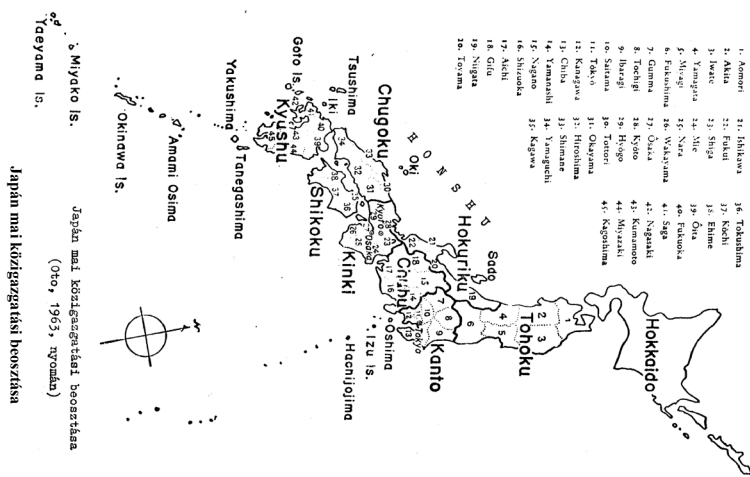
372

O-inikeru ka mo ³ i	Sode ki-somapu
93 (147c)	Ta komura ni
Mimo ² -ro ² ni	Amu kaki tuki.
Tuku ya tama-gaki	So ² no ² amu wo
Tuki amasi	Akudu paya-kupi.
Ta ni ka mo ² yo ² ramu	Kaku no ² go ² to ²
Kami ² no ² miya-pito ² i	Na ni opamu to ²
94 (147 d)	Sora mi tu
Kusaka-ye no ²	Yamato ² no ² kuni wo
Iti-ye no ² patisu	Akdu-sima to ² pul
Pana-batsu	97 (149a)
Mi no sakari-bito ²	Yasumisisi
To ² mo ² siki-to ² ka mo ³ i	Wa ga opo-kimi no ²
95 (148a).	Asobasisi
Agura-wi no ²	Sisi no ²
Kami ² no ² mi-te mo ² ti	Yami-sisi no
Piku ko ² to ² ni	Utaki kasikomi
Mapi suru womina	Wa ga nige ² no ² horisi
To ² ko ² yo ² ni mo ka mo ³ i	Ari-wo no ²
96 (148b)	Paru no ² ki ² no ² yedal
Mi-yesimo no ²	98 (149b)
Womuro ga take ² ni	Wo ² to ² me no ²
Sisi pusu to ²	I-kakuru woka no
Tare zo ²	Kana-suki mo ²
Opo-mape ni mawosu.	Ipoi mo ² ga mo ² .
Yasumisisi	Suki banaru mo ² no ² i
Wa ga opo-kimi no ²	99 (150)
Sisi ma to ²	Makimuku no ²
Agura ni imasi	Pistro ² na miya pa
Sifo-tape ² no	Asi-pi no ²
	Pi-deru miya.
	Yupu-pi no ²

Pi-gake ² ru miya.	Aya ni kasikosi
Take ² no ² ne no ²	Taka pikaru
Ne-daru miya	Pi no ² miko
Ko ² no ² ne no ²	Koto ² no ²
Ne-bapu miya.	Katari-go ² mo ²
Yapo-ni yo ² si	Ko ² wo bal
I-kiduki no ² miya.	100 (151a)
Maki ² saku	Yamato ² no ²
Pi no ² mi-kado ²	Ko ² no ² taketi ni
Nipi-nape ² -ya ni	Ko-dakaru
Opi ² -dateru	Iti no ² utkasa.
Momo-daru	Nipi nape ² ya ni
Tuki ² ga ye pa	Opi-da teru
Po-tu-ye pa	Pa-bito ²
Ame wo operi.	Yutu ma-tubaki.
Naka-tu-ye pa	So ² ga pa no
Aduma wo operi.	Piro ² imasi.
Sidu-ye pa	So ² no ² pana no ²
Pina wo operi.	Ten imasu
Po-tu-ye no ²	Taka-pikaru
Ye no ² ura-ba pa	Pi-no ² miko ni
Naka-tu-ye ni	To ² yo ² -miki
Oti purabape ² .	Taenaturase.
Naka-tu-ye ni	Ko ² to ² no ²
Ye nd ura-ba pa S	Katari-go ² to ² mo ²
imo-tu ye ni	Ko ² wo bal
Oti purabape ² .	101 (151b)
Sidu-ye no ²	Momo-siki ² no ²
Ye no ² ura-ba pa	Opo-miya-pio ² pa.
Ari-kinu no ²	Udura-to ² ri
Mipe no ² ko ga	Pire to ² ri kake ² te
Sasageseru	Mama-basira
Midu-tama-uki ni	Wo yuki-ape ²
Uksi abura	Nipa-suzume ²
Oti nadusapi.	
Mina, ko ² woro ²	
Ko ² woro ² ni.	
Ko ² si mo ²	

Uzusumai wile Kepu mo ² ka mo ² Saka-miduku-rasi. Taka-pikaru Pi no ² miya-pilo ² . Ko ² to ² no ² Katari-go ² to ² mo ² Ko ² wo bal	Ni kaki-tuke ² . So ² no ² wo pa Aka-pata tati Aka-pata tatete Mireba-i-kakuru Yana no ² mi-wo no ² Take ² . wo Mo ² to ² kaki-kari Suwe osi-nabikasi nasu Yatu-wo no ² koto ² wo Siraburu go ² to ² Ame ² no ² si ta Siro-si-mesi-tamapisi Izapu-wake ² no ² Sumera-miko ² to ² no ² Miko. Iino ² be-o ² Osi-pa-no ² -miko no ² Yatuko mi-suwe!
102 (152a) Mina-so ² so ² ku Oni no ² woto ² me Po-dari to ² rasu mo ² Po-dari tari Kataku torase Sita-gataku Ya-gataku torase Po-dari torasu ko!	105 (155a) Opo-mL ya no ² Woto ² -tu patade Sumi katabuketi! 106 (155b) Opo-takumi. Wodnami ko ² so ² Sumi katabukere! 107 (155c) Opo-kimi no ² Ko ² ko ² o ² wo yutani. Omi no ² ko no ² Ya-pe no ² siba-kaki Iri-tatazu ari!
103 (152b) Yasumisi Wa ga opo-kimi no ² Asa-to ni pa I-yo ² ti datasi Yupu-to ni pa I-yo ² ti datasu Wakiduki ² ga sita no ² Ita ni mo ² ga Ase wo!	104 (154) Mo ² no ² no ² pu no ² Wa ga seko no ² To ² ti-paketu Tai no ² tagami

108 (155d) Sipo-se no ² Nawori wo mireba Asobi kuru Sibi ga patade ni Tuma tateri myul!	Asu yori pa Miyama-gakurite Miyezu ka mo ² aramu!
109 (155e) Opo-kimi no ² Miko no ² siba-kaki. Ya-pu-zimari Simari mo ² to ² -posi Kiremu siba-kaki Yake ² mu siba-kaki!	110 (155f) Opuwo yo ² si Sibi tuku ama yo ² Si ga areba Ura koposikenu Sibi tuku sibi!
111 (157a) Asadi para Wo-dani wo sugi ² te Mono-dutapu Nite yuraku mo ² Okime ² kurasi mo ²	112 (157b) Okime ² mo ² ya Apumi no ² okime ²

Japan mai közigazgatási beosztására
(1963. nyarán)

Japan mai közigazgatási beosztása
(1963. nyarán)

Az uráli nyelvek hozzávetőleges elhelyezkedése Eurázsian